JEAN, Marcel

kiáll. Bp., Iparm., 1984

ism. HORVÁTH Hilda: Egy szürrealista müvész textiltervei az Iparmüvészeti Muzeumban. = Müvészet, 26, 1985, 1. 45 - 47., ill.

alatt

– Azonban ha az ózonlyuk ellen nem tesznek semmit, akkor a jövőben *csak védőöltözékben lehet majd kimenni a szabad ég alá*, úgy, ahogy a beduinok is járnak, és *még az arcot is el kell majd fedni.* Ez belátható időn belül, akár *a mi életünkben* is bekövetkezhet. Azonban napozni már ma, sőt itt a hazánkban is, *komoly kockázatot jelent.* A tudósok ajánlása szerint a déli órákban a Balaton partján nem lehet napozni anélkül, hogy az ember ne kockáztassa a bőrrák megszerzését.

– Ha tehát féltem az életemet, ne napozzak?

– Ne hosszú ideig és egyáltalán nem a déli órákban.

– A napolajak sem nyújtanak védelmet?

– Nem tudni, ezek hatása bizonytalan.

– Mit tehet hazánk a veszély elhárítására?

– Nem sokat, mert kis ország vagyunk. Ha a környezetvédelem terén rajtunk is múlik valami, az nem az ózonlyuk kérdése, hanem valami egészen más! Számunkra fontosabb volna a bősi vízierőmű beindításának megakadályozása. Ez sokkal közelebbi és sokkal nagyobb veszélyt jelent.

(mal)

Zebenz J.

ötvös

l.

Csatkaisspronnmüeml

II. 96. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

JECHY, Johann, pozsonyi asztalossegéd

J.J.,Tischlergesell,

† 27 évesen, Pozsony 1840 jun.4,
holtan vitték a kórházba [1840,215 l.]

Pr.Z.

JECHI, Johann, pozsonyi asztalosmester

J.J.,Tischlermeister,

† 62 évesen, Pozsony, 1839 febr.26.

[1839, 188 l.]

Pr.Z.

JECKE, Johann, pozsonyi asztalosmester

J.J.,bürgerl.Tischlermeister,
6 hónapos lánya megh. 1812, 291 l.

Pr.Z.

1021

Ifj. JECKEL FERENC

Ifj. Jeckel Ferenc rajza

nekelőtt a központi párt-
sajtó a pártélet úgyne
„részletkérdéseit" is
vette az elmúlt idősz
Nem felesleges példá
idézni azt a gondol
hogy a kommunis
az új mechanizmus
ményei között min
előtt a munkában, a
lői, a tervezői, az
munkában kell péld
tatniuk. A X. pá
resszus anyaga szá
jezetben mutatott
hogy milyen nagy
ségű a kommunista
mélyes példamutatá
is fogalmazhatjuk:
férhetetlen a párt
a hallgatás, a passz
gyár, a kollektív
ügyeitől való távol
Sokat tettünk de
bet kell tennünk a

1971 OKT 13

TURBINA
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-062, 337-748, 340-726

MŰVELŐDÉSI HÁZ:

IRODALMI ELŐADÁSOK

1971.

Október 5.
Író-olvasó találkozó Konrád György, Illyés Gyula vagy Gyurkó László íróval.

November 2.
A mai Indokína politikai és irodalmi szemmel. Róbert László újságíró és riporter előadása, művészi szemléltetéssel.

November 30.
Jókai Mór. Dr. Lengyel Dénes előadása.

1972.

Január 25.
Költő-olvasó találkozó
Somlyó György, Baranyi Ferenc, vagy Vass István költőkkel.

Február 22.
Radnóti Miklós élete és munkássága.

1021

ifj. Jeckel Ferenc

Ifj. Jeckel Ferenc grafikája

súrák szintén hasznosal
gítségemre vannak. Az i
kerületi pártbizottság új
szert alkalmazott, amely
rint kérdéseket osztunk
következő anyagrészre, e
válaszokat a hallgatóknal
megadniuk. *Ennek óriás*
nye, hogy aktivizálni t
a dolgozókat. A szemini
végén pedig összefoglalor
aznapi anyagot, hogy le
jam a végső következte
ket, megállapításokat. *15*
perces vitaindító előadást
tok, többet soha.

Ha a vita megind

Dr. Iring Rudolf, MEF
osztályvezető:

— Adott témákból kell el
adást tartanom, ezeknek azon-

(— raj —)

1973 AUG 18
TURBINA
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

KISZ-FIATALJAINK MUNKÁBAN

A Láng Gépgyár dombóvári
áregységének KISZ-fiatal-
elvégezték a KISZ-kong-
szus tiszteletére felajánlott
nkát Balaton-Fenyvesal-

int ahogy ezt a képen is
látni, „stéget" építettek
mbóvár városi KISZ

végeztek, *Tapaszti Gyula* KISZ-titkár vezetésével: *Vörös Károly, Nagy Endre, Kőnig József, Kumini Károly* és *Garai János.*

A végzett munka értéke kb. 100 ezer forint. Az elmúlt KISZ-tagg

Ifj. Jeckel Ferenc grafikája

MINDENKIT ÉRDEKEL!

rendben.
b A
keretben,
c) A
szerint k
Páratlan

1971 AUG 18
Budapest
TURBINA
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

hétfő					
kedd					
szerda					
csütörtök					
péntek					
szombat					
Első hét					
Páros hét					
(szabadsz					
hétfő					
kedd					
szerda					
csütörtök					
péntek	8,5	8,0	8,0	7,5	7,0
szombat	—	—	—	—	—
Második hét	42,5	40,0	40,0	37,5	35,0
kéthetenkénti					
átlag:	44,0	44,0	42,0	40,0	36,0

JECKE, Johann, pozsonyi avztalosmeister

J. J., bürgerl. Tischlermeister, 6 hónapos lánya meghalt. (1812, 291 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Jeckel Ferenc, [?]

„Fiatal, pályakezdő művész" állít ki a pesterzsébeti Csiliben. Egy tájkép mellett csupa portré.

— : Portrék diszkrete 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 26.

ifj. Jeckel Ferenc, Pest

Pesterzsébeten nyílt meg
kiállítása a Vasas Művk. központban.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 20.

ifj. Jeckel Ferenc
kiállítását Dr. M. Kiss Pál művészet-
történész nyitja meg pénteken a pest-
erzsébeti Vasas Művelődési Központ
kiállítási termében.

Magyar Hírlap 1972/260 Sold

ifj. Jeckel Ferenc
1021 1971 NOV 5

NEM MINDEN A DIPLOMA

— Nagybátyám, a Vasas egykori híres játékosa, azt szerette volna, ha követem őt és focista leszek, apám pedig azt, hogy — miként ő — nyomdásznak álljak. Festő lettem . . .

Így kezdi vallomását ifj. Jeckel Ferenc, aki kétszer vágott neki a Képzőművészeti Főiskolának, s noha nem sikerült bejutnia, mégis elégedett, terveket kovácsoló, művészi hitében megerősödött, optimista ember. Fiatal, de már egy csalódás érte és egy kárpótló siker van mögötte.

A képzőművészeti gimnáziumban érettségizett, 1968-ban. Akkor még ő is úgy gondolta, hogy innen az út kizárólag a főiskolára vezethet. A felvételin nulla pontot csinált . . .

— Érdekes módon nem éreztem sem igazságtalanságot, sem letörést — kötelező próbatételnek fogtam fel. Munkát kerestem, az Állami Pénzverdébe kerültem. Nagyon hasznos időt töltöttem el itt. Érdeklődésemet kitágította ez a munka. S amikor eljött a szeptember, ismét nekivágtam a főiskolai felvételinek és — ismét nem vettek fel. Ez már fájt.

Elindult magányos útjára. Hogy megmutassa: „csakazértis" lesz belőle valami. Sorolhatnánk most világhírű nagy festőket, akik nem végeztek főiskolát, s nemcsak a „szakmát" tanulták meg, hanem új művészeti irányt is szabtak, de profán lenne az összehasonlítás.

A Béke-világtanács miniatűr jelvénye, Zalaegerszeg felszabadulási és a Kodály koruspódium emlékplakettje, Inota, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem érme, a MÉH Turpi úrfi sorozata fűződik nevéhez, de maga sem tudja pontosan összeszámlálni a Pénzverdében eltöltött idő hasznos termését. Ekkor fordult — talán éppen a muzikálisan szép Kodály-portré hatására —, az emberi archoz. Portrék egész sora került ki a keze alól. Szénrajzai leheletfinomak, olajképei zárt szerkesztésűek, s mi sem bizonyítja jobban embercentrikus felfogását, mint hogy olajban is portrékkal jelentkezik. Színei erőteljesek, a sárgák egész régióját vonultatja fel.

A Láng gyár művelődési központjában rendezett kiállításon közel negyven képét láthatták az érdeklődők. Szeretettel fordul a öregek és a gyerekek felé, — különösen az utóbbi erőteljes szakmai felkészültséget igénylő feladat. Jeckel Ferenc sodró lendülettel dolgozik: 130 kép egy év termése; egymáshoz viszonyíthatóan bizonyítják az ifjú művész fejlődését, szélesedő érdeklődését.

— Szeretem az embereket, s belülről látom őket. Ezért szeretek portrézni. Ez nem szűkíti a festő munkáját, hanem éppen szélesíti, hiszen mi lehet az izgalmasabb, sokoldalúbb az embernél?

Bach János passiójához készít illusztrációt, s a festők Nagy Témája is megkísértette a tizenkét apostol portréja. 21 éves, hittanra sose járt, egyházi műveltsége foghíjas.

— Nem a mitoszt keresem, hanem az örök emberi problémákat. A kétkedés, a bölcsesség, az árulás arcát.

A vörös kréta lágy vonalaival rajzolta meg e témát. A nagy elődök képzeletének nem adott helyet a maga összeállításában. Az örök téma a ma emberéhez kíván szólni.

A nagybányai festőket vallja szellemi szülőinek, s noha a maga útját járja, nem tagadja, hogy vannak példaképei. Némi öniróniával mondja, hogy elkésett realista, a nonfiguratív korszak lázadója. Kérlelhetetlen bírálója önmagának. Csak a jónak ítélt munkáját tartja meg, a többit megsemmisíti, s újra és újra kontrollál.

Albérletben lakik, egykori osztálytársának anyja „nyitott" neki műtermet, amikor festés céljára átengedte egyik szobáját. Nem lottózik, nem akar meggazdagodni; úgy érzi, ha dolgozni tud, akkor van otthona is, és sehol sem felesleges.

Útitervnek nem is kevés . . .

R. A.

Kisfiú portréja

Holló László festőművész portréja és egy önarckép

MAGYAR IFJÚSÁG
SAJTÓIGAZOLÓ
MAGYAR IFJÚSÁG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126

BÉCS

VISELD, AMI TETSZIK

Tulajdonképpen az a szenzáció az őszi, európai divatban, hogy nincs kialakult öltözködési stílus, csupán divatos ruhadarabok léteznek. Hiába zajlott le a vezető párizsi divatszalonok parádés divatrevüje, a nagy tervezők azon keseregnek, hogy a drága modelleket csupán a konzervatív „öregek" vásárolják. A „hot pant" – a forró nadrág szédületes karrierje óta nem a szalonok, hanem a fiatalok, „az utca" diktálja a divatot. Az európai fővárosokból most kapott divatfotók megerősítik ezt a véleményt: Vagyis: minden fővárosban van valami újdonság, amit csakis a fiatalok viselnek az őszi szezonban.

Sik-Sek — Párizsban

Hosszú pantallódhoz, meleg,

Admirális — Londonban

A régi angol hajós díszegyenruha, a főparancsnok, az admirális öltözéke ihlette meg az angol top divatkreátort Londonban. Hosszú, tengerészkék kabát, dúsan zsinórozva, ez az angol lányok őszi divatja. De hogy mégse legyen egészen azonos az öltözék a történelmi ruhadarabbal, csüngős, bojtos turbánt viselnek.

Sherlock Holmes — Stockholmban

Ki hinné, hogy a mesterdetektív öltözéke érdekes lehet a divat számára? A sildes sapkából pelerinből, térdnadrágból és pulóverből álló együttesnek a Sherlock Holmes nevet adta egy fiatal tervező. Hogy a mesterdetek-

Sportosan — Tallinnban

– Nekem ez tetszik – közölte Nina Davidenko, a tallinni divatintézet tervezője, amikor bemutatták a fiataloknak tervezett észt modelleket. A sportos spencerből és szoknyából álló kosztüm hideg időben kabát alatt is jól öltöztet, és amellett nagyon csinos.

Romantikus — Varsóban

A lengyel fiatalok szeretik a különleges holmikat. Így például a legnagyobb sikert a képünkön is látható táncruha aratta a Moda Polska őszi modelljei közül. Sikkes, üde és romantikus ez a fekete-fehér színösszeállítású, érdekes ujjú ruha. A nagymamák is ilyet viselhettek a század ele-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 DEC 6

TURBINA

Jeckel Ferenc festő

1021

Kiállítás után...

A művész kiállított portréi

Néhány napon keresztül izgalmas, szép meglepetés fogadta azokat, akik véletlenül vagy szándékosan bementek a *Kohászati Gyárépítő Vállalat* kultúrtermébe. Három fiatal művész kiállítását láthatták. A kiállító művészek között szerepelt *Jeckel Ferenc*, a fiatal festő. Képei méltán arattak sikert.

Fiatal művész Jeckel Ferenc. Ezt azért kell hangsúlyozni, mert munkái alapján azt hinné az ember, nem a fiatal nemzedékhez tartozik.

De mielőtt műveiről beszélnénk, mutassuk be magát a művészt. Jeckel Ferenc 1950-ben született, 1968-ban végezte el a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumot, majd az Állami Pénzverőben dolgozott. Munkahelyén számos érem- és plakettervet készített. 1971. nyarán rendezte meg első nyilvános kiállítását, és ami nagy szó, ugyanebben az esztendőben, november 5-én újra megnyílt egy kiállítása. *A művész ezt feltétlen sikerének könyvelheti el, hiszen vannak, akik évekig várnak arra, hogy műveiket bemutassák a nagyközönségnek.*

Milyenek is azok a festmények, grafikák, szén- és tusrajzok, amelyeket Jeckel Ferenc most már másodszor állított ki? Meglepőek a modern kor emberének. Hogy miért? Mert manapság a kiállításokon alig-alig láthatunk olyan képeket, amelyekről megállapíthatjuk, festője remekül rajzol. Lassan már megszokjuk, hogy egy-egy festmény vagy grafika előtt órákig kell álldogálnunk, míg kitaláljuk, mit is akart lefesteni a festő. *És éppen ezért lepődünk meg Jeckel Ferenc kiállításán, mert minden egyes képe kifejezi a festő tiszta szándékát, egyenes, érthető közlési vágyát.*

„Jeckel Ferenc tud rajzolni és megtanult festeni. A szó hagyományos, klasszikus értelmében veszi komolyan a művészet mesterségi oldalát, s nem szemfényvesztéssel, nem a művészet címén űzött sarlatánsággal óhajt magának érvényesülési teret."

Mi jellemző leginkább műveire? Olajfestményeinek színkeverése gyönyörű. *„Színskálája gazdagabb, mint első pillanatra bárki is gondolná."* Ha portréit nézzük, kiderül, határozott érzéke van ahhoz, hogy ne csak felületet adjon képeinek, hanem az ábrázoltak egész egyénisége felvillanjon. Ezt sokszor csak a színekkel vagy egy-egy erőteljes vonással éri el.

Szénrajzai bizonyítják legékesebben, hogy ez a fiatal művész mennyire tud rajzolni. Mennyire érzi a fény-árnyék hatásokat. Tudja jól, mit kell kiemelni, mit kell finomítani. *Nagy rajztudása ugyanakkor nem gátolja az alkotásban. Sohasem illusztrál vagy lemásol, minden képéről sugárzik az érzelmi telítettség, karakterizáló készség.*

„A művészethez nemcsak tehetség kell, hanem szerencse is". Reméljük, Jeckel Ferenc tehetsége mellé szegődik a szerencse is.

S. I.

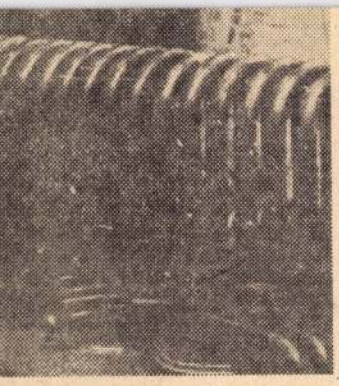

AUTÓKLÁVON DOLGOZIK

10-re kell elkészíteni, bá
lyen nehéz is a munka,
tunk nem fog múlni.

— *Dr. Boronyák Imrév*
kazángyáregység főmérnöl
az üzemben találkoztam.

— 146-an dolgoznak
Nagyon sokat jelentett
plusz nap a terv telje
érdekében. Minden font
gyártmányunkon meg
létszámmal dolgoznak
is az emberek.

— Melyek ezek a gyártmányok?

— A 200 MW-os kipufogócsonk, 4 db. NH_3 elégető, 2 db román timföldgyári autókláv,

nyították, hogy mindenre hajlandók a terv teljesítése érdekében, közös célunk elérésében.

Sámán Ildikó

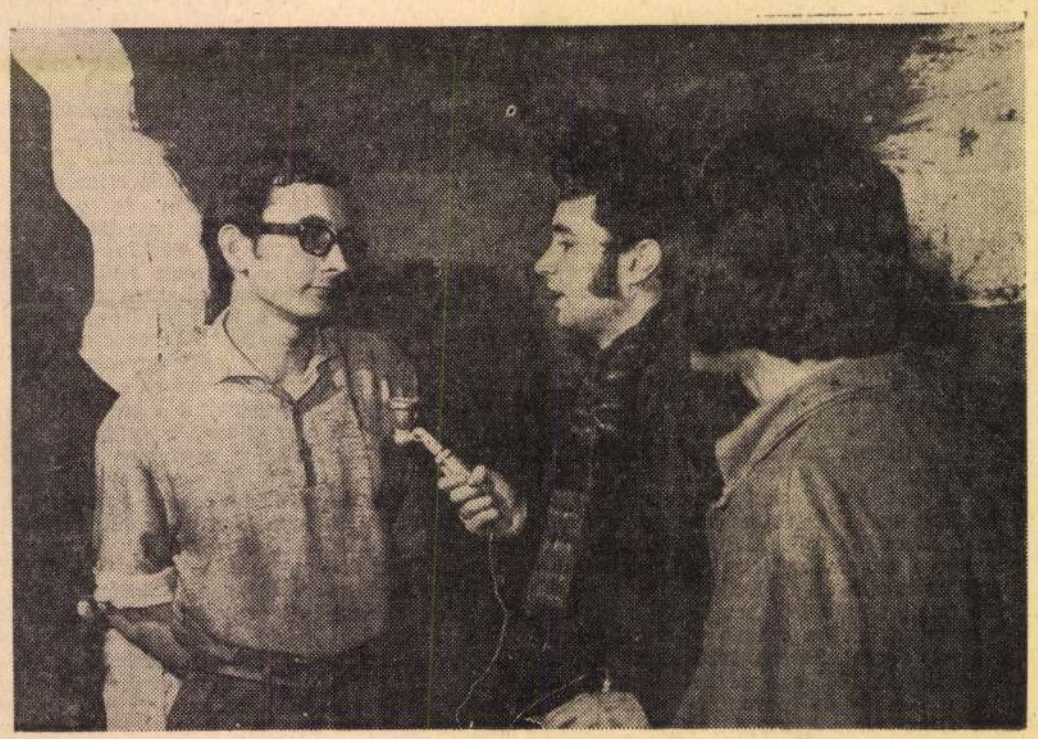

PÉNTEK DÓZSA JÁNOS NYILATKOZIK A RIPORTERNEK

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TURBINA

1972 JAN 17

Ifj. Jeckel Ferenc

1024

Ifj. Jeckel Ferenc: Öntők

részesült kiváló dolgozó kitüntetésben. A termelésben öt fő a női osztályvezető, két fő csoportvezető.

— *És miként állnak a nők a kereset dolgában?*

— Vállalatunknál 1971. évi bérfejlesztésével egyidejűleg nagymértékben javult nődolgozóink bérhelyzete. A bérfejlesztésből 422 nődolgozó részesült. 144 adminisztratív és műszaki 282 fizikai állományú.

A bérezésnél abból az ismert elvből kiindulva, hogy egyenlő munkáért — azonos feltételek között — egyenlő bér meghonosításában szemléletbeli változásnak kell bekövetkeznie.

Az egészségügy és szociális helyzet az általános munkakörülmények javulásával egyidejűleg a dolgozó nők munkakörülményei is javultak. A targoncavezető nők valamennyien ülő targoncákat kaptak és bevezetődött a nőgyógyászati rendelés is.

Vállalatunk társadalmi és gazdasági szervei az elmúlt években differenciáltan foglalkoztak a nők sajátos problémáival. De még sok a tennivaló, hogy politikai egyenjogúság megvalósítással szinkronba kerüljön a gazdasági egyenjogúság megvalósulása.

— MJ —

Előző írásaimban be tam a Számlaellenőrzés cialista brigádját. A soron következő, bemu váró kollektíva neve: M 15. Utoljára hagytam, nem volt szándékos, amit eddig elértek, m képpen példamutató.

1965-ben alakultak és 6 alkalommal nyerték el a szocialista brigád címet. 1970-ben bronz fokozatot értek el, mely erkölcsi és 300—300 Ft-os anyagi elismeréssel párosult. A kollektíva 7 főből áll, s ebből hatan társadalmi aktívák. Van közöttük alapszervezeti titkár, szakszervezeti kultúros, bizalmi, társadalmi bírósági elnök és kézilabdás sportoló. Negyedévenként tesznek felajánlásokat, amelyeket rendszeresen teljesítenek. Vállalásaik között szerepel: import tételek kigyűjtése és egyeztetése a pénzügyi osztállyal, s e kimutatások elkészítése. Kiveszik részüket a művelődési központ kulturális eseményeiből. Valamennyi brigádtag tanul valamit. Van, aki gép- és gyorsírásra, többen utókalkulációs tanfolyamra járnak.

A kollektíva élete nemcsak a munkában fonódott össze, szabad idejüket gyakran töltik

A brigádtagok úgy érzik, az 1971-es év értékelése során ismét jó helyezésre számíthatnak, megtettek minden tőlük telhetőt, jó és lelkismeretes munkát végeztek. Brigádnaplójuk szépen gondozott és tartalmas, bátran megmutathatnák, ha kérnék tőlük. De az alapszervezet úgy látszik, nem kíváncsi természetű, meglehetősen ritkán kerül sor naplójuk ellenőrzésére.

A Március 15-e szocialista brigád bemutatásával lezártam a Számlaellenőrzési aktíváról szóló beszámolómat. A II-es alapszervezet 5 brigádja büszke lehet eredményeire, de van még tennivaló. A bér, könyvelés, pénzügyi osztály dolgozói is követhetnék a jó példát. 1972 elején tartunk, még nem késő, alakítsanak brigádokat.

Ungár Pál

TURBINA

ifj. Jeckel Ferenc festőművész

1971 NOV 22

1021

Fiatal művészek kiállítása

November 5-én a Kohászati Gyárépítő Vállalat kultúrtermében három fiatal művész kiállítása nyílt meg. A kiállítás részvevői: ifj. Jeckel Ferenc festőművész, Gergely Péter kerámikus és Kontur Tamás grafikus. A fiatalok bemutatkozása jól sikerült, a kiállítás tükrözi jelenünk művészeti irányvonalát, s a művészek tehetségét.

Gergely Péter és Kontur Tamás a mai kor szellemének megfelelő, modernebb irányzatok híve, míg Jeckel Ferenc festményei és rajzai azt bizonyítják: tud bánni az ecsettel is és a tussal is. Tehetséges, fiatal művész.

azokról a sportolási és k
ket Láng gépgyári M
XIII. kerületi MHSZ bizt
nak.

A tanfolyamok egy rés
nosítható szakmunkásbiz
ban a katonai szolgálat
mert egyben katonai jell

A tanfolyamok költség
sorköteles fiatalnak fiz
védség fizeti.) A jelentke
kes katonai kiegészítő pa
séges.

Az engedély kiadásánal
1) minimum 8 általáno
2) katonai szolgálatra
zás.
3) sorköteles korosztály

Tanfolyamok:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

TURBINA
Budapest
1971 AUG 16

1021

Ifj. Jeckel Ferenc

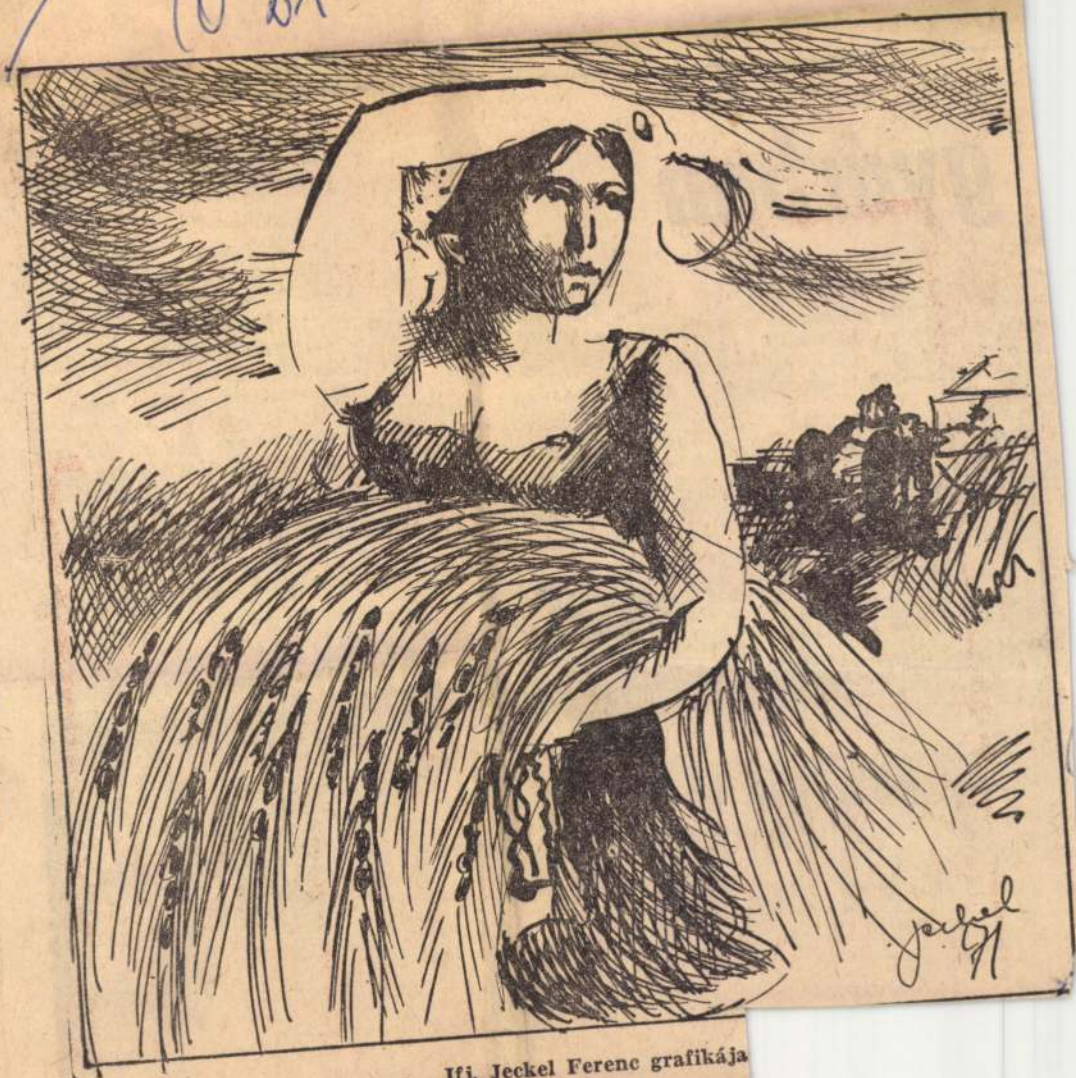

Ifj. Jeckel Ferenc grafikája

gyárban

fal vastagsága, könnyen szétrobbanthat. Egy pillanatra sem mozdulhatok a gép mellől, de megéri. Ha sikerül, a teljesítmény 150—170 százalékra emelkedik.

★

Kifelé tartva a Gépgyárból, elhaladok Zalaváry Miklós 1954-ben alkotott, nagyméretű

Hm. Amit itt láttam, nem igazolja az elmondottakat.

★

Az **öntödében** elémtáruló kép jobb kedvre hangol. Két csoportban bontják a rámolók a formákból a nappal öntött szürke öntvényeket. Bálint András és Baka István cso-

óta, de a legfiatalabb dolgozónk is egy éve velünk rámol.

— A kereset?

— Átlagosan kettőezer-ötszáz havonta. A lógós hamar megszökik közülünk.

— Mit csinálnak otthon?

— Ki ezt, ki azt. Először pihenünk. Nehéz munka ez. A televízióban ritkán látjuk a teljes műsort, jó, ha a felét, az egészet csak akkor, ha megismétlik délelőtt. Vasárnap otthon vagyunk nappal is, este is, de nem birunk aludni. Én éjszaka rádiózom, ám csak

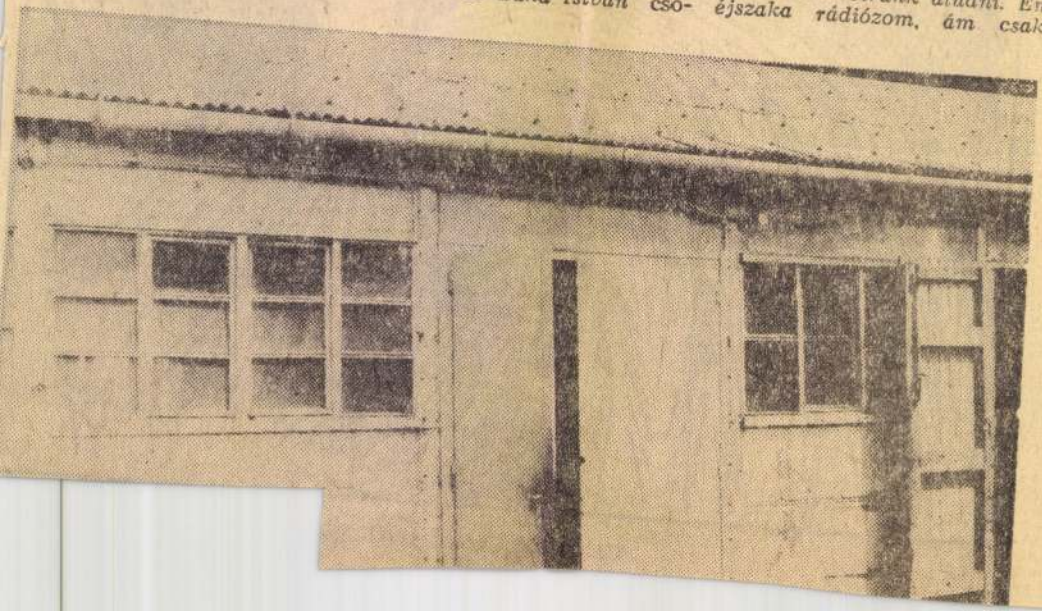

M.D.K.

Beckel Klára

A Pécsi Képzőművészeti Szabdliceum zárókiállitásn 1946/47 tanévben szer pelt.

Tanulmányfej, szénrajz
Tájkép, pasztel

Képzőművészeti élet a felszabdulás után 326.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

JECZA BÍRÓ KLÁRA
JECZA PÉTER
KAZINCZY GÁBOR
KELEMEN ISTVÁN
MOLNÁR ZOLTÁN
SZAKÁTS BÉLA
TASI JÓZSEF ISTVÁN
UNGOR CSABA
VARGA LUIGI ISTVÁN
ZIMÁN VITÁLYOS MAGDA

BUDAPESTI ŐSZI FESZTIVÁL

Az Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria
(Budapest, V. ker. Vármegye utca 11.)

tisztelettel meghívja a

TEMESVÁRI TÁRLAT

megnyitójára

1996. október 1-én, 17 órára

A kiállítást megnyitja:
Tőkés László

Közreműködik: **Bálint Péter** színművész

VÁRMEGYE GALÉRIA

TEMESVÁRI TÁRLAT

1996. október 1. – 1996. november 30.

„ Minden magyar felelős
minden magyarért”
Szabó Dezső

Vármegye Galéria
H-1052 Budapest, Vármegye utca 11.
Telefon/fax: (36-1) 118-8148

Erdély Művészetéért Alapítvány
H-1675 Budapest, Postafiók 133.
OTP 117-86001-20054214

A kiállítás
megtekinthető
1996. november 30-ig,
kedden, szerdán,
csütörtökön
és pénteken
10–18 óráig.

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY
VÁRMEGYE GALÉRIA

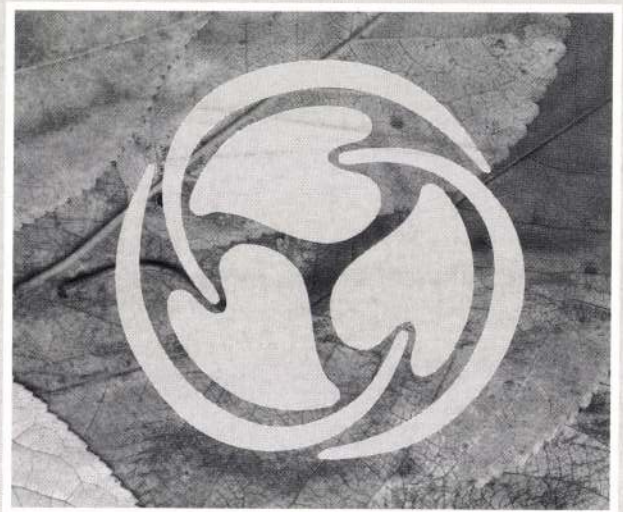

BUDAPESTI ŐSZI FESZTIVÁL

Jecza B. Klára

„Ünnep" Repr.

Kornak i Kolozsvár 1968. II. 216-217.

Jecza B. Klára: Tánc

250—500 mrad/év, a szuperszonikus repülési magasságban a 0,5—3 mrad/óra szintet. A földi eredetű háttérsugárzás termelői az altalaj sugárzó izotópjai, amelyek főleg gammasugárzók, és külsőleg átlag 30 mrad/év sugárterhelést jelentenek. Az uránium, tórium és aktinium család izotópszármazékai belső besugárzás forrásai is lehetnek (a 90-es stroncium, a 40-es kálium és a 14-es szénizotóp beépül szervezetünkbe), s ez átlag 20 mrad/év gonáddózist összegez. Időben és térben a háttérsugárzás nem egyenletes. Ismerünk olyan földtörténeti időszakokat, amikor a kozmikus sugárzás a mai érték sokszorosát tette ki, és vannak olyan területek a Földön, ahol állandóan magas az altalaji eredetű háttérsugárzás.

Az ember által teremtett sugárveszély említésekor mindenki a nukleáris hadiiparra és az atomreaktorok környezetére gondol. Az előbbi állandó potenciális sugárveszélyt (és nemcsak sugárveszélyt) jelent, de az atomcsend-egyezmény megkötése óta a kísérleti atomrobbantások hasadási termékeiből származó besugárzás nem éri el a háttérsugárzás 5—25 százalékát. Ne feledjük azonban: egy emberi generáció 0,02 rad sugárdózist kénytelen elviselni egy olyan hidrogénbomba besugárzása által, mint amilyent 1954-ben a Bikini atollon robbantottak fel. És hol vagyunk még a „modern" hidrogén- és a „csak sugárzó" neutronbombától! Az atomreaktorok szinte elhanyagolható sugárveszélyt jelentenek; baleseti lehetőségektől eltekintve a nukleáris ipar 2000-ben sem fogja a háttérsugárzás 0,2 százalékánál nagyobb sugárdózissal terhelni az emberiséget. Az ipar legváltozatosabb ágazataiban felhasznált, elektromágneses sugárzást kibocsátó berendezések, sugárzó kontrollműszerek (az öntvénydefektoszkópiától a repülőtéri csomagellenőrzésig) és még a tévé-képernyők is mind lényegesebb, számszerűen is egyre nagyobb néptömeget érintő sugárhatteret jelentenek.

A mesterséges sugárterhelés „első helyezettje" az orvosi besugárzás. Nem feledkezve meg arról, hogy a röntgensugár a felfedezése óta eltelt háromnegyed század alatt talán többet lendített az orvostudományon, mint az összes többi orvosi felfedezés együttvéve, s hogy napjainkban méltó társra talált a sugárzó izotópok orvosi alkalmazásában, tudnunk kell, hogy az emberiség átlagosan a háttérsugárzás 10—50

JECZA BÍRÓ Klára *159*
Dés, 1937.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles

Banner Erdély

megszólalt: "Márton, a
felét." A katona ettől
ben fölfedezte Isten jó
kedett." Közben Amiens-

Nem sokkal ezután ha
Itáliában ekkor már jav
körül, mert Arius alexa
tus csak ember, az Iste
fia. Ezért Márton a kat
előbb Milánó közelében,

Amikor a fiatalember
üzött püspöke - aki szi

Magyar Hirdető
– Sajtófigyelő
Jecza Klára
UTUNK
1977 SEP 16

1021

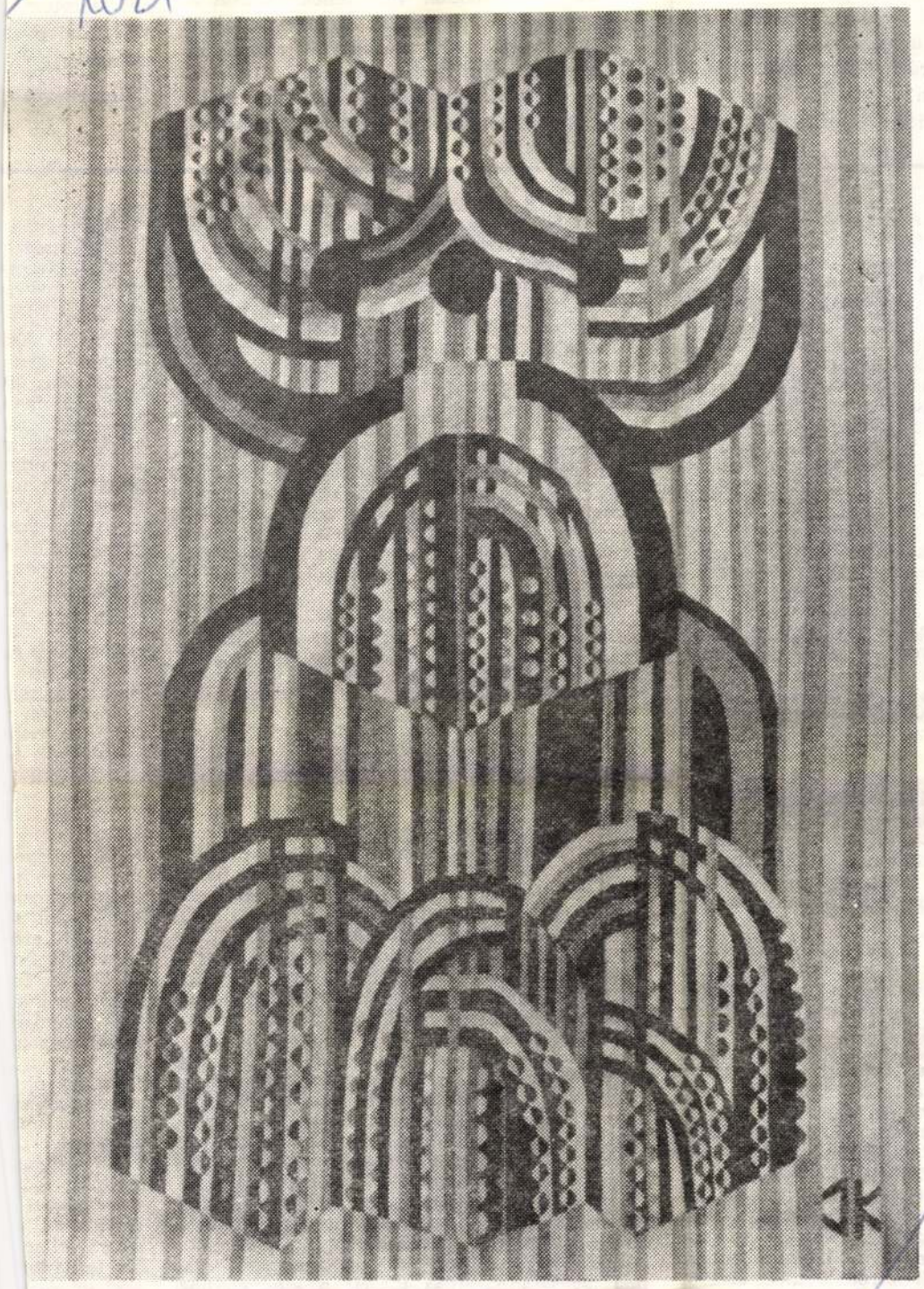

Jecza Klára: Bőség (faliszőnyeg)

óztatták, nem tudjuk mi van
vigyázzon!
áról eltűnt a mosoly. Nagy
ét mereven a férfira szegezte,
n rákérdezett: És a Lány? A
van?
agadóan megrázta a fejét, az-

sának küld
megei illő
Kommunist
től. Amiko
igyekeztek
otthonból,
sortűz, szu

ai olv
t az
tem,
évei
éves C

dik és harmadik fejezet Ra-
ak (logikájának) feldolgozá-
egy ponton meg is haladva.
iczai mily nagy jelentőséget
z munkájának, a logikának.
teziánus, de „nem veszi ész-
es idegenkedik a logikától.
nciklopédikus tudományépít-
lői céljaiban egyaránt szük-
egítségére és a rációra ala-
dolkodásnak egy hagyomá-
alakító erejére. Az első há-
l tehát: így kell gondolkod-
ert kell követnünk, hogy a
rthessük. Ezután a matema-
al, a csillagászattal, a ter-
mészetfilozófiával, valamint
ányokkal" foglalkozó öt fe-
most erős cezura vág, vé-
ció birodalma: „Eddig lőn
olgokról, melyeket a *termé-
eszünkbe vehetünk;* (kieme-
ár azok következnek, melye-
jobban az Isten jelentésé-
írásból... vehetünk eszünk-
k többek között azt is iga-
czai már a fehérvári beszéd
alkalmazta a „kettős igaz-
logikáját. Most a kinyilat-
világa következik: a törté-
etika és a teológia. Össze-
is valahogy kívülállóan az
olna tehát az egész műveltsé-
s: egy enciklopédia szerke-

ólottam arról, hogy Apáczai
űveltség közvetítésén túl, a
pítése és tanítása volt. Hasz-
ában a mindennapi életben
szükséges, gyakorlatilag
et szokták érteni. Természe-
van, Apáczai nem egyszer
„praktikus ismeretek" fon-
élyebb értelemben hasznos
kodás átalakulását, megújí-
l értenünk: a korszerű gon-
stentől belénk oltott" ész
tapasztalat s a tapasztalat
ételkedési módszere« — in-
új vonások a kor és Apáczai
. Ez az a hasznos tudás,
nyok birodalmához elvezet
z élet egészének értelmezé-

nekidühödtem az írásnak, és — első kísérletképpen — hozzáláttam, hogy mindenfajta tudományágból magyar nyelvre fordítsak valamit. De amikor a nyelv nagyfokú szegénysége és sivársága már a küszöbről riasztó látványként tárult elém, megkezdett munkámat legott abbahagytam..." De Theodorosz Gaza példája, aki természettudományi munkákat fordított görögből latinra, sok nehézséggel, de kitartással és eredményesen, megerősítette elhatározásában: „Ezért erősen föltettem magamban, hogy ha a jóságos és hatalmas isten néhány esztendő elteltéig megnyújtja és meghosszabbítja életem fonalát, nem halok meg addig, mig magyar nyelven nem közlöm az összes tudományokat." És leírta a descartes-i mondatot: „Minek okáért ez: Én gondolkodom, azért vagyok: minden megtudható dolgok között legelsőbb és bizonyosabb."

A teljes tudás, a hasznos tudás és a használható tudás —, íme Apáczai és a *Magyar Encyclopaedia* mához szóló, ma is időszerű üzenete.

•

Az Enciklopédia sajtó alá rendezése és kiadása Szigeti József professzornak és a Kriterion „fehér sorozata" szerkesztőinek köszönhető. Most már bízvást elmondhatjuk, hogy a *Magyar logikácska* című Téka-kötettel együtt, valamennyi jelentős Apáczai-szöveg az olvasó kezében van. Szigeti József érdeme elsősorban „filológia jellegű". A kiadványhoz fűzött jegyzetekben maga mondja el, hogy munkájának fő célja az eredetihez legközelebb álló, az eddigi kiadások pontatlanságait kijavító s egy megbízható Enciklopédia-szöveg rekonstruálása, gondozása és kiadása. Szigeti József ezt a feladatot nagy szakértelemmel, filológiai pontossággal és türelemmel, ragyogóan oldotta meg. A Kriterionnál megjelent *Magyar Encyclopaedia* természetesen nem kritikai kiadás. És ez így van jól, mert sokakhoz szól. Éppen ezért volt indokolt Szigetinek az az elképzelése, hogy a szöveggondozásban ne legyen betűhíven merev, hanem a kor és a táj nyelvének sajátosságait megőrizve, mai helyesírás szerint adja a szöveget. Ennek ellenére a kiadvány (a korszak filológus kutatóinak szűk körét nem számítva) szakemberek, irodalomtörténészek számára is használható. Az Enciklopédiát Szigeti Józsefnek igen gazdag és alapos jegyzetapparátusa kíséri: a kiadványhoz,

azonban van
„érdekessége"
lag tárgyszer
lyek a bevez
nyernek meg

Szigeti Józ
címmel igen
logikusan fel
klopédia bev
pen Apácza
útját vázolja
Apáczai-kuta
még meg ne
figyelmet, de
hagyományos
lyett egy újsz
problémának.
plexum"? El
másodszor A
szerűsége. Sz
azért volt e
menően épp
dolatrendszer
kotó módon
totta az elsa
mazásának l
giai bizonyít
apparátusbar
mutatnak, h
szándékosan
a függvényé
hat. Ez min
hogy Apácza
tartotta a
Apáczai „ere
meznünk, ho
sú önálló fi
gozott volna
sem *lehetősé*
lemében gon
azt, hogy a
ki magából
mezést, nem
dalmi és mű
szen más t
ilyen eszme
mazását reá
en Apáczai
értelmeznün
és műveltsé
jét teremte
zést az Apá

Hezáné Biró Klára, textilművész

Jeczáné Bíró Klára textilművész
- bálikolt lakástextiliái keresettek

Említve: Kazinczyné Vitályos Magda, Molnár Zoltán, Jecza Péter, Benczédi Sándor, Lausch Gyula, Gy. Szabó Béla, Ferch Ferenc, Gál Anna, Szakács Zoltán, Gál András, Bandi Dezső, Szentimrei Judit, Csulak Magda Kósa Huba Ferenc, Fuhrmann Károly, Barabás István, Izsó Miklós, Szerváliusz Jenő, Nagy Pál, Fux Pál, Tóth László, Hunyadi László, Kozma István, Panlovics László, Árkossy István

Wágner István. Képzőművészet és közönségigény

Igaz Szó 1973/4 561. old

JECZÁNÉ BIRÓ KLÁRA textiliáinak kiállítása Temesváron. /rövid hir./

Utunk, XXIX. évf. 45./1358./sz. 1974. nov. 8. 8. old.

Jécsay Andor

cikke

Jécsay Andor: Milyen lesz az új MTESZ székház?
Budapest, 1970. 12. sz. 27-29. l.

Jécsai Ferencné, épi lén

L. Forkasdy 2.

-- követségi kisek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

6.

83/3

Jécsai László

1) A Római fürdő új Ert és hétvégi telep. A Fővárosi Kertészet terve. Fenti vízfestménye.

2) Szabadtéri Szinpad a Gellértheggen. A Fův. Kertészet terve. Fenti vízf.

Repr.

Jancsó Vilmos. Budapest kertváros.

Budapest. 1946. II évf. 4. sz. 2 képpel.

Jécsai László

Második díjat nyert a gárdonyi pályázatom

Sikeres tervpályázat
Magyar Nemzet, Bp. 1970. júl. 2.

Magyar Hírlap 2003. december 2. Jecza Péter

Huszonhat román és magyar alkotó közös tárlata Budapesten

Művészi üzenet Temesvárról

Wagner István

A hatvanas–hetvenes évek fordulóján átmeneti nyitás történt Romániában Nyugat felé. Fokozottan érződött ez a Bánság legnyugatibb városában – Temesvárott –, amelyet félig tréfásan, félig komolyan a „fruntea tarii" elnevezéssel illettek, ami „az ország homlokát", átvitt értelemben pedig „az ország élvonalát" jelenti. A soknemzetiségű metropolis felpezsdült képzőművészeti életét nemcsak a helybéli értelmiség értékelte, hanem egymásnak adták a kilincset a Begaparti műtermekben a nyugati műkereskedők is. E sorok írója épp akkoriban dolgozott fél évtizeden át a főtéri kortárs galériában, amikor az éppen beérő derékhad vette át az irányítást. Közülük sokan máig hűek maradtak az egykori osztrák–magyar monarchia garnizonvárosához, de a diktatúra erősödése miatt időközben egyesek külföldre mentek, mások velem egy időben emigráltak a szélrózsa minden irányába, és néhányan örökre eltávoztak azóta közülünk.

Jelenleg huszonhatan vendégeskednek Budapesten december 5-éig egy kollektív kiállítással Temesvárról, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének székházában (Bp. V., Andrássy út 6.).

Toma Dan: Teliholdas napok

Az „előfutár", a legmarkánsabb temesvári szobrászművész – Jecza Péter – volt, akinek idén tavasszal nyílt egyéni tárlata az itteni Árkád Galériában. Most két absztrakt bronz plasztikájával szerepel az utóbbi évek termésből. Azok közé tartozik, akik következetesen megőrizték három évtizeden át markáns profiljukat, akárcsak Nutiu Romul festőművész, aki akrillal készít elvont tűz- és vízzuhatagokat. Szakáts Béla stilizált bronz figurái a matt felületeken megcsillanó fényes részletekkel válnak egyénivé. Érdekes viszont megfigyelni, hogy a hasonló évjáratú és akkoriban kizárólag geometrikus absztrakt Flondor Constantin éppúgy áttért a líraian realisztikus szénrajzolásra, mint a tíz évvel fiatalabb Toma Viorel, aki viszont a fotónaturalizmusig is elmerészkedik olajcsendéletével.

A válogatást a sokféleség jellemzi leginkább. Miközben Banciu Regep Rodica textilművész mini gabonatáblát tálal elénk talapzaton, addig Lucaciu Adriana akrillal rajzol négyzetméteres grafikai „portrékat". A középnemzedékhez tartozó Jakabházi Sándor festői struktúrákat és tükröződéseket készít vegyes technikával. Serban Dumitru nyers falécekből épít kubista kockákat, a fiatalabb generációból pedig Tasi József István a szomszédos országban olyannyira kedvelt eljárással „könyvet" kombinál papírtekercsekből meg deszkarámákból. A huszonhat kiállító közül tizennégyen személyesen is eljöttek az ünnepélyes vernisszázsra – s ez további, kölcsönös kapcsolatépítésre kínált lehetőséget. A tervek szerint jövőre magyar művészek népes csapata rándul át Temesvárra csoportos tárlatával. A szakmai szövetség egyre szorosabb együttműködése mellett örvendetes a Temesvári Nyugati Egyetem képzőművészeti karának – élén Serban Dumitru dékánnal – valamint a budapesti Iparművészeti Egyetem Elméleti Intézetének tartós kontaktusa is az utóbbi időben – köszönhetően az intézet igazgatójának, a fáradhatatlan Ernyey Gyula designertanárnak.

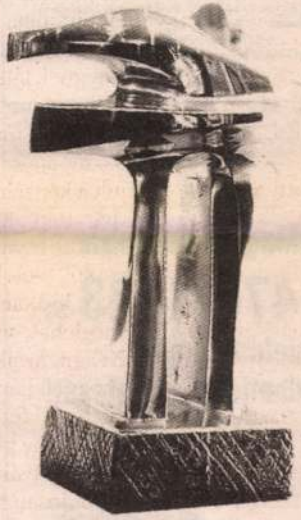

Jecza Péter: Örvény II.

molója az éves tevékenységéről. 3. Az alapzett tőke pontosításáról. 5. Közérdekű bejelenség esetére az igazgatóság azonos helyözgyűlést hív össze 2003. december 19-ére az eredeti napirend tekintetében, a megjerozatképes. Jászárokszállás, 2003. novemzőgazdasági Szövetkezet igazgatósága.

sürgősen eladó, 79 000 000 Ft. (06-70) 315-3620.

BALATONTÓL 7 km-re, Szőlősgyörökön 4 lakásos társasházban 90 nm-es lakás eladó. Parkosított kert, önműködő locsolórendszer, borospince, szanetli, 55 nm-es közös helyiség, nagy úszómedence. Irányár: 22 M Ft. Tel.: (06-20) 942-6836.

PI UTASVÁRÓ

TUNÉZIA – DJERBA – EGYIPTOM

DECEMBERI–ÚJÉVI AKCIÓS AJÁNLATAINK:

Tunézia (8 nap üdülés)

El Hana B. 3*, fp. 34 900 Ft/Tőtől
Skanes Beach 4*, fp. 49 900 Ft/Tőtől
Houda Golf and Beach 3*, all inclusive 64 900 Ft/Tőtől

Tunézia körút + üdülés (8 nap)

El Hana B. 3*, fp 69 900 ft/Tőtől

Egyiptom/Hurghada (8 nap üdülés)

Sunrise Palma de M. 4*, fp. 64 900 Ft/Tőtől

Egyiptom/Sharm El Sheikh (8 napos üdülések)

Hostmark 5*, fp. 74 900 Ft/Tőtől

GYERMEKEKNEK: 24 500 FT-TÓL!

Megjelent őszi-téli katalógusunk, keresse irodáinkban és partnereinknél!

Utazás charterjáratokkal!

www.medina.hu

Medina Tours:
1061 Bp., Andrássy út 3.
1095 Bp., Ferenc krt.7./Mester u. 1.
www.medina.hu

Eng. szám: B 0912/1994/199
Tel.: 266-0832, 266-0833
Tel.: 219-5270, 219-5271
RTL teletext 449. old.

A Magyar Hírlapba a 470-1133-as telefonszámon adhatja fel hirdetését!

MAGYAR HÍRLAP

„Ha nem mindegy, hol hirdet!"

DAEWOO Lanosok és Matizok újszerű állapotban, márkakereskedésből, egyszerű hitelügyintézéssel és használtautó-beszámítással eladók. Tel.: (06-20) 384-0126.

SÉRÜLT, totálkáros autót vennék. (06-20) 978-8416.

SZOLGÁLTATÁS

ADÓSSÁGBEHAJTÁS! (06-30) 645-6970.

PARKETTÁSMUNKÁK. (06-30) 948-8909.

TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK, eladása, javítása, tűz- és munkavédelmi szabályzatok készítése. Tel.: (06-20) 942-6836

MÁR 40 % ELKELT

VII. kerület
Peterdy u. 36.

IMMO-ROHR BOKRÉTA Kft.

Új Bokréta Ház a Városligetnél!

62 lakásos társasház nagyobbrészt kisméretű, 1,5-2 szobás, kulcsrakész lakásokkal, a Városliget közvetlen szomszédságában!

Átadás: 2004. szeptemberben

Lakásméretek: 28-100 m²

Árak: már 279.000 Ft/m²-től

MÁR 5% ELŐLEGGEL
(DECEMBER 31-IG)

VÁSÁROLJON LAKÁST MÉG AZ IDÉN BIZTOSAN TELEK-ÁFA MENTESEN!

IMMO-ROHR Kft. - 1012 Bp., Lovas u. 5.

Tel.: 457-0758, 214-4475
20/9545-313, 20/9126-897

www.bokreta.hu

	11. 28.	2 920,8 M Ft	1,077525	3,1
Budapest Bonitas	11. 28.	8 677,0 M Ft	1,267500	7,8
Budapest Pénzpiaci	11. 28.	43 549,9 M Ft	1,010967	9,0
CA Pénzpiaci	11. 28.	26 441,7 M Ft	1,935911	8,1
CIB Pénzpiaci	11. 28.	17 607,7 M Ft	1,329500	7,4
Concorde Pénzpiaci	11. 28.	2 133,0 M Ft	1,421318	5,6
Erste Alpok Pénzpiaci Alap	12. 01.	20 732,9 M Ft	1,226300	8,2
Futura Pénzpiaci Alap	11. 28.	811,1 M Ft	1,053411	0,0
Generali Cash	11. 28.	2 760,1 M Ft	1,189967	0,0
Hunnia Pénzpiaci	11. 28.	8 779,1 M Ft	1,697000	7,7
ING Pénzpiaci Alap	11. 28.	576,1 M Ft	1,075570	4,3
K&H Pénzpiaci	11. 28.	39 615,2 M Ft	1,456840	6,2
Parvest Short Term Dollar (Cls Cap)	11. 28.	475,5 M dollár	175,080000	0,5
Parvest Short Term Euro (Cls Cap)	11. 28.	1 321,9 M euró	181,200000	1,5
Postabank Hozamgarancia	12. 01.	7 856,7 M Ft	2,432287	5,2
Prémium	12. 01.	5 792,7 M Ft	1,086700	7,1
Quaestor Kurázsi	11. 28.	1 008,5 M Ft	2,028070	6,1
Raiffeisen Likviditási	11. 28.	989,0 M Ft	1,158671	7,2
Raiffeisen Pénzpiaci	11. 28.	7 213,2 M Ft	1,796574	5,8

KÖTVÉNYALAPOK

AEGON Belföldi Kötvény	11. 28.	10 386,9 M Ft	1,841937	–11,8
Borostyán	11. 28.	1 852,0 M Ft	2 287,010000	1,7
Budapest (I.) Állampapír C	11. 28.	69 105,3 M Ft	3,777800	3,6
Budapest (II.) Kötvény	11. 28.	54 832,3 M Ft	3,124300	–17,3
CA Kötvény	11. 28.	12 912,1 M Ft	2,223027	–15,2
CIB Kincsem Kötvény Alap	11. 28.	7 329,2 M Ft	2,002900	–18,3
Concorde Fedezeti	11. 28.	1 664,0 M Ft	1,724694	–2,1
Concorde Kötvény	11. 28.	3 729,8 M Ft	1,175660	–13,7
Credit Suisse Kötvény	11. 28.	1 531,2 M Ft	1,209910	–9,9
Erste Alpok Kötvény	11. 28.	4 406,4 M Ft	1,511100	–13,0
Futura Kötvény Alap	11. 28.	626,8 M Ft	0,976395	0,0
Hunnia Államkötvény (III.)	11. 28.	2 411,6 M Ft	2,753200	–24,3
K&H Aranykosár	11. 28.	26 758,6 M Ft	2,375427	–0,8
K&H Kötvény	11. 28.	3 888,8 M Ft	2,822912	–24,8
MKB Állampapír	12. 01.	3 335,0 M Ft	2,903250	–19,5
OTP Maxima	11. 28.	9 128,5 M Ft	1,178389	–23,2
OTP Optima	11. 28.	425 315,2 M Ft	2,795992	4,1
Postabank Millennium	12. 01.	2 562,2 M Ft	1,310728	–23,7
Raiffeisen Kötvény	11. 28.	1 730,5 M Ft	1,790205	–10,3
Takarék Állampapír Alap	12. 01.	85,8 M Ft	1,249945	–8,2
Volksbank Állampapír Alapok Alapja	11. 28.	459,5 M Ft	1,014400	–7,1

RÉSZVÉNYALAPOK

AEGON Belföldi Részvény	11. 28.	941,5 M Ft	1,532634	7,2
Bonus Részvény	12. 01.	813,7 M Ft	1,096230	6,0
Budapest Növekedési Részvény	11. 28.	7 615,4 M Ft	1,964500	0,8
CA Részvény	11. 28.	1 618,1 M Ft	1,483286	–4,5
CIB Részvény Alap	11. 28.	439,3 M Ft	1,019200	–2,2
Concorde Részvény	11. 28.	2 256,5 M Ft	1,622797	–9,2
Erste Alpok Részvény	11. 28.	246,4 M Ft	1,401300	7,6
Futura Indexkövető Részvény Alap	11. 28.	274,5 M Ft	1,188116	0,0
Generali Gold	11. 28.	7 227,2 M Ft	1,253959	0,0
Hunnia Részvény	11. 28.	248,2 M Ft	1,094800	–2,2
K&H Navigátor	11. 28.	776,6 M Ft	1,269404	26,2
K&H Részvény	11. 28.	141,0 M Ft	0,773503	15,2
OTP Quality Részvény	11. 28.	19 718,3 M Ft	1,223414	–17,9
Postabank Lokomotív	12. 01.	185,6 M Ft	1,181858	2,8
Raiffeisen Részvény	11. 28.	955,2 M Ft	1,016764	3,9

JECZA Péter szobrász

1994/1. 59. p. ill.
60. p

Új Műv.

A lap a Művelődési és Közoktatási
Minisztérium támogatásával készült.

A lapot készítették: SINKOVITS PÉTER főszerkesztő,
TÍMÁR ÁRPÁD szerkesztő, SZÁNTÓ ZSUZSANNA olvasószerkesztő,
ANDRÁSI GÁBOR, LÓSKA LAJOS, PATAKI GÁBOR rovatvezetők,
BENICZKY MIKLÓS művészeti szerkesztő, TAHIN GYULA fotó,
P. SZABÓ ERNŐ külső munkatárs,
JUHÁSZ GYÖNGYI szerkesztőségi titkár,
ANDRÁS EDIT, CZEGLEDY NINA tudósítók, New York

Editor-in-Chief: PÉTER SINKOVITS
Distributor outside Hungary:
„Kultura" Hungarian Foreign Trading Company
H-1389 Budapest, Pf. 149

Szerkesztőség: 1054 Bp., Báthori u. 10.
Tel.: 111-6650/124 mellék, 131-6702
Kiadja az Új Művészet Alapítvány
1054 Budapest, Báthori u. 10. Telefon: 111-6650/124, 131-6702
Felelős kiadó: Sinkovits Péter, az Alapítvány elnöke
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalban, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási irodában (HELIR) Budapest XIII., Lehel út 10/A 1990, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Egy példány ára: 80 Ft. Előfizetési díj egy évre: 960 Ft.
Külföldön terjeszti a „Kultúra" Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, H-1389 Budapest, Postafiók 149.
92.0264 MSZH Nyomda és Kiadói Kft.
Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ ügyvezető
HU ISSN 0866-2185
A meg nem rendelt kéziratokért és fotókért felelősséget nem vállalunk

E számunk képzőművész vendége:

Erdélyi Figyelő 1990/12.

JECZA PÉTER

Művészi pályája meredeken ívelt föl. Meglepően simán, komolyabb megtorpanások, tétova próbálkozások, fölösleges kitérők s meddő útvesztők nélkül zárkózott fel mindjárt az elején, pályakezdő ifjú tehetségként a kortárs hazai szobrászat élvonalához, ahol immár több mint negyed évszázada megkülönböztetett hely és státus illeti meg. Kivételes talentumára, amelyhez mindenkor szívós szorgalom s határtalan munkakedv is társult, már főiskolás korában fölfigyelt a szakma. Kádár Tibor, Virgil Fulicea, Kós András és Romul Ladea eminens növendéke volt. Sikerültebb munkáit gondosan kimódolt első, témás kompozícióit sorra díjazták az országos diáktárlatokon. Nagyszerű előmenetelének s bizonyítványának köszönhetően tanítványból helyben oktatóvá léphetett elő. Tanulmányai befejeztekor ugyanis Temesvárra nevezték ki a frissiben megalakult rajztanárképző kar tanársegédévé. A rajztanárok több nemzedéke, évjárata tekintheti s vallja mesterének; később a műépítész-jelölteket tanította formatanra, legutóbb pedig a műszaki rajz rejtelmeibe vezette be a jövő gépészmérnökeit a Traian Vuia nevét viselő műegyetemen. Sokrétű, nagyon dús és rendkívül eredményes felsőfokú oktatói tevékenység áll mögötte. Egészséges, kiegyensúlyozott, egymást kölcsönösen serkentő és megtermékenyítő kapcsolatot, szoros összhangot tudott teremteni a nevelői és a műtermi alkotómunka között. Szobrászszerszámait az évek során alig hagyta pihenni; rózsaparki műhelyében valósággal állandósult a vésők, a kalapácsok, a fúrógépek, a bronzcsiszoló villanymotorok eleven, dobhártyát próbáló zaja. Hétről hétre szinte újabb, jellegzetesen egyéni formanyelvű szoborkompozíciókkal gyarapítja művei gazdag és értékes sorát.

Művészi érlelődését, alkotótevékenysége dinamikus és gyümölcsöző kibontakozását több vonatkozásban is jótékonyan befolyásolta, erőteljesen katalizálta a Bánság korszerű megvalósításokra, az újító törekvésekre mindig is fölötte érzékeny és nyitott plasztikai közege és légköre, amelybe szerencsés sorsa a hatvanas évek elején vetette és vezette. Képzőművészeti életünk gyökeres megújulásának, általános felpezsdülésének feldúsult, élénk korszakában a megcsontosult, a könnyen bénítóvá merevülő szobrászati örökséggel és hagyományokkal egyáltalán nem rendelkező Temes-közben, a Brâncuşi korszakos magvetése nyomán óriási fejlődésnek és diverszifikálódásnak lendült huszadik századi modern plasztika leülepedett és legfrissebb előremutató eredményeit, kimeríthetetlenül gazdag és sokszínű formakincsét eredetien kamatoztatva és fölhasználva, egyénivé hangolva és asszimilálva alakította és kristályosította ki mindössze néhány tevékeny esztendő leforgása alatt jellegzetes stílusát, összetéveszthetetlen alkotói szemléletét, magatartását és gondolkodásmódját, kifejező s rendkívül választékos művészi jelrendszerét. Túljutva az útkeresés, a szertelenebb kísérletezések s az erőpróbaként felvállalt hagyományosabb szobrászi feladatok mozgalmas, eleven pezsgésű kezdeti időszakán, Jecza Péter fokozatosan rátalált az absztrakt szobrászat geometrikus-organikus-lirikus ágára, amelyhez a tömörítés, a formai letisztulás és egyszerűsítés lépcsőfokain, egymást követő fázisain makacs céltudatossággal továbbhaladva tulajdonképpen mindmáig töretlen hűséggel ragaszkodik. Tömbszerű, többé-kevésbé szabályos felületek határolta, erőteljes belső kohéziójú kompozíciói hatásos, fokozott expresszivitású, beleérzésre és továbbgondolásra serkentő, izgalmasan változatos alakzatokba, plasztikai struktúrákba sűrítik a kiegyensúlyozottság s a szándékosan megsértett szimmetria, a feszültség és a tiszta harmónia, a lendületes mozgás és a tökéletes nyugalom, a lángoló kitörés és a bölcselkedő elmélyülés sokatmondó, kifejező és korszerű szimbólumait. Újabban leginkább ciklusokban, kiadósabb szoborsorozatokban gondolkodik; újra- és nyugtalanul továbbgondolva bizonyos plasztikai ötleteket és megoldásokat egymásból kibomló, egymást alátámasztó s kölcsönösen gerjesztő változatokat készít a szívéhez, a művészi elgondolásaihoz különösen közel került témákra. Szobrai jelentős részén a mozgásnak — a táncnak, a szárnyalásnak, a kitörő lendületnek — juttat kiemelt, meghatározó szerepet, hangsúlyozottabban mértani fogantatású formaegyüttesei ugyanakkor jórészt az elmélyülés, a bölcs nyugalom, a tökéletes le- és megtisztulás kifejezésére, eredeti ábrázolására irányuló törekvés sokatmondó hatásos eredményei.

A minimal art elveihez és formavilágához közelítő szobrászata dominánsan alapformájává Jecza Peter a legszabályosabb téglatestet, a kockát emelte, amelyet végső soron az egyensúly, a harmónia, a teljesség, a tökéletesség, a rend, a béke, a tisztaság s az egyetemesség tömör megtestesülésének lát és tekint. Nem kimért, sima lapú geometriai formákat szerkeszt csupán, hanem az arányokat, a szabályos kereteket szándékosan megbontva, felbolygatva, megzavarva szerves, antropomorf utalásokat, lényegükre egyszerűsített motívumokat sejtet, fedez és tár fel a kocka tömbjében. A formaalkotásban legtöbbször az emberi és a természeti arányokból, helyzetekből és viszonylatokból kiindulva jut el az egyszerűsítés, a tömörítés, a dúsítás lépcsőfokain át a nagyfokú absztrakcióig. Behatóan foglalkoztatja a szoros összetartozás, a meghitt kapcsolat, az ölelkezés, a megállapodott nyugalom, a kiegyensúlyozott harmónia, valamint a mozgás, a lendület, a ritmus adekvát plasztikai kifejezése a tér és tömeg, a tér s az idő sokrétű összefüggésében. Formai összefogottság s eredetiség, tökéletes technika, a plasztika legnemesebb anyagának — a bronznak — a használata, az igényes kivitel jellemzi legfrissebb alkotásait, amelyekben korszerűen fogalmazódnak meg, öltenek formát a legtisztább szobrászi gondolatok. A simára polírozott bronzfelületek gazdagon érvényre juttatják a fény váltakozó játékát, amely újabban valósággal beleszervesül Jecza Péter szobraiba. A zárt, tökéletesen megmunkált külső felületek, valamint a dinamikus áradású, szétfeszülő, helyenként előtörő benti formák közötti ellenpontozottság, jellegzetes kontraszt és feszültség fokozott kifejezőerőt, hatványozott mozgalmasságot kölcsönöz a Bega-parti városban élő és alkotó művész szobrainak.

SZEKERNYÉS JÁNOS

Geológia (bronz)

Pár (bronz)

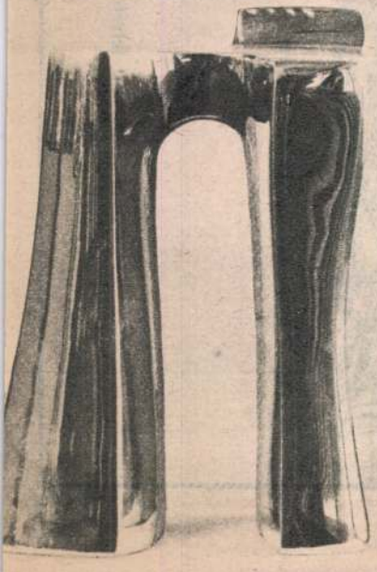

Kapu (bronz)

JECZA Péter

RMDSZ vette kezébe az ügyet, s az ő kezdeményezésére neveztek ki kultúrfelelőst, így: Pető Béla tanítót Lázáriban. Bogdándon a MADISZ volt a kezdeményezőbb, annak elnöke, Nagy András mtsz-tag, brigádos vette át, az ifjakkal együtt, az irányítást. Legyen bármiképp, a Művelődési Minisztériumnak mihamarabb véglegesítenie kell a kinevezéseket, mert nem egy művelődési otthonban nagy értékű leltári javak sorsáról van szó, no meg az sem lehet, hogy valaki csak másodállásban, „amikor jut rá idöm" alapon szervezze a kulturális életet. Sok a pótolnivaló, ami egész embert kíván. A választást, kinevezést azonban nem szabad elhamarkodni, olyan embert keressenek, aki össze tudja fogni az ifjúságot, akiben van kezdeményezőkészség és képesség, akiben olthatatlan a műveltség, a művelődés igényének lángja. Beszélgetőtársaim sürgették egy olyan megyei szerv létrehozását, amelynek elsődleges feladata nem az irányítás, hanem a segítségadás. Fölemlítették a *Zöld erdőben fenyő zöldje* (1972), a *Darai népdalok* (1973), *Szatmár vidéki néphagyományok* (1979) című megyei(!) kiadványokat, amelyek a tanerők saját gyüjteseit ölelték fel, mérhetetlen segítséget nyújtva műkedvelőinknek. Ezt a munkát folytatni kell, intézményesen támogatni és anyagilag-erkölcsileg elismerni. Fel kell tárni a megye tájegységeinek valóban autentikus magyar népviseleti örökségét, táncainkat, népszokásainkat. Hisz nagyon sok még a szunnyadó érték, a huszonnegyedik órában még megmenthető kincs. Mérhetetlenül nagy szerep hárul a tanítókra az iskolai művelődési élet alakításában, abban, hogy a gyermekekkel — különösképpen a városi blokkrengetegben élőkkel — felismertessék e népi kultúra értékeit, szépségeit; életkori sajátosságaikhoz igazodóan előbb a mondókák, a gyermekjátékok, az énekesmozgásos játékok, a népi tánc, a színjátszás lépcsőfokán vezetve el őket a népi s az egyetemes kultúra világába. Példa értékű a kökényesdi helyi néprajzi múzeumszoba a művelődési otthon oldalterében. Az itt felhalmozott több száz tárgyi emlék a múlt egy-egy szeletét mutatja be, önismeretüket erősítve, szorosabbra fűzve a szálat a szülőföldhöz, az otthonhoz.

Legyen az RMDSZ kultúrversenyek védnöke

A napjainkban újraszerveződő műkedvelő csoportok munkája, igyekezete, törekvése az előadásokban ölt testet.

A művelődési mozgalom fontos elemének tekintik a szomszédolást. A bogdándiak ma is szívesen emlékeznek vissza kiszállásaikra; útjuk egész Sepsiszentgyörgyig vezetett. A lázáriak e téren is kárvallottak maradtak: a Kolozs megyei méraiakkal csak a levélbeli kapcsolat-felvételig jutottak el, a gyakorlati megvalósítástól eltanácsolták, „lebeszélték" őket.

Az újraszerveződésre a helyi hagyományok alapján kerül sor, a már ismert csoportok verbuválódnak ismert közösséggé. Másutt új művelődési szervezödésre is sor kerül. Bogdándon például irodalmi kör alakult, melynek első összejövetelén Dsida Jenő életét és költészetét méltatták. Lázáriban az első hívó szóra több mint száz fiatal jelentkezett szereplésre. Ez ismételten eszembe juttatja az ombódiak vélekedését: „sokkal fejlettebb országokban is van erre igény, épp nálunk, ahol a hagyományok még elevenen élnek, épp nálunk ne lenne erre szükség?" Az ifjak szereplésvágyára mindig építeni lehet, csak meg kell találni a hangot, amellyel hozzájuk közeledjünk. S ha ez sikerül, akkor a diszkó nem ellenfél, hanem társ lesz a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésében.

A jó szereplés pedig teret, mind tágabb teret kíván, rendszeres találkozókat, versenyeket. Az idősebbek fölemlítik a Magyar Népi Szövetség áldásos tevékenységét, s abból kiindulva javasolják: legyen az RMDSZ kultúrversenyek védnöke, a jövőben magyar a magyarral vetélkedjék, elkerülendő az örök második helyezést, a kultúrától idegen szempontok szerint történő leértékelést.

Égető gond a szakképzés hiánya

Közismert, hogy a kultúrmunka neheze — különösképpen falun — a tanítókra hárul. Igen ám, de az elkövetkező években e téren óriási méretű nemzedékváltásra kerül sor: a nyugdíjba menőket jobbára csak szakképzetlenekkel lehet majd pótolni. Ki veszi kézbe akkor a csoportok vezetését? Nincs olyan falu, ahol ne állna előttünk ez a kérdés.

Égető gond, hogy tanítóképzőinkben, egyetemeinken az ilyen irányú felkészítés szinte teljesen hiányzik. Érdekes jelenség az is, hogy például a temesvári főiskolák végzettjei jóval több közművelődési tapasztalattal térnek haza, mint kolozsvári társaik. Ombódon figyelmeztettek arra is, hogy a főiskoláinkon meg kellene tanítani a jövendő tanerőket, mérnököket, orvosokat, hogy miképp s mily módon teremthetnek bensőséges kapcsolatot az emberekkel. Ez a siker alapvető feltétele a munkában, így a műkedvelő mozgalomban is. Ki gondol erre? Ki gondol a népművelő, népnevelő szakismeretek egyetemi szintű oktatására, a tanítóképzők tanrendjébe történő bevezetésére?

Lelkesedésben, tenni akarásban nincs hiány. S tervekben sem. Meggyőződésem: a közművelődés, a műkedvelő mozgalom nagy jövő elé néz, új tartalmat, új formát ölt. Nem az a fő gond, hogy milyen színekből áll a táncruha kelméje, a tulipán piros-fehér-zöld színkombinációja sem bizonyul már irredentizmusnak... Régen sem volt az, csak a felügyelők, rosszindulatú hozzánemértők tekintették annak... És remélhetőleg Pető Bélának sem kell mondania többé ilyen vigasztaló szavakat: „ha nincs sikerünk a versenyen, elmegyünk szerepelni a szomszéd faluba".

MÁRIÁS JÓZSEF

SOHASEM KÉSŐ

A Kovászna megyei népi alkotók kiállításán, az emeleti terem egyik falán szőnyegeket ajánlottak a látogatók figyelmébe a szervezők. Textilhulladékból szőtt, táblakép nagyságú, falra akasztható rongyszőnyegeket. A szövőnő keze a színes rongycsíkokat kompozícióba, életképbe rendezte: táncoló lánnyá, repülő madárrá, gyermekét ölelő anyává, anyja szoknyájába kapaszkodó gyermekké. Távolabbról nézve olyanok ezek a szőnyegek, mint egy-egy festmény.

De vajon mik ezek valójában? Abban az értelemben, hogy népművészeti kiállításon-e a helyük vagy a műkedvelőkén? Seres András szakirányító bizonygatja, hogy itt a helyük. A sikerültebbek naiv művészre vallanak, alkotójuk szándéka szerint díszítő funkciójúak. Az egyszerűek és anyagszerűek, egyben hangulatosak is, némelyik viszont rojtokkal-bojtokkal zsúfolt. A hagyományos népi textíliák szabályszerűségeit hiába keressük vagy kérjük számon, de érződik, hogy mindeniket nagy-nagy kedvvel, belefeledkezéssel szőtték.

Szőtték? Nem, a kiállított húszhuszonöt faliszőnyeget mind Fekécs Ilona szőtte. Fél óra múlva lakásán kopogtatunk a sepsiszentgyörgyi Szemerja utcában. Ilona néni rongyot vág, mit is csinálhatna egyebet, és meglepődik a váratlan vendégek jöttén. Seres András jól ismeri, ő biztatta, hogy szőjön, majd kiállításra vitte a munkáit. De hogy le is fényképezzék? Nem, nem! Idős ő már ahhoz és érdemtelen.

Háziasszony volt világéletében és szeretett kötni, horgolni, festegetni. A családban rongyszőnyegeket is szőttek, padlóra valót, rendes csíkozással, de már gyermekkorában kiment a szokásból. Hatvanon túl volt, amikor — vagy tizenöt évvel ezelőtt — megnézett egy népművészeti kiállítást, s azon rongyszőnyegeket is látott. Ilyeneket én is tudnék szőni — szökött szárba benne a gondolat. De hogyan? Fáj a lába, nem erőltetheti. Csináltatott egy kicsi függőleges szövőrámát, amin csak kézzel kell dolgozni. Megszőtt egyet, megszőtt kettőt, hulladék volt elég a ház körül. Aztán már szinte magától jött a következő, érezte, nem tudja abbahagyni. Azt szövi színes rongyokból, ami lelkéhez közel áll, ami megnyugtatja, gyógyítja. Minden kiállításon bő terméssel jelentkezik.

— Öreg koromban kezdtem el szőni, de nem bántam meg. Ez éltet, ez tölti ki mindennapjaimat. S ha másoknak is tetszenének ezek az apróságok, örömöm teljes lenne.

(barabás)

A család (faliszőnyeg)

Bálint Zsigmond felvételei

JECZA Péter szobrai

RMIL 2.

rág, Bárd Oszkár *Citera* c. darabjait.

A kiadvány grafikusa Bencsik János.

Jávor Béla, családi nevén *Jenser*, együtt is használva *Jenser-Jávor* (Nagykároly, 1894. júl. 3. — 1973. jún. 11. Nagyvárad) — újságíró, elbeszélő, ifjúsági író. Szülővárosában érettségizett, a budapesti és bécsi egyetemen jogot hallgatott, a máramarosszigeti ref. jogakadémián végbizonyítványt szerzett (1921), tanulmányait közben megszakította katonai szolgálata az I. világháborúban és szibériai hadifogsága. Előbb CFR-hivatalnok Turnu Severinben, 1923-tól a gyulafehérvári, majd a kolozsvári róm. kat. gimnáziumban tanít. Újságírói pályáját mint riporter a Keleti Újságnál kezdte 1925-ben, 1931-től az Erdélyi Lapok (később jobboldalivá válva Magyar Lapok) bukaresti tudósítója, 1939-től belső munkatársa.

Első írása a Nagykároly és Vidéke hasábjain jelent meg (1921). Novelláit a Keleti Újság, Ellenzék, Brassói Lapok, Erdélyi Magyar Lányok, Cimbora, Pásztortűz, Vasárnap, A Hírnök, ifjúsági elbeszéléseit a Jóbarát közölte. Önálló kötetei: *Három leány* (Népszerű Regények, Brassó 1924); *Krizantém* (az aradi Kölcsey Egyesület pályázatán I. díjat nyert novella alapján írt regény, Kv. 1924); *Asszonyok, leányok, szeretők* (írásgyűjtemény, Kv. 1929).

Jávor József (? — 1963. okt 25. Budapest) — újságíró, színműíró. A Keleti Újság bánsági szerkesztője, később a Brassói Lapok munkatársa. Fő tevékenységi köre a közgazdasági riport. *Fél tizenkettő* (1919) és *A csodálatos köntös* (1920) c. bohózatait a nagyváradi Szigligeti Színház mutatta be. Verseit és elbeszéléseit a Tavasz közölte.

Jecza Péter (Sepsiszentgyörgy, 1939. okt. 16.) — szobrászművész. ~ Tibor öccse. A Marosvásárhelyi Művészeti Középiskolában Izsák Márton, a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán Kós András, Romul Ladea volt a tanára. Előbb a temesvári Pedagógiai Főiskolán, ill. a Temesvári Egyetem rajztanárképző karán tanított (1963—79), majd a temesvári Traian Vuia Politechnikai Intézet építészeti karának adjunktusa; formatant ad elő.

1963-tól rendszeresen szerepel a Temes megyei és az országos kiállításokon, öt nagyméretű faszobrát a Velencei Nemzetközi Biennálén mutatta be, 1979-ben pedig a Ravennai Nemzetközi Szobrászati Biennálén aranyéremmel tüntették ki

Dante világa c. kompozícióját. Egyéni kiállítást Bukarestben (1973), valamint az NSZK több városában rendezett, 1975-ben az NSZK Képzőművészeti Szövetségének állandó tagjává választották.

Monumentális alkotásai ékesítik a temesvári Ifjúsági Művelődési Ház homlokzatát, a karánsebesi új kórház előtti teret, valamint az orsovai és újszentesi róm. kat. templomok külső falait és belső terét. Előszeretettel mintázza meg az irodalom, tudomány és történelem jeles egyéniségeinek jelképpé lényegülő vonásait. Elkészítette Franyó Zoltán (gipsz, 1964) és Dózsa György (gipsz, 1977) portréját, valamint Dimitrie Pompeiu (bronz, 1968), Bölöni Farkas Sándor (gipsz, 1972), Bartók Béla (gipsz, 1975), Romul Ladea (gipsz, 1972) mellszobrát. Kőrösi Csoma Sándornak, a nagy magyar Kelet-kutatónak adózó szobra Kovászna város főterét díszíti; Lázár Mihály munkásmozgalmi harcos mellszobrát a sepsiszentgyörgyi Szemerja lakótelepen állították fel; Dózsa György dálnoki szülőházának helyét az általa tervezett emlékoszlop jelöli.

Változatos plasztikai formákban rögzíti a kiegyensúlyozottság és a megbolygatott szimmetria, az ellentét és a harmónia, a mozgás és a nyugalom tömör alakzatait. Erősen stilizált, a mértani elemeket bátran felhasználó, a plasztikai gondolatok lényegére összpontosító művein a felületek és tömegek újszerű viszonylatait teremti meg.

(Sz. J.)

Herédi Gusztáv: *Fogalmak szobrásza.* Korunk 1967/8. — Farkas Árpád: *J. P.* A Hét 1971/25. — Wagner István: *Indulástól beérkezésig.* Interjú. Igaz Szó 1971/8. — Szekernyés János: *Egyensúly és harmónia.* A Hét 1977/13; uő. *Biennálé a természet és művészet viszonyáról.* Interjú. A Hét 1978/41; uő. *J. P. szobormetaforái.* Korunk 1980/12.

Jecza Tibor (Sepsiszentgyörgy, 1937. okt. 22.) — szerkesztő. ~ Péter bátyja. Középiskoláit a Székely Mikó Kollégiumban végezte (1954), a Bolyai Tudományegyetemen szerzett magyar nyelv és irodalomtanári oklevelet (1959). Előbb tanár Nyárádremetén, 1961-től 1968-ig szülőföldjén tanít, majd pártaktivista, 1972-től a Megyei Tükör főszerkesztő-helyettese, 1974-től 1983 nyaráig főszerkesztője. Összeállította a *Kapuállító* c. antológia I. kötetét (1969), s egyik szerkesztője az Aluta II—IV. kötetének (1970—72).

Jékely Zoltán (Nagyenyed, 1913. ápr. 24. — 1982. márc. 20. Budapest) — költő, műfordító. Áprily Lajos fia, Jancsó Adrienne előadóművésznő férje. Szülővárosa s a Bethlen Kollégium, melynek diákja, apja pe-

KERESZTÚT

JECZA PÉTER TEMESVÁRI MŰTERMÉBEN

Sepsiszentgyörgyön született 1939-ben. Szobrász diplomát a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán szerzett 1963-ban. Azóta Temesváron él és alkot. Romániai, németországi és svájci városokban több mint 30 egyéni kiállítást rendezett. Romániában és Németországban tucatnyi köztéri szobrát, monumentális alkotását avatták fel. Műveit számos országban láthatta az érdeklődő közönség. Németországban 1975-ben dr. Ludwig Linder-díjjal, 1978-ban az olaszországi Ravennában a Nemzetközi Dante Szobrászati Biennálé két aranyérmével tüntették ki.

(Írásunk a 60–61. oldalon)

FOTÓ: VERÉB SIMON

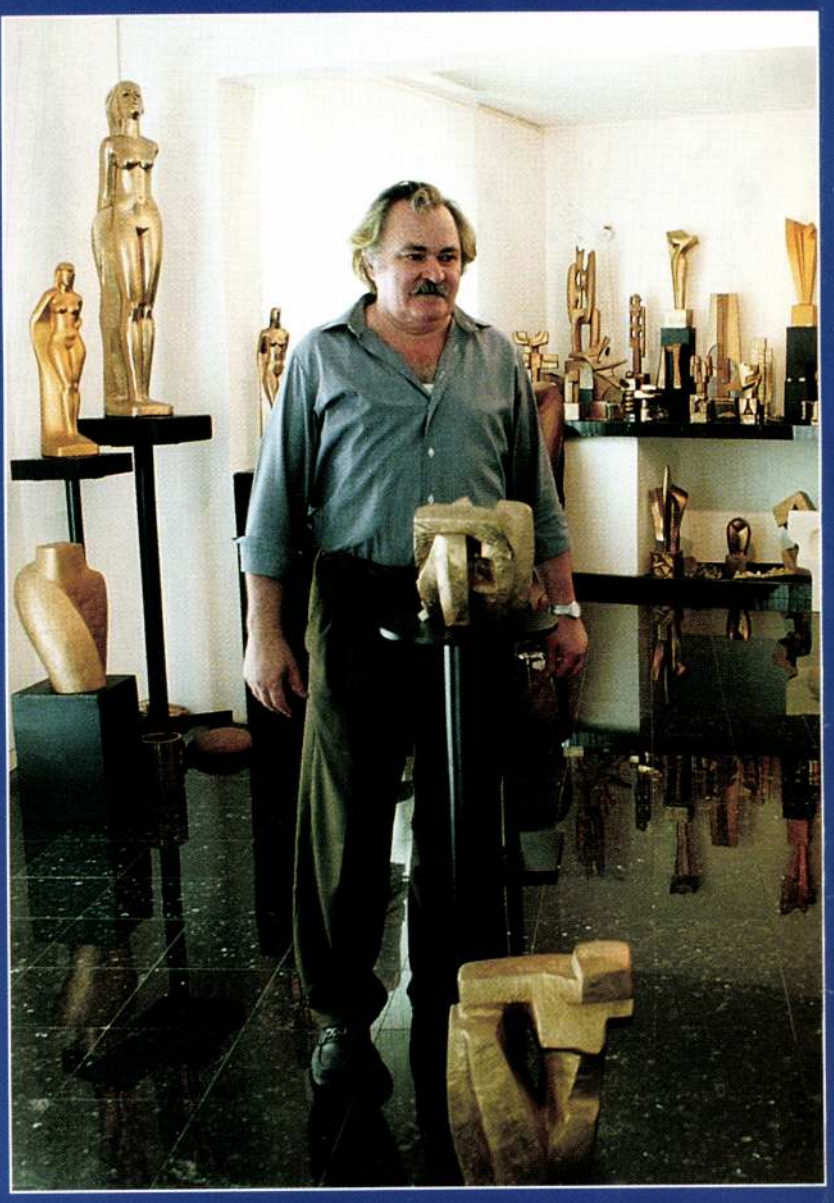

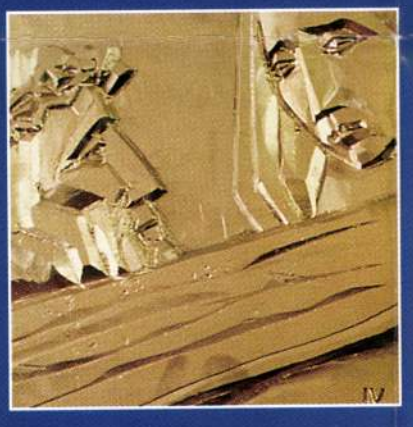

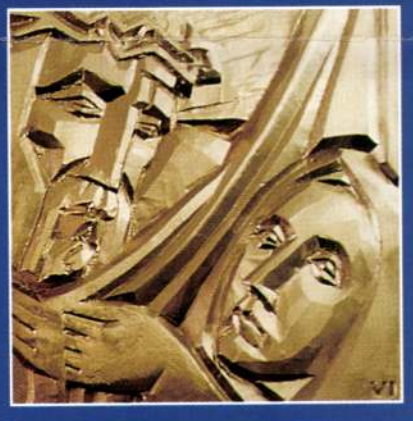

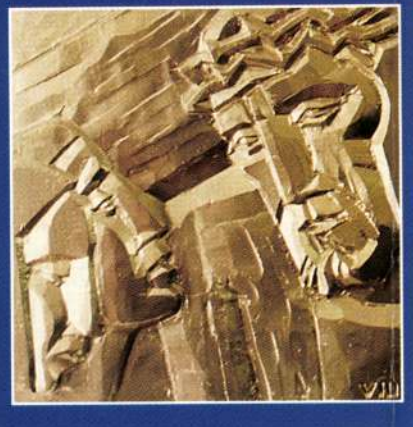

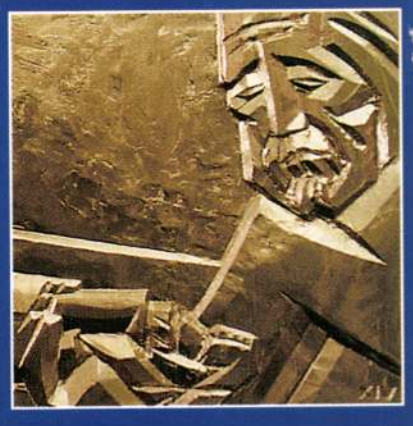

EUR TRI O

A DUNA-TISZA-KÖRÖS-MAROS EURORÉGIÓ MAGAZINJA
MEGJELENIK NEGYEDÉVENKÉNT ROMÁN, SZERB ÉS NÉMET NYELVŰ MELLÉKLETTEL

FOTÓ: VERÉB SIMON

Van annak jó másfél évtizede, hogy televíziós munkám elvezetett egy svédországi nemzetközi néptáncfesztiválra. Elementáris erővel világosodott meg egy addig csak tanult és sejtett igazság: míg a nyugat-európai országok néptáncosait pusztán a szórakozás vezeti az erdők tisztásaira, a parkok pázsitjára, a színpadok deszkáira, a közös örömet és az önfeledt időtöltést keresik, addig a kelet-közép-európai néptáncosok – magyarok, románok, szerbek, bolgárok – történelmüket, szenvedéseiket, tragédiáikat és ritka győzelmeiket, mély sorsfordulókat, születést és halált, szerelmet és szakítást, katonáskodást és lakodalmat táncolnak. Élethelyzeteket, nemzeti, kisebbségi sorsesszenciákat, súlyos társadalmi problémákat sűrítenek tánclépésekké. Ettől olyan lenyűgöző, erőteljes, másokkal alig összehasonlítható e népek folklórkincse. Talán mert nekünk még táncosainknak is a történelem a tanítómestere.

Bartók Béla írta 1931-ben: „Az én igazi vezéreszmém... a népek testvérré kovácsolásának eszméje, a testvérré válásé minden háborúság és minden viszály ellenére. Ezt az eszmét igyekszem – amennyire erőmből telik – szolgálni zenében; ezért nem vonom ki magam semmiféle hatás alól, eredjen az szlovák, román, arab, vagy bármiféle más forrásból. Csak tiszta, friss és egészséges legyen az a forrás!"

Ezek a szavak idéződtek bennem, miközben Veréb Simon fotói között a címlapra valót válogattam, nézegetve a magyar, a román, a szerb népviseletbe öltözött fiatalokat. Ez a kép is megerősítheti bennünk: van még tiszta forrás!

Tandi Lajos

AJÁNLÓ

Az európai országok egyre terebélyesedő régióiról, az eurorégiós együttműködés fontosságáról írnak, nyilatkoznak politikusok, közéleti személyiségek, elméleti és gyakorlati szakemberek. A véleményekből kirajzolódik egy egyirányba mutató, ma mégis ellentmondásos kép a régiók majdani Európájáról.

Határ-esetek címmel riportot közlünk a határok mindkét oldaláról. Valamennyien tapasztalhatjuk ennek a szükséges rossznak hol rugalmasabb, hol ridegebb voltát. Emberi sorsok is föltárulnak: tipikusnak mondható kelet-közép-európai történetek a múltból és a jelenből. Riportot olvashatnak a leleplezett olajmaffiáról, elemző írást a szegedi etnikumokról, információkat a gazdaságról.

Vendégségbe voltunk hivatalosak Jecza Péter szobrászművész temesvári műtermébe. Összeállítást közlünk kortárs vajdasági költők folyók-ihlette verseiből, s bemutatjuk az építészeti szecesszió legszebb hajtásait Temesváron, Szabadkán és Szegeden.

MUTATVÁNYSZÁMUNK MEGJELENT 1997. AUGUSZTUS 19-ÉN

SZÁMOMRA MA IS HEGYKÖZCSATÁR A VILÁG KÖZEPE

– VALLJA A KOLOZSVÁRRÓL INDULT OPERASZTÁR: SZILÁGYI KÁROLY

Szilágyi Károly, az esseni operaház baritonsztárja a romániai Hegyközcsatárban született. Fordulatos pályáján az igazi nagy sikereket azután aratta hogy elhagyva szülőföldjét, német állampolgárrá lett. Az elmúlt 6-8 évben a bécsi Staatsopertől a londoni Festival Hallig sok jeles európai operaház és neves koncertterem szólistája volt. Évek óta visszatérő vendég a Szegedi Szabadtéri Játékok színpadán, ahol Jago, Luna és legutóbb Amonasro szerepét énekelte hatalmas sikerrel. Bár a színpadon hangfajából következően szinte csupa negatív figurát játszik, valójában civilben jó humorú, kedves, közvetlen ember.

– Hogyan indult az énekesi karrierje?

– Énekesi pályafutásom előtt nyolc évig villanyszerelőként dolgoztam, de ez nem olyan rendkívüli, hiszen például Pertile, Toscanini kedvenc tenoristája órás volt, mielőtt énekelni kezdett. Amikor 22 éves koromban leszereltem, beiratkoztam egy esti gimnáziumba, ott szereztem meg az érettségit. Közben éneket tanultam Papp Magdánál, a nagyváradi népművészeti iskola ének szakán. Munka mellett nem volt könnyű egyszerre két iskolát is végezni. 1971-ben áriák, repertoár nélkül felvételiztem a kolozsvári zeneakadémiára. Nem vetettek fel, de bekerültem a Kolozsvári Magyar Opera kórusába. Egy évig Mircea professzorhoz jártam magánórákra, aki sikeresen felkészített a felvételi vizsgára. Zeneakadémistaként már '75-től vendégszólista voltam a kolozsvári operában, ahol Germont papát, Moralest, Silviót és kisebb lírai szerepeket énekeltem. '77-ben kaptam diplomát, ugyanabban az évben megnyertem a barcelonai énekversenyt. Varga Zoltán rendező segített, hogy a kolozsvári operatársulatba kerüljek. Nagy dolog volt az akkoriban, mert az is előfordult, hogy friss diplomás énekest a siketnémák iskolájába küldtek énektanárnak.

– Hogyan vezetett az útja az esseni opera színpadáig?

– Az, hogy Németországba kerültem és Essenben telepedtem le, törvényszerű véletlen. Különös dolog volt a hetvenes-nyolcvanas években magyar nemzetiségű operaénekesnek lenni Erdélyben. Vállveregetve megtűrtek bennünket. Működött

FOTÓ: VERÉB SIMON

ugyan a Kolozsvári Magyar Opera – amit nem akartak vagy nem mertek megszüntetni –, de mindig másodlagosnak, szükséges rossznak tekintették, pedig semmivel sem voltunk rosszabbak, mint román kollégáink. Hogy megélhessek, hogy pénzem, házam, autóm legyen, próbáltam máshol is munka után nézni. Sokáig nem kaptam útlevelet, végül 1980 januárjában kiengedtek az NSZK-ba. Jól emlékszem, épp a nevem napján, január 28-án éjjel az utcán kellett aludnom, hogy másnap előéneklésre menjek a Gelsenkircheni Zenés Színházhoz. Azonnal felvettek. Évi 30 előadásra kaptam szerződést, mellette Kolozsvárott is volt évi 40 előadásom. Négy és fél évig ingáztam a két város között, sajnos szinte sohasem nem kaptam meg időben a vízumot, így mindig kisebb-nagyobb késésekkel érkeztem meg.

– Gondolom, nem várták türelmesen a német színházak...

– A premiereket mindig pontosan megtartották, nem tudtak várni. Minden szerepre volt három másik énekes. Például amikor átszerződtem Grazba, hogy közelebb legyek Kolozsvárhoz, egyik alkalommal akkor sem kaptam meg időben a vízumot. Rigolettót énekeltem volna. Húsz napig várták rám, utána felvették helyettem Sólyom-Nagy Sándort. Úgy szégyelltem magam, hogy nem is mentem oda többet. Nem akartam magyarázkodni, úgysem értették volna.

– Ezért is dönthetett úgy, hogy végleg kint marad. De azóta, befutott énekesként milyen kapcsolata maradt a szülőfölddel?

– Igazából szoros kapcsolatot sem tartok senkivel. Utoljára tavalyelőtt jártam Erdélyben, amikor a szüleim meghaltak. Miután 1986-ban kint maradtam a feleségemmel Németországban, az akkori viszonyok között úgy ítéltük meg, senkinek sem tenne jót, ha kapcsolatot tartana velünk. Nem vagyok egy politikus alkat, de a mi életünket annyira befolyásolta a politika, ma is nagyon odafigyelünk a romániai hírekre. 1989-ben óriási változásban reménykedtünk, de ez sokáig nem volt érezhető. Németországból figyelve a mostani eseményeket, úgy látom, a kolozsvári polgármester szélsőséges nacionalizmusa sokat árt Románia lassan javuló hírnevének. Akkor, amikor a régió országai a közös Európa felé igyekeznek, az ilyen nacionalista nekirugaszkodásoknak nem sok helyük van.

– Úgy hallottam, hamarosan fennállásának 50. évfordulóját ünnepli a Kolozsvári Állami Magyar Opera, és erre az alkalomra nagy gálakoncertet szerveznének, amelyre meghívnák az egykori tagokat. Elmenne?

– Már mondtam is az egyik szervezőnek, ha időben szólnak, boldogan énekelnék én is. Sokat beszélgetünk arról a feleségemmel és a 12 éves kislányomnal, hogy számomra a szülőfalum, Hegyközcsatár a világ közepe. Gyakran emlegetem az ottani erdőt, mezőt, legelőt és a régi templomot. Ha teljesen konszolidálódna a helyzet Romániában, még azt sem tartanám elképzelhetetlennek, hogy egyszer, a pályámat befejezve visszatérnék. Addig azonban nem vágyom vissza. Európa figyeli a felé je törekvő országokat, és nem nagyon örvendenek az olyan megnyilvánulásoknak, amilyenekről az új kolozsvári magyar konzulátus megnyitása után szóltak a hírek. Azt viszont tervezzük, hogy Magyarországon veszünk egy kis házat. Most is rendszeresen nézzük például a Duna TV adásait. Rengeteg régi magyar filmet láttam ezen a csatornán. Nagyon jó érzés volt Németországban élve újra látni ezeket. Érdekesnek tartom az Erdélyben, a Kárpátalján és a Felvidéken forgatott friss, informatív riportokat.

– Mikor lépett fel legutóbb a Magyar Állami Operaházban?

– Január 11-én Luna gróf szerepét énekeltem az egyik Trubadúr-előadásban. Akkor szóba került, hogy a következő évadban Jagót és Lunát is énekelnék. Az esseni elfoglaltságaimtól függ, sikerül-e majd egyeztetni. Az operaházak számára manapság nagyon nehéz feladatot jelent Luna szerepét jól kiosztani. Kellemetlen fekvésű a szólam, nem szívesen éneklik sorozatban a baritonisták. Ha Magyarországra hívnak vendégszereplésre, mindig szívesen jövök, mert szeretnék az országgal minél szorosabb kapcsolatot tartani.

HOLLÓSI ZSOLT

Az elmúlt év decemberében, Emil Constantinescu, Románia elnökének jelenlétében leplezték be a Bánság Múzeumának otthont nyújtó Hunyady-kastély mögötti parkban Jecza Péter nagyméretű az 1989-es decemberi események áldozatainak emléke előtt tisztelgő alkotását. Egyik régebbi vázlatának, emlékmű-makettjének motívumaira támaszkodva azoknak az elesetteknek az alakját idézi fel a kompozíció, akiknek a holttesteit hűtőkocsikban egymásra dobálva Temesvárról Bukarestbe vitték, ahol elégették őket, hamvaikat pedig a szennyvíz-csatornába szórták. „Temetetlen holtak". Az emlékmű talapzata körül meghatározott távolságra sorakozó bazalthasábokra a tragikusságukban is felemelő temesvári forradalmi napok dátumait véste a művész.

Domináns vonulatát alkotják Jecza Péter komplex, többrétegű életművének az egyházművészeti alkotások. A sors különös kegye folytán már a kommunista diktatúra legsötétebb időszakában is, – amikor az ilyesmi Romániában a fehér hollónál is ritkább dolognak számított – jelentős egyházművészeti feladatokat és megbizatásokat abszolváltatott. A vaskapui vízierőmű gátjának megépítése víz alá juttatta a Duna-parti kikötővárost, Orsovát s vele a római katolikusok régi templomát is. A magasabban felépített vadonatúj város, főként hogy a római katolikus hívek döntő hányada akkor még német nemzetiségű volt, nem maradhatott sokáig templom nélkül. A viszonylag fiatalon elhunyt Hans Fackelman műépítésszel az első pillanattól szorosan együttdolgozva Jecza Péter tevékeny szerepet vállalt a korszerű építészet és művészet remekműveként számontartott épület megformálásából, külső és belső kiképzéséből. A műszaki rajzok elkészítése előtt a templomhajót s a mellette felkiáltójelként felkarcsúsodó haranglábot annak rendje s módja szerint agyagba mintázta. Az épület homlokzatát és oldalfalát borító geometrikus tagolású, hatalmas méretű beton-domborműveket a falakkal egyidejűleg öntötték. A Jecza Péter alkotta feszület és bronztabernákulum díszíti a szentélyt. Hans Fackelman felkérésére vett részt Jecza Péter a Temesvár melletti Újszentes falu római katolikus kápolnájának felépítésében, szoborművekkel való dekorálásában is. Az elvontabb, a geometrizáló formaképzés és pusztán csak a lényeget kiemelő, hangsúlyozó figurális ábrázolás eljárásait, eredményeit szerencsés kézzel ötvözve nagyszerűen kamatoztatta Újszentesre került egyházművészeti alkotásain a beton és a bronz plasztikai lehetőséget és adottságait. A két anyag jól ellenpontozza, nagyszerűen kiegészíti egymást. A mértani formák többszörösen megismételt egymásra építésével, sugarasan táguló rétegelésével nemcsak kiemelte, hanem mintegy meg is sokszorozta a kezét áldásra emelő Megváltó alakját, amely a bejárat fölött az épület homlokzatát dominálja. Műkőből készültek a szentély nélkülözhetetlen kellékei: az oltár, a szószék, a keresztelőkút, a papoknak szánt ülőalkalmatosságok, stb. A kegytárgyak – a gyertyatartók, a feszület, a tabernákulum – alapanyaga bronz. „Oltárképül" egy szokatlanul újszerű beállítású és formai megoldású Madonnát alkotott Jecza Péter. Konstruktív, utalásos és jelképes megfogalmazásban idézte meg a csanádi püspökség alapítójának, Szent Gellértnek a mártíriumát a Sepsiszentgyörgy egyik új lakótelepén, a Csiki-negyedben felépült új római katolikus templom oltárán. Jecza Péter egyik legkomplexebb egyházművészeti megvalósítása a 40x40 centiméteres bronzreliefekből álló Keresztút-sorozata, amely ugyancsak a sepsiszentgyörgyi Szent Gellért templomban került felszentelésre. Nem Krisztus szenvedéseinek az evangélisták által előadott megrázó történetének híteles illusztrálására, részletező feleleventésére törekedett, hanem az egymást követő drámai események leglényegére koncentrálva, a tragikus végkifejlet elkerülhetetlenségét hangsúlyozva exponálta élesre a Golgotára vezető út sorsdöntő állomásait. A foto- és a filmművészet „kinagyitásos", közelképes eljárását kamatoztatta korszerűen és remekül. Jézus és a hozzá legközelebb állók arcvonásaira összpontosított.

Jecza Péter legnagyobb művészi elégtétele és öröme, hogy alkotásait a hívek és az egyházi személyek egyaránt elfogadták, s magukénak tudják, hogy szobrai előtt annak rendje s módja szerint imádkoznak.

Kiállításra szánt kis és közepes méretű szobrai a magasfokú elvonatkoztatás jegyében születtek és fogannak. A Temesváron élő és alkotó szobrász nem szegődött a tiszta absztrakció hívévé. Mindig a biológiai vagy a tárgyi valóság elemeiből, motívumaiból inspirálódva és kiindulva jut el fokozatosan az elvonatkoztatás különböző fáziséig. Eszmei-formai szándékait, ízig-vérig korszerű plasztikai elképzeléseit és törekvéseit Jecza Péter immár jóideje a geometria és a modern szobrászat elemei alapformájának – a kockának – sokrétű művészi felhasználásával és értelmezésével igyekszik megvalósítani és kifejezni. Változatos módon, többfajta alapállásból s az alkotói indulat legeltérőbb hőfokain formálja meg, majd metszi fel, lékeli meg, árkolja be az egyenes síkokkal körülhatárolt téglatesteket. Eljárásaiban, formai megoldásaiban hellyel-közzel a minimal art látványos műfogásai, jellegzetes elemei is fölkisértenek.

Dús, többvonulatú életműve igazolja, hogy Jecza Péter kiforrott, komplex tehetség, a régió egyik legkiválóbb és legsikeresebb szobrászművésze.

ÍRTA: SZEKERNYÉS JÁNOS
(TEMESVÁR)

FOTÓ: VERÉB SIMON

JECZA PÉTER
EUROTRIO, 1997 aug. 19 (utolsó napunk)

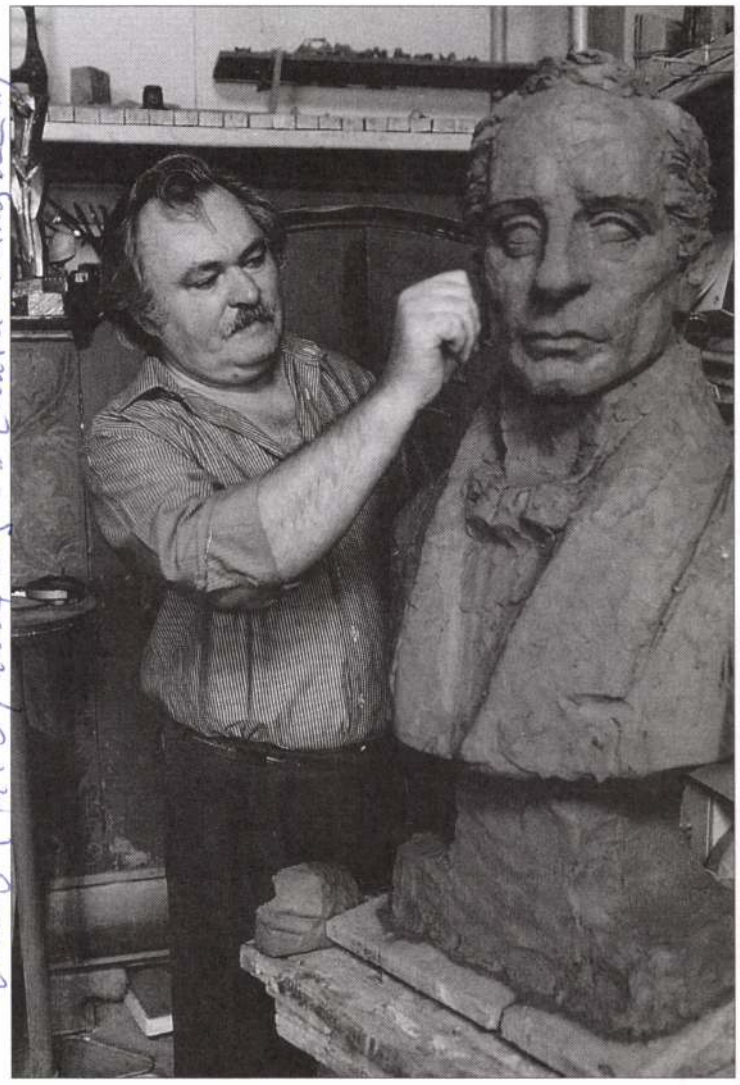

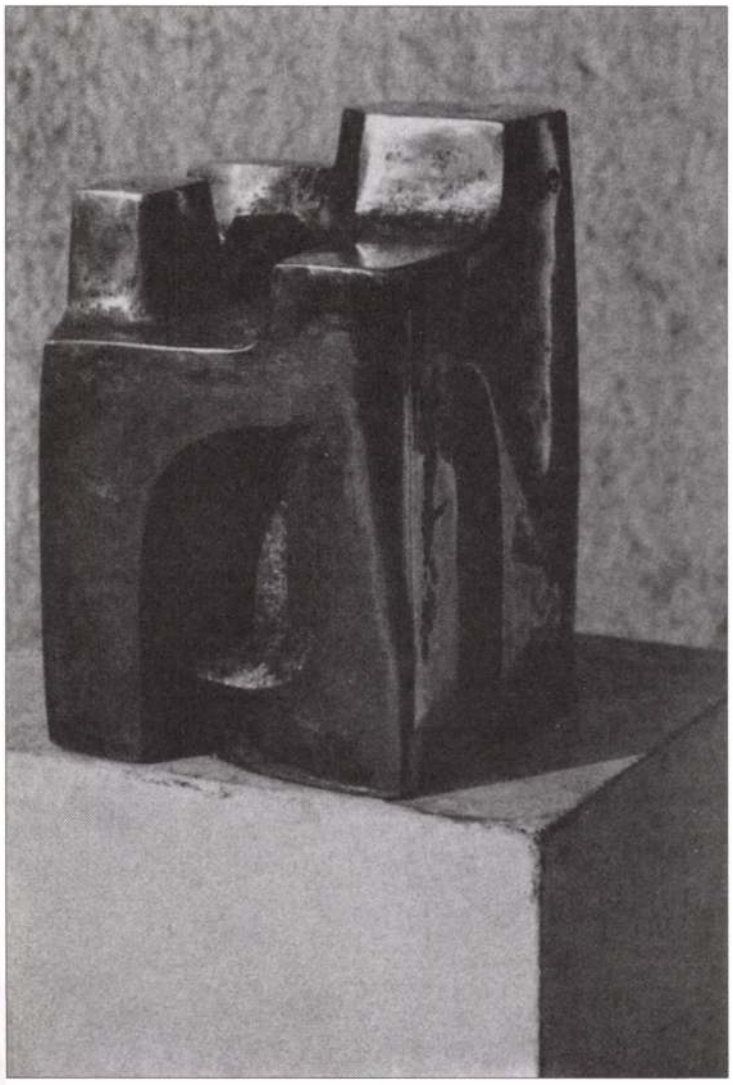

ARCMÁSOK ÉS MÉRTANI IDOMOK

VENDÉGSÉGBEN JECZA PÉTER TEMESVÁRI MŰTERMÉBEN

Közel három és fél évtizede Temesvárott él és alkot nemcsak a bánsági s nemcsak a romániai magyar ábrázolóművészet, hanem Románia kortárs képzőművészete egészének egyik legkimagaslóbb, legtevékenyebb és legsikeresebb alkotóegyénisége Jecza Péter szobrászművész. Pályája kezdete óta eredményesen szerepelt és vesz részt bel- és külföldi tárlatokon, rangos plasztikai seregszemléken, a korábbi időszakokban sem volt s jelenleg sincs híjával az igényes megrendeléseknek, művészi megbizatásoknak, aminek következtében évről évre örvendetesen bővül és gyarapodik közterekben fölállított mellszobrainak, emlékműveinek a száma. Annak ellenére, hogy a keze alól kikerülő sikerültebb vagy pusztán csak tetszetősebb, kapósabb – közterekre, múzeumokba vagy magángyüjteményekbe kerülő – alkotásaitól mintegyre meg kell válnia, a Bega-parti város dél-keleti peremén felépített családi házának több egyéni kiállításra való régebbi és újabb keletü szobor halmozódott fel, sorakozik ízléses elrendezésben az állványokon, valamint a nemes kővel borított padlón. Szobrok strázsálják, állják körül az udvart is. A város szivében, Temesvár nevetes Rózsaparkjában meglapuló közös műteremházban berendezett műhelyében pedig újabb és újabb alkotások születnek, keletkeznek, formálódnak, öltenek végleges alakot. Mintázó és bronzcsiszoló szerszámait nem engedi túlságosan sokáig pihenni, tétlenkedni. Évek óta roppant feszes tempót diktál magának. Egyáltalán nem kenyere a meddő ámító póza. Igyekszik minden pillanatot gyümölcsözően kamatoztatni, messzemenően kihasználni. Kitartó szívóssága, példás szorgalma s tőről metszett tehetsége együttesen gyöngyözte ki értékes, többrétegü és fölötte gazdag életművét, amely a modern szobrászat szinte valamennyi ágát, műfaját és irányzatát átfogja és felöli.

Jecza Péter művészete a plasztikai alkotások rendeltetése, formanyelve és stílusa szerint alapvetően három fővonulatra tagolódik. A határvonalat ellenben közelről sem élesek és merevek, gyakoriak az átfedések, a kereszteződések, az egymásba ötvöződések és simulások. Iskolázottsága, szakmai felkészültsége alapján Jecza Péter „hitatásos figuratív szobrásznak" vallja és tekinti magát. Izsák Márton tanítványaként a marosvásárhelyi művészeti középiskolában, majd pedig kolozsvári szépművészeti akadémián, ahol Kádár Tibor, Kós András, Virgil Fulicea és Romul Ladea növendéke volt, az ötvenes-hatvanas években mindenek előtt a természetelvü, a „szocialistának" dekralált realista szobrászat alapelveivel, műfogásaival vérteződött s tarisznyálódott fel. S nem is akármilyen szinten. Évfolyamelsőként diplomázott, s nyomban a temesvári pedagógiai főiskola rajztanárképző karára nevezték tanársegédnek. Kisebb kényszerü megszakításoktól eltekintve, lankadatlan alkotómunkája mellett folyamatosan felsőfokú tanintézetekben tanított. Félévtizede a Temesvári Tudományegyetem keretében létesült képzőművészeti kar szobrász-tanszékének professzora. Növendékeinek első raja jövőre diplomázik. Mindennapos tanári, oktkatói tevékenysége is arra késztette és kényszerítette, hogy ne szakadjon el az alapoktól, hogy ne fordítson teljesen hátat az egyetemes szobrászat klasszikus hagyományainak. Habár az évek során formarendje véglegesen leegyszerüsödött, erősen tömörré és kifejezővé szintetizálódott, Jecza Péter pályája minden szakaszában – főként felkérésre, megrendelésre – készített alakos szobrokat. Konkrét megbízatásokat elsősorban mellszobrok megmintázására, kivitelezésére kapott. Nagyobb részük Temesváron, valamint bölcsőhelye, a székelyföldi Háromszék városaiban és falvaiban került felállításra. A Temesvári Tudományegyetem központi épületének belső udvarán áll Dimitrie Pompeiu, román matematikus büsztje. A magyarság ázsiai gyökereinek felkutatására indult Kőrösi Csoma Sándor Jecza Péter megmintázta mellszobra Kovászna város főterét ékesíti. Ugyancsak az ő alkotása az bronzportré és kőobeliszk, amely a Temesváron mártírhalált szenvedett Dózsa György egykori dálnoki szülőházának a helyét jelöli. Immár az 1989-es változások után öntötték bronzba s állították fel szülőfalukában az Amerikát megjárt s a polgári demokrácia eszméivel mélységesen megfertőződött Bölöni Farkas Sándor mellszobrát, amelyet Jecza Péter már évekkel korábban elkészített. Nagyajta község centrumát gazdagítja a magyar népköltészet nagy gyüjtőjének és rendszerezőjének, Kriza Jánosnak a mellszobra. Nagyszentmiklós nagy szülötte, Bartók Béla kimagasló alakjának, egyetemes nagyságának állít emléket az a mélytartalmú, impozáns szoborkompozíció, amelyik az Aranka-menti város egyik központi terén vetül az égre. A legnagyobb magyar zeneszerzőnek a mellszobrát mintha szárnyak emelnék a magasba. A kottasor öt fokát fogalmazta, transzponálta beszédes jelképpé a szobrász: muzsika szeszélyes, zaklatott áramlása a zseniális zeneszerző és zenetudós testén áthaladva kristályosul világos, letisztult renddé... Budarestben, a hangversenyteremként szolgáló Román Atheneum előcsarnokában leplezték le a nemrég elhunyt nemzetközi hírü, román származású karmester, Sergiu Celebidache Jecza Péter készítette bronzportréját. Kiöntésre vár I. Ferdinánd román király mellszobra, amelyet a tervek szerint Temesvárott, a nevét viselő sugárút elején szándékoznak felállítani.

MAGYAR EDE SZEGEDI REÖK-PALOTÁJA

Szeged belvárosának sajátos hangulatát gondosan összehangolt, nyugalmat árasztó, eklektikus stílusú házai, terei, utcaképei adják. E nyugodt, fegyelmezett városkép az egyik utca sarkán szokatlan formájú épülettel zárul. Mintha szél mozgatná, úgy hullámzanak falsíkjai, mintha óriás gyúrta volna, olyan furcsák erkélyei, mintha tündérek készítették volna, olyan varázslatosan szépek virágdíszei.

A Tisza Lajos körút 56. sz. épület, a Reök-palota láttán a szemlélőben a kérdések sora merül fel: ki építette? mikor? ki tervezte? – hiszen ezen adatok nélkül sosem látott formálása aligha érhető.

A palotának beillő lakóházat Reök Iván vízimérnök, a Folyammérnöki Hivatal vezetője – Munkácsy Mihály unokaöccse – építette 1907-ben, népes családja számára. A zürchi egyetemen végzett, széles látókörű szakember gyakori vendége volt Munkácsy párizsi palotáinak. Erről fennmaradt levelezésük is tanúskodik (a Korpássy család birtokában). Munkácsy 1891-ben magyarországi körútja alkalmával Szegeden viszontlátogatást is tett a Reök családnál. Reök Iván munkásságáról kevés adat maradt fenn, de tudjuk, hogy már 1918-ban a földgázkutatás megindítását javasolta Szeged környékén.

És ki volt a palota alkotója? – egy fiatalon elhunyt építészzseni, Magyar Ede (1877–1912), aki a Budapesti Felső Ipariskola elvégzése után bejárta Európa nagy művészeti centrumait (Bécs, München, Brüsszel) és sokszor megfordult Párizsban is. Alig nyolc éves alkotó korszakát Szegeden töltötte. Itt főleg lakóházat épített, ezenkívül ő a nagykikindai református templom, a zentai takarékpénztár és a kaposvári színház tervezője is.

Európai utazásainak élményanyagát és formakincseit felhasználva tervezte meg a Reök-palotát. Az épület engedélyezési tervein (1906. júl. 2.) – a későbbi nyíláselrendezés mellett – még neobarokk részletmegoldások találhatók, feltehetően azért, hogy az építési hatóság ne akadályozza az épület megépítését. Óvatossága érthető, ha tudjuk azt, hogy nagy kortársát, Lechnert, éppen magyaros szecessziós formanyelvre való törekvése miatt kárhoztatta tétlenségre a konzervatív kormányzat a századfordulót követően.

A Reök-palota 1907. novemberében készült el, kívül-belül luxus-kivitellel, túlnyomórészt helyi művészek és mesteremberek közreműködésével. A kétemeletes saroképület minden részletén kristálytiszta stílusegység uralkodik: a virágmotívumos szecesszió. Magyar Ede a homlokzati felületeket vízszintes és függőleges irányban egyaránt plasztikusan, szinte szobrászi eszközökkel formálja, a nyitott és zárt erkélyek sokféle változatával. Alkotó módszeréről Takács Jánosnak – egyik munkatársának – visszaemlékezése ad hiteles képet, feltárva benne az épület születésének, alakításának kompozíciós indítékait: *„Alapvető a falsíkok hullámos kialakítása. Az egész homlokzat mintegy dombormű, a csendes tóparti nyugalom vonalvezetése élet vonalak kerülésével. A lágy árnyékú zárt erkélyek, a nyitott erkélyek hullámos alátámasztékai, a lizénák, oszloptörzsek, oromzatok hullámos kialakítása is mind a vízi tájba illő, vízi növényvilág motívumaiból tevődnek össze. Winkler és társai pesti épületszobrászok dolgoztak a homlokzaton. Ott hordták fel saját kezűleg, 1:1 léptékű szénrajz vázlatok után, a gipszes mészhabarcs pépet."*

A kiugró párkányok alatti falmezőket az épület elkészültekor vízitündéreket ábrázoló seccók díszítették, azonban a család konzervatívabb nevelésű hölgytagjai azt rövidesen lekapartatták. A siváron maradt falmezőkre kerültek azután a ma is látható enyhe faltagolások.

A homlokzaton alkalmazott stilizált növényi ornamentika az épület lépcsőházában is folytatódik. A gyökérből kinövő indadísz vasrácsként felfutva virágcsokorba szökken. A rácsmezőkben sáslevelek között bimbós és kinyílt liliomok láthatók, melyek felfelé lüktető, sodró hatást keltenek. Az örsőtérbe pillantva, csupa kinyílt virág látható s ez minden irányban élményszerűvé teszi a közlekedést a lépcsőházban. Az épületen található ritka szépségű kovácsoltvas munkákat Fekete Pál szegedi díszkovács készítette, Magyar Ede rajzai alapján.

A szecessziós stílusú épületek túlnyomó többségén a díszítés a homlokzat síkszerűségét hangsúlyozza, azt szövetszerűen borítja és a felületről lefejthetőnek tűnik. A Reök-palotánál mást látunk. Itt a homlokzat tagolását, díszítményeit az épület szerkezetével összenőttnek és elválaszthatatlannak érezzük.

Figyelemre méltó Edwin Johnston véleménye az épületről (Architectural Review, 1965. 1ű. sz.) melyet négy fotóval is illusztrált: *„A részletek pazarlóak, bár meglepően fegyelmezettek, a falfelület nagyrésze csupasz. A hatalmas görbevonalú erkélyek és a növényi frízek az utcasarok kiugrásán futnak össze egy szabálytalan házorom-állkapocsba, mely William Blake Atyaúristenének távoli hasonmása."*

Jellegzetes formálása egyedülálló hazánkban és a rendelkezésre álló szakirodalom szerint Európában is kuriózumnak számít. Plasztikus tagolása leginkább a spanyol Antoni Gaudi két híres lakóházával, a Barcelonában 1905–7 között épült Casa Battlóval és a Casa Milával (1905–10) mutat hasonlóságot, de homlokzati formálása és részletképzése ezektől teljesen eltérő. Az épület szűk udvarának mozgalmassága, égre rajzolódó szabálytalan párkányvonala, szobáinak íves falai sokkal inkább Gaudi fent említett műveit juttatják eszünkbe, mint bármely hazai és európai kortársának alkotását.

És mégis, ha megkíséreljük megnevezni a Reök-palotán alkalmazott kompozíciós módszerek és részletformák lelőhelyét, akkor ez csak Párizs lehet. Gondolunk itt elsősorban a párizsi vendéglők (a Maxim, Julien stb.) rendkívül gazdag szecessziós díszítményeire, seccókkal, pannókkal dekorált, virágdíszes termeire, az ékszer- és dísztárgy-készítő művészek (Lalique, Larche, Galle) formagazdagságára, Guimard metróállomásainak vasrácsköltményeire, és a világkiállítások gyorsan elmúló ötletparádéira. Ezen lehetséges indítékok azonban semmit sem vonnak le a Reök-palota építészeti értékeiből.

A Párizs bűvöletében élő építész és megrendelő szerencsés egymásra találása a szecessziós stílus hazai fénykorában érthetővé teszi számunkra e remekmű megszületését. Ma is csodáljuk, ahogy ők ketten vállalták koruk legdivatosabb építészeti stílusát és szembe mertek nézni az ellenszervvel, ami a szecessziós stílust még ma is övezi. Az elmúlt években műtörténeti értékéhez méltó gondos tatarozást kapott az épület, s ezzel egyik fontos turisztikai látványosságává vált a városnak.

Magyar Ede 35 évesen hunyt el. Építőmester volt csupán, ennek ellenére színházat, templomot és számos bérházat tervezett. Egészen fiatalon már érett művész. Óriási ambíció fűthette, autodidakta módon fáradhatatlanul képezte magát. Minden külföldi útja egy-egy tanulmányút, s Párizsban ekkor volt mit tanulni.

Kitűnően eligazodott a szecesszió sokszínű forgatagában. Amíg művészeink és építészeink zöme Bécs és München felé orientálódott, ő Párizst választotta. Formateremtő és csapongó fantáziával megáldott művész volt, s erről fő művét, a Reök-palotát szemlélve, bárki meggyőződhet. Az érzékeny lelkületének oly kedves szecessziós stílus hanyatlása, családi bonyadalmak és az anyagi csőd együttes jelentkezésének hatására 1912-ben öngyilkos lett.

A Reök-palotát a szecessziós törekvések vezető hazai mesterei, Lechner Ödön, Lajta Béla legjava alkotásával egyenértékűnek érezzük. Bízunk abban, hogy Magyar Ede alkotását egyre többen fogják megkedvelni azok, akik Szegedet a jövőben felkeresik.

BAKONYI TIBOR
(SZEGED)

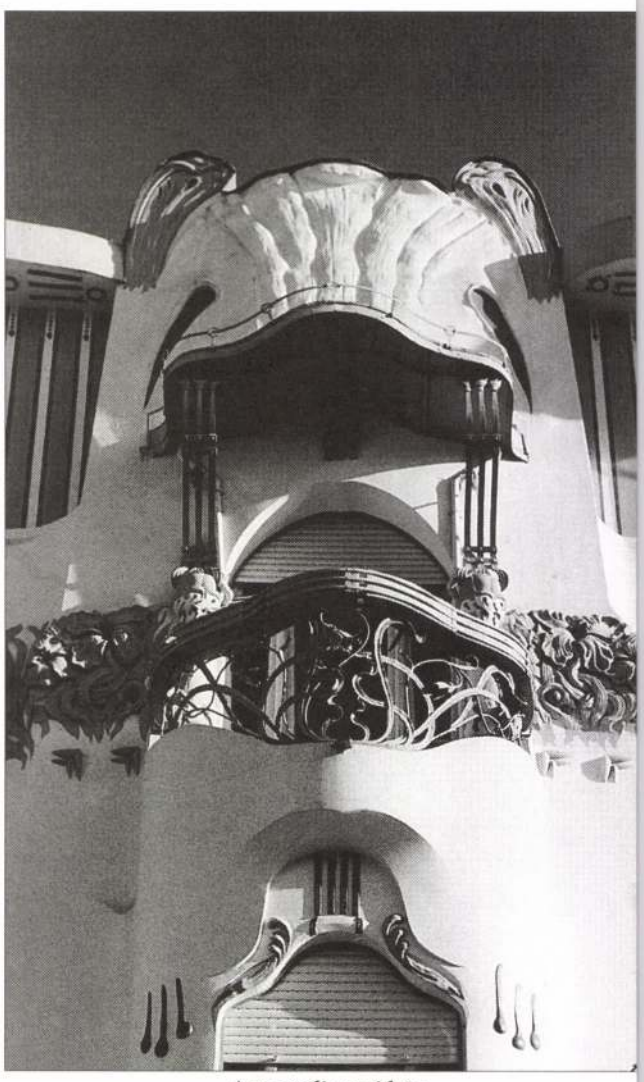

A szegedi szeci-ház

JECZA PÉTER

MAGYAR HÍRLAP | 2005. SZEPTEMBER 28., SZERDA

Kortárs formavilág Temesvárról

TÁRLATOLGATÓ

Két évvel ezelőtt már bemutatkoztak Budapesten a kortárs temesvári képzőművészek, s most ismét több generáció jelentkezik együtt, többféle műfajban és stílusban. A rangidős mesterek közül Jecza Péter kubista bronzplasztikái a korábbiaknál is tömörebbek lettek, felületüket is csak részben polírozza fényesre, sőt olykor inkább raszteresre karcolja. Szakáts Béla homoródszentmártoni élményei nyomán az idén hangot váltott: ódon székely kapuk vasalt ajtófélfái ihlették stilizált női és férfi figuráit. Serban Dumitru egyrészt masszív fából faragott, másrészt forgácshalomból ragasztott össze kupolákat lécekből ácsolt rusztikus foglalatban. Tanítványaik közül Petre Slavenca és Menzel Saskia Linda bronzból önti-csiszolja elvont plasztikáit, Barzu Eugen vörös mázzal „balzsamozza" a dió- és cseresznyefa vágott „sebét", Tasi József István és Corban Delia fából faragja könyvalakjait, míg Fantanariu Suzana cseréppel és fémmel is kombinálja azokat, felületüket pedig az ószláv írás dekoratív cirill betűivel vagy színes festéssel borítja.

A festő-tanárok közül Nutiu Romul Interferenciák című absztrakt triptichonja fekete kontúrvonalak és tarkabarka színfoltok vidám kavalkádja olajban. Breilean Marcel szürke alapon türkiz mezőkre rótta pink-fehér pasztellkrétával hieroglifáit, Lucaciu Adriana vegyes technikájú Angyal-triptichonjának szélére szavakkal is felírja ábramagyarázatait, míg Sida Cristian derékszögbe állított kettős akrilképe mintha egymást tükrözné a teremsarokban. A pályakezdők közül Acea Dana és Toma Diana afféle „képkígyókat" függeszt a falra arasznyi munkáiból.

A vendégtárlat kurátora, Jakabházi Sándor idei, fél négyzetméteres monotípiái méreteiknél sokkal tágabb kisugárzásúak, fehér és kék árnyalatokból komponált, frappáns kontrasztjaikkal. Catargiu Constantin Ablak-mozgás elnevezésű triptichonja is kilép – a szó szoros értelmében – a keretei közül, míg Apostu Daniel Tükröződés című ciklusa variációsorozat egy portréra. Adrian Tila Vica különös vonalkódokat rajzol a „kottapapírra". Az iparművészek táborából Stefanescu Valentina Holdas-kollázsát rendkívül egyszerű eszközökkel tette nagyvonalúan elegánssá.

WAGNER ISTVÁN

Formavilág
– temesvári képzőművészek alkotásai
Megtekinthető október 16-ig
Magyar Képzőművészek és Iparművészek Székháza (Bp. VI., Andrássy út 6.)

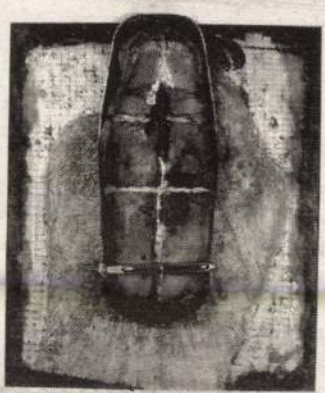

Suzana Fantanariu Totem I. című alkotása

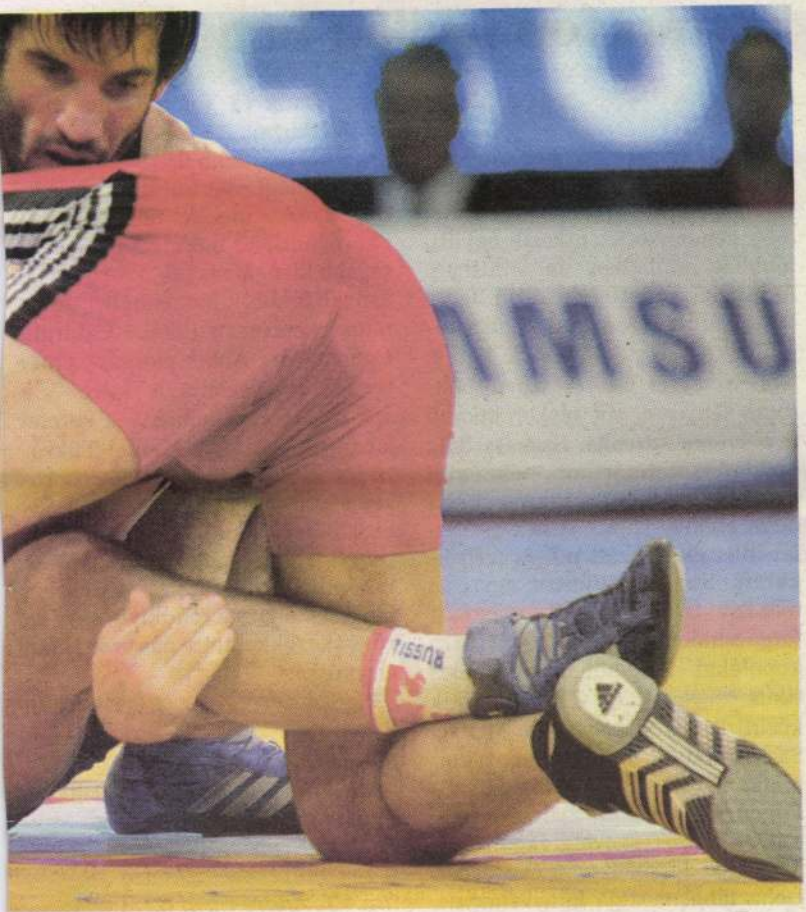

már nem bírt Szajtyijevvel

FOTÓ: NÉMETH ANDRÁS PÉTER

az ezüstérmet

De Rittert nem lehetett kizökkenteni a nyugalmából, egyszer eldobta az amerikait, majd kontrázott, végül óriási öröm: az ezüstérem már biztos, és ez nagy dolog, hiszen szabadfogásban 19 éve szereztek utoljára ezüstöt a magyarok.

Aztán maradt is az ezüst, mert a döntőben a címvédő, kétszeres olimpiai bajnok orosz Buvajsza Szajtyijev volt az akadály, és sajnos túl komoly akadály.

„Egy kicsit családt[illegible] lesz, és ez lényegében az első akcióban meg is mutatkozott. Az athéni olimpia után úgy terveztem, hogy még négy évet birkózom, de egy súlycsoporttal feljebb. Aztán mégis úgy döntöttünk, maradunk a 74 kilónál. Szeretnék addig birkózni, amíg Szajtyijevet le nem győzöm, de hát úgy látszik, ez elég nehéz lesz."

Még két magyar versenyző szerepelt a tegnapi program[illegible]

Az őszinteség vonzereje

Köln (NSZK) egyik rangos kiállítási csarnokában, a korszerűen berendezett s a bemutatott művészek megválasztásában is rendkívül igényes és rátarti Baukunst Galerie-ban kerek két hónapig tartott nyitva ez év nyarán — a hazánk nemzeti ünnepe, az antifasiszta és antiimperialista, társadalmi és nemzeti felszabadító forradalom 40. évfordulója tiszteletére rendezett kulturális megnyilvánulások keretében — Jecza Péter temesvári szobrászművész reprezentatív egyéni tárlata. Harmincöt, művészileg alaposan kierlelt, tökéletesen megmunkált, tematikailag arányosan tagolt, stílusuk s méreteik alapján expresszív ciklusokba szerveződő bronzszobrát válogatta össze s mutatta be az utóbbi öt-hat esztendő bőséges és sokrétű termésében. A tárlat ünnepélyes megnyitóján, amelyen Románia Szocialista Köztársaság bonni nagykövetségének munkatársai mellett számos ismert NSZK-beli művész és közéleti személyiség is megjelent, Gert Kührmann jeles művészkritikus méltatta és értékelte Jecza Péter termékeny, a plasztika szinte valamennyi ágát átölelő alkotótevékenységét, valamint a kölni kiállítás világos és határozott mondanivalóju, egységes és eredeti formanyelvű anyagát. Elismerőleg számoltak be a romániai képzőművész bemutatkozásáról a Kölnben megjelenő napi- és hetilapok, míg a Stuttgartban kiadott Das Kunstwerk című rangos művészeti folyóirat Jecza Péter Főnix című kompoziciójának reprodukcióját közölte a tárlat anyagából. Jecza Péter hazatérte után legújabb kiállítása sikeréről, kölni benyomásairól és tapasztalatairól, aktuális alkotói törekvéseiről és műhelyproblémáiról, jelenlegi művészi feladatairól, elképzeléseiről és terveiről beszélgettünk hangulatos műtermében.

— Szobraival sűrűn szerepel külföldi kiállításokon...

— Alkotásaim az utóbbi években a földgolyó számos kiállítási csarnokába és múzeumába eljutottak, öt nagyobb méretű fából faragott szobromat pedig néhány esztendővel ezelőtt a Velencei Biennálén, a világ egyik legrangosabb képzőművészeti seregszemléjén, mutathattam be. Értékes díjakkal jutalmazták beküldött munkáimat a Ravennában megrendezett Dante-kiállításokon. Németország Szövetségi Köztársaságban 1972 óta szerepelek meglehetős rendszerességgel, szerényebb vagy nagyobb anyagot prezentáló egyéni tárlatokkal, s veszek részt munkáimmal a különböző alkalmi és gyűjteményes csoportkiállításokon. Az ismétlődő jelentkezések újabb meghívásokat eredményeztek.

Kölni szereplésemet több szempontból is művészi pályám fontos állomásának tartom, ugyanis a Baukunst Galerie nem üzleti, hanem rangos művészeti létesítmény.

— Milyen szempontok szerint válogatta össze a kiállítás anyagát? Legnagyobb egyéni tárlatán milyen jellegű munkákkal jelentkezett?

— Nem alapoztam csupán a legfrissebb termésre, a bemutatkozó tárlat anyagát az utóbbi öt-hat esztendőben alkotott szobraimból állítottam össze. Jelezni próbáltam szobrászi tevékenységem főbb irányait, s ugyanakkor megkíséreltem betekintést nyújtani az alkotás bonyolult folyamatába is. Több kompozíción is nyomon lehetett követni az elvonatkoztatás, a művészi absztrakció legfontosabb stációit. Tárlatomon azok is, akik először találkoztak munkáimmal, világosan láthatták, miként jutok el a biomorf formáktól, az emberi alakoktól és gesztusoktól a kétté vágott kockákig, a tiszta mértani alakzatokig. A kiállításon egyértelműen előtűnt, határozottan kirajzolódott az a két fő tendencia, amelyet alkotótevékenységemben az utóbbi években érvényesíteni igyekeztem. Formailag a külső és belső robbanás összetett jelenségei foglalkoztatnak. A tagolt, dinamikus elemekből szerkesztett kompozíciók (pl. a Tánc, a Szabadság stb.) alkotják az egyik vonulatot, míg a szétrepesztett, átfúrt vagy megkarcolt zárt mértani idomok (pl. a Dante-sorozat) a másikat. Kiállított szobraim jelentős részében a szabadság eszméjét és gondolatát próbáltam kifejező plasztikai eszközökkel megragadni, s emléket próbáltam állítani a szabadságküzdelmek hőseinek és áldozatainak, bemutatott munkáim másik fő tartalmi motívumát az élet örömeinek, meghitt pillanatainak, a szerelemnek a korszerű ábrázolása képezte.

— Sikerült-e bepillantania Németország Szövetségi Köztársaság képzőművészeti életébe? Milyen benyomásokat, tapasztalatokat szerzett?

— A nyugati világra jellemző hajszolt, betegesen felgyorsult ritmus áthatja a képzőművészeti élet egészét is. A sietős, fokozott tempójú mindennapi élet féktelen sodrában évről évre nehezebb a művészetek s a művészek helyzete. Gondokkal küszködnek a plasztika propagálói, a műkritikusok és a galléristák is. Új tendenciák is jelentkeztek a képzőművészetben — a happening, a land art, a body art stb. —, amelyek rögtönzött, csak meghatározott ideig élő és ható műalkotásokat teremtettek, amelyeket nem lehetett hazavinni és megőrizni... A hetvenes évek végétől mintegy az efemer, gyorsan eltűnő művészeti produktumok reakciójaként tűnt fel, s egyre erősebben megszilárdítja pozícióit a századforduló avantgarde tradícióihoz tudatosan visszatérő plasztikai irányzat. Újra divatba jött az expresszionizmus, s a francia fauves-okra is egyre többen esküsznek. A szobraimat bemutató Baukunst Galerie is sorra bemutatta Braque, Chagall, Klee, a német expresszionisták, valamint a francia impresszionisták és dadaisták reprezentatív kiállításait. Nemcsak a jelennek, hanem egy kicsit a jövőnek is szánt „tartós műtárgyak" — a gondosan kifaragott kőtömbök, a sima vagy érdesebb felületű bronzdarabok, a rámára kifeszített vásznak — fokozatosan kezdik visszanyerni megérdemelt rangjukat, tekintélyüket. A képzőművészetek fejlődése az utóbbi években az NSZK-ban is új irányt és lendületet vett; a műalkotásokban ismét fontos szerepet kapott az érzelem s a gondolat...

— Nem pihent sokáig a Kölnben szerzett babérokon... Hazatérve mindjárt szorgos munkához látott.

— Szorított az idő. Hazánk nagy nemzeti ünnepe, az antifasiszta és antiimperialista, társadalmi és nemzeti felszabadító forradalom 40. évfordulója tiszteletére a renovált temesvári Hunyadi-kastélyban a Bánság Múzeum nagyszabású dokumentumkiállítása mellett reprezentatív gyűjteményes képzőművészeti tárlatot is nyitottunk, amely a bánsági plasztikai élet lendületes jelenkori fejlődését volt hivatva vázlatosan szemléltetni és bemutatni. Minden olyan művész, aki az elmúlt négy évtizedben hosszabb vagy rövidebb ideig a Bánságban élt és alkotott, s művei vannak a temesvári múzeum gyűjteményeiben, kisebb kollekcióval jelentkezhetett. Nyolc szoborral szerepelek a kiállításon. A Kulturverbund Favoriten által rendezett Az európai művészet irányzatai című kiállításciklus keretében a tervek szerint jövő év elején rendezzük meg Bécsben a bánsági képzőművészek kollektív tárlatát, amelynek szervezésével engem bízott meg a Képzőművészek Szövetségének temesvári fiókja. Már hozzákezdtünk az anyag előkészítéséhez, összegyűjtéséhez és szelektálásához.

— Összel országos szobrászati alkotótábor nyílik Temesváron a Traian Vuia Politechnikai Intézet rendezésében. A szervezőmunka művészeti része ugyancsak Önre hárul...

— Korábban a temesvári műegyetem építészeti karán tanítottam formatant, jelenleg pedig műszaki rajzot oktatok a gépészeti fakultáson. A tanintézet keretében azonban nemcsak tanárként, hanem — valahányszor szükség van rá — szobrászként is dolgozom. Nemrég leplezték le a műegyetem központi aulájában a temesvári politechnikai intézet névadójának, a repülés kiváló román úttörőjének, a bánsági Kisszurdukon született Traian Vuiának általam készített bronz mellszobrát. Az önfeláldozó feltaláló és pilóta figurája különben már korábban is behatóan foglalkoztatott, alakját több változatban is megmintáztam s gipszbe öntöttem. Mivel művész-tanár intézetünkben rajtam kívül nemigen akad, a műegyetem vezetősége engem bízott meg az első temesvári „műszaki-szobrászati" tábor megszervezésével. Gondolom, a plasztikusok körében nagy lesz a táborunk iránti érdeklődés, mivel az intézet ideális feltételeket és nagyszerű művészi és technikai lehetőségeket kínál. Főleg azoknak a neves szobrászoknak a részvételére számítunk, akik a főiskolánk profiljába vágó technikákban és stílusokban dolgoznak.

SZEKERNYÉS JÁNOS

Közeledés

JECZA PÉTER

1984 AUG 30

A HÉT

Gerda Éva, Budapest

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 348-748, 340-726

Iskola — a társadalmi igények szerint

Szocialista társadalmunk négyévtizedes építő munkával jutott el az 1944. augusztus 23-i antifasiszta és antiimperialista, társadalmi és nemzeti felszabadító forradalomtól napjaink forradalmi tettként számon tartott megvalósításáig. Köztudott, hogy a négy évtizeddel ezelőtti események alapvetően megváltoztatták a társadalom struktúráját. Az elmúlt évtizedek folyamán a gazdasági élet, a tanügy, a kultúra, a tudomány olyan mennyiségi és minőségi változáson ment át, amilyent az induláskor még remélni is nehezen lehetett. Méltán állapíthatta meg Nicolae Ceaușescu elvtárs, a Román Kommunista Párt főtitkára, Románia Szocialista Köztársaság elnöke, hogy az 1944. Augusztus 23-i aktus új korszakot nyitott hazánk történetében. Most, az évfordulón is az egész néppel együtt méltán ünnepeltük eredményeinket, méltán vagyunk büszkék megvalósításainkra.

A tanügy új tartalmának és szervezési formájának az alakítása gyakorlatilag

AZ 1948-AS TANÜGYI REFORMMAL KEZDŐDÖTT

A kezdet nehézségei oktatási viszonylatban is ismertek. A román oktatás haladó hagyományainak ellenére, a társadalmi és az osztályelnyomás következményeként a negyvenes évek végén nagyszámú frástudatlannal számolhatott az ország, s a közép- és felsőfokú oktatás is igen kevés fiatalt iskolázott be. A reform kidolgozóinak meg kellett nyerniök a társadalmi megújhodás számára a haladó nézeteket valló értelmiségi réteget, és sürgősen napirendre kellett tűzniük az új típusú tanerő képzésének kérdését is. Az 1948-as tanügyi reform kétségtelenül a régi — polgári — és az új — szocialista — oktatás közötti mérföldkő, mai szemmel látható korlátai és élégtelenségei ellenére, jelentős, haladó és forradalmi tett volt. A régi iskolarendszert újjal kellett helyettesíteni, és ez nem volt könnyű feladat, nem ment egyik napról a másikra és nem volt zökkenőmentes. Az új forma keresése közben sok túlkapás is történt, ilyennek számít a klasszikus oktatás egészének elvetése a maga pozitívumaival együtt. Megőriztek és átvettek viszont olyan erőltetett tanügyi gyakorlatokat, amelyek idegenek voltak az új oktatás formájától és tartalmától. Az egyenesvonalú fejlődést akadályozták a gyakorlati átszervezések, a mennyiségi eredmények előtérbe állítása a minőségiek rovására. Szerencsére a párt hamar fölfedte a negatív jelenségeket és határozatot hozott azok korrigálására.

Így vált lehetővé a régi, haladó törekvések, értékek kritikai átvétele. Figyelmes, értő elemzés eredményeként tisztázódott az új iskola szerepe a társadalmi életben, tanulmányozták, miben áll és milyen az oktatás kapcsolata a gazdasági élettel, a tudománnyal és a kultúrával. Ennek megfelelően körvonalazódtak az új oktatás alapelvei. A legáltalánosabb rendező elv szerint tehát az iskola alapvető nevelési tényező. Ezen azt kell értenünk, hogy a gazdasági és társadalmi haladás összefügg az általános és szakmai képzettség színvonalának növekedésével, a dolgozók ideológiai szintjének állandó emelésével. Az iskola új funkciójának megfelelően döntő módon meghatározza — mert magára vállalja — az új típusú emberre jellemző széles kulturális látókör alakítását és ezzel egyidejűleg a kompetens szakmai felkészítését is. A tanuló az iskola padjaiban érti meg a párt politikájának alapelveit is. Tanulmányai során válik meggyőződésévé mindaz, ami ennek a politikának a mélységét, helyességét jelenti, s eljövendő pályája során erre az alapra támaszkodva tud majd cselekedni ennek a politikának a valóra váltásáért.

Az új iskolapolitika eredményeit elemezve Nicolae Ceaușescu elvtárs eredeti elképzelése alapján kidolgozták az

OKTATÁS—KUTATÁS—TERMELÉS

hármas egységének modern iskolamodelljét, amely az ország fejlődésének jövője szempontjából nagy jelentőségű. Ebben a vonatkozásban idézzük államunk elnökének a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja Országos Tanácsa nemrég lezajlott plenáris ülésén tett mélyenszántó megállapításait: „Mindannyiunknak számolnunk kell azzal, hogy a következő években — ebben az évtizedben, valamint századunk és az évezred utolsó évtizedében — a tudomány és a technika alapvető változásokat hoz a termelés szerkezetében, az emberek életében. Éppen ezért a leghatározottabban el kell kötelezniünk magunkat a természet titkai feltárásának, az emberi megismerésnek e nagyszerű tevékenysége mellett, s e jeles ismereteket a népjólét szolgálatába, a világ legigazabb társadalma — a szocialista és a kommunista társadalom — megteremtése szolgálatába kell állítanunk!"

A párt IX. kongresszusát követő alkotó korszak szellemiségében vált mindannyiunk számára egyértelművé, hogy oktatáspolitikánk mint felépítményi tényező, szervesen beletartozik a társadalmi élet alapvető kérdéseinek körébe. Az egyén életének alakulása-alakítása tehát, végső soron térben és időben meghatározott, társadalmi rendelés terméke. Társadalmunk fejlődési távlatai határozzák meg azt, hogy a termelő erők és a termelési viszonyok alakulásának összefüggésében mikor, mennyi és milyen képzettséggel rendelkező **munkaerőre** van szükség.

A párthatározatok, Nicolae Ceaușescu elvtárs, pártunk főtitkárának koncepciója alapján hazánk oktatáspolitikájának stratégiáját az ország sokoldalú fejlesztése, a nemzetgazdaság valamennyi ágának modernizálása szellemében történő **munkaerőképzés** szükségletei határozzák meg. Az oktatás helyét és szerepét illetően az iskola a kultúra és a civilizáció egyik legfontosabb összetevője. Négy évtized elméleti és gyakorlati tevékenységének megvalósításai alapján mai iskolarendszerünk az ország életében végbement forradalmi változásokat tükrözi, s a fejlődésnek eddig ismeretlen távlatokat nyit.

Közoktatásunk modern tartalmára a szigorú tudományosság és a filozófiai koncepció jellemző. Ez a faktoriális tényező az iskolában folyó minden tevékenységet meghatároz, hiszen az iskola csak így felelhet meg új társadalmi rendünk követelményeinek. Az oktatás további ismérvei gyakorlatilag szervesen következnek a fentiekből, és logikus eredményei annak a forradalmi átalakulásnak, amelyet a szocializmus évtizedeiben megvalósítottunk. Bár sokszor és sokat írtak már róla, elevenítsünk fel ezúttal is néhány alapvető fontosságú ismérvet.

Mindannyian tudjuk és tapasztaljuk, hogy nálunk az iskola az ország összes gyermekei számára hozzáférhető minden megkülönböztetés nélkül. Ugyanígy köztudott, hogy az oktatási rendszer nyitott, az elsőtől a tizedik osztályig általánosított és az oktatás—kutatás—termelés egységére épül. Az alapvető paraméterek egyszerű egybevetéséből is világosan látszik, hogy mind mennyiségileg, mind pedig minőségileg a világon az egyik legfejlettebb és leghatjuk magunkénak. Oktatáspolitikánk másik, ugyancsak közismert sajátossága

(Folytatása a 10. oldalon)

MURVAI LÁSZLÓ

Permanens nevelés a női munka világában

politikai, gazdasági és társadalmi életében. Pártunk főtitkára, Nicolae Ceaușescu elvtárs, ezen a plénumon hangsúlyozta: „A nőknek, a termelés-

A szabad idő-alap fontos elemei közé tartoznak a szórakozás különböző formái is. Mintánk a következő százalékarányos, preferenciális sorrendet

JECZA PÉTER

Az Igaz Szó 1984 4. száma /április/ **Jecza** Péter szobrairól közöl illusztrációkat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

Jecza Péter

1969 APR 10

MAGYAR NEMZET

hosszásabban méltattuk.

#1021

Körösi Csoma Sándor szobrát Jecza Péter temesvári művész készíti el Puskás Sándorral közösen. A művész pályázaton nyerte el a megbízást. A szobrot az egykori székely szolgadiák szülőhelyén, a Kovászna megyei Csomakőrösön állítják fel.

♡

Farkas Imre író kilencvene-

re — a kedvezőbb értékesítési lehetőségek kihasználásával, hatékonyabb gazdálkodással — a belkereskedelem *idei nyeresége valamivel meghaladja majd a 9 milliárd forintot.* Ez

JECZA PÉTER
szobrász

Mandics György:
Jeczaʌ Péter szobrai közt.
Igaz Szó, XXXII.évf. 4.sz. 1984 ápr.
364.old.

Incze Péter szobrász

Boros Judit: Egy kiállítás szobrai

Művészet, 1983. április

Jecza Péter, szobrászművész

Egyre mélyebbre sülyedünk az új romániai magyar szobrászattal szemben a dósságainkban. Ilyenyészett névsor, idő- és értékrendi-szempontok nélkül: Jecza Péter, Korondi Jenő, Törös Gábor – és a többi művész.

Bauner Zoltán: Korondi Jenő + 1 nemzedék.

Utunk, 1981. júl. 24. 7. old.

Jecza Péter, szobrászművész

Különösen urbánus származású és műveltségű művészeink voltak rendszerint azok, akik az európai modern művészetben kirobbanó stílusforradalmakra viszonylag korán reagáltak. – Molnár Zoltán és Jecza Péter és mások a nonfigurativ ábrázolás módszértani útjain keresik a legrövidebb távolságot lélek és tudat között.

Banner Zoltán: Azzal fejezik ki egyéniségüket, ahogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.
Korunk, 1979. febr. 66. old.

JECZA PÉTER

JECZA PÉTER szobrászmüvészt arany-
éremmel tüntették ki a ravennai
Dante fesztiválon "Dante világa"
c. bronzszobráért. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 25. /1599./ sz.
1979. junius 22. 8.old.

JECZA PÉTER

szobrász

Szekrnyés János:
A kocka titkai.
/Jecza Péter kolozsvári kamarakiállitásáról./

A Hét, XIV.évf. 11.sz. 1983 márc.11.
7. oldal.

Fecza Péter

Emlékképek

Fém kompozíciók

Kozmik

1975 294 oldal

Jeszenszky Péter
Kőrösi Csoma Sándor

Magyar Nemzet 1985. IV. 6.

Jecza Péter

Neve említve.

A Hét, 1973. szept. 21. 4. evf. 38sz. 11p.

Jecza Péter

Dinamikus asszimetria (szabor)

A Két, 1971. jún. 18. 2. elg. 25 m. 4 p.

Jecza Péter

A Rdinc (kompozíció)

A Hét, 1971. jún. 18. 2. erg. 25m. 4p.

Jecza Péter

Gyújtár (motor)

A Hét, 1971. jún. 18. 2. elj. 25 n. 9 r.

Jecza Péter

Emlékmű - terv (fotó)

A Két, 1971. jún. 18. 2. elg. 25m. 9n.

Jeczia Péter

Egység (motor)

A Hét, 1971. jún. 18. 2. elf. 25 m. 1 p.

Jecza Péter

A romániai magyar szobrászok között
neve említve.

A Hét, 1971. júl. 30. 2. évf. 31 sz. 9 p.

Jecza Péter

A párt megalakulásának 50. évfordulójának tiszteletére Bukarestben jubiláris kiállítások nyíltak.
Itt mutatta be a művész Bilincstörő c. kompozícióját.

A Hét, 1971. máj. 14. 2. évf. 20 m. 9p

Jecza Péter (sobrán)

Elkérítette Bölöni Farkas és Dimitrie Pompeiu matematikus sobrát is

A Hét, 1974. szept. 27. 5. erf. 39 sz. 6 p.

Jecza Péter (szobrán)

Már a főiskolán elkészítette Lázár Mihály portréját, a témával továbbfoglalkozva alkotta meg azt a mellszobrot, amelyet a sepsiszentgyörgyi Simeria-negyedben állítottak fel.

A Hét, 1974. szept. 27. 5. évf. 39 sz. 6 p.

Jecza Péter (szobrász)

Kovásznán állítottók fel Kőrösi Csoma Sándort

ábrázoló szobrát.

A Hét, 1974. szept. 27. 5. erf. 39 n. 6 n.

Jecza Péter (nobrán)

Romul Ladea (fotó)

A Két, 1974. szept. 27. 5. erf. 39 n. 6 p.

Jecza Péter (nobrán)

A mintakiállításon mestere, Romul Ladea és Bartók Béla mellnobrát kérítette el.

A Hét, 1974. szept. 27. 5. ef. 39 si. Gp.

Jecza Péter (szobrász)

A temesvári Alpinet-parkban két műkő-kompozíciót állítottak fel.

A Hét, 1974. szept. 27. 5. evf. 39 sz. 1p.

Jecza Péter (sobrán)

Bartók Béla (fotó)

A Hét, 1974. szept. 27. 5. ef. 39 sz. 1 p.

Jecza Péter

Neve említve.

A Hét, 1973. okt. 19. 4. old. 42 sz. 1 p.

Jecza Péter

Bartók (fotó)

A Het, 1974. márc. 22. 5. évf. 12sz. 9r.

Jecza Péter Szobrai

Igon Szo 68/8 176,218.o.

JECZA PÉTER

JECZA PÉTER temesvári szobrászművész Dante világa c. bronzszobrát is bemutatják a Ravennában májusban megnyiló Dante-tárlaton. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 22. /1596./ sz. 1979. jun. 1. 8.old.

Jeczka Péter
Szobrász

Bartok, modern felfogásban alkotott szobra elismerést hozott a művész számára

Hét

1975 III.22 9 oldal

Jecza Péter Zobrán

„Bartok"

Kornuk

1976 I. 29 oldal

Lecza Péter
szobrász

Kiáltás
Repr.

Korunk 1970. VII. Vorító

Jecza Péter

Bölöni Farkas Sándor (motor)

A Hét, 1973. jún. 8. 4. évf. 23sz. 1p.

Jecza Péter

Temesvári szobrászt biztik meg a Csoma körös-
son felállítandó Körösi Csoma Sándor
szobor elkészítésével. (Novemberben lesz 150 éve,
hogy Körösi Csoma elindult keletre)

Krónika

Magyar Hírlap, 1969. április 10. 7. l.

Secza Péter

„Temesvár 700" c. szobrával fotója a répmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Jecza Péter

„Délkörös" c. plasztikájának
fotója a képmellékletben

Korunk 1974/ 2 Kolozsvár

Jecza Péter vybrány

temesvári művény

Láncok, Dinamizmus c. művei

emlétve

Korunk 1974/2 206. old.

Jerza Péter

3

Külföldi szereplése: Torino, Novi Sad, Belgrád stb.

Igaz Gó 1972 november

Secza Péter

4

Külföldi egyéni Szállítása

Wuppertal (1972). Több tér-
szobra áll és több munláját őrzik
az ország különböző muzeumaiban

Igaz szó 1972 november

Secza Péter

2

Első nyolvános szemplése

1963 - Bukarest

27 belföldi csoportos kiállításon

vett részt

Igaz Szó 1972 november

1

Jecza Péter szobrász
(1939 Sepsiszentgyörgy-)

Főiskolai tanár Temesváron

A Ion Andreescu képzőművi. főiskolán végzett (1963-ban)

Igaz Gó 1972 november

JECZA PÉTER szobrainak kiállitása a bukaresti Apollo Galériában./rövid hir./

Utunk, XXVIII.évf. 43./1304./sz. 1973. okt. 26. 12.old.

Jacza Péter

Gyökér

Banner Zoltán: Egy faragó szobrász a huszadik században.

Művészet, 1978.augusztus - 12.oldal.

Jecza Péter szobrász

„Szerkezet"

– szoborkompozíció

Komur 1978/8 628.old

Jecza Péter Korunk 1974/2

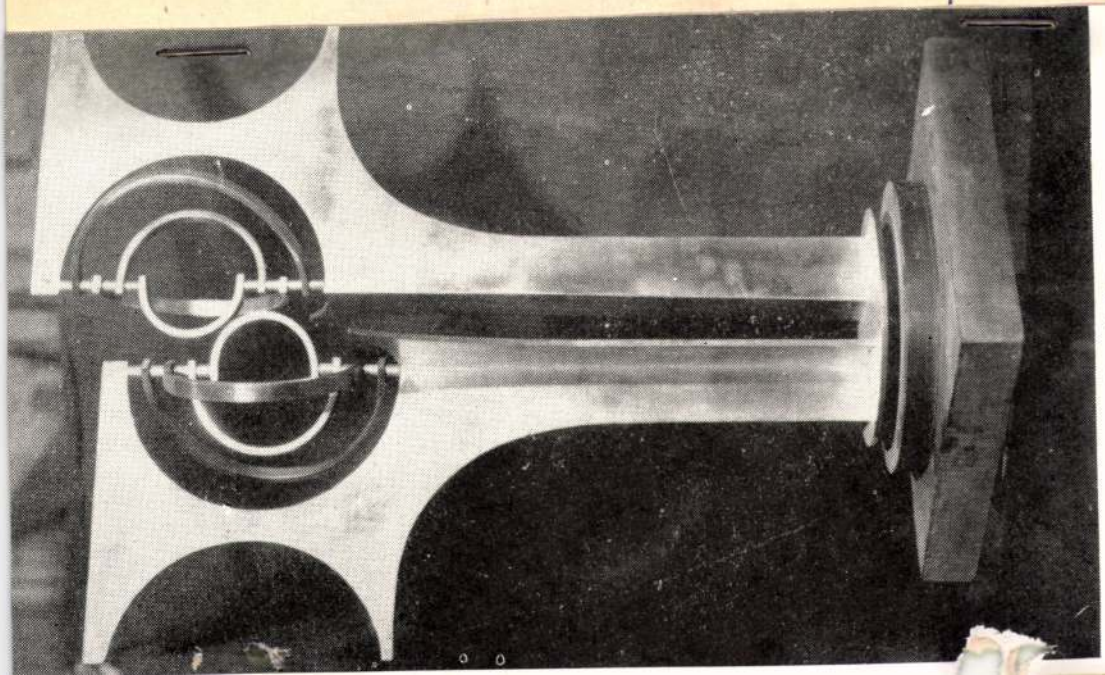

JECZA PÉTER: DÉLKÖRÖK

Jecza Péter

„Gyäkér"

Művészet, 1978. aug. 12. old.

Jecza Péter

Méltatás

Banner Zoltán: Egy fanugó-szobrász a XX. században
Művészet, 1978. augusztus – 12. lap.

Tecza Péter

– „Genézis"

– Robin

A Hét. 1977; 19. aug

Fecza Péter szobrász

- második egyéni tárlatát rendezte meg 1977 nyarán az N. SZ. K-beli Wuppertalban.
- itt vette át a Ludwig Lindner-díjat.
- 6 új munkát vitt magával „Genézis" „Páros tánc" „Ölelkezés", „Fönix" stb

Szekernyés László: Egyensúly és harmonia
(Beszélgetés Fecza Péterrel)

A Hét. 1977 aug. 19.

Fecza Péter szobrász

- 1939-ben született Sepsiszentgyörgyön
- Marosvásárhelyen végezte a középiskolát.
- Izsák Márton irányítja
- 1963-ban a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti főiskolát elvégzi
- Tanárai: Szervátiusz Jenő, Kós András, Kádár Tibor
- A témakörök tárgyalása
- Térszobrai

Wagner Istvánt: Indulástól beérkezésig

Igaz Szó. 1971/8
275. old

Fecza Péter szobrász

Lausch Gyula, Molnár Zoltán, Gál Andras, Ferch Ferenc, Kazinczy Gábor mellett említi a temesvári termelésben kiállított munkákról szóló cikkében, a szerző.

Wagner István: Temesvári Művésztelep 1970

Igaz Szó 1971/3 449 old

Jecza Péter szobrász

- a bronzplasztikáinak magas az ára

Említve: Lausch Gyula, Benczédi Sándor Gy. Szabó Béla, Gál Anna, Ferch Ferenc, Molnár Zoltán, Kazinczyné, Vitályos Magda, Jeczáné Biró Klára, Szakács Zoltán, Gál András Bandi Dezső, Szentimrei Judit, Csulak Magda, Kósa Huba Ferenc, Fuhrmann Károly, Barabás István, Izsó Miklós, Szervátiusz Jenő, Nagy Pál, Fux Pál, Tóth László, Hunyadi László, Kozma István, Paulovics László, Árkossy István.

Wágner István. Képzőművészet és közönségigény.

Igaz Szó 1973/4 561 old

Jecza Petter szobrász

Fecza Péter szobrász

Fecza Péter szobrai

„Germinál"
„Az egyesülés dinamikája" } szobrok
„Szárnyalás"

(műmellékletek)

Igaz Szó 1971/8

Tecza Péter szobrász

„Meditáció"

(műmelléklet)

Igaz Szó 1971/3

Jecza Péter

Szekernyés János:

Biennále a természet és a müvészet viszonyáról. Beszélgetés JECZA PÉTER szobrászmüvésszel.

A Hét, IX.évf. 41.sz. 1978. okt. 13. 7.old.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

A Hét

1978 OKT 13

Jecza Péter

JECZA PÉTER Gyökér

IRODALOM

kaptunk valamit a hangszalagon megőrzött vallomástöredék felhasználásával) számon tartották. Gondolom, minderről szívesen mondott volna valamit egyikmásik közeli értője, mint például Banner Zoltán vagy dr. Nagy Zoltán orvos Marosvásárhelyről. Igen, a „remete" körül azért sok fény sugárzott, s a képei talán ezért is hatnak az örök bizakodás zászlaiként. Színeiket most ugyan nem láthattuk, de tartásukat igen.

CSORINCZI LÁSZLÓ

Utóirat. Gratulálok Emil Lungunak, aki egyik tavalyi munkájával — amelyhez én ötlöttem a forgatókönyvet — elnyerte a Filmművészek Szövetségének a díját. De a tévé magyar szerkesztősége elfelejtette — vagy nem vette észre —, hogy ennek a filmnek a címe AGANCSOS CSILLAG volt. A kis ünnepléshez, ami a Nagy Albert-filmet bevezette, nem ártott volna némi szerkesztői pontosság is.

Más: a kísérőszövegből kiderült, hogy a film stábja Majtényi Erik képeslap-gyűjteményéből válogatta a Nagy Albert életútját szemléltető városképeket: megértem a dokumentáció nehézségeit, ezért figyelmébe ajánlom például Jancsi barátom kisunokájának a gyűjteményét, mert ebben is akad egy-két képeslap Firenzéről, Budapestről, sőt — hidd el, ó nyájas olvasó — még Rómáról is!

L. L.

Új rovat?

Nemegyszer hallottam, olvastam a közművelődési élet irányítóinak kifakadásait a televízió ellen, amely — úgymond — elvonja, elcsábítja az embereket az egyéni és közösségi művelődéstől. Miután tudom, hogy az előítéleteket pusztán érhelyrenozhatnank.

Jómagam 1967-től 1974-ig Torockón dolgoztam. Már 1970-ben az Előrében kiálltam a régi, egységes falukép megőrzéséért (Torockón: Védelemre szorul a hagyományos népi építkezés. Július 10-i szám), és javasoltam a faluközpont védett építkezési övezetté nyilvánítását. Óvtam attól, hogy Torockó piacát, e műemlék értékű faluközpontot az új építkezések elrontsák, főleg a magánépítkezésekben láttam ilyen veszélyt. A hatóságokkal sikerült is szót érteni. Ezelőtt hat évvel zajlott le az emlékezetes kultúrház-vita. Az történt, hogy a tervezők nem találtak olyan építkezési megoldást, amely illeszkedett volna az utcasorba, a földszinti homlokzat díszítőelemeinek, ablakméreteinek betartásával, másrészt egyes elöljárók és helyi szakértők azt tekintették fő elvnek, hogy az új, modern építményt „mindenki lássa". Csak néhányunk kitartó ellenállásának és a megyei szervek helyes álláspontjának köszönhetően sikerült ésszerű megoldást találni: a régi épülethez hátrafelé toldották hozzá az új, tényleg korszerű dísztermet.

És most az újabb eset. A szövetkezeti komplexum építésénél inkább a dicsekvési vágy érvényesül. Azonkívül a helyi szervek idegenkednek a kisajátítástól, a park pedig községi terület lévén, ennek felhasználása kínálkozott számukra a legsimább megoldásnak. Végül hivatkozni lehetett egy olyan elvre, utasításra, miszerint középület csak községközpontnak kijelölt területre építhető, és csakis emeletes lehet. Az emeletre éppen nem lévén szüksége a szövetkezetnek, oda a mezőgazdasági szakembereknek építenek majd két lakást.

RTV

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Jecza Péter
UTUNK
1971 JUL 8

1021

Jecza Péter: Vonzódás

-játékkoktélt.
a diákkedv
Visszhang,
ne akadémi-
es kollégák,
bban be ne-
szerkesztők
kesztői stát-
önösebb ha-
pán munká-
ekkel. Vál-
részt Ti is,
is adást! És
sban az első
ematikusoké.
ellene ezt az
ztést: a vi-
étel mellett,
ob formája
sának.

KÖVETETT
ÉSBEN

encia a népi
adt. Novem-
héltatói nyil-
ték, hogy a
it nagyrészt
ihlette. Fel-
időleges je-
a jelenlegi
része saját
api paraszti
létrehozott
ít? De hát
g", azaz di-
ni, ami örök
ami az etni-
s jellegzetes-
ban is létre-
is, a jövőre
zenetét hoz-
ely nem hi-
terméke, s
i, használati
szoros egysé-
lényeges je-
esztétikum-
z az üzenet,
zékenyebb a

sőéveseink, egyszerű az ügy: van-e olyan ötletetek, mely nekünk, diákságnak hasznunkra válhat, van-e olyan képességetek, mely itt a diákrádió keretei között kibontakozhat és új formákat teremthet, látjátok-e hibáinkat, melyeket sürgősen fejünkre kell olvasnotok? És, irigylésre méltó elsőéveseink, bármilyen nagy az értetlenség és rosszakarat egy-egy ötletetekkel szemben, ne feledjétek, hogy a bekövesedett szerkesztő, harmad-, negyedéves kollégátok okoskodásán túl — diákközösség, kulturális fórum vagyunk, melynek legnagyobb problémája a folytonosság, a diákidőszámítás végezetéig.

V. A MŰSORSZERKESZTÉS NAPI MUNKÁJA

esténként folyik a Diákház harmadik emeletén. Kiszakadt külön bolygó a város esti diáktengerében; a Napoca utcai tengerszoroson, a Conti-sarok félszigetén átvágva jönnek a szerkesztők a központi épületből, a Műegyetemről, a Filóról vagy éppen a Mamaiából, újabb sztorikkal, ötletekkel, problémákkal. A szerkesztőségi bolygó kering, miközben bolydul a szerkesztőség; dicsekedik hihetetlenül színvonalas műsorával a népművészet-rovat érdemes szerkesztője, mézes-mázas szavakkal fogja az embereket szereplőknek az esti Vári-novella dramatizált felvételéhez az irodalomrovat szerkesztője; az érdemes riporterek a bakikat vadásszák felvételeiken és azon fondorkodnak, hogyan tudnának öt perc helyett hetet kiharcolni

tatlanko
tenek, h
sebben,
adásba;
hol ott
iratokra,
rovat an
nek véle
lás vége
a rádiós
kommun
mint a
jellegére
pontokra
dió különböző adásai vezetőinek közös gyülésein elhatároztak; és hírek keringenek a végzett kollégákról, hogy temesvári és vásárhelyi testvérrádiónk „bezzeg", és „azon kívül is", hogy a fogadóestről hivatalos személyek hivatalos jót vagy rosszat mondtak; hogy nem tud-e valaki kiadó szobát; hogy melyik otthon melyik emeletén romlottak le múlt héten a hangszórók, s hogy ennek a műegyetemista szerkesztők szerint melyek a technikai, a bölcsész szerkesztők szerint melyek az erkölcsi oldalai; hogy mikor lesz a következő kiszállás az **Igazság**gal s hova...

Folyik a szerkesztés, a szalagnak már több mint a fele megtelt; a diáktenger csendesedik, utolsó hullámai színházból, moziból jövet elhaladnak a Béke téren, némelyikük felnéz a sötét épületre, a harmadik emeleten három ablak világos, kedd este, szerda este, tizenegyig, tizenkettőig, vagy ahogy a szerkesztőhagyomány szerint mondjuk: orrvérzésig. Csütörtök este negyed kilenckor bemegy az adás.

GAGYI JÓZSEF

digi törekvések
után — a filoz
dalom és a
váltakozó arán
gyütthatását ta
teremtő erőnek
re érdemesnek
vések most is é
éppen más,
körvonalazódó
függvényében
rábban az elmé
ről tanúskodó
gyik összetevő
helyet magukn
sábokon, most
tünk fel, hogy
mátusa érvény
lenne azt hinni
dottan filozófia
mányok nagyo
vén. Ezek gy
talán kisebb is
széíró nemzedé
jén; szembetűn
filozofikus han
tása, az elmélet
nye minden szi
gatartás vált
mely a cselekv
érdekében kö
igénybe venni
get, amit az e
nyújt számára.
szerint annak
a kiteljesítésér
melynek értékt
ségeire szükség
tal elméletírók
frontáttörése h
gyelmet.

Nemzeti közö
lődésének jövő
málásában egy
hetően katalizá
be az elmélet
sában — a ti
korszerű mű
érvényre jutt

leket s csak aztán vágnak neki átszínezésüknek, saját maguk számára érvényes megújításuknak. Ebben az átminősítő költői aktusban egyaránt szerephez jutnak a hagyomány-továbbképző törekvések és a legkülönfélébb forrásokból áthasonított versnyelv. A közéleti igényűnek és fogantatásúnak

pályakezdő költészetben a legváltozatosabb, legdinamikusabb formákban.

● 6. Egyidejűleg több kódot használ ez a többszólamú költészet. Befogadása a több csatorna megnyitása miatt komplexebb értelmezést és elemzést kíván. És éppen ezt az első kritikailag megalapozot-

azó lírafajtá-
ezt már ön-
ó fejlemény-

Egyensúly és harmónia

Beszélgetés Jecza Péterrel

Második egyéni tárlatát rendezte meg ezen a nyáron az NSZK-beli Wuppertalban Jecza Péter. Újabb kiállítását jelentős eseménnyé avatta az a tény, hogy a megnyitón vette át Jecza Péter a dr. Ludwig Lindner-díjat, amellyel — az egyetlen példányban kinyomtatott oklevél bizonysága szerint — „a műveiben megvalósuló következetes mértani rendért", a „ritmusok pontosságáért, az arányok esztétikumáért, az egyensúlyok harmóniájáért" tüntette ki a nyugat-németországi képzőművészek egyesülete, a Ring der Bildender Künstler, az 1975-ös esztendőre.

A díjnak, amelyet dr. Ludwig Lindner wuppertali műkritikus és művészettörténész alapított 1951-ben, külön érdekessége, hogy művészek tüntetnek ki általa művészeket. Szabálytalan időközökben ítéli oda a Rind der Bildender Künstler az adott periódus legtöbbre értékelt festőjének, szobrászának vagy iparművészének. Jecza két wuppertali kiállításon vett részt az 1975-ös esztendőben. Három szoborral szerepelt a Régi és új a képzőművészetben című nemzetközi tárlaton, amelyen a munkák — lapkivágások tanúsága szerint — kisebb feltűnést keltettek. Ezért tüntették ki a dr. Ludwig Lindner-díjjal. Az alapítása óta eltelt több mint negyedszázad alatt számos német és külföldi művész kapta meg már a rangos művészeti díjat. Többen közülük — mint például, Karl Hermann Ueberholz, Wilfried Reckewitz, Otto Dix, Adolf Röder és a kiváló csehszlovák festő, Jároszláv Králik — az európai plasztika élvonalába tartoznak. Nevük nemcsak hazájukban ismert, hanem a földrész valamennyi számottevő művészeti centrumában otthonosan cseng. Roppant rangos társaságba került tehát. Hazatérte után a kitüntetés jelentőségéről, külföldön szerzett tapasztalatairól, a vendéglátó ország plasztikai életének sajátos vonásairól, érdekesebb jelenségeiről beszélgettünk a művész csöndes rózsaparki műtermében.

— Sikeréhez őszintén gratulálunk, s mindjárt megkérjük, beszéljen a kiállításáról.

— Nem várt megtiszteltetés, hogy a kiállításom megnyitójára összesereglett képzőművészek a Ring der Bildender Künstler tiszteletbeli tagjává választottak. Maga a verniszázs pedig — minden reményemet messze túlszárnyalva — igazán jelentős művelődési és társadalmi eseménnyé vált. Tárlatom felavatásán megjelent többek között Wuppertal város főpolgármestere s a vidék kulturális és gazdasági életének számos kiválósága. Testületileg jöttek el, például a helybeli egyetem s a wuppertali művészeti iskolák tanárai. Hans-Dietrich Genscher, Németország Szövetségi Köztársaság külügyminiszterének jókívánságait és személyes üdvözletét felesége, Barbara Genscher asszony tolmácsolta, aki kiállításom megnyitójára utazott Bonnból Wuppertalba. Hazánk kölni követségét Vasile Tudoran első titkár képviselte az ünnepségen. Nagyon sokan jöttek el a megnyitóra, be sem fértek a kiállítási csamokba — a lépcsőkön, az udvaron, sőt még az utcán is álltak az emberek... Tudom, a nagyfokú érdeklődés elsősorban nem szerény személyemnek, nem bemutatott munkáimnak szólt, hanem a hazánk iránti tisztelet és megbecsülés fejeződött ki benne... Tevékenységemet egyébként Franz Johannes Bulhardt bukaresti író méltatta, aki a megnyitót követő vasárnapon költői estet tartott a wuppertali Palette Galériában. Képzőművészeti ihletettségű verseiből olvasott fel, miközben a megverselt alkotások reprodukcióit sorra levetítették. Négy bronzszobor, amely ugyancsak rimes szavakra késztette a költőt, simára csiszolt felületével föl-fölragyogott a reflektorok fénykévéjében. Hasznos és élményszerű vállalkozás volt. Értesüléseim szerint a nyugati galériákban rendszeresek a hasonló jellegű irodalmi-művelődési összejövetelek, előadóestek. Nálunk is érdemes lenne meghonosítani — a Korunk Galéria tapasztalatait is kamatoztatva — elterjeszteni ezt a komplex művészeti élményt nyújtó gyakorlatot.

— Különböző anyagfajtákban dolgozik, s stílusában is megfigyelhetők kisebb-nagyobb eltérések, árnyalati különbségek... Milyen szobrokkal jelentkezett a wuppertali tárlaton?

— Hat új munkát vittem ezúttal Wuppertalba, s kikölcsönöztem a kiállítás idejére a Röder-házban működő magánmúzeum tulajdonában levő szobraimat is. Egységes kollekciót sikerült így összeállítanom. Intimebb jellegű bronzszobrokat állítottam ki, amelyekbe — a szerényebb méretek ellenére — igyekeztem komoly és expresszív gondolati tartalmakat tömöríteni. Már a címekből is — Genézis, Páros tánc, Ölelkezés, Főnix stb. — következtetni lehet, gondolom, újabb munkáim jelképrendszerére, tematikai és formai alapállására. Mértéktartóan stilizált, gondosan lekerekített s tükörfényesre csiszolt bronzszobraimat főleg a meghittebb belső terek — lakószobák, irodák, kisebb fogadótermek stb. — díszítésére szántam. Habár magam is, mint minden vérbeli szobrász, a nagy terekre kívánkozó, a természeti vagy urbánus környezetbe szervesen beépülő monumentális munkákról álmodom, sok fantáziát és kiaknázásra váró lehetőséget látok a kisplasztikában is. Kis és közepes méretű munkáim a wuppertali közönség körében — ne tűnjön kérkedésnek, hogy én mondom — osztatlan sikert arattak. Kiállítottam én eddig is, munkáimból pedig sokat eladtam, de a műpártolásnak, a művész iránti tiszteletnek ilyen lelkes és őszinte megnyilatkozásaival mind ez ideig még nem találkoztam. Vásárlóim ragaszkodása, öröme, férfiasan megvallom, engem is boldoggá és bizakodóvá tett.

— Hogyan értékelték munkáit a kritikusok?

— Németország Szövetségi Köztársaságban a műkritika nem olyan virágzó műfaj mint nálunk. Az elvi cikkeket, tudományos értekezéseket megjelentető szaklapok nemigen publikálnak kiállítási krónikákat, a képes magazinok, a vegyes tartalmú hetilapok is jórészt eseménybeszámolót közölnek a megnyíló tárlatokról, s csak ritkán méltatják elmélyültebben a bemutatott képzőművészeti anyagot. Kiállításomat mindenesetre megtekintette dr. Heinrich Hahne, a Frankfurter Allgemeine Zeitung kritikusa. Érdekelték a szobraim. Külön megkért, hogy katalógusomat hosszabban dedikáljam, s hogy írjak néhány sort személyes albumába, amelyben a világ legkiválóbb művészeinek bejegyzései is szerepelnek. A wuppertali és a környékbeli lapok természetesen már azon melegében beszámoltak a díjazásról s egyéni tárlatom megnyitásáról. Hosszabb riportot közölt, például, a General Anzeigner, a Neue Rhein Zeitung, valamint a Hofgeismarban megjelenő Hessische Allgemeine...

— Kinttartózkodása idején jó néhány műteremben és galériában is megfordult. Hogyan élnek a nyugat-németországi képzőművészek?

— Sok érdekes élményt szereztem látogatásaim során. A Röder-ház például, amelyet több emberöltő óta képzőművészek laknak, ezúttal is lenyűgözött. Művész volt már az ük- és a dédapa is, míg a jelenlegi tulajdonos nagyapja, Georg Röder, a korabeli német festészet élvonalába tartozott. Pillanatnyilag három művész — Adolf, Eva és Helmut Röder — él és dolgozik a patinás wuppertali házban. Alkotótevékenységük mellett fenntartják és vezetik a Palette Galériát, valamint nyilvános magánmúzeumukat, amelyben egyrészt a „Röder-dinasztia" tagjainak legértékesebb alkotásait, másrészt a náluk bemutatkozott német és külföldi művészek munkáit őrzik. A terembér s a többi költségek fejében minden kiállító köteles egy munkát a Röder-házban hagyni. Vásárlások útján is gazdagítják emellett a rangos kollekciót. A múzeum termeiben egymás mellett sorakoznak német, lengyel, török, jugoszláv, csehszlovák, magyar, bolgár, angol s latin-amerikai művészek munkái. A galéria elsőrendű céljának tekinti Kelet-Európa s a fejlődő országok képzőművészetének bemutatását. Komoly értéket képviselnek a Röder-gyűjteményben Otto Dixnek, a jelenkori német művészet klasszikusának alkotásai. Nagyon szépek, modernek és kifejezőek Jároszláv Králik grafikái, valamint a nagy Brâncuşi-kortárs, a német Wilhelm Lehmbruck szobrai. Itt jegyzem meg, hogy a múlt évi bukaresti nyugatnémet képzőművészeti kiállításon többek között a Röder-házban őrzött egyik Lehmbruck-szobor is szerepelt. Két emeletet foglal el a magánmúzeum, míg az épület földszintjén a Palette Galéria tevékenykedik. Évente öt-hat egyéni vagy csoportos kiállítást rendeznek itt, s minden év végén megtartják az esztendő tárlatát, amelynek anyagát az év során prezentált kiállítások legjobb munkáiból válogatják össze. Rendszeresen részt vesz a Palette Galéria a wuppertali műcsarnok hagyományos közös tárlatain is. A helybeli színház előcsarnokában megtartott legutóbbi gyűjteményes kiállításra, például az én két munkámmal nevezett be a Röder-ház...

Láttam néhány jelenkori német művész kiállítását: különösen a merészen kísérletező, semmitől vissza nem riadó fiatalok jelentkezése tetszett. Megfordultam több műteremben is. Jártam a két dr. Ludwig Lindner-díjas művész — Karl Hermann Ueberholz és Wilfried Reckewitz — műhelyében, valamint Lilo Hermann és Alfred Gotte hangulatos atelierjében. Komolyan művelik a művészetet, s alkotótevékenységük legfőbb hajtóerőjének a természetes, belső ösztönt tartják. Meglepő, hogy kevés az olyan képzőművész, aki a művészetéből meg tud élni. A „szabadúszók" „a magas művészet" mellett általában belépítészettel vagy az iparművészet valamely ágával foglalkoznak, s ezekkel a járulékos tevékenységekkel keresik meg a kenyérrevalót. Lilo Hermann — amellett, hogy hivatásos, művészeti tanulmányokat végzett plasztikus — orvosi praxist folytat, Alfred Götte szintén jól kereső fogorvos. Alfred Götte és három hofgeismari művésztársa munkásságáról a képzőművészeti alap kiállítási termében megnyílt tárlatuk alapján képet formálhatott a temesvári közönség is. Érdekes egyénisége a nyugatnémet szobrászatnak Karl Dierches, akit már 1972-es kiállításom alkalmával megismertem. Rendszeresen levelezünk azóta, s elküldjük egymásnak újabb munkáink reprodukcióit, kiállításaink katalógusait. Beweringben él, de azt is mondhatnám, hogy ottani műteremlakásában rendezte be főhadiszállását, mert az egész országban otthon érzi magát. Sokat utazik, sokfelé dolgozik. Hatalmas méretű fémszobraiból szabadtéri kiállításokat rendez a nagyobb városokban, s általában mindenhol megvásárolják egy-két alkotását a polgármesteri hivatalok. Kisebb munkáival pedig rendszeresen ott van a nagyobb galériák kiállításain. Haladó szellemű egyéniség, őszinte csodálója hazánknak s a rohamosan fejlődő szocialista országoknak. Most épp arra készül, hogy a nyár végén vagy az ősz elején ellátogasson Romániába... Tévedés volna azt hinni, hogy a kapitalista országok plasztikusai nem politizálnak művészetükkel. Még egy szélsőségesen absztrakt beállítottságú művész is hosszú órákon át fejtegette, magyarázta alkotásainak politikai célzatát. A progresszív gondolkodású művészek pozitívan kívánják befolyásolni környezetük, embertársaik, társadalmuk életét; hozzá próbálnak járulni a művészet sajátos eszközeivel annak jobbá tételéhez vagy éppenséggel megváltoztatásához. Mint mondották, szüntelenül erősödik a haladó művészek tábora. A képzőművészek összetartásának, egymás iránti megbecsülésének jelét láttam abban is, hogy nemcsak megnézik, hanem meg is vásárolják egymás munkáit. Nekem is több munkám került ottani képzőművészek tulajdonába. Furcsálltam kicsit ezt a szokást, mert mi az ajándékba kapott munkáknak sem igen szoktunk helyet szorítani lakásainkban. Németország Szövetségi Köztársaságban minden jobb művész kisebb műgyűjteménnyel rendelkezik. Megtisztelő helyen őrzi az elődök, a kollégák, a művésztársak — nemegyszer nehéz pénzen megszerzett — festményeit, szobrait, grafikáit. Ha látogató vagy vendég érkezik, előbb mindig a kollekcióját mutatja be a művész s csak azután vezeti be saját műtermébe...

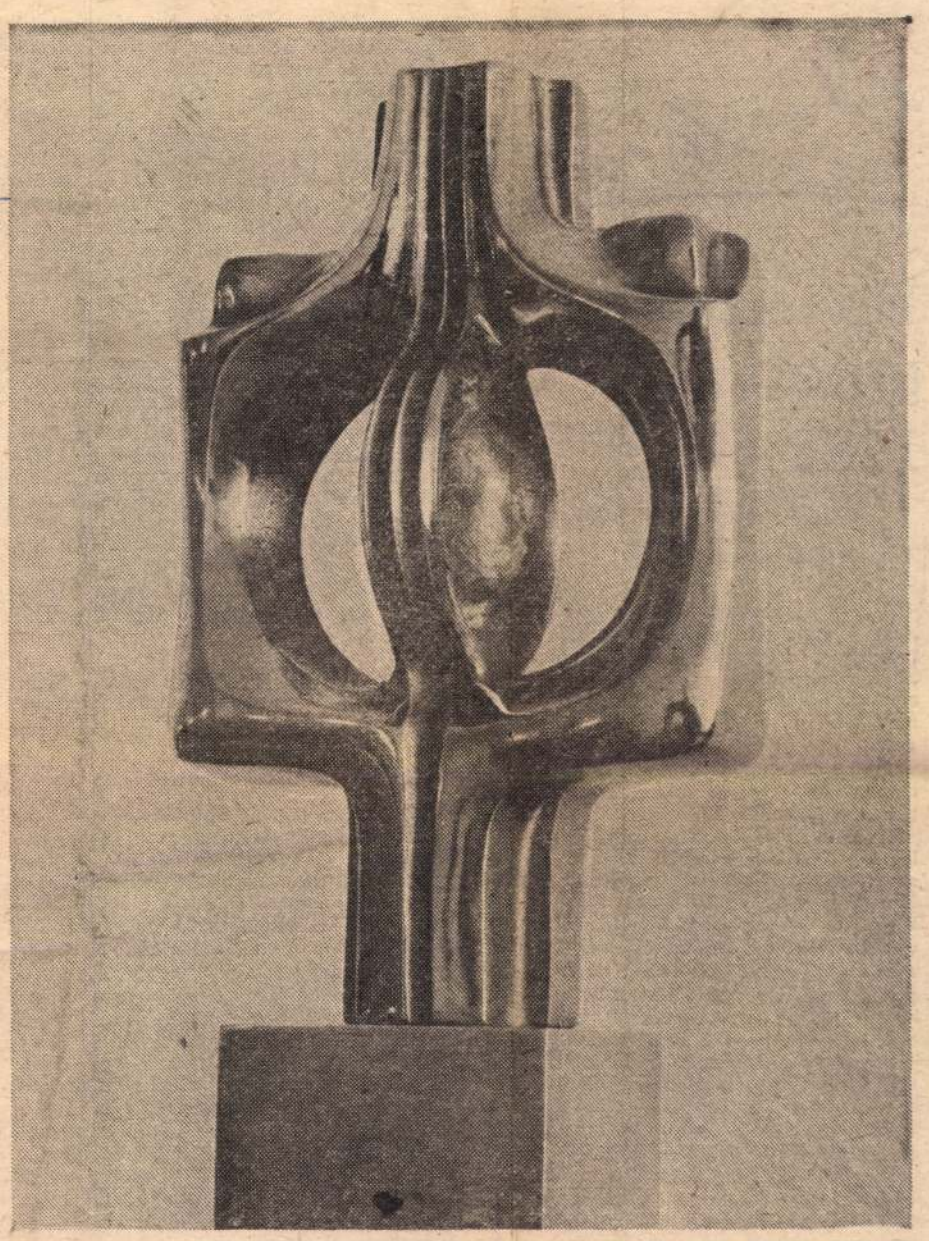

Genézis

— Milyen törekvések, irányzatok jellemzik napjaink nyugatnémet képzőművészetét?

— Nehéz kitapintani röpke néhány hét alatt a nyugat-németországi képzőművészeti élet jellegzetes vonásait. Minden irányzatnak, divatos stílustörekvésnek komoly tábora van. A művészek mindent csinálnak: a most születő alkotások értékskálája a rendkívül magasszintű, rangos művészettől a legolcsóbb giccsig vagy éppenséggel a pornográfia határáig terjed. A jobb művészek formai tisztaságra, technikai tökéletességre törekednek. Ha valaki, mondjuk, az absztrakt művészetnek kötelezte el magát, az igyekszik valóban elvont, önálló jelrendszerű műveket alkotni. Ellenben ha valaki a figuratív ábrázolás mellett döntött, az minél színvonalasabb alakos kompozíciók létrehozására törekszik. Az avantgardok pedig szemtelenül avantgardok, s nemcsak félgőzzel kísérleteznek az új utakkal és eljárásokkal. Habár tudtam félig-meddig róla, mégis meglepő volt közvetlenül észlelni, tapasztalni a Jugendstil felvirágzását, átfogó reneszánszát. Főleg a bútor- és kerámiaművészetben erőteljes a szecesszió térhódítása, de jelentkezése a többi művészeti ágakban is megfigyelhető, kikövetkeztethető. Lényegében az absztrakt művészet elhidegült, merev formavilága elleni visszahatásként tűnt fel ismét ez a meleg, érzelgős, enyhén édeskés stílus. Véleményem szerint azonban — még ha nemzeti művészetté kívánják is emelni a szecessziót — Németországban sem a fölmelegített Jugendstil jelenti és jelzi a fejlődés útját. Igaz, sok galéria próbálja kifogni, a maga hasznára kamatoztatni a divat erősödő szellőkéseit, de a jelentősebb műcsarnokok továbbra is kitartanak az expresszionista, a szürrealista vagy az absztrakt törekvések népszerűsítése, megismertetése és propagálása mellett. Mondanom sem kell, hogy a jelentősebb művészeti galériák orientációja szabja meg adott szakaszon a plasztika fejlődésének főbb irányait, meghatározó jellemvonásait. Tapasztalataim messzemenően igazolták régebb fölállított tételem helyességét: a művészet mindenkihez szól, de nem egy művész és nem egy irányzat szól mindenkihez, hanem a képzőművészet egésze. A művészeknek, a különböző stílustörekvéseknek együttesen, egymást támogatva és kiegészítve kell kielégíteniük az igények és elvárások rendkívül gazdag változatait. Tulajdonképpen azt kell elérnünk, hogy korunk művészetében minden nézőkategória megtalálja az egyéniségének, ízlésének megfelelő s azt maradéktalanul kielégítő műveket, alkotókat vagy irányzatokat — bárhol a világon a művészet csak ekkor és csak így töltheti be társadalmi rendeltetését.

SZEKERNYÉS JÁNOS

Magyar Hírdető
Sajtófigyelő
1977 AUG 19
A Hét

Brassai

Elvesztegetett idő?

Keltezés nélkül (1924 május—június)

Édes jó Mamuka, Apu!

A nagy szobavadászatban, amit elseje előtt s most már újra pár napig üztem intenzíven, már az összes külvárosokat összecsatangoltam, a montparnasse-i temetőtől Malakoffig és Montrouge-ig, ma meg éppen a csodaszép montsouris-i parkig tévedtem el, ami kinn van már a várfalnál. Nem mondhatom, hogy kellemetlen lenne ez a lakáskeresés. Szeretem a külvárosok életét, s Párizs mindenütt szép, csak persze most fontosabb lenne, hogy egy olcsóbb lakásra tegyek szert, mert a frank száll fölfelé, mint borban a gyöngy s 220 frank sok. Párizs környékén, Auteuil-ben, Boulogne-ban stb. villákban olcsón kaphatnék, de egyelőre még Párizshoz vagyok kötve, ha meg naponta bejárnék, csak több időbe és pénzbe kerülne. A szobaszerzéssel kapcsolatban — most, hogy a frank ily félelmesen és gyorsan megerősödött, komolyan neki kell látnom a pénzszerzésnek is, s részben örvendek is, hogy a körülmények így összeesküdve erre kényszerítenek. Sajnos az ötszázfrankos freskófestészet — amiből utóbb már hatszáz frank lett, még mindég éppoly távoli és bizonytalan reménység, mint Lepadatu ösztöndíja. Mikor már minden elő volt készítve, ez a bizonyos Mrs. Pillinger elutazott Niccába, s addig tárgytalan minden, míg vissza nem tér. Az olympiai bizottság, miután előbb egy francia nyelvű kérvényt kellett beadnom, elfogadott tudósítójának — hála a levélnek, amit annak idején a Br. L. nevében küldtünk. Ez nekem sokat jelent részben mert pénzszerzési terveimet is egyelőre az Olympiáddal kellett összekapcsolnom. Sajtóigazolványommal szabadon járhatok meccsekre és tréningekre, s nekilátok a karikatúrarajzolásnak... Mint Kahánának is megírtam, egyelőre csak a rugby és futballmérkőzesekre fogadott el a bizottság, s cikkeim bemutatását kérte, a többi sportokra azonban **újabb, a bizottsághoz intézett megbizatást kell kapnom a lap igazgatójától.** Ennek május 15 a terminusa, de miután én már egy kérvényt beadtam, nem baj, ha pár napot késik a dolog. Tehát arra kérném Apukát, hogy az ide mellékelt szöveggel írja meg franciául a kérvényt, s a lap papirosára legépeltetve küldesse el. Ez mint írtam nemcsak a lap, de a saját érdekemben is nagyon fontos, mennél előbb, annál jobb. Van még valami, amiről itt a prózai részben írnom kell. Franciaországban, bár a frank magas, a régi metszetek, bronzok, könyvek stb., amikből itt óriási kínálat van, még mindig nagyon olcsóak. Egy sereg ember, akiket ismerek, él és gazdagodott meg már abból, hogy régiségeket vásárolt össze aukciókon, antikváriusoknál, s adta el őket Németországban stb. Most Bölöni is teljesen a műkereskedésre adta magát, s nagyobb alaptőkével egy csomó értékes kéziratot, egyiptomi szobrot stb. vásárolt össze, most éppen Londonban van vásárolni és eladni. Én persze nem gondolhatok rá, hogy értékesebb dolgokat vegyek, de szerény alapokon azt hiszem, bátran neki lehetne fogni és Románia nem a legrosszabb piac. Én úgy képzelem a dolgot, hogy kezdetnek potom áron egy csomó régi metszetet, melyekről gondolom, hogy otthon kelendők lennének, összevásárolok és postán roliokban elküldöm őket. Pénzem persze se befektetni se kifektetni való nincsen, bár a 150 frankos küldeményt igazán mesés gyorsasággal tegnap már megkaptam (a már-már türelmetlenkedni kezdő patronomnak — bár itt nagyon diszkréten és liberálisan kezelik az ilyen kényes természetű ügyeket — fizettem ki a hátralékos bérösszeget) s vagy Apukának, vagy annak az illetőnek, kellene e célra pénzt küldenie, aki velem műkereskedői kapcsolatba akarna lépni. Ettől függetlenül meg kell kérnem Apukát, hogy június havi fizetésemet előlegezze, vagy előlegeztesse — mire a levél odaér, s a pénz ide, már itt az elseje — pedig, ha nem sikerül itt addig pénzt szereznem, nagy krachokra van kilátás, s talán alkalmam nyílik megismerkedni a párizsi záloghózi rendszerekkel is...

Bölöniékkel elég gyakran vagyok együtt. Néhányszor együtt vacsoráztam velük egy olasz kocsmában, a paradicsomos, sajtos és félméter hosszú spagetti úgy megtölti az ember gyomrát, hogy másra már nem marad hely — ez az olasz konyha előnye, viszont a bor itt annál jobban itatja magát, s csak félóra múlva kezd hatni. Bölönivel szívesen vagyok együtt, Bölöniné — Itóka, ahogy Ady nevezte, s ahogy rajt maradt — asszonyosan bőbeszédű, fellengős és áradozó, bár sokszor Anatole France-ról, akinek titkárnője volt, s Adyról sok érdekeset tud. Azt például most hallottam először, hogy Ady egyszer le akart ugrani az Eiffel-toronyról. — Hosszas keresés után most ők is lakást kaptak, havi 450 frankért 2 szoba konyhát . . . Vasárnap, mint tudósításomból is láthatták, Colombes-ban voltam a román—francia rugby-meccsen, teljes eleganciával, angol kucsmában és vakító kesztyűkben, de muszájt is, mert a páholy mellett ültem a dísztribünön, ahová a román királynőt várták. Hiába no, világlap a Brassói Lapok! A hosszú hallgatásért most azzal bünhődöm, hogy így összevissza kell mindenről írnom, magam érzem legjobban szükségét annak, hogy párizsi életemből haza is többet juttassak . . .

Mindnyájukat sokszor öleli,
csókolja szerető Gyulusuk

13. jún. 1924.

Édes jó Mamuka, Apuka!

Mint írtam volt, az Auto-nál és egy másik sportlapnál próbálkoztam a rugbystákról csinált rajzokkal. A karikatúrák tetszettek, visszatartották őket, hogy pár nap múlva, ha fizetett rajzolóik nem csinálnak addig — válaszolnak. Amikor az Autóhoz szintén újra felmentem, a rugby szerkesztő nagy sajnálkozások közt — adta vissza a rajzokat azzal, hogy karikaturistáiktól már megkapták őket s nem használhatják, s jöjjek fel majd újból új rajzokkal, talán több szerencsém lesz. A másik lapnál sem történt különben! Már most újabb játékosokat kellett volna felhajszolom (fél nap), újabb szerkesztőségeket ostromolnom, ami várakoztatásokkal, küldözgetésekkel napokat vesz igénybe, s közben, ha az elhelyezés nem sikerült — oda már az aktualitás is. Így fogadtam el a Sporthírlap ajánlatát. Cikkenként 2 $-t kértem. A cikkeket leközölték, s mikor megérkezett a szerkesztőség, a meccsekről is tudósításokat irattak. Jól kifogtam rajtuk, s a sport szakkifejezésekből vett leckeóra után olyan meccsleírásokat írtam, hogy nyilván azt hihették, a futballtribünön nevelkedtem fel. Sajnálom rá a papírost, hogy jogos követeléseimmel és verejtékeimmel szemben a szerkesztőpióca (Földessy dr.) összes kijátszási manővereit leírjam. Csak erélyes föllépésemnek és fenyegetőzéseimnek köszönhetem, s részben annak is, hogy további munkásságomra szükségük lesz, hogy tegnap este végre 300 frankot kivasalhattam belőle s az idáig megjelent 13 cikk után 26 $-ig még kijáró követelés elismerését, amit egy hét múlva kell megkapnom. A jövőre nézve úgy állapodtunk meg, hogy minden leközölt cikk után Bölöni (aki itt Párizsban a Sporthírlapot is árusíttatja) nyomban kifizeti a pénzt, s így hasonló machinációknak nem leszek kitéve, ha ugyan a jövőben erre rászorulok.

Ám tévedés volna elvesztegetett időnek hinni eddigi itt-tartózkodásom hónapjait. Most nem festettem és rajzoltam? — Még a legutóbbi hajszás két hétből is — nem ami a pénzt, de ami az életembe juttatott értékeket illeti — többet profitáltam, mintha ezalatt festettem volna.

Tehettem-e bölcsebbet az első hónapokban a semmittevésnél, aminél semmi sem lett volna produktivabb! Meg leszek elégedve akkor is, ha csak két-három hónap múlva juthatok festéshez. Van bizony itt mit fölélni bőven, pláne egy magamfajtának, akit érdekel az eleven monstrum minden porcikája, külseje, belseje, ahogy lélegzik, ahogy él, mozog. Ezek a kövek, képek, szobrok, amik elevenen az évszázadokat hordozzák, nem vonulnak el nyomtalanul, nem az egzisztenciák, akiket pillanatra előmbe vet az emberár, a dalmát Uzelaktól, aki borgőzös mámorban eldicsekedte, hogy Ferenc Ferdinánd első szerajevói bombavetője (volt), Ady Endre összetört, megsárgultvöröshajú Lédájáig; micsoda sorsok, s mit láthatni rajtuk keresztül, amint elvonulnak a színpadon. Nyilván a francia szellemet is csak itt, Párizsban lehet megközelíteni ezer megnyilvánulásában. Nem, a politikai perspektíva, s a gondolat itt éppoly szűk és közeli, mint a lakások, ötletszerű és pillanatnyi, mint itt az élet, ezer jóval, s a földre cibált művészetekkel ékített, szép, nemtörődöm, egy darab ittrekedt rokokó — ma már romantika.

Művészi kultúráért, ízlésért, finomságért, s a gasztronómiai remekekért még mindenki Párizsba szalad, de a modern embertípustól, mely távolba és a jövőbe irányítja tekintetét és lépéseit, a francia szellem teljesen idegen. Mint itt a macskák a kirakatokban, csöndesen szundítva a napfényben, vagy öntetszelgő csinosítgatásban, ülnek és gondtalan bohém magafelejtett mosollyal tejfelezik az életet: minden szépet a szemnek, gyomornak és a többi érzékeknek — a perspektíva ezzel le is zárul. Nem szabadulhatok a gondolattól, de szimpátiámat és így részvétemet sem tagadhatom meg — hogy mindaz, amit Párizsban látok már őszi verőfény csupán. Oh, én nagyon is megértem azt a mérhetetlen félelmet, amivel a porosz szellem tölti be itt a lelkeket. Hazugság a demokrata Németország: választási eredmény és parlamentarizmus dacára, az imperializmus a lelkekben él, hisz ez a porosz szellem legjellemzőbb tartalma. Poincaréval és Millerand-nal a legkétségbeesettebb ellenállás bukott el. S én, aki nagyon messziről jöttem ide — a harmadik szemével nézhetem a harcot. Az ideálok szépek és lelkesítők, de az igazságot keresőnek egyedül fontosak a tények. S én ezt a harcot elkerülhetetlennek ítélem. S ha a Champs Élysées-n arra gondolok, hogy itt újból — s bizonyára utoljára porosz ágyúk görgenek majd végig s a szenvedésre és megalázásra, ami e nagy nemzetre még vár, tehetek-e egyebet, mint hogy teli lélekkel igenlem mindazt, aminek organikus törvényszerűséggel jönnie kell, s meghajolva a szenvedés előtt, amelynek az egyik fél sem oka, mondom: szeretem Franciaország múltját, s bízom Németország jövőjében.

Még csak a senkikről akarok írni —, akiket ez a kisugárzó óriás mágneses áram idecsal, s akik jönnek naponta özönével szinte hipnotizáltan pénz, ész és meggondolás nélkül. Micsoda harc a kenyérért, kegyetlenebb mint az őserdőben, ahol a gyönge legalább elpusztul — itt rabszolgamunkákkal élni hagyják. Néha fel-feltűnő alakok adnak képet e véres marakodásról, ami a koncért folyik. Egy szép napon Halász Sanyi sógora toppant be, szimpatikus, kedves fiú; érettségizett, aztán nyomdász lett, s idejött pénz nélkül és francia tudás nélkül: nyomdásznak, miután Bécsben és Berlinben eredménytelenül próbálkozott. Persze itt meg sem kísérelhette az elhelyezkedést, de jól brácsázik, s többen biztatták, hogy ezt próbálja meg; a fiú járt impresszáriótól impresszárióhoz s francia recipe szerint: udvarias fogadtatás, ígéret — s utána semmi. Legalább negyven impresszáriónál járt egy-kétszer, ha tehettem, velem is — mintha én itt már másokat protezsálhatnék! Aztán persze egy szép napon elfogyott a kevés pénz, pedig azon az alapon élt a fiú: tegnap ettem, ma nem kell ennem — és akárhogy is munka után kellett nézni. Mindég valami mosodáról beszélt, ahol biztosan talál alkalmazást —, de ezt csak végső szükségre tartogatta. S persze a mosodában sem kellett, az autógyárban sem, s végre most napi 17.50-ért mázsás málhákat kocsikáztathat egy pályaudvaron, ahol mindenféle nemzetiségű diplomások „izmosodnak". Most mégis valami kis reménység van, hogy bekerül egy fürdőbe utazó zenekarba. Én amit tehettem, megtettem, nem rajtam múlt, hogy nem sok eredménnyel.

Tihanyi barátom, mint épp aznap írtam is, Berlinbe utazott. Szánalom volt ránézni, annyira leverte a fájdalom, hogy Párizst itt kell hagynia. A Montparnasse-ról a legszebb útvonalon ment ki a taxi a Gare du Nord-ra, szinte sírt és nyöszörgött, amint sorra a Luxemburg kert mellett haladtunk el, majd át a Szajnán a Louvre kertjén a boulvardokon stb. Képeinek nagy részét itthagyta és most már 99 százalékra biztos, hogy összel lesz kiállítása — mint most Berlinből írja, műtermét kiadja, elad egy-két képet és ide nemsokára visszajön, kilátás van rá, hogy Brüsszelben is lesz jó helyen kiállítása.

Most hirtelen eszembe jut —, s mivel oly keveset tudtam egy idő óta írni haza, kénytelen vagyok ötletszerűen arról írni, ami eszembe jut, hogy úgy 3—4 héttel ezelőtt a holland filharmonikusok koncertjén voltam — négyszáztagú zene- és énekkarral jöttek Párizsba, hogy a IX. szimfóniát előadják. Én — mint olymposzi újságíró, a második sor frakkos és vakító női toalettjei közt ültem, s midőn Mengelberget (a karmestert) és zenekarát tapsolják, mellőle egy ismerős arcúnak tetsző elsőhegedűs kezd integetni felém. Csak a szünetben tudtam meg, hogy Indig Alfréd és brassói származású; kért, hogy a Br. L.-ban emlékezzem meg róla a párizsi szerepléssel kapcsolatban, talán még lesz rá alkalmam.

Régiségeknek még nem tudtam utána nézni. Ez sok időt és kitartó munkát igényel, ha az ember valóban olcsón akar értékes és kelendő dolgot venni. Legnehezebb része a dolognak a szállítás: metszet, rajzféléket lehetne s ez Klingsorékkal volna legjobban lebonyolítható (postán, rollokban), de bronzféléket csak alkalmi úton — tudjuk milyen nehéz az alkalmi utasokat pláne ily hosszú útra csomagokkal megterhelni. Apukának a pénzét mindenesetre, most, hogy több időm lesz talán rá, befektetem, s a továbbiakra nézve is — a többi érdeklődőknek is konkrétabb propozíciókat teszek.

Nem fogok megfeledkezni a kért román vonatkozású könyvekről és cikkekről sem. **Tristan Tzara** itt egyike a leqtehetségesebb francia poétáknak: ő román és nemrég adták egy darabját. Tihanyi, aki egy kiadandó album számára több fiatal írót lerajzolt, őt is lerajzolta. Már közelebbről fogok ímí róla s érdeklődöm a kívánt könyvekről.

A Brassói Lapokat kapom, bár egész rendszertelenül s ha másból nem is, a vezércikkekből látom, hogy jól vannak. Az utóbbi időben jórészt csak sportdolgokat küldhettem (volt nap, hogy még az újságokba sem tudtam belenézni) pedig ugye épp most a béremeléssel kapcsolatban jó lett volna, ha több anyagot küldök.

Na, de most már azt hiszem, alaposan kiírtam magam. A kávéházi blokk utolsó papírjait is elfogyasztva, a magam papírján kellett folytatnom —, s a kávéházat is már itt, a Szajna partján zárni akarják: két óra van. Kokottok és párok szállingóznak még be, szemben velem két sofőr telepedett le — az egyik becsípve, folyton integetett nekem, hogy rajzoljam le, és én csináltam is róla tollal egy rajzot, most éppen nézegetik és röhögik.

Mindnyájukat Nagymamával,
Kálmánnal együtt sokszor csókolja szerető
Gyulusuk

Közli HALÁSZ KÁLMÁN

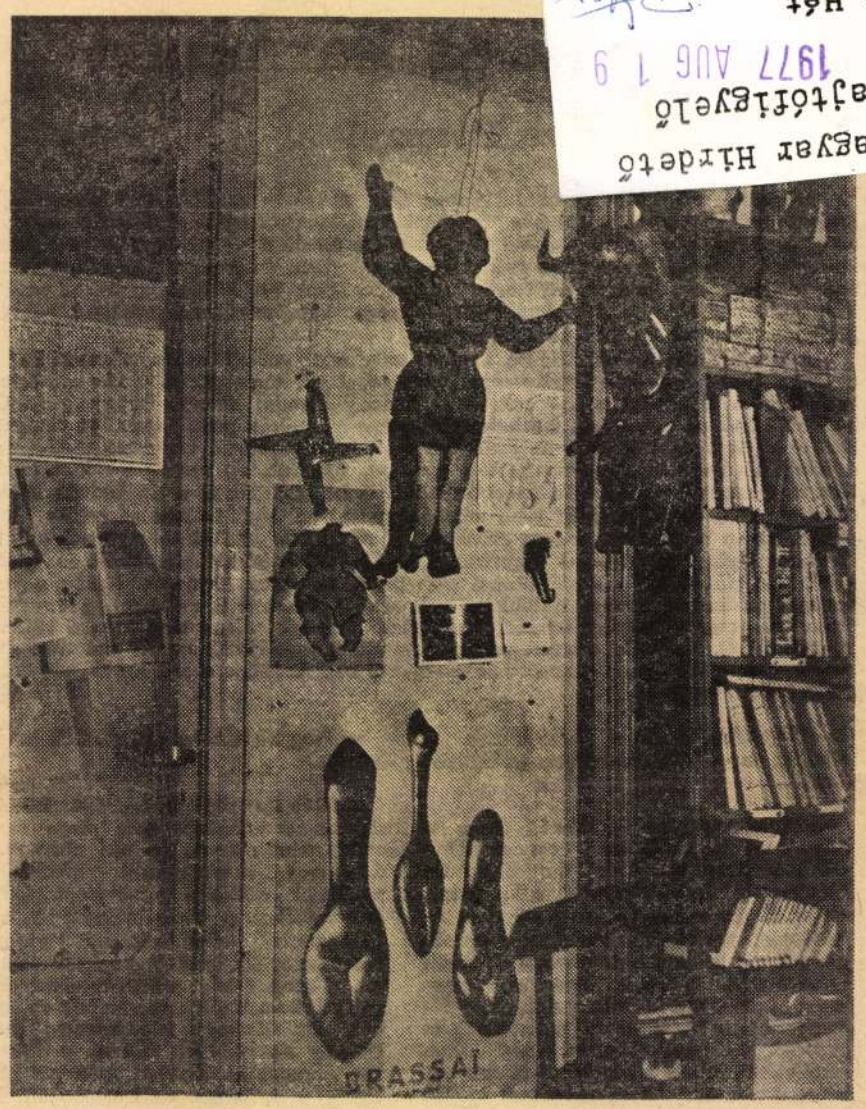

Brassai szobája **Erdélyi Lajos** felvétele

JECZA Péter *112, 119, 139, 140*
Sepsiszentgyörgy, 1939. október 16.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

. Fiatal szerzetesekkel sétált a
kor egy birkanyiró emberre s bége-
nes. "Nézzétek csak a kis józá-
resztelő János tanácsát, aki azt
inek két ruhája van, ossza meg az-
ám beszélgetéssel haladtak tova,
nekülő nyúl futott feléjük, s a
megrökönyödésére Márton hosszú csu-
edéket. Márton a kutyákat megfed-
agatokat? Ennyi erős kutya, és egy
?" A kutyák erreföl megszégyenülve

etek nem vonták el a kortársak fi-
ispök igazi nagyságáról, a felebarát

JEDDY Sándor
Marosvásárhely, 1890.– ?
Iparműv. Főisk. Bpest, bútortervező

Banner Erdély

a Trierben székelő csá
tanitása/ számára bocs

A vértanúkat kortár
kellett, a birálatot i
jámbor pap sietett a p
tét akarta vezetni egy
kérdezte Márton, - s m
azt felelte, hogy a vé
ját már elfelejtették
felelte a püspök. - Ut
fán fejezte be életét.

Szent Márton népsze
s egyszerre jámbor me

MDK

Jecza Péter, szobrász

Magyari Lajos erdélyi költő Csoma Sándor naplója c. kötetének borítólapját „Jecza Péter szobrának Kőrösi Csoma feje díszíti."

—: Hallo Huk

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 15.

Jecza Péter, szobrász

MDK

Temesvári szobrászművész.
Körösi Csoma Sándor Csoma-
körözön felállításra kerülő
szobrát kéréti el.

–: Körösi Csoma szobra 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. ápr. 9.

JECZA PÉTER

szobrászmüvész

Murádin Jenő:

Igék, üzenetek szobrokban.
/Szekernyés Jánosnak a Kritérion Galéria sorozatban megjelemt tanulmányáról./

Utunk, XXXVII.évf. 7.sz. 1982 febr. 12. 6.old., képpel.

1021

JECZA PÉTER *SZERETET*

Egy kiállítás vendégkönyvébe

A sepsiszentgyörgyi líceum 1966 nyarára összehívta hajdani diákjait, akik innen indultak el művészi pályájukra, és az iskola rajztermében felaggatták egymás mellé hat nemzedék munkáit. Harminc festő, szobrász, grafikus és iparművész vett részt a gyűjteményes kiállításon, s hat hét alatt több mint háromezren jegyezték be nevüket a vendégkönyvbe. Úgy hírlik, hogy az iskola vezetősége afféle szentgyörgyi biennálé gyanánt szeretné állandósítani a véndiáktárlatot.

Nem lepődnénk meg, ha sikerülne. Mert van ebben a tizenötezer lelkes kisvárosban valami olyan friss szellemi életerő és fogékonyság, amelyet nem lehet pusztán a színháznak és az ország egyik leggazdagabb tematikájú múzeumának (benne egy kitűnően működő képtárral) az áramkörébe utalni. Kétségtelen, hogy ezek az intézmények évről évre szélesebb rétegek műveltségének a pilléreit jelentik; de ma már ezeknek a rétegeknek az igényessége is visszahat az intézményekre, a város szellemi arculatára, és önálló forrásként is felszínre tör.

De egyúttal olyan művészettörténeti indulások talaja ez a táj, mint például Sikó Miklós és Barabás Miklós festészete. És olyan kallódásoké, mint: Gyárfás Jenő.

Vele kezdődik a kiállítás, egy kicsit a szülőföldhöz való hűség tragikus jelképeként. Soha nem éreztem meg úgy ennek a már negyven éve halott festőnek a nagyságát, mint itt, a régi rajzteremben, ebben az alapvetően derűs életszemléletet sugárzó jelenkori környezetben. Mind a három kiállított képe egy-egy remekmű — együttesen: torzó. És éppen ez a megrázó ebben az életműben. A *Tetemrehivás* (változat az eredeti nagy kompozícióhoz) figuráinak a megfestésében a németalföldi mesterek jellemző erejével egyenrangú expresszivitást csillogtat. *Tanulmány*-feje a kritikai realizmus legjavából való. A disznóölés pedig *(Tél öröme)* olyan erdélyi életkép, amely friss, népi zamataiban jóval több a müncheni zsánerfestészet idillizmusánál, s amilyent 1883-ban nálunk senki sem festett.

De mindebből a nagy tudásból és tehetségből — ami talán egy adott fokon egy és ugyanaz — nem született meg a nagy szintézis, nem születhetett meg az európai rangú életmű. Mert sajnos, sem a századfordulón, sem századunk elején ebből a városkából még nem lehetett messzire kiáltani. Aki itthon maradt, annak ismeretlenül kellett végigharcolnia a maga művészi útját, és ismeretlenül kellett meghalnia. Már az is nagy tett volt, hogy a festést nem hagyta abba. Diószeghi László, aki húsz évvel fiatalabb volt nála, abbahagyta, pedig az a két akvarell, amellyel e tárlaton szerepel, kivételesen érzékeny és tiszta látású egyéniségre vall. Festői életmű helyett viszont az ország egyik leggazdagabb lepkegyűjteményét, a múzeum egyik legérdekesebb természettani részlegét hagyta Diószeghi az utókorra.

A kiállítás nagyobbik fele a hűség napfényesebb példáiból szerveződött. Hiszen gondoljuk meg: harmincból huszonnégy kiállító 1928 után született. (Ámbár az idősebb mester, a Budapesten élő Varga Nándor Lajos finom kalligráfiájú rézkarcaiból is valami szelíd, megbékélt bölcsesség árad. S az iskola jelenlegi rajztanárának, Hervai Zoltánnak a piktúrája szinte robbanásig telített el nem használt színenergiákkal.)

De a legszembetűnőbb s a látogatóban a legtovább rezonáló vonása a szentgyörgyi tárlatnak: képzőművészeti, sőt ábrázolóművészeti teljessége. Mert igaz ugyan, hogy mindössze egyetlen szobrász — a Temesváron élő Jecza Péter — négy izgalmas plasztikája képviseli például a szobrászatot, cserében viszont néhány érdekes kerámia (Csutak Magda *Dekorativ elemek*) és porcelán (Deák Beke Éva tálai) mellett külön kis gyűjteményt lehetne összeállítani faliszőnyegekből. Deák Beke Éva *Hajóépítők* című gyapjúszőnyege, Beke Mária térsugalló, viszkozából készült *Kompozíciója*, Papp Judit kukoricahéncs-szőttesei, Gazdáné Olosz Ella és Vitályos Magda munkái egy kicsit mindazt felvetik vagy felvillantják, ami a jelenkori tapiszériában időszerű és előremutató.

Szinte különálló részleget alkotnak s a tárlat egyik legérdekesebb mondanivalóját tolmácsolják Szilágyi Zsolt ötvösmunkái. Komolyan fel kell figyelnünk erre a jóképességű iparművészre, aki alig két esztendő alatt hatalmas akadályokat leküzdve (például menynyit javult a rajztudása, ami a fémművességben legalább olyan fontos, mint a grafikában), tudatos alkotóemberré

(Folytatása a 8. oldalon)

BANNER ZOLTÁN

...sok hallottnak már külön koporsó, sok élőnek már külön élet nem jut." Lám, lám, nemcsak a háború derekán, a vereség közeledtekor irtózik meg a vértől, mint annyi nagy szellem-kortársa (kiknek azt úgy is érdeméül tudják be), de már a háború elején tiltakozik: *„Csendüljön ki dalodból a Béke és Jövő."* (Gondoljunk a vers elejére, a szomorú, célzatos megszólításra, szemrehányó ismétlésre: *„Király, király,*

közönség... Ezen a bús telen milyen versek köszöntsék színed az estelen?" És ugyanabban az évben még egyszer: *„a te legszebb neved: Békesség."*

1916. „Ó, mikor oszlik már a köd" — s ugyanakkor, amit már utólagos "értékelői" sem tudtak elhallgatni, a híres *Húsvét előtt.* (Legyen vége már, legyen béke már) és... *„Kicsi marad, aki ma hajlik".*

1917. „Ész! mikor esztelen csatákba teuton örvény elragadt, vitted-e magaddal a drága heidelbergai dombokat?"

1918. „rágunk és futkosunk patkány módra, óriás talpak alatt, jaj" és *„Ne hagyjatok aludni senkit: ki ma csöndes, gonosz, vagy gyáva, de érdemes-e félni még? és érdemes-e élni még? Ó, mért nem hallani hangotok? Menjetek a piacra sírni, sikoltsatok a templomokban."*

1919. „ó, bár mind testvérek, emberek, lelkek, kéz kézben erőt erő táplálva, mint áram áramot, törnénk fel csillagokig."

És így tovább, egészen haláláig; nagyon hosszadalmas lenne mind számba venni, hogy mai szóhasználattal éljek, a „bátor kiállásokat" „határozott állásfoglalásokat". Egyre vastagabb részeket lapozok át a kötetben.

1921. ... „Én hiszek a harcban, az ész harcában a vak erők ellen..." „Én hiszek a testvériségben: a színek együtt adják ki a képet, a hangok együtt adják a koncertet. Nemzet ne a nemzet ellen harcoljon." És jön

1923, amikor *„A bilincses ajak rab szavakat hadar"* (jusson eszünkbe, Babits nemcsak szólamokból tudja, mi a szabadság, előző években ő is megismerkedett a rendőri toloncházzal). *„Előttem sanda jövő, körülöttem népek nyomora, tikkadt gyűlületek hálója..."*

És folytathatnánk, szaporíthatnánk az idézeteket, a sírós borzongástól, hogy „mindenfelől késeket fennek ebben a rémes és gyerekes világban", az 1940-es kitiltott sorokig; s mint ahogy *Petőfinél* szoktuk, *A puszta télen* kapcsán, a természetfestő költői képeknek társadalmi inspirációját elemezhetnénk; ahogy például egy esős nyári napról ír: *„Mint egy ország levert forradalom után, oly csöndes ez a nap. Vacognak a füvek s az ágak fenn a fán gyáván bólintanak, ha elleng köztük a halk inspektor, a szél... Az égből is csupán szűken szűrődik át valami szürke fény az ónos cenzúrán"* — egészen addig idézhetnénk, hogy Babits már mint megszállott, „szent eszelős" állana előttünk. Tér-

És azzal, hogy Babits nemcsak „reagált", hanem irtózatos logikával következtetett. Még olyanok is, akik helyesen látták és kimondták a babitsi politikum értékét, mint Boldizsár Iván, még a lényeghez a legkatasztrofálisabb közelségben sem tudták „teljesen felmérni" éleslátását.

A *Politika* című verséről írja Boldizsár Iván: „Nem is lehet egyvégtében elolvasni. Az ember megáll, behajtja a könyvet, lassan morzsolgatja fogai közt az első versszak kemény ütemeit. Előre tudta... Megírta másfél évtizeddel előtt. Pontosan azt, amit ma mindnyájan érzünk és dadogva megpróbálunk kimondani. Helyzetképet rajzolt, és megszabta magatartásunkat. Mi késztethette a költőt arra, hogy abban az évben, a Locarno utáni nemzetközi fellélegzés, a konjunktúra, a konszolidáció, a politikai szélcsend és a reménykedés évében, a két háború közti fegyverszünet egyetlen esztendejében, amely kissé hasonlított a békéhez, ilyen keserű verset írjon, politikailag ilyen keserűt? Micsoda látomása lehetett, mily erők szárnycsapkodását hallhatta? Micsoda függönyök lebbenhettek fel előtte, hogy a békesség teljeben, amikor mindenki más célokat hajszol, amikor barátait, környezetét, őt magát is talán, más vágyak s tervek fűtötték, egyszerre kimondja a valószínűtlent, kiábrándultan és félreérthetetlenül?" Könnyű rámondani a feleletet, alkalmas szót találván, ahol a fontos magyarázat hiányzik: a vátesz szólalt meg. De ez nem a vátesz hangja, nem ünnepélyes és prófétaian fenyegető, nem elnyújtott és biztató, hanem rövid, katonás, kemény és következetes, mint az igazán nagy és céltudatos politikus programja."

Igaza van a szerzőnek, semmi elrévült váteszség nem volt Babitsban. (Lehet, hogy akkor többen hallgattak volna rá.) Azonban — és itt érünk el egyéniségének nyomasztó voltához — Babits soha többet nem hagyott békén annak a ténynek, amit egyszer észlelt. Minden jelenséget kérlelhetetlenül követett vissza a múltba, és következtetett belőle előre a jövőbe. Ez a bocsánatot, elnézést nem kérő s nem adó logika volt benne olyan nyomasztó. És nyomasztó volt, hogy bármit mondott, azt komolyan kellett venni. Az emberek szeretnek ugyebár "kikapcsolódni". Babits ezt nem engedte. Boldizsár Iván felismeri, hogy Babits 27-ben már meglátta 1941-et, de Babits 1932-ben már oda tartotta eléje az oly borzalmas 1944-i „tájképet" is: *„Én már összeomlott városokat látok, vad paloták helyén csöndes romhegyeket, s betonok gőgjéből törmelék sziklákat. Szakadt drótok lógnak, mint a tavalyi gaz, s messze tereket fed a vasak selejtje."* Majd egy évtizede mutatta ezt a költő, de 1941-ben alig van szem, az olvasói közt, amely rányíljon. És ma milyen kísérteties, szinte hisztérikusan ijesztő 1929-ben írt verse: *De te mégis szereted ezt a kort?* Csodálatos, monumentális képet ad a „villódzó városról", a modern élet tombolásáról. *Elönti rádiónkból a Jazzband a világűrt, de — már a macska ugrik s a vad ma ádáz árnyakat vetít a holnap üres falára. Mint a titkos gyárak füstölnek, kémek kémiája maszkokat ölt — (Ó, kedvesem, milyen maszk menthet meg majd sárga gázmérgeiktől?)*

Pesszimizmus? Bár az lett volna. Elefántcsonttorony? Elfordulás? Menekülés a valóság elől? Nos, merjük ezek után így nevezni? Nem inkább elmondhatnánk: olvasói, kritikusai, barátai vagy ellenfelei akármekkora tömegéről, hogy ők éltek elefántcsonttoronyban, hogy ők nem mertek szembenézni nem is a valósággal, hanem annak tükörképével sem?

Zrínyi mondja, ha az embernek egyszer késönkelő hírét költik, kelhet akármilyen korán és viszont. Így van Babits is a dekadenciával. Szabó Lőrinc írja, hogy az igazi babitsi

... költője elfedi sokak előtt az igazi Babitsot, mert hiszen ezekben a kötetekben csak a teljesítmény, a tudás a babitsi, a gondolat, a mondanivaló nem. Múltkoriban olvastam egy tanulmányt, amelyik kimutatja, hogy a két első kötet versei, szinte egytől egyig, nyugati irodalmi példákból ihletődtek, akármelyiket utánzatnak is föl lehetne fogni. Babits maga több helyen nem is tagadja az utánzás tényét. Mint ahogy egy kritikusa is mondja, itt nem az utánzás a lényeges: Babits mindössze *kipróbálta,* hogy hat ez a gondolat, vagy amaz a téma, vagy amaz a hangulat, stílus magyarul. A világirodalom hatalmas új területeit fölfedezett műfordító tobzódása ez: írjunk magyarul Swinburne verset, vagy Jean Rictus verset. Persze, a haszna megvolt a későbbi évekre nézve. Éppen a hangulatiság, a szózene szélsőségeivel való leszámolás segítette oda, hogy megteremtse élete főművét, az intellektuális költői nyelvet. (S nemcsak eredeti műveiben: azt szolgálta lényegében a roppant Dante-fordítás is.)

Élete főprogramja volt *a józan ész rehabilitálása,* az intellektuális világkép. Ebben az összefüggésben ismerhette fel, hogy ami az első világháború után következett, *az nem béke volt,* és hogy ami a 30-as évek elején keletkezett, az a múlt század eleje óta érik. Lapozzunk csak bele *Veszedelmes világnézet* című tanulmányába. A háborúról mondja *„Emberek csinálták kétségkívül, s köztük néhányan teljes és bűnös szándékossággal is";* nem istencsapása, nem vak történelmi erő a háború tehát, mint arról annyi költő jajongott ak-

teletreméltó ösztönből sz... tak, s mégis vérengző ba... nak, vallásháborúknak és vizícióknak váltak szülőanyjaivá, melyekre ma szánva emlékezünk, szánva és meg nem gondolva, hogy korunkban a haza eredetileg olyan szent eszméje, még sokkal borzasztóbb, sokkal gyilkosabb és ész-ellenesebb babonává fejlődött, mint bármikor lehetett a vallás." És *„van-e utálatosabb és természetellenesebb látvány, mint a filozófia, mely a kor babonájával úszik... Hogyan fognak egykor jobb korban emlékezni olyan könyvekről, amilyeneket manap derűre-borúra írnak, pl. „Nemzeti szellem a filozófiában". Úgy, mint ahogy ma a legsötétebb asztrológiára, a legfurcsább teológiára emlékezünk: mint az emberi ész elmaradottságának szégyenteljes dokumentumára."*

Talán úgy illett volna, hogy a huszonöt éves megemlékezés alkalmából legszebb művét, a *Jónás könyvét* izlelgessük, elemezzük. És hogy méltassuk hatalmas fordítói munkásságát. Szophoklész-, Dante-, Shakespeare-, Goethe-tolmácsolásait. Szándékosan nem tettem. Mert nem akarok még csak kapcsolatba sem kerülni azzal a vélekedéssel, hogy csak ezek a babitsi életmű értékes oldalai. Nem, a babitsi életmű mérhetetlen gazdag, „sok Babits van", és ebből a legtöbb a miénk. A *Jónás könyve* sem megtérés, hanem összefoglalás.

Újra kell olvasni az egész, főleg a két háború közti költő és esszéíró Babitsot, alaposan és elmélyülten, hogy művének minden oldalát megérthessük, és akkor megszabadulunk attól a bódító benyomástól, amit az ifjú virtuóz, a poeta doctus, a benne felhalmozódott hihe-

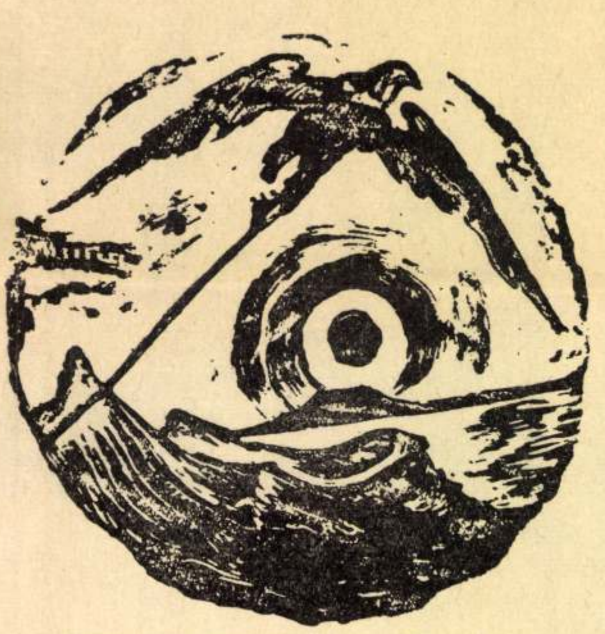

MAKKAI PIROSKA *Babits-illusztrációi*

koriban. *„Nem meggyőződés csinálja a háborút. Ha minden ember jobb meggyőződése szerint cselekedne: nem volna háború." „Az ellenség neve: anti-intellektualizmus, vagy: antiracionalizmus. Csakis ez lehet. Az értelmetlen iszonyokba vakló belenyugvás csak oly korban képzelhető, mely elvesztette hitét az ész, a ráció erejében, mely gyógyíthatatlanul vaknak és értelmetlennek látja a világot."* Az ész-ellenesség nyomozásában attól sem riad vissza, hogy olyasmihez nyúljon, ami magának is kedves, a legkedvesebb: pl. a „lirizmushoz". És olyasmit is megtagadjon, amit évekkel azelőtt csinált. Az ellen is harcolok, ami bennem van — mondogatta. És tudományos módszerességgel definiálja már az első világháború alatt a fasiszta ideológiát, eszmerendszerét, valamennyi eredetével, rokonával együtt, olyan összefüggésekben, amikre akkora szellemek is, mint Thomas Mann, csak több mint egy évtized múlva döbbentek rá. Nem elég tehát beérni annak a megállapításával sem, hogy hát Babits azért „bátor költő" volt. Nem. Mondjuk csak így, ugyanezzel a hangsúllyal: „okos" költő is volt. Vagyis éleselméjű és nyomasztóan hiteles filozófus.

Persze, ha Babits ellenfelei nem tarthatják fenn azt a vá-

tetlen műveltség-anyag vált ki, és a bódulat után akkor majd nem ellenhatás lép fel, hanem az ítélet kitisztulása és a babitsi kultúra asszimilálása.

Mégis időszerűnek tartom még a fiatal Babits tanulmányozását is. Azt szokták mondani, a művészetben a gyerekek mindig megtagadják az apákat, és visszatérnek a nagyapákhoz. Ezek szerint esedékes, hogy a kötetlen, a semmiféle formai iskolázást el nem viselő, magát a formát megtagadó művészet korszakai után visszatérés következzék be a legszigorúbb formakultuszhoz. Ez esedékes világméretekben, és ezért nem tartom véletlennek, hogy egy fiatal költő ismerősöm, amikor Babitsot kezébe adtam, éppenséggel nem az itt idézett eszmeiségtől esett gondolkodóba, hanem elámulva kiáltott fel: „Milyen ügyes technikája van!" Zárjuk hát azzal, amit Babits vallott a művészetről és ezen belül a költészetről is: hogy *érdemes szeretni a világot, érdemes másolni, érdemes a fantáziának folytatni is... hogy az alkotásnak van értelme,* hogy minden alkotás tett, és vele együtt csatlakozzunk a Kölcsey-féle programhoz, hogy a világos, okos tett világos, tiszta szót tételez fel.

SZŐCS ISTVÁN

CE-44

1. 1021

GYÁRFÁS JENŐ — *TETEMREHÍVÁS*

Egy kiállítás vendégkönyvébe

(Folytatás az első oldalról)

érett. Máris pontosan tudja, hogy mit bír el és minek a kifejezésére alkalmas a fémlap. Legújabb nagyméretű plakettjeiben éppen a technikai-művességi fok minősül gondolati hordozóerővé; a *Hegedűs* — a zene, a *Szerelem* — a világegyetem erőivel egyenértékű emberi összeforrottság, a *Szarvasok* — az erdők varázsának immár örökké a Cantáta hangjaival való összefonódottságának a jelképe. Ami itt látható, az tulajdonképpen már egy egyéni kiállítás magva, és kellőképpen kiegészítve, bátran körülhordozható lenne más városok kiállítótermeiben is.

Persze — vagy talán nem is olyan magától értetődő? — a festészet a leggazdagabb s egyben a tárlat vezérfonala. Szinte hihetetlen, milyen sokrétű Miklós groteszk hangszerelésű zenei expresszionizmusa, Szilágyi Géza és Szilágyi Béla petrozsényi füstbe ágyazott rusztikus festői világa, Molnár Zoltán szőnyegszerű dekorativizmusa, Porzsolt Borbálának és a Kézdivásárhelyen oly magányosan, de legalább olyan elszántsággal dolgozó Kosztándi Jenőnek az avantgardista irányzatok eredményeiből leszűrt, ám alapvetően realista látása, Szilveszter Győző csendéleteinek Van Gogh iránti hódolata és Veress Pál impresszionisztikus vízfestményei.

És olyan sokoldalú grafikusok műhelyébe pillanthattunk, mint Deák Ferenc, aki linóleummetszeteken, tusrajzokon és rézkarcon kívül néhány jelentősebb, illusztrált könyvét is kiállította, vagy amilyen Bíró I. Géza, a szentgyörgyi színház

zépiskoláink, amelyek megrendezhetnék végzett mérnökeik, végzett orvosaik, esetleg zenei és prózai előadóművészeik találkozóját; de nem hiszem, hogy sok iskola tudna ilyen képzőművészeti tárlatot tető alá hozni, mint a szentgyörgyi 1-es líceum. Mert az ügy minden romantikáján túl, ezt a tárlatot elsősorban a benne foglalt művészi értékek avatják eseménnyé.

És végső soron ezen a gyülekezőn éppen a kisugárzást ünnepeljük. Azt, hogy a hajdani szentgyörgyi diákok Bukarestben, Budapesten, Temesváron, Kolozsváron, Nagyváradon, Marosvásárhelyen, Kézdivásárhelyen, Kovásznán és természetesen Sepsiszentgyörgyön művelik, tanítják vagy tanulják a művészetet. S most vettük észre, hogy innen származik egyik legerősebb mű-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 AUG 2 6.
UTUNK

KANCSURA ISTVÁN rajza

a figura szájából hurok lóg ki, s abba írják a szöveget. Elképzelt egy babaarcú római ifjút, ... kibugyog a

gigment a csarnokon. Megszokta, hogy a zaj miatt csak biccentsen. Úgysem hallották volna a hangját. Figyelte az em... akik a fúvócsövekkel

Könyvek s

Életünk is olyan még egyelőre,
akár ez a szoba,
melynek egyetlen bútora
a szellem plafonig magasló polcai
s rajtuk: Homérosz, Shakespeare, Bl
s a manchai
lovag históriája
meg a többiek. De hiába:
büszkeséged: a gyönyörű teljes Rilke
sem tud felelni kérdéseinkre,
sem a Tiszta Ész Kantja;
süketek a csengettyű-hangra.
Itt van a csengettyű is
a gyermekkor csikajáról,
s a tisztaság bárányának
ereklyévé rozsdásult kis
kolompja is
itt csügg a könyvállványon.
„Akár egy halom hasított fa
hever egymáson a világ:
szorítja, nyomja, összefogja
egyik dolog a másikát,
s így mindenik determinált."

A csönd, akár a szemközti falon
a pattogzott, többszázéves ikon.

Ioane, Ioane,
lae, bucălae!

Ioane, ugye érted
a csengettyű-beszédet?

BANNER ZOLTÁN

osszkép bontakozik ki előttünk a XX. század piktúrájáról a szentgyörgyi kollégium diákjainak a munkáiban. Ha újra Gyárfástól indulunk el, valóban a század minden festői izgalmát és forradalmát felidézik a képek; az ő drámai kritikai realizmusához — nagy időbeli szakadékot átlépve — sajátos töretlenséggel és egységben kapcsolódik Jakabovics

...szelettervezője, akinek festészeti és grafikai munkáinál is jobban tetszettek műsorfüzetei és díszlettervei. (Talán azért, mert az ilyenszerű műfajokban gyűrűzik még szélesebbre az az élettér, amelyet a kollégium hajdani diákjai művészi pályájuk során birtokba vettek, s amelyből e tárlat anyaga is sarjadt.)

Ismétlem: harminc képzőművész. Bizonyára vannak kö-

...vésztelepünk, a zsilvölgyi kolónia alapító nemzedékének jelentős hányada, név szerint: Nagy Ervin, Szilágyi Géza, Szilágyi Béla és Szilveszter Győző.

Kívánjuk az iskola vezetőségének, hogy ebből az 1966-os nyári tárlatból valóban sikerüljön az egész város szellemi életébe belejátszó szentgyörgyi biennálét létrehozniuk.

Secza Péter

Akusztika c.
Vzobrázek fotója

Utunk Kolozsvár 70
Cluj 1969

288. old

1970 7

1021

Jecza Péter

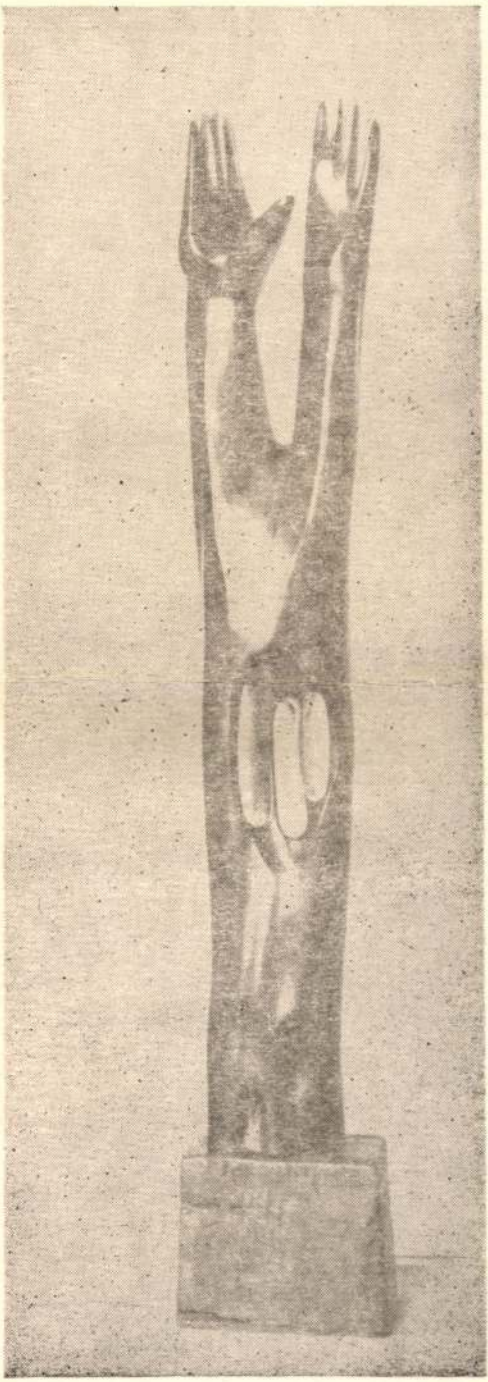

Jecza Péter: Kiáltás

KORUNK

SZÜLETŐBE

MÁNY • A

OLÓGIAI S

TALOK BE

LÉMÁI • I

MI MOBIL

EGYETEM

DIÁK-TOI

A NYUGA

RÓL • SZE

A MAI EM

DIÁKSÁG

19

Jecza Péter
szobrász

„Basomfigurolozónő" Repr.

„Egy ség" — " —

„Szintéris" — " —

Korunk, Kolozsvár 1966. VII. 1067; IX. 1298; IX.

Jecza Péter
szobrász

„Hősök" Repr.

Kovacs 1968. VIII. borítón

Jecza Péter
szobrász

„Germinal" Repr.

Kovacs, Kolozsvár 1967. IV.

Lecza Péter
Szobrász

„A táne" lepő.

„Kettős egység" lepő.

Kovacs, Kolozsvár 1967 VIII. 1109. VIII.

Jecza Péter
szobrász

„Szarvasok" Repr
„Szárnyak" -"-
„Tánc" -"-

Kornuk, Kolozsvár 1965. IX 1186; 1223; X. 1453.

Lecza Péter
szobrász

letében, n. o. van szobrászi műterme is. Fe-
lesége szintén művész.

Herédi Gusztáv: Fogalmak szobrásza
Kornak, Kolozsvár 1967 VIII. 1116.

Jecza Péter

„A ismeretlen hős emlékműre"
/Fotó/

Kosnuk, Kolozsvár 1966. II 278.

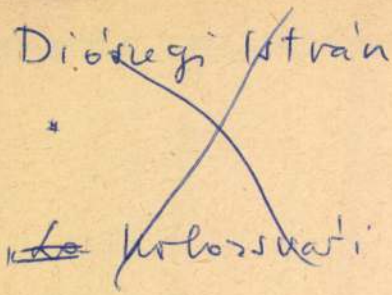

Diószegi István

~~Lo~~ Kolozsvári

JECZA Péter szobrász

Bölön, B. Farkas Sándor szobra, 1991

Csomakőrös, Kőrösi Cs. S. szobra 1969
Kovarina

Földrajzi Múzeum Tanulmányok, 11. 1992

45. és ll
47.

PÍTÉSZETE
ÁZADBAN

JECZA Péter szobrász

Szekernyés János: Másról beszélünk.
[interjú]. = A hét, 1985, június 6. 10.

...st Museum
...no
...g der Derkovits Stipendiaten,
...eum
...oznan (Polen)
...rtók, Budapest
...Ungarische Kunst", National
...udapest
...al Art, Stockholm
..., Moskau
...(BRD), Kunsthalle
...aris
...phosis", Generalart Studio
...nale Arte Fiore, Bari

...po, BNM
...udio Panigati

...Galerie Sheraton
...eckte Mimesis", Vác, Tata
...dt, Rathaus (Deutschland)
...seum, Wien
...Budapest
...gadó
...Martinstor
...n, Kreuzherrnsaal
...Galerie, Badacsony
...Budapest

...reise:

...n des Studio Junger Künstler
...kovits Stipendium
...r Int. Biennale Sofia
...n J. Eötvös
...e Kreditbank, Stiftung für die

Studio, Ernst Museum
Studio, Brno
Exhibition of Derkovits Scholars, Ernst Museum

1986: Interart, Poznan (Poland)
Gallery Bartók, Budapest
„Modern Hungarian Art", National Gallery, Budapest
International Art, Stockholm

1987: „40 years", Moscow
Tübingen (FRG), Exhibition Palace
INCLA, Paris

1988: „Metamorphosis", Generalart Studio
Internazionale Arte Fiore, Bari
Rome
Hungarexpo, BNF

1989: Milan, Studio Panigati
Baden
Francfort, Gallery Sheraton
„Mimesis Revived", Vác, Tata

1990: Immerstadt, Rathaus (Germany)
Bezirkmuseum, Vienna

1991: Art Expo Budapest
Vigadó Gallery
Wangen, Martinstor
Memmingen, Kreuzherrnsaal (Germany)
Pandora Gallery, Badacsony

1992: Art Expo Budapest

Scholarships, prizes:

1982: Scholarship of the Young Artists
1982, 1988: Derkovits Scholarship
1984: Diploma of the International Biennale, Sofia
1991: J. Eötvös Foundation Scholarship
1992: Hungarian Credit Bank, Art Foundation

Teddy

MDK

Jeddy Sándor

tervezőművész

Lakásberendezési kiáll. Magyar Épitőművészet, 1911. 312. o.

Jeddy Sándor

Szakoklevél jeles eredm. és képesítő oklevél

Kőtimisk 1911/12

26 l.

Ötvösmunka, nyaklánc III. 223

Jeddy Sándor

Kálló hall, tero

repr.

Eimisk 1912/13

448.

- ben.

kupolás csarnokban ~~előtt~~, melynek virág-, füzékkel
oruval díszitett kard és harsona van, áll
hatalom: Ferencz császár, Miklós szár és
rály, kiknek mellén rendjelek láthatók. Az
nák díszlenek s balra a folyam mögött,
d, a felkelő nap szórja sugarait. Az előtérben
mellett Amorette, középütt az áldozati tűznél szár
zaton Sphynx kosi le figyelmünket. Feliratai a

RATORUM PRINCIPUM TRIADI."

Földb... Gensi. Vexilif. Hung. Homona e Cottu Zemplin.

n papiros tűrelmi mnuka, méretei 55:43.
ndeka. (183/92.) 1892 novb. 1.

Jeddy Sándor

Konyha, márolt,
keverte fenn, készítette
Weisz Jakab, repr.

Magyar Iparművészet
1912. 150. l.

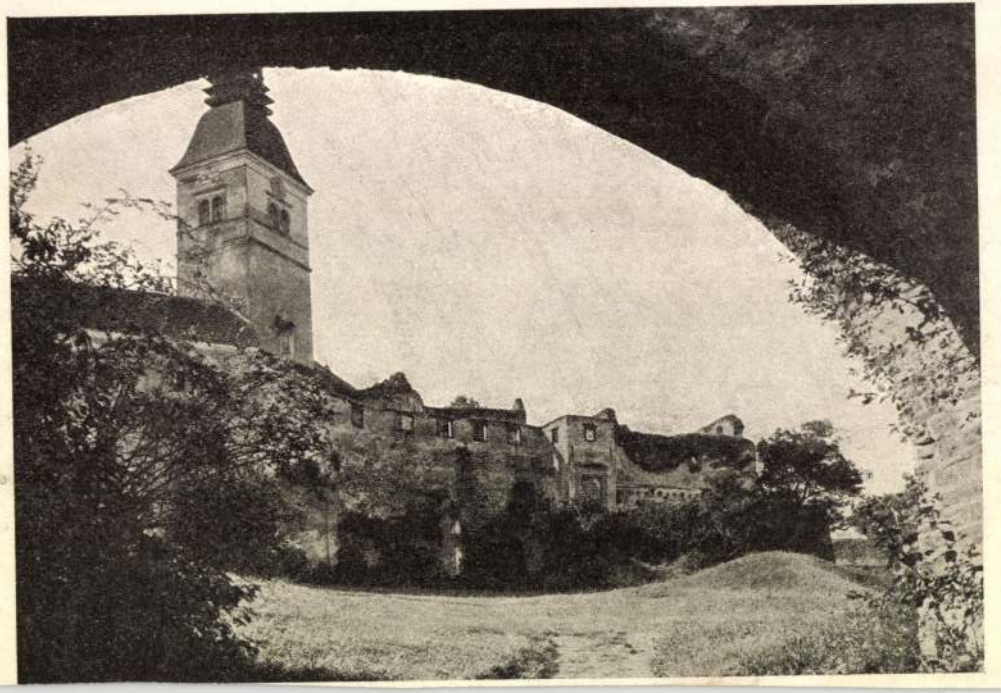

Jean, Marcel

Az Európai Iskola tiszteletbeli tagja, években át Budapesten élt, a szürrealizmus elméletírója.

Nemetkiegy: Modern magyar nimmel, Corvina 1968 120.l.

MDK

Jeddy Sándor
Szálloda váróterme és irószoba, képek

Magy. Iparmüvészet 1912.

MDK

Mihalik Sándor: A külföld nincs már a régi nagy hatással a magyar művészetre. Nemz. Ujs. 1926. nov. 11.

113.

113. TÁRSALGÓ ABLAKFÜLKÉJE.
TERVEZTE MENYHÉRT MIKLÓS
KÉSZÍTETTÉK RIBÁRSZKY GYŐZŐ ASZTALOS ÉS BÖHM BÉLA KÁRPITOS.

COIN DE SALON
DE CONVERSATION.

114

114. ELŐSZOBA FÉNYEZETT FENYŐFÁBÓL.
TERVEZTE JEDDY SÁNDOR.
KÉSZÍTETTE WEISZ JAKAB.

ANTICHAMBRE, EN BOIS
DE SAPIN VERNI.

Magyar Iparművészet
1912.

Jeddy Sándor

Előszoba fényezett fenyőfából, serverte fenti, készítette Weisz Jakab, repr.

Magyar Iparművészet

1912. 142. l.

in Leinen RM. 11·— (ö. S 16·—)

„Eine Galerie, die man nicht weniger wird studieren müssen, als die Berliner Nationalgalerie, die Münchner Neue Pinakothek und die Münchner Neue Staatsgalerie ... Die Galerie hat Weite und Tiefe und Höhe ...“

(Frankfurter Zeitung.)

*

DIE GEMÄLDEGALERIE

DES KUNSTHISTORISCHEN MUSEUMS IN WIEN

VON GUSTAV GLÜCK, DIREKTOR DER SAMMLUNG

160 Bildertafeln und 56 Seiten Text. 2. Auflage. 1925
Großoktav. In Leinen RM. 10·— (ö. S 17·—)

Das einzige Werk über die weltberühmte Sammlung, das nicht vergriffen ist, alle Hauptwerke umfassend.

„Der Text dieses Buches bezeugt in seiner vorzüglichen Haltung und in dem feinen Verständnis, das er für die künstlerischen Qualitäten der Werke besitzt, daß Dr. Glücks Direktorschaft jederzeit wahre Liebesarbeit gewesen ist und daß er ihr alle seine rühmenswerte Kenntnis und Energie gewidmet hat.“

(International Studio, London.)

Ausgabe in englischer Sprache unter dem Titel
THE VIENNA PICTURE GALLERY zum gleichen Preise

VERLAG VON L.W. SEIDEL & SOHN IN WIEN I

Jeddy Sándor

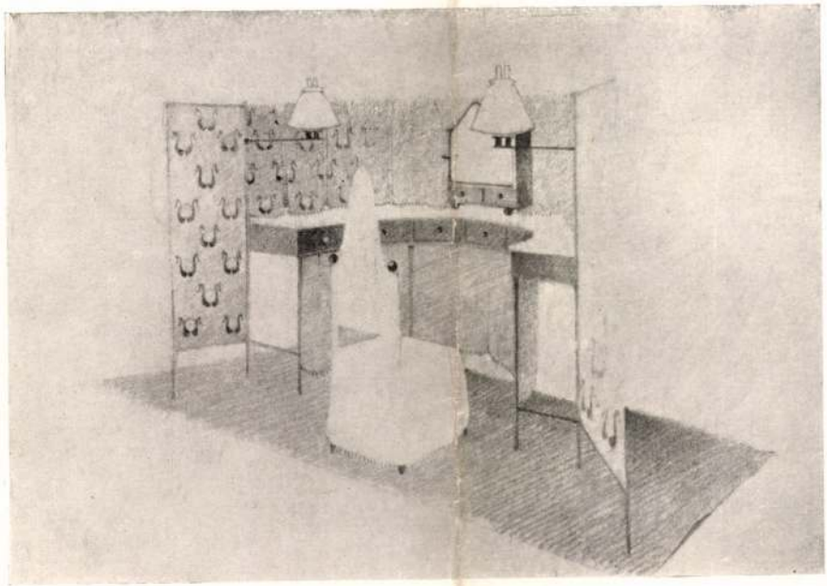

LEÁNYSZOBÁBA VALÓ FÉSÜLKÖDŐ-ASZTALKA. 190. SFIEGEL IMRE.

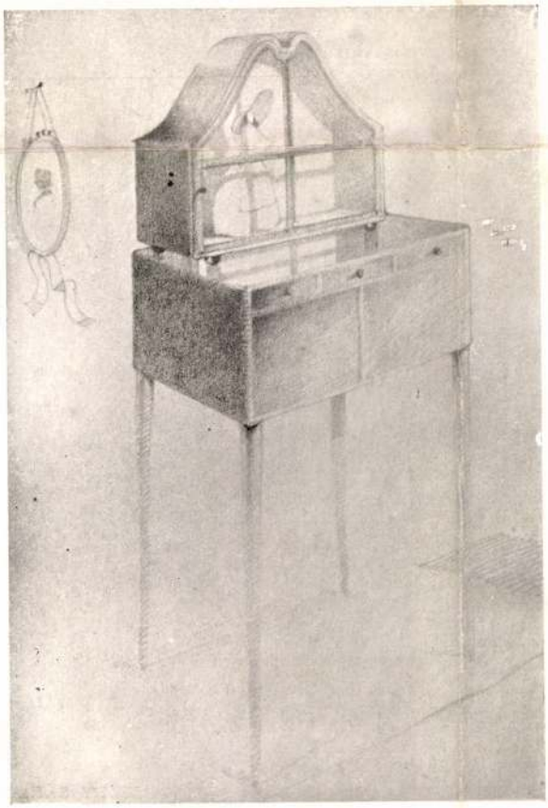

191. LEÁNYSZOBABÚTOR. SPIEGEL IMRE.

192. BARÁTH ISTVÁN. FIÓKOS ÜVEGSZEKRÉNY.

190—192. BÚTORTERVEZÉS. (TANÁR: GYÖRGYI DÉNES.)

TRAVAUX D'ÉLÈVES DE L'ÉCOLE ROY. DES ARTS DÉCORATIFS.

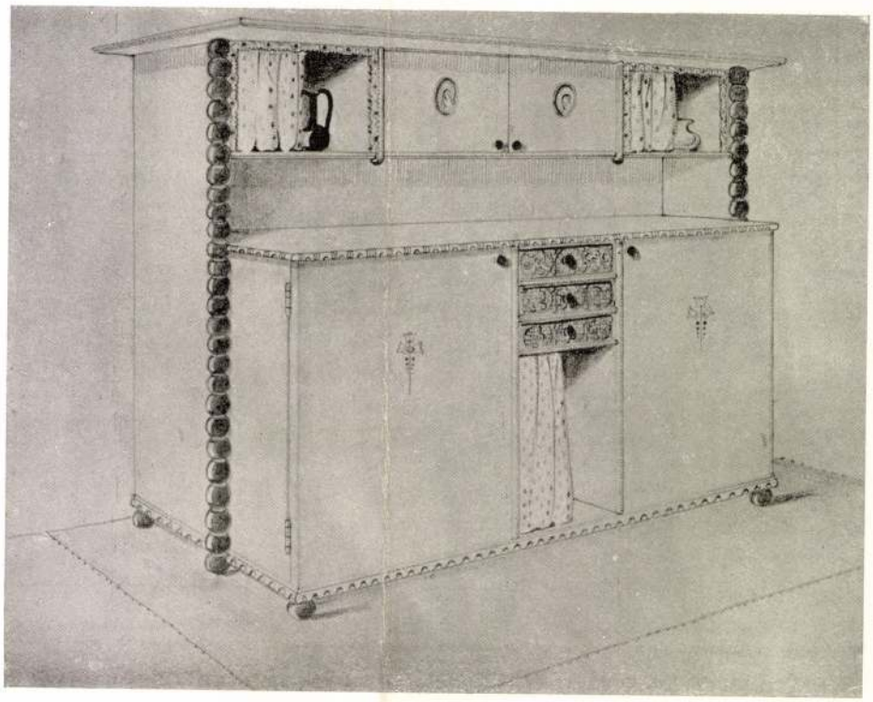

193. JEDDY SÁNDOR

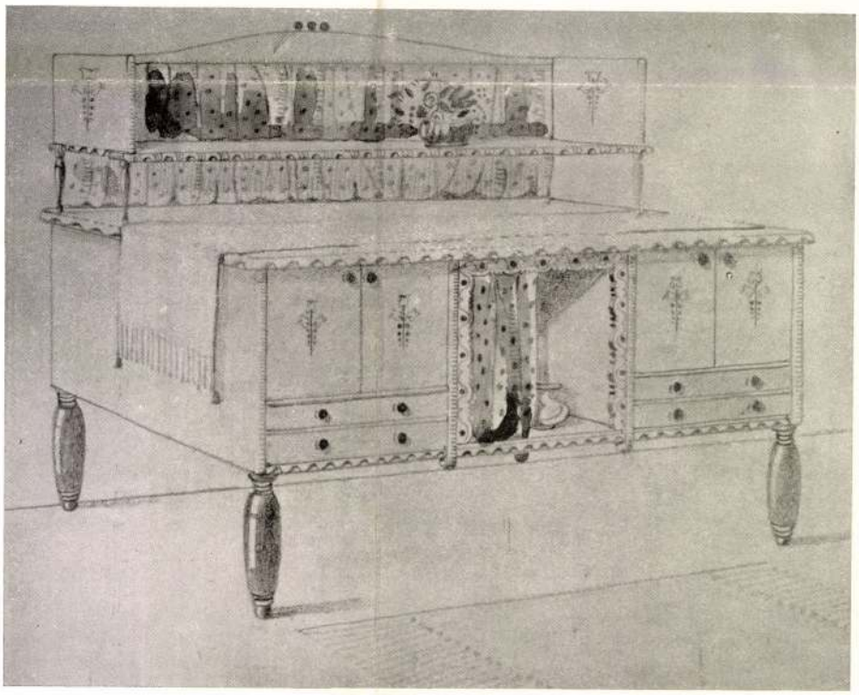

EBÉDLŐBÚTOROK.

193—194. BÚTORTERVEZÉS.

194. JEDDY SÁNDOR.

(TANÁR: GYÖRGYI DÉNES.)

TRAVAUX D'ÉLÈVES DE L'ÉCOLE ROY. DES ARTS DÉCORATIFS.

MDK

Jeddy Sándor iparmüv.
butorterv

Margittay E: Lakásmüvészeti kiáll. Magy. Iparmüvészet 1912. 135 l.

121.

121. DOLGOZÓSZOBA TÖLGYFÁBÓL.
TERVEZTE BÁBOLNAY JÓZSEF.
KÉSZÍTETTE KISS JÓZSEF.

CABINET DE TRAVAIL,
EN BOIS DE CHÊNE.

II. lakás-művészeti kiállítás 3 szobás lakás

122. HÁLÓSZOBA DIÓFÁBÓL. TERVEZTE SZIRONTAI LHOTKA ISTVÁN. KÉSZÍTETTE RIBÁRSZKY GYŐZŐ.

122. CHAMBRE Á COUCHER, EN NOYER.

2 szobás lakás

123. KONYHA. MÁZOLT FENYŐFÁBÓL. TERVEZTE JEDDY SÁNDOR. KÉSZÍTETTE WEISZ JAKAB.

123. CUISINE, EN BOIS DE SAPIN PEINT.

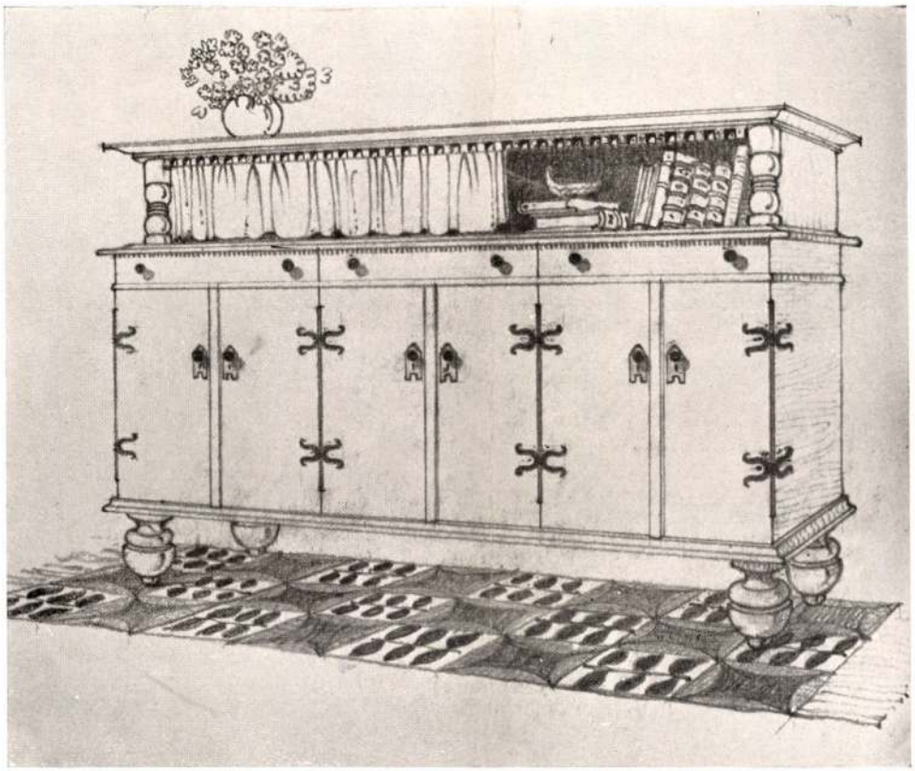

NAGY CSARNOKBA VALÓ KÖNYVSZEKRÉNY. 195. BARÁTH ISTVÁN.

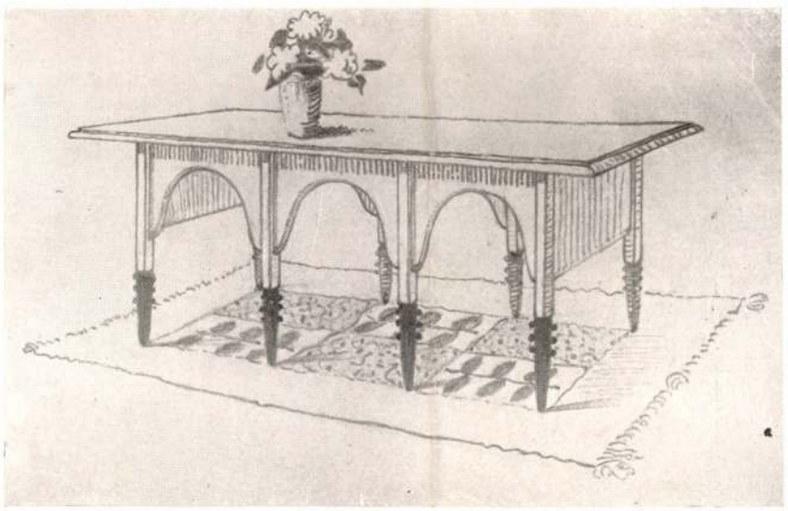

ASZTALKA. 196. BARÁTH ISTVÁN.

195—196. BÚTORTERVEZÉS. (TANÁR: GYÖRGYI DÉNES.)

TRAVAUX D'ÉLÈVES DE L'ÉCOLE ROY. DES ARTS DÉCORATIFS.

Magyar Iparművészet
1912.

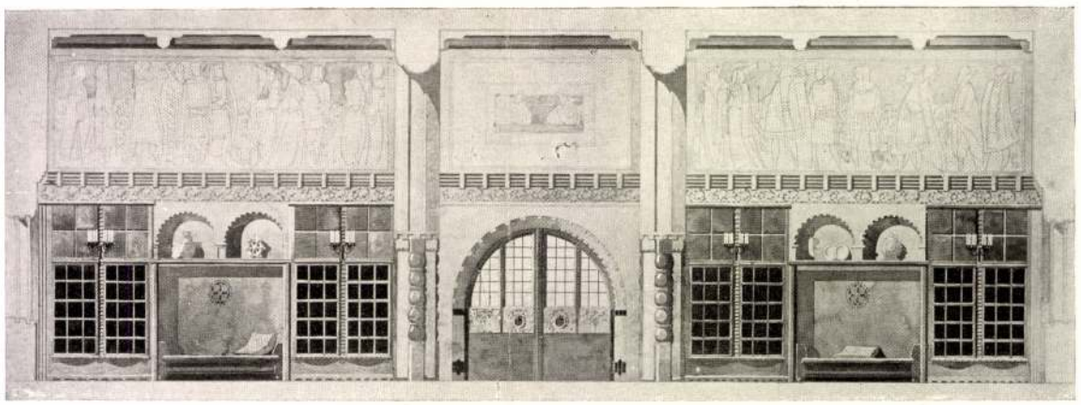

197.

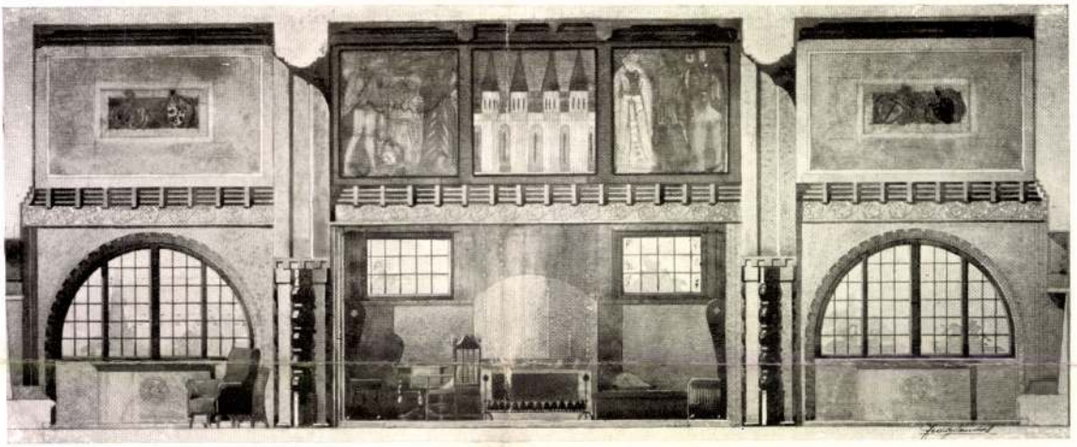

198.

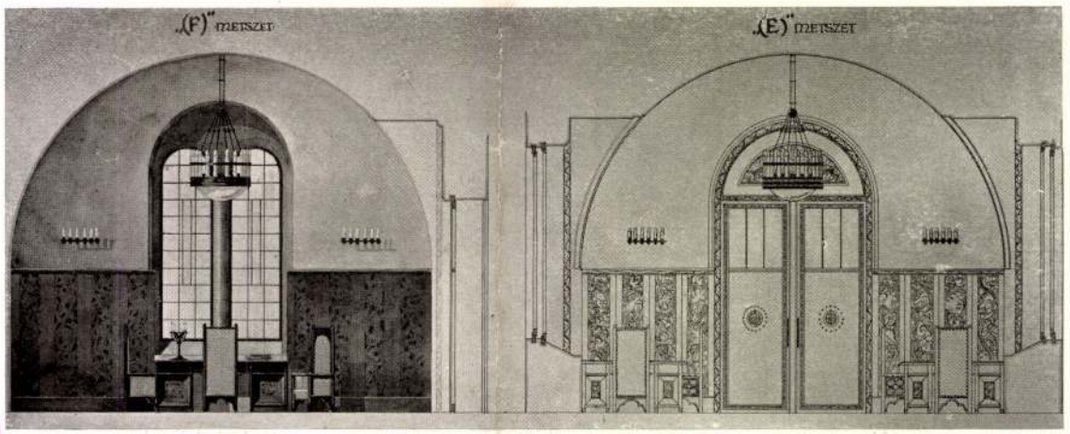

SZÁLLODA VÁRÓTERME ÉS IRÓSZOBA. 199. JEDDY SÁNDOR.

197—199. KÉPESÍTŐ PÁLYÁZATI MUNKÁK.

TRAVAUX D'ÉLÈVES DE L'ÉCOLE ROY. DES ARTS DÉCORATIFS.

MDK

Jeddy Sándor

Előszoba fényezett fenyőfából.
Fénykép repr.

Magy.Iparmüv.1912,142 l.

MDK

Jeddy Sander

Előszoba fényezett fenyőfából.
Fénykép repr.

Magy.Iparmuv.1912,142 l.

MDK

Jeddy Sándor

Ebédlőbutorok. Repr.

Magyar Iparművészet, 1912. 226.l.

MDK

Jeddy Sándor

Konyha, butorterv

Magyar Iparmüvészet, 1912. 149-15o l, képpel

építésznek az első szobáit látjuk, amelyekben látunk megoldatlan problémákat, de ezekért a hiányokért kárpótol bennünket az oroszlánkörömnek sok-sok nyoma. Az előszoba asztala, padja például igazán sikerült. A lakószoba nyugvóhelye és szekrényei tektónikus szempontból, de vonalban és színben is vetekednek a kiállítás bármely bútorával. Az íróasztal profilja finom. A bútorok készítője, Kiss József olyan értelmes munkát végzett, hogy méltán megérdemelte a 2000 koronás nagydíjat.

Az apró tárgyak művészei között sokan régi ismerőseink, mintahogy a szekrények anyaga is jórészt nem ismeretlen előttünk. Éppen ezért az újak között Body Kálmán ezüst ékszertartóját, a Magyar Iparművészek Műhelyének fajátékait, applikációs munkáit, domborított rézműveit és faberakásos dobozait, a Márton Imre nagyon kvalitásos fémmunkáit említem meg. A többiek mind eljöttek újra és magukkal hozták java termésüket.

Végezetül jól esik elmondanom, hogy iparosaink egész seregére büszkék lehetünk. Tudnak, éreznek és engedelmeskednek a tervezőnek. MARGITAY ERNŐ.

A MISKOLCZI KIÁLLÍTÁSRÓL.

Nem akarjuk túlkomor színekkel ecsetelni azt a tanulságot, mely a miskolczi orsz. háziipari és amatőrkiállítás példájában áll előttünk. De vannak dolgok, melyek szinte kihívják az általánosítást, mert tipikus megnyilatkozásai annak a közszellemnek, mely létezésüket tűri s felbátorításukra tápot ad. Nálunk a kiállítások cégére alatt annyi visszaélés történt már a magánspekuláció s a jogosulatlan személyi érdekek legyezgetésével, hogy méltán állíthatjuk előtérbe a kiállítások etikai oldalát is egyszer, amikor erre alkalom kínálkozik.

Mikor Angliában Morris és társai megindították azt a nagy művészeti és iparművészeti mozgalmat, mely az angol ízlés reneszánszát idézte elő, a híres „vörös ház" tervezői, egy Ruskin, Rossetti, Burne Jones és mindazok az úttörők, akik az emberi kéz és elme szép alkotásaiban való művészi gyönyörködtetés szocializálását és demokratizálását írták programmjukba, nagyon jól tudták azt, hogy nem csupán az egyéni tehetségek jóakaró buzdítása, hanem mindenekfölött egy egységes, a nép minden rétegére kiterjedő művészeti közszellem megteremtése biztosíthatja az alkotó művészi erők és a közönség állandó kontaktusában azt a magasabb színvonalat, melyen minden igazi művészi kultúra épül. A gyakorlóművészet és a művészeti közszellem kölcsönhatásában ismerték ők fel nemcsak a régi Hellasz dicsőségének titkát, hanem a quattro- és cinquecento városai intenzív művészeti életének alapját is. Nem egy átlag tömegízlés békóiba akarták verni a teremtő lélek gondolatát, hanem megfordítva: kezükbe akarták venni a tömegek művészi nevelésének eszközeit, hogy ízlését magasabb értékelésre képesítsék s ezzel a haladás és tökéletesedés hathatós tényezőivé emeljék. Szemben a megalkuvás, a közepesség, a sekélyesség tucatirányzataival, a tömeglélek öntudatos vezetése volt céljuk. És ma is ez minden művészeti politikának legelső alapja és gerince, ha nem akarjuk, hogy művészeti életünk szétzülljön. És a művészeti etika ezen szerepének hol van inkább helye, mint éppen a működő produktív és receptív erők szembeállításánál: egy kiállítás bemutatása keretében?

Egy országos kiállítás rendezéséhez, mely mégis csak bizonyos étape-ja kell hogy legyen az ország ipari és művészeti szerves fejlődésének, öntudatos exponense időnkinti szükségeinek és céljainak: nem lehet azzal a könnyelműséggel nyulni, mint egy batyubál összeharangozásához.

Nem akar ez a vidéki kiállítások elleni elvi állásfoglalás lenni. A helyi viszonyokban gyökerező tradíciók, egy vidék ös kereseti forrásai és foglalkozási ágai, lokális ipara fontosságát éppen nem kicsinyeljük s jogosultnak, sőt szükségesnek tartunk minden oly

Ha igazságos akarok lenni, akkor egyöntetünek a legutolsót kell mondanom. Nem is csoda. Mert nincs — ahogy előbb mondtam — megrendelő. Tehát minden helyiség a tervező egyéniségét adja és mihelyt szobánkint más és más egy nagyobb lakás tervezője, ott annyiféle ízlés és művészeti törekvés ütközik össze, ahány szoba csak van. A valóságos életben ez az eset nem fordul elő. A megrendelő ugyanis, akármennyi interiőrre is van szüksége, egyetlen művésszel tárgyal, már csak a lakása egységének érdekében is . . . Ezek azok a kérdések, amelyek önkéntelenül felvetődnek, mert fel kell vetődniök . . . A mult kiállításon a Vigand Ede két szobája többek közt ezért volt a legjobb . . .

Kezdjük a kissé komplikált hét szobán . . . Menyhért Miklósé az oroszlánrész benne. Amit a belépőben, nagy ebédlőben és társalgóban produkált, az határozottan művészet. Apróbb, megoldatlan kérdésekről kár volna beszélnem. A hatás feltétlenül az, hogy rengeteg finomság, leleményesség árad ki ezekből a helyiségekből. Apró búvóhelyek, kitünően összehozott ablak- és pamlagmegoldás, néhány elsőrangú csillár, amellett a bútorbehuzatoknak, a fa színének összehangolása. Mindenki otthon van bennük. És ez többet jelent, mintha unalmasan hosszú, szimbólikus körmondatokban foglalkoznánk a munkájával. Az iparosai (Ribárszky Győző asztalos, Böhm Béla kárpitos és Csongrádi és Barabás csillárosok) is kitettek magukért valamennyien. Már a nappaliján meglátszik, hogy tulajdonképpen nem erre a bemutatóra készült. Itt a Thék-zongora, a Kölber Dezső és Waltherr Gida finom színhatású mozaikja az, amely előtt megállunk.

A férfidolgozó, amelyet Vass Ferenc tervezett, minden kritikát bátran kiállhat. A bútorai Radócz János jeles munkája, nagyon jók. Az íróasztal komoly, egységes darab, csak a könyvszekrényének felső részén vágódtak el — nem tudom miért — az ornamensek. És kifogásolnom kell az elválasztó faoszlopok és működvirágtartók egymáshoz nem illő összeállítását. Itt van Zsolnaynak egy kitünő majolikája: egy medve, amely külföldi versenyből is győztesen kerülne ki a megmintázása és technikai kivitele szépségeivel.

Az utolsó szoba a Novák András hálója. Az anyaga — afrikai körtefa — nagyon szép, a megmunkálása Kántor Tamás mestert dicséri. Ám kicsit rideg ez az épitőformákból összeadott néhány bútor. És valahogy üti a kárpitosbútorok rikító kékje a vöröses, feketeberakásos fát. De van benne egy kandalló, — Dipold János a készitője — amely megbékit mindennel.

A háromszobás lakásnak, konyhának és előszobának megint többen vannak a tervezői. Az előszobát Jeddy Sándor — az iparművészeti iskola növendéke — tervezte meg. Néhány konstruktiv tévedést leszámitva, hangulatos kis hely. Asztalosa, Weisz Jakab, kifogástalan munkát végzett. A konyhát és dolgozófogadót Baráth István és Schröder Károly gondolták el. Nem nagyigényü, de nyugodt felfogással megoldott két interiőr. Lindner Manó és Fia asztalosok nagy gonddal csinálták a bútorokat. A hálószoba Szirontai Lhotka István műve. Visszaemlékezésektől nem ment ez a hely, de komoly művészet, ami hozzánk beszél. A fali- és ruhásszekrény, pipereasztal, az ágylábak rácsozata, a székek megoldása azt bizonyitja, hogy fejlődésképes művész mutatkozott be nálunk. Szirontai Lhotka odakint él. És annak csak örülhetünk, hogy magyarsága és fiatalsága mellett is a berlini őszi bútorművészeti kiállításnak Bruno Paul ajánlatára ő lesz a rendezője. A hálószoba készitői Ribárszky Győző és Böhm Béla méltó munkatársai a tervezőnek. A háromszobás lakás ebédlőjét Schalamonek Károly tervezte és munkájával beleilleszkedik a lakás színvonalába. Nagy Antal asztalosmunkája elsőrangú.

A kétszobás teljes lakás tervezőinek azért nehéz a helyzetük, mert az aranyérmes Vigand emléke kisért e helyen. Mégis lehetetlen elzárkóznunk a becsületes munka eredménye elől. Szirontai Lhotka sötét nappali ebédlője (Végh Sándor asztalos munkája). Spiegel Imre iparművészeti iskolai növendéknek fehér hálószobája (készitője Tóth Ferenc asztalos), a Jeddy konyhája és a Madarász Imre előszobabútorai mind annak a célnak szolgálatában állanak, hogy a szerényebb viszonyok között élő, kezdő emberek otthonát tegye meleggé . . . Az idecsatolt fürdőszobáról már a multkor szóltam . . .

A legénylakás tervezőjének, Bábolnay Józsefnek a bemutatkozása örvendetes. Fiatal

A XIII. század második felében érezhető nálunk is a Franciaországban született gót stílus hatása, mely a XIV. században alakul ki véglegesen, mely után a XV. században a későgót stílus formái érvényesülnek. Ez utóbbi korbeli munkák közt a Mária halálát ábrázoló délnémet szoborcsoport kiállításunkon a legkiválóbb. A szobrász mesteri keze nyilatkozik meg a jellemző arcokon és művészi ereje a csoport elrendezésén.

Már a reneszánsz hatása érvényesül azon a színezett szoborcsoporton, melyen egy király hordozza Krisztus keresztjének egy darabját, utána pedig komoly méltósággal halad a királyné, aki mögött két férfialak áll. A szobormű nemcsak a technikai készségnek, hanem a belső lelkiállapotot kifejezésre juttató művészi képességnek eredménye. Behr Lajos e pompás szoborműve bizonyára Nürnbergben készült a XV. század végén.

A gótikus alakok karcsú arányuak, a mozdulatok előkelők, az arckifejezés többnyire nyugodt, sokszor típusos, néha azonban egyéni. A nők tartása különösen jellemző, a kor szépség ideáljának megfelelő. A ruha redőzete mély és gyakran szögletes. Ez alakok leginkább a szárnyas oltárok szekrényeit díszítik és így bizonyos környezetbe tartoznak, olyannyira, hogy néha, onnan kiszakítva, szinte érthetetlenek.

A XV. század a német és egyúttal a magyar fafaragás virágkora. Legjelesebb mesterei Jörg Syrlin († 1491) ulmi mester, Veit Stoss († 1533) Nürnbergben és Tílman Riemenschneider (1468—1531) Würzburgban.

A szobrok ruházata megfelel a kor viseletének és így e szoborművek kultúrtörténeti szempontból is érdekesek. Rendeltetésük az volt, hogy a templomok belső pompáját gazdagítsák és a hívők áhítatát fokozzák.

A XVI. század elején eltűnik a nehéz redőzet, egyúttal az alakok többé már nem a kor ruházatában jelennek meg, hanem képzelt alakok gyanánt. Az egyházi fafaragás a reneszánsz idejében sokat vesztett jelentőségéből és leginkább csak a belső díszítésben jut szerepe. A barok-korban új életre ébred az egyházi szobrászat, ez a lendület a templomok építésével függ össze. Az alakokat élénk mozdulatok és lebegő ruházat jellemzik.

A fafaragásnak a kisplasztika szempontjából legfontosabb ága a puszpángfafaragás. A Fekete- és Földközi-tenger mellékén termő, aranysárga színű fa sűrű, egyenletes szövete miatt rendkívül alkalmas a faragásra. A régibb tárgyak stílusa az egykorú elefántcsontfaragványokéval azonos. A német puszpángfafaragás összefügg az éremművészet fellendülésével. Főleg azonban a XVII. században indul meg élénk tevékenység e téren. Leginkább feszületek, szobrocskák, domborművek készülnek ez anyagból. Ma a gyüjtők mesés árakat fizetnek egyes kiválóbb darabokért. A német alkotások mellett a németalföldi és a francia faragványokat is nagyrabecsülik.

Az alkalmazott kisplasztika terméke a képben is bemutatott lenyílóajtós, XVI. századi olasz szekrény, két oldalt és a párkányzat frizében elhelyezett szobrocskáival.

A puszpángfaragással sok tekintetben rokon az elefántcsontfaragás. Ennek emlékeivel hazai gyüjtőink még nem nagyon foglalkoztak, éppen azért kiállításunkban is aránylag szerényen van képviselve. A legkiválóbb és nagyságra is a legfeltűnőbb a győri székesegyház XVII. századi oltárfeszülete.

Hogy az ötvösművészet is felhasználta e nemes anyagot egyes tárgyainál, azt a brassói hitelesítő bélyeggel ellátott H. S. mesterjegyű fedeles kupa igazolja. Hengeres testén mitológiai jelenet van domborműben elefántcsontból kifaragva. (498. sz.)

A kőszobrászat alkotásai vajmi ritkán sorozhatók a kisplasztika körébe. Kiállításunkon Nino Pisano († 1368 előtt) jeles alkotása, a Nemzeti Múzeumnak eme nagy műtörténeti értékű darabja a legkiválóbb.

Radisics Jenőnek a kiállítás katalógusához írott előszavából idézett sorokkal zárom e rövid ismertetést: „Hiszem és remélem, hogy e kiállítás nyomot hagy a magyar szobrászat fejlődésében s ha azonnal nem is, idővel bizonnyal az emlékezetes művészi események közé fog sorakozni". — Úgy legyen!

CSÁNYI KÁROLY.

31/Pg

Jeddy Sándor

1912

Margittay E.

LAKÁSMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS.

Az Iparművészeti Társulat ebben a művészeti esztendőben a második kiállítását rendezte. E kiállításának elhelyezésénél is a Technológiai Iparmúzeum vendégszeretetét kellett igénybevennie. A helyiségek alapterülete ugyanolyan mint a multkor. Az interiőrkiképzés azonban megváltozott, s a belépőnek első pillanatra az az érzése — és jogosult érzése — támad, hogy ez a kiállítás alapjában magasabb szinvonalú. Mindenesetre frissebb, van valami fiatalos derültség benne. Frissé és derültté teszik elsősorban a szinhatások. Komor szinű szoba alig van ezen a kiállításon s ahol sötét a fa, ott nagy ablaknyilások, festett üvegek, szép virágos mintájú függönyök, cserepesvirágok, tarka teritők kelnek birokra vele.

A katalógus bevezetése néhány tömör szóval kapcsolja bele a kiállítás törekvéseit a modern élet szociális követeléseibe. Ez figyelmeztet bennünket arra, hogy a művész a maga minden tudásával, művészetének minden finomságával és fogásával arra törekszik, hogy a megrendelő egyéniségét önmagán keresztülfűzve adja akkor, amikor a megrendelő otthonát megteremti . . . Igen ám, de ez a valódi feladat nem tükröződik, mert nem tükröződhetik vissza olyan kiállításon, ahol a megrendelő egyéniségét, az otthon tulajdonosát nem látjuk. És nem láthatjuk, mert egyszerűen nincs tulajdonos . . . Kérdés: kapunk-e igy teljes művészetet? . . . Igen, mert minden kiállításon, amely nem megrendelt művészeti termést mutat be, a legteljesebb harmónia kerül a szemünk elé. A művész úgyszólván önmagának a lelkét, óhajtását szólaltatja meg, anélkül, hogy adott viszonyokhoz alkalmazkodnia kellene. És pedig akkor, amikor a megrendelő határozott egyéniség, — és a művésztől erősen elütő egyéniség — csak megalkuvások és alkalmazkodások révén lehetséges . . . Hogy ki alkuszik és alkalmazkodik? Rendesen a művész. Amióta pedig művész és mecénás, illetőleg rendelő van, azóta majdnem mindig a művész alkudott meg . . .

A kiállításon ilyen megegyezésről nincs szó. És nincs szó a mai ember lakásviszonyainak a vizsgálásáról sem. Nem is lehet, mert a kiállítás helyisége rendes bérlakáshoz távolról se hasonlit. Ez azonban nem hiba, mert egyrészt ezek a bútorok művészi hatásuk romlása nélkül bármelyik lakásban elhelyezhetők, másrészt, akik művészetre nevelnek bennünket, azoknak okvetlenül hangsúlyozni kell, hogy a ház belső kiképzése nélkül az otthon tökéletes művészete nem születhetik meg. Elég, ha angol és német, osztrák meg svéd, norvég és finn példákra utalok.

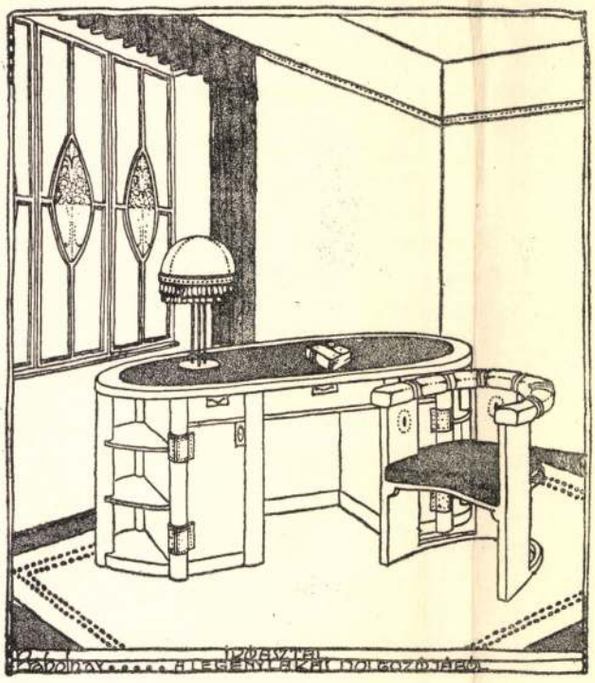

A rendezők, szervezők törekvése az volt, hogy a gazdag emberen kezdve egészen az egyedülálló férfiig, mindenki számára megfelelő lakást mutatnak be. Így alakult ki a kiállítás képe. Ez sorrendben a következő: Van egy hét helyiségből álló, de négy-öt szobára összevonható lakás, azután egy háromszobás, polgári viszonyoknak megfelelő lakás, majd a két szobában élő emberek hajléka és végül a legényember otthona.

Magyar Iparművészet
1912.

nincs ied.

~~136. l.~~

Jeddy Sándor

iparművész

l.

Interieur

1912. 5 sz

7, 8 l.

1912. 6 sz. 4 l.

Jeddy Sándor

Polgári lakások
butorterv pályázata
365 koronás díj

Kimisk 1913-14-

Jeddy Sándor

Körp. járásbirósági
biró szobák butor-
terveire kiírt pályá-
zaton 500 koronás
díj és egy 200
koronás díj.
Éinusk 1913-14.

MDK

Jeddy Sándor, bútorterv, 300 koronás II. díj

Tervpályázatok eredménye. Építő Ipar. 52.sz.
1913. dec. 28. 568 l.

A *gyógytorna*-terem kiállítási helyiségül szolgál ily eszközök számára. Odább a sétáló helyiségen keresztül a hydroterapia terembe és a konyhába jutunk. Vannak beteg külön szobák, elektroterapia- és Röntgen-gyógymód berendezés is, továbbá előkészítő és operációs terem mellékhelyiségekkel, sterilizáló helyiség stb. Az épületben mindenütt tudományos és statisztikai adatok vannak kifüggesztve. Az egyik fürdőszoba kedélybetegek számára készült. Falai és medencéje világos rózsaszínű cseréplemezekkel vannak kirakva, az ablakok világos rózsaszínű üveglapokkal ellátva; minden berendezés, bútor világos rózsaszínű és világos kék. Valóban kellemes és megnyugtató hatást keltett.

Nagy, a legmodernebbül fölszerelt *sportterem* és *tornaterem* is mint kiállítási tárgyak szerepeltek. Ezekben látható volt minden néven nevezendő tornaeszköz, tudományos rész, hygienikus ruházkodás, mindenféle fegyver, turista és vadászati kellékek. Lipcse város egyik legvirágzóbb ipara a gyermekjátékok gyártása. *A játékkiállítás* szintén itt volt látható; egyebek között nagy, 5 *m* hosszú és 2 *m* széles „Noe bárkája." A bárkában ült Noe és családja hajdankori ruházatban. A száraz földdel 3 *m* hosszú híd — mozgólejtő — köti össze. Ezen a hídon vándoroltak a mindenféle fajta állatok párosával (a majmok kutyákon lovagolva, a varjúk a sertések hátán) egész napon át a bárkába, ahol másik mozgólejtőre jutottak, amely azokat láthatatlanul partra szállította, ahonnan ismét a bárkába vándoroltak. A játékok: a különféle állatalakok oly kedvesen és humorosan készítvék és oly mulatságosan mozogtak, hogy nemcsak a gyermekeket, hanem a felnőtteket is oda vonzották. A kiállításon a legtöbb néző itt tolongott és nagy derültséggel szemlélte a bibliai jelenetet. *Bodányi Ödön.*

A newyorki Catskill-vezetéken átfolyó vízmennyiség mérése.

A csővezeték három pontján Venturi-órával mérik a a víz mennyiségét. Ezek a mérők a legnagyobbak, amit valaha készítettek. A várostól 160 *km*-nyire épült Ashokan-tárolóban gyüjtik a vizet; ennek a kifolyásában van az első

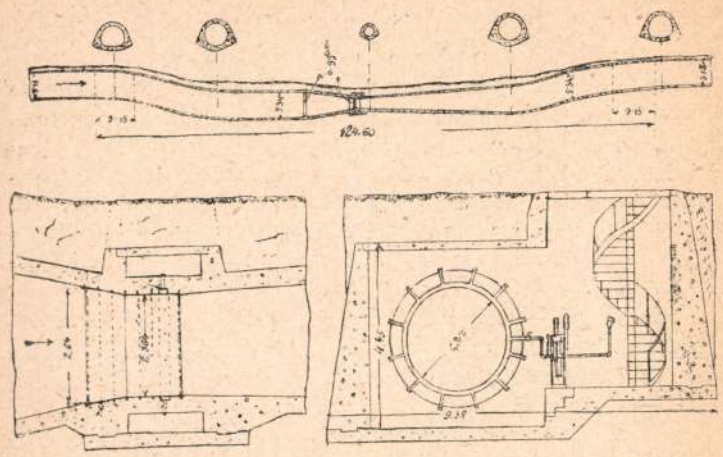

vízmérő. A második a várostól 50 *km*-nyire levő Kensico-tároló befolyásában van; a harmadik pedig ugyanannak a kifolyásában. Az összes víz keresztül folyik mind a három vízórán. Azért építettek be mégis három vízmérőt, mert a Catskill-vezeték olyan hosszú, hogy egyes pontokon kétségtelenül vízveszteségek, más pontokon talajvíz hozzáfolyások vannak. Tehát az Ashokan-tárolóból kifolyó vízmennyiség New-York városa fogyasztásának nem nyujtaná pontos képét. Az első és második vízmérő adatainak összehasonlításból az említett vízveszteség, illetőleg vízszaporodás megállapítható. A harmadik mérő pedig megmutatja a a városba szállított víz valóságos mennyiségét.

Az óra beépítéséhez szükséges összes hosszúság 124·60 *m*. Ebbe bele számítódik az a két 9·15 *m* hosszú darab, amelyek az átmenetek a patkóalakú keresztmetszetből az óra körkeresztmetszetéhez. Az állandó töltés biztosítása végett a mérők szifónszerűen szerkesztvék. A mérők vasbetonból épültek, a nyakuk pedig bronzöntvénynyel van kibélelve. Ez utóbbinak az a célja, hogy a betont megvédje a vízben levő homok csiszoló hatása ellenében. Egyébként is annak a keresztmetszetnek, ahol a vízmennyiséget mérik, változatlannak kell lennie. A szűkülés előtt egy másik öntött gyűrű van, amely azonban rövidebb. A mérés lehetővé tétele végett mindkét öntött gyűrűn körül futó üres perem van, amelybe kerek nyílásokon a víz betódulhat. A szűkülés előtt levő öntött gyűrűnek 16 nyílása, a mérő nyakában levő gyűrűnek pedig 12 nyílása van. A nyílásokkal szemben rövid csőcsonkák vannak, a melyek a mérőeszközzel összeköthetők. A mérő eszköz befogadására akna épült, ahova lépcsőn lehet lemenni. Mindkét öntött gyűrűt a mérő eszközzel csővezetékek segítségével kapcsolják össze. A vízóra megmutatja a víz mindenkori sebességét és az átfolyó víz mennyiségét. *O. K.*

VEGYESEK.

Kinevezések. A király *Bucsi* József műszaki főtanácsost miniszteri tanácsossá, *Benedicty* József, *Polinszky* Emil, *Ferenczi* Endre, *Heidrich* László, *László* Sándor és *Dóbiás* Ede műszaki tanácsosokat pedig műszaki főtanácsosokká, — a földmivelésügyi miniszter a hatósága alatt működő országos *vízügyi műszaki tanács* tagjaivá az 1914—16. évek tartamára *Bakos* János miniszteri tanácsost, a székesfővárosi közmunkák tanácsa műszaki osztályának vezetőjét, dr. *Barcza* Károly tb. műszaki tanácsost, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatóját, *Bockor* Mihályt, a Heves-szolnok-jászvidéki tisza- és belvízszabályozási társulat igazgató-főmérnökét, *Biró* Elek miniszteri osztálytanácsost, a Rábaszabályozó társulat igazgató-főmérnökét, *Bolla* Mihály miniszteri tanácsost, *Csernovics* Agenort, a szegedi ármentesítő és belvízszabályozó társulat igazgató-főmérnökét, *Czakó* Adolf műegyetemi tanárt, *Devecis* del Vecchio Ferenc udvari tanácsost, *Farkass* Kálmán belügyminiszteri miniszteri tanácsost, *Fock* Ede székesfővárosi tanácsnokot, dr. *Hoór* Tempis Mór műegyetemi tanárt, *Hoszpotzky* Alajos kereskedelemügyi miniszteri tanácsost, *Káló* Gyulát, a körös-tisza-marosvidéki ármentesítő társulat főnökét, *Kherndl* Antal udvari tanácsos, műegyetemi tanárt, *Kluge* Károlyt, a nagybecskereki tiszai ármentesítő társulat igazgató-főmérnökét, *Korbély* Józsefet, a Berettyó vízszabályozó és ármentesítő társulat főmérnökét, *Kovács* S. Aladár udvari tanácsos, műegyetemi tanárt, *Landgraf* János miniszteri tanácsost, *Lovas* Sándor miniszteri tanácsost, *Malina* Gyula műszaki tanácsost, a felsőtorontáli ármentesítő és belvízszabályozó társulat főmérnökét, *Mezey* Gyula kir. tanácsost, a vágbalparti ármentesítő és belvízszabályozó társulat igazgató-főmérnökét, *Miklós* Ödön nyug. államtitkárt, a főrendiház tagját, *Paulay* Gyulát, a temes-bégavölgyi vízszabályozó társulat főmérnökét, *Péchy* László címzetes műszaki tanácsost, az ecsedi-láplecsapoló és szamosbalparti ármentesítő és belvízlevezető társulat igazgató-főmérnökét, *Reök* Iván nyugalmazott műszaki tanácsos, országgyűlési képviselőt, *Rupcsics* György udvari tanácsost, a magyar hajózási egylet alelnökét, *Ruttkay* Kálmánt, a középtiszai ármentesítő társulat főmérnökét, *Tóth* Károlyt, a szekszárdbátai ármentesítő és belvízszabályozó társulat igazgató-főmérnökét, *Tolnay* Lajos titkos tanácsost, *Ujj* János királyi tanácsost, az aradmegyei ármentesítő és belvízszabályozó társulat igazgató-főmérnökét, *Váradi* Gézát, az alsószabolcsi tiszai ármentesítő társulat főmérnökét, dr. *Zielinszky* Szilárd műegyetemi tanárt és *Zsák* Hugó nyugalmazott miniszteri tanácsost, továbbá a vízügyi műszaki tiszti személyzet létszámába *Povázsay* Pál, *Szórády* Pál, *Pataki* Béla, *Szilágyi* Gyula, *Wéber* Károly napidíjas mérnököket, *Behyna* Oszkár okleveles mérnök, műegyetemi tanársegédet, *Szalay* Imre, *Techet* Róbert, *Nagy* Imre és *Tóth* László Sebestyén napidíjas mérnököket ideiglenes minőségű fizetéstelen segédmérnökökké, végre — a kereskedelemügyi miniszter *Létai* András építészt ipariskolai tanárrá nevezte ki.

Mai számunk utolsó ez évben, azért ide csatoljuk az évi tartalomjegyzéket is. Tisztelettel kérjük T. Olvasóinkat, hogy megrendeléseiket legyenek szívesek minél előbb megújítani.

A Lánchíd átalakításának, illetőleg megerősítésének nagy munkája pár hét előtt megkezdődött az ellenfalak, a hídfők tömegének megnagyobbításával. Ezt *Zsigmondy* Béla vállalkozó mérnök a kereskedelemügyi miniszterium terve szerint úgy hajtja végre, hogy a hídfők minden oldalán 4—4, egyenkint 8·0 *m* széles és 5·67 *m* magas caissont süllyeszt le a Duna 0 pontja alatti 2·90 *m* szintre, és a szekrényeket nemcsak önmagukkal, hanem a hídfőkkel is fogas bordák által egyetlen tömeggé alakítja. Ily módon egy-egy hídfő 10.000 m^3 betontömeggel nagyobbodik. Ezek a hídfőerősítő tömegek mind a föld színe alá kerülnek, úgy hogy elkészültük után nem lesznek láthatók. A szekrények födele erős vasbetonból van. A szekrények és a légsűrítéshez szükséges gépek már készen állanak, úgy hogy pár nap mulva megkezdik a süllyesztést; még pedig valamennyi szekrény egyszere fog lefelé haladni, hogy azok fekvése és haladása egyenletes legyen.

Lechner Ödön művészetéről tartott felolvasást az Ernst-muzeumban dr. Strakoniczky Károly. Megragadóan tárta fel a művész egyéniségét,

művészetének értékét, a harcokat, melyek nyomán a magyar építő stylus megszülethetik. Lechner Ödön először vette észre a német befolyás pusztító hatását s teljesen elfordul tőlük, bár Berlinben tanult. Angol példák után megy s így jut el Ázsiába az angol gyarmatok építkezését tanulmányozva. Itt megérzi művész lelke a rokonságot s itt kutatja, szedi, gyüjti, művészetének kincseit. Ezek nyomán épülnek szebbnélszebb, tökéletes alkotásai. Érdeme, hogy fölfedezte a magyar faj kiválóságát, művészi értékét önmagában s ezt napfényre merte hozni oly bátorsággal és tudással, mely nem a talentum, hanem a lángész sajátja. Végtelen kár, hogy irányát, mely egy egészséges, erős, új művészeti irány az építészetben s a külföld előtt is elismert — nem követik kellő rátermettséggel s tudással; ezért még maig is egyedül áll, de a művészet történetében örökké élni fog. *D.*

Tervpályázatok eredménye. Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat által a *polgári lakások* butorzatának terveire rendezett pályázaton az ebédlő butorok csoportjában az ötszáz koronás első díjat *Méray* Dezső, a háromszáz koronás második díjat *Jeddy* Sándor kapta. A *hálószobabutorok* terveire pályázók közül ötszáz koronás első díjat nyert *Spiegler* Imre, háromszáz koronás második díjat *Méray* Dezső. Az *iparművészeti tárgyak* terveire megvásárolta *Pethely* Gyula, *Ferenczy* Ferenc, *Szabó* Julia, *Debecska* Ferenc, *Lengyel* László, *Kovács* Pál, ~~*Dankó*~~ Ödön, ~~*Csapó*~~ József. *Szabó* Károly, ~~*Adler*~~ Dezső és ~~*Faragó*~~ Sándor terveit. Végül a *műkedvelők* pályázatán megvásárolták *Kiss* Ferenc, *Vértes* Artur, *Fáry* János, *Feicht* Antal, *Tóth* Gyula, *Pecity* Nándor terveit. Az összes terveket a társulat f. hó 24-től, szerdától kezdve nyolc napra kiállította az Iparművészeti Muzeum könyvtárának folyosóján.

† **Verderber** István gépészmérnök, 1884-ben nyugalmazott magyar államvasúti igazgató folyó hó 23-án 84 éves korában, — **Waelder** József Sopron város főmérnöke ugyancsak folyó hó 23-án elhunyt; 26 évig szolgálta Sopron városát, alapos képzettségével és buzgóságával sokat és eredményesen dolgozott városa fejlesztésén, szépítésén; számos középület terve tőle származik, a város szabályozó tervének megállapításában is nagy része volt; szóval rokonszenves egyéniségével is nagy hasznú tiszvtiselője volt Sopronnak.

Szabadalmazott találmányok. 62473. Dr. Katona Fülöp mérnök Budapesten. — Téglafal.

62023. Aktien-Gesellschaft für patentierte Korkstein Fabrikation und Korksteinbauten vormals Kleiner & Bokmayer cég Bécsben. — Hőmérséklet-változásoktól és nedvességtől védőréteg és eljárás annak előállítására.

61883. Mc. Elroy-Shepherd Company cég New-Yorkban. — Készülék beton habarcs hydraulikus vagy más kötőanyagok és hasonlók keverésére és fölhelyezésére.

A Pohl-féle födém. Pár hét előtt újabb födém látott Budapesten napvilágot. Lényege ennek az, hogy kész vasbetongerendákat helyeznek el a helyszinen egymástól 50 *cm* távolságra; keresztmetszete az ábrán látható. Ez a födém tehát ugyanazzal az előnynyel rendelkezik,

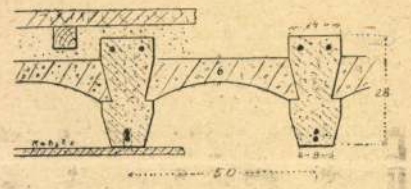

mint a vasgerendás, vagyis hogy külön állásozás nem kell, a gerendák elhelyezése után rögtön lehet építeni és a ráhelyezett pallókon közlekedni. A gerendák közeit salakbetonból készült boltozatok hidalják át, ami tetszésszerinti időben készülhet. A födém alul nem sík; ez csak külön Rabitz-hálóval létesíthető, mely azonban a kis fesztávolságra való tekintettel igen vékony lehet. Az üregek csővezetékek céljaira jól felhasználhatók. A próbaterheléskor a födém feltűnő jó tulajdonságokat árult el. A három gerenda közül az egyik a vasbetétnek a határon túl való igénybevétele, a másik kettő pedig a beton nyiró ellenállásának legyőzése által tört el. A födém a számított összes súly 5·46-szorosát vagy a mozgó teher 12·8-szorosát birta el. A biztosság, mikor a vas a folyási határt valószínűleg elérte, 3·8 volt. Hogy az életben mennyiben fog beválni, azt a jövő mutatja meg. *kg.*

A túróczentmártoni államépítészeti hivatal 8 korona napidíjjal (külső munkára még 4 k. pótlékkal) okl. mérnököt keres január 15-re.

Megjelent. ~~*Bodányi*~~ Ödön jelentése a *düsseldorfi városok kiállításáról*, melyet először lapunk közölt, külön vaskos füzetben is megjelent. Ára 4 k. Megrendelhető a Pátria-nyomdában (Budapest, IX., Üllői-út 25.).

A fővárosi magánépitési bizottságnak ezen a héten nem volt ülése, hanem holnap lesz.

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET.

A mű- és középitési szakosztályok ülése dec. 22-én. Elnök *Szuchy* János, jegyző *Lechner* Jenő. Jelen volt 60 tag. *Somló* Emil szóvá teszi a budai izr. hitközségnek a templomtervek beszerzése dolgában követett eljárását, mely szerint négy magyar és egy német építészt (Franz *Roeckle*, Frankfurt) szólított föl pályázni; a négy magyar az előbbi tervpályázat alapján díjakat nyert, az idegen pedig a biráló bizottságnak volt tagja; ezt a magyar építészetre sérelmesnek tartja annál inkább, mert a szabályok értelmében jurornak nem szabad pályázni. Többek hozzászólása után a szakosztályok elhatározzák, hogy közbelépésre fölkérik a székesfőváros közönségét, illetőleg a Fővárosi Közmunkák Tanácsát, amelyek telket és nagy összegű segélyt adtak a hitközségnek; továbbá fölkérik a magyar építészeket, hogy a szabálytalan pályázatban ne vegyenek részt, végre a Bund Deutscher Architekten-nek a figyelmét fölhívják arra, hogy egyik tagja részt vesz a szabálytalan pályázatban. — Ezután *Nagy* Virgil referált az *építészek nemzetközi bizottságának* ez évi működéséről, illetőleg a Párisban f. é. július 11-én tartott üléséről, amikor elhatározták, hogy az 1915. év tavaszán Szent-Pétervárot lesz a kongresszus, amikor a tárgyaló nyelv francia és orosz lesz; tárgyai lesznek: az építész felelőssége, díjszabás, a tisztviselő építészek munkája, szellemi tulajdonjog, az építész jogköre és kötelessége, tervpályázatok, a városok építő övezetei, olcsó lakások, az építkezések nemzeti jellege, a szinházépítés fejlődése, a műemlékek gondozása, szinház- és orosz tervkiállítás. A magyar anyag referense ő lesz. A tárgyalások nyelve ezután mindig a francia és annak az országnak a nyelve lesz, ahol a kongresszust tartják. Irni azonban bármely nyelven lehet. Megvitatta még a jelzett bizottsági ülés a magánépítészeknek a különböző államokban elfoglalt helyzetét, illetőleg érvényesülését a középületek létesítése terén, és konstatálta, hogy a magyarországi viszonyok nem rosszabbak, mint a külföldiek, sőt talán jobbak; a szellemi tulajdonjogot azonban a külföldön erélyesen megvédik, amire nézve példákat is idézett. Említette még, hogy a bizottság 11 európai nyelven (magyarul is) polyglott szakszótárt szerkeszt. Végül fölhívta a magyar építészeket, hogy az oroszországi kongresszuson minél többen vegyenek részt. A jelentést a szakosztályok nagy tetszéssel vették tudomásul. — Az elnök az ülést bezárva tudatta, hogy a legközelebbi ülés január 5-én lesz.

HIVATALOS.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ÁCSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

A munkásbiztositó törvény revíziójának megsürgetése ügyében a Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége az ország építő iparosainak sürgetésére december hó 6-án országos küldöttséget vezetett gróf *Tisza* István miniszterelnök és báró *Harkányi* János kereskedelemügyi miniszter elé, melyben ipartestületünk is számos taggal részt vett. Közel négyszáz építő iparos gyűlt össze, hogy tömeges megjelenésével is demonstrálja azt a nagy elkeseredést, melyet a munkásbiztosító törvény kiváltott.

A küldöttséget — melyet a miniszterek a parlament kupolacsarnokában fogadtak — *Báthory* István építőmester, a M. É. O. Sz. elnöke vezette, aki üdvözölte a minisztereket, előadván a küldöttség jövetelének célját. Ezután *Farkas* Elek igazgató ismertette azokat a sérelmeket, amelyek az építő iparosokat a munkásbiztosító törvény helytelen végrehajtása által érik. A sérelmek között előadta, hogy a balesetbiztosítási járulékok a kezelési költségek megokolatlan fokozódása folytán évről-évre példátlanul növelkednek; súlyosabbá teszi ezt a késői utólagos kirovás, minek folytán ezeket a költségeket a vállalati összegbe nem lehet belekalkulálni. Súlyos sérelem az építő iparosságra a tőkefedezeti rendszerbe való besorozása, ezért legsürgősebb intézkedés tárgyává teendő az *építő iparosoknak a fölosztó-kirovó osztályba helyezése* és a *kivetett járulékösszegekre vonatkozólag részletfizetési kedvezmény megadása.* Kéri a revizió sürgős napirendre tűzését, előzőleg a két utóbbi intézkedés megtételét s a revizióval kapcsolatban a szövetség meghallgatását.

A felszólalásokra *Tisza* István gróf miniszterelnök válaszolt. Kijelentette, hogy tudja nagyon jól, hogy az intézmény ma kritikus helyzetben van és válságban van az érdekeltség is. A kormány hajlandó a szükséges reformmal a legrövidebb idő alatt a nyilvánosság elé lépni. Teljesen egyetért a küldöttséggel abban a tekintetben, hogy addig is, amíg véglegesen rendezhetik ezt a kérdést, valamilyen ideiglenes intézkedéssel kell a fennálló bajokat enyhíteni. Legsúlyosabb a baleset-

MDK

Jeddy Sándor

Az Ipm.társulat butorterv-pályázatán
dijat nyert.

Müvészet,1914, 92 l.

MDK

Jeddy Sándor

Az Ipm.társulat bútortérv-pályázatán
díjat nyert.

Művészet,1914, 92 l.

MDK

Jeddy Sándor

A polgári lakások butorzatának terveire kiirt pályázaton az ebédlőbutorok csoportjában a háromszáz koronás II. dijat nyerte

Eldőlt pályázatok. Magyar Iparművészet 1914. 59.l.

MDK

Jeddy Sándor, szobrászm.

pályatervét 15o koronáért megvették.

Pályázatok. A siremlékpályázat eredménye.
MIP. 1914. 137.1.

Jeddy Sándor

Az iparművészeti társulat biráló bizottsága a polgári lakások bútorzatának terveire kiírt pályázaton az ebédlő bútorok csoportjában az 500 K-s díjat Méray Dezsőnek és a 300 K-s dijat Jeddy Sándornak ítéite oda, Azok közül, akik a hálószoba-bútorok terveire pályáztak, az első díjat Spiegler Imre, a második dfjat pedig Méray Dezső nyerte el. Ezenkívül megvették meg Benkhard Gusztáv, Viedler Károly és Ékes Árpád terveit. Az iparművészeti tárgyak terveire hirdetett pályázatok közül a társulat megvásárolta Pethely Gyula, Ferenczy Ferenc, Szabó Julia, Debecska Ferenc, Lengyel László, Kovács Pál, Dankó Ödön, Csapó József, Szabó Károly, Adler Dezső és Faragó Sándor terveit. Végül a műkedvelők számára való tervekre kiírt pályázaton megvásárolták Kiss Ferenc, Vértes Artur, Fáry János, Feicht Antal, Tóth Gyula, Pecity Nándor terveit.

Művészet 1914. 92. l.

Nincs cód.

Smigelschi Oktáv 15
Coulin Artúr 19
Malonyay Dezső: Pataky László 42
Lyka Károly: A neoimpresszionisták stílusa . . 86
Chroniqueur: Knopp Imre 94
» Bruck Miksa 125
Léopold Honoré: Kúnfy Lajos 133
Kun József: Károlyi Lajos 144
Chroniqueur: Jendrássik Jenő 163
» Karlovszky Bertalan 247
» Baditz Ottó 256
» Löschinger Hugó 295
Lázár Béla: Borsos József 302

A képek lajstromát és a művészek névm

festőművészeti ösztöndíjra a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács pályázatot hirdet. A sajátkezüleg írott folyamodványok a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címezve a Magyar Országos Képzőművészeti Tanácsnál (V., Szalay-utca 5. szám, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium művészeti osztályában) 1914. évi április hó 25-éig nyujtandók be, ahol a pályázat részletes feltételei is megtudhatók.

SZAK-IRODALOM

FIEBER HENRIK: „MODERN MŰVÉSZET." (Kiadta: Az Élet irodalmi részvénytársaság 1914.) Egy kötetre való tanulmány, amely a mi esztétikai irodalmunk gyér termésében igen jelentős helyet foglal el. A címe: „Modern művészet", csak a vezérszólamát adja meg a könyvnek. Tulajdonképpen: stílusok kritikája foglaltatik benne, ahogy egy huszadik századi művelt, iskolázott s mindenekfelett biztos ítéletű elme nézi őket. A látószög, mely kritikáinkban sohasem tagadhatja meg magát, mindig az a kor, melyben élünk, azokkal az anyagi, szellemi és kedélybeli hullámtorlaszokkal együtt, melyek létünket körülfogják. Az újabb esztétikusok közül ez nálunk senkiben sincs meg akkora öntudattal, mint éppen Fieberben. Elgondolásaiban, konkluzióiban mindig tisztán látszanak azok a szálak, melyek a kornak, a mi fajtánknak és a mi szellemi képességeinknek szertesugárzó erői. Ezeknek az erőknek középpontjában tisztán, erős konturokkal, magát soha meg nem tagadva áll ott az író. Milyen ez az író — éppen az ő fokozott líraiságánál fogva —, nem nehéz meghatározni. Az első benyomás róla: hogy van hite. Fanatikusan és szeretettel csügg azon a világon, melyben él, azon a művészeten, mely átalakulásaiban és konvulzióiban is nagy stílusok magjával terhes. Hite az, hogy ez a mi korunk semmivel sem szegényebb igaz művészi tehetségekben, mint a régiek s megvan az az új ideálizmusa és lendítőereje, mellyel stílust fog tudni kialakítani. Az egyháziaknak most újrakelő birodalma, a metafizika erejével együttnövő elmélyülés a kereszténység nagy regeneráló erejében, nála az etikai irányból (Prohászka) az esztétikai felé fordul. A második impresszió az, hogy két korszak mesgyéjén áll, mintegy határállomásán a pozitivista - naturalista-impresszionista gondolkozásnak s ama neo-idealista-romantikus-concipiáló művészi világnézetnek, melyet a huszadik század első évtizede lökött ki magából. Semmi emberi sem idegen tőle: legyen az bár Zoláék naturalizmusa, a vasbetonban szunnyadó indusztriális esztétika magva, vagy Zichy furcsán érzékeny romantikája. De egész szívével mégis azért a már ajtónkon kopogtató új romantikáért rajong, mely a régi romantikák érzelgősségét, a görögtüzet, a nagy pátoszt ki fogja magából zárni s a mély megrendülések, az őszinte átélések végső eredményeit fogja alkotásaiban adni. A festészetben Kacziány, Uhde, Böcklin és Puvis de Chavannes képviselik sokadmagukkal számára azt a megtisztult, emberi és mégis misztikus irányzatot. Nem oly világos már, hogy az építészetben és iparművészetben kiket tart korunkban ez irány képviselőinek. Hogy itt szokatlan bátorsággal mer azért az új egyházi stílusért síkra szállni, melyet például Otto Wagner képvisel, ez azokat, akik az ő tanulmányait figyelemmel végigolvassák, nem lepheti meg. Mert mindig és mindenben csak a tiszta művészet szempontjai szolgálnak neki értékmérőül s épp oly ellensége annak a garasos cifraságokon élősködő egyházművészetnek, melyért százezrek vándorolnak évenként papirmaséval dolgozó francia műkereskedőkhöz és tiroli faragó-iparosokhoz, mint amennyire ellensége annak, ha egy mai templomépítő mindenáron egy régi társadalom s régi művészeti stílus formavilágába akarja vezetni a híveit. Tisztelni kell azt a nagy bátorságot, mely semmi harctól, semmi csúfolódástól, adott és kapott sebektől meg nem retten, tisztelni kell nemcsak amikor a kis vidéki plébániák és hatalmas püspöki paloták konzervativizmusával száll szembe, hanem akkor is, mikor egy hatalmasan uralkodó műemlékkonzerváló irányt akar a purizmus túlkényelmes formáitól eltéríteni. Ezek a könyvnek legjobb fejezetei: a nagy tudás, az egész külföldi és belföldi építészet s egyházművészet jelenének ismerete néhol tolakodóan sok adattal jelentkezik másutt; itt csak a meggyőződés, a logika, a cél tiszta látása vezeti a tollát, amikor vele tendál, hogy a műemlékek fejlődésében sincsenek jó és rossz stílusok s a rokokónak csakúgy megvan itt is a létjogosultsága, mint a románnak vagy gótnak. Kifogyhatatlan a gúnyban, a csipkelődésben, az eruptív ötletekben, mikor a „szakember" merev tipusával, a nagyképüs tudatlansággal vagy éppen az üzleti spekulációval kerül szembe. Arra a hamisságra, mely a régiségek gyüjtése, előállítása, csereberélése és a régi festők mű-divatbahozása körül történik, sokan mutattak rá mostanában, de Fieber tanulmányaiban ezek a kérdések akkora élannal, annyi szellemmel kerülnek tárgyalásra, hogy véges-végig mulatságos olvasmányok gyanánt hatnak. És csak végül, mikor a gondolatfejtéseiben nyugvópontokhoz jutunk, akkor vesszük észre, hogy ezek a csípős, aperçuk és horgos végű monda-

kenység továbbfejlesztését kívánta. Érdekes, hogy az iskola nagy famegmunkáló-gépekkel is fel van szerelve és egészben hangoztatja, hogy növendékeit az egyre fejlődő német nagyipar művészibbé tételére is ki akarja képezni, tehát a gépileg sokszorosítható ipari művészetekre. Hogy a szokásos iskolatermek és műhelyek mellett nagy előadótermek, társalgós ebédlőszobák is vannak, az természetes, de újításszámba megy a botanikus üvegház, a kis állatkert, a fürdők, aminők eddig még efféle iskolákban nem akadtak. A hamburgi művészek körében bizonyos visszatetszést keltett annakidején, hogy az új iskola osztályainak élére nagyobbrészt osztrák iparművészek, mint Ceschka, H. Heller, Salzmann és mások kerültek, ámde ezek növendékeinek gyors és biztos fejlődése, szabad ornamentális képességeik és az északi németeknél gyakran hiányzó könnyedség az azelőtt felhangzott elégedetlenségeket teljesen leszerelték.

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁKRÓL. W. Thiele, a charlottenburgi iparművészeti iskola új igazgatója nemrég igen érdekes előadást tartott az iparművészeti iskolákról, amely az előadó tekintélye, valamint általános szempontjai miatt bennünket is érdekel. Thiele egyrészt határozottan állást foglalt a modern iparművészeti nevelés már ismert, de eléggé nem erősíthető szempontjai mellett, másrészt új megvilágításba helyezett néhány fontos kérdést. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy az iparművészeti iskoláknak nem az a célja, hogy iparosokat neveljenek s így mintegy a műhelyoktatás helyébe lépjenek, hanem ellenkezőleg: az iparművészeti oktatás alanya a már kitanult, mesterségében jártas iparos, akinek az iskolai képzés szélesebb látókört, finomabb ízlést és a magasabb művészi nivót biztosítja. Majd kiemelte a természet utáni rajzolás, valamint a műhelyoktatás fontosságát és elítélte a kisiparosoknak azt a kicsinyes féltékenységét, amellyel az iparművészeti iskolák termékeinek értékesítése ellen fordulnak. Programmjában állást foglalt az ellen, hogy az iparművészeti iskolák tanárai élethossziglan kapják megbizatásukat, mert ez, mint a tapasztalat gyakran igazolja, az oktatás meddőségéhez vezet. Kifejtette az iparművészeti iskolák nemzetgazdasági jelentőségét és annak nevében tiltakozott a rövidlátó takarékosság ellen, amelyet az állam az iparművészeti iskolák tanítási eszközei irányában kifejt. Különösen elítélte azt a felfogást, hogy az iparművészeti iskolák „eredményességét“ (Rentabilität) a növendékek száma szerint ítéljék meg, mint az rendesen történik, mert hiszen akkor azok az iskolák a legeredményesebbek, amelyek növendékeiktől a legkevesebb tudást és tehetséget követelik. Az iskolák érdemének egyetlen mértéke a növendékek képzettségének foka s csak ezek szolgálnak az államnak avval a kvalitásos iparos- és iparművészanyaggal, amelynek kedvéért az iparművészeti iskolákat fenntartani érdemes.

PÁLYÁZATOK

A SÍREMLÉKPÁLYÁZAT EREDMÉNYE. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat által hirdetett síremlékpályázat, mely a Társulat a temetőművészet fejlesztése érdekében indított akciójának első étape-ja, a várakozásokat messze meghaladó eredménynyel járt. Nem csupán a pályaműveknek eddig még soha el nem ért nagy száma (473) jelzi a pályázat sikerét, hanem az az örvendetes tény, hogy a beérkezett művek között sok abszolút jó terv akadt, amely mind megérdemelné a díjazást és a megvalósítást. A bírálóbizottság Alpár Ignác elnöklésével három teljes délutánon foglalkozott a pályaművek beható tanulmányozásával s március hó 14-én határozott a vásárlások és díjak felett. 150-150 koronát és ezenfelül még a Sírkőkészítők és Sírkőkereskedők Orsz. Szövetsége által felajánlott 100-100 koronás jutalmat, egyenkint tehát 250-250 koronát kaptak: Moiret Ödön, Thomas Antal és Szabó László; 150-150 koronáért vásárolták meg továbbá Ékes és Wydler, Hosszú Pintér Gyula, Jeddy Sándor, Keresztesi Ágost, Kovács Pál és Dankó Ödön, Nádor Lajos és Horvát Béla, Tóth Gyula, Vértes Artur, Weinwurm Frigyes pályaműveit. A Társulat arra való tekintettel, hogy a Sírkőkészítők és Sírkőkereskedők március hó 29-én tartják évi nagygyűlésüket, a pályaműveket 30-ig kiállítja az iparművészeti múzeumban, ahol azok hétfő kivételével 9—1-ig tekinthetők meg. A Társulat szívesen közvetíti a nem díjazott pályaművek megvásárlását s felvilágosítást ad az érdeklődőknek.

ÚJ IPARMŰVÉSZETI PÁLYÁZATOKAT hirdet az O. M. Iparművészeti Társulat e füzet hivatalos rovatában, és pedig művészi jutalomtárgyak terveire elemi iskolai tanulók részére, továbbá a Sz. Lukács-gyógyfürdő igazgatóságának megbízásából jelképes rajzra és a fürdő látképeit ábrázoló hat színes képre. Az érdekes pályázatokat iparművészeink figyelmébe ajánljuk.

KÉPZŐMŰVÉSZETI PÁLYÁZAT. Néhai Andrássy Dénes gróf és neje, Franciska grófnő által a magyar állam ezeréves fennállása alkalmából művészeti ösztöndíjakra tett alapítvány kamataiból alakított s jelenleg két 4200—4200 koronát képező

Jeddy Sándor

A sírkőpályázaton 150 koronával díjazott egyes síremlékterve. Repr.

Magyar Iparművészet

1914. 166. l.

OK

-T. KIADÁSA

Jeddy Pandor

Minerva 1914-92

Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeum

VIII. 37. 38/39. 40

J e d d y Sándor butor-tervező

Orsz.M.Iparmüvészeti Társulat
pályázata polgári lakások
butorzatának terveire
/ebédlő butorok II.dij/

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
92.
"Kitüntetések"

MÚZEÁLIS ÜGYEK

Ő FELSÉGE AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM RÉSZÉRE a Múzeumbarátok Egyesülete útján adományozta azt a gyönyörű, nagyértékű flandriai gobelint, amelynek reprodukcióját e számunk mellékletén mutatjuk be. A páratlan szépségű fali kárpit azelőtt a győri káptalan birtokában volt s most Iparművészeti Múzeumunk legértékesebb látnivalója, melynek Radisics Jenő tollából eredő beható ösmertetését lapunk legközelebbi számában közöljük.

AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM 1914-IK ÉVI ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSAI első sorozatának rendje a következő: Január 31-én, Radisics Jenő: A Múzeum szőnyegkiállítása. Február 7-én, Csányi Károly: Az erdélyi török szőnyegek ismertetése a kiállitás helyiségében. Február 14-én, Radisics Jenő: Az Ő Felsége által ajándékozott falkárpit ismertetése. (Vetített képekkel.) Február 21-én, Csermelyi Sándor dr.: Az ú. n. „Erdélyi szőnyegek". Február 28-án, Pekár Gyula: 1. Rokokó kastélyok: Történeti fejlődés. Március 7-én, Pekár Gyula: 2. Rokokó kastélyok: Versailles. Március 14-én, Pekár Gyula: 3. Rokokó kastélyok: A Hotel de Lauzun és a két Trianon. Mind a három előadás vetített képekkel. Az előadások mindenkor délután 5 órakor kezdődnek. Belépődíj nincsen.

FAKONZERVÁLÁS. A lőcsei szárnyas oltár kapcsán ez a kérdés aktuálissá vált. Az kétségtelen, hogy szárnyas oltáraink nagy művészi értéket képviselnek és így helyes megóvásuk nagyon kívánatos volna.

Éppen azért időszerünek tartjuk, hogy egy kipróbált fakonzerválási módszert, illetőleg azt az eljárást, melyet a londoni Albert- és Viktoria-múzeum saját műtárgyain alkalmaz és a saját műhelyeiben állandó szakfelügyelet mellett végeztet, ez alkalommal megismertessünk. Az eljárás a következő: Bútoroknál, ajtóknál, általában nagyobb felületű tárgyaknál a felületek hátlapjait három százalékos szublimátoldattal beeresztik. Ezzel a szúkat elpusztítják. Ezután híg péppel itatják a fát, melyet következőképpen állítanak elő: könyvkötőktől nagymennyiségű pergamen-hulladékot (többnyire keskeny szalagok alakjában) vásárolnak. Egy font ára egy shilling. Ezt meleg vízben megmossák, hogy felületéről a kézről reátapadt zsírfoltokat letisztítsák. Utána vízben főzik hat-hét óráig olyképpen, hogy a víz ne forrjon. Ezzel a folyós péppel impregnálják a szúrágta, korhadt fát. A fa ezáltal megszilárdul, színe nem változik, súlya csak kevéssé növekedik.

Szobroknál a következőképpen járnak el. A szúrágta szobrot jól elzárható szekrényben kloroformgőzben nyolc-tíz napig tartják, utána a fent leírt módon szublimátoldattal kezelik, majd pergamentfőzettel impregnálják.

Ez alkalommal még két receptet ismertetünk, amelyek szerint régi olajfestéket a fa felületéről könnyen el lehet távolítani. Az elsőt szintén a londoni Albert- és Viktória-múzeum műhelyeiben használják. A festett felületet hamuzsír és finom krétapor keverékéből álló péppel bekenik, egy ideig rajta állani hagyják; e pép lemarja a festékréteget úgy, hogy a péppel együtt könnyen eltávolítható.

A karlsruhei iparművészeti múzeumban úgynevezett Purgó fix-et használnak e célra. Ez pép alakban készen kapható (C. Haeckers Nachf., Stuttgart). Az eljárás az előbbihez hasonló. Utána a fa felületét vagy viaszkolják vagy lenolaj- és terpentinkeverékkel beeresztik. π

PÁLYÁZATOK

PÁLYÁZAT. Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola pályázatot hirdet az 1914. évi Weltner Vilmos jutalomdíjra. A jutalomdíjpályázatban részt vehetnek az Orsz. Magyar Királyi Iparművészeti Iskola főiskolai tanfolyamát végzett mindazok a növendékek, akik szakmájukban már legalább egy-két évi gyakorlattal bírnak. A pályázat feladatául a volt növendékek szakmájába vágó, szabad tárgykörből választott mestermű önálló tervezése és kivitele szolgál. A pályázók a megoldandó feladat megválasztásában semmivel sincsenek korlátozva, tartoznak azonban a pályázati munkát tervben és anyagban megoldani. Pályázni lehet tehát festészeti (dekoratív), grafikai, textil, szobrászati (kő, bronz, fa, kerámia stb.), ötvös, zománc és belső építészeti (bútor, lakásdíszítési) munkákkal, nagyobbarányú megoldások azonban, amelyeknek kivitele tetemesebb anyagi áldozatot kíván, lehetőleg mellőzendők. A pályadíjat a legjelesebb munka megalkotójának az Iparművészeti Iskola igazgatójának elnöklete alatt alakult bizottság szótöbbséggel ítéli oda. A pályázati jutalomdíj összege 1000 korona. A Pályaműveket — tehát a kész munkákat és azoknak eredeti terveit — 1914. évi június 15-ig kell az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola igazgatóságának beküldeni. Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola titkári hivatala a pályázati feltételeket az érdeklődőknek szívesen megküldi.

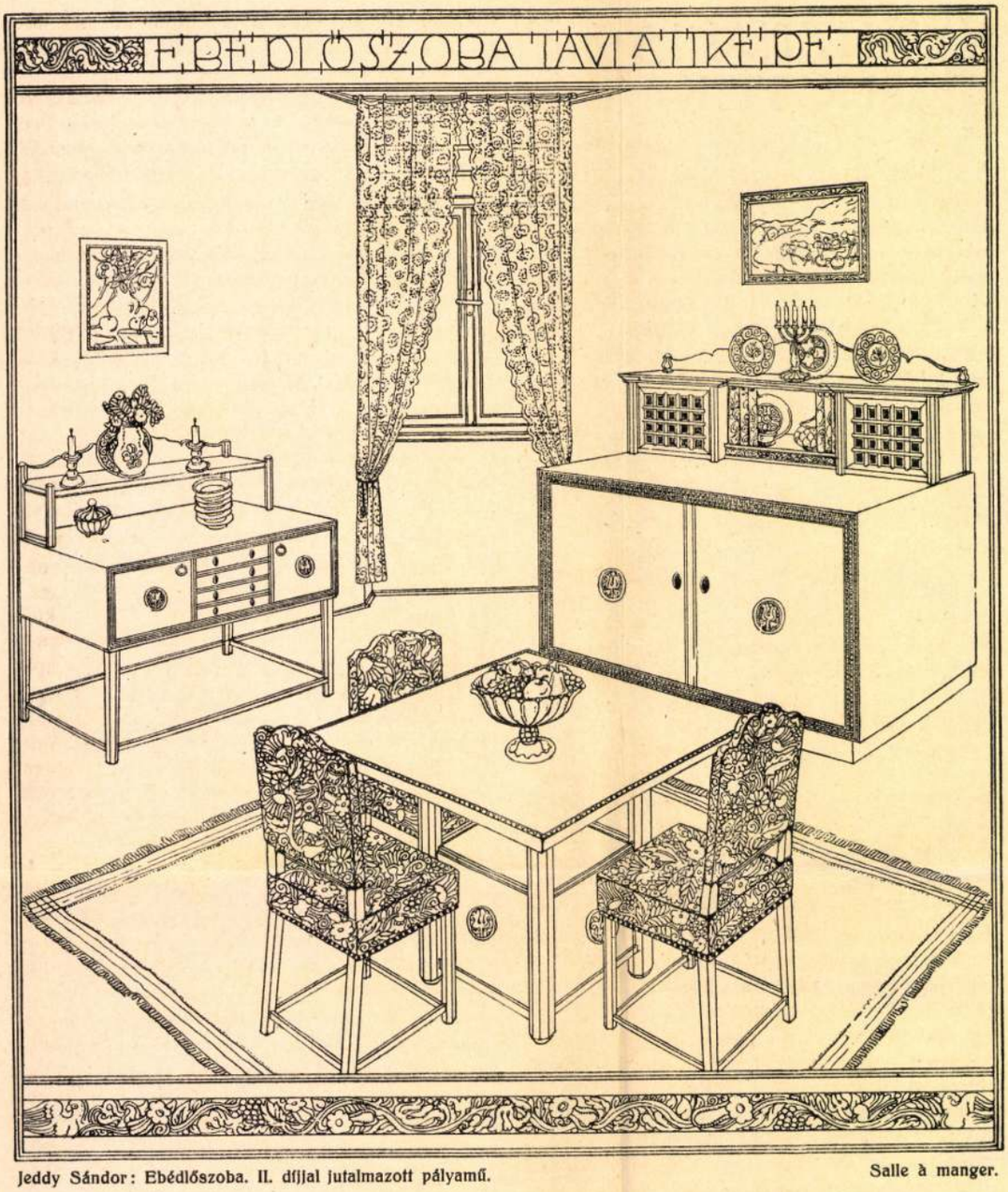

Jeddy Sándor: Ebédlőszoba. II. díjjal jutalmazott pályamű. Salle à manger.

október havára tervezi a kiállítást, melynek bevallott célja az, hogy a budapesti divatot fölszabadítsa a külföldi divat monopolizáló uralma alól és magyar művészek eredeti tervei után készült ruhákkal az ízléses egyéni öltözködés példáit mutassa be.

BUDAPESTI MŰHELY címmel egy új vállalat alakult, melynek célja kizárólagosan művészi invencióval és ízléssel készült lakásberendezéseket és az otthon díszítésére való minden fajta tárgyakat a társadalom minden rétegének hozzáférhetővé tenni. A Műhely állandó tárlatot tart fönn a Szabadság-tér 15. szám alatt levő terjedelmes helyiségeiben, amelyeket bárki a nap minden szakában ingyen tekinthet meg. Az új Műhely létrehozásának munkája Kozma Lajos nevéhez fűződik, akinek kiforrott művészete tükröződik vissza a nagy gonddal elrendezett mintaszobák majdnem minden tárgyán. Melegen ajánljuk a tárlat megtekintését mindenkinek, akinek a művészi otthon kultusza iránt érzéke van.

Magyar Iparművészet
1914.

MDK

Jeddy Sándor

ebédlő
sirterv

Erdélyi művészeti kiáll. dr. R.I: Épitő- és iparművészek. Erdélyi Szemle, 1919. jun. 285 l.

MDK

Jeddy Sándor, Ringler Géza és Miklós

iparművészek, Bedőházy Katinkával 1922. Marosvásárhelyt lakásberendező vállalatot létesitettek, mely 193o. Bukarestbe tette át mütermét.

Biró Béla szives közlése

Jeddy Sándor, festő

Pásztorlúz, 1923. IX. évf. I. r.
636 l.
Erdélyi írok autologiája

Jeddy Sándor

iparművész

Szül. 1890. Marosvásárhely.

László

Orvát Kálmán dr.

Erdélyi Lexikon.

Nagyvárad, 1928. 132. l.

4166. Kunwald Cézár,
Sz. Gráczban 1870 julius 2

Csendélet,

Egy ~~a jobbról lévő~~ (fe
talt tűntet föl, a melyen öt
nyéron három czitrom látható
rajta ~~egy~~ női aktot ábrázoló
füles erdélyi vizkorsó van le
első részét ~~[illegible]~~ kedi. A hátt
mány és szemközt a falon egy,
zoló keretes festmény lóg. Je
WALD C. 6

Vászon, méretei 100:8
1912 május 17-iki 66043 sz. 1
-- Kifizettetett 1912 junius
1912 julius 8-án (1445-912).
912 szvsz. előadmányt.

Sz. n.
Át. le
1167-

V.

Jeddy Sándor

igazgatónak

Marosvásárhely

l.

A Műgyűjtő

1930. 136 l.

Kim. a
működő Ádo

nér	Mióta Á. alk.	mi[illegible] áll. [illegible] dija [illegible]

Zoó Tibor

Jeddy Sándor

Ringler Géza és Miklós

iparművészek

Bedőházy Katinkával 1922. Marosvásárhelyt lakásberendező vállalatot létesítettek, mely 1930. Bukarestbe tette át műtermét

Bíró Béla szíves közlése

3/Pg

Kiváló tisztelettel

[illegible]

Jeddy Sándor

butorterverő

1908 – 1911.

Éinnik 1930. 84. l.

4069. Joach

Sz. Antwerpenben 15

Vásári jelenet

Az előtérben egy jobb
különféle zöldséget áruló sz
götte álló beretvás arczú fé
kissé jobbrafordult, de szem
fogóján, balját pedig térdén
jobbra hajtja és fölfelé tekint
czímerrel és turós bödön »J H
tért folyótól szelt város fog
és két egynyilású kőhíddal.

Fa, méretei 113 : 85 c
6000 K. — Nemes Marczel ajá
911). — Az adományt elfogadta
számú leirat (1548–911). — B
(624–912).

111

Aj. 1911.
Nemes M.

Jeddy Sándor

Az Iparművészeti Iskola növendékei is bemutatkoztak a "Lakásművészeti Kiállitás" termeiben. Margitay Ernő ismerteti az ott szereplő művészek munkáját.
A növendékek közül Deutsch Imre, Jeddy Sándor és Spiegel Imre "egy-egy sokatigérő helyiséget" tervezett, a kritika véleménye szerint.
Predmerszky Béla munkáját is igen kiemeli: falfestés terve "minden szigoru kritikát kibir.

Élet, Bp. 1912. juni. 2. IV. évf. 22. sz. 696. lap.

JEDDY *Sándor*, iparművész, * Marosvásárhely 1890. Kozma Lajosnál és Párizsban tanult. Székely népművészeti motívumokkal dolgozik s Erdélyben sokat foglalkoztatott, jeles bútortervező.

obbrafordult. Előrefésült
zakálla barna, bajusza és
endőjének egymáson át-
ak gallérja bársony.

1. — Lelt. sz. 707. — Értéke
-féle ereklyemúzeumból. —
kat l. a 62. lapon az 580
s 23-án (107–95). — Átvételi
lomásul vette az 1896 április

Jeddy Sándor

Bukarestben el.

Irod
2

Molter Károly: Maros-vásárhely. Erdélyi Város-kepek. Bpr. 1936. 184. l.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

Jeddi ref. templom

Hunzések
Ernst és ónedények XVII–
XVIII. sz.
Fejfák.
Barok faragási szőzék
korona 1761.

Debreczeni László 1937
57–61. l.

Jederán György

lásd: Czeizel Balán

Népszabadsdg, 1988. febr. 24.

A jómodor „átka"

Éppen amikor Pálinkás köteteit olvasgattam, hallottam egy anekdotát. Úgy harminc éve néhányan, csíkos ruhában sétáltak egy zárt udvaron, libasorban persze, így a beszélgetésre, tekintettel az őrzőkre, csak szájtól tarkóig sugdosással nyílt mód. De egy, a kortársai közül nemcsak termetével kimagasló férfiú, mikor neki súgtak, mindig megfordult és hangosan visszakérdezett: „Parancsolsz, kérlek?!" Mintha szerzőnk a *Nézáretben...* a *Sugdosó parti* költőjének szólna vissza – gondoltam a két könyvet a történettel összevetve. Vagy tágabban értelmezve a képet, a keserűre „beérett" negyvenesek nemzedéke hajdani önmagának. De szükséges is már ez a zárt nyilvánosság, a sugdosó parti rendjét felborító jómodor: *„Mert elbutulhat a nemzet"*. Csak a pontosság kedvéért: e rövid idézet a *(Már régóta butul a nemzet)* című vers utolsó sora.

Mező Ferenc

Jederán György: Fényérzékenyített kő (128. o.)

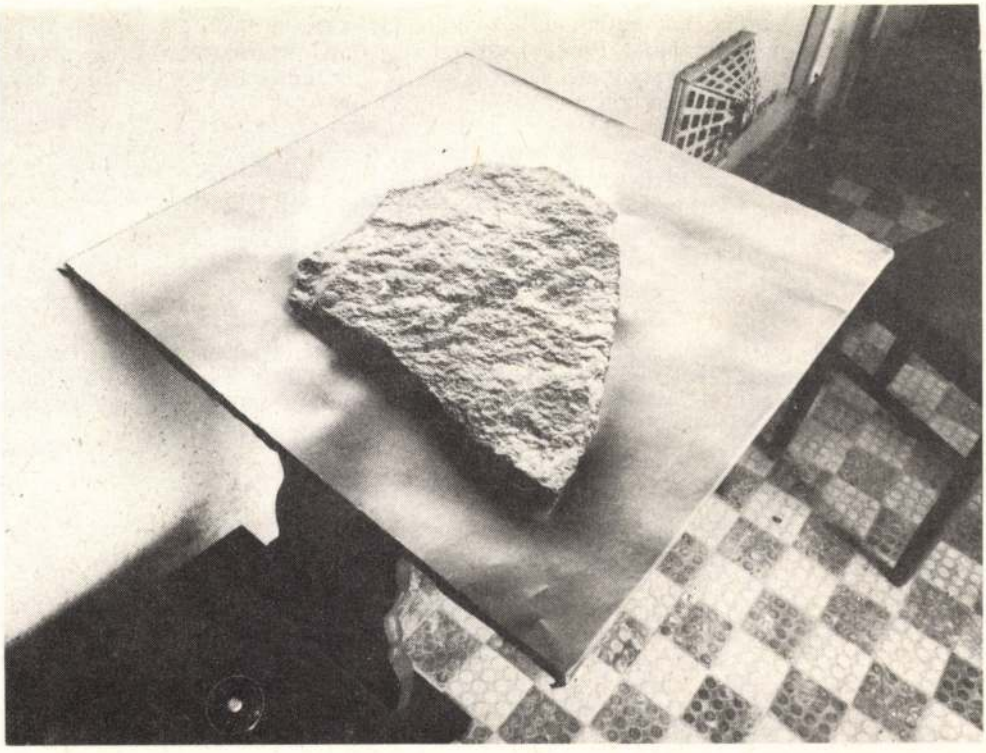

Ilyen iszapba-fúlt nevetéssel a nyitó vers után végigröhöghetjük az egész kötetet. Ám az idézet rávilágít a Pálinkás-vers új sajátosságaira is. A különböző elemek kubisztikus összejátszása mellett és fölött a régi meditatív hangot átfűti a groteszk logika. Pálinkás olyan „könnyedén és logikusan" beszél a megvalósuló képtelenségekről, mint a tévében egy adószakértő. A leghétköznapibb jeleneteket (például egy kisfiú a gangról lécre kötözött spárgával horgászik) félelmetesen szürke szürrealitásba emeli *(Kérek 2 méter lécet mérnök úr)*; a történelmi drámák pedig tragikusan „hétköznapiasulnak", de nem tartás és heroizmus nélkül:

A családi kirándulásokkor pontosan
Ezerkilencszázötvenhatkor a Dömör-kapuhoz
Érkezett a petroforral felfegyverkezett
Család meg Gizi néni...

– – –

...amikor még azt hittük (vagy hitték)
Hogy csak úgy betétes surranóban vagy dorkóban
Mögénk oson valamennyi társunk
És követeli félszámmal kisebb tornacipőjét
Valamikori ökölbe-szoritott lábát ami övé volt
Kisajátíthatatlanul a sírástól a nevetésig
(Vettem egy nyolcvanhármas tornacipőt)

Ahogy a fülszöveg is írja: *„Pálinkás György nem kompenzálja az életbevágó banalitásokat banális megoldásokkal, hanem életbevágó megoldatlanságban és – tegyük hozzá – éppen olyan valóságban tartja őket."* Grammatikai humora olyan érvényes jelképekkel lep meg, mint a *„strucc-trágyába dugott fej"* – honi előrelátásunk méltó címere. Önironikus katonaversében *(Katona levél)*, a „műfajban" egyedülállóan elvont munkás verseiben *(A munkásosztály némi folyadékot a gyomrába juttat, Profilirozott eszterga)* újra hitet tesz az immár felemlegetni is elfeledett működő közösség reménye mellett. S az egész kötet arról is szól, hogy mibe kerül csak reményre kárhoztatva élni:

– – –

Terhes vagyok mondta akár egy felhő moszat
És rákérdezett mégis: „Fázol édes uram!"
Mert észlelem én is nyomorék létem
Kínok-kínjával szül s mi tudatom összezavarja
Kutyamód fényesek az elérhetetlen telkek
De hátha a kutya meg van kötve
(Daganat bújkál közöttünk)

Pálinkás György költészete ma alulról szerveződő spontán felvilágosítás – egy verscímével szólva – arról, hogyan *(Prostituálódik menyasszonyi létünk)*. Olyan fékeveszett játékossággal sorolja a keserveket és zsákutcákat, mint az infantilizált állampolgár, aki egy szomorú vicc erejéig – ha nektek ez kell – csak azért is infantilisre veszi a figurát:

(Fókusz blamázs)

Tudod már olyan kicsik vagyunk hogy mondhatják
Nekünk: olyan kicsik vagytok s csak nézünk
Magunkra mint a fordítva tartott kukkerrel
Ama vizsgáló-bíró ki azt mondta: most olyan kicsik
S tudod ha közel mehetnénk a fordítva tartott
Látcsőhöz valóban azt látnánk hogy ők olyan nagyok
Csak a csiszolt lencsék közé beékelődött a blende
És most nem tudni hogy aki szemben az
Talpon áll vagy mi álltunk fejre

Jédler Mátyás

ácslegény

1730. körül Pesten

a Magyar utcában volt

vendéglője.

Ballai Károly

Magyar korcsmák

és fogadók a XIII—

XVIII. században.

Bp. 1927. 92. l.

Folyó sz.

Tárgy

méretek				Egyes ár		Egyes össz.		Munkák össz.	
Négysz. mtr.		Köb- mtr.		kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.

R. sz. 149K. Riglor J. E. r.-t. Budapest.

MDK

Jedlicka János épitész

Magánépitési eng.Bpesten. Vállalkozók Közl. 19o9.
okt. 2o. 3 1.

Jedlicka János, ép.m.

MDK

8 3850. Adorján János, Farkasrét. 10544. hrsz. nyaraló.

Mag.épit.eng. -Uj épitj.nyert eng.
EP-IP. 43.sz. 1909. okt.24. 396.l.

MDK

Jedlicka János, ép.

96074. Deseö Lajos/X.Héderváry-u. 43/ a X.villám u.863i hrsz. a meleghaz és veranda.

Ma gánépitési engedélyek Budapesten.- váll.közl. 1906. máj.23. 6.l.

K.D.K.

TEDLICSKA Jónás építőmester

Kisebb átalakítások a Király-fürdőn 1904.
1906

Hlg.

Építés és Közlekedéstud. Közl. 1954. 1-2.
Borbás Béla: A Király fürdő 92. l.

92

R. D. K.

JEDLICSKA János építőmester

A Királyfürdő belső átalakítása

1904-ben

Budapest müemlékei II. p. 1962. 198. l.

Jedlicska József

1868 - 74. a pesti
József fiárvaházban
nevelkedett.
Hangszer készítőnek
adatott.
Schmall fiárvahár

109. l

közlésben, hanem a m
törekszik káprázтató el
Vannak természetesen a
nak szánt atribuciói; i
ményekre. Tárgyakként
sokat azonban mellőztü
mint a nagyszámú kép,
és szobroknál iskolák, a
ben csoportosítottuk. A

A lajstromok az
ostromot megelőző álla
helyen őrizték, aminek
szenvedtek, amelyeket
lembe. A lajstromozási
mat is.

A kötet kollektív
Tibor, a Régészeti Mú
Berkovits Ilona írta. A
Genthon István értéke
gyait Csányi Károly (öt
leltára és a gobelineket
Balogh Albin és Lepol
meghatározói Csányi K.

MDK

Jedlik Ányos, fizikus, grafikus

1.) műszaki vázlat : Repr

2.) a dinamó vázlata

Rajz : Repr

Pap János: Őseink gépei – gépeink ősei

M. M.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 18.

Jedlik Ányos, tanár, fizikus (1800–1895).

Jávor Ottó: Trefort utcai „Minta". Az Elte Ságrári André Gyakorló-iskola története. Téka.

1842. okt. 4-én alakult meg a tanárképző intézet gyakorló-iskolája egy pesti bérház két helyiségében 25 tanulóval. Az intézet tanárai közt volt Ribáry Ferenc, Hunfalvy János, Petzval Ottó, Jedlik Ányos, Than Károly, Eötvös Loránd.

Budapest folyóirat, 1988., 10., 46-old.

Szabadalmak, védjegyek, minta-oltalmak minden államban
GUSZTÁV BÉLA
:: okl. gépészmérnök ::
hites szabadalmi ügyvivő
Budapest, VII., Erzsébet-körut 13 sz.
TELEFON 172—74.

TOST és MOLNÁR BUDAPEST,
mű- és tájkertészek VII., István-út 50. sz.
Elvállalnak: Kertek, parkok tervezését, alakitását, rendezését és fenntartását, alkalmi és állandó növénydiszitést, balkonok kiültetését stb. stb.
Telefon 88-75. sz.

1529. alapsz. Dr. Tetétleni Ármin ügyvéd Budapesten. — Lyukasztó- és vágógép kézi üzemre. (Képv.: Weisz.)

—

268. alapsz. Unfrau Hermann asztalos és Döring Fritz egyetemi hallgató Berlinben. — Klozetöblitő. (Képv.: dr. Surányi.)

—

2560. alapsz. Wagner József kereskedő Andernachban. — Rámázatból álló ajtók, vagy más fából készült tárgyak beillesztett táblákkal, vagy tükrökkel és eljárás ezeknek előállitására. (Képv.: Weisz.)

—

2563. alapsz. Wasserfuhr Emil gyáros Bonnban. — Eljárás vasnak és hasonlóknak a légköri befolyások ellen való megvédésére. (Képv.: Török.)

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

Batcheller Birney Clark mérnök Philadelphiában

„Ujitások pneumatikus csőposta-berendezéseken“

cimű 17012. számu, 1899. julius 20-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

A 29852. számu

„Berendezés párhuzamos körpályákon lengő szitáknál a tömegnyomatékok kiegyenlitésére“

és a 33283. számu

„Hengerszék“

cimü magyar szabadalmak tulajdonosa, szabadalmainak gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmait eladja, vagy gyártási engedélyt ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök hites szabadalmi ügyvivő, Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

Aktiebolaget Separator stockholmi cég a 29274. számu

„Fejőgép“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapesten, VII., Rákóczi-ut 44.

J. Pohlig Aktiengesellschaft cöln-zollstocki cég a 32353. számu

„Berendezés nagyolvasztók lejtős pályán mozgó adagoló edényeinek önmüködő kiürítésére“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapesten, VII., Rákóczi-ut 44.

KOSTYÁL JÓZSEF
magyar villamos műszaki vállalata
BUDAPEST, II., Zsigmond-utca 11. sz. vagy Báró Liptay-utca 12. sz
Közvetlen a Margithid-főnél. Telefon 16—96.

Elvállal: Villamos világitás és erőátviteli berendezések szerelését. Csillárok és lámpák átalakitását. Villamos csengő, telefon és jelző készülékek szerelését. Villámháritók, tűz, viz, biztonsági és ellenőrzési készülékek berendezését. Házak és lakások évi jókarbantartását.

Raktáron tartom az összes szerelési anyagokat, üveg-függőket gyöngy-rojtokat és a 70% árammegtakaritásu Dr. Just-féle Wolfram-lámpákat.

Váltakozó-áramot egyenárammá átalakitó készülékeket készitek

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1909. október hó 18-án Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

85699. Paulheim Ferenc és neje (VII., Garay-utca 4.) a IX., Bakács-tér 9447 hrsz. a. 4 em. ház, ép. Paulheim és tsa.

86064. Kudelka Jakab (V., Honvéd-utca 14.) az I., Kelenföld 13960|1. hrsz. a. 3 drb. 3 em. ház.

85267. Kozma Gyula (II., Batthyány-utca 8.) a II., Pasaréti-ut 6710. hrsz. a. emeletes nyaraló, ép. Schannen Ernő.

88211. Gróf Széchenyi László (VI., Andrássy-ut 104.) ugyanott 2 em. ráépités toldalék, ép. Pucher István.

83080. Bacher Ferenc (III., Bécsi-ut 29.) a III., Lelkész-utca 6012. hrsz. a. nyaraló, ép. Bauknecht Tamás.

87278. Hauer Mihály (III., Solymári-ut 3.) a III., San Marco-utca 1623. hrsz. a. földsz. ház.

86089. Nagy Lajosné (III., Pacsirtamező-utca 28.) a III., Selmeci-utca 4. sz. a. földsz. ház, ép. Nagy Károly.

87293. Szauer Gyula (III., Szél-utca 11.) ugyanott földsz. ház, ép. Walter Ferenc.

87256. Komáromy János (III., Calvin-utca 4.) a III., Kenyeres-utca 12. sz. a. földsz. ház, ép. Bauknecht Tamás.

84766. Kröszl Mihály (X., Mogyoródi-ut 4.) ugyanott földsz. ház, ép. Szondi József.

85719. Csereklye Mihály (VI., Futár-utca 35.) ugyanott földsz. ház, ép. Gardowszky Róbert.

81052. Kőszegi György (III., Vörösvári-utca 45.) a III., Filatori-dülő 6334. hrsz. a. földsz. ház, ép. Nagy Károly.

83850. Adorján János (VIII., Erdélyi-utca 14.) az I., Farkasrét 10544. hrsz. a. nyaraló, ép. Jedlicka János.

83822. Kálix József (VIII., Baross-utca 121.) a X., Sörgyár-utca 3. sz. a. földsz. ház, ép. Tóth Ferenc.

85726. Pányi Antal (VII., Bibor-utca 3.) a X., Remény-utca 2081. hrsz. a. földsz. ház, ép. Offenbeck Mihály, épitésére vonatkozó tervei jóváhagyattak;

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

82749. Herczeg János (II., Tölgyfa-utca 4.) a III., Kenyeres-utca 4. sz. a.

86762. Özv. Tasch Tóbiásné (VIII., Magdolna-utca 14.) ugyanott.

87763. Perl Ede (VIII., Lujza-utca 4.) ugyanott.

87561. Delli Mihály (VII., Almási-utca 11.) ugyanott.

87285. Bérczy Sándor (VI., Dessewffy-utca 5.) ugyanott.

87001. U. Wolfner Gyula (V., Arany János-utca 6.) ugyanott.

87260. Altschul Arthur (VII., Nagydiófa-utca 3.) ugyanott.

86571. Kunstofny Antal (VII., Ilka-utca 10.) ugyanott.

87543. Czermann József (VII., Csengery utca 1.) ugyanott.

88213. Kommer József (VIII., Fhg. Sándor-u. 6.) az V. József-tér 1. sz a.

88206. Buzadics József (VII., Izabella tér 2.) az V., Báthory-utca 10. sz. a.

86760. Klein Samu (VIII., Baross-utca 121.)

:: Tanczer József Budapest, V., Alkotmány-utca 27. szám. ::

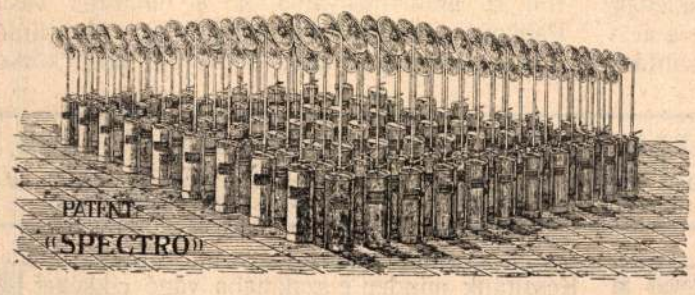

Spectro-világitás telefon 28—32. Bizonylat: egyike a számos utánrendeléseknek, melyek bizonyságot tesznek arról, hogy az első eredeti acetylen „Spectro“

viharfáklyák

:: :: a legjobb hordozható világitást szolgáltatják! :: ::

Utánzatok visszautasitandók! Legjobb épitési világitás! Kérjen eredeti szab. „Spectro“-t.

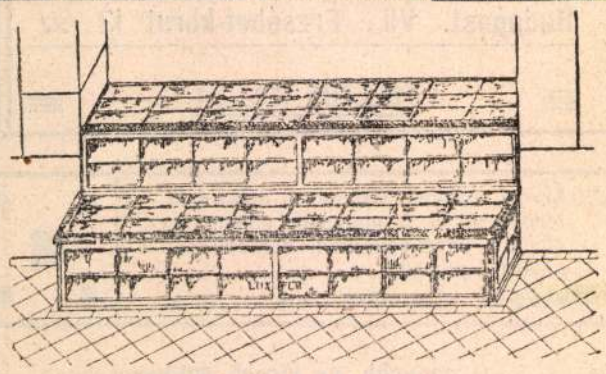

TELEFON 72—44.

Világos pinceket csak **Luxfer-felülvilágitókkal** lehet elérni. Szabad. öntöttvaskeretbe ágyazott felülvilágitóink a járdába helyezhetők 1200 kg. m²-kinti megterhelésig készülnek, absolut vizmentes kivitelben. Csúszás kizárva.

Osztr.-Magyar **Luxfer-Prisma-Gyár** k. f. t. **(Haas és Somogyi mérnökök)**

Budapest, V., Visegrádi-utca 14.

a VIII., Kőris utca 15. sz. a. házra vonatkozó tervei;

c) **jóváhagyásra ajánltattak:**

85048. Lepter János a X., Asztalos Sándor-utca 7286. hrsz. a.
85731. Hazai kőolaj ipar r. t. a X., Gyömrői-ut 8560. hrsz. a.
83389. Raab György a III., San Marco-utca 1623 hrsz. a.
84134. Kiss Károly az I. Német-völgy 12447. hrsz. a.
83366. Kiss Aladár a III., Zaránd-utca 7924. hrsz. a.
81728. Alfa Separator a VI., Petneházy-utca 8—9. sz. a.
84739. Varju Mátyás a VI., Szent László-utca 99. sz. a.
83998. Csendőr György a VII, Fövény-utca 22. sz. a.
87006. Braun és társa a IX, Soroksári ut 9585. hrsz. a.
87254. Gábor Antal a X., Gyömrői-ut 8493|1. hrsz. a.
86095. Fischer Bernát a VIII., Práter-utca 1. sz. a.
86536. Jendrassik Ernő az I., Kelenhegyi ut 13212. hrsz. a.
85683. Sztehló Kornél a II, Mecset-utca 3609. hrsz a.
84128. Barabás és tsa az I, Alagut-utca 5. sz a.
86773. Novák Béla a II, Fő-utca 3094. hrsz a.
87396. Herczfelder Emma a VI., Váci-körut 37. sz. a.
86503. Schwarcz Lajos a VIII., Baross-utca 5538 hrsz. a.
80482. Salamon József a VII., Jávor-utca 28. sz. a.
83964. Strausz Adolf az V., Dráva-utca 1359. hrsz a.
84000. Gerstenberger Emil a VII., Törökőr-dülő 2517. hrsz. a.
87838. Steiner Ferenc a VIII., Madách-utca 6417. hrsz. a.
87382. Szabó József a VIII., Madách-utca 6417. hrsz. a. házra vonatkozó tervei;

d) **gépekre és felvonókra:**

86070. Biraucz Döme (VII., István-ut 11.)
86598. Henger Antal (VII., Jósika-utca 14.)
86535. Kardos Miksa (VIII., József-körut 16.)
86066. Somlyó Gyula (II., Nyul-utca 7.)
86065. Balla Henrik (V, Nádor-utca 1127. hrsz.)
85268. Semsey László gr. (I., Városmajor-u. 28. sz.)
84785. Lustig és Wéber (VIII., Baross-utca 4.)
84744. Schillinger Anna (VI., Vörösmarty-u. 47. sz.)
84123. Kecskeméti Árpád (VIII., Rákóczi-ut 17. sz.)
81927. Schwarcz Samu (VII., Elemér-u. 12)
79528. Tihanyi Gyula (VIII., Szigony-utca 6614. hrsz.);

e) **elutasittattak:**

84143. Holstein és társa az V., Révész-utca 1396. hrsz. a.
84458. Dormann Béla a VI, Nagymező-utca 42. sz. a.
84773. Fekete Vilma a VII., Hársfa-utca 4760. hrsz. a.
87586. Csapkovits Jánosné a VII., Hársfa-utca 5. sz. a.
85284. Ács Aurél az V., Csanády-utca 1727. hrsz. a.
80679. Mechlovits Béla a II., Fő utca 7. sz. a.
84284. Mendelsohn Gyula a VIII., József-körut 25. sz. a. házra vonatkozó tervei.

Pályázatok tervkészitésre.

Templom és gimnázium tervezés. A Szent Imre templomépitő-bizottság és Collegium igazgatósága pályázatot hirdet az I. ker. Fehérvári-ut 15. sz. alatti telkén létesitendő templom és gimnázium építési terveinek elkészitésére. A templom 1500 hivő befogadására nyujtson megfelelő helyet és az építési költségek a 400 000 koronát meg nem haladhatják. A jeligés levéllel ellátott pályaművek a Szent Imre Collegium igazgatóságánál (Budapest, I, Fehérvári-ut 17.) 1910. február 1-én déli 12 óráig adandók be. Dijak: I 2500 k. II 1200 k. III. 800 k. Megvételi dij 400 k. Mindennemü felvilágositást a Szent Imre Collegium igazgatósága ad. Ugyanott szerezhetők meg a pályázathoz szükséges helyszinrajzok. A teljes szövegü pályázati felhivást lapunk mai számának hirdető részében hivatalosan tettük közzé.

A Rákóczi-siremlék pályázat pályabirósága e hó 13-án tartotta meg első ülését. A pályabiróság tagjainak névsora a következő Elnök: báró Forster Gyula főrendiházi tag; tagok az Országos Magyar Képzőművészeti Tanács részéről: dr. K. Lippich Elek min. tanácsos, a művészeti ügyosztály vezetője, dr. Térey Gábor udvari tanácsos, a Szépmüvészeti Muzeum osztályigazgatója, Fittler Kamill udvari tanácsos épitőművész, az Iparművészeti Iskola igazgatója, Basch Gyula festőművész, Benczur Gyula főrend, festőművész, az állami festőmesteriskola igazgatója, dr. Alexander Bernát iró, tudományegyetemi tanár, Bezerédi Gyula szobrászművész, Maróti Rintel Géza iparművészeti iskolai tanár, épitő- és szobrászművész, Korb Flóris épitőművész, Pecz Samu müegyetemi tanár, épitőművész; a Műemlékek Országos Bizottsága részéről: Schulek Frigyes müegyetemi tanár, épitőművész, dr. Éber László, a bizottság előadója; a Magyar Képzőművészek Egyesülete részéről: Szamovolszky Ödön és Gách István szobrászművészek; a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet részéről: Kertész K. Róbert műszaki tanácsos, épitőművész; a Magyar Épitőművészek Szövetsége részéről: Tőry Emil müegyetemi tanár, épitőművész. A pályabiróság alaposan megszemlélvén a pályaműveket, végeredményben elhatározta, hogy kebeléből szükebb bizottságot küld ki a tervek alapos és beható tanulmányozására, amely bizottság a jövő hét folyamán terjeszti majd be jelentését. A szükebb bizottság tagjai lettek: Schulek Frigyes épitőművész, Szamovolszky Ödön és Gách István szobrászművészek, Kertész K. Róbert épitőművész és dr. Éber László.

Temetői kapu tervezése. Az aradi uj temetőben épitendő kapuzat tervpályázatán 4 pályamű érkezett be. A biráló-bizottság egyhangulag kimondotta, hogy a pályadijak kiadását nem hozza javaslatba. A zsüri azt ajánlja a tanácsnak, hogy a pályadijakat emelje fel és szólitson fel aradi épitészeket tervek készitésére, akik névtelenül pályáznának és igy bizonyára a gondolatnak megfelelő művészi megoldást nyujtanak. A pályázati feltételek annyiban változnak az uj kiirás alkalmával, hogy nem 1:20, hanem 1:50 méretü rajzokat fognak kivánni.

Pályázatok állásokra.

Rajzolói állás. A m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokságnál az épitésügyi szolgálat körébe tartozó rajzolói és egyéb irodai segédmunkási teendők ellátásáára november 1-ére egy műszaki rajzoló kerestetik. Havi jutalomdij 120 k. Felmondási idő: bármikor két hét. Pályázók a végzett tanulmányaikat és eddigi alkalmazásukat igazoló bizonyitványokkal felszerelt kérvényeiket október 28-áig a m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerület hadbiztosságához nyujtsák be.

Mérnöki munkálatok.

Felmérési munka. Bácsmegyei Szépliget község előljárósága pályázatot hirdet a mezei utak, dülő utak, legelők és az elfoglalt területek felmérésénél teljesitendő mérnöki munkálatokra. Felhivatnak mindazon mérnökök, a kik ezen felmérési munkát elvállalni hajlandók, hogy ajánlataikat Szépliget község előljáróságához november 2-ig adják be. Egyéb adatok ugyanott beszerezhetők.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister a Lévától Bakabányáig, illetve Egegig vezetendő h. é. vasut kiépitését tervező érdekeltség által kiküldött végrehajtó-bizottságnak a máv. Léva állomásából kiágazólag Garamlök, Besse és Rendve községek érintésével a zsitvavölgyi h. é. vasut Zsitvafödémes állomásáig vezetendő szabv. nyomt. h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt az 1910. március 4-ig terjedő időtartamra megadta; Barcza László, mint a Sümegtől Csabrendeken át Devecserig tervezett h. é. vasutonal létesitésére az érdekelt községek képviselőiből alakult végrehajtó bizottság elnökének, a dunántuli h. é. vasutak Sümeg állomásától kiindulólag Csabrendek, Gyepükaján, Jenőtelek, Káptalanfa, Hang és Bodorfa községek érintésével a máv. Devecser állomásáig vezetendő szabv. nyomt. gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; Péterffy Antal ügyvéd, aradi lakos részéről 1908. augusztus 31-én hivatalosan kiállitott okirat tanusága szerint az arad—hegyaljai h. é. motoros vasut Pankota állomásából kiindulólag Magyarád, Agris, Aranyág, Drauc, Dund és Tauc közsé-

LOKSAY és PICHLER vizmüberendezők TELEFON 69—53. Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 7. szám. Központi fütés-, szellőztetés- és fürdőtelepek, légszesz-, vizvezeték- és :: csatornázási berendezések. — Épület- és diszmübádogosok ::

Heller és Vogel fémnyomók ■ csiszolók és galvanizálók, specialisták mérlegtányérokban ■ Budapest, VII., Nefelejts-utca 16. Telefon 91—54. Telefon 91—54. Készitünk minden e szakmába vágó cikkeket pontos és lelkiismeretes kivitelben, olcsó ár mellett.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Jedlinszky László

1976. január 18., vasárnap

1021

Jedlinszky László munkája

rok – prog

tudat világa. — 18.33: Zene-
ari muzsika. — 19.03: Filmda-
alok. — 19.30: Ifjú Zenebarátok
íradója. — 19.50: Labirintus. —
0.00: Friderika. Operettrészle-
ek. — 20.33: Zenei szerkesztők
s rendezők műhelyében. —
1.33: Hangszerszólok. — 22.00:
Miskolci Váradi András népi ze-
ekara játszik. — 12.33: Derüre
s derű (ism.). — 23.00: Szóra-
oztató zene Szófiából. — 23.22:
Zenekari muzsika.

3. MŰSOR

14.05: Új lemezeinkből. — 14.40:
Budapesti kamarakórus napok a
Zeneakadémia kistermében. —
5.17: Népdalok. — 15.30: Isko-
arádió. — 16.03: Magyar szerzők
művelői. — 16.40: Viorica Cor-
ez és Kurt Böhme énekel. —
7.15: Láttuk, hallottuk — a szín-
ázban és a moziban (ism.). —
7.30: A hét zeneműve (ism.). —
8.03: Kritikusok díja 1975. —
8.22: Huszonöt perc beat. —
8.47: Operaötösök. — 19.15: Is-
olarádió. — 19.33: Kapcsoljuk
z Erkel Színházat. — Közben:
Kb. 20.35: Irodalmi összeállítás.
– Kb. 20.55: A hangversenyközvetítés folytatása. — Kb.

Lillafüredi Emlékház: Herman Ottó munkássága. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Ózdi kohászmúzeum. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Rendezvény

VASÁRNAP

A társadalomba beilleszkedni nem tudó fiatalok — előadás a miskolci Fórum eszpresszóban délután 4 órakor.

Reflex beatklub az ifjúsági házban délután 4 órakor.

Bábelőadás az úttörőházban délelőtt 10 órakor.

Filmvetítés gyermekeknek Tiszakeszben délelőtt 10 órakor.

EDDA beatkoncert a Bartók Béla Művelődési Központban este 6 órakor.

TAPOLCA-ADY
A SZÉP FRUSKÁK VÖLGYE
Mb. szi. csehszlovák film
Kezdés: 7 órakor

HÁMOR
KETTEN EGY LÁNYÉRT
Mb. román film
Kezdés: 6 órakor

PERECES
BABAHÁZ
Mb. angol film
Kezdés: 6 órakor

HÉTFŐ

BÉKE
MONSIEUR VERDOUX
Amerikai film
Kezdés: f. 4 órakor

BABAHÁZ
Mb. szí. angol film
Kezdés: hn. 6 és 8 órakor

KOSSUTH DE.
HOGYAN MONDJAM MEG GYERMEKEMNEK?
Mb. szí. NSZK-film
16 éven felülieknek!

Jedlinszky László

rajza

Ulö ember

Észak-Magyarország 1972/248 4 old.

Jedlinszki Miklós
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021

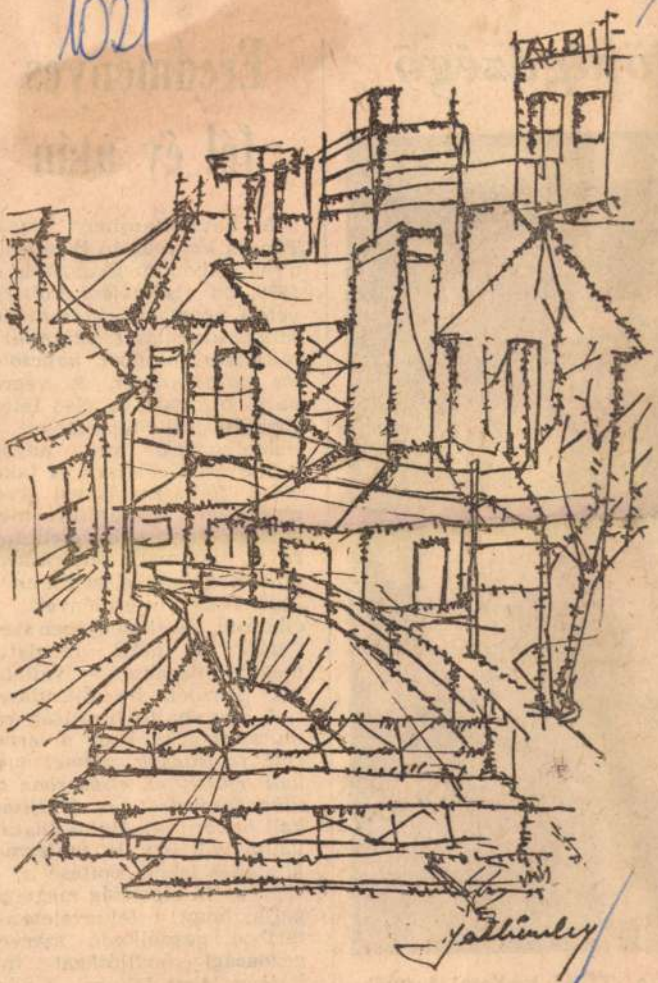

(Jedlinszki Miklós rajza)

földgázégő

k a TÜKI szellemi terméke.
díjat nyert. Kézi, fél- vagy tel-
működtethető. A generál-kivi-
gyár egyik fontos tartozékát a

a napokban megvizsgálta *az 1970. év első félévi költségvetési bevételeinek és kiadásainak alakulását, valamint a fejlesztési alappal kapcsolatos gazdálkodást.* A végrehajtó bizottság az első félévi gazdálkodási feladatokat a rendelkezésre álló anyagi erőforrások célszerű és takarékos felhasználásával eredményesen valósította meg. Gondoskodott a bevételi források maximális feltárásáról, ami nagyban elősegítette a különböző intézmények jó ellátását. Eredményesen szervezték a helyi feladatok megvalósításához a vállalatok pénzbeli hozzájárulását.

A végrehajtó bizottság rámutatott arra, hogy *a tervezett felújítások ütemét meg kell gyorsítani, elsősorban az útkarbantartást és felújítást kell biztosítani.* Halaszthatatlanná vált egy 16 tantermes általános iskola építése is. A végrehajtó bizottság megvizsgálja, hogy a felügyelete alá tartozó gazdálkodó szervek gazdasági önállóságát miképpen lehet fokozni, a döntési jogköröket milyen területeken lehet decentralizálni. Ezzel is elősegítik az eszkö-

Jedlinski Miklós

Zapa a 8. oldalon

Érsekvapyarország 1970 augusztus 23

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 JUL 18

1021

(Jedlinszky Tibor rajza)

Dolgozzanak, de hogyan!?

Nyár van, az iskolák üresek, legfeljebb festők, mázolók, szerelők járnak-kelnek a kihalt folyosókon. S hol vannak a kis- és nagydiákok? Csoportosan úszni tanulnak, mások a nyári napközi táborokban játszanak önfeledten, a nagyszülőknél nyaralnak vidéken, megint mások autóstoppal, vonattal utazva igyekeznek kihasználni a szünidőt.

Nagy számban vannak olyanok is, akik munkát vállalnak, hogy megkeressék talán éppen a nyaraláshoz szükséges pénzt, vagy pedig szívük vágya szerint megvehessék a legdivatosabb pulóvert vagy farmert.

*

A balatoni országúton egy benzinkútnál találkoztunk két fiatallal. Éppen autóstoppra vártak, hazafelé tartva.

— Mennyi ideig voltatok a Balatonon?

— Két hetet.

— S miből?

— Amit megkerestünk. Most újból vállalunk két hétre munkát, s abból az összegből visszajövünk.

Milyen szépen hangzik! A fiatalok dolgoznak, s ebből a pénzből 4 heti nyaralásra is futja. Igen. Első hallásra feltétlenül dicséretes, hogy dolgoznak, s az is, hogy nem a szülők pénzén mennek nyaralni.

*

De nem engedtük-e el túlságosan a gyeplőt? Vajon annyira magától érthetődő-e, hogy a kereset csak a fiatalé, hogy azt magára költi, hogy

1971 JAN 6

1021

1971. január 6., szerda

Városrész

Jedlinszky Tibor munkája.

Jedlinszky Tibor

1971. január 6., szerda

Szakszervez
az L

A Lenin Kohászati Művekben már befejezték a szakszervezeti bizalmiak és a műhelybizottságok újraválasztását. E hét keddjén kezdték meg a tisztújítást az üzemi bizottságoknál, és február 12-én lesz a szakszervezeti tanács újraválasztása.

Erősödött
demokrácia

— Az eddigi választások azt mutatják — mondja Gácsi Ferenc, a gyár szakszervezeti bizottságának titkára —, hogy tovább erősödött a szakszervezeti demokrácia, s a tagság konstruktív módon élt jogaival. A jelölő bizottságok a szakszervezeti tagság 70—75 százalékával beszélgettek, ennek alapján alakították ki javaslataikat gondjaival. A dolgozók véleménye ebben is találkozik a gyár vezető szerveinek intézkedéseivel.

Sok szó esett a munkaversenyről, a szocialista brigádokról, s ezek erkölcsi és anyagi elismeréséről. Ebben az évben sok új elképzelést akarnak ezzel kapcsolatosan megvalósítani. Ez évben adományozzák oda például először a vállalat kiváló szocialista brigádja címet. Az erkölcsi elismeréssel pénzesboríték is jár, hiszen brigádtagonként 1500 forintot nyújtanak majd át. Az értékelés szerint, legalább 24 olyan brigád van, amely méltó e kitüntetésre, s ezek közül választják ki a tíz legjobb kis kollektívát.

A gyár szakszervezeti vezetése figyelmesen feljegyzi a dolgozók véleményeit, javaslatait. A szakszervezeti tanácsülésen választ adnak rá, hogy időközben hogyan oldották meg a gondokat, mit szándékoznak tenni a jövőben. Ezen túlmenően, az elkövetkező időben rendszeresen tájékoztatják a kérések, javaslatok sorsáról, teljesülésükről az érdekelteket.

Csorba Barnabás

Szocialista brigád

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓIGAZGATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Jedlinszki Tibor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1970 NOV 4

1970 NOV 4

1021

Szerda, 1

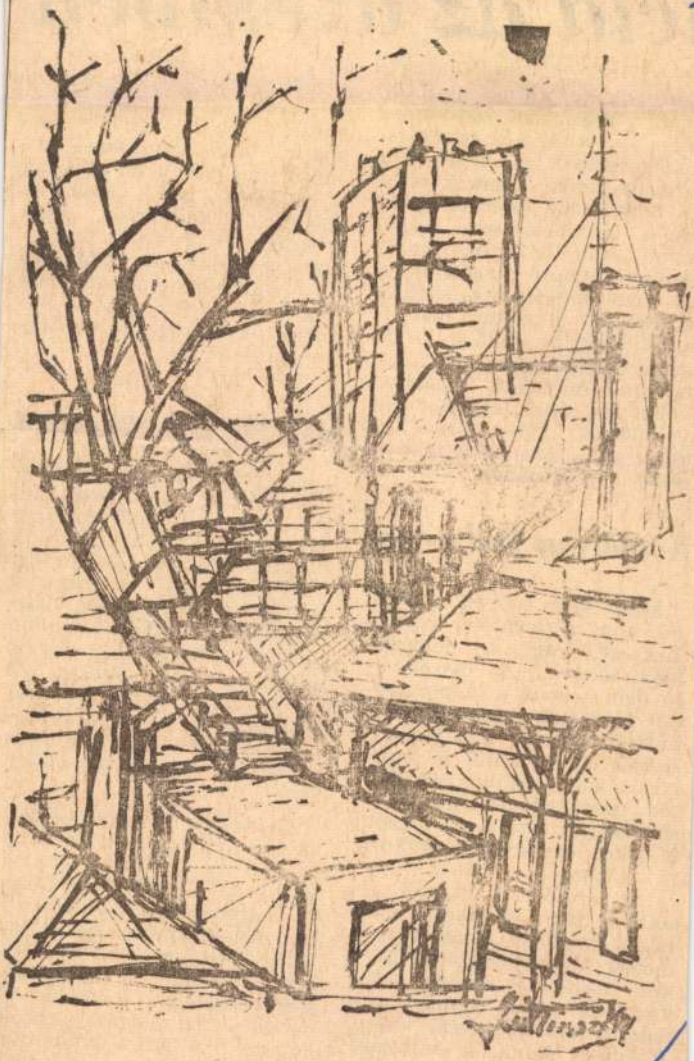

(Jedlinszki Tibor rajza)

ícia az üzemben

kat szolgáló, közvetlen fórumai, a műszaki konferenciák, a rendszeres termelési tanácskozások, s a szocialista brigádvezetők tanácskozásai is. A műszaki konferenciákat és a termelési tanácskozásokat tulajdonképpen mindenütt kötelező megtartani. S az ezzel kapcsolatos rendelkezéseket általában nem is sértik meg a vállalatok. De az említett fontos fórumok tartalmi munkáját vizsgálva néha úgy tűnik: egyik-másik vállalatnál alig jutnak tovább a papíron előírt formaságok betartásánál.

Komolyan kell venni

Mind több helyen ismerik fel, hogy a termelési tanácskozások, vagy a dolgozók más fórumainak összehívása nem csupán a „kipipálandó" feladatok egyike. Ezt tanúsítják annak a vizsgálatnak a tapasztalatai is, amelyet a közelmúltban az Építők Szakszervezetének Borsod megyei bizottsága végzett el a két legnagyobb építőipari vállalatnál, a BÁÉV-nál, és az ÉAÉV-nál. Megállapították, hogy mindkét vállalatnál komolyan veszik a termelési tanácskozásokat, azokon megfelelő, őszinte tájékoztatást adnak a dolgozóknak. A tanácskozások vitája általában élénk, a dolgozók szóvá teszik a szervezési, anyagellátási és műszaki problémákat, szólnak a bérszintű vezetők, akikhez a dolgozók felszólalásukat címezték. Azért, mert a termelési tanácskozásokról készülő jegyzőkönyvek gyakran sablonosak, nem azzal az igénnyel készülnek, hogy megőrizzék az összes elhangzott gondolatokat. Előfordul az is, hogy nem térnek vissza a kollektíva előtt a korábbi tanácskozások észrevételeire.

Lehetőségek sokasága

Az említett fogyatékosságok ellenére az üzemi demokrácia különféle fórumai egyre hatásosabban töltik be szerepüket. A megye két nagy építőipari vállalatánál is mind több és több javaslatot hasznosítanak, mind jobban figyelnek a bíráló megjegyzésekre. Persze, az üzemi demokrácia kibontakozásának a kötelező beszámolókon, tanácskozásokon kívül is számos lehetősége van.

Az üzemi demokrácia fejlődését jelzik a szocialista brigádvezetők tanácskozásai, amelyek a megye legtöbb vállalatánál rendszeressé váltak. Jó példa egy sátoraljaújhelyi kisüzem, a Tisza Bútoripari Vállalat gyárának gyakorlata. Ezt a rendkívül nehéz körülmények között dolgozó üzemet a kollektíva felelősségérzete, összefogása teszi nemcsak életképessé,

Jedlinszky Tibor

munkája

Vázlat.

Román-Magyarország 1973/27 4 old

Jedlinszky Tibor

rajza

Tanulmány

Iskolák - Magyarország 1973/84 4 old

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 APR 18

Északmagyarország

Jedlinszky Tibor

1021

1973. á

UDVAR

Jedlinszky Tibor rajza

zgalomról

negtakarítás
Gépgyárban

műszaki fejlesztéssel szem-
ben. Ebben is támaszkodnak
a mozgalomban résztvevők-

Új vá
szülő

A TIFO Leni

Fiatal, szocialista városunk, Leninváros egyre gazdagodik, fejlődik. Az olefinprogram keretében hozzákezdtek a Tiszai Vegyikombinátban az olefinmű, a Ti-

Jedlinszky Tibor

1973. február 2., péntek

1021

VÁZLAT

Jedlinszky Tibor munkája.

ESZAKMAGYARORSZAG
1973 FEB 2
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973. február 2., péntek

Önvizsgálat a Bodrog-zugban

A KENÉZLŐI Dózsa Termelőszövetkezetben, a sátoraljaujhelyi járás egyik legnagyobb mezőgadasági üzemében a közelmúltban tartott zárszámadó közgyűlésen jó eredményekről adhattak számot. Ám a zárszámadásra mégsem az önelégültség volt a jellemző. Sarkalló célzással hangsúlyozta ezt a beszámoló, amelyet Kecskeméthy Gyula, a szövetkezet elnöke terjesztett elő:

Igen kedvezően alakult a fekete ribizli és a kajszibarack termesztése. A fekete ribizliből 35 ezer forint árbevétel ért el a szövetkezet holdanként. Hasonlóan nyereséges volt a kajsziültetvény is.

Viszont a tagok pénztárcájából vont el nem kívánatos tandíjat az almatermesztés drága leckéje. A 208 hold almáskert a szövetkezet egyik

Korszerűsödő munkahely

Az Elzett Fémlemezipari Művek sátoraljaújhelyi gyárában az idén már 336 ezer garnitúra gépkocsiajtó kilincset és csomagtartó zárat gyártanak a szovjet Zsiguli és a lengyel Polski Fiat személygépkocsikhoz. A korszerű galvanizáló üzemmel és melegkamrás présöntő berendezésekkel felszerelt üzemben kétemeletes irodaházat építettek. Az eddigi irodaépületben kényelmes öltözőket, fürdőket, gépesített konyhát, éttermet és orvosi rendelőt rendeznek be. Az átépítést az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 ÁPR 11

Északmagyarország

Jedlinszky Tibor

1021

Tanulmány

Jedlinszky Tibor rajza

tertől

s a nyugdíjas tagok szociális helyzetét is.

De térjünk vissza a miniszter leveléhez, amely egy másik gondra is felhívja a figyelmet. Nevezetesen: az idén ismét sok problémát okoz a rendkívül száraz télitavaszi időjárás. Ennek káros következményeit csak úgy tudjuk ellensúlyozni, ha üzemeink fokozott gondot fordítanak a tavaszi munkák elvégzésére, a talajok jobb vízellátására. Az öntözési lehetőségek maximális kihasználásának különösen a szántóföldi növénytermelésben és a gyepgazdálkodásban van nagy jelentősége. A népgazdasági igények kielégítése, a lakosság kedvezőbb élelmiszerellátása ugyanakkor megköveteli, hogy a szövetkezeti gazdaságok fokozottabb gondot fordítsanak a kézimunkaigényes növények — a cukorrépa, a dohány és zöldségfélék termesztésének fejlesztésére. Ismét egy olyan gond, amelyet mindannyian tapasztalunk, érzünk. Enyhítésére Borsodban is több lehetőség kínálkozik, mint amennyit eddig kihasználtunk. A kedvező feltételek, melyeket a kormányzat az elmúlt évben megteremtett, az idén is érvényben lesznek: a zöldség-gyümölcs ellátásban, elsősorban a munkáslakta településeken mindenképpen

Jedlinszky Tibor

rajza

Észak-Magyarország 1973/90 4 old.

Jedlinszky Tibor

Zajta a 4. oldalon

Ersekmagyarország 1970 november 4

JEDLITSKA ANTAL, asztalosmester

Budai aszatolsmester volt 1828-ban.-Vizivárosi lakos.-Helyrajzi szám: 497.-Segédek száma: -.-Összeirási szám: 1153.- 46.old.

BATKI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 89.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Jedon Erzsébet, grafikus, 1941. végbizonyitványt nyert

Iparmüvészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
33 l.

- Borovszky 54 l. - A váczi egyház-
I.kötet, Vác, 1915, 171 l.

ban. Rossz állapotban volt, müvészi
1952-ben.

rváth-kuria/

Csécse felé vezető országut felett.
zicista épület, 15 falpillérrel,
16 ablakkal. Kerti homlokzat kiugró
három kőpilléren, oldalán négy-négy
yitott csarnokot alakit. 1820 körül.

1324-ben emlitik. Lajos király 1353-
főispán nejének adományozza. Így

Jedon Erzsébet

grafikus
az alábbi iskolában
végzett.

Pesti Hirlap
1943. júl. 8.

(f. j.: Az Iparművészeti Iskola munkabemutatója.)

rono la pittura ungher
e vi penetrò l'impression
francese, ~~studiarono a~~
~~Roma nel Villino Fra~~
per munificenza di
quel grande studioso
amatore d'arte e
patriota che fu
Mons. Guglielmo
Fraknói, studiar
alcuni artisti
a Roma
ma bisogna
compensarlo ch
essi rimasero in
fatti da qualunq
influsso dell'arte
italiana di

MDK

Jedon. Erzsébet

Az Ipmüv. Isk. grafikai szakoszt.-án végzett 1943-ban.

/f.j./: Az Ipmüv. Isk. munkabemutatója.

Pesti Hirlap 1943. jul. 8.

Jedovszky Éva

M.D.K.

HKI müem oszt.

A Bp.V., Váci u. 10. sz. épület müemléki helyreállitásának terve.

Müemlékvédelem 1967/1. 61. 1.

Jedovszky Éva

készitette a Bp, V. utca sz. ház müemléki helyreállitásának tervét.

Komárik Dénes: Rövid hirek

Müemlékvédelem, 1971.2.sz.

98.1.

Jedovszky Éva

A Bp. VIII. Gyulai Pál utca 5.sz. házat Gerster Károly tervezte 1860-ban sógora, Kauser János kőfaragó részére, aki valószinüleg közreműködött a homlokzat kiképzésében. - Az épület 1969-ben elkészült helyreállitásának tervét Jedovszky Éva készitette.

Bibó István: Rövid hirek budapesti épületekről.
Müemlékvédelem, 1970.2.sz. 122-123.l.

122. l.

Jedovszky Éva

Zimonyi László és Jedovszky Éva készitette a Bp.I. Szalag u. 18. és 20. sz. házak felújitásának tervét.

Bibó István: Rövid hirek budapesti emlékház-ügyekről. Műemlékvédelem, 1971.4.sz.252-253. l.

M.D.Kó

Jedovszky Éva

Bp. I. Táncsics m. i. 27. sz. ház müemléki helyreállitásának terve.

Müemlékvédelem 1967/2. 127.1.

Dr. P. K

JEDOVSZKY Éva építész

Részvétel a pályázaton /II. kategória/ I. díj

Társtervező: Kesler Tibor

/ b.j./ Vita az építőművész- szövetségben a családiház-építés uj megoldásairól
Kihirdették a sorház-tervpályázat eredményét

Magyar Nemzet 1962. március 4. 4.l.

Jedovszky Éva, [építész] MDh.

Az új létesítmény kivitelező tervezője.

–: Átadták a Kútvölgyi úti új növérszállást

11. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. febr. 17.

Jedovszky Éva

A Bp.I.Fortuna u. 4.sz. ~~kávéház~~ belső átalakitásának és részleges müemléki felujitásának munkáit Jedovszky Éva /ülőfülkék helyreállitása/, Hámos Miklósné /belső átalakitás/ és Mendele Ferenc és Nándori Klára /udvari homlokzat helyreállitása/ tervezték.

Müemlékvédelem, 1974. 1.sz. 51.1.

JEDOVSZKY ÉVA, NÁNDORI KLÁRA
HÁMOS MIKLÓSNÉ
MENDELE FERENC

A Fortuna utca 4. sz. épületének helyreállitási terveit készitették

Müemlékvédelem, 1974. 1.sz. 51.1.

Jedovsky Éva

tervezte a Bp.Ť. Battlyány tér 7. n. ház
1970-ben kerdődött fdúji tásat.

Pereházy Károly: A városrész-rekonstrukciók...
Művtört.-rt.1972.3.sz.213-223.1.

Ü5.l.

Jedovszky Éva

Az I. Szalag u. 18 és 20. sz. házak felújítá-
sának tervét Simonyi László közösen
készítette. (I. ker. IKV. Műemléki Osztály).
A házak 1800, illetve 1795 körül épültek.

Bibó István: Budapest.

Műemlékvédelem, Bp., 1970. 4. 272. old.

Jedovszky Éva

Országház u. 6. sz. épület
helyreállításának tervező építésze
(1968)

Magyar Műemlékvédelem 1971-72
Bp. Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Jedovszky Éva építész

A Fortuna utca 4. sz.
Műemliki átalakítását
tervezte.

B. Kaiser Anna cikke.

Műemlikvédelem 74/1 51.

Jedrassik

??

MDK

Zsolnay épületkerámiai munkái 1911-14:

Akecskeméti főreál eozinos ivkutjai. / Zaboreczky F./; Bp. Jedrassik-villa külső zománcos díszei.

76.o. 33. jegyzet.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Jefanov MDK

A Műcsarnokban szovjet képzőművészek kiállitását rendezték. Fenti művész is részt vesz.

Esti Hirlap 151 sz. 1958. jun. 29. 2 old.

Szűts Béláné

Jefanov V.P.: Sztálin és Molotov
gyermekek között

Nők Lapja, 1949. okt.
I. évf. 1 sz.

JEFFER, Nikolaus Kárpitás (Kismarton)

A Brukenthal-palota díszítési dolgozott

AH 1996 182.

Jefimov

[redacted]

Május 3-án nyilik a Műcsarnokban szovjet képzőművészeti kiállitás fenti művész munkáival részt vesz.

[redacted]

98 sz. 1958. ápr. 27 2 old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.51.16.ó

Jég József.

A kőszegi művésztelep.

Varga N.Lajos életrajza.
feldolgozta:Kopp Jenő.

Jégallay Andorné grafikus

Budai Szépművészeti Társulat kép-
kiállításán szerepelt.

NM. 934. II. 15.

Jegel, Michael, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztloslegé-
nyek jegyzéke: "Jegel, Michael, Wienerneustadt. 1695.
X.24.". 116.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967
A Győri Múz. Évkönyve

Jegel M./Michael/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Wienerneu-
stadt:Jegel M." 12h.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüveslégének
történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.1967,Győr.- A Győri
Múz.Évkönyve

Michael Jegel, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, Ist fremd gesessen Tischler gesel Michael Jegel von der "ennirschen Neustadt". 110.old. Anno 1695 den 24 octobr

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

JEGENTAIFEL Ferenc egri kőmüves. Egerben az 1800. évi adókönyv egy izben emliti nevét. Személye valószinüleg azonos Jogenteufel Ferenc egri kőmüvesével, akit az adóösszeirások már 1785-95 között emlegetnek.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

[illegible] hónuva)
arís az adóösszeírások már 1785-
95 körök említenek.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345. old.

Jegenyei - jegenyés

Jegenyei ref. templom

középkori, igen szép falusi templom, igen egyszerű műrészletekkel.

A templom, mely eredetileg Szent Mihály tiszteletére volt szentelve, alaprajza

Debreczeni László

1935.109.l.

Templomaink

A jegenyei plébániatemplom

Ha a harangjának dátuma hiteles és az nem máshonnan származott oda, már 1252-ben plébániatemplommal rendelkezett a falu. Antal kolozsmonostori apát 1423-ban mint *régi* plébániatemplomról ír a jegenyeiről és Albert egeresi plébános ellenállása dacára elrendeli betöltését, élve Miklós erdélyi vajda által 1343-ban megerősített jogaival.

A templomot Szent Mihály arkangyal tiszteletére szentelték, erről 1432-ből vannak írott adataink.

Az elbizonytalanodás éveiben a hívek kitartanak, és 1615-ben Bethlen Gábor a katolikusoknak ítéli a templomot. A hívek több ideig a kolozsvári jezsuiták gondozásában voltak. 1710-ben végleges plébánia váltja fel a licenciátust, majd a hívek 1722-ben plébánost is kapnak. Ugyanebben az évben felújítják a templomot, majd 1850-ben egészen újat építenek.

Nem teljes a kép, ha nem említjük meg a falu határában lévő fürdőt, amit 1890-ben dr. Hermann Antal tanár és etnográfus vett bérbe a római katolikus tanulmányi alaptól azzal a céllal, hogy ott igazi nyaralót létesítsen, létrehozza ott a Kalotaszegi Múzeumot, és hogy kiadja a fürdő értesítőjét *Kalotaszeg* címen. A tervek csak részben valósultak meg.

A hívek odaadását tükrözi a mindig gondozott templomkert és temető.

H.GY.

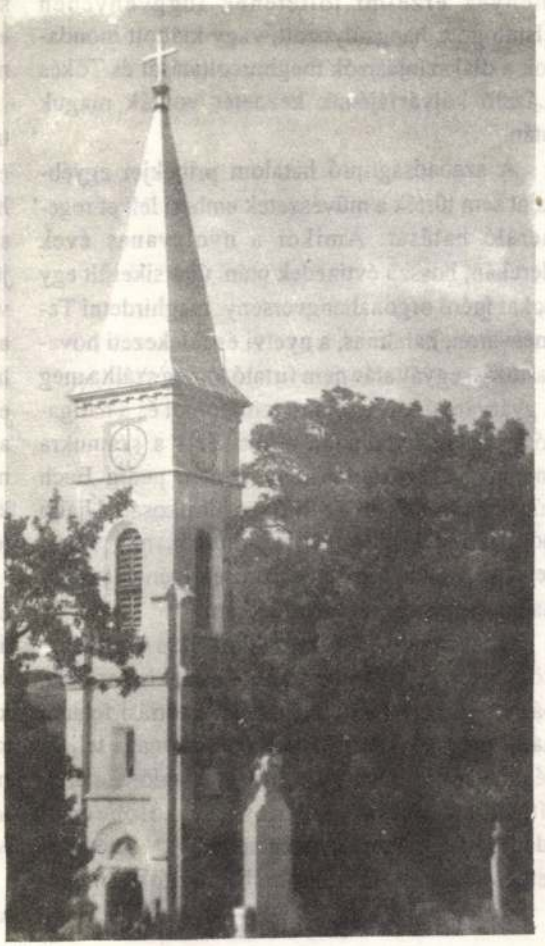

JEGENYE

KERESZTÉNY SZÓ
KOLOZSVÁR
1991 -01- 27

ni bennünk. Akkor a gyertyaláng mellett, a költemények érzelmi töltetének függvényében elsuttogott, hangsúlyozott, vagy kiáltott mondatok a diákszínjátszók meghurcoltatását és Tőkés László kálváriájának kezdetét vonták maguk után.

A szabadságtipró hatalom pribékjei egyébként sem tűrték a művészetek emberi lelket regeneráló hatását. Amikor a nyolcvanas évek derekán, hosszú évtizedek után újra sikerült egy sokat ígérő orgonahangversenyt meghirdetni Temesváron, hatalmas, a nyelvi és felekezeti hovatartozást egyáltalán nem firtató tömeg szállta meg a gyárvárosi Millenniumi templomot és a hallgatóság főleg fiatalokból állott. Ez - a számukra megmagyarázhatatlan tény -, nem pedig Bach fúgái rémítették meg a tiltó szó birtokosait. Újabb hosszú időszaknak kellett eltelnie, míg végre rendszeresíteni lehetett az erősen igényelt orgonahangversenyeket városunkban.

Nyilvánvaló, hogy templomainkra és egyházközségeinkre, a korábbi időszakokhoz hasonlóan, bár eltérő körülmények közepette, óriási feladat hárul megcsonkított kultúránknak a maga teljességében és az őt megillető jogaiba való visszaállításában. Az ateista nevelés koloncaitól ideológiailag teljesen megzavarodott, hitevesztett és szubkulturális helyzetbe taszított tömegedélután tartamára több lett szépségéről országszerte ismert műemléképületnél. Isten házának ezúttal nemcsak ajtaja tárult fel, de falai is megnyílottak.

A résztvevők által vállalt versenyhelyzet óhatatlanul kockázatot is rejtett magában. A díjak elnyerésének óhaja könnyen exhibicionista, színháziaskodó megnyilvánulásokba hajszolhatja a szavalókat. És míg a színházat méltán nevezhetjük a kultúra templomának, a templom soha nem vállhat színházzá. Ezt elkerülendő, Szabó Dénes a jelenlevőkhöz szólva, mindenki nyereségét hangsúlyozta és a részvételt helyezte előtérbe az egyéni győzelem ellenében. Szándékát erősítette az oltár előtt elhelyezett és ezáltal külön rangot nyerő szavalópódium, valamint az orgonamuzsika és egyházi ének, mely közegbe szervesen illeszkedett maga a szavalóverseny.

Mindez előnyösen hatott a szavalókra, mert érthető izgalmukat önfegyelemmel és a versek átéléséből is merített lelki erővel győzték le. Nem véletlen az sem, hogy az első három díjat, melyeket a plébánia ajánlott fel, azok a versmondók kapták meg, akik a leginkább pátosztól mentesen, maguk sugallta tisztaságukban adták elő a választott költeményeket. Sorrendben a nyertesek: Oláh Mihály, Gazda Árpád és Szekeres Sarolta.

Értékelésében Szekernyés János, a zsüri elnöke külön is kiemelte a rendezvény elkerülhetetle-

Jegenyei ref. templom

kéže repr

Malmagyrépuntó I.

80. l.

A debreceni repülőszerencsétlenség hősihalott ujságíróinak emlékezete.

Rusznyák Iván síremléke, *Simor Miklós* síremléke, *Szilvássy József* síremléke és a rendőri rovatvezetők emléktáblája a rendőri sajtóirodában.

Jegenyés Diána

Új Mír. 2003. 9. p. 19.

2002. 07. 01.	USA/Miami	J. Howes
2002. 06. 21.	USA/Miami	J. Howes
2002. 06. 04.	USA/Miami	J. Howes

JEGENYÈS JÀNOS

A Mericz gyüjtemény

Kaposvàr, 2002

Az érintésközelbe kerülő mitikus királynő a szépség és az emberi te

Nefertiti Vel

Jegenyés János, üvegtervezőművész
Mengyán László: Üveg – „S" Burkó György munkáiról.

Burkó György – Jegenyés János:

„A Délpesti Kórház üvegfalai", 120 m², | repr. |

Művészet, 1988. okt., 35–old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1971 JUL 28

1021

Fiatal művészek Esztergomban

Mindig jól esik hallanunk arról, hogy megyénk egyikmásik városa alkotásra inspirálja a művészeket. Mármár hagyomány — és tegyük azonnal hozzá: nagyon örülünk ennek a hagyománynak — hogy ilyenkor, nyáron fiatal művészjelöltek ütnek tanyát Esztergomban. Az ősi város, a környező természeti szépségek valóban a művészetek világába kívánkoznak. Idén is eljöttek az Iparművészeti Főiskola hallgatói: nyolcvanan „szállták meg" a várost, hogy rajzlapjaikon, kőbe vésve elvigyék magukkal emlékeiket. Egy kicsit „nemzetközi" is ez a tábor, hiszen a budapesti főiskolásokon kívül eljöttek ide a moszkvai Textilipari Egyetem és a leningrádi iparművészeti főiskola hallgatói is.

Szentpéteri Tibor és Gollob József tanársegédek, a művésztelep vezetői elmondották, hogy a főiskolások igen nagy hasznát veszik ezeknek a nyári táboroknak. Az egész évi műtermi munka után a természetben való mozgás „feldobja" a művészek fantáziáját". Sokan meghatározott céllal jöttek Esztergomba, van olyan is a fiatalok között, aki a múlt nyáron megkezdett munkáját kívánja most befejezni.

Érdekes beszélgetésünk volt a művésztelep lakóival: mennyiben tudná Esztergom is kiaknázni azt az alkalmat, hogy a főiskola művészjelöltjei évek óta visszajárnak ide. Mint elmondották erejükhöz mérten szívesen részt vennének az új városközpont kialakításával kapcsolatban nyilvánuló felmerülő köztéri és belsőépítészeti problémák megoldásában. Sőt, egy érdekes és talán megszívlelésre való ötlet: úgy hallották a fiatalok, hogy a közeljövőben átépítik a Vár Presszót. Szívesen segítenének egy olyan belsőépítészeti stílus elkészítésében, ami méltó lenne a város miliőjéhez. Többen elmondották, szívesen letelepednének Esztergomban. Többen

Buczkó György és Wunderlich Ilona egy színes üvegkompozíció öntéséhez farag formát.

járnak át a tokodi üveggyárba is, igaz ez az „átjárás" csak alkalmi jellegű, szeretnék, ha a gyár és a főiskola között szorosabb kapcsolat alakulhatna ki. Az egyik hallgató, az üvegszakos Jegenyés János például pont az üveggyárban foglalkozik egy lassan elfeledésbe merülő üvegtechnikai eljárás felelevenítésével...

Ezernyi ötletet sorolnak fel: szívesen dolgoztak volna a kirakatok átrendezésében is, felajánlották, de... Igen, „de"... Egyikük, Kakasy Éva, elkészítette az egyik beat-zenekar plakátjának grafikai munkáját. Szóval, „nyüzsögnek" — jó lenne, ha ezeknek a fiataloknak az alkotó kedvét valóban közhasznú dolgok megoldásánál mi is igényelnénk.

— cs —

A sziget hűs árnyat adó fái alatt a szobrászok verték fel „sátraikat". Jegenyés János egy gránittömbből térplasztikát készít.

Jegenyés János

A kisfiú hosszú napja

Széles, hosszú parasztudvar. A földet sűrű, mérgeszöld, kövér porcfű borítja. Olyan ez az udvar, mint egy két-három héttel előtte kopaszra nyírt, göndör hajú fej. A porta feje. Csak éppen nem gömbölyű. Kőkeményre döngölt, fehér gyalogút vezet a kaputól az ajtóig. A kövér porcfű kitüremlik még az útra is, csiklandozza az arra menők lábafejét. A gyalogút egy nagy sebhely az udvar halántékán.

Dél van, rekkenő a nyár vég. A tyúkok az eperfa árnyékába húzódtak, s most kiöltött nyelvekkel csúfolják a napot. A nap ezzel mit sem törődve szórja hevített-szikrázó tű-sugarait. Az eperfa levelei a melegtől kis hengerekké zsugorodnak, olyanná lesznek, mint a csigatészta. Meg is főnek a nyár hatalmas üstjében. Az utcán, melyet bokáig érő, hevült-puha por fed, néha el-eldöcörög egy-egy ökrösszekér. A derékaljban viszi a meleget.

A szomszéd ház lassan az udvar közepéig teríti árnyékát. A hűvösben négy-ötéves, cigány-feketére égett, maszatos kisfiú ül-térdepel a fűben. Kezében rozsdás kés, élét már elette az idő foga. Egyik kezével porcfűcsomót markol, s a késsel nyiszálgatja a tövét. Serceg-ropog a fű, majd kijön tövestől. A kisfiú levelétől megtisztított folyó fűvel kis csomókba, kévékbe köti a porcfüvet és keresztekbe rakja, mint az emberek a búzakévéket a mezőn. Azt még nem tudja, hány kéve kell egy kereszthez.

A kévékbe kötött porcfű gyorsan megfonnyad, s így a keresztek szinte elüt a fű méregzöld színétől. Sorakoznak-sorjáznak a keresztek. Most nyáron aratást, búzabehordást meg cséplést. Mikor már megúnja a porcfű-aratást, előkerül a szemetes lapát.

A szemetes lapát a szekér. Felrakja rá a kereszteket, s az udvar egy eldugott zugába hordja. Ez a szérű. Amíg madzagon húzza a megrakott szemeteslapát-szekeret, a tyúkok szétrúgják a száradó-hervadó kereszteket. No de, oda se neki: a mezőn meg a vihar hordja szét a kereszteket. Látott már olyat is: a kert alatt kezdődik a mező, s a deszkakerítés rései között ki lehet lesni. Csúszkál a lapát, maga alá teperve az izmos-göndör porcfüvet, melyek utána ismét büszkén-dacosan felvetik előbb megtiport fejüket.

A porcfű kévék asztagba gyűlnek, jöhet a cséplőgép. Jön is, madzagon vontatva. A cséplőgép nem más, mint egy rádió-nagyságú karton-papír doboz, középen kihasított, két oldalra nyíló szárnyakkal. A szárnyakat oldalra hajtja, két pálcikával alátámasztja a dobozba tesz egy kisszéket, s máris cséplőgép-formája van a takolmánynak. A gépet traktor hajtja meg, mint az igazit. Ez egy felismerhetetlenségig rozsdásodott vasszerkezet, kerekek is vannak rajta. A gépszíj tökindából hasítva. S elkezdődik a cséplés: előre-hátra mozog a kisszék a dobozban, s elől leszórja a szétzilált porcfüvet...

Mindent hamar megún a gyerek. S mi minden belefér egy ilyen hosszú-meleg nyári napba. Nyikorog-nyerít az utcára nyíló kiskapu, megérkezett Csibész, aki különben városi gyerek, de minden nyáron itt van a nagymamájánál a [illegible] lemegy a kertbe. A kertben, a kerítéstől egy-másfél méterre körül gyümölcsfák vannak, U-alakban. A fák alatt nem szántják, itt fű nő, amit nagyapa hébe-közbe lekaszál. Ez a füves terület az ő birodalma.

Mire jó ez az árnyékos hely? Sok mindenre. Például villanyoszlopok felállítására. Szabályos távolságra, nyílegyenes sorban húzódnak itt a kert csücskétől a napraforgó-villanyoszlopok. Görbített drótból készült „porcelán-kupáin" folyófű-drótok feszülnek. Négy-hat szál is. Csak ne száradna olyan hamar ez a folyófű, így folyton cserélni kell, mert a szárazat már a szél is elszakítja. Na meg éjjel a kutyák. Hogy haragszik rájuk, még az oszlopokat is kidöntik!

A huzalok az udvarkerítésig érnek, itt a kútágas tetejére futnak, hogy az udvart átívelve (jó magasan, hogy senkit ne zavarjanak) az eresz alá érjenek. A folyófúhuzalok tovább kígyóznak az ól gerendája tövében, s egy kiégett, színes drótion lógó villanykörtében érnek véget. Az ajtó mellett gyermekmagasságig lefutnak a falon, ahol a kapcsoló van, egy cipőkrémes doboz egyik fele. Telefonkagylóként egy görbe-göcsörtös fadarab szolgál. Lóbálja-zúgatja a szél a kútágastól az ereszig feszülő huzalokat. Ki tudja, milyen üzeneteket hoznak a kisfiúnak? Nem cseng ez a telefon, hiába várja.

Ott sündörög ismét a szomszéd ház azóta még szélesebbre szövődött árnyék-fű paplanán. Anyuka meg a konyhában főz. A kisfiú hirtelen-ösztönösen felrebben, talán kénzeletében felberre-

Kiállítási kalauz

Élő GLASSikusok

Az üveggel, e ridegen kemény és bensőségesen lágy anyaggal dolgozó iparművészek nincsenek tulságosan elkényeztetve kiállítási lehetőségekkel, s ezért csak dicsérni tudjuk a Képcsarnok elhatározását, hogy a fenti, szellemes cím alatt bemutatkozási lehetőséget biztosított kilenc fiatal üvegtervező számára a *Csók Galériában*. A látványos tárlaton nem használati vagy dísztárgyakat, hanem ún. *stúdióüvegeket* láthatunk, olyan egyedi kivitelezésű kézművestermékeket, amelyek elsődleges célja az önkifejezés, a művész gondolati és érzelmi expressziójának a megjelenítése.

A stúdióüveg-mozgalom a hatvanas években indult el hódító útjára. A kutatások bebizonyították, hogy az üvegmassza szabad szellemű kezelésével nem csupán praktikus célzatú tárgyak, hanem a formák és alakzatok *sokfélesége* állítható elő, s ezen belül is különösen alkalmas kísérleti jellegű munkák kivitelezésére. Az eredmény egy határeseti műfaj, az *üvegplasztika* létrejötte lett, amelyen természetesen nem a klasszikus szobor valamiféle üveg-hasonmását kell értenünk, hanem egy teljesen új funkciójú szoboralakzatot, amelyben a játékosság, a fantázia, a minden alkalmazotti elemet nélkülöző esztétikum dominál.

A modern üvegszobor többnyire építészeti igazodású konstrukció, vagy a művészeti absztrakció különféle lehetőségeit kiaknázó építmény, amely az anyag eredendő szépsége mellett főként a megmunkálás sajátszerűségeivel, a színek és a fények játékával, valamint a formakombinációk keltette feszültségek révén hat. Mindezek képzettársításokat indítanak el a szemlélőben, csakúgy, mint a művek címadásai, s így végül is az alkotás tényleges tartalma a művész és a néző *közös erőfeszítésének* eredményeként válik megfoghatóvá. Ebben az értelemben a stúdióüveg a koncept art sajátos megjelenési formája.

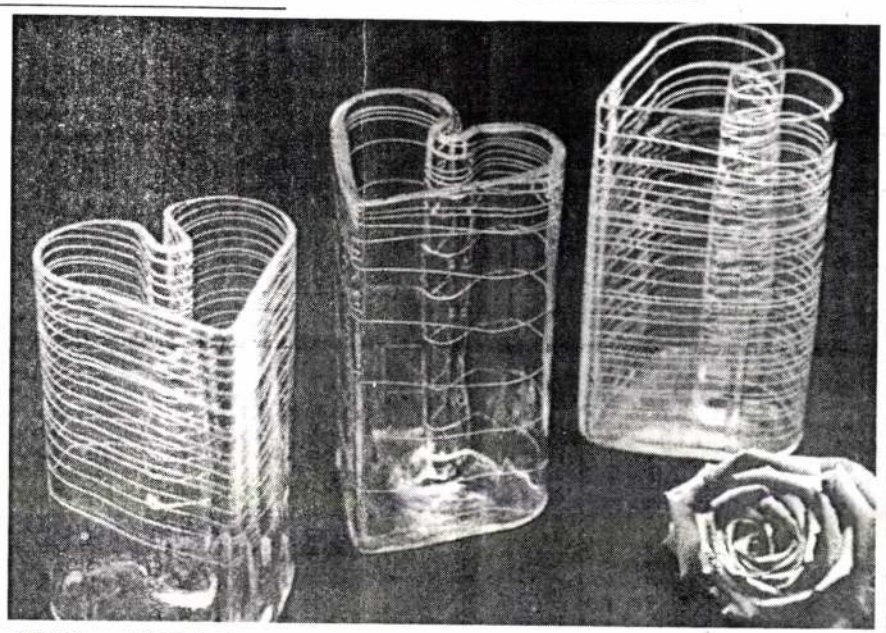

Házi Tibor: „Szívügyeim"

A Csók Galéria válogatását igazán nem vádolhatjuk uniformizálással: a kilenc alkotó *kilenc egyéniséget* reprezentál. Azt is a javára írom, hogy számolva a vásárlói elvárások sokféleségével, igyekszik minden műveltségi szintnek élményt nyújtani. *Borbás Dorottya* üvegpillangói, vagy *Házi Tibor* „szívügy"-vázái nyilván többeknek fognak tetszeni, mint *Buczkó György* üveghasábokból és síkokból szerkesztett „szobor-architektúrái", vagy *Polyák János* követ és üveggöröngyöket párosító beszédes applikációi. Ez utóbbiak ugyanis — holott kvalitásos munkák — nem könnyen fedik fel értékeiket, azaz elmélyedtséget igényelnek. *Gaál Endre* szabálytalan körvonalú üvegtömbjeiben mintha a kőzetek és ásványok titkai kelnének életre, míg *Lukácsi László* legyezőformái a távol-keleti kézművesség tradícióihoz nyúlnak vissza. *Jegenyés János* törékeny szépségű üvegkeresztjei nemcsak vallási, de humanista szimbólumok is, s ugyanúgy közösségi kötelezettségeinkre figyelmeztetnek, mint *Horváth Gabriella* Földtála. *Kertészfi Ágnes* már máskor is tanújelét adta ötletgazdagságának: ezúttal antropomorf vázái és korunk gigantomániáján gúnyolódó piramisformái győztek meg afelől, hogy a „new glass", az új üveg, még olyan fogalmi jellegű erkölcsi kategóriák megjelenítésére is alkalmas, mint az irónia.

T. A.

HITÜNK KIS ÜGYEI

A kereszténység kétezer éves története (ellenpápákat n számítva) kétszázhatvankét pápát „fogyasztott" el. Átlagos nem egészen nyolc esztendő jutott egy-egy pápa uralkod sára. Nem semmi — mondjuk pestiesen. II. János Pál őszen sége már kivételesen hosszú ideje tölti be isteni küldetés (Örökké éljen, az emberiség üdvére!)

Igaz, az évszázadok során többnyire idős férfiak töltö ték be a tisztet, akik között köszvény, malária, pestis pus tított, de *Hangay Zoltán A pápák könyve (Trezor Kiadó)* tá lázatát böngészve, nyilvánvalóvá válik, hogy az atyák közt szép számmal akadnak olyanok, akiknek uralkodását a h talmi harcok kurtították meg. Különösen a kereszténys történetének első háromszáz esztendeje gazdag mártírol ban. A hiányos adatok ellenére is kikövetkeztethető, hog szinte valamennyi pápa vértanúként fejezte be földi pály futását.

Mint ismeretes, a római birodalom pogány államvallás átszőtte a társadalom egész szerkezetét: *„A császár istei tiszteletétől a nyilvános ünnepélyeken, esküformákon át, a adásvételi szerződésig együttal istentiszteleti cselekmény volt."* (A jelenség nem ismeretlen számunkra.) A keresz tény ség ezeket az állami elveket elvetette. Következésképpe üldöztetésben részesült.

A törvény halálbüntetéssel vagy kényszermunkával fenye getve előírta a pogány áldozatok kötelezettségét. Aki bemu tatta, vagy megvesztegetéssel bizonyítványt szerzett ról megúszhatta a vértanúságot. Akik a végsőkig kitartottak h tük mellett, lefejeztettek, vagy a szicíliai bányákban végez ték, de közismert az ókori népszórakoztatásnak ama formá ja is, amikor a makacs kereszténeket az arénák porondjá ra, az oroszlánok elé hajigálták. (Azóta sok újat nem tud tunk kitalálni!)

Természetesen szép számmal akadtak, akik a vértanú ságtól való félelmükben megtagadták hitüket. A hiteha gyók az üldöztetés enyhültével megbánták tettüket, de „bukottak" visszavétele az egyházon belül heves vitákho vezetett. Novációnus ellenpápa (251—258) egyenesen azt hir dette: a bűnökre nincs bocsánat.

Úgy tetszik, a vita még nem zárult le. A társadalom szint jén máig tart. Vértanúk viszonylatában sem szűkölködünk Nevesek és névtelenek hosszú sora gyötri feledni vágyó em lékezetünket. Szívem szerint azt mondanám, az oroszlánok tól hemzsegő porondok kora végképp lejárt, és törékeny vi lágunk minden becsületes hitnek, eszmének, világnézetnek otthona lehet.

De íme, a kétezer éves tapasztalás: eszmék, hitek, ideológiák változhatnak, de a porond, az oroszlán, a módszer marad...

Gara János

Totális félelmek

Bár három évvel ezelőtt azt nyilatkozta: befejezte, nem vesz már többé tollat a kezébe, *Bohumil Hrabal*, ez a szolid humorú bölcs „mese-

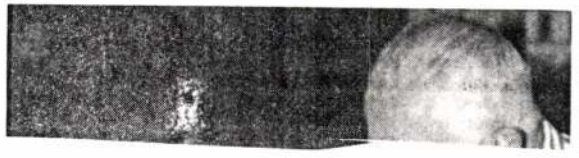

Próbaév következik

Cseke Péter az igazgatóváltást követően otthagyta a *Nemzeti Színházat*, de nem szerződött másik társulathoz.

— De, kétségtelenül! Hiszen a főiskola elvégzése óta mindig társulathoz, s *ami a színház lényege: közösséghez tartoztam*. Ilyen vonat-

JEGENYÉS János

JEGENYÉS János üvegművész

1990 2 34

Pécs

Új Művészet

Jegenyes János MDK

Rajzaival szerepelt a Zrinyi emeleti társalgójá
ban megnyilt kiállitáson.

—: Fetók, himzések, rajzok kiállitása.

Uj Komló, 1963. ápr. 2.

Jegenyés Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1962 OKT 31

1021

Szabálytalan riport

Jubiláló iskola

Kiállítás és falevelek

A képzés fokozatai

falevelekkel kellene kezdenem. Nyilvánvaló vétetlen, hogy most éppen ólomkeretes nyomdai abelőtt van az írógépem, és omszürke égen fekete faés fekete levelek kontúrajzolódnak ki.

Művészeti Gimnáziumról nék riportot írni, mert *a ünneplik tizéves jubiakat.*

a nem tudtam, hogy egy erű *falevélnek* ennyi vara lehet. Félórával ezég az iskola egyik tanyében voltam, és csodálnézegettem a rekeszekott *sokszínű műhelyt*, ginkább (bocsássák meg latot) valamiféle lovarelyiséghez hasonlított, tiszta, és csodálatosan volt. *Erdős János* techanár és *Lantos Ferenc* tanár [illegible]

zokat raktak az asztalra. *Rengeteg rajzot.* Egy vadgesztenyefa-levél és egy hatalmas filadendron-levél változatait. A filadendronlevelet *Jegenyés János* rajzolta, aki most másodéves a gimnáziumban, és egyszer már írtam róla. Nagyon megörültem a munkájának.

— Ugye tehetséges a kis Jegenyés?

— *Igen az egyik legtehetségesebb* — mondták, aztán újra a falevelekről beszéltek. Elmondták, hogy először *természet után* megrajzolják, megfestik a leveleket, aztán *árnyaltabb változatokat* készítenek, olyanokat is melyeken *az erezet* a döntő, s olyanokat is, melyeken *a kontúrok*. Ezek a kontúros levelek viszonylag hasonlítanak ahhoz a furcsa képhez, ami az ablakon túl, az ólomszürke ég előterében időnként megremeg. Aztán megmutatják *a levelek felbontásából* eredt rajzokat. Legalább *huszonötféle* változat, de mondják több is lehetne. Így pofonegyszerű követni a díszítőfestészet logikáját, minden részletben felismerem *a valóságot*. De nem vagyok abban biztos, hogy épületen alkalmazva, az eredeti téma ismerete nélkül is ilyen egyértelmű lenne mindez. Hiába, *ez művészet és mesterség egyszerre.* Aki csak gyönyörködni akar az eredményben, az nyugodtan ácsoroghat az új korszerű díszítésű épületeink körül, de aki érteni is akarja a művészet lényegét, annak bizony *könyvet kell a kezébe venni*, és hosszasan eltűnődni a művészi absztrahálás lényegén.

Újabb rajzok következnek és újabb műhelyek. A rajzok *a monumentalitásra* törekednek, a filodendron levele impozáns mozaik terven bomlik szét, az újabb műhelyekben pedig figyelemmel kísérhetem az iskola sokoldalú, bonyolult munkáját. *A díszítő kovácsok és szövők munkája* is készen várakozik már a kiállításra, csak a művészi rajzokat, festészeti pályamunkákat nem találjuk, mert azokat *Simon Béla* művésztanár elzárta. Így legalább meglepetés lesz a *szombaton délelőtt megnyíló* kiállítás.

Furcsa egy iskola. Szép árnyas udvarán *szökőkut* permetez fonnyadó őszi virágokat, a ködös levegőn át pedig a két szemben álló épületszárny fürge, apró kalapácsütésekkel és próbálkozó, időnként nekiszabaduló *oboa-hangokkal* feleselget.

Az ólomkeretes ablak négyszögében, feletlem leng egy faág és egy levélfüzér. Ebben a megvilágításban még csak az sem látszik, hogy a levelek megsárgultak (pedig biztosan megsárgultak már), s az sem, hogy milyen az erezetük, formáuk síkban, alig látszik belőlük valami lényeges, és mégis magukban hordozzák mindazt, amit a Művészeti Gimnázium tanulói *olyan szépen kifejeztek rajzaikon.* Így vagyunk *mi* az életben sok mindennel, magával a Művészeti Gimnáziummal is. Tudjuk,

hogy van egy ilyen iskola, néha elmegyünk a kapuja előtt és egykedvűen bólintunk: *„Igen, a Művészeti Gimnázium...”*

Éppen ezért jó, hogy időnként, egy-egy jubileum alkalmával legalább, bevengedi *a közönséget a tantermeibe*, az emeleti nagy rajzterembe és megmutatja magát. „Ilyen vagyok, a tantermek falai színesek, a gyerekek megtanulnak rajzolni, képileg gondolkodni, s újat akarnak teremteni, ha innen kilépnek...”

Bertha Bulcsú

Véradás a Kesztyűgyárban

Interjú az új KRESZ-ről

Apparátus az építkezésen

Laci a „félzsiráf"

Szabálytalan riport

IV. ÉVF. 256. [illegible] — 1962. OK

PÉCSI

Esti Napl

POLITIKAI

U Thant tanácsko

Havanna: U Thant, az ENSZ ügyvezető főtitkára kedden Havannában megbeszélést folytatott Fidel Castróval, a kubai forradalmi kormány miniszterelnökével. ENSZ-szóvivő szerint a tanácskozás több mint két óra hosszat tartott.

A szóvivő hangoztatta, hogy a megbeszélések során szóbakerültek mindazok a pontok, amelyeket U Thantnak Fidel Castro meghívását elfogadó levele tartalmaz. Mint ismeretes,

U Thant levelében kifejezte reményét, hogy a megbeszélések olyan megoldáshoz vezetnek, amelyek biztosítják Kuba szuverénitásának tiszteletbentartását.

Az ENSZ-szóvivő rámutatott, U Thant nem azért érkezett Kubába, hogy az ország vezetőivel a különböző fegyverek kivonásáról tanácskozzék. — U Thant útjának az a célja, hogy Fidel Castróval megvitassa a kubai válság valamennyi fontos oldalát. Egyébként U Thant látogatásával kapcsolatban a kubai sajtó is rámutat, hogy az ENSZ ügyvezető főtitkára „tárgyalások és nem pedig megfigyelés céljából érkezett Havannába".

Jegenyés János

Az üvegesek körül Jegenyés János építészeti elemekből használható munkáit mutatta be.

Vadas József: Imaginárium térben.
Művészet, 1978. március - 11. sz.

JEGENYÉS János üvegművész

MENDÖL Zsuzsanna: Épületekhez kapcsolódó diszitő üvegmunkák Pécsett. - A Janus Pannonius Muzeum Évkönyve, 35. 1990 (1991)
232.p.
240.p. és ill.

Jegenyés János szobrászművész

Részt vett a sitkósi alkotótelepek
ez évi XI. nemzetközi szobrász
szimpoziumán (cikke "Lőrincz
Győző" keramikus" címszó alatt)

"Új értékes alkotásokat" c. cikke
B.I.L. szignóval
Dunántúli Napló 1978. X. 18

Jegenyés János

Martyn Ferenc tervét Jegenyés János faragta meg. [repr.]

Dunántúli Napló, 1978. okt. 21.

Tegenyés János. [ ]

L.: Papp Oszkár

Rózsa Gy.: Zománc, üveg, építészet 73

Művészkiadság, Bp. 1973 jan. 8.

Jegenyés János

Üveglapokba illesztett dróthálóval hatalmas felületeket diszitett egyszerüen és olcsón, a most végzett fiatal iparmüvész.
Vadas József: "Kézzel vagy géppel?" c. kritikájában kiemeli a müvész munkáját és méltatja a Derkovits Teremben kiállitott müveket is, melyeket az idén végzős fiatal iparmüvészek mutattak be.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 9.
XVIII. évf. 6. sz. 12. lap.

Jegenyés János iparművész
Egymásba rakható poharak.

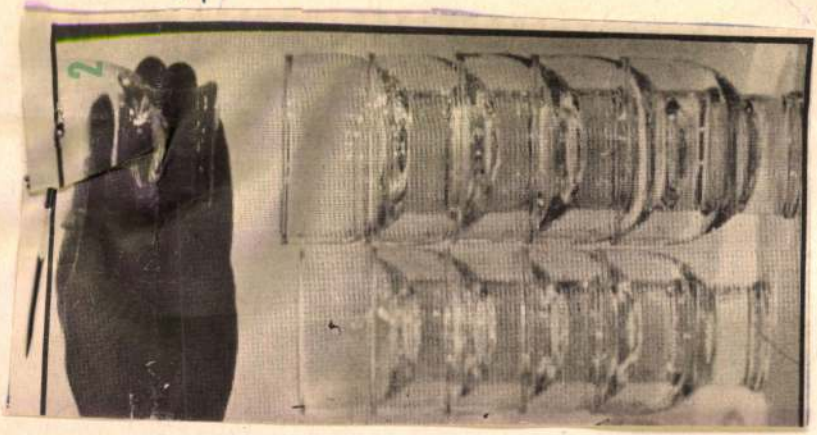

Takács István: Harmos szépség.
Magyar Ifjúság, 1944. febr. 22

Jegenyés János

A Siklósi Nemzetközi művésztelepen dolgozik a nyáron a művész.

-----:Hírek.

Művészet, 1977. július - 48.oldal.

Kabul belvárosa

Az ósi viselet: a csadri

A levegőből lefényképezték őket, s aztán a fotón összeszámolták. (Már amennyire lehetett.) És feltéve persze, hogy mindegyik helikopter fedélzetére jutott fényképezőgép.

Ez a kissé tragikomikus helyzet utal Afganisztán egyik legnagyobb problémájára, a központosított adminisztráció hiányára. Hiányzik az a közigazgatási gépezet, amelynek segítségével például egy korszerű népszámlálást végre lehetne hajtani. Alig van képzett hivatalnok, a bíráskodást sok helyütt még ma is a kazik, legtöbb esetben analfabéta, tanulatlan emberek végzik. Kandahar környékén vagy Nurisztánban például – a fegyverviselési tilalom ellenére – csőre töltött puskával nyargalásznak Dzsingisz kán mindmáig nomád utódai.

...kodó, esküdöző kéregetőt, ...egszabadulni akarván tőle, ... valamit, csőstül megszállják ...égák", de az sem száll le ...ki az adományt kapta. Az ...etekből eredő komoly inci... ...ől bőséges példatárat tud... ...összeállítani a tapasztalt ...azók, akik óva intenek attól,

Jegemjes János üvegtervező

Szekszárdon ápr. 24.- en hat fiatal iparművész mutatkozik be munkáival.

Nógrád, 1945. ápr. 24.

Jegenyés János

— **Jegenyés János** üvegtervező iparművész műveiből rendezett kiállítás nyílt pénteken a Paksi Művelődési Ház galériájában. A Pécsett élő művész sokoldalú tevékenységét reprezentáló tárlaton üvegből készített szobadíszek, világítótestek, poharak és edények mellett különlegesen kiképzett felületű ablaküvegeket láthatnak az érdeklődők.

Népszava 1985. I. 26.

Jegenyés János

Jegenyés János üvegtervező iparművész munkáiból nyílt meg kiállítás hétfőn a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Művelődési Központban.

Magyar Nemzet 1985. 11. 19.

Gegenyes János
ipari művész

Pécsett a Fegyveres Erők
Klubjában december 15-én
nyílt meg Gegenyes János
ipari művész kiállítása.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1976. január - 48.oldal.

Jegenyés János, szobrász

Székely, Pierre

—: Vizsgázik a magyar gránit

Esti Hírlap Bp. 1977. júl. 15. 8.

Jegenyés Jaúos

Az Országos Szilikátipari Formatervezési Triennálén díjat nyert a művész.

Menyhárt László: I. Országos Szilikátipari Formatervezési
Művészet, 1980. ajánlás – 44. lap.

Jegenyés János
a miskolci üveggyár tervezője

"Kiállitás a Tóparti Galériában"

Képző és iparmüvészet a Dél-Dunántulon.

/cikket lásd Szabados János szimszó alatt/

Somogyi Néplap 1983. jul. 23

Jegenyés János, üvegtervezőművész

Számos képzőművészeti alkotást avatnak fel a jelenkori ötéves terv ideje alatt. – Készen áll a pécsi Nevelési Központ terve is. A romai kori emlékek fölé kerülő Bachmann Zoltán által tervezett sétatéri mauzóleumhoz az ötvösművész Bicsár Vendel és az üvegtervező Jegenyés János készíti a fémfeliratokat, a kaput. /említve/.

G.O.: Baranya köztéri szobortervei.
Dunántúli Napló, 1982. jún. 12.

Jegenyés János, üvegtervező-művész

a Técsi Galériában rendezett Baranya megyei tárlaton a művész műveit is ismertette.

Romvári Ferenc: Baranya megyei tárlat.
Dunántúli Napló, 1982. júl. 31.

Jegenyés János

Pogány Gábor: Kerámia, most

Művészet, 1983. február

Jegenyés János ipaművész
üvegtervező

Buczkó Győrggyel közös
munkájuk
elítése

bsd -> Z. Gács Győrggyfotó
(-> Művészet 1985/3/21 old
28. old

Jegenyés János

126. l.
129. l.

JEGENYÉS JÁNOS

Új művészet

1996/ MÁRC

35.o.

Ideje, hogy végét szakítsam.

Holnap indulok hazafelé.

Magát és a Señorát mély

JEGENYÉS JÁNOS

7624. Pécs, Székely Bertalan utca 28/a.

Született: 1946.október 31. Komló.
Born on October 31,1946 in Komló.

Tanulmányok: Magyar Iparművészeti Főiskola. Szilikátipari Tanszék. Üveg Szak. 1974. Diploma. Tervezőként dolgozott az Üvegipari Művek miskolci és orosházi üveggyárában. 1974-től kiállító művész.

Studied at the Glass Course of the Department of Silicate Industry of the College of Applied Arts. Graduated in 1974.
Former glass designer of the Glass Industry Co. in Miskolc and Orosháza.
Regular participant at exhibitions since 1974.

Stúdióüveg, Szakcs, 1993

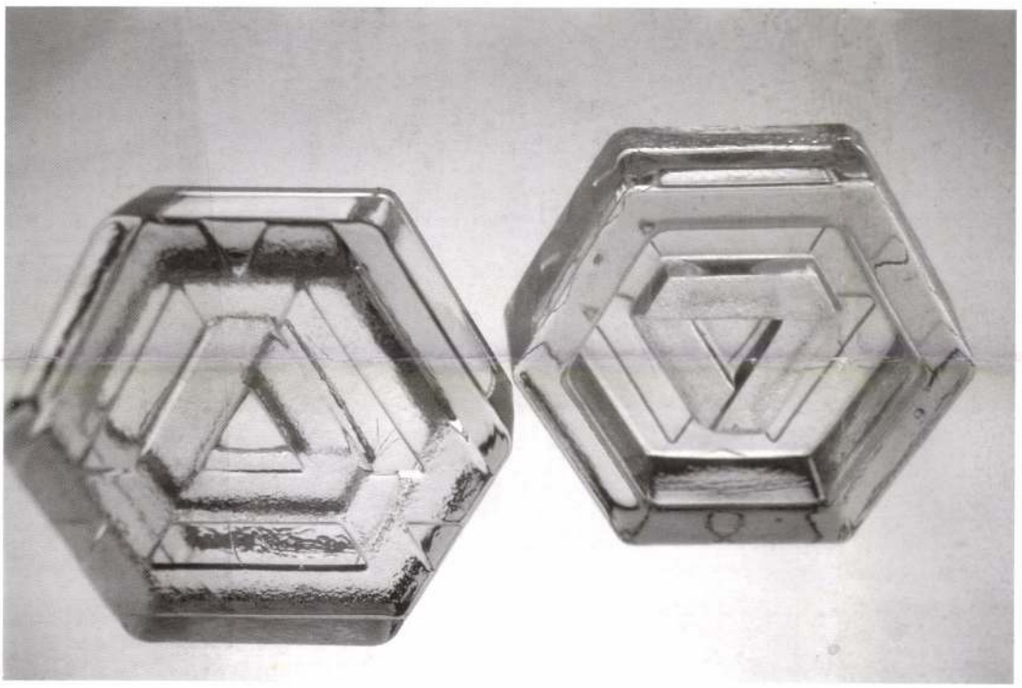

Üvegtéglák, 1978.; préselt üveg; 13x14,5x14,5 cm; Fotó: Halper János
Glass Bricks, 1978; pressed glass; 13x14,5x14,5 cm; Photo by János Halper

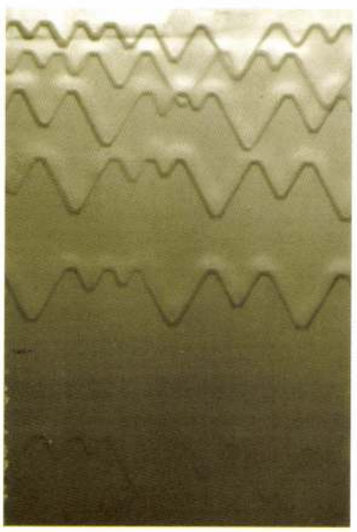

Hullám, 1982.; homofúvott, savazott üveg fémkeretben; 43x43 cm; Fotó: Halper János
Wave, 1982; sheet glass, sandblasted and acid-etched in metal frame; 43x43 cm; Photo by János Halper

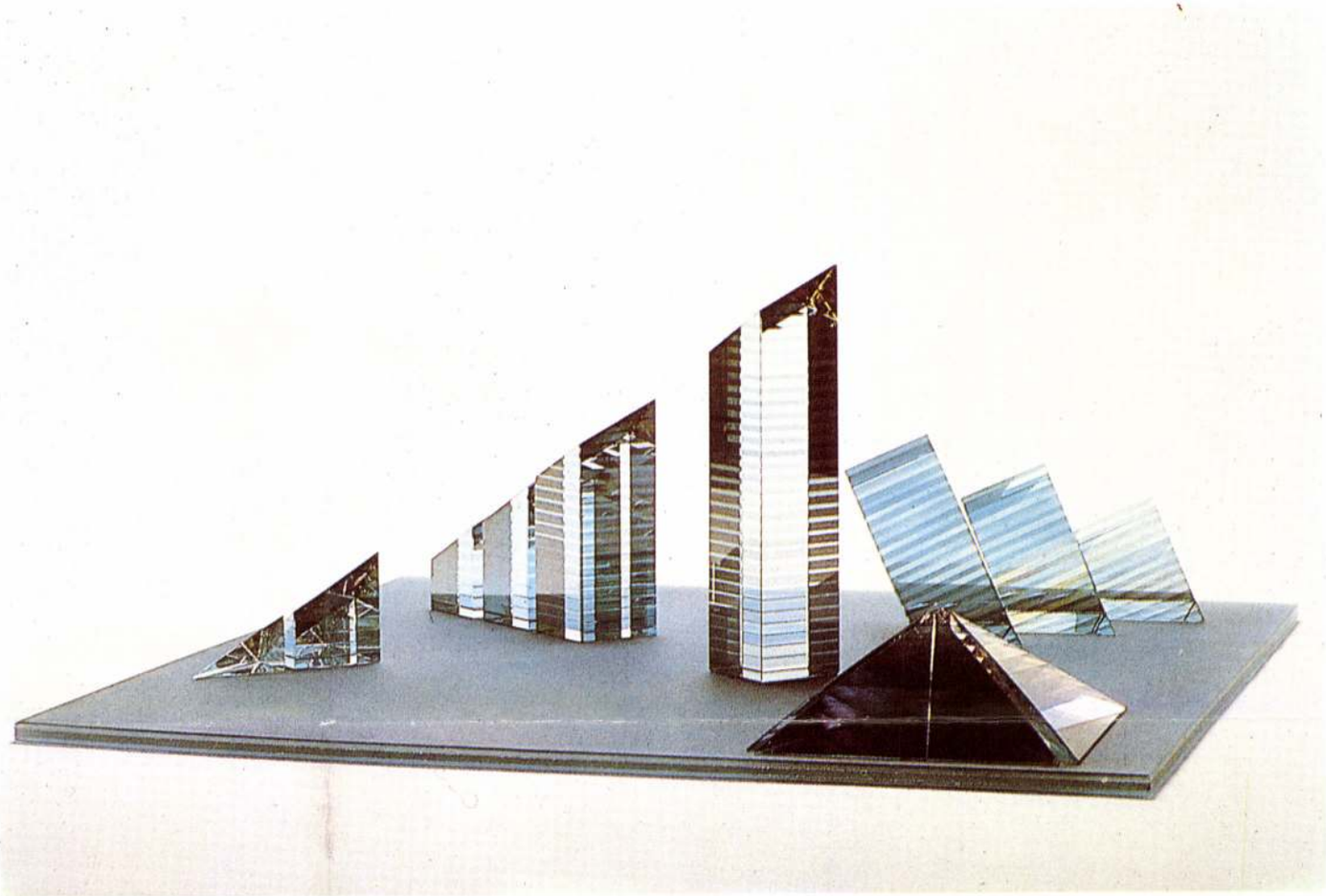

Metropolisz II.; ragasztott, csiszolt síküveg; 70x70x30 cm; a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum tulajdona; Fotó: Rázsó András

Metropolis II; sheet glass, laminated, glued and cut; 70x70x30 cm; from the collection of the Dezső Laczkó Museum of Veszprém; Photo by András Rázsó

Textil-dimenziók

Baráth Hajnal alkotásai

Baráth Hajnal textilművész műveit legutóbb 2002 augusztusában a látogatók sokasága tekintette meg a *Kölesdi Művelődési Ház*ban. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége textilszakosztályának vezetési gondjait is vállaló művész műveit több ízben bemutat-

Baráth Hajnal: Rejtőzködők / Hajnal Baráth: Hidden
2001, hurkolt rézszál, 25x25x200 cm, három darab

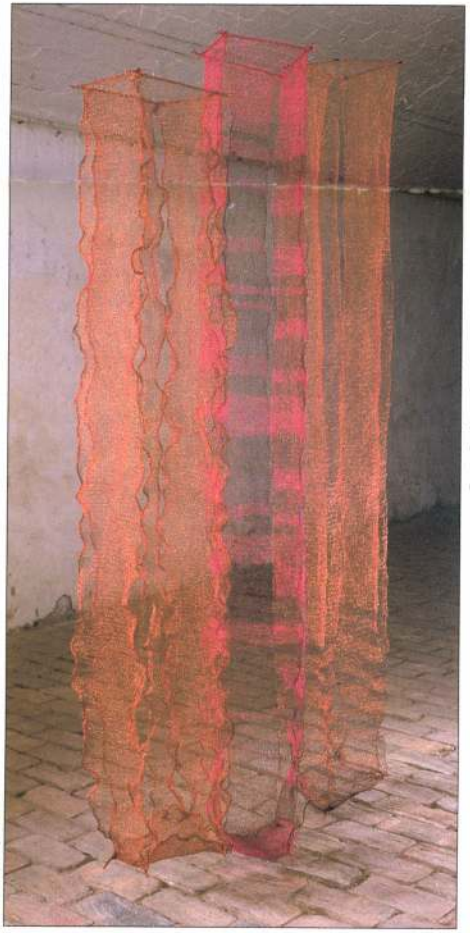

Fotó: Szelényi László

Fotó: Szelényi László

Baráth Hajnal: Emberláda / Hajnal Baráth: Man chest
2001, egyedi grafika, 60x40 cm

tuk, magunk is egyetértésben *Kő Pál* Kossuth-díjas szobrász egy korábbi, a ráckevei *Keve Galéria*ban rendezett kiállítás megnyitóján (2002. március) elhangzott szavaival. A szobrász barát a művészi címadás nyelvújítójaként *Samu Géza* fiatalon elhunyt szobrászkollégája mellé sorolta Baráth Hajnal képességeit, aki számos nemzetközi és magyarországi bemutatkozása során ismertté tette a folyamatosan megújuló magyar textilművészetet. Kő Pál szerint az *Emberláda* (2001), *Computerláda* (2001), *Kelengyeláda* (2001), a *Reneszánsz ládika I.* és *II.* (2002)

Fotó: Szelényi László

Baráth Hajnal: Computerláda / Hajnal Baráth: Computer chest
2001, színes grafika, 40x60 cm

az *Átjáró* (2002) alkotóját a szent titkok és a tiszta megfogalmazás finom ihletettsége vezette el a *Rejtőzködők* (2001) triptichonjának költői párhuzamához. *Pilinszky János* Infinitívusz (1973–74) című versével ajánlotta a művésznő munkáit mindenki figyelmébe: „Még ki lehet nyitni. / És be lehet zárni. / Még föl lehet kötni. / És le lehet vágni. / Még meg lehet szülni. / És el lehet ásni." (*Baráth Hajnal textilművész kiállítása. Kölesdi Művelődési Ház, 2002. augusztus 17–31.*)

N. D. H.

Baráth Hajnalról cikk, művének fotójával a Magyar Iparművészetben: 2001/2/37. oldal, a korábbi számokra hivatkozást lásd ott.

Baráth Hajnal: Kelengyeláda / Hajnal Baráth: Hope chest
2001, színes grafika, 30x45 cm

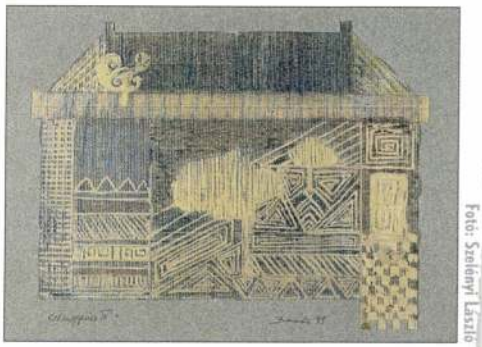

Fotó: Szelényi László

is gondolhatnánk, hogy munkásságában a vonal játssza a főszerepet. Van, amikor az adott, homokfúvással mattá tett, fluorsavval megmunkált üveg sík felületén elindul és életre kel nála a vonal. Szinusz-koszinus görbét ír le, hullámzik, periodikus rezgőmozgást végez, oszcillál, vagy, az idő és a véletlen irányító szerepének is teret engedve, megrajzolja a Mecsek hegység rétegvonalait, a régi város – Pécs – építészettörténeti alaprajzát, vagy, mint a *Buczkó Györggyel* készített Délpesti Kórház több szintet átfogó, nagyméretű üvegfalán, az emberi ér- és idegrendszer kinagyított, monumentálissá tett vonalhálóját. Máskor bemetszett ferde egyenesek hívják fel magukra a figyelmet, a különböző színű, négyzetes mezőkből komponált képen. Ezek a kompozíciók, bármennyire meghatározóak is Jegenyés János munkásságában, tevékenységének csupán egy területére jellemzőek.

Jegenyés formaalkotó munkásságának van egy másik, nagy területe: a designeré. Itt szigorú renden alapuló, technoid jellegű elemek (például üvegtéglák) megtervezését oldja meg, invenciózusan, a konstrukciós kötöttségek ellenére lélekkel telítetten oldva meg feladatát. Ez a kiállítás (bár jelzésszerűen tetten érhetők itt is az említett korábbi művek) másról szól: Jegenyés művészi világának az építészettel való kapcsolatáról. Az építészet tömeg- és téralakítása, az építészeti alakzatok szerkesztettsége nemcsak egyes kompozíciókban jelenik meg, hanem a művész egész gondolkodásmódjára is jellemző.

Évtizedek óta készít Jegenyés építészeti üvegből szín- és formatanulmányokat. Ezeknek különös, líraiságot sem nélkülöző újfajta mű lett az idén, 2002-ben, az elkészült folytatása: a *Pannón táj*, amely tizenkét sorban egymásra következő különböző színű, de azonos méretű összeolvasztott színcsíkok kompozíciója. (Jelenleg az *Iparművészeti Múzeum Az üveg jelentése* című kiállításán látható, Budapesten.) Jegenyés ezekben a műalkotásokban kutatja a plasztikai tisztaságot, a redukált kifejezőeszközökben rejlő lehetőségeket. Tabula rasa-ja a neoplaszticista világ tisztasága.

A kiindulás: az elemi viszonyok, két egyenes találkozása (síkban vagy térben), az egyenesek derékszögű metszése. Erről szól a kiállítás: a mértékről és a szabadságról, a tartózkodásról és a lelkesültségről. A keresztről és a kapuról.

A keresztről, amely alapvető szerkezeti alakzat, melyet használunk összeadáskor, és textiljeink díszítő keresztöltéseként, látjuk aratáskor, a kévék megrakásánál, vagy a vitorlások árbócán. A kereszt tárgy és jel is, templomalaprajz és embléma. Krisztus szenvedéseinek, a megpróbáltatásnak, de a halál feletti győzelemnek is a jele, a keresztény világnak a szimbóluma. Síkban és térben lángnál formált, légies üvegcső-alakzat, vagy, viselve az öntött üveg méltóságát: egyfajta szakrális teret teremt – törékeny emlékműve egyfajta szellemiségnek.

A kapu is függőleges és vízszintes elemekből áll. Lehet épületek vagy zárt területek bejáratául szolgáló falnyílás, de jelképezhet átmenetet térbeli és időbeli állapotok között is: lehet

Jegenyés János: Kapu / János Jegenyés: Gate
2002, hutaüveg, 17,5x7,5x32 cm
(XII. Nemzetközi Üvegszimpózium, Bárdibükk)

Fotó: Bélafi László

átmenete a kint-nek és a bent-nek, a világosságnak és a sötétségnek, két életkornak, ismertnek és ismeretlennek, természetesnek és természetfelettinek, a profánnak és a szentnek, az élőnek és a holtnak.

Jegenyés kapu-szobrai itt Tihanyban, ennek a tágas galériának a falai között párbeszédet folytatnak a szintén itt, Tihanyban, a Balatoni Limnológiai Intézet parkjában, a Balaton-parton felállított, köztéri szoborral, *Schaár Erzsébet* menhirek és dolmenek rituális atmoszféráját sugalló, nagyszabású művével, a *Tudósok*kal. Schaár kompozícióinak terét, fájdalmas személyességük, közvetlenségük miatt szokták lírai térnek nevezni. Jegenyés kapuinak líraisága a kapuk anyagának természetéből következik. De nem csak arról van itt szó, hogy egy horizontális elem összekapcsol vertikálisokat. Jegenyés megismétli az oszlopos-gerendás rendszert. Több, egymás mögött álló architrávot alkot. Szekvenciákban gondolkodik, s így nála a kapu, miként az ókorban is, az építészeti reprezentáció helyszínévé is válik. Más-más hangfokon, másképp megrajzolt ívvel, másképp megmunkált felülettel ismétli meg a kapumotívumot. Idézhetjük *János evangéliumá*ból (10) Jézus szavait: *Én vagyok a kapu. Aki rajtam keresztül megy be, üdvözül.*" Jegenyés Jánosnál a kapu-sorozat, azok együttes áttekinthetősége emelt szintű átjárást teremt – különböző világok között. Haladjanak át rajta! *(Kiss Miklós és Jegenyés János üvegtervező iparművészek kiállítása. Bencés Apátság Galériája, Tihany, 2002. szeptember 8–október 31.)*

GOPCSA KATALIN
művészettörténész

Elhangzott a kiállítás megnyitóján.
Jegenyés Jánosról cikk a Magyar Iparművészet korábbi számában: 1996/2/36–37. oldal, műveinek fotói: 1994/5/53., 1995/4/27., 1996/2/36., 37., 2000/4/44., 2001/3/51., 57. oldal.

A bárdibükki szimpóziumon készült fotókat a Goszthony Mária Nemzetközi Üvegművészeti Alkotótelep és Szimpozion Alapítvány bocsátotta rendelkezésünkre.

Két vitrárius

Kiss Miklós és Jegenyés János kiállításának ajánlása

Messze túl, az üveghegyeken, a mitikus *Glasberg*en vagy *Glanzberg*en, azaz a „fényes hegyen" is túl, bükkerdők mélyén, nagy üvegcsűrökben, csillogó-villogó, különös, színes, törékeny tárgyakat tudtak készíteni. Ma üvegfúvóknak, csiszolóknak, öntőknek, üvegművészeknek, üvegtervező iparművészeknek, vagy csak egyszerűen üvegeseknek nevezik a tudós mestereket. Régen a latin vitrum=üveg szóból származóan úgy is mondták: vitráriusok. Féltve őrzött titkaik és receptjeik voltak, és – akár az alkimistákat – csoda, titok és tekintély övezte őket. Viselték és használták az üvegesek jelét, a fekvő nyolcast, keresztszerűen áthúzott függőleges szárral. A vitráriusokra, ha nem tértek haza vándorútjukról, akár halálbüntetést is kiróhattak, családjukat is börtönbe vethették. Persze, akadtak, akik megszegték a szigorú rendszabályokat, és Velencéből vagy Muranóból is kirajzottak a mesterek, és terjesztették a vitráriusok titkait.

Hosszú ideig legendák övezték az üvegkészítés feltalálását is: legismertebb a főníciai hajósokról szóló történet, akik a hajórakományból és fövenyhomokból rögtönzött tűzhelyük helyén kalcedonra, lapis lazulira, achátra, természetes féldrágakövekre emlékeztető olvadékdarabokat találtak a homokban. A történet hatásosságát – melyet *Gaius Plinius Secundus*nak, a *Historia naturalis* szerzőjének a tekintélye fenntartott – az értheti meg igazán, aki egy erdőben, legyen az Erdélyben, vagy a Bakony rengetegében, vagy a zselici dombokon, elhagyott romok, zöld fű és csalán közt, napfényben megcsillanó, színes, átlátszó és mély tüzű kincsre, érdekes formájú olvadt üvegtörmelékre bukkant már. Magam is ilyen élmények után (*Jegenyés János*nak, *Kárpáti Gábor*nak köszönhetően) kezdtem el foglalkozni az üvegesek titkaival, s tőlük kapva, jó ideje viselhetem is a jelüket, ékszerként.

Az üvegkészítés titkát *Kiss Miklós* Kolozsvárott *Lupás Anná*tól, *Zoe Baicoianu*tól és *Balaskó Nándor*tól tanulta, akik az egyetemen voltak mesterei. De saját műhelyében, az azóta elhagyott marosvásárhelyi kis hutában, később pedig, négy évig az ajkai üveggyár keretei között, majd a Magyarpolányban újra megteremtett műhelyben saját maga kísérletezheti ki a mestermunka rá jellemző megoldásait. Maga után Kiss Miklós sok művet hagyott Brassó és Marosvásárhely, Szászrég épületeiben, és a bukaresti és marosvásárhelyi múzeumok gyűjteményeiben. Az 1986 óta számára új otthont jelentő Veszprém megyében keze nyomát viselik a Megyeháza nagyméretű üvegablak-rekonstrukciója, a kabhegyi vadászház hat darab, egyenként 140x60 cm-es figurális ábrázolású ablakai, a balatonalmádi római katolikus templom „Szent Imre emlékére" készített, ólmozott, festett színes üvegablakai, és Budapesten, a Fasori evangélikus templomban *Róth Miksa* eredeti, 1913-as ablakai alapján készített üvegablak-rekonstrukciója. Az adott építészeti közegbe tervezett ablakok elkészítéséhez, főleg, ha helyreállításról van szó, nemcsak a régiek technikájának a megbecsülése szükséges, a mesterség alapos ismerete, hanem nagyfokú alázat is. *Lyka Károly* szavait idézem: *„Az anyag fölött való föltétlen uralkodás, az anyag teljes átérzése teszi művészivé a mesterember munkáját. Ezt már nem lehet megtanulni, erre születik az ember. Aki így tud formát és egyéni életet adni az anyagnak, az művész-kategóriába tartozik, ha néha mesterembernek neveződik is."*

Kiss Miklós műhelyében azonban plasztikák is készülnek. A szobrászatot azonban nem úgy műveli, mint egy szobrász, kiindulási pontja, fő meghatározója mindig az üveg. Ideálja az organikus formákban megnyilvánuló természetes tökéletesség. Művei nagy részében úgyszólván növényi hajlékonyság ölt kristályos alakot, megszilárdult formát, minden utánzási törekvés nélkül. A hutában fútt üvegszobor sajátos folyamat eredménye: a levegő kiteljesedése az üveg – alkalmasint nem is érzékelhető – határai között. Kiss Miklós sikeresen adagolja az üveg-fény vastagságát, hagyja érvényesülni, talapzatként, az üveg tehetetlenségi erejét, majd teret enged a levegőnek, külső és belső, konvex és konkáv teret formázva. Munkáin az üres tömeg is létjogosultságot nyer, mint a szobrászat teljes jogú eszköze. Központi levegő-tömeget, amely vagy légbuborék, vagy ívelt formák által határolt üreg, melyet átlátszó, transzparens és ezáltal több szinten is értelmezhető matéria vesz körül. Nála az üveg, mint a hérakleitoszi patak vize, sohasem ugyanaz. Savval, homokkal alakított felületek irányítják a fény áteresztését, a fény sugárzását. Fémoxidok idéznek elő szabálytalan, amorf formákat, amelyek konfrontálódnak a mértani testek szabályos határaival. A Kiss Miklós által teremtett világban együttesen érvényesülnek a szobrászat formái az üveg sajátos tulajdonságaival.

A másik „üvegkutató" vitrárius, *Jegenyés János* életművének egyes üvegképeit tekintve azt

Fotó: Bélafi László

Kiss Miklós: „Spi-rál" / Miklós Kiss: 'Spi-ral'
2002, fúvott hutaüveg száldísszel, 63x30x34 cm
(XII. Nemzetközi Üvegszimpózium, Bárdibükk)

alkalmazott üvegről szóltak. *Mendöl Zsuzsa* sokoldalú képet mutatott be arról, hogy az üveg anyag- és szerkezetbeli tulajdonságainak tökéletesítésében történt fejlődés, az újítások hogyan jelennek meg színvonalas folyóiratokban. *A. Moor* és *S. Knopp* albumainak beható elemzése a hazai üvegablak-alkalmazás jelenlegi állapotára terelte a figyelmet, *Hefter László* közreműködésével. Az építészek, belsőépítészek, művészettörténészek és üvegművészek problémafelvető kerekasztal-beszélgetése az alkotók és közvetítők közös felelősségére, ezernyi tennivalójára hívta fel a figyelmet. Az együttgondolkodás, amely a szimpózium eredményességének a lényege, újabb szimpóziumnak és konferenciának is kijelölte a folytatandó utat. (*Architektúra. XII. Nemzetközi Üvegszimpózium. Bárdibükki Alkotóház, 2002. augusztus 18–25.*)

GOPCSA KATALIN
művészettörténész

A szimpóziumon készült fotókat a Goszthony Mária Nemzetközi Üvegművészeti Alkotótelep és Szimpozion Alapítvány bocsátotta rendelkezésünkre.

Polyák János: Torony / János Polyák: Tower
2002, színezett, öntött hutaüveg, 10x10x21,5 cm
(XII. Nemzetközi Üvegszimpózium, Bárdibükk)

Fotó: Belafi László

Valeriu Semenescu (Románia): Oszlop / Valeriu Semenescu (Romania): Column
2002, hutaüveg, 9,5x10x16 cm
(XII. Nemzetközi Üvegszimpózium, Bárdibükk)

Fotó: Belafi László

Jegenyés János

V. Nemzetközi üveg szimpozion

1995 aug. 20 - 27. Bárdudvarnok

OTP Bank Galéria

1995 szept. 7-21.

JEGENYÉS János

4. 73.p. – 1991-ben szerepelt a MKI Szöv. üregszakosztály
Viállitásán – 1991 - Árkád Galéria

Új Müvészet 1992

iat Kammerpräsident Graf
iuarbeiten des Schlosses des
ótmegyer (Komitat Nyitra,
sichtigt. Gegen den Bauplan
anz Anton Hillebrandt hat
n der zum Wohngebäude zu
anze Schloß mit Stallgeruch
sowie wegen der zu kleinen
, mehrere Einwürfe erhoben
n Brief die Umarbeitung des

ich heraus, daß das Károlyi-
erk von Hillebrandt ist, wor-
r Hillebrandt-Monographien
nichts wußten. Der Meinung
ach stammten die Baupläne
tekten Heinrich Koch, in der
s Schloß in Tótmegyer von
on Koch, im Jahre 1866 im
ut.
em Jahre 1791 stammende
n Tótmegyer sowie ein vom
pold aufgenommener Grund-

JEGENYÉS Jánu

Ferencry Noémi-dij 1994

9353-04

Az 1993. évi földa

családi név: _____ szer (azo

utónév: _____ adós

Az ország területén használatában lévő adóköteles összes külterületi föld

Az ingatlan fekvése	Helyrajzi száma
1.	
2.	
3.	
Összesen:	

Az adóköteles földterület

Művelési ágcsoport	Terület (ha) (a)	Arany é
4. Szántó		
5. Kert, szőlő, gyümölcsös		
6. Gyep, nádas		
7. Összesen (4+5+6. sorok együttesen)		

A földadót csökkentő tételek / ideiglenes földadómentesség

Tegenyés János üvegm. (1946-

VARGA Vera: Kortárs magyar üvegművészet. =
Magyar Iparművészet, 1993 49-50

Ha abban a szerencsében részesül egy kutató, hogy a palotáról ismeretlen, publikálatlan tervet talál[1] felcsillan a remény talán ez az a hiányzó láncszem, aminek a segítségével megfejthetők lesznek azok a kérdések, amelyeket az építészettörténeti kutatás az épülettel kapcsolatban a kezdetektől megválaszolni igyekszik.

Ezek közül is az első és legfontosabbnak tartott: ki volt a barokk palota tervező mestere?

A második: mi a kapcsolat a budai palota és az ún. Grassalkovich-stílusú[2] kastélyok között? Ez utóbbi kérdést Voit Pál[3] megnyugtatóan lezárta, miszerint a típusalkotó, a példamutató mű épp a királyi palota volt. Erre a lezártnak tekinthető kérdésre itt azért kell emlékeztetni, mert minél inkább elfogadottá válik Voit megállapítása, annál fontosabbá válik a palota 18. századi építéstörténetének megismerése és értékelődik fel az ún. *mesterkérdés*. Vagyis az első kérdésünket módosítva már inkább úgy kell feltennünk: ki volt a palota mestere, aki 18. századi kastélyépítészetünkre meghatározó hatással volt?

A nehézségek ellenére a kutatás kiemelten foglalkozott a lehetséges, szóba jöhető tervező kilétével és inkább ennek függvényeként magával építéstörténettel. Ennek az eredményeként az „igazolt" mesterek száma, választéka gyanúsan szélesre sikeredett: Johann Bernhard Fischer von Erlach,[4] Johann Lucas von Hildebrand,[5] Franz Anton Hillebrandt,[6] Oracsek Ignác, Tistél,[7] vagy Mayerhoffer András/János?[8] és az utóbbi időben Jean Nicolas Jadot.[9] Mindegyikőjükre voksoltak már mint tervezőre, vagy legalábbis meghatározó hatású mesterre.

A megoldás hiányát — többek közt — a kérdés rutinszerű felvetése is okozza, amely abból indul ki, hogy épületépítész egymást feltételezik. Ez is azonban csak egy olyan szabály, amit — tudjuk — a kivétel erősít: vagyis éppen fordítva is indokolt feltenni a kérdést: lehetett-e a palotának egyetlen tervező, illetve meghatározó hatású mestere?

Ebből a szempontból vegyük újból vizsgálat alá az épü-

Jegenyés háraspár

A salgótarjáni József Attila Művelődési Központban bemutatta munkáit.

Mohrár Ipolt: A Lománe és Iparművészeti Biennálé
Új Tükör, 1978. január 15-4. lap.

Jegenyésné Mókér Zsuzsa [ ]

L. Papp Oszkár

Rózsa Gy.: Zomanc, üveg, építészet 13.

Minszakadság Bp. 1978 jan. 8.

JEGER Antal egri kőmüves. Egerben 1761-ben találkozunk az adózók lajstromában nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Tapper Antal, egri kőműves

1761-ben szerepel az adózók névsorában.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345. old.

Jegerndorfi Seber
János
1565. Lőcse
l.
Hadtört. Közl.
1928. 424. l.

848. Ismer

A XIX. s

Schallház Károly.

Mellig és balrafordult
parókája kétszer fodorított,
szürke, bajusza és szakálla
nyakkendője fehér, ingének
magas, egyelejű gallérnélkül
gombja látszik, szürke.

Miniature aranykeretben,
sz. 848. — Vétetett az Egger Te
Kifizettetett 1892 október 1:
április 28-án. — Az elszámol
10-iki 3135 szvsz. határozat (

Teyes F.

MDK

Jeges Emő, festő.

„bicskei művésztalep" fagja
Réti István tanítványa,
egyénisége irdekes komponáló
tehetséget árul el, szinei eredetiséget.

N. Szalon téli tárlata. – A Műbarát, II évf. 1 sz. 22. l.
1922.
1922. jan.

Jeges Ernő MDK

1898-1956

Jeges Ernő, Dankó Ödön és Tábor János plakátjai egyszerüségükkel és tartózkodó előadásmódjukkal emelkednek ki az ellenforradalmi plakátok nagyon sokszo a ~~ff~~ jó izlést sértő tömegéből.

-.-

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMÜVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp.1961. 18-66.l.
36.l.

Jeges Ernő

Pest.

U. 4238.

1896 SZÁLLITJA DONA DÖME ÉS TÁRSA, BUDAPEST. 8716

Jeges Ernő

Tavaszi szalonban kitüntető elismerés

BANK IX. ÉVI ZÁRSZÁMADÁSA

A Békéscsabai Leszámitoló- és Pénzváltóbank Rt. IX. évének zárszámadása a súlyos válságos időkben is a ervatív és reális üzletpolitikát igazolja. A február 25-én artott közgyűlésen az intézet vezetősége a kimutatott 5 pengő tiszta nyereségből a 10.00 darab á 20 pengő ékű részvényre egy pengős osztalék fizetését határozta mérlegszámla vagyonoldalán az állományok a követ- kép alakulnak: Pénzkészlet és bankári követelések pengő, értékpapirok 40.130 pengő ,váltótárca 2,638.491 , adósok 113.084 pengő. A teher oldalon a betétek 627.081 t, a visszleszámitolt váltók 1.912.862 pengőt, átmenő k 21.010 pengőt képviselnek. A Békéscsabai Leszámi- és Pénzváltóbank vezetése Hartel Ferenc ügyvezető- ató kezében van, aki azt minden tekintetben anyaintéz- ek intenciója szerint vezeti. A betétek felmondásához talában nem ragaszkodott, annál is inkább, mert állan- saját erejéből tudta mobilizálni a szükséges tőkéket. A bankvezetés követelményeinek megfelelően, kihelyezési ányát teljesen összhangban tudta tartani a betétek enése után is fennálló betétállományával.

A DUNAFÖLDVÁRI NÉPBANK MÉRLEGE

A Dunaföldvári Népbank február hó 28-án tartja 64. s évi közgyűlését. Az igazgatóság által bemutatásra mérleg 750.80 pengő részvénytőke mellett 97.836 tiszta nyereséget mutat ki, ami közel 15%-os jöve- zőségnek felel meg. A mérlegszámla tekintélyes szám- igazolják, hogy a nehéz viszonyok nem tudták meg- tani a Dunaföldvári Népbank lendületes fejlődését. Az evett reeszkompt 2,900.00 pengőt tesz ki, tehát az t mobilitása nem szenved kétséget. Strasser Béla ve- zgató nagy szaktudással és a mai viszonyok által ala- megindokolt körültekintéssel vezeti egyre nagyobb ettel fejlődő intézetét.

Jeges Ernő

Magyar Művészet
1926. 303, 364
1928. 462

Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet
VII. 218, 219

.... választó kerület. .... szavazókör.

........, lakhelye (telepe): .... ker. .... utca ...... szám.

A választói jogosultság alapja*																	Jegyzet
		elemi népiskolai VI. osztály végzése (vagy ezzel egyenértékü képzettség) mellett (1913 : XIV. t.-c. 5. §. 1–5. pont), ha							csupán irni és olvasni tudónál (1913 : XIV. t.-c. 6. §. 1–5. pont), ha									(az országos szinész egyesület tagja-e, van-e, s milyen iskolai, vagy vizsga bizonyitványa? A munkakönyvének kiallitási helye, éve és száma.
				alkalmazott							alkalmazott						
régi jogcim (1913 : XIV. t.-c. 12. §.	magasabb értelmiség (1913 : XIV. t.-c. 4. §.)	legalább 2 K egyenes állami adót fizet (1)	önálló iparos vagy kereskedő (2)	ipari üzletnél vagy vállalatnál állandóan (3a)	őstermelésnél vezetőmunkási v. felügyelői minőségben (3b)	egyéb köz- vagy magánszolgálatban legalább 3 év óta állandóan (3c)	segitő családtag (4)	katonai vagy csendőrségi kiszolgált altiszt (5)	legalább 20 K egyenes állami adót fizet (1)	önálló iparos vagy kereskedő ; legalább 1 segéddel, vagy ha egy adónemből legalább 10 K, több adónemből együttvév legalább 20 K adót fizet (2)	ipari üzletnél vagy vállalatnál alkalmazott ; ha iparos-tanonc volt, vagy 5 éven belül legalább 3 éven át egy szakmában (3a)	őstermelésnél vezetőmunkási v. felügyelői minőségben (3b)	egyéb köz- vagy magánszolgálatban legalább 5 év óta állandóan (3c)	segitő családtag (4)	katonai vagy csendőrségi kiszolgált altiszt (5)	irni-olvasni nem tudó, ha legalább 40 K egyenes állami adót fizet (1913 : XIV. t.-c. 7. §.)	

Jeges Ernő

Vincellér. oklevél

Tm Bp. 1932.

...et. Hajéke, fülbevalója s nyakdiszének
virágkosarat tart, melyből egy szálat
dereka himezett, újai bővek s ingválla
...nlik vállaira s palástja hermelines. Feli-
...orban, melyeket a kétfejű sasos czimer

...rolina
...striae
...t... Anno 1752."
... Bürglen excud.
...d."
...i 30.2: 19.8 c/m.
Bürglin Chr. L.

191/93 № 1831

Jeges Ernő, festőm.

nagyobb anyaggal szerepel a fiatalabbak kö-
zül.

/-t-/: Nemzeti Képzőmüv. K. áll. Asszán.
A Pesti MAV palotában.
Pesti Napló. 1939. okt. 29. 6.1.

Jeges Ernő

Colosseum, tempera

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Jeges Ernő

MDK

Magyar karácsony, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Jeges Ernő

MDK

Bakócz Tamás, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállítás

Jeges Ernő

MDK

Vincellér

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Jeges Ernő.

festőművész

áll. ösztöndíj Rómába.

Évk. képzőisk

1931-32. 87. l.

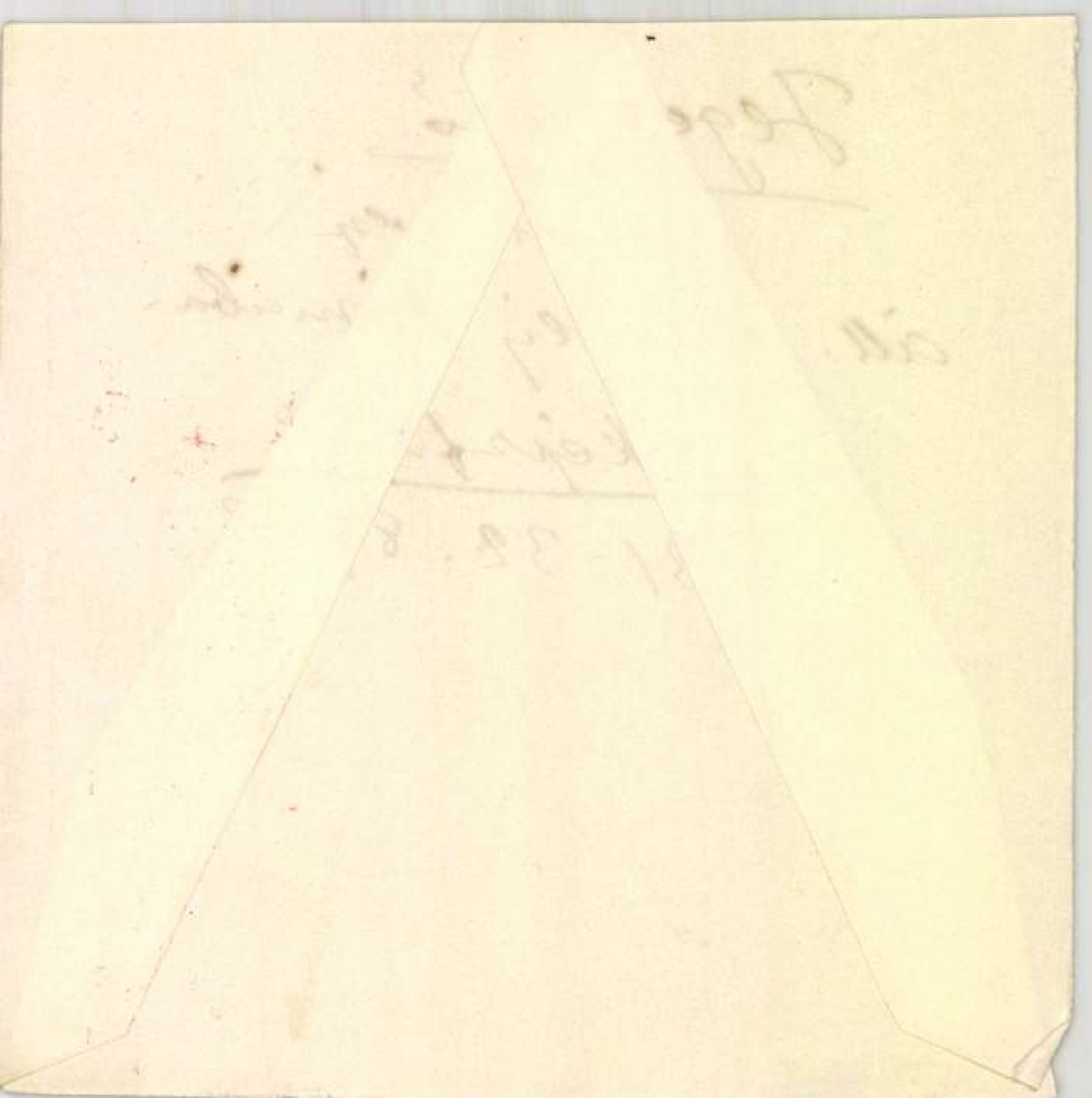

Jeges Ernő.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1922-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat

MDK

Jeges Ernő

Müvét a Szépmüvészeti Muzeum 1929-ben megvásárolta.

Cikk: A Szépmüvészeti Muzeum ujabb szerzeményeiről.

Képzőmüvészet, 1931. 97.1.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

valami modorosság érzik müvén, talán a tárgya befolyásolta.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.
Képzőmüvészet. 1929. 18.sz.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

az uj csapást török seregéből való, kik a fény formafelbontó ereje helyett a szinek plasztikai hatását keresik.

Ernst Muzeum kiállitásai.
LXXXVIII. 1927.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

Megnyerte a Nemes Marcell-ala pitvány külföldi tanulmanyuti ösztöndijat./Páris/.

versenyen kivül vesh részt a kiállitáson, minthogy külföldi tanulmányuti ösztöndijat nyert.

Nem.z.Sza. 333.kiáll. -1925.márc.15-29. Ka t.
Szimyei M.P.Társ. által dijazott Művészek kiáll.-a.

MDK

Jegus Ernő (képzőművész)

(A párizsi akadémián együtt dolgozott Palnagy Zsigmonddal.)

Tóth Ervin: Hajdúböszörmény képzőművészeti múltja és jelene.
Alföld, Debrecen, 1959. 1. sz. 110. l.

Jeges Ernő

MDK

Egyik alapitó tagja a Könyv- és Reklámmüvészek Társaságának, melynek bemutatkozó kiállitását /Iparmüvészeti Muzeum. 1930, ápr 12-17/ maguk a müvészek rendezik/Bortnyik, Csabai-Ékes, Jeges Ernő, Kner Albert/.

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMÜVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp. 1961.
18-66. l.

47.l. vö. 16 és 18. jegyzet.

Jeges Ernő

A képzőmův. főiskolán

Réti István tanítvá-

ja volt.

főiskolai kat.-ból

kiírva

Vadak

851. Hollandi festő a XVIII. sz.-ból.

Jeges Ernő

Művészeti lexikon

366 l

ssé jobbra fordul. Rövid haja, szemöldö-
vöröstarna, szeme szürke. Atillája s talvál-
es menteje zöld s tal vállától jobb csipője
vény vonul. Felirata alol:

constantia

ney S.C. Rqz. M. Dapifer et Praes: Kis
Sup: Capitan: Aō 1650.

14'8 cm.
ján dicka 1824.

Jeges Ernő

Műcsarnok Szemlőhegyi dűlő

15314

1928. tav. kiáll. 689, 699, 701

1929. tav. kiáll. 285, 287, 291

Kopjafa, sékely VIII. 174.

Jeges Ernő

A szentendrei festők kiállitása

Tiz évvel ezelőtt egy fiatal festő társaság megkisérelte, hogy gyökeret eresszen a festői szépségü Duna melletti városkában, Szentendrén. Sok küzdelem után és a helybeliek megértő szeretete révén sikerült nekik célkitüzéseiket elérni és otthont teremteni nemcsak maguknak, hanem a művészetnek is. Hogy mennyi küzdelembe, gondba került nekik ez a gyökérverés, arról nem számol be a *Nemzeti Szalonban* most megnyiló jubiláris kiállitásuk, de hogy a művészet terén ilyen eredményt értek el, azt munkásságukról lemérhetjük. Sok érdekes művészeti problémát vetettek fel és ezek közül a problémák közül nem egy tullépte az egyéni fejlődés kereteit és termékenyitőleg hatott a magyar művészetre is. Nehéz elhatározni, hogy közülük kit emlitsünk meg elsősorban. A változatosságokban kétségtelenül *Jeges* Ernő vezet. Tempera képei, freskótervei és olajképei gyformán elismerést érdemelnek. A figurális kompoziciót festők között *Heintz* Henrik, *Rozgonyi* László, *Bánáti-Sverák* József és *Pándy* Lajos alkotott időtálló müveket, mig a tájképábrázolás legkitünőbbjei *Bánovszky* Miklós és *Ónody* Béla. Külön emlitjük meg a sokat fejlődött *Péchyné Rónay* Kyngát, akinek legérettebb munkái a lirai hangulatokat ügyesen visszatükröző festményei.

(B. L.)

Nemzeti Ujság 1939. okt. 15.

SPORT

Hozhat-e meglepetéseket az NB ötödik fordulója

Az ujjászervezett magyar futballbajnokság ötödik fordulójára kerül sor vasárnap délután. A müsor nagyon érdekes és nincs kizárva, hogy éppen ugy, mint az elmult negyedik fordulóban, most is sok nem várt eredmény fogja átalakitani a bajnoki tabellát.

A *Gamma—Hungária* mérkőzés a BEAC-pályán zajlik le háromnegyed 3 órakor *Vass* biráskodásával.

A *Ferencváros—Szürketaxi* mérkőzés ugyancsak háromnegyed 3 órakor kezdődik az Üllői-uton *Kiss* játékvezetésével.

Az *Ujpest—Kispest* mérkőzés háromnegyed 3 órakor *Rubint* biráskodásával az ujpesti stadionban kerül lejátszásra.

A *Nemzeti—Törekvés* mérkőzést a Hungáriauton játsszák háromnegyed 3 órai kezdettel *Classen* biráskodása mellett.

A vidéken, Szegeden a *Kassa—Szeged FC* mérkőzés zajlik fél 3 órai kezdettel *Storch* játékvezetésével.

A *Haladás—Bocskai* mérkőzést Szombathelyen játsszák le háromnegyed 3 órai kezdettel. Biró: *Palásthy.*

Szolnokon az *Elektromosok* játszanak a *Szolnoki Vasutassal Boronkay* biráskodása mellett háromnegyed 3 órai kezdettel.

NBB mérkőzései

Felvidéki csoport:

Ózd—Fülek, háromnegyed 3, Schramkó. — Pereces—Rusj, Pereces, háromnegyed 3, Zeltner. — Beregszász—SSE, Beregszász, háromnegyed 3, Ferenczy K. — LAFC—Beszkárt, Losonc, háromnegyed 3, Györkefalvy. — DVSC—Nyiregyháza, Debrecen, háromnegyed 3, Moldoványi (Rp.). — Kassai SC—B. Vasutas, Kassa, háromnegyed 3, Marosfalvi. — SalBTC—DiMÁVAG, Salgótarján, háromnegyed 3, Iványi. — Ungvár—Munkács, Ungvár, háromnegyed 3, Farkas I.

Dunántuli csoport:

Zugló—ARAK, Öv-utca, háromnegyed 3, Obernyák. — Komárom—PTSC, Komárom, háromnegyed 3, ifj. Czeitler B. — Tokod—SFAC, Tokod, háromnegyed 3, Kiss L. — Tatabánya—Lampart, Tatabánya, háromnegyed 3, Gránássy. — ETO—Dorog, Győr, háromnegyed 3, Keresztényi F. — SVSE—Pécs, Sopron, háromnegyed 3, Czeczely. — Érsekujvár—MTK, Érsekujvár, háromnegyed 3, Varga E.

Alföldi csoport:

FTC—Cs. MOVE, Üllői-ut, háromnegyed 1, Szőke II. — Budakalász—Vasas, Budakalász, háromnegyed 3, Návay. — SzAK—Postás, Lóversenytér, háromnegyed 3, (később küldenek). — KEAC—RTE, Szeged, háromnegyed 3, Lilion. — UTE—MÁVAG, Ujpest, háromnegyed 1, Tassy B. — WMFC—SzAC, Csepel, háromnegyed 3, Lantos.

Vasárnapi sportmüsor

Atlétika: MASz-verseny a Margitszigeten 3 órai kezdettel. — UTE-verseny az ujpesti stadionban 3 órai kezdettel.

Birkózás: Szabadfogásos magyar bajnokságok a városligeti cirkuszban délután 5 órai kezdettel.

Kézilabda: I. o. férfi: BLE—BTC, Aréna-ut, 3 óra. UTE—VAC, UTE-pálya, negyed 12 óra. ETE—MTE, ETE-pálya, 8 óra. Beszkárt—MAFC, Szemere-telep, fél 9 óra. II. o. férfi: Wacker—SzTE, Wacker-pálya, fél 9 óra. Kistext—HMC, Kistext-pálya, 3 óra. WMTK—MPSC, WMTK-pálya, fél 9 óra. III. o. férfi: Kistext—MAFC, Kistext-pálya, fél 2 óra. Szövetségi díj: BLE—BTC, Aréna-ut, fél 2 óra. UTE—VAC, UTE-pálya, fél 1 óra. ETE—MTE, BLE-pálya, fél 12 óra. Beszkárt—MAFC, Szemere-telep, 10 óra. I. o. női: GSE—Olimpia, GSE-pálya, 10 óra. AMC—MPSC, AMC-pálya, 10 óra. MPSE—Kistext, Csepel, MOVE-pálya, 9 óra. II. o. női: WMTK—Ko XIII., WMTK-pálya, fél 10 óra. Ko Bruszt—MPSE, Szőnyi-ut, BVSC-pálya, fél 9. Ko BI—MPSC. Gamma-pálya, Fehér-ut, 9. GSE—Standard, GSE-pálya, 9 óra.

() **Kalocsai a Kispestben.** A legujabb hirek szerint *Kalocsai* Gézát, a prágai Sparta volt balszélsőjét szerződtette a Kispest FC. *Kalocsai* Géza, aki hosszu ideig tagja volt a cseh válogatott labdarugócsapatnak, vasárnap már játszik a Kispest csapatában az Ujpest ellen.

() **Magyarország 100 kilométeres kerékpáros bajnoksága a Népligetben.** A mozgalmas országuti versenyévad vasárnap fejeződik be a népligeti nagykörben rendezendő 100 kilométeres bajnoksággal. 54 nevezés érkezett a versenyre, amelynek rajtja vasárnap délelőtt negyed 10 órakor lesz a népligeti nagykör Elnök-utca felőli részén. Cél a diáksztadion előtt. A versenyt a közönség dijtalanul nézheti végig.

() **Kijelölték a román válogatott csapatot,** amely a jövő vasárnap Magyarország ellen játszik Bukarestben. Az összeállitás a következő: *Pavlovits — Sfera, Negrescu — Vintila, Juhász, Demetrovics — Bindea, Barátky, Spielmann, Bodola, Bogdány.*

() **Huszonegy egyesület 66 versenyzője küzd vasárnap a szabadstilusu birkózóbajnoki cimért,** amelyet a szövetség délután 5 órai kezdettel bonyolit le a Fővárosi Nagycirkuszban.

() **A főiskolai atlétikai csapatbajnokságot** vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel rendezi meg az MFSE a BEAC Lágymányosi sporttelepén.

() **A „Lehel" meghivásos ökölvivóversenye.** A „Lehel" PLE ökölvivószakosztálya vasárnap délután 6 órai kezdettel meghivásos ökölvivómérkőzést rendez az Aréna-ut 136. szám alatt levő iskola tornatermében a BTK, M. Posztó és a MAC csapataival.

A német ökölvivók győztek 9:7 arányban a magyarok ellen

Szombaton este 8 órakor kezdődött a városligeti nagycirkuszban zsufolt padsorok előtt a magyar—német válogatott ökölvivómérkőzés. A közönség soraiban ott volt vitéz *Tárczay-Felicides* Román miniszteri osztályfőnök, a kultuszminisztérium képviseletében, *Palkovich* Béla dr., *Prém* László dr., az OTT ügyvezető alelnöke, vitéz *Kalándy* Imre altábornagy, a MÖSz elnöke, a német követség tisztviselőkara stb.

A csapatok zeneszóval, zászlaik alatt vonultak az arénába. A zenekar először a német, majd magyar himnuszt játszotta. *Héger* Árpád, a MÖSz háznagya üdvözölte ezután a vendégeket magyar, majd német nyelven, akiknek nevében *Hieronimus* sportvezető mondott köszönetet, hangsulyozva, hogy a német sportolók Németország nehéz történelmi óráiban is örömmel tettek eleget a magyarok baráti meghivásának. Hieronimus végül felolvasta *Tschammer und Osten* birodalmi sportvezető üdvözlő táviratát.

A versenyintézőségben helyet foglalt *Forrai* és *Eisner,* mint ring-birák, valamint ugyanők a német Hieronimusszal felváltva, mint pontozóbirák is szerepeltek, minthogy a semleges *Mazzia* olasz biró a délszláv határon támadt utlevélnehézségei miatt nem érkezhetett meg idejében.

Ezután megkezdődött az első négy sulycsoport mérkőzése, amelynek befejezte után, szünetkor a mérkőzés állása 4:4 arányu igazságos döntetlen volt.

Légsuly: Podány (magyar) és a német *Obermauer* küzdelme döntetlenül végződött.

Törpesuly: Bondi (magyar) pontozással győzött *Hein* (német) ellen.

Pehelysuly: Graaf (német) és *Frigyes* (magyar) küzdelme döntetlen volt.

Könnyüsuly: Trittschak (német) pontozással győzött *Bene* (magyar) ellen.

Váltósuly: Mándi (magyar) és *Reschke* (német) küzdelme döntetlen volt.

Középsuly: Pepper (német) a harmadik menetben kiütötte a magyar *Csontost,* akit már a második menetben kétizben gyomorszájütéssel földre vitt.

Kisnehézsuly: Szigeti (magyar) pontozással győzött *Schmidt* (német) ellen.

Nehézsuly: Denhof (német) a második menetben kiütötte a magyar *Nagyot,* aki teljesen formán kivül szerepelt. A közönség hevesen tüntetett *Nagy* ellen.

Végeredményben Németország győzött Magyarország ellen 9:7 arányban.

() **Toldi Géza a — Gammában.** A *Gamma FC* szombaton leszerződtette *Toldi* Gézát, a Ferencváros FC válogatott labdarugójátékosát, akinek átigazolásához az MLSz hozzájárult, ugyhogy a kiváló csatárjátékos vasárnap már szerepel uj klubjának szineiben a Hungária FC elleni bajnoki mérkőzésen.

() **Uj 400 méteres hölgyuszó világrekord.** A braziliai Marie *Lenk* uj hölgyuszó világrekordot állitott fel 400 méteres gyorsuszásban. Ideje: 6 perc 15.8 mp., félmásodperccel jobb az eddigi világrekordnál, amelyet a dán *Sörensen* kisasszony tartott.

LÓSPORT

() **Budapesti kapuzárás.** A *Lovaregyleti dij* az év utolsó nagy versenye, melyben legjobb öreg lovaink mérkőznek a derbiévjárat képviselőivel. Sajnos, az idén a háromévesek legjobbjai: Pucur, Szajkó és Gladiator nem vesznek részt a versenyben, igy az idősebbek közül keressük ki *Cabala* ellenfeleit. Elsősorban az örök vetélytárs Bernadotte emlitendő, mely már megszorította egynéhány versenyében Cabalát, pedig Bernadotte állt nehezebb feladat előtt, kedvezőtlen beállitása miatt. Most egyforma teher mellett indulnak a 200 méteres távon. A szintén négyéves Vinkó H. kilenc kilóval visz kevesebbet a két emlitettnél, ami feltétlen nagy előny ezen a hosszu távon. Dugó, *Isseknitz* őrnagy jóképességü négyévese az utóbbi időben már jobban szerepelt, mint az év első felében, de ez a forma még nem elég a felsoroltak legyőzésére. A háromévesek közül a *Jeszenszky* őrnagy vezetése alatt álló istállóból ujból a két tréningtárs indul: Henricus Klimschával és Nemes Rózsa vezényletével. Az előbbi többet tud, csak ritkán akar, mig az utóbbinál ennek éppen a megforditottját tapasztaltuk. Nagybányai *Horthy* Jenő istállójából a hároméves Cadornát nyergelik fel az értékes dijért. Ez a jóküllemü mén kedvező sulya révén meglepetést csinálhat, ha lovasa szerencsésen osztja be vele a kétmérföldes távot. Mindent egybevetve, az értékes és szenzációsnak igérkező 1939-es Lovaregyleti dijban a *Cabala—Bernadotte—Vinkó H.* befutót várjuk, mig a meglepetés lovának Cadornát tartjuk. Az érdekes versenynapra *jelöltjeink* a következők:

I. *Freudenau — Tecla — Kolompos*
II. *Issekutz-ist. — Nowhere — Centyfolja*
III. *Cabala — Bernadotte — Vinkó H.*
IV. *Csongor — Komika — Számum*
V. *Rejtvény — Pereputty — Farandole*
VI. *Primus — Kongó — Blagueur.*

SZÉTSZEDIK A VILÁG LEGÖREGEBB CSATAHAJÓJÁT. (Génua.) A világ legöregebb csatahajóját a napokban bontják szét a genovai kikötőben. Az 1175 tonnás Java nevü hajót 1813-ban épitették Kalkuttában. A hajó, amely harminc ágyuval volt ellátva, az indiai, ausztráliai és ujzélandi angol csapatszállitásokra szolgált. 1856-ig szolgált a hajó az angol tengerészetben, majd Gibraltárban szénberaktározásra használták. A hajót most egy genovai hajóbontó cég vette meg és néhány nap mulva megkezdik az öreg hajó szétbontását. A 126 éves hajót naponta tömegesen látogatja a közönség.

GAZDASÁGI ÉLET

A kisgazdatársadalom és a szesztörvény

Irta: Matolcsy Mátyás dr.

A kisszőlőgazdatársadalom rendkivül sulyos helyzetbe került a nyár és főleg az ősz folyamán azért, mert a gyümölcsértékesités terén tapasztalható nagy válság után a gyümölcscefre kifőzése rendkivüli nehézségekbe ütközött.

Fel kell emlitenem azt, hogy az egy évvel ezelőtt meghozott szesztörvényben a nagy ipari szeszgyárak termelési keretét megvonták ugyan, azonban ugyanebben a törvényben a mezőgazdasági kistermelőknek, kisszőlőgazdáknak a főzési keretét is megállapitották és egészen különös módon ebben az egy esetben — mert ahogy tudjuk, a törvényjavaslatok és törvények konkrétumokat soha nem tartalmaznak — a törvény nagyon is konkréten intézkedett, mert leszögezi, hogy a kis szeszfőzdékben, pálinkafőzdékben 15.000 abszolut hektoliternél több szeszt termelni nem lehet, egy-egy üst pedig nem termelhet többet 25 abszolut hektoliternél.

Én akkor is nagyon élesen kifogásoltam ezt az intézkedést, mert ennek a 15.000 abszolut hektoliternek törvényben való lekötése nyilvánvalóan nem helyes, hiszen bizonyitottam akkor, hogy voltak olyan esztendők, amikor a gyümölcs-szesztermelés sokkal többre rugott és volt olyan idő, amikor a kisüstön főtt szesz 48.000 abszolut hektolitert tett ki, tehát pontosan háromszorosát annak, amit a törvény engedélyezett. Láthatjuk tehát hogy ez a 15.000 abszolut hektoliter három-négy olyan esztendőnek átlagából adódott, amikor egy viszonylag alacsonyabb bortermés kevesebb törköly és kisebb gyümölcstermelés melléktermékе dolgoztatott fel.

Amit a szesztörvény tárgyalásánál megállapitottam, bekövetkezett és most, sajnos, tapasztaljuk azt, hogy az óriási gyümölcstermelés és meglehetősen jó bortermelés idején a kisszőlősgazdatársadalom ezt az egyébként fel nem használható nyersanyagot értékesités nélkül kénytelen elhajitani. 10—15 milliő pengő értékveszteség származik ebből, egyszerüen azért, mert a szesztörvény által felállitott szeszegyedáruság nem teszi lehetővé, hogy a kistermelők, kisszőlősgazdák nyersanyagukat kifőzzék.

A mezőgazdasági szeszgyárak termelésének emelkedése

Hogyan történhetett most már, hogy az ipari, illetve mezőgazdasági szeszgyárakban a termelés óriási módon emelkedett. A szeszegyedáruság elmult első kampányának termelési adatai szerint 355.000 hektoliter szeszt termeltek mezőgazdasági üzemekben — a felvidékre 50.000 esik, ezt kikapcsoljuk —, tehát 305.000 hektolitert termeltek, 50.000 hektoliterrel többet, mint egy évvel korábban. Ez annak eredménye, hogy amit nem engednek kifőzetni a kisüstöknél, a kis szeszfőzdéknél, amennyi ott elvész és nem főzhető ki, annyival főztek többet ezekben a nagy mezőgazdasági szeszgyárakban. Ezeknek a nyersanyaga köztudomásuan a burgonya és tengeri és arról számol be, hogy eozinált buzát kell felhasználni a szesztermelés céljaira, pontosan leirja, hogy ez milyen módon szerezhető be és hogy 15 pengős eozinált buzát kaptak a mezőgazdasági szeszgyárak a szesztermelés céljára. Azt az ötpengős különbséget az állam megfizeti és a buzát ilymódon értékesiti. Nem hiszem, hogy mezőgazdasági érdek lenne az, hogy a kistermelőknél, kisszőlőgazdáknál lévő törkölyt, seprőt és gyümölcscefrét, amit szeszfőzésen kivül másra felhasználni nem lehet, a kisüstök főzzék ki. Az eozinált buzát lehet takarmányozásra felhasználni, de a seprőt, a gyümölcscefrét és a törkölyt semmi másra használni nem lehet. Pedig ha végigmennénk a szőlőskisgazdák birtokain, látnók, hogy nagyon jelentős tételek ezek, mert 400.000 hold szőlő van csupa kisbirtokosok kezén és most hajigálják ki a melléktermékeket a szőlősorok közé és igy vesz el 10—15 millió pengő érték.

Az egyik legfontosabb kérdés ezzel kapcsolatban a gyümölcsértékesités kérdése volt. Láttuk a nyáron, hogy milyen krizisbe kerültünk a barackértékesitésnél és most ősszel a szilvával következett be ugyanaz. Hogy nem volt lehetséges exportálni, ezt még megértjük, a rendkivüli állapotok nehéz helyzetet teremtettek, de ha exportálni nem lehetett, akkor a kormánynak kötelessége lett volna jóelőre gondoskodni, hogy ez a rendkivül értékes élelmezési cikk értékesithető legyen akár lekvárnak való befőzés, akár szesszé való lefőzés vagy valami más uton-módon.

Szeretném ezt a kérdést is vázolni. A helyzet az, hogy a szilvatermésnek a legnagyobb része a gazdák kezén maradt eladatlanul, bár odaadták volna 4 fillérért is, de egyáltalán nem kellett senkinek, tehát ottmaradt a nyakukon és ott rothadt össze. Hiába történt meg azonban ennek a nyersanyagnak összeszedése cefre formájában, ha a gyümölcsszesztermelésnek a lehetősége nincs meg és itt teljesen érthetetlen helyzettel állunk szemben.

Elkeseredés a kisszőlősgazdák között

A *Magyar Szesztermelő* cimü lapnak szeptember havi száma azt irja, hogy a szeszfőzés kerteinek kiterjesztése folyamatban van és hogy 25 abszolut hektoliter pálinkáig, amit a törvény egy-egy főzdére előir, ezt a keretet felemelték, azzal zárja be ez a cikk, hogy a gyümölcsfeleslegeknek, valamint a törkölynek és seprőnek az eddiginél sokkal nagyobb mértékü szeszipari feldolgozását teszi lehetővé, miért is az érdekelt termelők körében nagy megnyugvást és megelégedést keltett az intézkedés.

Én minden szombaton vidéken vagyok és most vasárnap is nem győztem a panaszt hallgatni e kérdés körül, mert az történik, hogy ezt a kedvezményes mennyiségel, azt a 15 abszolut hektolitert sem főzhetik le, pedig az mindössze 18 liter pálinkát jelent és ha netalán egy-egy kisebb községben ezt a kontingenst megkapják és valakinek nem 18 liter pálinkára elegendő nyersanyaga van — el sem tudják képzelni azok, akiknek nincs kisüstjük, hogy mit jelent ez —, a lepárlás alatt levő üstöket abban a pillanatban felszakitják, amikor 18 liter lecsurgott. Ez a nemzetgazdasági kár és nyersanyagpocsékolás soha nem látott utja, ami ezen intézkedés nyomán támadt. Ezzel szemben megjelenik a szesztermelők hivatalos lapjában az a hir, hogy itt minden a legteljesebb rendben van és nagy megnyugvással fogadták az intézkedést.

Azért foglalkozom annyit ezzel a kérdéssel, hogy a pénzügyminiszter végre nyilatkozzék és főleg csináljon rendet, mert lehetetlenség, hogy a 260 mezőgazdasági szeszgyár érdekében az 1600 kisüst és rajta keresztül a szőlősgazdatársadalom elsorvadjon. Azt hiszem, ez a kérdés nagyon is indokolt, különösen, ha azt is megnézzük, hogy az elmult év során termelt szeszből a mezőgazdasági szeszgyárak és a szeszegyedáruság milyen óriási haszontöbbletre tettek szert annak következtében, hogy a kisüstöt visszaszoritották. A mezőgazdasági szeszgyárak és az ipari szeszgyárak termelt szeszének egy része élvezeti célokra kerül forgalomba, a többi ecetgyártásra, müselyemgyártásra, mint motorszesz, mint denaturált szesz és igy tovább. A szeszgyárnak hasznát, jövedelmezőségét az dönti el, hogy mennyit adnak el élvezeti célokra. Nézzük a számokat: 1934—35-ben fogyasztási célra eladtak a szeszgyárak 28.000 hektoliter szeszt. Később ez a tétel csökkent, 1937—38-ban már csak 18.000 hektoliter szeszt adtak el fogyasztási célokra, persze amellett 100.000 hektolitert motorszesznek, exportra stb.

1938—39-ben a szeszegyedáruság eladott 95.900 hektoliter burgonyából és egyéb nyersanyagból termelt szeszt fogyasztási célokra, akkor, amikor valódi gyümölcsből kifőzést egyenesen megakadályozzák. Azt nem tudom megérteni, hogy miért nem tudunk orvoslást szerezni. Tessék velünk végigjárni vasárnaponként a vidéket, megláthatjuk, micsoda elkeseredés van ott. Azt mondták vasárnap nekem, mit szólna a kormányzat ahhoz, ha azt mondanánk az adóvégrehajtónak, hogy foglalja le a szilvánkat a fán. Ezeknek igazuk van. Óriási értékek vesznek el igy az emberek kis kertjében.

Ugyanakkor megjelenik a kormánynak az az intézkedése, hogy a lefőzött lekvárt 32 fillérért átveszik. Tessék ismét a gazdák között megvizsgálni a kalkulációt. Egy kilogramm lekvár lesüritéséhez kell öt kilogramm fa, ennek értéke 15 fillér. Egy kilogramm főzéséhez munkabérre — női munkabérrel számitva — minimálisan 15 fillér kell, ha ezt hozzáadom az előbbi 15 fillérhez, kijön 30 fillér termelési költség. Marad a 32 fillérrel összehasonlitva két fillér haszon egy kilogramm lekvárnál, amihez kellett öt vagy hat kilogramm szilva. Érdemes ilyennel foglalkozni? Szabad ilyen rendelkezést kiadni? Ennek az a vége, hogy az egész termés értékesités nélkül, haszontalanul, botorul elvész.

Elhibázott politika

Csak egyet nem értek, a kormányzat és a t. Ház ezt a kérdést meghallgatja, bár sokan mosolyognak rajta, kinn milliók vesznek el akkor, amikor egy intézkedéssel, egy tollvonással el lehetne érni, hogy legalább a szeszkifőzést biztositsák. Ugy látszik, az országgyülésen ezeket a kérdéseket fel lehet emliteni, de a sulyos, nagy kérdésekre orvoslást nem kapunk és beletörődik a magyar parasztság abba, hogy ennek a termelésnek nincs semmi értelme. Egy nagyon komoly gazda, egyik nagyközség pénztárnoka mondta: „Ugy el vagyok keseredve, hogy a télen 200 fát fogok kivágni". Ugyanakkor ott függ a gazdakör falán a plakát, hogy „Ültess fát!" Ez nem lehetséges. Ez a gazdasági politika, ami itt folyik, nem a magyar parasztság érdeke. Ezt hangsulyozom öt éve. A magyar parasztság érdekeivel senki sem törődik. Velük szemben érvényesül a „lesz, ami lesz" elve, azonban arról már van gondoskodás, hogy a nagy mezőgazdasági szeszgyárakkal mi lesz, azok kapnak eozinált buzát. A szesztermelők lapjában benne van, hogy végre sikerült a földmivelésügyi miniszter urnak intézkedésével biztositani azt, hogy buzát is kifőzhetnek szesszé. A gyárak el tudják intézni, mi pedig a kistermelők sérelmeire orvoslást soha nem kapunk. Az én véleményem szerint ez a rendszer teljes csőd felé viszi a népet. Az egyedüli lehetőség volna itt a nagyipari érdekek helyére a magyar nép és a parasztság érdekeit ültetni.

— **(A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzései.)** *Buzaliszt:* dara 37.60—38.60, 0gg 36.60—37.60,0g 36.60—37.60, 0f 36.60—37.60, 2gg 35.55—36.35, 2g 35.55—36.35, 2f 35.55—36.35, 4-es 33.40—34.40, 5-ös 31.15—32.15, 6-os 26.15—28.15, 7-es 18.90—19.90. *Rozsliszt:* 0-ás 27.75—29.75, 0/I-es 25.00—26.75, I-es 19.00—20.75, II-es 17.00—18.00. Az árak aranypengőben 100 kilónként a szokásos malmi feltételekkel P-től P-ig helyt Budapest, legalább 60 zsákra értendők.

— **(A budapesti erőtakarmánypiac.)** *Árak:* árpakorpa 13.25, borsóhéj 18.25, buzakorpa 13.50—13.80, napraforgópogácsa 14.50—14.75, buzatakarmányliszt 15.50—16.50, kókuszpogácsa 14.25, repcepogácsa 12.00, lenmagpogácsa 16.75, szárított répaszelet 12.60—13.00, rozskorpa 14.00, melasz 10.00, halliszt 45.00 pengő mázsánként kicsinyben Budapesten.

— **Akadémiává szervezték át a kertészeti tanintézetet.** A földmivelésügyi miniszter a a budapesti kertészeti tanintézetet kertészeti akadémiává szervezte át. A kertészeti tanintézetet a kertészet közgazdasági jelentőségének változása folytán az eleven élet emelte főiskolai rangra, amennyiben anélkül, hogy szabályzatai ezt kifejezetten megkivánták volna, hallgatói majdnem teljes számban már egy évtizede, érettségizett ifjakból kerültek ki. Ennek a helyzetnek a hivatalos megerősitését jelenti a földmivelésügyi miniszter intézkedése, amely most megadja a módot, hogy a kertészetnek is speciálisan képzett, főiskolai képesitésü munkaerők és kisérleti intézmények álljanak rendelkezésére. A kertészeti akadémia középiskolai érettségi bizonyitvánnyal veszi fel hallgatóit. Az oktatási idő három év, amely idő alatt a kertészet elméletében és gyakorlatában nyernek a hallgatók alapos kiképzést. A gyakorlati oktatás az akadémia nagykiterjedésü üzemeiben történik.

— **Megindult az angliai baromfiexportunk.** Néhány nappal ezelőtt a magyar baromfiexportőrök próbaképpen három vagon baromfit küldtek Délszlávián, Olasz- és Franciaországon keresztül Londonba. Ha ez a szállitmány jóállapotban érkezik rendeltetési helyére, akkor remény lehet arra, hogy a tavalyi 1000 vagonos baromfiexportunk bizonyos hányadát ilyen kerülő uton Londonban értékesiteni lehet.

— **Elveszett fiát keresi egy menekült lengyel főmérnök.** A varsói Fiat-müvek Magyarországra menekült főmérnöke, *Scharoch* Waldemár elveszett fiát keresi. A huszéves fiatalember neve: *Scharoch* Zbigmier. A főmérnök kéri a hatóságokat, ha tudnak fia tartózkodási helyéről, sziveskedjenek értesitést küldeni, Budapest, IV., Váci-utca 16. III. em. 24. cimre.

— **Nagykőrösön meghalt a turini százas küldöttség utolsó tagja.** *Nagykőrösről* jelentik: A napokban hunyt el özv. *Hegedüs* Dénesné szül. *K. Faragó* Jozefa életének 82. esztendejében. Hegedüs Dénesné tagja volt a turini százas küldöttségnek. A „turini százak" közül a meghalt nagykőrösi nagyasszony volt ennek a történelmi emlékü küldöttségnek utolsó életben volt tagja.

— **Betörtek a rákospalotai zsinagógába.** Rákospalotán az elmult éjszaka betörtek a zsinagógába, elvitték a templom ezüst kegyszereinek nagy részét és kifosztották a perselyeket. Az ismeretlen tettesek behatoltak a templomhoz épitett hitközségi irodába is s ott megfurták a páncélszekrényt, az abban talált értékpapirokat szétszaggatták, majd magukkal vitték a páncélkazettát, amiben többszáz pengő készpénz volt. A rendőrség a betörők kézrekeritésére megindította a nyomozást.

— **Készül a protestánsok magyar kiállitása.** A Néprajzi Muzeumban valóságos mozgósitás folyik: raktárak homályából száz meg száz szines magyar kincs kerül napvilágra, hogy az országos protestáns-napok keretében hóditó együttesben mutatkozzék meg. Az Iparmüvészeti Muzeumba egyre-másra érkeznek a protestáns vidékek küldeményei, néphimzések, szőttesek, cserepek, bőr- és famunkák.

— **Szent István szoborleleplezés Vácon.** *Vácról* jelentik: Szombaton délután leplezték le ünnepélyes keretek között a váci Székesegyház-téren a Hanauer A. István váci megyéspüspök áldozatkészségéből emelt Szent István-szobrot, *Hiesz* Géza szobrászmüvész kiváló alkotását. A leleplezési ünnepségen a kormányt *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselte.

— **Sümeg esete a zsidó hitközséggel.** *Zalaegerszegről* jelentik: Zala vármegye kisgyülésének októberhavi ülése elé furcsa ügy került. Sümeg község képviselőtestületének az a határozata, amelynek értelmében a képviselőtestület ugy döntött, hogy a rendelkezésre álló összeget segélyezésére felvett összeg közel *70 százalékát a sümegi zsidó hitközség támogatására szánta,* mig a fennmaradó 30 százalékot volt csak hajlandó a másik két keresztény egyház között szétosztani. A kisgyülés tagjai közül többen kifogásolták ezt a különös községi határozatot. A kisgyülés megsemmisitette a határozatot és ugy döntött, hogy a rendelkezésre álló összeget egyenlő arányban kell elosztani a felekezetek között.

Aluminium-pénz Franciaországban

Az ötfrankos aluminium-pénz
Komoly ujitás, meg kell hagyni,
Képzelem, hogy milyen könnyü lesz
Ezt a pénznemet majd — kiadni.

(Hunniai)

— **A debreceni Bocskay-internátus felavatása.** *Debrecenből* jelentik: *Szily* Kálmán államtitkár a kultuszkormány képviseletében szombaton felavatta az ujonnan megnyilt Bocskay-internátust. Az internátus negyven bentlakója közül huszonkilenc felvidéki és tizenegy magyarorosz egyetemi hallgató.

— **A savanyitott káposzta ára.** Az árellenőrzés országos kormánybiztosa az 1939—40-es idényre a székesfőváros területére a savanyitott káposzta viszonteladási árát kilónként 22 fillérben, fogyasztási árát pedig 30 fillérben állapitotta meg.

— **Találkozó.** A volt *24-es vadászok bajtársi egyesülete* ezévi emlékünnepét október 22-én fél 11 órakor tartja a csabautcai plébániatemplomban. Délután 1 órakor bajtársi ebéd egy pergőért a Gellért-szállóban. Ebédrészvétel *Lónai* Richárd bajtársnak, V., Katona József-utca 33/b., sürgősen bejelentendő.

— **Hunnia-teák.** A Hungária MTE 15. Hunnia-csoportja ezidén is megrendezi a multban oly nagy közkedveltségnek örvendő teáit, a budai polgári kaszinóban (I., Krisztina-tér 1.) A minden hó első és harmadik vasárnapján tartandó teák október hó 22-én kezdődnek. Meghivók igényelhetők hétköznapokon 10—11-ig: XI. Müegyetem, Hungária-pajzsterem. Telefon: 259-709.

SZINHÁZ

A Donna Diana premierje a Nemzeti Szinházban

Moreto vigjátékának felujitása a Nemzeti Szinházban kétségtelenül premiert jelent. A szinházjáró közönség egykor *Közöny közönnyel* cimen látta és élvezte a mostani *Donna Dianát* s hogy ma ugy toppan eléje e bübájos, klasszikus vigjáték, mint egy kedves, régi zenélőóra ujra frissen csengő hangja, az nagyjában s igazában az uj forditó: *Innocent Vincze* Ernő érdeme. Mindjárt itt, előljáróban az elismerés szavaival kell adóznunk neki, egyrészt azért, mert volt mersze a Bécsben legutóbb operetté degradált darabot eredeti felfogásában — vigjátékként interpretáltatni, másrészt, mert régen hallottunk ilyen egészséges, szellemes és tiszta magyar nyelvet — forditott szövegben a szinpadon.

Ördöngős ügyességgel alakitotta át ezt a maga korában is szemet-szivet gyönyörködtető ruhát a mai kor izlése szerint s hogy szivvel és tehetséggel végezte, közönség és a tapsok egyaránt bizonyitják. Könnyü, kedves és barokkosan játékos kor emlékeit idézi meg a „kőszivü" hercegnő és Carlos herceg furfangos szerelmének lélegzetre rövid, de szellemre elbüvölő története és ha némi tétova társadalmi szimbólum is rejtőzik a barcelónai park gondosan megnyesett bokrai és dialógjai mögött, csak azt bizonyitja, hogy szellem és szerelem örök.

E gondterhes, nehéz napokban, amikor roppant rémek és ijesztő politikai és emberi végletek virágot, verset és mesét átdübörgő lépte riasztja a szivet és agyat, kétszeresen kedves ez a lepkeröptüen könnyed marionett-játék, aminek egyedüli éltetője a rim és a ritmus. Boldog és egyben kegyetlenül boldogtalan kor, amikor a hercegnők „népük javára" házasodnak még akkor is, ha egyébként illő herceg hiján — Plátó az ideáljuk. Szines, sziporkázó, flitteres mese s vajjon akad-e ember, ki ha másért nem, hát a pihenésért sem hálás a mesének? Nyilván nem. A felnőtt emberek, a gépek, háboruk, politika és megtorlás, a győzelem vagy halál, az elsikkasztott társadalmak, tulvacsorázott jogtalanságok, egy eszméért még ma is halni kész elszánások urainak, a komor és komoly felnőtteknek egyetlen tiszta és zajtalan altatódala: a mese.

S igy találkoztak össze egy régi költő s egy uj rajongó, a forditó jóvoltából, egy-két derüs, könnyü órára — egy régi mese s az uj közönség.

Igaz, hogy ehhez az eredményhez elvitathatatlan jussa van *Bajor* Gizinek, *Uray* Tivadarnak és *Jávor* Pálnak is. Régen láttunk ilyen kellemes, jókedvü, szivből játszó triót a szinpadon. *Uray* valami roppant kedves, jóakaratu koboldhoz hasonlit a szöveget szinte gyermeki jókedvvel megjátszó „cselvetéseiben", *Bajor* Gizi, mint mindig, megint uj és bájosan lebilincselő, *Jávor* pedig ujra gazdagitotta egy szinnel lelkes művészetének friss skáláját.

Igaztalanok volnánk, ha nem ismernők el, hogy *Szörényi* Éva pasztellszépsége, *Lukács* Margit frissesége, *Ungváry* és *Szabó* mértéktartó tehetsége és *Petheő* Attila nélkül nem volna teljes az együttes. Egyedül *Ághy* Erzsit állitotta a nem tökéletes siker üröme elé a — szereposztás.

Zámbory Antal

Rembrandt a Kamaraszinházban

Az angol irónőkről és irodalmi kékharisnyákról már *Galsorthy* és *Wells* előtt is elég udvariatról már *Galsworthy* és *Wells* előtt is elég udvariategy egyébként lokálpatrióta nézet véleményéhez merjük saját felfogásunkat hozzáilleszteni, amikor ugy véljük, hogy *Fletcher Lee* lady lehet igen-igen ambiciózus és közkedvelt irónője a mai angol olvasó- és szinházjáró közönségnek, de jobb lett volna, ha a halhatatlanságban békésen pihenő *Rembrandtot* valóban békén hagyta volna.

Nem vitás, hogy a németalföldi festőóriás monumentális müvészetének és tragikus összeütközésekben bővelkedő egyéni életének „anyaga" — szinpadra kivánkozik. *De a zseni tragédiája nem divatos irónők divatos tollára való.*

Majd az nem jut eszünkbe e „dráma" közben, ahogy egy ifju s szakmai körökben ezidőszerint már iskolát jelentő hölgy aposztrofálta a Mont Blanc-t. Pesti volt persze, de külön égtáján született e különös városnak s Istennek se nyilvánitotta elragadtatását magyarul, született parvenüségében s mikor meglátta a fjordi fényekben lángoló hegyóriást, angyali elámulással igy kiáltott fel:

— Entzückend . . .

Fletcher Lee lady s e hölgy nyilván lelki rokonok. És igy esett, hogy *Rembrandtról* irt szindarabot. De milyet! — Uram Isten . . . Mennyi, mennyi rossz ember hemzseg a szavak egyre dinamikusabb rabszolgavásárában. Nem elég, hogy az angyali ártatlanságu *Szeleczky* Zita is holmi lelki zavarok után rossz ember, de maga az isteni, társtalan *Rembrandt* is, majd hogy nem káromkodik. Igaz, hogy két Lucifer. *Szabó* Margit és *Kovács* Károly kénytelenek a szerző hölgy jóvoltából a szerzetesi csuhák mély barnájába s a déli tavaszok égő pirosába ecsetjét oly szivesen mártogató *Rembrandtot* ide kényszeriteni. Végtére is, a szövegkönyv kötelez még abban a törököt fogtam, de nem ereszt helyzetben is, amikor — opciós darabról van szó, Ördögbe is ezzel az opcióval. A kultuszköltségvetés ezuttal gavallér lehetett volna. A ladyt kifizetni és a darabot soha elő nem adni — valahogy igy. Mindegy, most már megtörtént, hát veszett fejsze nyelén ne siránkozzunk.

Lehotay Árpád játszotta Rembrandtot. Dicséretére szolgáljon, hogy a szöveg hiányait ki merte pótolni. S igy néha pillanatokra valóban a zsenit láttuk magunk előtt, aki jelentősége és paraszti származásának ki-kirobbanó harcát az összes freudi komplexumokkal ott izzadta meg előttünk. *Szeleczky* Zitának alkalma volt félreismert drámai tehetségének megcsillogtatására. *Szabó* Margit és *Kovács* Károly — egyik a villámfénynél, másik az interieur tragédia reminiszcenciáiképpen — mindent megtettek, hogy Rembrandt életéről legalább egy anzixkártyával kedveskedjenek a müértőknek. *Olty* Magda az egyedüli, aki minden elismerést megérdemel hibátlan figurájáért.

z.

kolozsvári Balogh Jancsi muzsikál a
FASOR PENSIÓ TÉLIKERTJÉBEN
VI., Vilma királyné-ut 29. szám.
Asztalrendelés 118-167

Pygmalion

— Felujitás a Vigszinházban —

Bernard *Shaw* „Pigmalion"-ját pénteken este mutatta be a *Vigszinház* harmadik felujitásban. A nagy angol irő örökértéküt alkotni tudása, halhatatlan müvészete kellett ahhoz, hogy egy kornak tradiciókon alapuló, elavult szokásait ostorozni merje olyan formában, hogy az a legmodernebb napjainkig időszerü maradjon. Utolérhetetlen szatirával és kiméletlen őszinteséggel vágja fejéhez az angol középosztálynak véleményét a társadalmi szokásaikról, előitéleteikről, egész belső berendezkedésükről. Két remekül megformált alakja szájába adja mondanivalóit és a két társadalmi osztály között tátongó óriási különbség szembeállitásával hangsulyozza, huzza alá nézeteit. Két kedvenc figurájával, a csatornatisztitó *Doolittlevel* és az utcanevelte lányával csodákat müvel. Párórás előadás keretén belül mesteri ügyességgel bebizonyitja, hogy az utcai virágáruslányból — gyermekszoba nélkül — rövid idő alatt tökéletes hercegnőt lehet nevelni. Finom gunnyal az angol „középosztály" orra alá dörzsöli eltulozott, fontoskodó, valójában felületeken mozgó és könnyen lemásolható, merev szokásaikat.

A Shaw-darab felujitása merész vállalkozásnak látszott egészen az előadás kezdetéig. Előadás közben kiderült, hogy a *Pygmalion* felujitása husz év mulva is érdekes és időszerü marad.

Varsányi Irén egykori, felejthetetlen *Elisája* nagy és nehéz feladatot hagy örökségképpen minden utána következő *Elisának*. *Muráti* Lili játékát láthatólag nem befolyásolta ez a sulyos müvészörökség. A virágáruslány figuráját kissé kihangsulyozva, társadalmi hercegnővé való átalakulásának hóditó tudatában nagyszerüen oldotta meg. *Ajtay*, a nyugtalan tanár szerepét shawi elgondolás szerint alakitotta. *Kőmüves* Sándor csatornatisztitóból gentlemanné formált figuráját megközeliteni lehet, de felülmulni nem. Müvészi játékával örök emléket állitott ennek a szerepnek. A többi szerepekben *Orsolya* Erzsi, *Dénes* György, *Ladomerszky* Margit, vitéz *Benkő* és *Haraszthy* Mici méltóan illeszkedtek a müvészi együttesbe. *Horváth* Árpád, a Vigszinház uj rendezője dicséretet érdemel.

Konrád Anna

A szentendrei festők jubiláris kiállitása

A szentendrei müvésztelep tiz éve cimmel *Turchányi* Erzsébet tollából és *Jeges* Ernő tervei alapján számos képmelléklettel egy izléses kiállitásu könyv jelent meg, hogy maradandó emléket hagyjon a magyar müvészettörténetben a tiz éve Szentendrén dolgozó festők munkásságáról. A könyv megjelenésével egyidőben a társaság jubiláris kiállitást is rendezett a Nemzeti Szalonban. A tárlatot szemlélve, helyesnek kell itélnünk, hogy az emléket-rögzitő könyv megjelent, mert a festmények közül csak kevés marad meg szépsége révén emlékünkben. A legtöbbjénél, ha az egyik képét megdicsérjük, a másikat már kifogásokkal halmozhatjuk el. Kiegyenlitetlenség és erős utánérzés jellemzi a munkákat. Sajnos, nem mindegyik festőre volt a szabad természet tisztitó hatással. *Barcsay* Jenő képzeletét a napfény helyett inkább a szenespincék kormos, sötét és piszkos „szinharmóniája" ragadta meg. *Paizs-Goebel* Jenő emésztetlen olajmázolmányai az orvos vizsgálódásainak körébe tartoznak, semmint az esztétikuséhoz. Az emlitett két müvész képzeletének betegsége azonban igen sulyos, mert rendkivül fertőző. A közelükben élő *Deli* Antal és *Kántor* Andor már megfertőződött. A zsidó müvészeti irány e betegeit inkább az *Entartete*-kiállitáson kellett volna szerepeltetni. A vallásos kompoziciók festője, *Heintz* Hernik felesége révén tart fenn kapcsolatokat a zsidósággal. A lélek szépségvágyát bemocskoló képek után jól esik nézni a merev formákból fellazuló *Bánovszky* Miklós csendéleteit, a sokoldalu *Jeges* Ernő temperaképeit, *Ónody* Béla néhány tájvázlatát, *Péchyné Rónay* Kynga 114. számu vizfestményét, valamint *Pándy* Lajos és *Bénáti-Sverák* József egynémely munkáját. A kiállitást kellemes rendezésben bocsájtották a közönség elé.

(Vigil)

* **Nemzedékek tanitója.** A tanári notesz szekundái, a katedra lenyügöző magassága, a felelés alatti szurkolás emlékei mind elmulnak, elmosódnak az évek során, de mindenkinek az emlékében megmarad egy-egy arc, egy-egy tanár képe, aki nemcsak szigoru volt, hanem jóságos is, nemcsak szekundákat osztogatott, hanem jeleseket is és ez az emlék elkiséri az embert élete végéig. Ilyen tanitó és tanár sok jár közöttünk és egy ilyen tanárnak állitott örök emléket az *Isten vele, tanár ur!* cimü uj Metro-film, amely a *Good bye, Mr. Chips!* cimü óriási sikert aratott angol regényből készült Sam *Wood* rendezésével. Chips tanár alakját Robert *Donat*, a fiatal angol szinészt állitja elénk, a szinmüvészet kikristályosodott tökéletességével. Az egyetlen nőt, aki a nemzedékek tanitójának életében szerepelt, Greer *Garson*, az év legnagyobb felfedezése játssza.

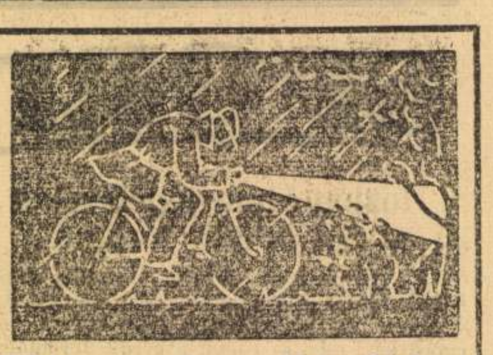

Fényerős világitás a kerékpáron
sem szél, sem eső nem oltja el. Az elektromos
BOSCH kerékpár-világitás
viharálló és vizhatlan.
Tekintse meg kerékpárkereskedőjénél!

A Filharmóniai Társaság müsorterve az uj évadra

Dohnányi Ernő dr., a *Filharmóniai Társaság* elnökkarnagya, ismertette a sajtó képviselői előtt a *Filharmóniai Társaság* müsortervét az idei hangversenyévadra. A sajtóteán megjelentek *Márkus* László, az Operaház karnagya, *Papp* Viktor és még számosan a zenei élet kiválóságai közül.

Dohnányi Ernő dr. üdvözölte a megjelenteket, majd beszédjében a következőket mondta:

— Az idén uj rendszert léptettünk életbe, a rég megszokott hétfői napok helyett péntekenként tartjuk 6 rendes bérleti hangversenyünket. Ez egyuttal azt a célt szolgálja, hogy szombat délután ugyanazt a müsort az ifjuságnak, vasárnap délelőtt a munkásoknak nyujthassuk. Ez utóbbi hangversenyekre természetesen nem kaphatók jegyek, mert ezeket a zenei müvelődést szolgáló hangversenyeket a *székesfőváros* polgármestere szervezi és kizárólag a lakosság ama rétegének nyujtja, amelynek eddig nem jutott alkalma vagy módja *filharmóniai* hangversenyeket hallgatni. Köszönettel tartozom az *Operaház* igazgatójának, *Márkus* László barátomnak, aki lehetővé tette, hogy hangversenyünket hétfő helyett pénteken tarthassuk. Munkásságunkban a magyar rádió is kiveszi a maga részét, amennyiben a régi szokáshoz hiven a *Filharmóniai Társaság* összes bérleti hangversenyeit közvetitésre átveszi, ezenkivül azonban a Studióban külön önállóan hat filharmóniai hangversenyt nyujt előfizetői hatalmas táborának. Ezzel szintén kettős célt szolgál, amennyiben egyrészt uj, más müsoru filharmóniai hangversenyeket ad, másrészt szociális munkát is fejt ki, mert az *Operaház* zenekarának népszerübb müsoru hangversenyeit más zenekari együttesekre bizza. A müvészi munka gyürüjét bezárja a Filharmóniai Társaság vidéki szereplése, amikor tudásunk javával állunk a zenei kultura terjesztésének szolgálatába. Legközelebb a közoktatásügyi kormány által Kassán rendezendő müvészi hetek sorában fogunk hangversenyezni. Ami végül hangversenyeink müsorait és a közremüködő müvészeket illeti, természetszerüleg az igazi magyar értékeket állitjuk elsősorba, megfelelő figyelemmel vagyunk azonban a nemzetközi müvészet nagy értékeire is. Az egyes hangversenyek programjából a következő müveket emelem ki: *Beethoven IX. szimfóniája, Respighi Feste Romano, Musszorgszki Séta egy képkiállitáson, Csajkovszki V. szimfóniája* megemlékezésül a szerző 100. születésnapjára. *Strauss-, Weber-, Wagner-, Haydn-* és *Brahms-müvek*. A magyar szerzők közül pedig bemutatjuk *Kodály* uj müvét, továbbá *Bartók: Két kép, Takács* Jenő Tarantella-müveket és saját zongoraversenyemet. Müsorunk nem teljes, amennyiben még két külföldi vendégkarmester: Vittorio *Gui* és Wilhelm *Furtwängler* müsoraikat még nem adták be. Hangversenyeinken közremüködnek *Albert* Ferenc hegedümüvész, *Faragó* György, a Fauré-dij nyertes Zenemüvészeti főiskolai tanár, továbbá *Takács* Jenő, valamint a IX. szimfóniában Operaházunk négy kiváló müvésze és a *Székesfővárosi Énekkar*.

FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG I. bérleti hangversenye október 27-én, **PÉNTEKEN** este 8 órakor az **OPERAHÁZBAN**. Vezényel: **DOHNÁNYI**. Közremüködik: **FARAGÓ** György (zongora). Müsor: Wagner: Rienzi-nyitány. Dohnányi: Zongoraverseny e-moll. Musszorgszky—Ravel: Képkiállitás. Jegyek: az **OPERAHÁZ** elővételi pénztáránál. Bérletek a hat hangversenyre olcsó helyárakkal, kedvező részletfizetéssel, a **FILHARMÓNIA** irodájában (Operaház). Tel.: 11-45-55, d. e. 10—1-ig és d. u. 5—7-ig.

* **Pécsi Pilch Dezső gyüjteményes kiállitása.** A *Képzőmüvészeti Főiskola* tanár, *Pécsi Pilch* Dezső gyüjteményes kiállitását a *Müterem* helyiségeiben rendezte meg. Egyéni felfogásu képei tetszetős szineikkel, technikai ügyeskedésükkel és hatásos tárgyválasztásukkal tünnek ki. A formák és a szinek tulzott porozusságával olyannyira a felületen mozognak, hogy azt a téves benyomást keltik, mintha festőjük egyénisége sulytalan lenne. A képfelület szellemes kitöltése, mint a japán müvészet bizonyitja, csak akkor válik komoly müvészi értékké, ha a festő egyéniségét nem hagyja elsikkadni a pillanatnyi hatás kedvéért. (V)

* **A berlini olimpiászról** készült monumentális film — köztudomásulag — nagy sikerrel került vasárnap délelőttönként az *Uránia filmszinházban* bemutatásra. Értesülésünk szerint a szinház vasárnap délelőtt 11 órakor utoljára ismétli meg ezt a nagyszabásu filmet és pedig ezen alkalommal a második részt, a magyar sikereket telt *Szépség ünnepe* cimü részt mutatja be matiné keretében, ezuttal is félhelyárakkal. A sport barátjainak tehát megegyszer alkalmuk nyilik Leni *Riefenstahl* remekmüvében gyönyörködni.

JEGES ERNŐ: STOCKHOLMI RÉSZLET.

JUSZKÓ BÉLA: BEVONULÁS FÜLEKRE.

Jeges Ernő
festő

MDK

Az 1928-ban alakult Szentendrei festők társaságához tartozott.

Pataky Dénes: Molnár Pál
Művészet, 1969. április - 22 lap.

Díj.

Fer.József-díj és a N.Szalon fiataljai.

nyerte Jeges Ernö festö.

Katol.Szemle.1937.I.51-52.l.

Párisi tavaszi tárlaton szerepel Jeges Ernő festőművész

Pásztortűr, 1923. IV. évf. I. r.

639. l.

Kultur-krónika

— **A magyar városok útépítési segélyt kérnek a kormánytól.** A *Magyar Városok Országos Szövetsége Szendy* Károly polgármester elnöklésével ülést tartott. A tanácskozáson a vidéki polgármesterek nagyszámban jelentek meg. *Szendy* Károly polgármester megemlékezett a kormányzói pár külföldi útjáról, elparentálta *Gömbös* Gyula miniszterelnököt, *Liber* Endre alpolgármestert és üdvözölte a Darányi-kormányt. Dr. *Balla* a miniszterelnökség, dr. *Sass* a belügy- és dr. *Jakabffy* Zoltán az iparügyi minisztérium jókívánságait tolmácsolta a városoknak. *Nendtvich* Andor, Pécs város nyugalmazott polgármestere lemondott a szövetség alelnökségéről, arcképét megfestik és érdemeit *Sopronyi-Thurner* Mihály, Sopron város polgármestere méltatta. A szövetség két új alelnöke, dr. *Lamotte* Károly, Budapest alpolgármestere és dr. *Pálfy* József szegedi polgármester lettek. A szövetség munkásságáról szóló évi jelentéssel kapcsolatban *Jánossy* Gyula békéscsabai polgármester *Lukács* Ödön szövetségi ügyvezető alelnöknek fáradhatatlan tevékenységét ismertette. Hozzászólás nélkül fogadták el a városok nemzetközi szövetségének működéséről szóló jelentést. *Ujváry* Ede szombathelyi polgármester útépítésre segélyt kért a kormánytól. Azután foglalkozott a közgyűlés a városrendezési törvényjavaslattal és mindazokkal a tervekkel, amelyeket a kormány a városok érdekében életbe akar léptetni. Dr. *Pálfy* József szegedi polgármester arra kérte a szövetséget, hogy a városok érdekében erélyesen lépjen fel a kormánynál, amit *Szendy* Károly elnök meg is igért. Dr. *Krátky* István nagykanizsai polgármester a szövetség köszönetét fejezte ki *Szendy* Károlynak és *Lukács* Ödönnek az eddigi munkáért.

— **Csütörtökön megkezdik a fővárosi alkalmazottak karácsonyi jutalmainak folyósítását.** Az elnöki ügyosztály mellett működő szakbizottság *Farkas* Ákos elnöklete alatt tartott keddi ülésén *Lévai* Sándor indítványára a bizottság azon óhajának adott kifejezést, hogy a székesfővárosi alkalmazottak *a karácsonyi jutalmat kellő időben megkapják, s hogy a kinevezések még a karácsonyi ünnepek előtt megtörténjenek. Farkas* Ákos a polgármester nevében kijelentette, hogy a karácsonyi jutalmak folyósítása *e hét csütörtökén meg fog kezdődni,* a bizottságnak a kinevezésekre vonatkozó óhaját pedig a polgármester elé fogja terjeszteni.

— **Bigámiáért egyheti fogházra ítélték Silberer Szenes Andor grafológust.** *Silberer Szenes* Andor grafológus, akinek asszonyszöktetési ügye annakidején sokat foglalkoztatta a nyilvánosságot, *kettős házasság* büntettével vádolva került a büntetőtörvényszék *Márton*-tanácsa elé. A grafológust a főtárgyalásra a váci fegyházból állították elő, ahol a csalásért rászabott egyévi börtönbüntetését tölti. A vád szerint a szerelmes természetű grafológus *háromszor nősült, de csak első feleségétől vált el törvényesen.* Silberer a bíróság előtt jóhiszeműségével védekezett. Arra hivatkozott, hogy azt hitte, második házasságát már felbontotta a bíróság és így nősült meg újból. A bizonyítási eljárás lefolytatása után a bíróság *Silberert* jogerősen egyheti fogházra ítélte.

— **Vadászfegyverrel belelőtt haragosa hálószobájába egy gazdalegény.** *Szombathelyről jelenti tudósítónk:* Hétfőről keddre virradó éjszaka különös esemény játszódott le Sorokújfalun. *Frőlich* Kálmán kereskedő távollétében valaki vadászfegyverrel belőtt a kereskedő hálószobájának ablakán. Frőlich hozzátartozói felriadtak, de nem mertek világosságot gyujtani, mert féltek az újabb lövésektől. Egy órával később jelentették az esetet a csendőrségen. *A hajnali órákban már el is fogták a merénylőt Farkas Antal sorokújfalui gazdalegény személyében, aki beismerte, hogy sörétes puskájával belőtt Frőlichék hálószobájába.* Azzal védekezett, hogy a lövést tréfás szándékból adta le, nem akart senkit megsebesíteni. A csendőrök Farkast beszállították a szombathelyi ügyészség fogházába, ahol *előzetes letartóztatásba helyezték.*

— **Ikrei meghaltak: felakasztotta magát a leányanya.** A Káday ucca 47. számú ház egyik cipőüzletében felakasztotta magát egy *17 éves leany.* Idejében levágták a kötélről, majd első segélynyujtás után a főkapitányságra kísérték. Itt elmondta, hogy *félévvel ezelőtt ikrei születtek, a két kisleány azonban néhány nappal ezelőtt meghalt.* Ez keserítette el annyira, hogy öngyilkos akart lenni. Nem mondott le öngyilkossági szándékáról, ezért saját érdekében *őrizetbe vette* a rendőrség.

— **Beküldött hírek.** *Szerda. Előadások.* A Külügyi Társaság nyiregyházi ülésén *Nagy* Emil és *Eötlevényi* Olivér külpolitikai problémákról adnak elő. — A Népegészségügyi Múzeumban *Batiz* Dénes: »Rockefeller-alapítvány« (Eötvös u. 3.), 7-kor. — A Társadalomtudományi Társulatban *Pongrácz* Kálmán: »Az agrárválság és a Tiszántúl« (Eötvös u. 3.), ½6-kor. — A Goldmark-teremben *Zsoldos* Jenő: »A túlterhelés kérdése« (Wesselényi u. 7.), ½7-kor. — A Pedagógiai Állomáson Kaniczai Dezső, *Szabó* Imre, *Szeles* Henrik és *Takács* István adnak elő (Csengery u. 52.), 7-kor. — *Különfélék. Ravasz* László püspök a Dunamelléki Református Egyházkerület lelkipásztoraihoz körlevelet intézett, amelyben szeretetükbe ajánlja a Protestáns Árvaház ügyét. Kéri, hogy gyülekezetük lépjen be az árvaegylet tagjai közé és hogy a híveket buzdítsák a belépésre. Az egylet címe: *Rózsák tere 1.* — A Katolikus Nőegyesületek Szövetsége »Nagykarácsony éccakája« dec. 19-én ¾5-kor lesz a Zeneakadémián. — Frontharcos Kéményseprő Munkások Bizottsága alakult a Frontharcos Szövetség kebelében. A bajtársak jelentkezzenek: Dologház u. 2. szám alatt.

SZINHÁZ

Tündérmese Budapesten, a főszerepben Casals Pabloval

(Saját tudósítónktól.) Mikor Pablo *Casals* legutóbb Budapesten járt, igazi tündérmesében játszott főszerepet. A hatvanéves Casalsot harmincötéves barátság fűzi dr. *Murányi* Ernő ügyvédhez. Valahányszor Magyarországra jött, Murányiéknál szállt meg és házigazdája minden alkalommal elébe utazott, de legalább is a vonatnál várta híres vendégét, legjobb barátját. Évtizedek óta nem volt Casalsnak olyan hangversenye nálunk, hogy ne lett volna ott Murányi. Mielőtt legutóbbi hangversenyére ide érkezett volna, Bukarest felé mentében átutazott Budapesten. Murányi Ernő a vonatnál várta és ott sétáltak fel és alá beszélgetve, míg a vonat tovább nem ment.

A találkozás után Murányi Ernő *szívrohamot* kapott és súlyos állapotban ágyba került. Néhány nap múlva kellett érkeznie Casalsnak, aki barátja betegségéről mit se tudott. A nagy Casals meg is érkezett, megdöbbenve sietett Murányiékhoz: barátja nem várta a vonatnál. Mikor barátját betegen találta, egész nap tanácstalanul és gyámoltalanul csetlett-botlott a lakásban és a betegágy körül sürgölődött. És mikor este hangversenyére indult, meghatottan rázta meg Murányi Ernő kezét:

— *Ezen a hangversenyen neked fogok játszani.*

Kilenc óra tájban Murányiéknál megcsendült a telefon. *Kodály Zoltán jelentkezett* és izgatottan érdeklődött Murányi Ernő állapota iránt. Elmondotta, hogy Casals *végigsirta* az egész hangversenyt, úgyhogy a szünetben, a művészszobában mindenki megrendülve látta, hogy még mindig könnyek ülnek szemében. Kérdésekkel ostromolták és Casals megmondotta, hogy *legjobb barátja beteg.* A zenevilágban mindenki tudta, hogy *ez csak Murányi lehet.*

A hangverseny után Casals egyenesen hazasietett Murányiékhoz. Leült beteg barátja ágya melló és elmondotta neki, milyen kitünő közönsége volt, lelkes és zeneértő hallgatóság. Végül kijelentette:

— Ez volt az első hangversenyem, amelyet nem hallottál. De nem fogsz megrövidülni: *holnap délelőtt lejátszom neked az egész műsort.*

És másnap reggel elővette csellóját, sokáig keresgélt a lakásban, amíg végre elhelyezkedett, körülnézett, mint hangverseny előtt, mikor várja, hogy az utolsó nesz is elcsendesedjék és *végigjátszotta beteg barátjának pesti hangversenyének egész műsorát.*

Azután megölelte és megcsókolta barátját. Sietett a vonathoz. Még aznap elutazott. Dr. Murányi Ernő jobban van.

(*) **Eredeti bemutató Debrecenben.** A debreceni *Csokonai Színház* december 18-án eredeti bemutatót tart. Színre kerül *Kiszely* Gyulának *Nagy kaland* című operettje. A *Nagy kaland* főszerepeit *Neményi* Lili, *Jurik* Ica, *Jurik* Júlia, *D. Kovács* József, *Szilassy* László és *Alszegi* Béla játsszák. Az előadást *Horváth* Árpád igazgató rendezi. Az operett harmadik előadását december 23-án a *rádió* is közvetíteni fogja.

(*) **Gombaszögi Ella mondja:**

— *Susanne* szerepét játszom *Emőd* Tamás és Ralph *Benatzky Egy lány, aki mindenkié* című zenés vígjátékában. Rengeteg dolgom van a darabban, mert én vagyok az *erkölcsőrtitkárnő-szubrett,* aki énekben, táncban, prózában és versben állandóan »örködöm« a főszereplők fölött. Vagyis: elnökömet, *Mihályfi* Bélát óvom a nőktől, *Rökk* Marikát pedig a férfiaktól. Ez az utóbbi különösen nehéz feladat, mert az *állami sorsjátékszabályzat* szerint a kisorsolt nyereménynek *érintetlenül* kell a nyerő birtokába kerülni és a darabban a nyeremény: *Rökk* Marika. Mindent elkövetek, még a lehetetlent is, hogy elérjem célomat, törekvésem azonban ezer akadályba ütközik. Vidám, dalokkal és táncokkal dísztített a szerepem, amely ebben a csipkefinom, párizsi hangulatú darabban minden reményem szerint kifogástalanul fog hatni. Nagyszerűek a partnereim, akik között *Rökk* Marikán kívül első helyen kell említenem *Rózsahegyi* Kálmánt, *Latabár* Kálmánt és *Békássy* Istvánt. A darabot szombaton este mutatja be a Művész Színház.

(*) **A Színművészeti Akadémia növendékeinek előadása a Kamara Színházban.** Érdekes előadás lesz szerdán este a Kamara Színházban. Színre kerül az *Ocskay brigadéros* első felvonása, a *Déryné ifiasszony* második és a *Három testőr* második felvonása. Szereplők a három *Herczeg* Ferenc-darab egy-egy felvonásában a *Színművészeti Akadémia* első és főként másodéves növendékei, akiknek *Hettyey* Aranka a rendezőtanáruk.

Dohnányi—Waldbauer—Kerpely-trió ma, Z. 8.

Egyetemi Énekkarok

holnap, 17-én, Z. 8. (Rózsavölgyi.)

(*) **Mégis lesz új bérlője a Király-színháznak.** Az utóbbi hetekben bizonyosnak látszott, hogy a Király-színház nem kerül már új bérlő kezére. az utolsó napokban azonban váratlanul új pályázó jelentkezett a Király-színház bérletére. Az új pályázó *Erdélyi* Mihály, a Józsefvárosi Színház, az Erzsébetvárosi Színház és a Kisfaludy Színház igazgatója. Az azonnal megindult tárgyalások kedden este már döntő stádiumba jutottak. Valószínű, hogy a bérleti szerződés legkésőbb szerda délelőtt létrejön. *Erdélyi Mihály teljesen újonnan szervezett nagy társulattal, lehetőleg még karácsony előtt akar a Király-színházba bevonulni.*

(*) **Díszhangverseny.** A *Budapesti Szimfonikus Zenekar* idei évadját *díszhangversennyel* nyitja meg, amelyen *Ferencsik* János, *Rajter* Lajos és *Csizmarek* Mátyás vezénylése mellett a legnevesebb művészek működnek közre. Műsoron *Beethoven* III. szimfóniája és egy *Haydn*-szimfónia mellett ott szerepel még *Liszt* Ferenc egy alig ismert műve, a »*Himnusz és Szózat*« című zenekari fantázia is, amely hosszú évek után most kerül ismét közönség elé.

(*) **Wanda Landowska visszajön Budapestre.** Wanda *Landowska,* a világhírű cembalo-művésznő, aki tíz év után az elmult héten lépett fel Budapesten egy önálló estélyen, a rádióban és a *Magyar Női Kamarazenekar* hangversenyén, januárban Bécsben fog hangversenyezni. A bécs hangverseny után ismét Budapestre jön és egy hangverseny-est vagy matiné keretében fog fellépni.

(*) **Honthy Hanna a Városi Színházban.** *Honthy* Hanna lesz a primadonnája a *Hulló falevél* című *Anday—Zerkovitz*-operettnek, amely a *Városi Színházban* kerül színre még karácsony előtt. *Honthy* Hanna az operettel kapcsolatban a következőket mondja:

— A szerep, amelyet játszani fogok az operettben, egyenesen az én számomra készült. Már régóta szó volt erről a szerepről. Utoljára Abbaziában tárgyaltam *Zerkovitz* Bélával az operettről, de akkor még nem volt kilátás arra, hogy vállalhatom a játékot, mert szerződés kötött a *Magyar Színházhoz* és az *Andrássy-úti Színházhoz.* Csak most, amikor Latabárnak vissza kell mennie a Művész Színházhoz, érett meg hirtelen a dolog annyira, hogy elvállalhattam az operett primadonnaszerepét a Városi Színházban. Egy szegény leányt játszom, aki kényszerűségből kikiáltó az Angolparkban. Ott megismerkedik egy fiatal zeneszerzővel, szerelem támad közöttük, amely házassággal végződik. Sokoldalú, színes, életszagú a szerepem. *Tizenegy* ének- és *tizenegy* táncszámom van. Ha arra gondolok, hogy karácsony három napján hatszor kerül színre az operett, a hat előadáson *hatvanhatszor* énekelek és *hatvanhatszor* táncolok, azt hiszem, olyan rekordot érek el, amellyel csak kevés színésznő dicsekedhetik.

(*) **Nem tart főpróbát a Pesti Színház és a Royal Színház.** A *Royal Színházban* és a *Pesti Színházban* új darab kerül a hét végén bemutatóra. A Royal Színházban *Ábrahám* Pál, *Szilágyi* László és *Harmath* Imre operettjét mutatják be, amelynek címe: *3:1 a szerelem javára,* a *Pesti Színházban* Edith *Ellis Vihar az Egyenlítőn* című darabja kerül bemutatásra. A *Vígszínház* igazgatósága úgy döntött, hogy *egyik darabból sem tart nyilvános főpróbát.*

(*) **54 méter széles és 22 méter mély az új római Operaház színpada.** *Rómából* jelentik: A nemrég felépült római Operaház a világ egyik legmodernebb és legnagyobb dalszínháza. *Mussolini* régi terve volt, hogy a fővárosban olyan operát építtet fel, amely különb a milánói Scalánál, vagy a nápolyi San Carlo színháznál. Az új római Opera nézőterén négyemeletes páholysor emelkedik, a negyedik emeleten »kakasülővel«. A terem közepén függő csillár súlya *három tonna* és külön villanymótor szolgál a leeresztésére. Az *54 méter széles és 22 méter mély* színpad *egyike Európa legnagyobb színpadainak.* Az Opera világítási berendezése 80 darab 3000 gyertyafényű fényszórót, 48 szufita lámpasort, 24 szórt fényt szolgáltató lámpát táplál. A csillaggép *500 csillagot vetít* s négy felhőgép dolgozhat a körhorizonton.

(*) **Főiskolai hallgatók szerzői estje.** A Pázmány Péter Tudomány Egyetemi Joghallgatók Segítő és Tudományos Egyesülete — amely 75 éve küzd rászorult tagjai pénzbeli segélyezése, élelemmel, tankönyvekkel való ellátása érdekében — a Zeneművészeti Főiskola nagytermében december 27-én félkilenc órakor rendezi *a főiskolai hallgatók szerzői estjét.* Az előadást *Weygand* Tibor rendezi.

(*) **Jótékonycélú főpróba.** A *Művész Színház* péntek este 8 órakor jótékonycélú nyilvános főpróbát tart *Emőd* Tamás és Ralph *Benatzky* »Egy lány, aki mindenkié« című zenés vígjátékából a Kövesy Vár nyomorgó színészei javára.

(*) **Néhány szó Kollár Béláról, a szerzőről és Páger Antalról, a főszereplőről és rendezőről.** *Hermán* Richárd, a *Belvárosi Színház* igazgatója mondja:

— Megkezdődtek a próbák a Belvárosi Színházban *Kollár* Bélának *Egymillió pengő* című darabjából. Kollár Bélát eddig nagyon kevesen ismerték. Egészen fiatal ember, nincs még harmincéves, ujságíróskodott eddig és most egyszerre mint színpadi szerző mutatkozik be a közönségnek. Eredeti és bátor a darab témája és megírási módja. A darab előadásának érdekességét növeli, hogy *Páger* Antal, aki az egyik főszerepet játssza, egyszersmind a darab rendezője is. Páger a rendelkező próbára már teljes szereptudással érkezett. Borzasztó alapossággal tanítja a szereplőket, minden szerepet *kívülről tud* és minden szerepet *eljátszik.* Most derült ki, hogy Páger milyen sokoldalú és alapos színész s ugyanakkor, hogy *a jó színész egyúttal jó rendező is lehet.*

— **Baltazár püspök és városa.** *(Előadás a Cobden Szövetségben.)* Dr. *Kuthy* Sándor kedden este a Cobden Szövetségben előadást tartott »Baltazár püspök és városa« címmel. Elmondotta, hogy az alföldi városok között Debrecennek van a legrégibb tradíciója. Nagy Lajos király óta 500 éven át ez a »keresztény respublika«, mint magát elnevezte, önmagát kormányozta. A debreceni kollégium története egyben Debrecennek és a magyar reformációnak a története is. *Csokonai, Kölcsey, Arany* János — *Horthy* Miklós és a *Tiszák* egyaránt tanítványai. Ebben a környezetben formálódott ki *Baltazár* Dezső világnézete. Innen került Baltazár a Tisza-családhoz nevelőnek, tanítványával a külföldet járja, majd lelkészi és jogi diplomával a kultuszminisztériumba hívják. Nagy hivatali karriert hagy ott, hogy Hajduszoboszlóra menjen lelkésznek. Itt ismeri meg a föld népe életét s ettől fogva kettős élete célja: a magyar parasztnak emberibb sorsot adni, a másik pedig egyházának erejét papjai és tanítói jobb kiművelésével öntudatra emelni. A legfiatalabb református püspök volt Baltazár, amikor első megnyilatkozásával már a kötött birtokok megváltását követelte. A szociális gondolatot sohase hagyta el. Baltazár összenőtt Debrecennel, haláláig hitt Debrecen nemzeti és református elhivatottságában.

— **Összehívták a képviselőházat.** Az országgyűlés képviselőháza péntek délután hat órakor ülést tart, a felsőház üzeneteinek átvétele céljából. Péntek délután öt órára összehívták a 33-as bizottságot is.

— **Gyermektragédia Piliscsabán.** *Baumgarten* Ferencné piliscsabai asszony a mosóteknőben vizet készített, hogy négy kis gyermekét megfürössze. Közben átsietett a szomszéd fűszereshez. *Ezalatt négyéves kisfia öthónapos Katica húgát játékból a vízzel telt teknőbe tette, ahol a csecsemő megfulladt.* A pestvidéki törvényszék *Székely*-tanácsa megállapította az anya gondatlanságát és *Baumgartnernét tizennégynapi fogházra ítélte*, de a büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette. Az ítélet jogerős.

— **Elhalasztották a La Fontaine Akadémia Kosztolányi-emlékhangversenyét.** A La Fontaine Akadémia december 20-ika *helyett január 10-én 11 órakor tartja meg a Zeneakadémián Sipőcz* Jenő fővédnöksége mellett *Kosztolányi-emlékhangversenyét.* A hangverseny jövedelméből Kosztolányi nevére az akadémia *műfordítói alapítványt létesít.*

— **Wedgewood Benn volt indiai államtitkár holnap érkezik Budapestre.** A *Society of the Hungarian Quarterly* meghívására *csütörtökön Budapestre érkezik Wedgewood Benn* volt indiai államtitkár, aki december 18-án hat órakor a parlament delegációs termében *»A brit államközösség eszméje«* címmel előadást tart. Wedgewood Benn 25 évig volt tagja az angol parlamentnek.

— **Megölte gazdáját egy kocsis.** *Szombathelyről jelenti tudósítónk: Kovács* Ferenc nyugalmazott MÁV-intéző, földbirtokost válságos állapotban, súlyos belső sérülésekkel szállították be kedden a szombathelyi közkórházba. *Kovács eszméletretérte után elmondta az orvosoknak, hogy megdorgálta kocsisát, aki vasvillával támadt rá, majd csizmájával többször egymásután hasbarúgta.* A szerencsétlen ember röviddel ezután *meghalt.* A hatóságok elrendelték Kovács Ferenc holttestének felboncolását s egyben utasították a csendőrséget a gyilkos kocsis letartóztatására.

— **Uj főiskolai kórház és középfokú angol internátus épül Sárospatakon.** *Sárospatakról* jelenti tudósítónk: A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa elhatározta, hogy Sárospatakon *új főiskolai kórházat* létesít és a ma már országoshírű angol internátusa mellé egy *középfokú angol-rendszerű internátust épít.* A kórház és az új internátus céljaira ingatlanokat vásárolnak.

— **Január 31-ig büntetlenül lehet beszo'gáltatni az elrejtett vagyonértékeket Németországban.** *Berlinből* jelentik: A négyéves terv végrehajtásával megbízott *Göring* vezérezredes miniszterelnök javaslatára a birodalmi kormány törvényt hozott, amelynek értelmében mindazok, akik a devizatörvények megsértésével fel nem ajánlott vagyonértékeiket akár a belföldön, akár a külföldön vannak is azok, 1937 január 31-éig a birodalmi banknak felajánlják, *nem esnek a gazdasági szabotálásról szóló törvény büntetőrendelkezései alá* és büntetlenséget nyernek a devizaelőírások megsértése és a vele kapcsolatos cselekmények tekintetében is.

— **Halálozás.** Özv. gróf *Károlyi* Istvánné született Csékonics Margit grófnő életének 89. évében kedden délután elhúnyt. Földi maradványainak beszentelése december 17-én 11 órakor lesz a Reviczky utca 6. szám alatti gyászházban.

Nagy József erdélyi ref. lelkipásztor meghalt.

Scherz Edét, a Rádió első bemondóját kedd délután temették el a rákoskeresztúri temetőben. A végtisztességadáson megjelentek: *Wünscher* Frigyes, a Hangya vezérigazgatója, *Havel* Béla, *Friedrich* János és *Somogyváry* Gyula, a Rádió igazgatói. A gyászszertartás után *Somogyváry* Gyula a Rádió nevében búcsúzott el az elhúnyt Scherz Edétől.

Frunkhahn posztógyár
szövetei közvetlen a gyárból
IV. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. 8.
VI. TERÉZ-KÖRÚT 8.
MIELŐTT MÉG MA KÉRJE SZÖVETMINTÁINKAT!

— **Ugron Gábor előadása a politikáról és irodalomról.** Előkelő érdeklődő közönség előtt tartotta meg *Ugron* Gábor *Politika és irodalom* című előadását tegnap a *Vajda János Társaságban. Kárpáti* Aurél üdvözlő szavai után érdekesen fejtette ki, hogy nem minden művészeti megnyilatkozás használható fel politikai mondanivalók közlésére. A zene és az építészet például egyáltalában nem. A festőművészet és a szobrászat már hathatósabb eszközei a szociális és politikai állásfoglalás nyilvánításának. Különösen alkalmas eszköz erre azonban *az irodalom, a nyelv, amely* — úgymond — *e súlyos időkben semmiképpen sem arra való, hogy gondolatainkat eltitkoljuk vele, hanem hogy állásfoglalásunkat minden elképzelhető területen és minden időben nyilvánítsuk.* Hivatkozott *Arisztoteleszre*, a görög filozófusokra, akik sohasem mulasztották el, hogy műveikben a társadalmi összefüggésekre rámutassanak. Hivatkozott *Dantéra*, akinek műve vitathatatlanul politikai tendenciájú, idézte *Molière* szellemét, akinek minden sora határozott állásfoglalás. *Puskinról* és *Dosztojevszkijről* emlékezett, akik közül különösen Dosztojevszkij vállalta börtönnek és a »holtak házában« töltött idővel a végső konzekvenciákat. A társadalmi állásfoglalás tudattalanul bár, de még olyan behúzódó, csak művészit alkotni vágyó íróknál is megmutatkozott, mint Flaubert és Turgenyev. *Tolsztoj* életével, sőt halálával állott helyt a műveiben vallott eszmékért. Tolsztoj társadalomalakító erő volt és a mondottakat mi sem igazolja jobban, mint az a köztudomású körülmény, hogy műveiben maga is a propagatív erőt és tartalmat tartotta fontosnak. Az író tehát, mint napjainkban is látjuk *(Mauriac, Gide)*, tudatosan vagy tudattalanul, de mindenképpen véleményt mond írásában a világról és a rendről, amelyben él. A helyzet a magyar irodalomban sem más. Amióta csak magyar irodalomról beszélhetünk, a magyar irodalom minden nagy és kis eseménye — Balassitól Zrínyin, Kazinczyn, Petőfin, Jókain, Mikszáthon, Adyn, Móricz Zsigmondon át legfiatalabb kortársainkig — politikai eseményekhez és eszmékhez fűződik. Végső soron felvetette a kérdést: *politizáljon-e az író?* Megemlékezett arról a vitáról, amelyet Julian *Benda*, a híres francia író kavart fel az európai irodalomban. Válasza ez volt: az írónak nem lehet megtiltani, hogy állást foglaljon. Az író szuverén teremtő, aki nemcsak ilyen, de minden más paranccsal is joggal túlteheti magát. Az író fejezze ki önmagát, még akkor is, ha ez életébe kerül. Sajnos, tekintettel a mindenkori uralkodó rendszerekre, az író sohasem fejezheti ki magát szabadon. *Az író mentelmi jogát kívánjuk* — mondotta befejezésül, de különös tekintettel a fentebb említett súlyos körülményekre, így kell megfogalmazni erre a kényes kérdésre adott választ: »Költő politizálj, de rajt' ne fogjanak.« A közönség hangos tapsokkal köszöntötte az előadót.

— **Kállay Tibor az Apponyi Albert Társaság elnöke.** A gróf Apponyi Albert Társaság tanácsülésén *Kállay* Tibor nyugalmazott pénzügyminisztert elnökévé választotta.

— **A román külügyminiszter átutazott Budapesten.** *Antonescu* román külügyminiszter Párizsba utaztában kedd délelőtt *átutazott Budapesten.* A külügyminiszter üdvözlésére a pályaudvaron megjelent Raul *Bossy* budapesti román követ.

— **Jeges Ernő festőművész nyerte meg a fővárosi díjat.** A fővárosi Ferenc József Koronázási Jubileumi díj 1936. évi festészeti díjának odaítéléséről csütörtökön délután döntött a felkért bírálóbizottság dr. *Némethy* Károly tanácsnok elnökletével a Székesfővárosi Képtárban, ahol a pályázók beküldött műveit kiállították. *A bizottság egyhangúlag Jeges Ernő festőművésznek ítélte a díjat,* méltányolva azt az érdemét is, hogy bemutatott művein *a magyar történeti tájészetet* a művészet eszközeivel komoly kompozíciós készséggel és elmélyüléssel felújítani törekszik. Örömmel állapította meg a bizottság, hogy a beküldött művek fiatalabb művészeink haladásáról tanuskodnak és hogy *általánosságban magas színvonalat képviselnek.* A díjazott művészen kívül érdemesnek és szükségesnek tartotta a pályázatban résztvevő több más fiatal művész kiemelését, ezek: *Döbrentey* Gábor, *Emőd* Aurél, *Hollós Matilony* Eszter, *Kontuly* Béla, *Mágori Vargha* Béla, *Medveczky* Jenő, *Mezey* Artúr, *Szemerey* Zoltán és *Udvary* Pál. A bizottság végül egyhangúlag óhajának adott kifejezést, hogy a főváros Medviczky Jenő egyik beküldött képét a Székesfővárosi Képtár számára megvásárolja. A pályázaton résztvevő művek megtekinthetők december 16-tól 20-ig a Székesfővárosi Képtárban, Egyetem utca 6.

— **Agyonlőtte magát egy román tábornok.** *Bukarestből* jelentik: Nicolae *Sandulescu* nyugalmazott tábornok gyógyíthatatlan betegsége miatt Bukarestben *agyonlőtte magát.*

— **Halasi csipketerítőt küldenek nászajándékba Julianna holland trónörökösnőnek.** A Magyar Nemzeti Szövetség női osztálya dr. *Hável* Józsefné vezetésével Julianna holland trónörökösnő nászajándéka céljaira teadélutánt rendezett, amelyen résztvett gróf *Esterházy* Móricné, a szövetség elnöke és *Flederus* holland főkonzul felesége is. A magyar asszonyok az összes női egyesületek hozzájárulásával és segítségével *halasi csipke díszterítőt* küldenek Julianna trónörökösnőnek a holland nép iránt érzett hála kifejezéséül.

— **Húsz ember halt meg Columbiában egy motorcsónak szerencsétlenség alkalmával.** *Chiquinquiraból (Columbia)* jelentik: A Fuquene tavon egy regattaverseny alkalmából *elsüllyedt egy túlterhelt motorcsónak. Húsz ember a vízbe fulladt.*

— **Címadományozás.** A kormányzó dr. *Singer* Gyula szemészfőorvosnak átlagon felüli háborús teljesítménye elismeréseképpen az ezredorvosi címet adományozta.

— **Alfonz Bourbon herceg Bukarestben.** *Bukarestből* jelentik: Alfonz *Bourbon* herceg *Bukarestbe érkezett.* A pályaudvaron Mária királyné szárnysegéde fogadta. Alfonz herceg néhány napot tölt Bukarestben.

— **Németh Imre előadása.** *Németh* Imre országgyűlési képviselő szerdán este nyolc órakor előadást tart az Egyetemi Körben *»A földbirtokpolitika erkölcsi hatásai«* címmel.

— **Rothermere lord és Rákosi Jenő uccát kaptak Budapesten.** A Közmunkák Tanácsa *Bessenyey* Zeno elnöklésével ülést tartott és több uccának adott új nevet. *Negyven névtelen uccát jelöltek meg névvel, viszont Tabánban törölték a megszűnt uccák neveit.* A Balaton uccából *Lord Rothermere ucca* lett, a Flór uccát pedig *Rákosi Jenőről* nevezték el. A Kerepesi úttól a Kassai térig terjedő uccát *Nagy Lajos király útjának*, a Kassai tértől a rákosi rendező pályaudvarig terjedő részt pedig *Mária királyné útjának* nevezték el. A Báthory ucca és a Kossuth Lajos tér találkozásánál levő tér, ahol a vértanuk emlékműve áll, *Vértanu tér* elnevezést kapott. A XI. kerületben a Bürök uccából kiinduló névtelen uccát *Kempelen Farkas uccának* nevezték el. Az új balatoni országút *Balatoni út* elnevezését kapta. Óbudán pedig több dülőutat *történelmi nevekkel jelöltek meg.* A tanács különben a házadómentesség meghosszabbítását kívánja s a munkáslakóházak építését is házadómentességgel szeretné előmozdítani. A Margitsziget alsó részét rövidesen rendezik.

— **Szendy polgármester gondoskodik a BART alkalmazottairól.** A főváros január 1-től kezdve átveszi a BART autobuszvonalait és a pestkörnyéki járatokat a jövőben maga a főváros látja el. Sokan attól féltek, hogy *a BART alkalmazottai így az uccára kerülnek.* A polgármester most felszólította a BART-ot, hogy *legkésőbb december 18-ig jelentse be azoknak az alkalmazottaknak a névsorát, akiket el akar bocsátani, mert a főváros ezeket át fogja venni.* Ha a határidőre nem jelenti be a BART a fölöslegessé vált alkalmazottakat, *a főváros ezeknek az embereknek esetleges munkanélküliségéért a vállalatot teszi felelőssé.*

— **Báró Bánffy Ernőt csalásért háromhónapi fogházra ítélték.** Az ügyészség csalás bűntette címén vádat emelt báró *Bánffy* Ernő 46 éves magántisztviselő ellen, aki a vád szerint *Marosán* István ingatlanügynökségtől 280 pengőt csalt ki azzal, hogy állampolgársági bizonyítványt szerez neki, de sem ígéretének nem tett eleget, sem a pénzt nem adta vissza. Dr. *Merschitz* Kálmán törvényszéki bíró előtt megtartott tárgyaláson *a báróról kiderült, hogy rovottmultú, mert lopásért négy és fél hónapi fogházra ítélték.* Azzal védekezett, hogy mindent elkövetett a bizonyítvány megszerzésére, nem rajta múlt, hogy nem sikerült. A kapott pénzt eljárási költségekre fordította. A törvényszék báró *Bánffy* Ernőt csalás vétsége címén *háromhónapi fogházra ítélte.* Az ítélet nem jogerős.

— **Tanárvizsgálóbizottsági kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Várady* Imre egyetemi ny. rk. tanárt az olasz nyelvre és irodalomra a szegedi áll. Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagjává az 1935—36. tanévvel kezdődő ötévi időtartam hátralevő idejére kinevezte.

— **Magyar hokkigyőzelem Bukarestben.** *Bukarestből* jelentik: A Budapesti Korcsolyázó Egylet korongcsapata kedden este mérkőzött a román fővárosban levő műjégpályán a *Bragadiru* együttesével, ezerfőnyi közönség előtt. A BKE 5:1 arányban verte ellenfelét. Harmadok: 2:0, 3:1, 0:0. Góllövők: Róna (3), Jeney (2).

— **Egy állványozó munkás súlyos liftszerencsétlensége a Belvárosban.** Kedd délután a *Régiposta* ucca és a *Galamb* ucca sarkán épülő házon szerencsétlenség történt. Az építkezésnél használatos ideiglenes liften felment az ötödik emeletre *Propoza* Lajos 73 éves állványozó munkás. Amikor az ötödik emeleten kiakart lépni a liftből, a lift tartókötelei elszakadtak, a lift lezuhant a munkással együtt, aki visszalépett a zuhanó liftbe. *Propoza életveszélyes sérüléseket, kar- és lábtöréseket szenvedett.* A mentők az uzsokiuccai kórházba szállították. A rendőrség fogja majd megállapítani, hogy felelős-e valaki a súlyos építkezési balesetért.

— **Felakasztotta magát és meghalt egy 65 éves nyomdász.** Az Almássy tér 6. számú házban lévő lakásán *Farkas* Béla 65 éves nyomdász *felakasztotta magát.* Mire hozzátartozói felfedezték az öngyilkos ágot, már *halott volt.* A főkapitányság központi ügyeletén nyomozás indult meg, hogy megállapítsák az öngyilkosság okát.

— **Elítélték Trockij norvégiai házának politikai betörőit.** *Oslóból* jelentik: Drammen város törvényszéke most hozott ítéletet *a jobboldali irányzatú nemzeti egyesülés pártjának öt tagja ügyében*, akik annakidején *betörtek Trockij* hoenfossi házába, hogy ott propagandairatok után kutassanak. A bíróság az öt fiatalembert *két hónaptól négy hónapig* terjedő börtönbüntetésre ítélte. Négy vádlott ítéletének végrehajtását felfüggesztették.

Legszebb ajándék a
VÁRADY
NYAKKENDŐ. IV., Váci ucca 5

Jeges Ernő

* (Mussolini a római magyar kiállításon.) *Rómából* jelentik: *Mussolini* miniszterelnök ma délelőtt hosszabb látogatást tett a magyar szépművészeti kiállításon. A miniszterelnököt *Hory* András quirináli magyar követ fogadta a követség tagjaival, a kiállítás termeiben pedig *Gerevich* Tibor, a római magyar akadémia elnöke, kalauzolta. A Duce kíséretében volt *Giunta* miniszterelnökségi államtitkár, *Fani* külügyi államtitkár, *Polverelli* sajtófőnök és *d'Ancora* gróf, Róma helyettes kormányzója. A római magyar akadémia művészeinek termében *Gerevich* Tibor és *Szelvényi* Ferenc, a kiállítás rendezője, átnyujtották a Ducenak a Jeges Ernő által tervezett és a kiállítás emlékére készült, művészi kivitelű, bőrbe kötött pergamen emléklapot. A miniszterelnök kíséretével hosszasan szemlélte a kiállított műveket és többízben kifejezést adott tetszésének. Mussolini távozásakor elismerését nyilvánította a látottak felett s külön megemlékezett a római magyar akadémia egykori és mostani művészeinek eredményes munkájáról.

BH. 932. II. 14.

BH. 932. II. 14.

Erdélyért

Az *Uj Magyarság* olvasói az alábbi adományokat fizették be kedden az erdélyi inségesek számára:

	Pengő
A 63.600-as csekken	12.17
„Festetich" bajtársi egyesület, Debrecen	82.—
Molnár Jenő, Érd	10.—
Csontos Andrásné	2.—
	106.17
Eddigi gyüjtésünk:	64.680.82
Összesen:	64.786.99

Barcsay Ákos a kisgyülésen nyilatkozott a személye elleni támadásokról

Pest vármegye törvényhatósága kedden tartotta novemberi kisgyülését *Barcsay* Ákos főispán elnöklésével. *Okos* Gyula református lelkész napirend előtti felszólalásában tette szóvá azt a szélsőséges oldalról származó merényletterveт, amely a kormányzó úr és a belügyminiszter ellen irányult. Megemlékezett beszédében a *Barcsay* Ákos elleni támadásról és megállapitotta, hogy *a főispánt igaztalanul támadták meg.*

A kisgyülés felhatalmazta a vármegye vezetőit, hogy hódoló táviratot intézzenek a kormányzóhoz és táviratban üdvözöljék a belügyminisztert.

Barcsay Ákos főispán megköszönte a kisgyülés ragaszkodását és szeretetét, és kijelentette, hogy *az ellene inditott támadással egyelőre nem kiván részletesen foglalkozni, de úgy érzi, hogy a támadás méltánytalanul érte.* A kérdéses ügyben lelkiismerete szerint járt el és nyugodtan tekint az események elé. Mindenkor a leghívebb harcosa volt a keresztény és nemzeti eszméknek és a jövőben is az marad.

Részt vett az ellenforradalmi szervezkedésben, sokszor élete kockáztatásával. Minden olyan társadalmi megmozdulásból kivette részét, *amely a fajvédelmet és a keresztény nemzeti gondolatot szolgálta.* Olyan időkben küzdött a magyar fajtáért és a nemzeti gondolatért, *amikor ezért még támadás járt, a közéleti pályán is hátrányt szenvedett alatta.* Anyagi áldozatoktól sem riadt vissza a keresztény nemzeti sajtó támogatásában. Gyakran töltött be fontos missziókat, lelkiismerete tiszta és *nyugodtan várja, hogy a biróság elé kerüljön az ügy.* Ez azonban csak akkor lehetséges, ha a támadást a képviselőházon kívül is megismétlik. A belügyminiszter már igazolta, hogy a vádaskodás teljesen igazságtalan és eljárása kifogástalan volt. Tovább fog küzdeni *fajtájának, a magyar népnek boldogulásáért.*

Kádas Mihály az őszi áradásokból eredő károkról, majd a tüzifaellátás terén tapasztalt nehézségekről beszélt. Barcsay Ákos főispán közölte, hogy szállítási nehézségek miatt állottak elő a zavarok, de most már katonai segítséget is igénybe vesznek, a hideg időjárás beállta előtt meg fognak szünni a bajok. *Naponta ötszáz vagon fa kerül szétosztásra az országban.* A szénhiány legfőbb oka a lelkiismeretlen uszítók által előidézett hosszantartó sztrájk.

A kisgyülés tudomásul vette a főispán felvilágositásait.

Husz napon át gyüjtik a vasat a főváros területén

Csütörtökön kezdődnek a budapesti vasnapok, amelyek húsz napig tartanak. A Fémgyüjtő hirdetményben hívja fel Budapest közönségét, hogy a vasnapokon szolgáltassa be a ház táján, a lakásokban, pincében, padláson és üzemekben található vas- és fémhulladékot. Figyelmezteti a hirdetmény a közönséget, hogy mindennemű zománcmentes, kiselejtezett, használhatatlan, vagy törött vasdarabot, gépet, fémet, vagy háztartási edényt átvesznek a házról-házra kocsikkal járó és igazolvánnyal ellátott karszalagos megbizottak. A gyüjtött anyag átvétele a ház udvarán történik, ahol a megbizottak az előrejelzett időpontban és napon hiteles mérleggel lemérik a gyüjtött nyersanyaghulladékot és ellenértékét a helyszínen készpénzben kifizetik. Tekintettel a sokezer házra, Budapesten húsz egymásután következő vasnapon tartják meg a gyüjtést. A Fémgyüjtő kéri a közönséget, hogy a gyüjtött anyagot a meghatározott időpontban szállítsa le az udvarra, ahol az átvétel történik.

Uj Magyarság — Szinház, Zene, film, Művészet

Az „Ivnor hegye" szerzője, Lodovico Rocca Budapestre érkezett

Az Operaház pénteken mutatja be első idei ujdonságát, Lodovico Rocca „Ivnor hegye" cimű, háromfelvonásos operáját. A darabot már napok óta a nagyszínpadon próbálják. Hétfőn este a neves szerző is megérkezett és résztvesz operájának utolsó próbáin, meg a bemutató előadáson. A rokonszenves, rendkívüli tehetségű zeneköltő az egyik próba szünetjében közvetlenséggel nyilatkozott az „Uj Magyarság" munkatársának a következőképpen:

— Olaszországban köztudomású, hogy a magyar közönség nagyon ért a muzsikához, a színpadhoz, így aztán kétszeres érdeklődéssel, és bevallom, némi szurkolással várom az itteni bemutatót. Amit a próbán láttam, arról a nagyszerű felkészültségről, zenei alaposságról, páratlanul találó színpadi beállitásról: csak a legnagyobb elragadtatás hangján szólhatok. Palló Imre dr., a darab kitünő főszereplője, régi jóbarátom, Rómában ismerkedtem meg vele, ahol néhány év előtt a Dybuk cimű operámban mutatkozott be, nagy sikerrel. Most Torinóból érkeztem, ott is dolgozom állandóan, a Verdi nevét viselő nagyhírű zeneiskolának vagyok az igazgatója. És ha már az életrajzi adatoknál tartunk, — mondja mosolyogva, — furcsa véletlen, hogy pontosan azon a napon születtem 1895-ben, amelyik napon dalművem a magyar királyi operában bemutatásra kerül: november 29-én. Eddig hat színpadi munkámat mutatták be Olaszországban. Első darabomat, a „Gaul király"-t a pármai zeneakadémia nagydijával tüntették ki, a második a „Phryne halála" Newyorkban is színre került, a „Dybuk" cimű operámmal pedig százнyolcvan pályázó közül megkaptam a Scala nagydiját. A „Monte Ivnor" legfrissebb munkám, egy esztendővel ezelőtt, 1939 december 23-án volt a bemutató előadása a római királyi operaházban.

Szeged készül a Selmeci bálra

Szeged, november hó.

Szegeden pénteken tartják meg a Selmeci bál ős-bemutatóját, amelyet megkülönböztetett érdeklődés előz meg. Uj zeneszerző mutatkozik be Szegeden: *Marschalkó* Gusztávné, akinek műdalai és magyar nótái a régi békevilágban bejárták az országot, de mint operett-szerző eddig nem szerepelt. *Kardoss* Géza, a szegedi színház igazgatója fedezte fel ezt a bájos, dallamos, fülbemászó muzsikát, s *Liszt* Nándor és *Marschalkó* Lajos készitették el hozzá a talpraesett, mozgalmas, romantikus szövegkönyvet.

Antal Ila, a szegediek széphangú primadonnája, lelkesen és szívesen nyilatkozik a *Selmeci bálról.*

— Régen volt ilyen kedvemre való szerepem, — mondja többek között. — Egy selmeci kislányt játszom a darabban, aki átverekszi magát még a tűzvonalon is, hogy felesége lehessen a Nádor-huszárok legvitézebb tisztjének. Jó a szerep is, de még jobb a muzsika. *Bő melódiájú valzerek, hatásos magyar számok váltakoznak Marschalkó Gusztávné zenéjében, Liszt Nándor csengő-bongó rímeit pedig élvezet énekelni.* Nagy bizalommal nézünk a bemutató elé, mert meg vagyunk győződve róla, hogy őszinte siker lesz.

A színházban már mindenki a Selmeci bál kedves melódiáit dúdolja és *Tihanyi* Vilmos lelkes ambicióval rendezi a darabot. A színház pompás új diszleteket készitett a Selmeci bál előadására.

Mindent összevéve, a darab bemutatója nemcsak érdekes művészeti, hanem társadalmi esemény is lesz. Több szinigazgató és a fővárosi sajtó számos képviselője is részt vesz a bemutató előadáson.

Bette Davis és Errol Flynn sikere a Forumban

A Warner-vállalat hatalmas történelmi szines filmje a jelekből itélve, meghóditotta a budapesti közönséget. Erzsébet angol királynő és Essex grófjának különös szerelmi regényét eddig már egész sereg író dolgozta fel különféle formában, s most derül ki, hogy a történelmi háttér megrajzolását, a szereplők életrekeltését a szines, hangosfilm tudta legtökéletesebben megvalósitani. A tragikusan végződő nagy szerelem két őse, Bette Davis és Errol Flynn olyan kivételes élményt nyujtó alakitást végez a gyönyörű képekkel zsufolt, minden porcikájában művészi s emelett izgalmasan érdekes filmben, hogy abban a közönség minden rétege tiszta és zavartalan műélvezetet találhat..

A Szentgyörgyi-vonósnégyes hangversenye

Bérleti hangversenysorozata keretében a *Szentgyörgyi-vonósnégyes* az első est műsorán *Verdi* vonósnégyesét, *Mozart* D-dur négyesét és *Schubert* zongoraharmasát szólaltatta meg. A néhány év előtt alakult és most részben átszervezett együttes: *Szentgyörgyi* László, *Dömötör* Tibor, *Kocsis* László és *Hütter* Pál igazán jól képzett zenésztársaság. Mesterségbeli tudásuk biztos alapokon nyugszik, összjátékuk pontos, fegyelmezett és a müvek kidolgozásában is megbízhatóság, gondosság jellemzi játékukat. Tónusuk már kevésbé kiegyenlitett, az öncélu muzsikálásra való hajlamukat, úgylátszik, még nem tudták teljesen alárendelni a közös cél: az együttmuzsikálás szellemének. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy nem nyujtottak így is sokat. Előadásukból csak úgy áradt a friss fogékonyság és a keresetlen egyszerüségre való törekvés. Müsorukból legszebben a Schubert-hármas előadása sikerült, — abból is különösen a második tétel hangjának megkapó bensősége fogta meg a hallgatóságot. A hármas zongoraszólamában a fiatal *Dániel* Ernő pompás kamarazenészképességeket mutatott. Végig színes zongorahanggal, magától értetődő könnyedséggel, muzikálisan illeszkedett a mű hangulatába. A zeneművészeti főiskola nagytermét szépen megtöltő közönség az egyes számok után sokat, lelkesen tapsolt.

* **„Hét szilvafa"-csárdás.** Sándor Jenő legujabb magyar nótáját, amelyet Csortos Gyula énekel a legközelebb bemutatásra kerülő magyar filmujdonságban, a „Hét szilvafá"-ban, rövidesen mindenki dudolni fogja. A vidám zenés játék női főszerepét Turay Ida játssza, aki végre ismét kitünő alkalmat kapott tehetségének, humorának csillogtatására. A másik női főszerepet az ördöngős Kiss Manyi játssza, a bonviván Szilassy László.

* **Mickey Rooney új szerepkörben.** *A Metro-filmgyár nemrégiben készitette el Mickey Rooney új filmjét, amelyet „Nem gyerekjáték" cimen rövidesen nálunk is bemutatnak. A népszerű kamaszszínész új szerepkörben mutatkozik be: a történelem klasszikus alakjaitól kezdve, a filmcsillagokon át Amerika elnökéig mindenkit utánoz, olyan tökéletesen jellemzően s olyan páratlan humorral, ami a legjobb karikaturistának és humoristának is dicsőségére válnék.*

* **Zsögön Lenke a Beszkárt hangversenyén és a rádióban.** A Beszkárt szerdán délután öt órakor tartja ezidei első zenekari koncertjét. Közreműködik Zsögön Lenke operaénekesnő, Laczó István, az Operaház tagja. Zsögön Lenke ezenkívül szerdán este hét órakor zenekari kisérettel énekel a rádióban.

* **Befejezték az „Elkésett levél" felvételeit.** Pünkösti Andor „Elkésett levél" cimű filmjének forgatását tegnap fejezték be a Hunnia-filmgyár műtermében. Az érdekes, nem mindennapi témájú film meséje egy tábori lap körül forog, amelyet a világháborúból küldött Uray Tivadar szerelmének, Szörényi Évának. A levelezőlap húsz esztendeig kereste a címzettet, aki akkorra már fehérhajú asszony lesz. A költőien finom történet végül mégis elérkezik a megérdemelt heppiendhez.

* **Háromszéki művésznap.** A székely egyetemi és főiskolai hallgatók egyesületének háromszéki nemzetsége december hó 1-én, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a Royal Apollo-filmszínházban menekült egyetemi hallgatók segélyezésére háromszéki müvésznapot rendez. A műsoron Ignácz Rózsa, Kiss Manyi, Solymossi Margit, Közpeczi-Boócz Lajos, Bihari József, Littassy György és Tompa Pufi működik közre. Jegyek a filmszínház elővételi pénztáránál válthatók.

Pénteken, 29-én megnyilik a MADÁCH SZINHÁZ

Szinrekerül MÓRICZ ZSIGMOND — TELEFON: 22-12-44

KISMADÁR cimü szinmüve

Főszereplők: Dayka Margit, Peéry Piri, Toronyi, Solthy, Görbe

Tutsek Piroska a milánói Scalaban

Tutsek Piroska, Operaházunk kitünő alténekesnője, meghivást kapott a milánói Scalaban való vendégszereplésre. A megállapodás szerint a „Tannhäuser" Venus szerepében lép fel. Most újabb távirat érkezett a Scalatól, amelyben további négy fellépésre szerződtetik. A művésznő egyik legszebb altszerepét, a „Gioconda" Lauráját fogja elénekelni.

Dohnányi Ernő egészséges

Dohnányi Ernő, mint ismeretes, még szeptemberben megbetegedett és hosszabb gyógykezelésre kénytelen volt a Gellért-szállóba vonulni. Betegsége miatt a filharmóniai társaság zenekarának hangversenyeit is csak bizonyos változtatásokkal lehetett megtartani. A neves zongoraművész és karmester a napokban hagyta el gyógyultan a szállodát és ma már megjelent a zeneművészeti főiskolán és a filharmóniai társaságban is és átvette a zenei ügyek irányitását.

Képzőművészeti kiállitás Pécsett

A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbizásából az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács 1941. év január havában Pécsett képzőművészeti kiállitást rendez, amely festészeti, grafikai, szobrászati és éremművészeti alkotásokat foglal magában. A kiállitásra minden magyar festő, vagy szobrászművész, legfeljebb 3 alkotását küldheti be kiválasztásra. A művek az Országos Magyar Szépművészeti Múzeumba (XIV. Aréna-út 41. sz.) december 16. és 17. napján délelőtt 10 órától délután 1 óráig küldhetők be.

A „Féltékenység" a Vigszinházban

A Vigszinház igazgatósága tervezi, hogy az idei évadban műsorába iktatja Arcübasev világhirű szinművét, a „Féltékenység"-et. A nagyhirű darabot egyizben már játszotta a szinház és pedig 1917-ben emlékezetes sikerrel. Most új forditást és szinpadi átdolgozást készitett belőle Horváth Árpád, aki a darabot rendezi. A „Féltékenység" alkalmat ad arra, hogy a Vigszinház gárdája kitünő szerepekben lépjen a közönség elé. A darab hősnőjét, akinek szerepét annakidején Góthné Kertész Ella alakitotta, Karády Katalinnal játszatja a szinház.

— **Magyar délután.** December 1-én délután fél 6 órakor a VII. Damjanich-utca 52. szám alatt levő kultúrteremben magyar délután lesz az erdélyi segítő-akció javára. Bevezetőt mond Czettler Jenő dr. titkos tanácsos, egyetemi ny. r. tanár. Előadást tart Tröster Irma „Egy felejthetetlen magyar géniusz és kortársai" cimmel. Belépődij nincs, ruhatári jegy 80 fillér és 1 pengő.

Döntött a zsüri a főváros művészeti pályadijairól

A főváros művészeti bizottsága most döntött a festészeti dijra és a Budapestet ábrázoló fa- és linoleummetszetek pályázatára beérkezett müvek felett. A Ferenc József koronázási jubileumi alapitvány ezévi diját *Kontuly* Béla festőművésznek itélték oda. Kontuly a mai festőgeneráció egyik legizmosabb tagja, aki nemcsak idehaza, hanem külföldön is komoly sikereket aratott már érdekes, finom festményeivel és rajzaival. Dicséretben *Hollós Mattioni* Eszter és *Kákai Szabó* György festőművészek részesültek. A fa- és linoleummetszetekre beérkezett pályadijak felett a grafikai szakértőkkel kiegészitett zsüri döntött. *Jeges* Ernő *festőművész „Halászbástya este" cimü munkájának itélték oda az első dijat. Jeges* Ernő a fiatal grafikus nemzedék legkiválóbb tagjai közé tartozik, egyszer már kitüntették a Ferenc József-dijjal, két alkalommal ösztöndijat kapott a római Collegium Hungaricumban és nagyon sok kiállitáson nyert már dijakat. Nekünk különös örömünkre szolgál, hogy *Jeges* Ernőt újabb kitüntetés érte, *mert a kitünő művész készitette el az Uj Magyarság erdélyi plakátját és a nemsokára kiadásra kerülő, 1941-es évkönyvünk művészi cimlapját.* Második dijat kapott *Elesdi* István, a kiváló fiatal rajzolóművész, akinek nemrégiben jelent meg pompás római rézkarcgyüjteménye, továbbá ugyancsak második diját kaptak *Koffán* Károly, *Istókovics* Kálmán és *Breznay* József. Harmadik dijat nyert: *Cselényi* Elemér, *Deli* Antal, *Fery* Antal, *Gallé* Tibor, *Győri* Dezső, *Ösz* Dénes, *Pohárnok* Zoltán, *Szücs* Pál, *Török* János és *Varga* Mátyás.

Sikertelen repülőtámadás német előörs-hajók ellen

Berlin, november 26.

A német távirati iroda értesülése szerint egy Lockhead-féle angol harci repülőgép kedden délelőtt az Északi-tengeren megtámadott egy német előörs-hajót. Bár a tenger viharos volt, az előörs-hajónak sikerült jólcélzott elhárító tüzeléssel *a gépet visszatérésre kényszeríteni.* A hajónak szánt valamennyi bomba célt tévesztett. Angol torpedózó repülőgépek két másik előörs-hajót is megtámadtak a délután folyamán az Északi-tengeren. A hajók azonnal tüzelni kezdtek és ügyes elhárítással meghiusították az ellenség támadásait. Bár a tenger viharos volt és a látási viszonyok következtében a helyzet kedvezőtlen volt, mégis *sikerült egyet a támadó repülőgépek közül lelőni;* a lelőtt angol repülőgép egyik sebesült repülőjét megmentették. A német előörs-hajóknak semmi bajuk nem esett.

UMD

Letétbe kell helyezni a visszacsatolt területeken a román államadóssági címleteket

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A Budapesti Közlöny november 27-i (szerdai) számában közzétett 8020—1940. M. E. számú rendelet elrendeli, hogy a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek lakosai, valamint az ottani cégek (telepek) a tulajdonukban lévő román államadóssági címleteket, a hozzájuk tartozó szelvényívekkel és szelvényutalványokkal együtt *letétbe helyezzék.* A letétbehelyezésnek 1940 december 20. napjáig kell megtörténnie a Magyar Nemzeti Banknak a visszacsatolt területen működő kirendeltségeinél vagy az ottani postahivataloknál, vagy pedig a rendelet mellékletében felsorolt ottani pénzintézeteknél.

Ha a címlet nincs a tulajdonos birtokában, a letétbehelyezés kötelessége azt terheli, akinél a címlet van, vagy aki azzal egyébként rendelkezik. Ha pedig a címletek hatósági őrizetben vagy külföldön vannak, a címletek tulajdonosa ezt a körülményt a Pénzintézeti Központnak (Budapest, V., Szabadság-tér) köteles bejelenteni.

Közelebbi felvilágosításokat a letéti helyek adnak és a szükséges nyomtatványokat ingyenesen bocsátják az érdekeltek rendelkezésére. Azt, aki a rendelet rendelkezéseinek nem tesz eleget vagy a rendelkezéseket kijátssza, kihágás miatt meg fogják büntetni, azokat a román államadóssági címleteket pedig, amelyekkel a kihágást elkövették, *el fogják kobozni.*

Illetékes helyről felhívják az érdekeltek figyelmét arra is, hogy *tilos a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül külföldiről román államadóssági címleteket megvenni, nemkülönben ilyen címleteket Magyarország területére behozni.*

UMD

A magyar katolikus nőegyletek országos szövetségének jótékony karácsonyi vására

A Magyar Katolikus Nőegyletek Országos Szövetsége által ez évben a Fővárosi Vigadóban november 30-án és december 1-én rendezendő jótékonycélú karácsonyi vásár előkészületei befejeződtek. A felfokozott munka, amelyben a rendezőbizottság hölgytagjai egyaránt vették ki részüket, biztosítja a Vásár nagy sikerét. A kiállításra kerülő vásáranyag úgy mennyiségre, mint szépségre és érdekességre a magyar ipar fejlettségének bizonyítéka. A kézműipar és a háziipar különösképpen méltóan vannak képviselve. Igen szépek ez erdélyi és felvidéki különlegességek.

Műsoros előadások tarkítják a vásár programját. November 30-án, szombaton a Pécsi Öregdiákok, *Bobula* Lajos művésztanár és együttesének művészi harmónikaszámai és a társaság fiatal hölgytagjai közül *Ghyczy* Judith táncszáma és végül külön érdekesség: a Károlyi István gróf vezetése alatt most megnyíló új Madách Színház premierdarabjából *Dayka* Margit ad elő részleteket. December 1-én, vasárnap délelőtt, *Lakatos* Emilia művészi értékű bábszínház előadása szórakoztatja a megjelenteket, délután *Kiss* Kálmán erdélyi képviselő vezetésével a Budapestre érkező 20 tagú Mecsetkisfalud község ifjúsága ad elő eredeti székely szokásokat, táncokat és bemutatja a székelylakodalom sajátosságait.

A vásár tartama alatt (november 30-i kezdettel) igen értékes díjakkal nagyszabású bridge-verseny is lesz a vezető klubok bevonásával, amelyre nevezéseket a rendezőbizottság még elfogad. Az érdeklődőknek készséggel ad felvilágosítást a rendezőségi iroda: VIII. Szentkirályi-utca 7. Telefon: 144-956.

Haifa kikötőjében elsüllyedt egy hajó ezernyolcszáz zsidó emigránssal

Isztanbul, november 26. (Transcontinent Press)

Jeruzsálemből jelentik: Haifa kikötőjében elsüllyedt a *Pátria* nevű 12.000 tonnás motoros postahajó. A *Pátria* francia érdekeltségben levő társaság tulajdona volt. *A hajó fedélzetén 1800 zsidó emigráns tartózkodott, nagyrészt illegális bevándorlók. Az utasok jelentékeny része életét vesztette.*

UMD

Rothermere lord meghalt

Kedden este érkezett a londoni jelentés, amely hírül adta, hogy *Rothermere lord meghalt.* Rothermere májusban Beaverbrook lord kérésére utazott el Amerikába, ahol egészségi állapota gyengülni kezdett és az egyik newyorki klinikán vették ápolás alá. Innen a Bermudákra utazott egészsége helyreállítására, azonban betegségébe visszaesett.

A magyar közvélemény megrendüléssel és őszinte részvéttel fogadja Rothermere lord halálának hírét. Rothermere lord egyike volt a keveseknek, az angol politikai élet legtisztábban látó embereinek, aki az öncélú brit imperialista világnézet hazájából is józanul és értő szemmel tudott belelátni az európai népek sorsába. Bátran szembehelyezkedett azzal az Angliában általános véleménnyel, amely a kisantantban látta az európai élet irányítására hivatott egyik tényezőt. Felismerte, hogy a kisantant szellemében folytatott politika menthetetlenül a gyűlölethez és a háborúhoz vezet. Németország és Olaszország egyre közvetlenebb, felemelő és őszinte magyar-barátsága mellett *ez a meggondolás állította Magyarország pártjára Rothermere lordot is, mert a magyar revizió szükségében azt az utat ismerte fel, amely egyedül lehet az igazság és a béke európai útja.* Angliában mozgalmat is kezdett Magyarország életbevágó igazságának ismeretetésével, az angol parlamenti világ azonban tökéletesen meg volt elégedve azzal az illuzórikus és erkölcstelen játékkal, amit a népszövetség a revíziós kívánságok ügyében folytatott.

Rothermere lord idejében felismerte Európa feltörő fiatal államainak, Németországnak és Olaszországnak a jelentőségét és hangoztatta, hogy *ezekkel az államokkal Angliának meg kell egyeznie.* Lapjaiban és könyveken keresztül igyekezett megdönteni azt a balhiedelmet, amelyet a zsidó-kapitalista propaganda akkor már teleszájjal hirdetett, tudniillik, hogy „a diktátorokkal nem lehet megegyezni". Ez a propaganda azonban erősebb talajra talált Angliában, mint Rothermere intése, olyannyira, hogy a háború kirobbanásakor *magának a lordnak a közszereplését is lehetetlenné tette.* Meg kellett válnia lapjaitól, számkivetésbe ment és még halála előtt meg kellett érnie azt, hogy nemes gondolatát, a reviziót, más hatalmak valósítsák meg.

UMD

Erdély képviselői ünnepélyesen bevonultak a felsőházba

A felsőház elnöke kedden délelőtt tíz órára hívta össze a felsőházat. Ez alkalommal jelentek meg első ízben *a visszatért keleti és erdélyi országrészek élethossziglan kinevezett, valamint az egyházakat képviselő felsőházi tagok a felsőházban.* A kormányzó úr kilenc erdélyi felsőházi tagot nevezett ki élethossziglan: *Bánffy* Miklós grófot, *Béldy* Kálmán grófot, *Biró* Istvánt, *Korponay* Kornélt, *Molitoris* Károlyt, *Rátz* Mihályt, *Sulyok* Istvánt, *Szabó* Istvánt és *Szabó* Jánost. Az egyházi képviselet alapján felsőházi tag lett *Sándor* Imre, *Hosszú* Gyula, *Incédy-Joksmann* Ödön, *Vásárhelyi* János és *Teleki* Artur gróf.

Széchenyi Bertalan elnök tíz óra után egynéhány perccel nyitotta meg az ülést és üdvözölte a visszatért keleti és erdélyi országrészek felsőházi tagjait. Hansúlyozta, hogy *mindannyiunk számára ünnepélyes alkalom ez és boldogok vagyunk,* hogy huszonkét küzdelmes és megpróbáltatásokkal teli esztendő után testvéri szeretettel fogadhatjuk itt Erdély felsőházi tagjait. *Az ő megjelenésükkel a Szent Koronának újabb részei nyernek méltó képviseletet.* Küzdelmes életük tapasztalatai, súlyos próbákat sikeresen kiállott munkaképességük, *tántoríthatatlan, áldozatos hazafiságuk új ígéret, új erő és új lendület számukra.* Örömmel üdvözöljük őket és bizalomteljes várakozással tekintünk törvényhozói működésük elé.

Az elnök szavaira a felsőházi tagok lelkes ünneplésben részesítették az erdélyieket.

Bánffy Miklós gróf napirend előtti felszólalásban köszönte meg az elnök üdvözlő szavait. *Köszönetüket, ragaszkodásukat és hűségüket tolmácsolta Magyarország kormányzója iránt.* Megemlékezett a határokon túl maradt magyar testvéreinkről, akikkel továbbra is fenn akarják tartani a lelki kapcsolatot, mert *azt a lelki közösséget, amelyben eddig éltek, és Erdély szellemi egységét soha semmi el nem szakíthatja.* Üdvözli azokat, akik mint névtelen katonák, töretlen hűséggel dolgoztak a magyar gondolatért a legnagyobb üldözések közepette is. *Ezeknek a névtelen katonáknak magyarsága és nemzeti hűsége örök példa marad.* Az erdélyiek ezt a szellemet hozták magukkal és ebben a szellemben kívánják szolgálni *megnagyobbodott hazánk boldog jövendőjét.*

Az üdvözlések után a felsőház áttért az ülés napirendjére, *az 1941. évi népszámlálásról szóló törvényjavaslat* tárgyalására, majd a törvényhatósági bizottsági tagságok meghosszabbításáról, a magyar-német kiadatási és hitelesítési egyezményről szóló javaslatok tárgyalására. A felsőház mind a három javaslatot hozzászólás nélkül, *egyhangúlag elfogadta.*

Az elnök ezután bejelentette, hogy *Löw Immánuel felsőházi tagsága a vallásfelekezetek felsőházi tagságáról szóló törvény értelmében megszünt.* Az egyetem átköltözésével kapcsolatban *megszünt Szent-Györgyi Albert felsőházi tagsága is.*

Az ülés *fél tizenegy* óra után ért véget.

UMD

Randolph Churchill élesen támadta az alsóházban apja kormányát

Amsterdam, november 26.

Mint az angol rádió jelenti, az alsóház mai ülésén mondotta szűzbeszédét Randolph Churchill, az angol miniszterelnök fia. Beszédében élesen támadta az angol kormányt eddig közölt hadicéljai miatt s a brit hadicélok pontos leszögezését és indokolását követelte. A beszéden jelen volt Churchill miniszterelnök is.

UMD

Elismerést kaptak a Norvégiában és Flandriában kitünt francia tengerészek

Marseille, november 26.

Darlan tengernagy tengerészeti államtitkár elnöklésével Marseilleban kedden fontos tengerészeti értekezlet volt. A tengernagy bejelentette, hogy *bizottságot küldenek ki a kereskedelmi tengerészet bérkérdéseinek megvizsgálására,* mert ezzel is *kifejezésre akarják juttatni az elismerést azoknak a tengerészeknek irányában, akik főként Norvégiában és Dünkirchennél viselkedtek derekasan.* Darlan tengernagy több tisztnek és tengerésznek kitüntetést adott át.

UMD

Ötvenezer lotharingiait költöztettek a meg nem szállt Franciaországba

Páris, november 26.

A *Havas*-iroda német forrásból származó közlemény alapján megcáfolja azt az állítást, hogy félmillió lotharingiai lakost kiutasítottak. *A valóságban ötvenezer lotharingiait szállítottak át a meg nem szállt Franciaországba, miután az illetők Franciaország mellett optáltak.* A német és a francia kormány legközelebb szabályozza az illetők vagyoni kérdéseit.

Karácsonyra különlegeset akarok ajándékozni!

azért a

MONT BLANC

töltőtollat

választom,

mert tudom,

hogy a Montblanc-Meisterstück-töltőtoll oly precíz, hogy éveken — sőt egy egész életen át époly jól ír, mint az első napon.

Ára: P 10.—től P 107.—ig

Montblanc egy életre szól!

Kapható minden jobb papírkereskedésben.

Bihar vármegye tisztviselői Nagyváradon leleték az esküt

Nagyvárad, november 26.

A polgári közigazgatás életbelépése alkalmából Csonka-Biharvármegye régi tisztviselői kara átköltözött Nagyváradra, ahol megtörtént az újonnan kinevezett tisztviselők eskütétele is. Az esküt vitéz *Nadányi* János alispán vette ki, majd bemutatta a tisztviselőket *Cziffra* Kálmán dr. főispánnak, aki meleghangú beszédben üdvözölte a tisztviselői kart.

A nagyváradi ítélőtábla, törvényszék, ügyészségek és járásbíróságok újonnan kinevezett tisztviselői és bírái kedden tették le a hivatali fogadalmat. Az ítélőtábla teljes ülésén *Thury* Kálmán táblai elnök vette ki a fogadalmat, a törvényszéken pedig *Ungváry* Antal dr. elnök üdvözölte az eskütételen megjelent bírákat és tisztviselőket. Az ügyészség nevében *Borbély* Miklós dr. elnök, a nagyváradi ügyvédek képviseletében pedig *Sarkadi* Sándor ügyvéd üdvözölte az igazságügyi hatóságokat.

A nagyváradi pénzügyigazgatóság vezetését kedden vette át ünnepélyes külsőségek között *Nagy* Dezső dr pénzügyigazgató.

Kolozsvár, november 26.

Kedden délelőtt tartotta meg alakuló ülését a kolozsvári ítélőtábla, a törvényszék és az egyesített járásbíróság. Az ülést *Mikó* Imre dr. megbizott táblai elnök nyitotta meg. A megnyitóbeszéd után átadta a táblai elnöki széket *Vékás* Lajos dr.-nak. A méltóságába beiktatott elnököt *Gyarmathy* Béla dr. főügyész üdvözölte. Hangoztatta, hogy a magyar bírák célja kettős: könyörtelenül kiirtani a 22 év alatt elharapózott korrupciót és visszaállítani a magyar igazságszolgáltatás régi tekintélyét. Vékás Lajos dr. válaszbeszédében hangsúlyozta, hogy minden magyar állampolgár nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül várja a magyar igazságszolgáltatás megkezdését. Mi, akik 22 esztendeig kisebbségi sorsban éltünk — mondotta — fokozottabb mértékben tudjuk értékelni az igazságszolgáltatás nagy értékét. A magyar bírót a mai nehéz időben a felekezeti és kisebbségi különbségeknek nem szabad befolyásolniok. Az egyesített ülés után az ítélőtábla, a törvényszék és az egyesített járásbíróság tisztviselői letették a fogadalmat.

Szkoła - utcza Miskolczon V. 225.

Jeges Ernő

élete

Nemzeti Halom

Kat. 1922 jan.

Teges Ernő

1922. SzMP társaság
Nemes Marcell örztön-
dija Párisba.

26
Kath. Polikárp
Prot. Vanda

CSÜTÖRT.
27
Kath. Ar.-sz. Ján.
Prot. Lothár

Izr. 24 Sobebimbójt

PÉNTEK
28
Kath. B. Margit
Prot. Károly

SZOMBAT
29
Kath. Sz. Ferenc
Prot. Adél

Izr. 26 S. Mispatim

Jeges Ernő

1926. a HMP társa-
ság tavaszi kiülli-
tásán kitüntető
elismerés.

2
Kath. Erazmus
Prot. Anna

CSÜTÖRT.
3
Kath. Urnapja
Prot. Klotild

Napkelte 4 ó. 6 p., nyugta 19 ó. 50 p.

PÉNTEK
4
Kath. Ferenc
Prot. Kerény

Napkelte 4 ó. 5 p., nyugta 19 ó. 51 p.

SZOMBAT
5
Kath. Bonifác
Prot. Bonifác

Napkelte 4 ó. 5 p., nyugta 19 ó. 52 p.

Izr. 23 S. Selakh. 3. P.

Jeges Ernő

szül. Torontálvásárhely 1898
jan. 12. ref. Gimn. érettsi.
1918/19. I. elsőeves művésznő.
Réti Istvánn.

1918/19. II. elsőeves u. o.
1919/20 I–II. másodeves u. o.
1920/21. I–II. harmadeves
u. o.

Hortobágyi pásztor emyhalyek

VIII. 121

Jegès Ernő

1918/19 – 1921/22

Ferkèpzomfoiskèvk

96.l.

MDK

Jeges Ernő

Szentendrei Festők Társ. I.kiáll. N.Szal. 1930.

MDK

Ifjusági Képzőm. és Iparm. Miáll. S.Szal. 1950. jun.

MD K

Jeges Ernő, festő

Budavár visszavétele.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
BP. 1937. ápr.29.-jun.2o. Kat. 14.1.

MDK

Jegeo Ernö, festöm.

Mátyás király tudósai között. Repr.

KMTárs. 80 éves jub.kiáll. 1941. febr.-ápr.

MDK

Jeges Ernő

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 11.l.

Jeges Erno,

MAGYAR MŰVÉSZE

1926. 303, 364
1928. 462
1930. 58, 121, 174, 654
1931. 536

Jeges Ernő

A Mübarát 1922

22

~~Bronzgürü VII. 159~~

Nyiss ablakot, nézz az égre!

A MŰVÉSZI ALKOTÁS nemcsak a szépségnek valamilyen formában történt, vonzó megjelenése, hanem emberi válaszadás is az élet kérdésfeltevéseire. Válasz az egyes ember, az osztályok, a népek és a korszakok kérdésfeltevéseire. Minél kiterjedtebb emberi problémakört fejez ki a művészi alkotás, annál egyetemesebb annak esztétikai érvényessége is.

Örökemberi gondolatoknak a szép kifejezése is örök és túlél az idők változását. Viszont a percemberi gondok alig tarthatnak igényt shakespearei vagy goethei szépségformákra. A szépforma: nem trójai faló, amellyel belophatjuk a magunk hétköznapi problémáit Ilion halhatatlan emlékezetű falai közé. A nagy műalkotás világmagyarázatát is, vagy pedig vonzó formában: hirdetője egy világnézetnek. Gyakran: bírálója is.

Egyoldaluan kritizálunk

Az egyoldalú propaganda, vagy az egyoldalú kritika lerontja a műalkotás általános érvényességét, túlozza, vagy meghamisítja annak igazságtartalmát. Éppen ezért az igazi művész nem elfogult, nem túlzó, nem türelmetlen. Megért minden emberi magatartást és cselekedetet, feltévé, ha az nem kihívóan önző, vagy állati megsértése az erkölcsi törvényeknek. Megértést kell tanusítania a katolikus művésznek és kritikusnak az emberi gyöngeségek és hibák iránt is, feltéve, ha azoknak elkövetőjét nem irányította cinikus szándékosság, gyülölet, kapzsiság, vagy egyéb tisztátalanság.

Erkölcstelen ember nem lehet jóízlésű, sem tiszta ítéletű. A művészember abban a mértékben nagy művész, amilyen mértékben tiszta lelkű.

Ezek a feltételek érvényesek a kritikusra is. A művész műalkotásokkal válaszol az élet kérdésfeltevéseire, a kritikus: állásfoglalással. A kettő lényegében azonos aktivitás, mert hiszen a költő műve is állásfoglalás s a kritikus munkája is: alkotás. Mindkettőjük tevékenységének végső értelme: világmagyarázat.

E kétféle tevékenység között az a különbség, hogy amíg a művész az életjelenségek talányos és alaktalan nyersanyagával dolgozik, addig a kritikus e nyersanyag megvalósulásairól mond véleményt. A művész alkotni akar, ám a kritikus mondja meg, hogy a művész alkotásvágya milyen mértékben és hogyan teljesült.

A vágytotalizmus jegyében

A kritikus munkájára manapság gyanakvással és bizalmatlansággal tekintenek. *Korunk művészete a vágytotalizmus jegyében áll.* Minden elfojtottsága terhével az ember a művészetbe menekül s ott keres feloldást, szabadulást. A művészt nem a kifejezés vágya hajszolja az alkotásra, hanem *a vágy kifejezése.* Aki ennek a félrebillenésnek a veszedelmeire rámutatni merészel: lehurrogják.

Nem szabad hangsúlyozni, hogy csupasz vágyainak arányos szépségén, vagy érvényességén túl vannak egyéb törvények is, amelyek felettünk állanak és tőlünk függetlenek.

A mai ember a föld börtönében él, mintegy iszonyú óvóhelyen, elhasznált és mérgezett levegőben. Betömte a szellőztető nyilásokat. A kritikust, aki ezeket a szabadba vezető réseket ismét ki akarja nyitni, mint valami szabotőrt: lefülelik.

Nyiss ablakot, nézz az égre!

Pedig a földinek s az éginek ezt a kettősségét maga a természeti valóság is látva láttatja. Nyisd ki szobád bezárt ablakát s nézz az égre: egyszerű tapasztalati igazságra jutsz s ezen keresztül a végső igazságra is. Arra: hogy életed két lételem párhuzamos síkján fut: a földi síkon és az égin, a természet síkján és a természetfölöttin, a test és a lélek síkján. E két összefüggő síkot átmeneti időre, akár néhány emberöltőre is el lehet hajlítani és terelni egymástól. Az utolsó kétszáz év minden tudományos és művészi törekvése arra irányult, hogy ezt a két síkot elkülönítsük és elereljük egymástól. Ez a vakbuzgóság azonban, amennyire erőszakos, ép olyan mértékben valóságellenes is. Hány katasztrófát akarnak még „átvészelni", hogy ennek a természetellenes egyoldalú kísérletnek a meddőségét és haszontalanságát megértsük?

A szellem emberei azonban már egyre tisztábban érzik, hogy új kriticizmus van születőben és ebben az újjászületésben központi szerep vár a *katolikus kritikára és művészetre,* mint amely egyedül látja összefüggésben a földi és az égi életszféra kettős valóságát. Ennek a kettős valóságnak a tényeivel operált minden alkotásában és állásfoglalásában. Ez a katolikus kritika szabadítja fel majd az embert földi vágytotalizmusának egyoldalúságai alól. A művészt pedig arra ösztönzi majd, hogy kifejezési vágyát necsak a földi valóságban élje ki, hanem a valóság teljes értékű égi mását is visszavezesse a világ kiürített lelkébe... **K. B.**

A szépség szolgálatában

AZ EGYETEM körül: zsongó élet hajsza, sietö emberek lármája, diákok vitája, kocsik dübörgése, autók tülkölése. Mindez kívül marad abban a pillanatban, amikor az egykori Pálosok kolostorának, a „Papnöveldé"-nek kapuja becsukódik mögöttünk. Más, csendes világba jutottunk. Kívül maradt a profán, s mi az egykori fehér barátok házában lábujjhegyen járunk. Pedig most itt is nagy a sürgés-forgás, hangos az áhitatos udvar. A csend birodalma zajos a kőművesek beszédétől, az ácsok kopácsolásától. Állványt emelnek a falak mellett, habarcsot kevernek, téglát hordanak, vasrudakat cipelnek. Az emelet, amelyet átszakított a bomba, már újjáépült. Öndicséret, önreklám nélkül dolgoznak és hozzák helyre a háború okozta sérüléseket. De nemcsak javítanak, készül itt olyan is, ami látványossága lesz nemcsak Budapestnek, hanem az egész országnak.

A művészi tervek egész sorát valósítják meg. A legkiválóbb magyar szobrászok, festők, üvegfestők, kovácsok, asztalosok, fafaragók álltak sorompóba, hogy művészetükkel, mesterségükkel méltó módon díszítsék a szent helyet és az itt nevelt egyháziak lelkükbe vésve a korszerű művészetet, a jó ízlést, — majdan magukkal vigyék leendő parókiájukba.

Most azonban ne a tervekről essék szó, csupán arról a gigantikus művészi munkáról, amelyet *Jeges Ernő* már bevégzett, az ebédlőtermet sokszáz négyzetméter területen több mint kétszáz, háromnegyed életnagyságú figurával népesítette be. A fehér falakon ma már tenyérnyi hely nincs, ahol a kitűnő művész ecsetjével ne járt volna.

Ebben az ebédlőteremben épülhet a kispapok lelke. A freskók komoly művészi értéke, belső tartalma Istenhez emelő hatása az, ami a fogékonylelkű fiatalokra, a jövő papjára minden bizonnyal jó hatást gyakorol. Közel kétévi, kitartó munkával készült festmények értékét csak az tudja lemérni, aki alaposabban elmerül a festményekben. Képtől-képig haladva ismerkedik s gazdagítja lelkét.

Még 1946. elején festette az *Utolsó vacsorát.* „Ez az én vérem" — mondja Krisztus s minden szereplő átérzi a pillanat nagyságát. Velőnkig megráz a drámai pillanat. Judás tragédiája hangsúlyt kapott. Nem tud odanézni, marcangolja rossz lelkiismerete. Minden egyes alak ábrázolásában benne van az apostol egész lelkülete.

Még ugyanebben az évben készül el a *Kánai mennyegző,* majd az *Emauszi történetet* festi, utána a *Kenyérszaporítást, Jézus és a szamariai asszonyt,* a *példabeszédet a vendégségről,* a *csodálatos halfogást,* a *kafernaumi beszédet,* a *tékozló fiú esetét,* a *szegény és gazdag Lázárt, Jézus és Zakeust,* a *példabeszédet a szőlőművesről,* s végül az olvasó pulpitus fölé a *Szentlelket,* a mennyezetre pedig mennyei pergola kerül.

Nem lehet a vallásos érzés mélységét felmérni. A földön járó Jézus élete ezeken a képeken valóban elevenné válik s a csodák, példabeszédek, mert a művész maga is hisz benne, meggyőzőek, természetesek lesznek. Az emberré vált Isten itt valóban köztünk van. 2000 év előtt történt mindaz, amit Jeges Ernő a falakra festett, mégis közel áll hozzánk. A művész teremtő erejét csodáljuk, amikor fest, helyesebben Istennek áldozunk.

A művészi kivitelezés méltó a tárgyhoz. Minden nagyság ellenére szerény, szemérmes. Jeges nemcsak a festői és költői átértékelésének mestere, hanem a tárgy éles, szabatos kifejezésének is, azonban — noha a téma mindig Krisztus körül forog, — unalmassá soh'sem válik. Színeiben, vonalaiban az alak keménysége megenyhül anélkül, hogy a belső összetartó erő széthullanék. Jeges Ernő a szó komoly értelmében modern, de nem tulzó. „A régiből a jót" jelszóval megbecsüli a multat is. Becsülettel oldotta meg a nehéz feladatot. Köszönet jár érte neki és azoknak, akik a legnehezebb időkben munkájára teret adtak, *Marczell Mihály* rektor, *Péterffy Gedeon* és utóda *Boér Miklós* vicerektornak. Áldozatkészségükkel lehetővé tették a munkát, amelynek kivitelezése az ostrom óta ebben az országban a legnagyobb művészi munka. A magyar katolicizmus életképességét, — ha ugyan akad olyan, aki előtt igazolni kell, — ez a művészi munka valóban bizonyítja.

J. J.

Kimutatás

a Bazilika újjáépítésére hozzánk beküldött összegekről:

	Forint
Eddig befolyt:	**2.593.70**
Özv. Bencze Józsefné, Bpest	5.—
K. O. K., Sopron	5.—
Özv. Szomor Józsefné, Kistelek	30.—
N. N., Budapest	10.—
Rónay Lacika, Devecser	10.—
N. N., Budapest	10.—
Harsányi N., Budapest	10.—
Liptay Kornélné, Budapest	10.—
Dr. Baratán Istvánné, Székesfehérvár	10.—
Vámossy Andor és Derzsi Magdolna, Mosonmagyaróvár	30.—
Moarkovics Anna, Albertfalva	30.—
Schwäger Károly, Nagytétény, Fő-u. 11.	20.—
Kókai József, Dunatetétlen	10.—
Kováts János, Budapest, XII., Alkotás-u. 3.	5.—
Horányi Péter, Kispest, Wekerle-u. 62.	5.—
Dr. Barabás István orvos, Pázmándfalu	60.—
Ecseri Mátyás, Szentes, Szt. Anna-u. 13/a.	25.—
Diczendy Kálmán, Paks	30.—
Takács Sári, Bácsalmás, Béke-utca 29.	10.—
N. N., Bögöte	10.—
Járai Ferenc Berekböszörmény	5.—
Hun Ferenc állatorvos, Sopron	30.—
Papp Imre, Szeged	50.—
Cselovszky István, Budapest, Váci-u. 7.	10.—
H. E., Budapest	10.—
Kamos János bádogos m., Paks	25.—
T. M.-né, Kerekegyháza	30.—
Dr. Pászthy Endre ügyvéd, Debrecen	30.—
Moskovszky Mária I. sz. belklinika, Budapest	10.—
Egregyi Kovács József, Győre, u. p. Máza	10.—
Szombathelyi főplébánia útján N. N.	5.—
Szilágyi Lajos református főgondnok, Gégény	100.—
Dr. Kertész Gotthárd, Székesfehérvár	10.—
Illés Jánosné, Esztergom	20.—
Nyiregyházi Vill. Rt. dolgozói	218.—
N N., Budapest	20.—
Szetokás Lajos, Budapest, Nagyenyed-u. 11	10.—
Simon Istvánné, Mágocs	200.—
Bárodsy Eugénia, Rákosszentmihály	5.—
Nemes Szabó Jenő, Budapest, Váci-u. 48.	10.—
Milica, Budapest, Esterházy-u.	5.—
Farkas János, Budapest, Thaly K.-u. 32.	10.—
Ságodi László, Budapest, (gyűjtés)	100
Dr. Sóskuty András, Bpest	10
Dr. Csepreghy H. J., Bpest	3
Turányi István, Budapest, Hunyadi-u.	2
Lakatos László, Ujpest, Lőrinc-u. (gyüjtés)	1
N. N., Budapest	
N. N., Budapest	
Simonfai István, Pécs, Fiumei-u. 35.	
Ádám Endre, Nagykanizsa	
Mátyás Ferencné, Gava	
Podrászky-család, Mosonmagyaróvár	

Eddig befolyt összesen:

Budapest, 1947 december 12.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván kedves vevőinek és barátainak

KÓNYA L. ISTVÁN

CSEMEGEKERESKEDŐ

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16. Telefon: 188—208.

A **budapesti Ranolder**-intézeti „Klára" ipari leányközépiskola 18-án ünnepelte 10 éves évfordulóját. Az ünnepi beszédet dr. Drahos János érseki általános helytartó mondotta, az intézet növendékei pedig igen szép műsoros előadással gyönyörködtette a szülők egybegyűlt sokaságát.

ÁRVA PÉTER MESÉI

A tükör

VOLT EGYSZER egy király. Boldog lehetett volna, hiszen minden hatalom a kezében volt és szolgák hada leste, mire mozdul a szemöldöke. Lett volna ezüstje, aranya, drága ékszere bőven, apja reáhagyta a világ legszebb kertjeit, tele virágokkal, patakokkal és bővizű tavakkal. És palotáján az ablak ezer meg ezer.

A király mégsem volt boldog és elégedett. Bánat és düh marta szívét. A homlokán hatalmas vörös púp éktelenkedett, nagy daganat, gyulladt kelés, mint akármelyik közönséges polgárnak, vagy nyomorult koldusnak. Gonosz és csúnya volt a daganat, elcsúfította a király ábrázatát. Nem kapott feleséget, mert ha leány közeledett, az iszonyodva nézett a dagadt púpra homlokán. S ha kilovagolt, a gyermekek, az ártatlanok rákiáltottak:

— Király, csúf az ábrázatod!

Ilyenkor a király hazament és dúlt-fúlt magában.

— Tükröt adjatok! — kiáltotta szolgái felé.

Azok hozták lélekszakadva.

— Ó, de csúf vagyok, — jajgatott a király, — de csúf az ábrázatom.

Ekkor előléptek a szolgák, a hízelkedők és súgva-búgva duruzsolták a fülébe:

— Nem vagy te csúf, ó király. A tükör gonosz. Hazudik és ellenséged ő. Semmisítsd meg. Elég neked tükörnek a mi hű szívünk.

— Úgy van! — riadt fel a király. És parancsot adott, hogy az országban törjenek össze minden tükröt és aki ezentúl tükörbe néz, vagy mutat, halálfia legyen.

És összetörtek az országban minden tükröt.

Egy kis időre lecsillapodott a király nyugtalan szíve. De csak addig, amíg egyszer ablaknyitás közben bele nem tekintett az ablak tükrébe. Az ablakból a csúf homlok éktelenkedett vissza rá.

— Jaj, az ablak is, — panaszkodott a király, — az ablak is csúfol engem.

— Ne hallgass reá, — súgták-búgták a szolgák, — az ablak álnok és hazug... Tégy ellene!

— Teszek, — kiáltotta a király... — És megparancsolta, hogy törjenek össze minden ablakot és aki üveget tesz az ablakára, legyen halál fia.

Össze is törtek minden ablakot, nem volt egyetlen egy sem, amit be nem tömtek volna. És sötétség borult az országban minden családra.

A király szíve egy kis időre ismét megenyhült. Igen, de csak addig, amíg egyszer kertjében sétálva, bele nem tekintett a víz tükrébe. Ime, az ezüstös és kék tóban ott éktelenkedett a csúf daganat a homlokán.

Jajgatva szalad vissza palotájába.

— Jaj nekem, a víz, a víz is csúf arcot mutat vissza reám!

— Ne törődj vele, ó király, — duruzsolták a szolgák, — a víz a te ellenséged, a víz hazug... Intézkedj ellene.

— Úgy van! — dörögte a király. És parancsot adott, hogy tüntessenek el az országban minden vizet, tömjenek be minden forrást, nehogy a királyt csúffá tegyék.

És elpusztították a vizet, a vízzel a virágokat, a fákat és mindent, aminek a víz ad életet.

A nép pedig sírt-rítt, pusztult és jajgatott. Végül a jajszó — igen ritkaság — a király fülébe is eljutott. Kiment a nép közé, s látva a nyomort, megrendült szívében. Hivatta a bölcs remetét, aki elvonultan élt a messzi hegyekben.

— Mit tegyek? Adj tanácsot! A nép jajongása az égbe kiált!

— Add vissza neki a vizet, az ablakot és a tükröt.

— Ó, jaj! Nyomorult hibám miatt mind ki kellett irtanom — panaszolta a király.

Mire a bölcs szelíden csak ennyit felelt:

— Nem lett volna egyszerűbb, a hibádat kijavítani?...

Húsz esztendeje a Fradiban

NEM VAGYUNK ugyan hívei a sztárkultusznak, de ha Sárosi Gyurkáról van szó, nyugodtan mártjuk tollunkat a dicsérő-tintába, mert tudjuk, hogy dr. Sárosi György elbírja a dicséretet. Húsz esztendeje igen sokat dicsérik és mégis változatlanul ugyanaz a kedves, szerény, rokonszenves sportember, aki kezdetben volt.

A napilapok sportrovatai csak röviden emlékeznek meg arról, hogy Sárosi György húsz esztendeje működik a zöld-fehéreknél. Húsz esztendő mindenképpen nagy idő, de különösen akkor, ha állandó fejlődést jelent, kitérések és visszaesések nélkül. Sajnos, a sportéletben is van sztáririgység, s mert benne ez nincs, ezért állítjuk oda Sárosi Gyurkát példaképül a magyar sportoló ifjúság elé.

Sárosi 61 esetben volt válogatott játékos és mindvégig a magyar csapat lelke. Klubtársai és ellenfelei egyaránt szeretik és tisztelik, mert a legnagyobb ünneplés sem tette soha elbizakodottá, hanem inkább ösztönözte a további fejlődésre. — A sport nevelőereje teszi az embert igazán bajtársiassá — szokta mondani, de tőle származik ez a sokat hangoztatott figyelmeztetés is: „A sportban nincsenek ellenségek, csupán ellenfelek és a legyőzöttnek éppen olyan tiszteletadás jár, mint a győztesnek".

De Sárosi Gyurka nemcsak a pályán állta meg helyét, és ez a nagyobbik értéke. Az ostrom után elsőnek siet egyesülete segítségére, önzetlenül és lelkiismeretesen végzi a Ferencváros főtitkári teendőit. Csapatának ezen a téren is összetartó ereje. De munkahelyén is megállja helyét. Szegény szülők gyermeke, a szó szoros értelmében saját erejéből szerezte meg diplomáját. Hivatalában épp úgy kedvelik, mint a sportpályán. Nem csodálatos, ha ezek után azt is megírjuk: Sárosi Gyurka hívő és gyakorló keresztény, aki bízik Istenben és az emberi fejlődés ideáljaiban.

Húsz esztendős jubileumán úgy érezzük, éppen azért kell róla megemlékeznünk, hogy az ő példáján keresztül mondhassuk meg: Csak azt nem vakítja el az emberek ünneplése, aki maga fölött is tud az embernél végtelenül nagyobb jutalmazó Erőt.

EMLÉKEZZÜNK!

Egy igazi szövetkezeti rendszer elmulására

1945-ben megszünt a galántai *Hanza Szövetkezeti Központ.* Nem anyagi erők, nem a háboru utáni gazdasági káosz fektette két vállra. A szlovák NUPOD-központ vette kezébe és ezzel a magyar szövetkezeti élet történelmének egyik legszebb fejezete zárult le. Csendben mult el, még az itthoni szaksajtó sem emlékezett meg róla, pedig igen sok tanulságot vonhattunk volna le abból a szövetkezeti munkából, ami húsz esztendeig virágzóvá tette a Csallóköz és a Mátyusföld magyar falvait.

A felvidéki magyarság már 1920-ban magára igyekezett találni az új köztársaság keretein belül, a kezdeményezés azonban a magyar ellenzéki politikai pártokból indult ki. A pártok megalakitottak egy szövetkezeti áruelosztó központot, amely csúfos kudarccal végződött. A központ igazgatóságába gazdaembereket is bevontak, akik a bukás után még évekig fizették a központ fedezetlen váltóit, mert a politikus-igazgatósági tagokon nem volt mit megvenni. A bukás 1923-ban történt. Akkor azt hittük, hogy a felvidéki magyarságnak hosszú időkre elmegy a kedve a szövetkezeti mozgalomtól.

Az 1919. évi 210. számú csehszlovák szövetkezeti törvény szerint a magyar szövetkezeteknek ellenőrzés szempontjából a szlovák központ kötelékébe kellett tartozniok azzal az indokolással, hogy ennek kell elvégeznie a budapesti központokkal a likvidációs feladatokat. A likvidáció lezajlott, azonban a törvényt nem változtatták meg. A szlovákiai magyarság így csak árubeszerző szövetkezeti központot állíthatott fel, a hitelszövetkezetek továbbra is a pozsonyi központ kötelékébe tartoztak, mert a Csehszlovák Nemzeti Bank csak ettől fogadott el váltóvisszleszámolást.

Cukrosládán indultak

1924-ben kezdtek mozgolódni a magyar szövetkezetek vezetői: gazdaemberek és néhány tanító, meg pap. Az egyik legfőbb mozgalmi ember a felvidéki magyarok „csizmás papja", *Várady Béla* kossuti plébános volt, a másik *Nagy Ferenc* (nem azonos a v. miniszterelnökkel), a kiváló szervező szövetkezeti ember, aztán a *Gyurcsy Mihályok*, a farkasdi *Andák* és még néhányan a falusi emberek közül. 1925 június 18-án következett el a nagy nap: *42 csallóközi és mátyusföldi szövetkezet vezetői megtartották a Hanza alakuló közgyűlését.* Igen szegények voltak, a semmiből, teljes szövetkezeti csődtömegből indultak. Az új központ jegyzett üzletrésztőkéje 55.000 csehkorona volt, nem egészen 10.000 akkori pengő. A szervező munka úgy kezdődött, hogy az igazgató és még egy-két tisztviselő íróasztala kávépótlós láda, a szék pedig cukrosláda volt. Később sikerült egy rozoga Fiat-kocsit is szerezni, amelynek még lámpája sem volt.

A központ először árubeszerzéssel kezdett foglalkozni. A magyar szövetkezetek ebben az időben nagykereskedőktől voltak kénytelenek vásárolni, a magyar falu pedig annak adta el terményeit és áruját, aki érte jött, annyiért, amit éppen fizettek érte. A magárahagyott csehszlovákiai magyarság magára talált és önerejéből indult meg a felemelkedés útján, összefogva, az önsegély alapján.

Lassan szaporodtak a tagszövetkezetek is. Nem úgy, hogy kényszer folytán csatlakoztak a központhoz, hiszen erre nem volt mód, sőt a szlovák központ igyekezett ellensúlyozni a Hanza működését, mert ellenőrei járták a magyar szövetkezeteket. A magyar szövetkezetek azonban, látván a már csatlakozott szomszéd szövetkezetek eredményes munkáját, az épülő szövetkezeti és kultúrházakat, a jobb értékesítési lehetőségeket és árubeszerzést, önként csatlakoztak a központhoz. 1935 június 15-én zajlott le a tíz esztendős jubiláris közgyűlés. *Ekkor már saját lapjuk volt a szövetkezeteknek*, a Galántán megjelenő *Szövetkezeti Ujság*, amely 2000 példánnyal indult és példányszáma 1938-ban *megközelítette az 50.000-et.*

De hasonló számok mutatkoznak a szövetkezetek forgalmában is. A tagszövetkezetek forgalma 1924-ben (a központ alakulása előtt) 39 millió csehkorona, 1938-ban pedig 100 millión felül volt. A központ 1925-ben 2.2 milliót, 1938-ban pedig közel 100 milliót forgalmazott.

Amiben szlovákok magyarok egyetértettek

A szlovák központ a sikerek láttán lassan engedett az eddigi feszült magatartásból. 1935-ben *közös egyetértéssel* létrehozták a pozsonyi *Centrum-központot*, a szövetkezeti központok *közös bevásárlási irodáját*, amelynek vezetőjévé *a szlovákok Nagy Ferencet hívták meg.* A tagszövetkezetek szaporodtak, új szövetkezetek is alakultak olyan falvakban, ahol még nem volt szövetkezet, sőt olyanokban is, ahol már egyszer megbukott a szövetkezeti mozgalom. 1944-ben számuk meghaladta a 250-et. Rohamosan épültek az új szövetkezeti székházak, *csaknem minden szövetkezet saját házában működött.* A szövetkezeti székházakkal egyidejűen a legtöbb helyen *kultúrtermek*, sőt több mint 100 községben *kultúrházak épültek.*

A központ lassan terebélyesedett. Számos ipari üzemet létesitett (malom, ecetgyár, rum- és likőrgyár, baromfikeltető központ, asztalos- és lakatosműhelyek, stb.), majd később sertéshizladát, a galántai hatalmas silót és a budafoki Hungária borpincét is megvette.

A Hanza-szövetkezetek híre külföldre is eljutott. Svájci látogatók, köztük a híres *Jaeggi* professzor is eljöttek csodálni a semmiből, minden támogatás nélkül naggyá fejlődött magyar kisebbségi szövetkezeti életet, nem szólván arról, hogy a kitűnő cseh szövetkezeti mozgalom vezetői is példaképül állitották az alulról kirobbanó példás szövetkezeti mozgalmat.

A Hanza szövetkezeti mozgalom nem ismert sem politikai, sem vallási különbséget. A szövetkezetben találkozott a katolikus pap a református pappal (sokszor itt fogtak először kezet) és itt találkozott békés egyetértésben minden magyar ember pártállásra való tekintet nélkül és *az volt a vezető, akit arra a falu népe alkalmasnak tartott.* Ez a szövetkezeti mozgalom *a rochdalei takácsok* szövetkezeti elveit követte, de példának tekintette az értékesítés terén a finn és dán szövetkezeti életet is. Iratlan elv volt az, hogy politikust nem szívesen láttak a szövetkezeti vezetők között. Így a mozgalom mindig meg tudta őrizni politikamentességét, amit a csehek igen sokra becsültek. Állami támogatást — *még hitel* formájában sem — kértek sohasem, de nem is fogadtak el.

Érdekes még megemlítenünk, hogy a szövetkezetek létrehozták a *Hanza Hitelszövetkezetet* is, amely a pénzellátás kérdését oldotta meg a magyar szövetkezeti mozgalomban, úgyhogy hitel szempontjából is függetleníteni tudták magukat.

Húsz esztendeig élt, virágzott és fejlődött ez a magyar szövetkezeti mozgalom, amely elnyomás alatt született és a legszebb szövetkezeti elv — *a tiszta önsegély* tette naggyá. Elmúlása után is megmaradtak *erkölcsi értékei.* Ezekből meríthetünk a magyar jövő építése érdekében.

Békei László.

Irországban történt

Egy rádiótársaság megbízta íróinak egyikét, dolgozzon át bibliai történeteket hangjátékokká, hogy azokat a rádió rendszeresen közvetíthesse. Az író eleget is tett a megbízatásnak, de mily nagy volt meglepetése, mikor az első közvetítés után a bemondó e szavakkal fejezte be a rádióelőadást: Megölé Kain Ábelt? Nos, ha az eredmény érdekli önöket, hölgyeim és uraim, hallgassák meg holnapi adásunkat."

A Katolikus Műsorszolgálat rövid hirei

MEGJELENT az „ÜNNEPLŐ NÉP" **pótfüzete.** Részletes tájékoztatást ad a Katolikus Műsorszolgálat új kiadványairól, a **farsangi és nagyböjti** műsor- és színműanyagról. Ára: 1.20 Ft, ami levélbélyegben is beküldhető a megrendeléskor.

*

A KIS SZÍNHÁZ nagysikerű új darabja, a **„KÉT OTTHON"** működvelő színpadokra is kiválóan alkalmas! A szövegkönyvet 20.— Ftos áron megküldi a Katolikus Műsorszolgálat.

*

Az 1848-as **FARSANGI MŰSOR** elkészült. Ára: a műsorhoz tartozó színművekkel együtt 30.— Ft.

Lelkigyakorlatok a Manrézában. Budapest, XII., Labanc-út 57. Telefon: 161—786. Dec. 26—30: Tanárok. Dec. 30—jan. 3: Tanoncok Budapest. Jan. 3—7: MÁV Rákospalota. Jan. 9—12: Uj Ember szerkesztősége, írói. Jan. 12—16: Mátraszőllős, Abasár, Gyón, Soltvadkert, Jan. 16—20: Cegléd. Telt ház. Jan. 20—24: Patak. Jan. 26—30: Mérk. Vállaj. Telt ház. Jan. 31—febr. 3: Csepeli munkások. Telt ház. Febr. 5—9. Mérnökök, útszemélyzet. *Díjszabás a Manrézában:* 42.— forint, 1 kiló liszt, 15 dk zsír, 3 és fél napra kenyér. Hozzanak törülközőt, toaletszereket.

SZÜRKE HŐSÖK

NAPONTA találkozunk velük azuram hadifogoly, havonta ír. Két kis fiamat délelőttre az óvodába adom, nem érek rá foglalkozni velük. Pogácsát sütök, meg piteféléket egy étkezdének és egy eszpresszónak. Mikulásra, karácsonyra szaloncukrot csinálok, szerényebb üzletek, ahol nem kötik magukat hozzá, hogy márkás árut vegyenek, szívesen megveszik. Délután öttől csak mama vagyok, játszom a gyerekekkel, együtt főzzük meg a vacsorát, este korán lefekszünk. Tudja — mondja bizalmas mosollyal —, vigyázok magamra, nehogy megcsunyuljak. Az uram azt szereti, ha csinos vagyok és jókedvű, ilyennek kell találnia, mire hazajön. Talán sikerül majd állást is kapnia, többévi kórházi gyakorlata van, csak már itthon lenne!

*

A FÉRJET egy éve súlyos hűdés érte, sem mozogni, sem beszélni nem tud rendesen. Néhány forint segélyből a legszükségesebbekre sem futja. Az asszony reggel ötkor kel, ellátja az urát, elkészíti a reggelit, hét órára bemegy a gyárba. Az ebédet a negyedik gimnazista lány melegíti meg, mikor az iskolából hazajön. Az anya délután ötre ér haza, tizenkét órai talponlét után főz és egyéb házi tennivalóit látja el. Mikor beteg urára néz, olyan az arca, mint a keresztfa alatt álló Máriáé.

*

A CSINOSARCÚ asszony furcsán ferde, mintha egyik válla hiányoznék, az ostrom alatt aknatalálatot kapott, elvitte vállcsontjainak egy részét. Hónapokig feküdt és egy béna, félkegyelmű kislányt hozott a világra. Egy egészséges kisfia is van. Az urát egyhangúan igazolták, azonnal visszahelyezték az állásába, de valaki feljelentette. Nyolc hónapig ült vizsgálati fogságban, ügye végigjárta az illetékes fórumokat, végül is teljes felmentéssel és rehabilitációval végződött. Csak éppen az állását töltötték be időközben. Most magánmérnöki irodája van, de keresete szükségleteik felét sem fedezi. A félig béna asszony szerzi meg a többit.

— *Ugy-e, aranyosak?* — mutat egy bámészképű szövet özikére és egy mulatságos, viaszosvászon Donald-kacsára. — *játékboltok számára csinálom őket. Kötőgépünk is van, mert a játékok nem mindig mennek, harisnyákat és zoknikat kötünk az urammal, estétől éjfélig dolgozunk együtt. Szegény nyomorék kislányomat az irgalmas nővérekhez adtam, nem birtam már az ápolását és februárra újra gyermeket várok.*

*

A szürke hétköznapok hőseiben nincs semmi nagyszerűség, semmi pátosz. Napjaik egyformán peregnek és áldozatvállalások szüntelen sorából állnak. Mégis fényt árasztanak maguk köré, mert birtokukban van a világ legnagyobb energiaforrása — *a szeretet.*

H. A.

*

A JÓZSEFVÁROSI szoba-konyhás lakás tisztára törült bútorain ragyog a decemberi napfény. A konyhában szőke asszonyka vesződik nagy csomó tésztával.

— Oh, de nagy dolog is az, amit csinálok... kár sok szót vesztegetni rá. Annyim van, amit itt lát, a többi Kassán maradt. Az

Kézimunka Fonal Függöny 1772 óta
ÁDÁM KÁROLY
Lét: BUDAPEST IV. KIGYÓ U. 4.SZ.

ÖNGYUJTÓK, PIPÁK, SZIPKÁK
LEGRÉGIBB SZAKÜZLETE
GALLWITZ,
IV., Párisi-u. 9. és Kigyó-u. 4.

SIRUHA LÓDEN-, VIHAR- ÉS BALLON-ÁTLÁTSZÓ, ESŐKABÁT
VALENTA, Budapest, V., Nádor-utca 13. sz.

A 100 éves Wacha János
KALAPOS MESTER
Most Kálvin-tér 3.

FEKETE ZOLTÁN
utóda
KISS BÉLA
CUKORKA NAGYKERESKEDŐ,
Bpest, IX., Erkel-u. 4. Alapítva 1905.

POKORNY harmóniumkészítő
A magyar harmóniumipar meghonosítója. Alapítva: 1860. Kitüntetve: arany és ezüst éremmel Budapest, Páris, Bécs. Milleniumi emlékérem. Ujpest, Lőrinc u. 120. — Javitást garanciával vállal.

Hölgyeim! TÉLI KABÁTOT, szőrmebundát, ruhát és fehérneműt, szépet, jót, olcsón KOVÁCS FERENC
Múzeum-körút 21.

BUNDÁK, SZŐRMÉK
megbízhatón
Katzer Aladár
szűcsmester, állandó bírósági szakértőnél. Modern alakítás, javítás.
Budapest, VI., Ó-utca 36. Tel.: 124—724.

MORZSÁNYI J.
JELVÉNY, ÉREM
Budapest, IV., Váci-utca 36

„SZENT VAGY, URAM!"
IMAKÖNYVEK
MAGYAR KÓRUS, Budapest
Fiók: VII., Dembinszky-u. 10.
XII., Kiss J. altábornagy-utca 55.

TSCHERNE FERENC
KÁVÉ, TEA, GYARMATÁRU
Budapest, IV., Veres Pálné-utca 10.

Turisták, kirándulók védője: Hegyi szent Bernát

Minden emberben titkok rejtőznek, titkok, amikben az Isten tervei és szándékai laknak. Vannak, akikben csodák lesznek e titkok és mikor elénklépnek, ijedten, bámulva kérdezzük, hogy ugyan honnan és miért? Mert felforgatják ezek a hétköznap megszokott csendjét és uj értelmek, uj távlatok aranyfényeit ragyogtatják meg az élet felett, amikben az Isten lelke lebeg.

Vagy ki tudná megérteni, hogy Bernát, aki Menthonban született, előkelő családból, akinek mindene, ami földi jó, bőségesen meg volt, aki a tudományokban annyira jártas volt, akinek apja már készült házanépével a mennyegzőjére, egyszer csak elhagyja hirtelen otthonát és utttalan utakon eltünik, eljut a mai Aostába, ahol előkészül a papságra, keményvezeklést tart, hogy egészen ura lehessen a lelkének és mint aostai kanonok, majd mint prépost, több mint negyven éven át hirdeti az igét, járja a hegyeket, a völgyeket, a falvakat és városokat, a magányos majorokat, az elbujó kunyhókat és szórja a tüzet a lelkéből, a szeretetet a szivéből, magafeledten, önfeláldozóan, több egyházmegye területére, mint az Alpesek apostola?

Ki tudná ezt egészem megérteni, amit pedig Ő — mint szalézi szent Ferenc olyan szépen irja róla — annyira megértett, hogy a szeretetnek is vannak fokozatai: nagy dolog adni, még nagyobb mindent odaadni, ennél is nagyobb magamagát is a szolgálatába adni az embernek; nagy dolog vendégszeretőnek lenni, még nagyobb dolog kimenni az utszélre, hogy a szegényeket behivjuk és megvendégeljük, de ennél is sokkal-sokkal nagyobb: megtelepedni igen veszélyes vidéken és itt és igy védeni az embert, az ember oly drága életét.

Ezt értette meg Bernát, amikor sok éven keresztül lakott az Alpesek havas bércei között, magaköré gyüjtött társaival, vendégfogadókat alapitva azon a két hegyen, mely éppen ezért az ő nevét viseli: a pennini Alpok hágója, a Mons Jovis, a Jupiter hegye tetején, ahol időnkint hatalmas seregek is átkeltek, ahol a rómaiak ezért a legfőbb istennek templomot emeltek, hogy segitsen a roppant veszélyekben és a gráci Alpokban, Jupiter oszlopánál, a Columna Jovisnál, mely Itália kapuja Gallia felé, hogy a romok fölé kitüzze az épités és diadal jelét, a Jézus keresztjét, akinek erejében ő maga és övéi, az ágostonrendi kanonokok, véglegesen ott letelepedjenek, életük kockáztatásával siessenek mindenfaju és mindenvallásu ember, eltévedt, kifáradt, hóviharba került, szerencséllen, életért küzdő embernek segitségére, hüséges kutyáikkal, még az állati hüséget is a szeretet szolgálatába állitva, szabaddá téve igy az alpesi utakat és megkönnyitve az embernek egymásközti érintkezését, mai szóval: az idegenforgalmat.

Közel kilencszáz éve ennek. Mennyi jótett fénye ragyog azóta láthatatlanul, de vonzóan a havasok között. Ezért tette Hegyi szent Bernátot XI. Pius pápa apostoli levelében, a tiszteletére rendezett jubileumi ünnepségek alkalmával, 1923-ban, égi pártfogójukká mindazoknak, akik turistáskodnak.

Ezzel a titokkal csak az tud találkozni, aki hasonló titkot hordoz a szivében: a magasságok titkát. Azt a sejtelmes egyedüliséget, ami magányos erdők avarján megigéz. Azt a csodálatos megtisztulást, amely a csucsokon, a rádzuhogó napfény ragyogásában átjárja a lelkedet. A vérnek azt az ifju, piros rohanását, ami a szél zugó erejével, a hó és jég döbbenetes csendjével versenyre kel. A léleknek azt a boldog szédületét, ami madárdalos erdőben, susogó lombok alatt, szinesvirágu réten mámoros békét csorgat az életedbe.

Ezeknek az örök titkoknak nagy ismerője és nagy hordozója, a földek, az erdők, a mezők és vizek, a levegő, a hegyek, a magasságok és lelkek nagy szerelmese: szent Bernát, találkozz néha-néha velünk!...

Horváth Richárd.

Zarándoklás az érdi vizitációs zárdába. Május 13-án lesz ötödik évfordulója annak, hogy az érdi vizitációs zárdában a szentség hirében meghalt a magyar *Mária Margit* nővér. Azóta számban évről-évre nagyobbodó zarándokcsapat keresi fel az érdi zárdát, hogy ott ennek a szentség hirében elhunyt magyar apácának boldoggáavatásáért könyörögjön. A *Szentlélek Szövetség*, amely e zarándoklást rendezi, az idén olyan lehetőséget is biztositott, hogy 2 pengő 50 filléres utiköltséggel társasgépkocsin tehetik meg az utat, akik május 11-ig a szövetségnél (XIV., Thököly-ut 69.) egyszerü levelezőlapon jelentkeznek, mert ülőhelyet csak igy tudnak biztositani. A zarándoklat május 14-én, vasárnap reggel 6 óra 50 perckor a Horthy Miklós-téri autobuszmegállótól indul. Már a déli órákban **visszatérnek a zarándokok a fővárosba.**

Az Emericana hirei

Május 8.

A *Carpathia* apródgyülése az Emericanás Ház kistermében fél 7 órakor.

Seniori Conferentia az Emericanás Ház nagytermében fél 9 órakor.

Május 9.

A *Savaria* apródgyülése az Emericanás Ház termeiben. Kezdete: háromnegyed 8 órakor. Utána curiális ülés.

A *Sopiana* curiája leventevizsgával egybekötve az V., Alkotmány-u. 6. sz. alatti clubhelyiségében. Kezdete: fél 9 órakor.

Május 10.

Priori Concilium az Emericanás Házban fél 9 órakor. A Commendator elnöklete alatt.

A *Thicia* apródgyülése az Emericanás Ház kistermében 8 órakor.

Május 11.

Dominagyülés a Szent Imre-gimnázium helyiségében, a Commendator elnöklete alatt, 5 órakor.

Május 13.

A *Matra* clubdélutánja az Emericanás Ház összes termeiben. Kezdete: délután 6 órakor.

Egerben a Corporatio *Agria* avatást tart. Az avatást végzi *Bitter* Illés Commendator. Az avatóbeszédet dr. *Schwartz* Elemér egyetemi ny. r. tanár, az Emericana Anonymusa mondja.

Május 14.

A Káptalan ülése a Szent Gellért-szálló dohányzójában fél 11 órakor.

•

A *Bölcsészblokk* április 29-én blokkgyülést tartott, melyen dr. *Közi-Horváth* József, az Actio Catholica főtitkára tartott előadást „A magyar hivatástudat" cimmel. Az előadáson jelen voltak báró dr. *Brandenstein* Béla tanárelnök, dr. *Schwartz* Elemér Anonymus és titkára, ifj. *Váczy* Gyula, *Németh* Béla praesidens és *Kővári* Lajos asszessor, valamint dr. *Kalmár* János, az Emericana lap szerkesztője. Az előadás után *Horváth* István mb. assessor, senior tett hivatalos jelentést a tisztikarban előállott változásokról. A blokkgyülés a megüresedett conseniori tisztségre *Vásárhelyi* István Sopiánás leventét választotta meg.

A *Lautumia* május 5-én familiáris gyülést tartott özv. *Rácz* Ödönné domina elnöklete alatt a Részvényserfőzde helyiségében.

A *Thicia* május 4-én curiális ülést tartott, melyen *Götz* János jogszigorló beszélt „Zsidó hatás az ujabb magyar irodalomban" cimmel, *Geng* István pedig „Irodalmunk nemzeti feladatá"-ról tartott nagysikerü előadást. Az ülés *Lasánszki* Gyula teológus „Az egyház vezető hivatása a társadalom fentartásában" cimü előadásával záródott be.

A *Bölcsészblokk* május 6-án müsoros estet rendezett a FANSz kaszinóhelyiségében. A kitünően sikerült est *Horváth* István senior és *Vásárhelyi* István consenior érdeme.

Az Emericana *Liszt Ferenc Zenekara* nagysikerü és nagy társadalmi eseményszámba menő hangversenyt rendezett a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Az est vezénylésére sikerült megnyerni *Hoesslin* Ferenc főzeneigazgatót, a beyrauthi Wagner-szinház igazgatóját, kinek művészi produkcióját és magas zenetudását csodálni gyültek össze az Emericana művészetért rajongó tagjai. Az est keretében *Bitter* Illér tankerületi kir. főigazgató, clairvauxi apát, az Emericana Commendatora nyujtotta át köszönőszavak kiséretében az Emericana priori keresztjét a vendégszereplő karnagynak. A megjelentek közül a következő neveket sikerült feljegyeznünk: báró *Skerlecz* Iván volt horvát bán, báró *Brandenstein* Béla, *Kósa* Kálmán kultuszminiszteri osztályfőnök, *Schwartz* Elemér egyetemi ny. r. tanár, az Emericana országos vezértitkára, *Hermann* Egyed egyetemi c. rk. tanár és még sokan mások.

A Vezetőképző tanfolyam utolsó előadássorozatán *Jancsó* Béla, *Jirka* Alajos és dr. *Schwartz* Elemér egyetemi ny. r. tanár tartottak előadást az Emericana jövendő vezetőinek.

A *Transdanubia* május 16-án az Emericanás Házban tartandó familiagyülésén *Stumpf* Károlyné tart előadást a modern élelmezésről. Az előadást gyakorlati bemutatók kisérik, melynek keretében szivesen látja a Meinl Rt. a nagyasszonyokat és az Emericana familiájának tagjait. Kezdete: 5 órakor.

A *Transdanubia* május 3-án népes conventülést tartott a Ketter-étteremben, melyen *Radványi* Kálmán prior elnöklete alatt a Convent szervezési problémáit beszélték meg, majd igen élénk és nivós vita indult meg a katolikus védőszent-kultuszról. Az eszmecserében résztvettek: *Schirilla* Achill, *Torma* Péter, dr. *Czermann* Lajos, dr. *Aichner* Albert, dr. *Mihályhegyi* Géza, dr. *Schöttner* Kurt, dr. *Fáykiss* István, dr. *Encz* Géza, *Görgényi* Miklós dominusok és még sokan mások. A Convent a hegyi szent Bernát tiszteletére rendezendő ünnepséggel kapcsolatban kivánatosnak tartaná az emericanás turisták megszervezését is.

Személyi hirek. A biboros-hercegprimás Buchna Vilmos nagykálnai esperes-plebánost megbizta az alsóvároái plebánia vezetésével vicarius oeconomusi minőségben, Kissik János deméndi, Erdőssy Béla pedig csesztvei vicarius oeconomus lett. Tejfalu és Csölösztő szigetek mint filiákat elszakitották a somorjai plebániától és Dunakiliti plebániához csatolták. — Virág Ferenc pécsi megyéspüspök Faust Antal nagyvejkei plebánost Tevelre, Kovács Kálmán závodi adminisztrátort Kisvaszarra nevezte ki plebánossá. Ideiglenes adminisztrátori minőségben Sarlós György Nagyvejkére, Fillinger Ferenc Várdombra, Miklósi István Závodra, Tasnádi József Fekedre került. Pflichta Béla Magyarkeszibe, Hoffmann Ádám Mozsgóra került kánlani minőségben. Maricz Elemért a megyésfőpásztor betegségére való tekintettel ideiglenesen felmentette az egyházi szolgálat alól.

A VI. ker. Szent Család egyházközség Credo Egyesülete vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel ünnepélyes zászlószentelést és tagavatást tart a Szent Család templomban. A szertartást P. *Böle* Kornél, a Credo egyesületek országos elnöke végzi.

Egyházi zene. A Szent István Bazilika énekés zenekara vasárnap délelőtt 10 órakor Rheinberger: f-moll miséjét adja elő korális változó részekkel és Palestrina offertóriumával.

Ujabb négy jezsuita hithirdető indul Támingba. A Jézustársaság magyar rendtartománya ismét négy rendtagot küld Kinába, a jézustársaságiak vezetése alatt álló tamingi misszióba. Az uj hithirdetők közül *Cser* László, *Rab* Pál és *Vajda* Tibor papnövendékek, akik most fejezik be bölcseleti tanulmányaikat a Jézustársaság budapesti főiskoláján, *Császár* György pedig „segitőtestvér", aki szakképzett órás, nyomdász és könyvkötő. Az ujabb hittéritőkkel 38-ra emelkedik a tamingi misszióban működő magyar jezsuiták száma. A papnövendékek első állomása *Peking* lesz, ahol a Jézustársaság kinai nyelviskolájába 12 különböző nemzetiségü rendtársukkal együtt két évig nyelvi tanulmányokat folytatnak. *Császár* György segitőtestvér mindjárt *Tamingba* kerül, ahol a misszió központja van és itt székel Mgr. *Szarvas*, az első magyar missziós főpásztor. A misszionáriusok a nyár folyamán indulnak uj munkaterületükre.

Jövő vasárnap indul a 37. nagy férfizarándoklás Máriabesnyőre. A főváros és a környék katolikus férfilakossága május 14-én, vasárnap rendezi immár 37. nagy zarándoklását Máriabesnyőre. A zarándoklás reggel 7 órakor *Bliesznер* Ágoston józsefvárosi prépostplebános vezetésével a Scitovszky-téri Jézus Szive-templomból indul és a Keleti pályaudvarra este 7 órakor érkezik vissza. Részvételi jegyek (oda-vissza utazásra) kedvezményes 1.80 P-ős, vasutasoknak 60 filléres áron május 13-án estig előre válthatók a Jézustársasági Rendház (VIII., Mária-utca 25.) portásánál, a Mikszáth Kálmán-téri Korda-üzletben és a rendezőknél. Az elutazás reggelén már csak 2.20 P-ért lehet a jegyet megváltani. A máriabesnyői kegyelemhelyen P. *Badalik* Bertalan szentdomonkosrendi tartományfőnök mondja a szentbeszédet. Felvilágositásokkal szolgál. P. *Omerovich* Tamás S. J., a zarándoklás rendezője (Mária-utca 25.)

A Beszkárt Szent István-gyülése május 9-én kedden délután 6 órakor lesz a Beszkárt sportpályáján. Az ünnepi szónok *Strecke* Ernő hittanár, az A. C. csoportbizottságának titkára.

A Budai Katolikus Nőszövetség április 28-án tartotta évi rendes közgyülését. *Eckermann* Mária elnöki megnyitójában megemlékezett arról, hogy a Budai Urinők Mária Kongregációja, melynek talajából az egyesület kisarjadt, az idén ünnepli fennállásának negyvenedik évfordulóját alapitó prézese, *Milakovszky* István szentszéki tanácsos vezetése alatt és inditványozta, hogy az egyesület üdvözölje a kongregációt ebből az alkalomból. A tárgysorozaton szereplő jelentések felolvasása és a tisztikar s a választmány ujraválasztása után a Magyar Katolikus Nőegyesületek Szövetségének kiküldöttje, dr. *Ottó* Ilona tanárnő szólt meleg hangu beszédben a közös női munkáról és az ebben való állhatatosságról. A zárószót dr. *Mészáros* János érseki helytartó mondotta. A békéről beszélt, melyért reszket most egész Európa népe és amelyet munkálni tehetsége szerint *mindenkinek kötelessége*. Különösen kötelessége a hit által erőssé tett lelkü embereknek szembeszállni a rémlátókkal és rémhirterjesztőkkel, hogy ezáltal segitsenek a társadalom lelki egyensulyát fenntartani.

Vasuti kedvezmény a máriabesnyői zarándokoknak. A helyiérdekü vasutak május 1-től szeptember 30-ig bezárólag 40 százalékos utazási kedvezményt nyujtanak a máriabesnyői zarándokok részére. A kedvezményre igényt tartó utas a Budapest Kerepesi-ut állomáson egy rendesáru „menettérti" bélyegzéssel 1.50 P-s II. o. menetjegyet vált a Gödöllő kir. park állomásra, melyet visszautazás előtt Máriabesnyőn a zárda egy megbizottja a zárda bélyegzőjével ellát. Az ily módon lebélyegzett menetjegy a megváltás napján való dijmentes visszautazásra jogosit. A megváltott jegygyel az utas a III. osztályban utazhat. II. osztályban való utazáshoz 1.82 P. áru menetjegyet kell váltani.

Üdüljünk Pécelen!

Egészséges vidék, százados fákkal beültetett 12 holdas park és kert. Világos, kényelmes szobák, elsőrendü ellátás. A Keleti pályaudvartól félóra, a vasutállomástól 7 percnyi távolság. Napi penzió **3.50 P—4.— P.** Diétás koszt kérhető. Erdeklődőknek bővebb felvilágositást nyujt: **Jézus Szive Népleányai Társasága, Pécel.**

Sakk

XVI. számu feladvány

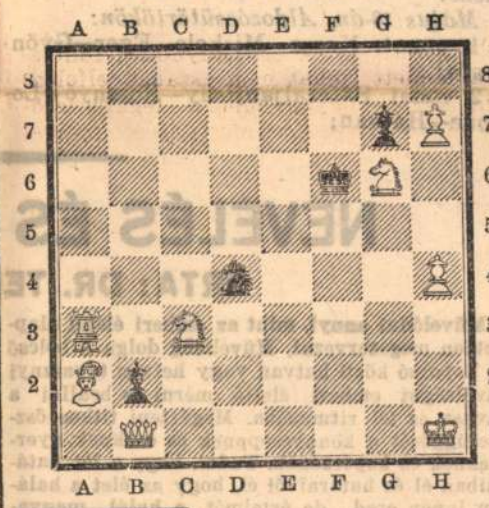

SAKK 16

Katkó Gyula. Kh1, Vb1, Ba3, Fa2, Hc3, g6. gy.: h4, h7 — Kf6, Hd4, gy.: b2, g7. Világos indul és két lépésre mattot ad. Megfejtési versenyben két pont. Beküldési határidő: máj. 31.

Alatorzew—Flohr. 1. d4, Hf6. 2. c4, g6. 3. Hc3, d5. 4. Fg5 (Ez a változat a világos számára csekélyebb értékünek látszik, mint az 1935-ben Lundin-nak Spielmann elleni mérkőzésen nyert játszmája bizonyitja. Azóta a sötét számára erősebb védelmet találtak, ugyhogy ez nem sokat ér. A Fg5 lépés kiegyenlitésre törekszik.) Hc4! 5. H×e4 (Ez a lépés hátrányt jelent, mert a sötét királyszárnyon a gyalogtöbblet csak előnyére válhat. Jobb tehát a c×d5, az cz is kiegyenlitő lépés.) d×e4. 6. Vd2, Fg7. 7. 0—0—0, h6. 8. Ff4, c5! 9. d×c5? (Döntő hiba. Az e3-mal való előrelépést rég meg kellett volna huzni.) V×d2†. 10. F×d2, Fe6. (Flohr innen nagy lendülettel és ötletességgel vezette a játszmát.) 11. e3, Hd7. 12. f3, H×c5. 13. Fb4, Bc8. 14. Kb1, Ha6. 15. Fa5, 0—0. 16. b3, Hc5. 17. Fc2, b5! 18. c×b5, e×f3. 19. g×f3, Ff5! 20. e4, H×e4†. Sötét feladta (a nagyszerü huszártámadással a játék sorsa eldőlt).

SAKKHIREK

1. *d2—d4?* (13. folytatás.) *A szláv védelem.* A divat változásának egy azt megillető példája. Az utolsó páros mérkőzéseken, amelyet az első vonalbeliek egymás ellen vivtak, a szláv védelem szokásos változatait használták. Később, például a német sakkbajnokságok 120 játszmájában egyszer sem fordult elő. Szakszerüen ezt a tényt megmagyarázni nem lehet. A szláv védelem mindig nehéz, de elégséges volt és most is igy kell használni.

A bevezető huzások a következők: 1. d4, d5. 2. c4, c6. 3. Hf3 (3. Hc3 lépésről később emlékezünk meg.) Hf6. Itt a világos a válaszutra ért, vajjon a d×c4-et huzza-e vagy nem. Ezután két változat van: 4. e3 vagy 4. Hc3.

I. 4. e3. Dr. Euwe elméleti és gyakorlati fáradozásai alapján a sötét a választ ebben az esetben legjobban a 4. . . . Ff5 lépéssel adhatja meg. Ez a lépés a vezércselnek legnehezebb védelmi elgondolását gyökeresen megoldja. A királyné futót játékba hozza. Ha a sötét a gyalogösszpontositását a c6, d5 és e6 mezőnkön elhatározta, ugy a c8 futónak egyetlen helyes mezőnye az f5. Ez ellen csak egyetlen egy elgondolás hozható fel, a sötét vezérszárnynak a gyengülése, különösen a b7 mezőny és a világosnak a vezérszárnyon való támadási lehetőségét kell igen alaposan meggondolni. Nem kell félni az azelőtt szokásos folytatástól: 5. Hc3, e6. 6. Fd3, F×d3. 7. V×d3, Hbd7. 8. 0—0, mert a sötét vagy az elavult 8. . . . Fd6. 9. e4, d×e4. 10. H×e4, H×e4. 11. V×e4, 0—0 folytatást választja vagy a Petrow—Flohr 1937-ben játszott mérkőzésen eldőlt játékmodort: 8. . . . Fb4. 9. Hd2 (hogy az e gyalogot felszabaditsa) 0—0. 10. e4, d×c4. 11. V×c4 (nem 11. H×c4, F×c3. 12. b×c3, Hc5! miatt) Ve7 és a játék kiegyenlitett.

(Folytatjuk.)

Kovács és *Krumpholz* egyenlő pontszámmal győztek a főiskolai sakkbajnokságon. A páros mérkőzésen a bajnoki cimet *Kovács* szerezte meg.

A magyar—német nemzetek közötti mérkőzésen Németország csapata győzött 26 és fél ponttal Magyarország 13 és fél pontja ellenében.

Euwe—Fine páros mérkőzést rendeznek Amsterdamban.

Lengyelország bajnokságát Appel 9 ponttal szerezte meg Kolski előtt, aki ugyancsak 9 pontot ért el. További sorrend: Regedzinski 8, Szpiro, Tandetnik 6, Grynfeld 5, Gilisan, Mikula 4 és fél, Hirschbein 4, Mihalic, Zitmanowicz 3 és fél, Kostowski 3 pont.

A kir. országos gyüjtőfogház igazgatósága, Budapest.

3933—1939. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszteriumnak 16507—1939. I. M. V. számu rendelete alapján **1939. évi május hó 26-án d. e. 10 órakor** a budapesti kir. orsz. gyüjtőfogház központi házi gyógyszertára számára szükséges gyógyszerek, vegyszerek, betegápolási cikkek, valamint üveg, dugó és papiráruk szállitásának biztositására Budapesten, a kir. országos gyüjtőfogházban (X. ker., Kozma-utca 13.) irásbeli nyilvános versenytárgyalást tartok.

A szállitási feltételek, jegyzék és ajánlati minta a kir. orsz. gyüjtőfogházban d. e. 9—12 órák között önköltségi áron megkaphatók.

Budapest, 1939. évi április hó 27-én.

Dr. Szlachányi Béla s. k.,
igazgató.

Makulatura-papir
mázsánkint kapható
főkiadóhivatalunkban, V., Honvéd-utca 10

Aranykoszorus
PAPI SZABÓ
SZOVIK JÓZSEF
BUDAPEST, IV.,
Veres Pálné-u. 15. I.
Telefon 184-163.
Iazai és külföldi szövetek raktáron

A Schola Sabariensis hangversenye a katolikus nagygyülésen

Az idei Katolikus Nagygyülés kongreszusi élményeket ébresztő megnyilvánulásai közül különösen nagy érdeklődés előzi meg a szombathelyi székesegyház hirneves énekkarának, a római módra kisfiukból és férfiakból alakitott, festői liturgikus ruhákba öltözött *Schola Sabariensis* hangversenyét, melyet május 20-án, szombaton délután 6 órakor ad a Szent István-bazilikában. A kiemelkedő zenei eseményre jegyek már kaphatók 3.—, 2.—, 1.20 és —.50 pengős árban az *Actio Catholica* irodájában (Ferenciek-tere 7., II. em.), a *Szent István Társulat* könyvkereskedésében (Kecskeméti-utca 2.), *Rózsavölgyinél* és a Bazilika sekrestyéjében.

Az Actio Catholica Központi Csoportbizottságának e heti triduumai

Május 8., 9., 10-én, hétfőn, kedden, szerdán

a *Siemens Friedrich, Magyar Rézhengerárugyár* munkásainak triduumát *Turcsok* Simon lazarista atya tartja a Vizafogói lelkészség váciuti kisegitő kápolnájában. Közös szentáldozásuk csütörtökön reggel 7 órakor.

Május 11., 12., 13-án, csütörtök, péntek, szombaton

a *kereskedelem és iparügyi minisztérium* tisztviselőinek triduuma a budai kapucinus templomban, mindennap este 7 órakor. Szónok *Strecke* Ernő hittanár. Közös szentáldozásuk ugyanott vasárnap reggel 9 órakor.

A *M. kir. Posta férfitisztviselőinek* harmadik turnusa a Belvárosi Plébániatemplomban minden este ½7-kor. A szentbeszédeket dr. *Schuszter* Antal plebános mondja. Közös szentáldozásuk ugyanott, vasárnap reggel 8-kor.

A kelenföldi gyárak: *Franck Henrik és F., Felten és Guilleaume, Francia-Magyar Pamutipar, Dávid Károly, Gamma, Csonka-gépgyár, Alfa Separator, Standard, Hydroxigen, O. M. T. K., Goldberger, Elektr. művek kelenföldi telepe* a régi ciszterci plebániatemplomban tartják eucharisztikus csoport-triduumukat. Szónok *Hegedüs* Armand.

Az Eucharisztikus Világkongresszus évfordulójával kapcsolatban rendezett *hivatásrendi* csoport-triduumok egyik legkiemelkedőbb lelkigyakorlata lesz *az iparosok és kereskedők együttes triduuma* (Ehhez csatlakozik az *Unitas*-művek munkásainak és tisztviselőinek triduuma is.) Ez a lelkigyakorlat *május 11., 12. és 13-án lesz* a pesti Ferencrendi templomban, este 8 órakor. A befejező szentmisét a pápai Nuncius pontifikálja 14-én reggel ½8 órakor, amelynek keretében a jelenlévő kereskedők és iparosok felajánlják magukat és vállalataikat Jézus Szentséges Szívének. Ezután a triduumok résztvevőit, azok családtagjait, alkalmazottait, vállalatait és szerszámait a Nuncius a Szentatya áldásában részesiti. A lelkigyakorlatos szentbeszédeket vitéz *Makray* Lajos prépost, országgyül. képv. mondja, a befejező szentmisén *Strecke* Ernő hittanár, az A. C. Csoportbizottságának titkára beszél.

Május 11., 12., 13-án csütörtökön, pénteken és szombaton

három csoportban vesz részt a nagy lelki megujulásban a *Ganz-gyár;* a hajógyári csoportnak a tripoliszi sz. Mihály plebániatemplomban P. *Varga* tartja a triduumot; a *villanygyári* csoport P. *Bőle* Kornélt hallgatja a városmajori templomban; a *waggongyárnak* a tisztviselőtelepi templomban P. *Röss* Bertalan beszél. Mindhárom csoport együttesen fejezi be a triduumot közös mise- és szentáldozással a Rezső-téri templomban.

Érsekujvári fogadalmi zarándoklata Máriabesnyőre. Érsekujvár sokat szenvedett katolikus magyar népe a cseh rabságból való szabadulás örömére dr. *Drenner* Béla esperesplebános és *Ölvedi* János városbiró vezetésével hálaadó zarándoklatott tartott Máriabesnyőre. Három napon keresztül kora reggeltől késő estig gyalogolt az ötszázas zarándokcsapat, mig ajakán hálaimával, szemében a boldogság könnyeivel leborulhatott a besnyői Szüzanya kegyoltára előtt. A magyar falvak népe igen sok helyen ünnepélyes fogadtatásban részesitette a nemzetiszinü szalagokkal diszitett, egyházi zászlók alatt átvonuló testvéreit. Különösen Nógrádverőcén volt megható a testvéri szeretet megnyilvánulása. A zarándokcsapat egy napot és két éjszakát töltött a szép kegyhelyen. Pénteken reggel kelt ismét utra Érsekujvár felé, hol vasárnap estére várják érkezésüket.

NAGYBAN FOLYNAK AZ ELŐKÉSZÜLETEK A 28. KATOLIKUS NAGYGYÜLÉSRE

A május 12-től 21-ig lezajló 28. Katolikus Nagygyülésre, amely a nagysikerü tavalyi Eucharisztikus Világkongresszus első évfordulójának megünneplése lesz, nagyban folynak az előkészületek az Actio Catholica országos központjában. A központi iroda ezrével küldte széjjel a nagygyülést meghirdető művészi plakátokat és 150.000 röpiratot szórat szét az egész ország területén, hogy felhivja hazánk katolikusainak figyelmét a májusi nagy eseményre. „Legyünk ott mindnyájan, akik csak tehetjük, ezen az idei nagygyülésen, — mondja a felhivás — tegyünk bizonyságot róla, hogy a tavalyi bemutatkozás nem volt merő szalmaláng, szent fogudásaink nem voltak puszta szó, ünneplő érzéseinket nem mosta el az idő. Mutassuk meg országnak-világnak, de mindenekelőtt önmagunknak, hogy *Szent István népe vagyunk és az is akarunk maradni: törhetetlen hithüségben, izzó hazaszeretetben, a keresztény erkölcshöz való ragaszkodásban, a szent király hagyományainak hüséges őrzésében.*"

Hétfőtől, május 8-tól kezdve nagy felkészültséggel kezdi el működését a Katolikus Nagygyülés jegyirodája is, amely a volt kongresszusi irodában működik (IV., Ferenciek-tere 7., III. lépcső, II. emelet). Itt árusitják a tagsági- és ülőhely-jegyeket. A tagsági jegy ára 50 fillér, az ülőhelyeké 50—100 fillér. Az Eucharisztikus Kongresszus főeseményeit tudvalevően a Hősök-terén tartották. Ugyanitt zajlanak le az idén a Katolikus Nagygyülés ünnepségei is. Amig azonban tavaly százezer ülőhely állott a résztvevők rendelkezésére, az idén csak 25.000 az ülőhelyek száma. Ezért mindenkinek igyekeznie kell, hogy jegyét minél előbb megváltsa, ha ülőhelyhez akar jutni. Külön jegyeket adnak ki a vigadói nyilvános gyülésekre. — Az áldozócsütörtöki szentmisére és közös szentáldozásra az ifjuság dijtalanul kapja meg a jegyeket, ugyanigy adnak ki jegyeket a nők május 19-iki szentségimádására, valamint a férfiak éjjeli szentségimádására. A testületek és csoportok az Actio Catholica csoportbizottságától vehetik át a jelentkezők részére a dijtalan jegyeket.

Tizenhat keresztes-vonat érkezik a fővárosba

Az idei Katolikus Nagygyülésre azoknak az utasoknak ezrein kivül, akik a 33 százalékos utazási kedvezményt egyénenként veszik a menetrendszerü vonatokon igénybe, 16 u. n. *keresztes-vonat* fogja szállitani a tömegesen résztvevőket az ország minden részéből. Ezek a keresztes-vonatok a filléres gyorsak kedvezményével közlekednek és igy alkalmat nyujtanak a magyar katolikusoknak arra, hogy az ország legtávolabbi részéből is a lehető legkisebb költséggel utazhassanak a nagygyülésre. A keresztes-vonatok *két csoportban* érkeznek. Az első 8 vonat május 18-án, Áldozócsütörtökön az ifjuságot hozza a fővárosba, a második 8 vonat pedig május 21-én, vasárnap, a Katolikus Nagygyülés impozáns befejező ünnepségére szállitja a fővárosba a felnőtteket. A különvonatok utiránya Budapestre a csatlakozó vonalakkal a következő:

Május 18-án, Áldozócsütörtökön:

1. vonat: Kassa—Miskolc—Eger—Gyöngyös;
2. vonat: Sátoraljaujhely—Rozsnyó—Losonc—Hatvan;
3. vonat: Galánta—Érsekujvár—Léva—Párkánynána;
4. vonat: Zalaegerszeg—Szombathely—Boba—Veszprém;
5. vonat: Sopron—Győr—Somorja—Komárom déli p. u.;
6. vonat: Pécs—Baja—Kaposvár—Ujdombovár—Szekszárd—Sárbogárd;
7. vonat: Szeged—Hódmezővásárhely—Szentes—Kiskunfélegyháza;
8. vonat: Gyula—Orosháza—Mezőtur—Nyiregyháza—Debrecen—Szajol.

Május 21-én, vasárnap a felnőttek részére kevés eltéréssel ugyanezek a vonatok közlekednek. Az 1. és 2. vonatot összevonják és ennek menetiránya Kassa—Sátoraljaujhely—Szerencs — Miskolc—Eger lesz. A 8. vonat Bajáról fog indulni és további fő-, illetve csatlakozó állomásai Bácsalmás—Kiskunhalas— Kalocsa—Kiskőrös és Fülöpszállás lesznek.

Mindezekre a vonatokra csakis a plebániahivataloknál lehet jegyet váltani. A menetjegyek árában már benne van a részvételi jegy és a Hősök-terén az ülőhely-jegy ára is.

NEVELÉS ÉS NEMZETJÖVŐ

IRTA: DR. TELLER FRIGYES

Művelődni annyi, mint az emberi életet alapvetően megszervezni. Müveltség dolga a bölcső és koporsó közti hatvan vagy hetven tavasznyi távolságot emberi életté mérni és beállni a tavasz és tél ritmusába. Megérteni titkos összefüggését a könnyceseppnek és csóknak, gyermeknek és koporsónak. Tudni, hogy a lét határaiban él és határaiból él, hogy az élet a halálon innen ered, de értelmét a halál magyarázza. Tudni azt is, **hogy az élet nagy, szent** örökségét miféle javallat szerint lehet érdemessé tenni arra, hogy végigéljük.

Művelődni annyit is tesz, mint keresni **az** Igazságot, mely az életnél előbbvaló és magyarázata mindannak, ami utána következik. Tudni, hogy a harmóniák kulcsa és alaphangja a jóság, mely nemcsak a napsütés szélcsendes verőfényében, hanem a fellegektől terhes erők feszültségében és zürzavarában is mindenekfelett életszolgálat és önfeláldozás az Életért, magavesztén másokért s világos magyarázata annak a tragikumnak, hogy idelenn minden jóság a halál jelenlététől szent és fényes. Ezért az élet nem más, mint alkalom a jóságra. Oltár az élet, illata a jóság és eleme az áldozat.

Azonban a jóság csak egyik magyarázata az Igazságnak, a másik a szépség. Nem elég csak lenni, nem elég csak élni, hanem az Életnek formát adni rajta eszmét és gondolatot kifejezni. Mert az élet a lét legtökéletesebb kiadása, a legtökéletesebb létnek pedig az egyéniség a legszebb formája. Ez a szép forma és uj alak pedig a szép egyéniség, melyben a természet a legteljesebb harmóniában nyilatkozik meg az ideál szerint. Ehhez anyag kell, csillogó, fényes és acélosan hajlékony, mely a szép forma után szomjazik. Ennek a formának ideálja Krisztus, az Istenfia, aki megértette velünk, hogy az ember mindennél több, azért ur-ember, ki isteni öntudattal csinál történelmet és a föld árnyékos szakadékaiból örök boldogságra tör. Megértette velünk azt is, hogy Isten vére csörgedezik ereinkben, melynek szuverén ereje nem türi a laposságot és nemtelent, hanem temperamentumának acélos ivelésével lendül a szellemvilágok hierarkiájának magasan csillogó ormaira. Ez a lelki arisztokrácia a krisztusi ideál szerint alakitott egyéniség, mely nem ideggyöngeséggel pislog bele a napba, hanem felszegett homlokkal és ki nem fáradt pulzussal lendül a fénytelt világ égholtjai alatt, mert tudja, **hogy Istennek** emberi kiadása Krisztus, azért az embernek legművészibb formája a krisztusi egyéniség.

Ennek az ideális egyéniségnek sikere a kegyelem titka, de megformálása a nevelés dolga, melynek az evangélium nemcsak filozófia és szó, nemcsak dialektika és analizis, hanem meleg lelkület, Istennek cselekvő lélekbe nyulása, krisztusi életerő, mely a Szentlélek galambképében lebeg a termékeny ősvizek felett. Mondják, hogy valamely nemzet **nagyságát** leginkább multjának és jövőjének tisztelete jellegzi. Annál nagyobb egy nép, minél inkább tiszteli multjának nagyjait, történelmének hőseit és jövőjének igéretét, az ifjuságot. Azért az ifjuság nevelésének ügye egy nemzet legfontosabb életügye. Mivel pedig a történelem nemcsak történik, hanem csinálják is, azért a nemzet jövendőségének irányitója az a nevelő, aki az ifjuságot életutjára igazitja azzal a belátással, hogy az élet ügye nem elsősorban politika és pártkérdés, ahol az egyéniség értéke a közösségi gondolattal szemben problematikus, nem is mikroszkóp, börze vagy hadsereg, hanem a müvelt egyéniség ügye, mely sokra tartja ugyan nemzetét és fajtájának szent történeti hagyományait, ahonnan önmagát származni érzi, de ezeken felül a saját élete válik Isten kegyelmével a világmegujulás és nemzeti ujjászületés szakramentumává.

Ennek a keresztény nemzeti nevelő munkának középpontjában áll ma dr. *Tiefenthaler* József pápai kamarás, aki immár 25 éven át irányitója az intelligens magyar ifjuságnak éspedig 10 esztendeig mint a bécsi Pázmáneum magyar papnevelője s attól fogva a *budai Szent Imre Kollégium igazgatója.* Dr. *Tiefenthaler* József szent meggyőződéssel és ihletet intuicióval, de legfőként melegen érző szivvel áll a magyar jövendő tavaszának barázdájában, ahol a fekete hantok alatt élet fogan és ennek a magyar keresztény életnek magvát ő veti, palántáit ő ápolja csodálatos álomlátásával a jövendőségnek és a bimbóba szökkent uj magyar életeknek. Tulajdonképen a saját életét veti, tulajdon vérét hullatja a rögök közé. A vér pedig nem mulik el soha. A vérnek utja Isten szive, mely életre termékenyit, azért szent és megbocsáthatatlan.

Dr. *Tiefenthaler* József neveléstudománya nem kuruzslás, mely a pusztában is mindenáron rózsát fakaszt, hanem gyakorlati teológia, mely józan valóságérzéssel és problémalátással Krisztus megváltó erejében hirdeti az ifjuságnak, hogy a kicsapongó és kalandos bátorság Krisztus keresztje alatt válik az élet alázatává és épitő erejévé, mely nem sirja vissza a tegnapot, hanem felelősséggel éli a mát és hittel dolgozik a holnapért. Azt az ifjuságot neveli, mely a keresztény magyar jövendő második ezeresztendejét nemcsak álmodja, hanem prófétálja, aztán férfias kiállással éli és cselekszi is. Ennek a nevelésművészetnek nemzeti ideáljai Szent István király és Szent Imre herceg, kiknek szemlélete a bontakozó életek titkos tükrében emlékezés a régi nagyokra, de egyben buzditás a követésre.

A kollégium pedagógiájának fókusza a kápolna, ahol az uj életek gyulásának titkos tüzei fakadnak. *Tiefenthaler* József a kollégium régi kápolnáját nagy anyagi áldozattal ujjá tette és a művészetet is pedagógiájába állitotta, midőn egyházművészeti momentummá avatta *Jeges* Ernő festőművész képeivel. *Jeges* Ernő, a magyar festőművészet kimagasló mestere, hosszu olaszországi tanulmányévei alatt a római szépművészeti akadémia világhirü freskófestés tanárának, *Ferruccio Ferrazzi* professzornak oldalán tanulta meg a freskóábrázolás titkait és elmélyült művészettel állitotta géniuszát a liturgia szolgálatába. A páduai és római nemzetközi egyházművészeti kiállitáson elért nagy sikerei után a magyar egyházi művészetet gazdagitja műalkotásaival. Egyik nagyértékü képét az esztergomi bazilika kincstára őrzi. Most a varsói magyar képgaléria szerzett babérokat. A kollégium kápolnájában festett nagyméretü képei az isteni *Megváltó,* a *Boldogságos Szüz, Szent István* és *Szent Imre* liturgikus ábrázolásai, melyekben *Jeges* izigvérig magyaros festőgéniusza modern formatechnikával a magyar virágos mezők tavaszának szinpompájával és fiatalos lendületével érvényesitik a nagyság és szentség iránti hódolatot és tiszteletet.

Ebben a kápolnában tartja szünetlen találkozását a nagy magyar mult a nagyra hivatott magyar jövendővel és tanulja meg azt, hogy kereszténynek és magyarnak lenni a legmagasabbrendü erkölcsi értékfogalom és feladat, melynek egyetlen hivatása a második magyar ezeresztendő kereszténysi szolgálatának hősi vállalása.

ÉGI HULLÁMOKON

címmel megjelent 34 országoshirü szónoknak rádióban elhangzott 50 szentbeszéde (már 1928-ból is) dr. Tóth Tihamér püspök előszavával.

Az egyházi év szerint összeállitott szentbeszédgyüjtemény megrendelhető: Horváth Géza hitoktatónál, Felsőgalla. Ár: 4.80 P.

A Foederatio Stephanea hirei

A Foederatio Stephanea becsületbirósága dr. *Baranyay* Jusztin egy. nyil. r. tanár elnöklésével május 3-án tartotta tárgyalását.

Május 3-án a *„Pázmány Péter"*-törzs rendezte meg szokásos törzstáborát, melyen *Kenéz* Sándor tartott nagysikerü előadást Kassáról.

Május 4-én a Szövetség külügyi bizottsága tartotta ülését dr. *Cár* Zoltán dominusz bajtárs elnöklése mellett. Megbeszélésre került a Szövetség külföldi kapcsolatainak fokozottabb kimélyitése.

Május 5-én a *„Deák Ferenc"*-törzs tartotta tisztujitó törzstáborát.

Május 7-én, vasárnap tartja a *„Pázmány Péter"*-törzs este 6 órai kezdettel nagyszabásunak igérkező táncos fagylalt délutánját, melyre az érdeklődőket ezuton is meghivja a törzs vezetősége.

Május 8-án tartja a *„Gróf Széchenyi István"*-törzs tanulmányi kirándulását a váci Kodakgyárba. Este fél 8 órakor a törzs falukutató szemináriumának faluvédelmi előadássorozatában *Szabó* Zoltán tart előadást. Ugyancsak május 8-án tartja a kőbányai *„Hunyady János"*-törzs este negyed 8 órakor szokásos táborát.

Május 17-én a *„Pázmány Péter"*, *„Gróf Széchenyi István"* és a *„Deák Ferenc"* törzsek tartják ünnepélyes avató disztáborukat, melyen a Szövetség uj dominuszait, leventéit és kisasszonyait avatja fel dr. *Baranyay* Jusztin elnöklésével a Szövetség vezérsége.

Bencés öregdiákok összejövetele. A Bencés Diákok Egyesületének budapesti osztálya e havi összejövetelét május 11-én, csütörtökön este 8 órakor tartja a Csákódy-féle vendéglő különtermében (VIII., József-u. 26.).

A budai papok összejövetele. A budai papok május 8-án este háromnegyed 7 órakor tartják e havi összejövetelüket a ferencrendiek II., Margit-körut 23. sz. a. rendházában. *Tower* Vilmos pápai prelátus „Aktuális kérdések a mai időkben" cimmel tart előadást.

A Katolikus Nagygyülés záróünnepsége május 21-én, vasárnap reggel 10 órakor lesz a Hősök terén, amikor ünnepi főpapi szentmise, szentbeszéd, majd délután 4 órakor a Szent István bazilikától a Hősök terére vonul az Oltáriszentséges körmenet.

Jeges Ernő

életrajz

irod

Csókássy 93. l.

10184.

)e helyezett tojásdad medaillon-
'aragott keretnek disze felül lobo-
,t pálmaág és alól a tigrisbőr
,t:

, Herzog von Österreich.

x. 27.9 : 16.8 cm.

155-900
900-108.

Jeges Ernő

lásd

Ernst-Muranyi
aukciókat II.

13. l.

NYOMTATVÁNY.

30.122. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Jegess Ernő

A Hopinthal Antal
és neje alapitvány
kamataiból 160 K.

Éimisk 1917/18. 30 l.

A Temesvári kereskedő
és iparkamarától
400 K

u. o.

1345

Jean Baptiste Greuze ~~(született~~ Sz. T
ban 1805-be

Randon de Boisset képe:

Tojásdad alakban, mellig látható, csak nem sz
és szemöldöke barna; baj
újjú selyem kabátja mag
csipke szegélyzi. Jelzése a bal

~~Olajfestés~~, Vászon ~~ta~~
~~Festette: Greuze~~ J
Vetetett 1894-be

Ltha. 134

253

Biz. 171.

Az 1895. V. 27-di

246/94

A légiterroristák
igy szerzik az ellenséget Amerikának

Az ártatlanok égrekiáltó vére nyomán fellángolt a bosszu Tuniszban

Tunisz, április.

... Egyike volt azoknak a francia típusoknak, amelyeket akár itt Tuniszban, akár Párisban a Notre Dame és Quartier Latin közt minden utcában megtalálni: inkább alacsonytermetű, ráncos, simára beretvált arc, amelyből két élénk szem érdeklődve figyel meg minket. Fején baksz sapka, amit a tunéziai nap világoskékre szivott s a szája szögletében a kialudt cigaretta vége, ami nélkül igazi francia el sem képzelhető. Ugy ismertem meg, hogy amint gépkocsimmal végigbotorkáltam a szétdult utcán — a dulást természetesen amerikai bombázók okozták — egyik helyen kordé állta el utamat. A kordén magasrarakott ágynemük, konyhaedények, mindenféle háziholmi s mellette a francia Monsieur, aki szivesen elhuzta volna a kordét az útból, de nem birt vele. Igy hát kiszálltam és segítettem neki, aztán leültünk az út szélére s ő beszélni kezdett.

— Mindent megértek, uram — mondotta — csak azt nem, *mi szükség arra, hogy Tuniszban az amerikaiak szétrombolják a magánházakat, pálmaligeteket és mosékat?* Mikor az olasz és német csapatok partraszálltak itt, gyülölettel fogadtam őket, mert Tunisz, értse meg uram, Algir után a harmadik Páris volt s mi franciák rengeteget áldoztunk érte. Nézzen fel oda a hegyoldalba, Monsieur. Ott nem volt más, csak csupa üzletház, néhány mulató, templomok és arab imaházak. Ott minden meghalt. A halál csendje borult arra a városrészre! Harminc év óta lakom itt. Ott a tér tulsó végében áll négy pálmának a csonkja. Mit vétettek ezek Amerikának és mit vétett az a pad, amit én csináltattam oda s amelyen ülve, minden hajnalon megfigyeltem Tunisz ébredését?

— Vagy mit ártott nekik a *Café de Colombes,* vagy az én kis házam ott, ahol most az a *hatalamas bombatölcsér* látható? Tuniszban egészen másutt voltak és vannak a katonai célpontok s a németek nagyon ügyeltek arra, hogy ilyenek ne kerülhessenek a lakónegyedek közelébe. Ma már nem a németeket és olaszokat gyülölöm. *Egyetlen francia sem akad itt, aki be ne látná, kicsodák igazi ellenségeink.* Ha meggondoljuk, hogy az összebombázott arab Khasba és a francia Cité de Bachar romjai alatt *legalább ötszáz ember tetemei* porladnak, s ha rádöbbenünk, hogy az amerikaiak *még véletlenül sem* mertek szembeszállni egyetlen esetben sem a német vagy olasz légihaderővel: a francia becsület úgy kivánja, hogy az *igazi katonát becsüljük meg és ne a gyáva orvtámadókat,* akik még Páris fölé is elmerészkedtek, hogy eszelős dühükben ártatlan emberek százait irtsák ki.

— No és most *mit akar ezzel* a kordéval? — kérdezem.

— Elhuzom Tirone-ba ,ahol az önök parancsnoksága van és jelentkezem katonának. Nemcsak én, hanem legalább ezer társam is. *Vagy azt hiszi, hogy a yenkik csak úgy szárazon elvihetik, hogy megöltek egyetlen leánykámat?* Hogy egyik bombájuk repeszdarabja levitte a sapkámat és széttépte szövetét? *Uram, én négy napig térdeltem házam romjai fölött és imádkoztam. Négy napig nem ettem és nem ittam, csak gyászoltam. A romok alatt pihen most is a leánykám, akivel mindennap a Café de Colombesban muzsikáltam.* Összemuzsikáltuk azt a kis házat, nem ártottunk senkinek, s most vége. *Fegyvert ide, uram! Fegyvert, de minél előbb!*

— De milyen nehéz ez a kordé — mondom, miközben lihegve vonszoljuk a csikorgókerekű járművet előbbre.

— *Legalább negyven repesz van az aljában* — feleli az én franciám — csupa amerikai bizonyíték. Egész kis múzeum, Köztük egy, ami vastagon selyempapirosba van csomagolva. Véres ... *a kislányom vére van rajta* ...

— Hogyan éltek itt a háború előtt? — igyekszem elterelni a boldogtalan ember figyelmét a mély dráma fájdalmairól.

— Kérem, ez a francia Észak-Afrika a háború előtt akkora volt mint az anyaország és *tizenhatmillió boldog ember lakott benne.* Algériában csodát csináltunk. Egymillió európai, köztük 800.000 francia dolgozott s olyan *országutakat, hidakat, palotákat csináltunk,* hogy az egész világ a csodájára járt. Itt Tuniszban *több olasz* élt mint francia és a gyönyörű Marokkóban kétszázezer európai élvezte a Szahara és az Atlaszhegység pompás vidékeit. Csak egy valamit hibáztunk el. *Megtürtük itt a vérengzés és zavarkeltés előhirnökeit, a pokol kikiáltóit, a zsidókat* ... Marokkóban, uram, nem kevesebb mint 160.000, Tuniszban hatvanezer és Algirban hetvenezer zsidó lakott. Nem nyultak ezek, uram, semmiféle *hasznos* munkához. De már jóval a termelés betakarítása előtt megjelentek a földjeinken, a szőlőinkben és *összevásároltak mindent,* hogy háromszoros áron adják tovább. Nézze, Monseiur. Mi itt is, Oran vidékén is a *világ egyik legpompásabb borát, a Mers-el-Kebirt termeltük.* Husz évvel ezelőtt literjét négy frankért lehetett megkapni. Aztán egyszerre az egész tuniszi és algiri borüzlet egy *Chaim Cohn Salamon kezébe került* és másnap a „kebir" ára már tíz frank volt. Magam láttam, amint Marokkó kétmillió szarvasmarhájával és 16 millió kecskéjével meg juhával a *zsidók milliós üzletket csináltak.* De most ők is ráfizettek ...

— Hogyhogy?

— Ugy, hogy amikor az amerikaiak ide bejöttek, tekintet nélkül arra, zsidóé-e a marha vagy sem, egyszerűen lefoglaltak mindent. Nosza jött a nagy futkosás! S amig *egyetlen francia sem tudta megmenteni a vagyonát,* a zsidók lassan, egyenkint szépen kijárták maguknak, hogy az általuk megállapított árakon adhassák el állataikat! Addig azonban milliókat vesztettek különösen a boron. Algériának ugyan is évi 15.000.000 hektoliter bortermelése volt s a részeg amerikaiak csak a kikötőben *ezernyi ezer hordót lőttek szét,* a bor a tengerbe folyt s mindmáig senki sem fizetett érte kártérítést egyetlen frankot sem. Negyvenötven esztendő kell ahhoz, hogy a szétrombolt utakat és vasutvonalakat rendbehozzák, a házakat felépitsék s a háború nyomait eltüntessék. Casablancától Tuniszig kétezer kilométer hosszú a vasútvonal s az ostobák ostobái ,az amerikaiak, még a saját csapataik előtt is szétbombázták ezt a vonalat eleinte.

*

Az én franciám nekilódult a kordéjának és keseredetten tolta, nyomta, de nem ment. Nagynehezen megfordítom a kocsimat és utána kötöm a kordét. Aztán megindulunk ... és én azzal a boldog érzéssel vonszolom a romok között a halott, elcsendesült Tuniszban a kordét, hogy *eggyel megint több a barátunk* ...

Valahol gitárt pengetnek halkan, szomorúan. Mintha valakit temetnének ...

Köhler Gerhard,
haditudósító.

A hadbavonultak irásaiból jósolt
és a toloncházba került Csányi Sándor grafológus

Hétfőn este előállították a főkapitányság központi ügyeletére *Csányi Sándor* 42 éves grafológust, aki ellen több vidéki hatóság tett feljelentést. Csányi Sándort a Szentkirályi utca 3 szám alatti házban lévő irodájából állították elő a rendőrségre, ahonnan kedden reggel internálási javaslattal a toloncházba szállították.

Csányi Sándor írónak nevezte magát és évek óta grafológiával, analizissel és tanácsadással foglalkozott, a Szentkirályi utcai irodájában két alkalmazottat tartott és havi jövedelme saját bevallása szerint is meghaladta az ezer pengőt.

Csányi Sándor már évekkel ezelőtt röpcédulákkal árasztotta el az egész országot, amelyekben azt irta, hogy a grafológiának egész Európában ismert tudósa és Pöstyénben 1934. nyarán analizálta *Benes* irását is, akinek már akkor megmondta, hogy a legmagasabb pozicióba jut, de menekülni lesz kénytelen, pedig akkor még nem is tudta, hogy kié az irás.

A grafológus, aki nagy forgalmat bonyolított le és az utóbbi időben 5—10 és 15 pengőt kért a felektől, a szerint, hogy jellemrajzot, vagy részletes analizist készített irásaikból, vagy pedig tanáccsal látta el őket.

A hatóságok figyelme csak a legutóbbi időben terelődött Csányi felé. A grafológus nemrégen ötágú koronával ellátott körleveleket küldött szét az ország különböző részeibe és ezekben megírta, hogy a hadbavonultak és a fronton lévőknek a hozzá eljuttatott irásaiból megmondja, hogy mi lesz az illető sorsa és mikor kerül vissza a harctérről.

A hiszékeny emberek tömegesen fordultak Csányihoz, aki minden esetben válaszolt is, a pénz is mellékelték a felek, a válaszban foglalt megállapítások és jóslások azonban csak a legritkább esetben feleltek meg a valóságnak. Igy Csányi ellen több vidéki főispáni és alispáni hivatal tett feljelentést.

Csányi Sándort részletes kihallgatása után, a toloncházba vitték és itt kedden délben internálták. A grafológus az internálás ellen fellebbezést jelentett be.

Mi a helyzet a Nagyvásártelep baromfi-piacán

Lapunk április 13-i számában „Hajnali látogatás a Nagyvásártelepen" címmel riportot közöltünk, amellyel kapcsolatban a budapesti Nagyvásártelepen működő egyik magyar baromfibizományos levelet intézett hozzánk. A Nagyvásártelep baromfi-piacán uralkodó viszonyokat tárgyaló levelének lényeges részeit az alábbiakban közöljük:

A Nagyvásártelepre vágottbaromfi csak nagyon kis mennyiségben érkezik, naponta legfeljebb négy-öt kosár és az is többnyire egy Presser nevű bizományos cimére, aki a telepen az egyetlen zsidó bizományos. Ez a csekély mennyiség sem kerül tehát jóformán a magyar kereskedőhöz.

Ettől függetlenül új rendszert vezettek be, amelynek lényege az, hogy úgy, mint a tojásnál, a baromfi is utalványon kerül szétosztásra. A felügyelőség minden reggel 10 órakor lejön az alagsorba, felveszi a készletet és annak megfelelően a kiskereskedőknek vásárlási könyv és sorszám szerint osztja szét a mennyiséget. Mikor az utalványrendszert bevezették, naponta még húsz kg-t kapott egy-egy kereskedő, ma azonban a telepre áru egyáltalán nem jön már. Most van tulajdonképen a tavaszi primőr-szezón, tehát rántanivaló csirkének most kellene jönni a piacra, de én, mint baromfibizományos, még egyet sem láttam a Nagyvásártelepen. Az árakat is helytelenül állapitották meg, mert csak a fogyasztói ár van megállapítva. Igy pl. a csirkének fogyasztói ára P 5.50, a Nagyvásártelepen viszont a bizományos 5.40 P-ért adja a kiskereskedőknek, vagyis az engedélyezett áron. Valószinű-e, hogy a kiskereskedő maximális áron fogja ezt az árut továbbítani a vevőnek, amikor 20 kg árun mindössze 2 bruttó pengő haszna lenne, viszont a Nagyvásártelepről a városba a legkisebb fuvar is 5 pengő. De jelenleg csak 5—10 kg-ot utalnak ki abban az esetben, ha van árú és csillaghegyi kereskedők is kérnek utalványt, akiknél csak a vonatköltség 2 pengő, s hol van még az egyéb kiadás, hordárköltség, stb. Tehát ezzel az intézkedéssel támogatják tulajdonképpen a fekete piacot. Az illetékes hatóságokhoz benyujtottunk egy memorandumot, azonban semmi komoly intézkedés nem történt, hogy Budapest székesfőváros közönségét megfelelően ellássák baromfifélékkel.

A magyar baromfikereskedők helyzete cseppet sem irigylésreméltó, úgyhogy lassanként kénytelenek leszünk otthagyni standjainkat, mivel forgalmunk jóformán semmi, a magas adót pedig meg kell fizetni.

Súlyos ítéletet hozott a honvédtörvényszék légvédelmi vétség miatt

A budapesti honvédtörvényszék a különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett *Sándor* András 19 éves zenemüvészeti főiskolai hallgatót, aki a Hollán-utca 38/b. szám alatt lakik és segédtüzoltó — mert személyes légvédelmi kötelezettségen alapuló igénybevételi kirendelése ellen engedetlenséget tanusított — jogerősen egyhónapi fogházra, mint főbüntetésre, valamint egyévi hivatalvesztésre és politikai jogai gyakorlatának ugyanilyen tartamú felfüggesztésére itélte. A fogházbüntetést hetenként egy napon át böjttel és a böjtnapokon kemény fekvőhellyel súlyosbitották.

Olaszországi képek kiállitása

Óh szépségek szépsége, gyönyörű Itália! Szerelmes szívek örök vágya, művészlelkek örök tanítója, a szép után sóvárgók Mekkája! Jókai irja: Az ember elvesztette a paradicsomot s akkor azt mondta az Istennek: „már most csináljunk ketten együtt másodikat!" S csinálták Olaszországot. Költőink Zrínyi Miklós óta, festőink Markó Károly óta telítve vannak olaszországi ábrándokkal, itáliai szépségekkel. Fejlődő képzőművészetünk zsenge korában alig van festőnk, ki meg ne járta volna s ma is alig akad, kinek egy-egy vázlata, impressziója ne emlékeztetne Olaszországban eltöltött termékeny időkre.

Ennélfogva, ha azt hallja az ember, hogy az olasz ENIT dijat tűzött ki magyar művészek olasz tárgyú alkotásaira, itáliai festői élményeire s e művek kiállításon láthatók, akkor azzal a szent áhitattal lép be e kiállításra, mely nagy esztétikai élmények előérzetében szokta elfogni az embert. És amikor bemegyünk, körülnézünk és látunk olasz föld ihlette fantazmagóriákat, handabandázó színfoltokat és primitivségeket — csak az olasz föld költők megénekelte szépségeiről kapunk keveset s azt is az ú. n. modernek pózolásai mögött alig-alig tudjuk felfedezni.

És körülnézünk e falakon és kérdjük: ez az a paradicsom, melyet Isten és ember együtt alkottak az elvesztett pótlásául? Vajjon melyik az a mű az első teremben, melyen e szépségek visszatükröződnek? Talán *Bernáth Aurélnak* főhelyre akasztott unalmas szürkesége, térérzék nélküli látképe, mely meghazudtol minden emléket és hangulatot, mely épérzékű ember lelkét a Riviérán elfogta? Vagy *Emőd Aurél* lazán megfestett tájsorozata, melyek közül csak a Rovignoi kikötő-t ábrázoló emlékeztet Itáliára, a többit bátran festhette volna Ujpesten, vagy Soroksáron is? Nem, nem érezzük azt a sejtelmes, bájos vonalvezetésű, izzó színű olasz tájat sem ezeken, sem az elhalt *Vaszary János* modorosságain, sem *Patkó Károly* gyufaskatulyákból összerakott városain.

Molnár C. Pál határozottan a legtehetségesebb a társaságban. Képei ugyan inkább költő fantázia szüleményei, mint olasz tájak, de legalább jó képek, bár a modorosságig ismételt törött szobrait már unjuk. Egy romok közt ülő szerelmes párja legjobb, legátérzettebb műve. *Aba Novákné* néhány képe abból a korszakból való, mikor alig lehetett Patkótól megkülönböztetni. A többi „modern" nem állja a kritikát.

Jó kép természetesen itt is van, csak kissé hátrább kell keresni. *Czene Béla* finom rajzú Narancsszüret-je, *Czene János* római kettős arcképe, *Hikády Erzsébet* Szent Ference, *Jeges* Ernő Gianicolo-ja, *Halasi Horváth* István velencei képei, *Bajor Ágost* Agrigentoja, *Rainerné Istvánffy* Gabriella finom pasztelljei, *Ruzicska* György sebtében fölvett pompás pasztellvázlatai, *Szegedi Molnár* Géza Híd a Tiberisen c. képe, *Tichy* Kálmán velencei képe (a kiállítás egyik legjobb darabja) és *Vidovszky* Béla finom carrarai tájképei egytől-egyig kitűnő és hangulatkeltő művek. Miért van az, hogy a ma élő művészgeneráció komolyabbjai oly kevés olasz képet festenek? Nem kaptak római díjakat, saját zsebükből pedig nem futotta olasz tanulmányútra. Mert a Róma felé vezető úton Gerevich áll. *K. J.*

A kedd rendőri krónikája

Kispesten a Damjanich utca 8 számú házában lévő vendéglő előtt ismeretlen tettesek mellbeszúrták *Máhr* József 30 éves szabómestert Máhrt súlyos állapotban a Szent István kórházba szállitották az éjszakai szurkálókat pedig keresik.

Rákospalota határában ismeretlen tettesek kedden hajnalban doronggal leütötték *Neroda* József 43 éves gyári munkást, akit a vármegyei mentők életveszélyes állapotban vittek a gróf Károlyi kórházba.

Gerley Károly a Központi Sütőipari rt. AN. 914 rsz. autójával elütötte a Kerepesi uton *Ajhelm* Vilmos 22 éves karpaszományos örvezetőt, akit súlyos állapotban szállitottak az 1. számú helyőrségi kórházba.

A Székely Bertalan utca 24 számú ház előtt lévő elárusító helyen kigyulladt *Révész* Antalné utcai árús spirituszfőzője és összeégette az asszonyt. A mentők súlyos égési sebekkel a Szent István kórházba szállitották.

A Ferenc körút 2 számú ház előtt egy 66-os villamos elütötte *Visnyei* Károlyné 47 éves asszonyt. A mentők a Szent István kórházba szállitották.

Fotókópia, Fénymásolat, RÁD, Andrássy-út 52. (Mussolini-térnél.) Telefon: 116-640.

A német légvédelem fejlődése egyre költségesebbé és hatástalanabbá teszi az angol-amerikai légioffenzivát

A német légvédelemnek a szombatra virradó éjszaka az angol légierővel szemben elért szenzációs sikere berlini szakértő körökben élénk érdeklődést váltott ki. A nagyszabású éjszakai légiharcok eredménye alapján az az általános meggyőződés, hogy az éjszakai vadászgépek nagy ütőerejű fegyvernemmé fejlődtek ki és harcbavetési módszercik lényegesen és meglepő módon megjavultak, ezenkívül pedig a német légvédelmi tüzérség is az eddiginél is komolyabb ellenfelévé vált az angol légierőnek. A nagy angol légiveszteségekre való tekintettel Berlinben felvetik a kérdést, hogy vajjon az angolok egyáltalán mit akarnak elérni az ilyen légitámadásokkal. Három és fél évi háború tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a háború előtt a légitámadások hatását általában erősen túlbecsülték. Akkoriban az összes országok szakemberei azt a nézetet vallották, hogy a légitámadások segítségével lehetséges bizonyos ipari célokat megsemmisíteni, sőt nagyobb ipari területeket megbénítani. Ebből kiindulva Nagybritanniában az a szilárd meggyőződés alakult ki, hogy a légierővel teljesen meg lehet semmisíteni az ellenséges hadiipart és ezzel el lehet dönteni a háborút.

A légitámadások hatásának többnyire túlságosan nagy jelentőséget tulajdonítanak. Éppen a német légierő bebizonyította ugyan, hogy bizonyos célokat — amennyiben azok kiterjedése csekély — bombázással teljesen el lehet pusztítani, de ennek előfeltétele mindig az, hogy ezeket a célokat nappal mérsékelt magasságból támadják meg és a támadásokat komoly akadály nélkül gyakran ismételjék. A Németország ellen irányuló angol légitámadásoknál azonban ezek az előfeltételek nincsenek meg. Az éj leple alatt végrehajtott nagy angol bombatámadások sem a pontos célzást nem engedik meg, sem pedig az elegendő gyakori megismélést az időjárási és repülési nehézségek következtében. Az éjszakai angol légitámadások arra irányulnak, hogy aránytalanul nagyszámú bombával nagy területet árasszanak el, abban a reményben, hogy többek között ipartelepeket is eltalálhatnak. Világos, hogy ilyen taktika mellett szükségképen a polgári telepek eltalálása nagyon is véletlentől függ.

Az is bebizonyosodott, hogy a robbanó- és gyujtóbombák hatását ipartelepeken erősen túlbecsülték. A levegőből való kép is gyakran csal. Bizonyos ipartelepek, különösen a nehézipari müvek, ezenkívül nem érzékenyek a bombaszilánkokkal, légnyomással és a tüzzel szemben. Németországban ezenkívül az ipari üzemeket mintaszerüen építették ki légvédelmi szempontból, ami szintén csökkenti a bombatámadások hatását. A véletlen találatok többnyire csak átmeneti zavarokat okoznak és csak nagyon ritkán pusztítanak el gyárakat.

Németországban az eddigi tapasztalatok alapján meg vannak győződve arról, hogy a légitámadások még ha mostani erejüket meg is sokszorozzák, sohasem képesek a jólvédett és nagy területen szétosztott hadiipart lényegesen megzavarni.

Papen jelentéstételre Berlinbe megy

Berlin, április 20.

Mint a Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti, német részről megerősítik azt a török forrásból származó hírt, mely szerint Papen követ útban van Berlin felé. Ennek az utazásnak, ahogy vele kapcsolatban megjegyzik, nincs politikai jelentősége, inkább a szokásos jelentéstételről van szó. *(MTI.)*

Németország légioffenzivával legyőzése éppoly esztelen feltevés, mint a második frontról való fecsegés

Isztambul, április 20.

Ilsel volt török haditengerészeti államtitkár a Vatan című lapban felveti a kérdést, vajjon legyőzhető-e Németország légioffenziva segítségével. A kérdésre a török cikkíró nemmel válaszol és rámutat arra, hogy *Németország levegőből való elfoglalása éppen olyan esztelen föltevés, mint a második arcvonalról való fecsegés.* A háború folyamán csak kétszer hajtottak végre nagyszabású és sikeres légitámadó vállalkozást, még pedig a Kréta szigetén és Tunéziában. Mindkét esetben a légvédelem ki nem elégítő volta következtében sikerültek ezek a hadműveletek. Az a feltevés is helytelen, hogy a német ipart a levegőből szét lehet rombolni. Ha Németország keleti arcvonalát teljesen biztositotta, *a légioffenziva problémája még jobban elveszti jelentőségét.* Akkor az ipar részbeni elpusztítása sem jelent Németország számára többé súlyos gondot vagy veszedelmet, — állapítja meg a volt török államtitkár.

Koholt amerikai jelentések a német repülőgépveszteségekről

Berlin, április 20.

„Ugylátszik az északamerikaiak előre megállapított terv szerint pusztítják a német vadászgépeket," jelentik ki német illetékes helyen azokkal az amerikai jelentésekkel kapcsolatban, amelyek német vadászgépek tömeges lelövéséről szólnak. A március 18.-án északnémet terület ellen intézett légitámadás során még állítólag 25 volt a lelőtt gépek zsáma. Páris fölött április 4-én már 33 néme vadász pusztult volna el, míg az április 17-i Bréma ellen intézett légitámadásról kiadott jelentés már nem kevesebb mint 50 lelőtt német vadászgépről akar tudni. A tényállás ezzel szemben a következő: Párisnál három, Bréma fölött pedig két német repülőgépet lőttek le. Az amerikai veszteségekre ezzel szemben jellemző, hogy csak Bréma bombázása húsz négymotoros amerikai bombázóba került.

Francia veszteségjegyzék a bombázások áldozatairól:

6.349 halott,
12.440 sebesült,
200.000 hajléktalan

Páris, április 20. Illetékes francia forrásból származó jelentés szerint 1943 április 6-ig légitámadások következtében francia területen 6.349 egyén vesztette életét, 12.440 sebesült meg és 200.000 vált hajléktalanná. Ebben az összegezésben benn foglaltatnak a Páris, Brest és Abbéville ellen intézett nagyarányú légitámadások adatai is.

Elsüllyesztettek egy amerikai hajót a Karibi tengeren

Washington, április 20.

Az Egyesült Államok minisztériuma közleményt adott ki, amely szerint a Karibi tengeren április elején a tengely egyik búvárnaszádja elsüllyesztette az Egyesült Államok egyik középnagyságú szállítóhajóját. A hajótörötteket Floridában és Cubában partratették.

Angolszász repülők bombáztak egy japán kórházhajót

Tokió, április 20.

A Fuso Maru 8000 tonnás japán kórházhajót, mint a japán sajtó közli, április 15-én hajnali félnégy órakor angolszász repülők bombázták. A kórházhajóra öt bombát dobtak. Az okozott károkról semmit sem közölnek. A japán lapok kiemelik, hogy a hajó a genfi megegyezésben elfogadot jeleket viselte.

Negyven angol repülőgép eredménytelen támadása egy kis német hajókaraván ellen

Berlin, április 20.

Április 18-án a délutáni órákban egy húsz többmotoros bombázóból és húsz torpedóvető-repülőgépből álló angol kötelék egy kis hajókaravánt támadott meg. 15 torpodót dobtak le, ezek közül azonban csak egy talált el egy hajót, de ez is tovább tudott haladni. A támadás alatt sok bombát kis magasságból célozva dobtak, ezek azonban hatástalanul a vízbe estek. A több hullámban támadó repülőgépek közül kettőt lelőttek, kettőt pedig égve leesni láttak. Ez a támadás, amit 40 harci repülőgéppel intéztek egy kicsiny és meglehetősen kevéssé biztosított hajókaraván ellen és amely semmi eredménnyel nem járt, tíz százaléknyi veszteségébe került az angoloknak. *(MTI.)*

Egy hét alatt 160.000 tonna hajóteret süllyesztettek el a japánok

Tokió, április 20.

A császári főhadiszállás hivatalos közlése szerint 1.-e és 8.-a között a japán légi- és tengeri erők körülbelül 160.000 tonnányi angol-amerikai kereskedelmi hajóteret pusztítottak el. (MTI)

RENDBEN VAN:
fertőtlenitsünk!

A „szabad értelmiség, munkásság és parasztság" együttesének hétfői orgánuma, a *Független Magyarország* az 1892-ben dühöngő kolerajárvány idején fertőtlenített ujságokról elmélkedik és megemliti, hogy

> „a régi fertőtlenített ujságokról olvasva, felmerült bennünk a gondolat, hogy *egyes mai sajtótermékeket sem ártana fertőtleníteni.* Ha kolerát nem is terjeszthet a sajtó, *terjeszthet a koleránál is halálosabb szellemi mételyt, mely minden testi járványnál jobban pusztítja egy nemzet életerőit.* Bizony nem ártana alapos szellemi fertőtlenítés alá vetni azokat a nyomdatermékeket, amelyek *teljes felelőtlenséggel és gátlástalansággal szórják szét a behurcolt bacillusok tömegeit.*"

Helyes a bőgés oroszlán! — mondjuk mi a klasszikus igéket. Rendben van: *gyerünk a fertőtlenítéssel ama* „szellemi métely ellen, amely minden testi járványnál jobban pusztítja egy nemzet életerőit". Hogy aztán a szellemi fertőtlenítés intézményes bevezetése esetén a *fertőtlenítő digesztorba azok a sajtótermékek kerülnek be, amelyek nem álnak messzi a „szabad értelmiség, munkásság és parasztság" marxi alapon elképzelt együttműködésétől,* erről majd — természetesen — nem mi tehetünk. S amikor a marxista mételyt terjesztő szellemi s politikai mikro-organizmusok a száz fokos telitett vízgőzben rendre elpusztulnak, mi Molierrel fogjuk mondani:

— *Te akartad, Dandin György...*

Anyagbeszerzésben jártas,
elsőrangú
öskeresztény
tisztviselőnőt keres építőipari nagyvállalat
Ajánlatokat eddigi működés, személyi adatok és fizetési igény megjelölésével. „Nagy iparivállalat'" jeligével **Arató hirdetőiroda** Erzsébet krt. 14. továbbit.

Jeges Emő

† Műcsarnok 1927-es tavaszi tárlatán a Pál Károly Társaság tagjaként szerepelt.

? 1927. április 1.

Elfagyott a keze-lába?

Nem amputáljuk! Lázzal gyógyítjuk!

Killian, a freiburgi egyetem tanára most nyilatkozott a fagysérülések újrendszerű gyógymódjáról. A tanár szerint 1941—42 telén a német seregek nem egyszer 53 fokos hidegben voltak kénytelenek harcolni. Míg a napoleoni hadseregek *23—25 fokos fagyban mentek tönkre, a németek ennek kétszeresénél is kitartottak.* Természetes, hogy rengeteg fagyás történt. Ezeket azonban már másképpen gyógyítják, mint a multban.

Kiderítették, hogy a fagyások oka a test oxigénhiányossága, illetve szegénysége. Ehhez képest alakították ki az új gyógymódot. Azelőtt a fagyott testrészt hóval dörzsölték s fokozatosan melegítették fel. *Sokkal helyesebbnek bizonyult a gyors eljárás.* A lényeg az artériák görcseinek megszüntetése s erre a legalkalmasabb a mesterséges láztermelés a szervezetben, mert ezáltal a vérkeringés meggyorsul, a vér nyomása nagyobb s így el tud hatolni a fagyott testrészbe is. Az új gyógymódot kipróbálták és az igen szép eredményeket hozott.

Honnan származik a lótenyésztésben a „lipicai" megjelölés?

Mikor Bécset Ausztriával együtt bekebelezték a nagynémet Birodalomba, a hivatalos közegek átvették a Bécsben levő világhíres spanyol lovaglóiskolát is. A német védelmi gondoskodott arról, hogy ez az intézet a legteljesebb mértékben megmaradjon azon a fokon, amellyel világhírét szerezte. Kevesen tudják, hogy a lótenyésztésben és elsősorban a bécsi iskolában a lipicai méneket képzik apaállatokká. Honnan származik ez a lipicai név? Lipizza egy kis városka a Karszton, négyszáz méter magasságban fekszik és két óra járásnyira van Triesztől. 1850-ben alapítottak ott egy ménest, amelyben főként arab-spanyolvérű lovakat tenyésztettek. Miután az első világháború után Lipizzát is át kellett adni az olaszoknak, a ménest az osztrákok 1918-ban a stájerországi Köflach mellé helyezték el, de onnan továbbvitték Hoftauba, a Cseh-erdőbe.

Az itt tenyésztett mének négyéves koruk betöltése után kerülnek a bécsi lovaglóiskolába. Itt a legkiválóbb lovasok oktatják azokat a legmagasabbra, amit lovaktól ember valaha is elvárhat. Olyan mesterek törik be itt a lovakat, akik egész Európában a legszakszerűbben képzett emberek és a lovak természetrajzával, szeszélyeivel annyira tisztában vannak, hogy meglepetés sohasem érheti őket. Száz és száz fortélya van annak, hogy egy ló betörjön és megtanuljon az embernek engedelmeskedni. Ezt végzi a bécsi lovagló iskola, amely még a lovaglóolimpiászon is verhetetlennek bizonyult. Ezt az intézetet is el kell könyvelnünk ismereteink nagykönyvébe....

4000 éves szerszám

A szászországi Borna közelében a kotrógép egy jókarban lévő szerszámot hozott felszínre éspedig egy 28 cm hosszú és 2 cm vastag szürkészöld palaszerszámot, amely kb. 4000 évvel ezelőtt a fa, csont és bőrnemű anyagok feldolgozásánál simítóeszközül szolgált. Régi krónikák szerint a lelet helyén egykor Hatzdorf község állott. Valószínűleg e község tparosának valamelyik műhelyéből maradt vissza ezen ősrégi szerszám. Mivel azonban e községről 1424 óta semmiféle okirat sem tesz említést feltételezhető, hogy az említett község már jóval régebben, *pár ezer esztendővel ezelőtt eltünt a föld színéről.* Az érdekes leletet múzeumba szállították.

Világ Tükre...

Spinoza és a zsidók

Érdekességek az ujabb Spinoza-kutatásból

Spinoza atyja az amszterdami gettóhoz tartozott, de túl szegény volt ahhoz, hogy fiát kereskedelmi mesterségre adja. Igy tehát rabbit akart csinálni belőle. A fiatalember azonban elmenekült a talmudiskola áporodott légköréből, sőt hevesen támadta a zsidóságot, miért is az amszterdami zsidó hitközség kitaszította őt a hívők közül sőt 1656. július 27-én kimondta Spinoza számüzetését. Igy lett Spinozából földhözragadt üvegköszörülő és ebben a környezetben született meg filozófiai munkája.

Az újabb kutatások kideritették, hogy Spinoza híres lencseköszörüs volt és hogy a fenti adatok sem egészen fedik a valóságot. Ezek az adatok ugyanis az amszterdami városi irattárban vannak, mig most más helyen egészen másként hagzó adatok kerültek elő. Ezek szerit Spinoza atyja igen tekintélyes kereskdő volt és fia, akit Baruchnak hivtak, már 13 éves korában belépett atyja üzletébe inasnak, két éven át dolgozott s akkor szállt szembe a zsidókkal, akik tényleg számüzték. Spinoza azonban nem tudta levetni zsidó származásának külső tulajdonságait, mert első művei álnéven vagy név nélkül jelentek meg s valamennyiben volt néhány szakasz, amelyekben a zsidóság elleni „bünei" fölött sajnálkozását fejezte ki. Rendkivül gyáván viselkedett, mert végül is sok eredeti álláspontját feladta és ha a régi torát támadta is, a helyébe újat szerkesztve, megmaradt annak, amire vére és multja predesztinálta.

A németek most az újabb adatok nyomán a maguk egyenes módján megállapitják, hogy Spinoza számüzetése nem változtatott a bölcselő általános felfogásán. Nem hiába dicsőitették müveit 1927-ben a zsidó tanárok a moszkvai egyetemen, illetve kommunista akadémián. Ők maguk deritették ki, hogy Spinoza pillanatra sem tekinthető zsidóellenes elemnek és az ő példája igazolja, hogy a zsidó soha sehol asszimilálódni nem képes.

Egy szigetlakó érdekes javaslata:

a kereskedők és bankok csak annyi haszonnal dolgozhassanak amennyi fenntartásukhoz elegendő

Állitólag, az aki ezt javasolta, egyáltalán nem bolond, sőt valóságos kis külön birodalom megalkotásával bebizonyította rendkivüli tehetségét a maga szakmájában. Egy *Spencer* nevü uriember, aki az Antillák *Tortona* szigetén él hatvanad magával, tényleg példát szolgáltat arra, hogyan lehet jól gazdálkodni és embertársait szeretni. A következőket közli róla és otthonáról a svéd tudósító.

A szigeten huszonhárom pompás kis házban hatvanegy ember él. Valamennyien halászattal és a korall feldolgozásával foglalkoznak. Egyetlen papjukat jól eltartják, egyetlen kereskedőjük pedig Spencer úr, intézi a halászok készitményeinek elközvetitését. Kölcsönöket folyósit, általában az összes pénzügyi műveleteket ő bonyolitja le. Októberben zárja „üzleti évét", tavaly 9677 dollár tiszta hasznot mutatott fel, ebből ezerötszázdollárt a maga létfenntartására használt fel, a többit szétosztotta a hatvan ember között.

A kisember megtámadja a „mamutokat"

Spencer most megszólalt és erősen megtámad egy sereg angol nagyvállalatot, többek között a *D. H. Evans és Co, Dickens* és *Jones*, valamint más vállalatokat, amelyek százezertől hatszázezer fontig terjedő évi nyereséget értek el és e nyereséget úgy könyvelte el, hogy abból kizárólag az államnak és néhány részvényesnek volt haszna. Spencer nem kevesebbet akar, mint hogy *a részvényforgalmat töröljék el, a haszonkulcsot szállitsák le olyannyira, hogy a vállalat a maga fenntartása céljaira tartalékolhasson, de azontúl ne tudjon hasznot felhalmozni.* „Londonban egyik bank a másik hátán van s ezek az intézetek óriási kamatra adnak pénzt. Le kell rombolni ezeket, hiszen súlyosan visszaélnek a köz bizalmával!"

Téved, aki azt hiszi, hogy Spencer ötletét megmosolyogták a britek. Nem! Heves viták, értekezések, válaszok és viszontválaszok keretében tárgyalják a dolgot és a legérdekesebb az, hogy — *igen sokan igazat adnak a szigetlakónak, aki az egyik angol lap szerint „feltámasztott" egy ördögöt, aki a szárnyait bontogatja...*

Egyszer támadták Itáliát délfelől

akkor is 18 évig tartott az előzönlés

Egyik amerikai folyóirat hosszú tanulmányt közöl az angolszászok közös hadviselésének módjairól és nem takarékoskodik a panaszokkal vagy felháborodott szemrehányásokkal, mert Olaszországban az odaküldött hatalmas erők semmire sem mennek. A lap megirja, hogy a világ joggal mosolyoghat ezen a kudarcon. Bár az angolszász hadviselési mód mindig abban állt, hogy kezdetben semmit, a végén mindent jelszóval a felkészülés idejére a veresógek sorozatát kell elviselni, ez esetben „holtpontra" jutott ez az elv és ez a holtpont a szövetségeseknek rengeteg emberéletbe és pénzébe került.

A szovjet Tass ügynökség is megszólalt, valószinüleg nem a saját kezdeményezéséből és azt jelenti, hogy Moszkvában az elszenvedett nagy veszteségek miatt gyors tehermentesitésre van szüksége, amely ha be nem következik, a nagyvonalu előretörés ellenére, sőt éppen ezért katasztrófa áll be a keleti arcvonalon.

Ezzel is foglalkozik a már emlitett lap, amely a cikkét igy fejezi be: „A történelem bizonyossága szerint Itáliát délfelől sohasem tudták eredményesen támadni. Csak egyszer sikerült Szicilián keresztül Nápolyt délfelől elfoglalni, mégpedig 1411 évvel ezelőtt, mikor Belizár és Narses a gótok ellen harcoltak. Akkor is 16 évre volt szükség, mig eredményt érhettek el.

Gomba mint baktériumölő

Hosszú kutatás után az egyik német kutatónak, névszerint Dr Morellnek, sikerült alacsonyfajtájú gombákból olyan ujszerű gyógyszert előállitani, amelynek septicségével számtalan baktérium elpusztitható. Az új gyógyszer, amelyet dr Morell Németországban elsőnek készitett, gyártásra készen áll és mint präparátum kerül majd forgalomba. Dr. Morell készitménye német orvosi körökben nagy érdeklődést keltett.

Milyen lehet Európa képe a háború után?

A kisnemzetek megmaradnak?

Sok és alapos vita folyik manapság ama kérdés körül: a nagyhatalmak gigantikus mérkőzése közben megsemmisülnek-e az európai kisállamok, vagy megmaradnak és tarkabarka mivoltukkal továbbra is az önálló, független élet jogosságát hirdetik földrészünkön? A kérdéshez most a szakavatott ember tollával nyul hozzá dr. Walter Schneefuss német egyetemi tanár, aki az alábbiakban fejti ki véleményét.

Vannak beolvaszthatatlan nemzetek

Az európai történelem száz esztendő óta a nemzeti gondolat jegyében állt. Alig egy-kétmilliós népek is arra törekedtek, hogy önálló nemzeti életre rendezkedjenek be. Az elmult században az azonos népek vagy népcsaládok egyesülési törekvése is érvényesülhetett. *Ez a törekvés különösképpen Délkelet-Európában mutatkozott.* Az egyesülési törekvés bizonyos területátalakításokat eredményezett. Népességének másutt való felfedezése miatt alakult ki az önálló *görög* állam 1830-ban, *Románia* is megszerezte a maga véreit a Balkánról 1861-ben, *Bulgária* is ugyanezt tette 1878-ban. Az 1912-es és 13-as balkáni háborúk nyomán a törökök uralta területekről számos más balkáni állam ragadta ki a maga véreit. *Végül Albánia is megkapta önállóságát.* Ezekben a kisállamokban igen boldog és megelégedett, sőt az egész kontinensi közösségre feltétlenül előnyös élet folyt, leszámítva azt a körülményt, hogy *a kisebbségeket egyik állam sem küszöbölhette ki.* Mivel azonban a nagy államok folyton nagyobbszabású, saját ügyeikkel voltak elfoglalva, nem volt módjuk ezt a kérdést is felelősségteljesen rendezni és így a kisebbségek aránytalan elosztása idővel súrlódásokhoz vezetett. Kiderült, vannak kis népek, melyeket sehová sem lehetett beolvasztani, mert ezeknek is megvan az igényük az önálló életre.

Hogyan alakul a helyzet a háború után?

A tudós véleménye szerint bárki nyerje is meg ezt a háborút, Európa arculatát nem változtathatja meg. *Sohasem lehetett a svájciakat Romániába, vagy a bolgárokat Észtországba telepíteni,* mert ez végzetes zavarokat okozna. Ott kell tehát hagyni minden kisnemzetet a helyén, s a nagyhatalmak egyedüli feladata, hogy a kisállamokkal való gazdaságpolitiki összeköttetéseiket kimélyítve, **alkalmat adjanak** nekik a fejlődésre és biztonságos életre. Ha a parasztnak van pénze, akkor az egész országnak van, — igy szól a közmondás, amit Európára is lehet vonatkoztatni: — ha egy földrészen a kisállamoknak van szabadságuk, ez a szabadság az egész földrész közös kincse lesz.

Nagyon szépen meglesz tehát egymás mellett a dán királyság és a Német Birodalom, Finnország és a svéd nép, vagy délen Szerbia és Románia.

Mégsem jó, ha a férj és feleség is dohányzik

A németek „Raucherehe"-nek hivják az olyan emberek házasságát, akik mindketten erősen dohányoznak. Megcáfolhatatlanul kimutatták, hogy mig száz nemdohányzó házasságból átlagban 3.1 százalék gyermek származik, a dohányzóknál ez az arány csupán 0.66% Az orvosok arra is rájöttek, hogy az erősen dohányzó asszonyoknak erről való leszoktatása révén a termékenység nagyon is fokozható. A dohányzó anya teje tele van nikotinnal és a gyermek ettől a tejtől kapja állandó bél- és gyomorhurutjait. Az anya tehát jól teszi, ha tartózkodik a dohányzástól, mert akkor a gyermekét megóvja igen jelentős szenvedésektől.

Egy állam visszaperel 12.000.000 dollárt —

amit egy szigettulajdonosnak fizetett ki

1937-ben, két hónapig folyt az üzleti harc az Egyesült Államok és *Thomas* tőzsdetag között egy 700 méter hosszú, 660 méter széles köralaku korallzátony birtokáért, végül az USA kormánya kiállított Thomas részére egy tizenkétmillió dolláros csekket.

A tizenkétmilliós korallzátony, amelynek gazdasági értéke egyetlen dollárt sem ér, de most világhirnévre jutott, a Phönix-szigetektől keletre, *Maiden* és *Starbuck*-padok között található a déli szélesség 3, valamint a keleti hosszuság 156 foka alatt. Neve nincs illetve nem volt 1937 május 17-ig. Ennek a napnak délelőttjén Thomas megkapta a csekkjét, a sziget pedig a nevét, s lett ezentul A. P. B. 11 ami annyit jelent, *Air Pacific Basis No. 11,* vagyis az Egyesült Államok 11-es számu csendesóceáni légikikötője.

Ez voltaképpen meg is magyarázza a különös harc okát. Harc keletkezett, azért, mert az USA sajnálta a tizenkétmillióját egy haszontalan zátonyért, Tomas viszont tulajdonjogára hivatkozva, nem ijedt meg, mikor a kormány kisajátitással fenyegetőzött. Olyan területet, birtokot, melyen az amerikai állampolgár hozzátartozója van el temetve, nem lehet kisajátitani. Igy tehát az eredetileg felajánlott két milliót felsrófolták s a névtelen zátonyon máris betonkeverőgépek és szurokolvasztó kemencék kezdtek dolgozni.

Regényes múltja van az A. P. B. 11-nek. Az ezerkilencszázas években az Egyesült Államok nem tudván mit kezdeni a csendesóceáni birtokaival felhivást tett közé, hogy eladja a szigeteket azzal a feltétellel, hogy az uj tulajdonosok kókusztermelést kezdenek rajtuk. Potom áron vehette bárki a többezer kilométer távolságban fekvő szárazföldeket, de bármennyire is kinálták, nem kellettek senkinek sem.

Most az A. P. B. II. körül újabb fejlemények adódtak. Az USA visszaperelt a tizenkétmillió dollárt, mert kiderült, hogy a hivatkozott törvény már régen hatályát veszette és a kisajátitást mégis végre lehetett volna hajtani. A nevezetes támaszpont körüli harc tehát újra fellángolt...

MAGYARSÁG

Szerkesztő:
MESZLENY MIHÁLY PÁL

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. kerület, Hunyadi János-út 2. szám.
Telefon: 156-010.

Levélcim: Budapest, 2. Postafiok 55. Éjjeli szerkesztőség: Budapest, VIII. kerület Gyulai Pál-u. 14. Telefon: 145-542, 145-543. Előfizetési árak egy hóra 5.60 P, negyedévre 16.— P. Egyes szám ára hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér. Postatakarékpénztári csekkszámla 28990. Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Nyomatott a Centrum Kiadóvállalat Rt. körforgógépein, Budapest, VIII., Gyulai Pál u. 14. sz. — Felelős: Czollner László

MŰVÉSZET

Svanholm Set ária- és dalestje

Majdnem egy hónapos késedelemmel, de mégis csak megérkezett hozzánk Svanholm Set, zeneközönségünk elsőszámú kedvence. Amikor a sápadt, szőke művész kedves, közvetlen mosolyával megjelent a dobogón, a szép emlékek alapján máris óriási ünneplésben részesült és a közönség tüntető szeretete a műsor folyamán lavinaszerüen növekedett. Egyszerű, finom, tulzásoktól mentes megjelenéséről, mosolyáról, felvillanó és elboruló tekintetéről, csendes magábamélyedéséről és fellángoló lelkesedéséről külön tanulmányt lehetne irni, nem azért, hogy az ellágyult női szivek végleg elolvadjanak, hanem, mert mindez annyira azonos, annyira egybevág zenei l é n y é v e l, e l ő a d á s a modorával, elbüvölő, muzikális hangjával.

Műsora első virágait a zene hatalmas német törzséről, Bach, Beethoven, Mozart, Bramhs dalaiból gyüjtötte össze, a második részben pedig a fa távolabbi ágaihoz, Grieghez és Sibeliushoz hajlott hogy végül visszatérjen nagy szerelméhez, Wagnerhez. Ezek a gyöngyszemek hiven tükrözték vissza a nagy művész gazdag lelkivilágát, hangjának nagy terjedelmét, kifogástalan, finom csiszoltságát, meleg tiszta tónusát, természetes könnyedségét, lélekből fakadását. Ugy dalolt, mint egy madár, boldogan, hogy dalolhat, hogy a sok szépséget felszabadithatja magából, hálásan Istennek ta nagy adományért.

Mennyi napsugaras huncutság, báj és mosoly csillogott szemében és hangjában Grieg: „Mens jeg venter" című dalának szárnyra bocsátásakor! Milyen tavaszi illat, lelkes lobogás csapott ki szivéből Grieg „Ein Traum"-jának elhangzásakor! Hogy kibuggyant belőle a nagy Wagner-énekes a „Gralserzählung" felszabadult büszke hangjában!

Csoda-e, hogy a közönség nem akarta elengedni, hogy versenyre kelt elbájoló bőkezüségével, dalolni vágyásával. A közönség nem engedett és a művész boldogan engedett. Amikor pedig a kisérő Ferencsik János kidőlt, maga cipelt vissza egy széket és ült a zongorához, s ha nincs a szigorú, kérlelhetetlen zárórarendelet és a Vigadó elsötétitésével el nem zavarják a tomboló közönséget, talán reggelig tartott volna a szeretet e kedves versenye.

(PEN-NÁR)

Kiállítók és önjelöltek

Az utóbbi idők eléggé nem kárhoztatható divatja, hogy a művészek szinte iparszerüleg rákaptak az egyéni kollektiv kiállításokra. Ennek az a vége, hogy olyanok, akik a nagy kiállításokon szóba sem jöhetnének, minden komolyabb ellenőrzés nélkül jutnak nyilvánossághoz. Ehhez a rendszerhez még egy rossz szokás járult, amely elsősorban az Alkotás Művészházban vált a kiállítások kisérő tünetévé, az tudniillik, hogy a kiállítók a katalógusban mindjárt méltatást is kapnak. Ezt a rendszert, amely szinte a kritikát akarja befolyásolni, már egy izben kifogásoltuk, mert némi egyéni propagandaizt érzünk ki belőle. Még ellenszenvesebb az a mostanában lábrakapott divat, hogy a katalógusban maguk a művészek adjanak jellemzést önmagukról. Ezzel már végleg átlépik a jó izlés határát! A nagy mester nyilatkozata saját művészetéről lehet érdekes, esetleg lehet találó is, de az apró-cseprő epigonok önmagukról kiállitott többé-kevésbbé hizelgő bizonyitványai nem érdekelnek bennünket.

Már a mult hónapokban is előfordult, hogy az Alkotás Művészház egy kiállitója, mint állitólagos esztétikus, magvatlan fejtegetést bocsátott közre a katalógusban, amelyben — ha lehet — még nagyobb szellemi zürzavarról tett tanuságot, mint kiállitott müveiben. Laposan, tudományos felkészültség és gondolkodásbeli mélység nélkül járta a torz filozófia útját, s ködtel akarta megvilágitani a ködöt. Rádupláz erre most az Alkotás Művészház egyik újabb kiállitója, Kovács Béla, ki egyenesen azt irja magáról, hogy a párisi Salon indepente kiállitásán 12.000 „müalkotás" közt „felfedezték", s azt irták róla, hogy a legnagyobb művészek közt a helye.

Tetringettét, ez nem kis dolog! „Lássuk hát! Valljanak a müalkotások!" — amint a szerző mondja az előszóban.

És az alkotások vallottak!... De nem azt, amit a szerző ir az előszóban. Sőt, ellenkezőleg, bevallották a szerző utánérzését, kicsiségét, zürzavarosságát és erőltetettségét! Fantasztikus cimek alatt értelmetlen, torz vonaglások, párisi szürrealista nyakatekertségek: egy szikra eredetiség nélkül. Hogy a művész urat a „Les artistes musicalistes" tagjai sorába választották? Ismerjük őket, volt hozzájuk szerencsénk évekkel ezelőtt, de nem kérünk belőlük.

Kissé több komolyságot, önjelölt uraim, ezekben a nehéz időkben!

Gáborjáni Szabó Kálmán, a másik kiállító, mindenesetre közelebb áll hozzánk, mint önjelölt kollégája, de ezzel még nem mondtunk sokat. Félszáz képe közt úgyszólván egy sincs, amely ne a Szönyieskedő divatpiktura útjain haladna. Kompok, lovak, sok-sok viz, s a vizen sok-sok fény, de mind egytől-egyig á la Szönyi, néha egy-egy kacsintással Márffy felé. Egy szikrányi eredetiség több volna!

A velük együtt kiállító szobrásznak a nevét sem iktatjuk ide, annyira dilettantizmus az, amit csinál.

Az uj „Nyolcak" kiállitása

Ezek a nyolcak voltaképpen *tizenhatok* nyolc festő és nyolc szobrász, kik *Gerevich* és *Kopp Jenő* kebelében lágyan elhelyezkedve tömörültek Isten tudja hányadik művészcsoporttá és immár ötödször állnak ki műveikkel igy csoportosan a közönség elé. Ha végigszaladunk a névsoron, a társaság heterogén volta azonnal szembetünik. Miután a jól bevezetett társaság kiállításának megnyitásáról a rádióban is kapott helyszini közvetitést, de ezúton magyarázatot is kaptunk a feltünő körülményre, hogy tudniillik ezek a művészek többnyire „római-díjasok". Igy már értjük a dolgot, a rádiót is...

A nyolc festő közül négyen emelkednek ki, ezek: *Heintz Henrik, Jeges Ernő, Udvary Pál* és *Varga Nándor Lajos*. Ezenkívül szerepelt a kiállításon az orosz harctéren hősi halált halt *Szabados Jenő*, aki szintén a társaság tagja volt.

Hogy az utóbin kezdjük, Szabados Jenő tagadhatatlan tehetség, akinek tiszta festői vénája és derüs látása a legszebb igéret volt, amelyet csak korai halála tett beváltathatalanná. Viszont a rádióközvetités alkalmával elhangzott *Von Goghgal* való összehasonlitás nem találó. Nekünk egyébként sem Van Gogh-fiókákra van szükségünk, hanem saját útjukat járó, keménykötésü magyar mesterekre. Szabados Jenő nem volt Van Gogh, de nem is lett volna, ha életben marad: sokkal tehetségesebb volt annál, hogy a nemzetközi sznobok bálványainak *utánzója* legyen.

Heintz Henrik az, aki valami prerafaelita-szerü stilussal kezdte, mindinkább feloldódik az őszinte festőiségében, amely kompozicióiban is érvényesül. Ő is szereti a lovakat, s ezek egyelőre meglehetősen uralkodnak történelmi kompozicióin, ez azonban mit sem von le a kifejezésbeli és festői értékből.

Jeges Ernő freskóvázlatai zárt kompoziciójukkal és eleven színskálájukkal, valamint erős térhatásukkal e művészünket legkomolyabb falfestőmestereink egyikévé avatják, bár előszeretete a tul sokalakos kompoziciók iránt — aminek következménye a monumentalitás hiánya —, valamint a stilusával összhangban nem álló, kissé bizonytalan rajza a belső térképezés szempontjából nem előnyös.

Udvary Pál ezúttal nem képviselte magát saját színvonalán, bár halászai most is kvalitást mutatnak. *Varga Nándor Lajos*, a gyakorlott grafikus különösen bravúros akvarelljeivel tünik fel.

A többi négy festő közül *Hincz Gyula* egészen kiesik ebből az együttesből, darabosságai és elnagyolásai bántók. Ő már csak a KUT-hoz illik, itt anakronizmusnak tetszik. *Kaveczky Zoltán* lehet, hogy jobban is tud, de itt kiállitott képei bizony gyengék. *Bartha László* és *Iván Szilárd* pedig azt folytaják, amit *Bernát Aurél* már már lassan elhagyott. Kár' Örülünk, hogy már ő is abbahagyta...

A szobrászok sokkal egyenletesebbek. *Abonyi Graniner* Vetkőzője és Ősmagyarja *Antal Károly* csikai és *Kőrösi Csoma Sándor* vázlata, *Boldogfalvi Farkas* Teleki Pálja, *Csues Ferenc* érmei, *Ispánki József* Bethlen Gábor-domborműve ismert, sőt elismert művek. Érdekések *Madarassy Walter* középkorias hangulatu alkotásai is. *V. Szabados Bélának* egy finom női feje ragadott meg. *Szomor László* — éppúgy, mint Hincz — kiesik az együttesből.

Kampis János

Shakespeare, Wagner, Moliere, Vörösmarty, Schiller és Szagorcsinoff a szófiai Nemzeti Szinházban

Szófiából irják a *Magyarság* művészeti szerkesztőjének:

A szófiai Nemzeti Színházban sikerrel mutatták be *Richard Wagner*, a halhatatlan német zeneköltő *Rajna kincse* című operáját *Hans Meissner* majnafrankfurti főintendáns vendégrendezésében. A frankfurti színházak főintendánsa annakidején Budapesten a *Wallensteint* rendezte. Wagner rendezését Szófiában a sajtó és a közönség a legnagyobb elismeréssel fogadta. A szófiai Nemzeti Színház igazgatója, *Vladimir Poljanoff* ebben az évadban Wagner remekművén kivül a többi között színrehozza *Schiller* Orleánsi szűzét, *Victor Hugó* Hernaniját, *Shakespeare* Hamlet és A vihar című művét, *Knut Hamsun* A birodalom küszöbén című színművét, valamint a Tartuffe című *Moliére*-komédiát. Még ma is nagy sikerrel szerepel a műsoron *Vörösmarty Mihály* Csongor és Tündéje. Az eredeti bemutatók közül a legnagyobb sikert az *Ilija keze* című színmű aratta, amelyet *Sztojan Szagorcsinoff* irt. Szó van arról, hogy Szagorcsinoff színművét rövidesen az egyik budapesti színház is bemutatja.

Pirandello-bemutató Kolozsvárott

A kolozsvári Nemzeti Színház legközelebb bemutatja *Luigi Pirandello* olasz iró *A becsület gyönyöre* című komédiáját.

Az Operaház főrendezője rendezte Zilahy Lajos uj filmjét

Zilahy Lajos „Valamit visz a viz" című regényének filmváltozata rövidesen a budapesti közönség elé kerül. A szokatlan műgonddal készült filmujdonság külön érdekessége, hogy azt Operaházunk főrendezője, ifj. Oláh Gusztáv rendezte. A Zilahy filmben Anada szerepét Karádi Katalin játsza, partnere pedig Jávor Pál. Itt emlitjük meg, hogy rövidesen még egy Karádi-film kerül bemutatásra Budapesten. Ennek a filmnek „Boldog idők" a cime, rendezője Rodriguez Endre, a két főszerepet pedig Karádi Katalin és Ajtay Andor játsza.

Kiskapu

SVANHOLM SET január 13-án, csütörtökön lép fel a Tannhäuserben. Ebből az alkalomból nem a legőszintébb gyönyörüséggel nézik az Operaház szinlapján a következő esetlen rövidités: „Szövegét és zenéjét irta Wagner R."? Miért nem Richard? Vagy miért nem egyszerüen csak — Wágner?

NÉMETH MÁRIA cimszereplésével pénteken az „Aida" kerül szinre a Magyar Müvelődés Házában.

SHAKESPEARE, GOETHE és a gyorsirás — ez a cime Wagner József dr. tanügyi főtanácsos előadásának, amely a magyar gyorsirók országos szövetségének keddi felolvasóülésén hangzik el.

A BERINI SCALA jelenleg a Halensee Palastban vendégszerepel és műsorában a magyar Dell Adani táncospár is fellép.

CZIFFRA GÉZA „A veszélyes angyal" cimmel vigjátékot irt, amelyet a berlini katonaszinház mutatott be.

NÉMETH ANTAL, a Nemzeti Szinház igazgatója állitólag emlékiratain dolgozik.

CSERESZNYEVIRÁG a cime annak a francia filmnek, amely Maurice Dekobra „Joshivara" című regényéből készült. A filmet a Hunniafilmgyár kölcsönzője hozza forgalomba.

A MAGYAR AMATŐRFILMESEK SZÖVETSÉGE klubjában vendégül látta a filmoperatőröket. A filmoperatőrök és az amatőrök ezalkalommal először gyültek össze, hogy egymás munkáját közelebbről megismerjék.

AZ ELFÉRHETETLEN ASSZONY a cime Vámhelyi Ferenc és Balázs Gyula operettjének, amelyet február 9-én mutat be a kolozsvári Nemzeti Szinház.

A VIDÁM SZINHÁZ a „Ballépés jobbra" nem lankadó sikerére való tekintettel elhatározta, hogy a rövidesen bekövetkező kétszázadik előadáson kicseréli a sorozatos előadásokon talságosan igénybevett diszleteket, butorokat és ruhákat.

ÁRTATLANUL KEZDŐDÖTT a cime Johannes Heesters uj filmjének, amelynek zenéjét Peter Kreuder szerzette.

CHRISTIAN ANGÉLA sikeresen ugrott be a hirtelen megbetegedett Csikós Rózsi szerepébe „A királynő csókjában". A szinház igazgatósága az előadást megmentő szinésznőt esténként száz pengős „jutalomfellépti díjban" részesiti.

A KÉVÉ cimü gazdasági hetilap éles támadást intéz a filmcsillagok ellen, akik egy-egy filmért 30—50.000 pengős gázsit kérnek. A lap szerint számos kitünő közgazdasági tényező egész évi jövedelme sem több annál, mint amit a népszerü filmszinészek kapnak egy filmért.

MARTIN PÁL, a Németországban dolgozó kitünő magyar rendező Hollandiában forgatja uj filmjét, amelynek „Életem regénye" a cime és hőse egy vidéki körorvos.

SPORT

Az ökölvivó CsB állása a második forduló után:

A) csoport: 1-2. BTK 10:6, 2. 1-2 WMTK 20:12, 2. 3. SzVAK 2:14, 0. B) csoport: 1. FTC 20:12, 2. 2-3. BVSC 6:10, 0. 2-3. BSzKRT 6:10, 0. Jövő vasárnap a következő mérkőzéseket vivják: BTK—SzVAK, BSzKRT—BVSC.

Vörös Dezső, a WMTK ökölvivószakosztályának intézője megóvta Váczi leléptetését.

Pénteken este fél 7-kor: Rihetzky—Bóbis visszavágó mérkőzés

A Birkózó Szövetség VI. meghivási versenyét még az eddiginél is nagyobb érdeklődés előzi meg. A pénteken este fél 7-kor a Sportcsarnokban sorrakerülő versenyen csap össze ugyanis újból a legerősebb és legkeményebb magyar birkózó Riheczky János legtechnikásabb versenyzőnkkel Bóbis Gyulával. A két örökös magyar bajnok legutóbbi találkozása nem hozott döntést, mert Matura Mihály vezető biró a szabálytalankodó Rihetzkyt a 14 percben leléptette. Azóta Rihetzkyt a fiatal Növényi és a roppant erejü Mángó WMTK legyőzésével szerzett magának „tekintélyt", Bóbis ellenben egy tifuszoltáson esett át, ami miatt az elmúlt vasárnap nem is indulhatott. Mostmár azonban teljesen rendben van Bóbis is és bizakodva készül roppant erejü 100 kilós ellenfele ellen. Az bizonyos, hogy nagyon kemény harc lesz, de a győztest megjósolni szinte lehetetlen. A Rihetzky—Bóbis páron kivül még 12 kiváló bajnok birkózót hivott meg a MBSz a péntek esti viadalra. Közülük Sóváry (UTE), Kovács MÁV Előre, Gaál és Szalisznyó Cegléd, Mihályfi Debrecen és a kétszeres főiskolai bajnok Kilián (Testnevelési Főiskola) nevét emeljük ki.

Szombaton este Csiszár újból szorítóba lép s ellenfele Farkas lesz

Csiszár Ferenc Magyarország sokszoros középsúlyú professzionista bajnoka jan. 15-én szombaton este a Nemzeti Sportcsarnokban fél 7 órai kezdettel rendezendő mérkőzésen megmérkőzik legkeményebb és legnagyobb riválisával, Farkas Sándorral, akit a sportvilágban kemény harcmodoráról és erőszakosságáról „Ordas"-nak ismernek. Farkas hosszú időn át „örök eltiltás" alatt állt, mert súlyos szabálytalanságok sorozatát követte el s most harctéri sikereiért a MÖSZ kegyelmet adott neki. Első mérkőzését, mint professzionista Konkoly ellen vivta meg, akit már a 4-ik menetben kiütött s vállalta Csiszár elleni mérkőzést. Erre a mérkőzésre az egész sportvilágban óriási az érdeklődés, mert a két nagy ellenfél hosszú évek óta először találkoznak, mint professzionisták.

A szombati professzionista ökölvivó verseny „nemzetközi" jellegü lesz, mert a kiválóan szerepelt franica ökölvivók is szerepelnek. Igy az eddig veretlen Cointreux Kid Regot és előbb lép a budapesti szorítóba, a jól ismert párisi középsulyu Denise Prospero bajnok, akinek eddig 230 mérkőzése volt. Ezenkivül szerepelnek a legkiválóbb hazai versenyzők is.

Musilek Márta nyerte a német műkorcsolyázó bajnokságot

Münchenből jelentik: A német hölgykorcsolyázó bajnoki versenyt harmadízben a bécsi Musilek Márta nyerte Pawlik Éva, Jell Inge, Müller Madeleine és Olbricht Gudrun előtt.

Magyar teniszversenyző sikere Lisszabonban

A lisszaboni Estorilban rendezett nemzetközi teniszversenyen a következő eredmények voltak: Férfi egyes: Rurac (román)—Gentien (francia) 6:2, 6:1, Szávozd (magyar)—Cobsutz (román) 6:3, 6:2, Cochet (farncia—Boter (spanyol) 6:0, 6:1.

Vegyes páros: Cantarina, Cochet—Rurac, Roquuete 6:4, 6:1.

A Drammenben rendezett gyorskorcsolyázó versenyen az 500 méteren a fiatal finn Hodt győzött 44.4 m-pes idővel győzött a világbajnok Engnestangen előtt (45.1 mp.), továbbá megnyerte a 3000 méteres számot is 5:17.6 perces idővel ugyancsak Engnestangennel szemben (5:17.8.)

A Hitelbank nyerte a pénzintézeti liga kardcsapatversenyét

A Pénzintézeti Sportegyesületek Ligája vasárnap délelőtt rendezte a Bankliga vivotermében dr. Simonsics Elemér vándordijas bankközi kizárásos kardcsapat versenyét négy együttes részvételével.

Eredmények: 1. Hitelbank 2 győzelem, 2. Pénzintézeti Központ I. 1 győz. 3. Ker. Bank 1 győz. 4. Pénzintézeti Központ II. győzelem nélkül. A Hitelbank csapatának eredményei: Hitelbank—Kerbank. 13:3, Hitelbank—PK. 12:4.

Kállay Miklósné ma 18 óra 30 perckor rádióbeszédet mond

Kállay Miklósné, a miniszterelnök hitvese ma 18 óra 30 perckor Budapest I. hullámhosszán beszédet mond. A miniszterelnök felesége felhívást intéz a magyar női társadalomhoz, hogy figyelmükbe ajánlja az önkéntes női honvédelmet. A ma dúló háborúban, amikor a katonai front mellett a végső győzelem kivívásának egyik hathatós eszköze az úgynevezett egységes belső front, magától értetődően ebben a belső frontban sok olyan feladat van, amelynek megoldása a nőkre vár. Kállay Miklósné ebben a szellemben és értelemben kíván fordulni a magyar nőkhöz mai rádióüzenetében, hogy ismertesse ezeket a nőkre háruló nemes feladatokat.

Szigorúan megbüntetik a zárórarendelet megszegőit

A főkapitányságra több feljelentés érkezett kávéház- és vendéglőtulajdonosok ellen, akik még a régi egyórás záróra idején túlléptek a zárórát és helységeikben hajnalig mulatoztak a vendégek. A főkapitány utasítására szeptember 22-én, az egyórás záróra utolsó napján *két helyen is tartottak razziát a detektívek és megállapították, hogy a feljelentések adatai megfelelnek a valóságnak.* A Belvárosban, a Magyar-utca elején levő Kaszinókávéházba hajnali négy óra tájban érkeztek a detektívek. A kávéház redőnyeit már lehúzták ugyan, a helységből azonban zene hallatszott ki az utcára. A detektívek becsöngettek a kapun és a kávéház udvari bejáratán mentek be a helyiségbe.

Egy szeparéban

nyolctagú társaságot találtak, akik cigány mellett szórakoztak.

A detektívek megjelenésére a cigány abbahagyta a muzsikát és a társaság riadtan el akart menekülni, a detektívek azonban útjukat állták s igazoltatták a mulatozókat. Megindult az eljárás a kávéház tulajdonosa, *Gergely* Miklós ellen, záróra túllépése miatt. A IV. kerületi rendőrkapitányságon dr. *Tartally* József rendőrfogalmazó ma délelőtt ítélkezett a zárórakihágási ügyben. Gergely Miklóst 60 napi elzárásra és *2000 pengő pénzbüntetésre ítélték.*

Ezen az éjszakán a detektívek a József-utca 60. számú házban lévő Józsefvárosi-kávéházban is jártak. Ott a kávéház pincéjében mulatozott egy hattagú társaság. *Azok is cigány mellett szórakoztak és egymásután húzatták a divatos nótákat.* Nyolc üveg pezsgőt fogyasztottak már, mikor a detektívek meglepték őket. Mind a hat mulatozó ellen megindult az eljárás, de felelősségre vonják *Tonka* Józsefet, a kávéház tulajdonosát is. Ebben az ügyben ma délben hirdetnek ítéletet a VIII. kerületi kapitányságon.

Szombathely nem ad többé illetőséget beszivárgott zsidóknak

SZOMBATHELY, október 1.

Igen érdekes közgyűlési határozatot terjeszt a város legközelebbi képviselőtestületi ülése elé *Mészáros* Hugó dr., Szombathely polgármestere. A közgyűlési határozat kimondja majd, hogy *Szombathely nem ad többé illetőséget beszivárgott zsidóknak.*

— Szombathely város szabályrendelete szerint — mondja a polgármester —, négy évi helybenlakás és egyszeri közteherviselés után, ha csak valamilyen különös kifogás nem merült fel, Szombathely illetőségét bárki megszerezhette. Ezen az alapon az utóbbi időben *sok olyan ember szerzett illetőséget, aki egyáltalán nem kívánatos.* Ez ellen természetesen védekeznünk kell és most meghozzuk a védekezésnek a módját is.

— A legközelebbi városi közgyűlés elé terjesztem a javaslatot, amely a városi szabályrendelet megváltoztatását célozza és kimondja, hogy

beszivárgott zsidók és más, nem kívánatos elemek sem négy évi helybenlakás, sem közteherviselés címén nem kaphatják meg a szombathelyi illetőséget.

— Egyébként ez a határozat *egyszerre 33 beszivárgott zsidót utasít el illetőségi kérelmével.* Megállapítottuk ugyanis, hogy az utolsó években Szombathelyre Olaszliszkáról, Ujfehértóról és más, igen jeles zsidóközpontokból sokan szivárogtak be Szombathelyre és ezek közül 33-an nemrégiben kértek illetőséget. A városháza és bizonyára a képviselőtestület sem látja szívesen az ilyen nem kívánatos elemek letelepedést, ezért a

33 nem kívánatos zsidó illetőségi kérelmét egyszerűen elutasítjuk,

mert nem engedhető meg, hogy biztos egzisztencia nélkül álló és olyan zsidók és más elemek telepedjenek le a városban, akik eddig sem állandó lakhelynek választották a várost, hanem csak arra törekedtek, hogy megszerezzék a szombathelyi illetőségüket.

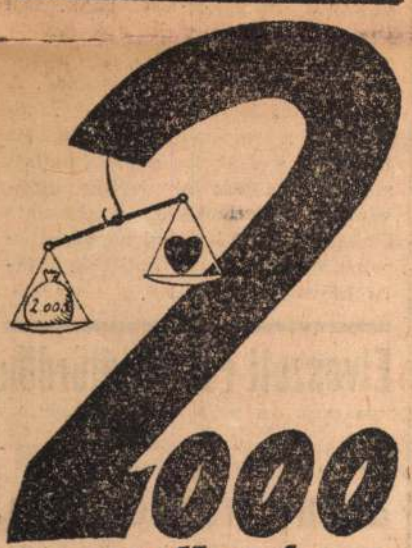

BULLA ELMA, HAJMÁSSY MIKLÓS
UJBUDA (Simplon), CSABA (Savoy),
BETHLEN (Hollywood), DUNA (Lloyd)

— **A Lisieuxi Kis Szent Teréz Kollégium és Menzaegyesület** október 3-án délelőtt 9 órakor az egyetemi templomban tartandó Veni Sancte-jára szeretettel meghívja az egyesület barátait és jóakaróit.

Az első nagyobb adományok a Vöröskereszt javára

A Magyar Vöröskereszt október 3-án és 4-én rendezendő országos gyüjtőnapjaival kapcsolatosan kérő szóval fordult a magyar társadalomhoz. A felhívás nyomán máris a legnagyobb megértés mutatkozik a Vöröskereszt iránt és már a gyüjtést megelőzően ma a következő nagyobb adományok érkeztek a Magyar Vöröskereszt közérdekű céljai javára: Magyar Nemzeti Bank 250.000, Magyar Általános Kőszénbánya 250.000, Cukorgyárak Országos Egyesülete 200.000, 'Sorg Antal R. T. 120.000, Dreher—Haggenmacher R. T. 110.000, TÉBE 100.000, Kőbányai Iparvállalatok 165.000 és Budapest Székesfőváros 75.000 pengő adományt küldtek be. (MTI)

— **Kalocsa nagy örömmel várja Glattfelder Gyula érseket.** Glattfelder Gyulának kalocsai érsekké történt kinevezése a kalocsai főegyházmegyében nagy örömet váltott ki. A kinevezés alkalmából aranykeretes üdvözlő iratot bocsátottak ki, amelyben köszöntik Asztrik utódját, aki az országos mozgalmakban való tevékeny részvétele mellett csodálatos nagy lélekkel és apostoli buzgósággal szolgálta a csanádi egyházmegyét is.

Uruguayban lezuhant egy Észak-Amerikában vásárolt katonai repülőgép

BUENOS AIRES, okt. 1.

Ideérkezett hírek szerint Sarandi uruguayi kikötő felett lezuhant egy tengeri repülőgép. *A szerencsétlenség alkalmával az uruguayi tengeri légihaderő három tagja életét vesztette.* A repülőgép személyzetének megmentésére a kikötőből azonnal egy motoros naszád futott ki, amely azonban a magas hullámjárásban felborult. *A személyzet két tagja szörnyethalt.* A szerencsétlenül járt repülőgép abba az amerikai vadászkötelékbe tartozott, amelyet az uruguayi kormány nemrégen vásárolt.

A szabadkőművességgel vádolt közéleti férfiak sajtópert indítottak Palatinus József ellen

Érdekes sajtópert kezdett ma a büntető törvényszék Vályi Nagy tanácsa. A per vádlottja Palatinus József, aki a vád szerint a Magyarság című napilap ezév március 8-i számában cikket írt a délvidéki szabadkőmíves páholyokról és azok tagjairól.

Cikkében megírja, hogy kevéssel a visszacsatolás után alkalma volt betekintést nyerni a zombori szabadkőmíves páholy jegyzőkönyveibe és névsorába és ezek alapján tudomást szerzett arról, hogy a zombori szabadkőmíves páholy vezető tagjai milyen féktelen magyargyűlöletükről voltak nevezetesek.

Cikkének második részében terjedelmes névsort közöl a délvidéki szabadkőmüves-páholy tagjairól. A névsorban szereplők egy része, számszerint 18-an, sérelmesnek találták magukra, hogy ők a szabadkőmüves-névsorban szerepeljenek és ezért sajtópert indítottak.

A mai tárgyaláson elsőnek az iratok ismertetése után *Palatinus* Józsefet hallgatta ki a bíróság, aki védekezésében előadta, hogy a cikket közérdekből írta és kérte a valódiság bizonyításának elrendelését és újabb tanuk kihallgatását. A főmagánvádlók jogi képviselői hozzájárultak a valóság bizonyításához, a bíróság ezt el is rendelte: határnapot tüzött ki, hogy nyolc napon belül terjesszék elő bizonyítási anyagukat, majd a tárgyalást elnapolta.

Egy Körmendre menekült kolomeai család viszontagságos sorsa a két világháború között

SZOMBATHELY, okt. 1.

A régi és a mai világháború megrázó esete foglalkoztatja napok óta Körmend lakosságát. *A galiciai Kolomeából levél érkezett a körmendi plébániához* és a kolomeai görögkatolikus plébánia vezetője arra kéri lelkésztársát: *adja ki Kucurák Vladimir kolomeai lakos keresztlevelét.* Az első világháború előtti években Kucurák Vladimir édesapja Kolomeában volt állatorvos, ott érte a világháború, s az orosz betöréskor *onnan menekült Körmendre*, ahol feleségével letelepedett. Fia, Vladimir, már Körmenden született, ahol a családot megszerették.

Az első világháború után Kolomea lengyel terület lett és Kucurákot elfogta a honvágy. *Családjával együtt visszaköltözött Kolomeába*, ott éltek, amikor jött az újabb világégés. Vladimir katonasorba került, be is vonult a lengyel hadseregbe és ebben a sorban érte a Kucurák-családot az oroszok második kolomeai betörése. A bolsevisták Kucurák Vladimirt bebörtönözték és csak a magyar csapatok bevonulásakor szabadult ki. Közben elvesztette iratait, köztük a körmendi plébánián kiállított keresztlevelét, amit most szeretne megszerezni a kolomeai görögkatolikus plébánia révén...

Gyönyörü fénye van
ha pedig kiégett,
visszavásároljuk
TUNGSRAM
KRYPTONT

HIREK

A nagy örökhagyó

A muló idővel lassan történelmivé válik a nap, amelyen tíz esztendővel ezelőtt a magyar politika és a magyar sors irányítását átvette egy kemény katona: Gömbös Gyula. Ma már tudjuk, amit akkor a nemzet felszabadultan csak érzett még, hogy 1932 október elseje korszakforduló Magyarország számára. Lezárását egy időszaknak, amely voltaképpen a tiszakálmáni liberalizmus hagyományain és politikai örökségén épült, s jutott kátyuba, kezdetét pedig a népi erőkre támaszkodó, messzetekintő célokért harcoló, bátor, új utakra térő politikai rendszernek. Gömbös Gyuláról — aki annyi más nagy magyarhoz hasonló tragikummal hanyatlott sírba, s nem érhette meg eszméinek, gondolatainak, célkitűzéseinek diadalát, — ellenfelei, sőt barátai is szívesen mondogatták, hogy politikájának romantikus atitüdjei vannak, s hogy voltaképpen „veszedelmes álmodozó". S mégis ez a tíz esztendő, amely hatalomrajutása óta eltelt, bebizonyította, hogy egyetlen álma, egyetlen elképzelése se volt, amely ne vált volna megfogható valósággá.

Magyarországot elindította azon az úton, amely trianoni megnyomorítottságunk mélységeiből kivezetett, társtalan magányosságunkat feloldotta, s olyan barátokat szerzett számunkra Hitler harmadik birodalmában és Mussolini új Imperium Romanumában, olyan szövetségeseket, akik igazságérzetüktől vezettetve hozzásegítettek bennünket nagy történelmi pörünk felszámolásához. A tengely, amelynek fogalmát is ez a nagy magyar „álmodozó" mondta ki először, azóta a földkerekség rendező akaratává vált, s ebben a rendezésben, e rendezésért folytatott roppant küzdelemben mi is ott vagyunk, fegyverrel a kezünkben, megerősödve, multunkhoz és hivatásunkhoz méltó szerepben. A Kerepesi-temető bronzlovasa őrzi már a nemzete szolgálatában oly hamar kiégett test siri nyugalmát; Gömbös Gyula elment közülünk, de nagy örökségét itthagyta nekünk; politikai végrendelete ma is evangéliuma a magyar jövőnek, s azok, akik helyére állottak, ennek az örökségnek szellemében dolgoznak s az ő céljai megvalósítására szánták fel életüket és erejüket.

„Mindannyiunkért dolgozik a Magyar Vöröskereszt. Hazafias kötelességünk, hogy adományainkkal segítsük a Vöröskereszt áldozatos munkáját. Adományok a 17.233. számú postatakarékpénztári csekkszámlára is beküldhetők."

— HARANGZÚGÁS JELZI A KATOLIKUS NAGYGYŰLÉS KEZDETÉT. Október 2-án reggel 8 órakor az Egyetemi templomban Serédi Jusztinián hercegprímás által mondandó Veni Sancteval veszi kezdetét az országos katolikus nagygyűlés. A nagygyűlés kezdetét ma este félórás harangzúgás jelzi az ország valamennyi templomában.

Elveszteltem aktatáskámat

szabadalmi okiratáimmal f. hó 29-én délután fél 5 órakor a Nyugati pályaudvaron. Becsületes megtaláló 100 P UTALOMBAN RÉSZESÜL Címe: Bpest, VII., Nagydiófa-utca 25.

Honvédségi kitüntetések

A Honvédségi Közlöny legutóbbi száma az alábbi kitüntetéseket közli:

A Kormányzó Ur Őfőméltósága az 1942. évi augusztus hó 17. napján Gödöllön kelt legfelsőbb elhatározásával, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából adományozni méltóztatott:

A Magyar Arany Vitézségi Érmet: az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a hősi halált halt *Babics* Kálmán tart. örv. c. szakaszvezetőnek.

Az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataikért a Magyar Ezüst Érdemkeresztet a hádiszalagon *Hózdik* László tart. őrmesternek.

A Magyar Ezüst Érdemérmet a hadiszalagon: *Szabó* István ht. főtörzsőrmesternek, *Kemény* Gábor ht. törzsőrmesternek és *Reichel* János karp. örv. c. tizedesnek.

A Magyar Bronz Érdemkeresztet a hadiszalagon: *Varga* Mihály ht. őrmesternek, *Juhász* Ferenc ht. törzsőrmesternek, *Simon* József tart. c. őrmesternek és a hősi halált halt *Fehér* Imre tart. örv. c. szakaszvezetőnek.

A Magyar Bronz Érdemérmet a hadiszalagon: Szedlacsek István honvédnek, Bruder Ferenc honvédnek, Grozdits László tart. karp. szakaszvezetőnek, Farkas István tart. szakaszvezetőnek, Kalocsai János tart. szakaszvezetőnek, Pintér Ödön tart. szakaszvezetőnek, Polónyi István tart. szv. szakaszvezetőnek, Burda Ernő tart. tizedesnek, Fogarasi István ht. zen. törm. c. főtörzsőrmesternek, Hamvas J. János tart. c. őrmesternek, Lacza József tart. c. őrmesternek, Thomann Lajos tart. c. őrmesternek, Donkó Károly tart. c. szakaszvezetőnek, Rodiczky György karp. c. szakaszvezetőnek, Buzogány János tsz. szakaszvezetőnek, Vajda Sándor tart. c. szakaszvezetőnek, Váradi Gyula tart. c. szakaszvezetőnek, Kollár Antal tart. c. szakaszvezetőnek, Csámpai József tart. c. tizedesnek, Kreivich Leó tart. c. tizedesnek, Kázsmér Ernő c. szakaszvezetőnek, Bilkfalvi Ernő tart. c. szakaszvezetőnek, Némethy Mihály tart. c. szakaszvezetőnek, Fehérvári József ht. törzsőrmesternek, Kiss István tsz. szakaszvezetőnek és Tomozi István tsz. szakaszvezetőnek.

*

A Kormányzó Ur Őfőméltósága 1942. évi augusztus hó 21-én Budapesten kelt legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy

vitéz *Homlok* Sándor vezérőrnagy a horvát Zvonimir királyi Koronarend I. osztályát,

András Sándor vk. alezredes az olasz Koronarend Parancsnoki keresztjét,

dr. *Rakolcai* László vk. alezredes a finn Szabadságkereszt III. osztályát a kardokkal,

vitéz *Németh* Ernő alezredes a Sasrend Érdemkereszt II. fokozatát,

Árvai László vk. százados az olasz Koronarend Tisztikeresztjét,

Zámbó Dezső II. és *Bubics* Károly századosok és *Keszthelyi* István főhadnagy a német Sasrend Érdemkereszt III. fokozatát, valamint *Somorjai* József százados és *Fridrik* Dezső mérnök-százados az olasz Koronarend Lovagkeresztjét elfogadhassák és viselhessék.

*

A Kormányzó Ur Őfőméltósága az 1941. évi október hó 21. napján kelt általános érvényü legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy a következőkben felsoroltak a részükre adományozott alábbi német hadikitüntetéseket elfogadhassák és viselhessék: a II. osztályú német Vaskeresztet: *Kozeluha* László tart. zászlós; a Német Sasrend Érdemkereszt III. fokozatát a kardokkal: *Kádár* Zoltán százados, *Bánóczy* Béla tart. főhadnagy, címzetes százados, *Pödör* Sándor tart. főhadnagy és *Szepessy* György tart. orvos-hadnagy.

*

A Kormányzó Ur Őfőméltósága az 1942. évi augusztus hó 17. napján Gödöllön kelt legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy *Mayer* Tivadar tart. hadp. őrmester, *Berdár* János tart. honvéd, *Papp* Zoltán ht. őrmester, *Tarnai* József ht. őrmester, *Kajtár* János ht. őrmester, *Ratter* Ferenc tart. c. szakaszvezető, *Adamsky* Sebestyén tart. c. szakaszvezető, *Tóth* József pótlart. honvéd és Neukirchner Mihály tart. honvéd a részükre adományozott Német érdemérmet elfogadhassák és viselhessék. (MTI)

— Az Árpádházi Boldog Margit kép-pályázat eredménye. Árpádházi Boldog Margit legendája eseményeinek képes ábrázolására kiírt pályázatra beérkezett pályaműveket most bírálta el Némethy Károly tanácsnok elnöklésével a kiküldött bírálóbizottság. Az első díjat Hinch Gyula, a második és harmadik díjat Jeges Ernő és Dely Antal, a három darab harmadik díjat Ősz Dénes, Csoby Pogány István és Koffán Károly nyerték. A bizottság ezenkívül megvásárolta Köpeczi-Boócz István, Harsányi Vera, Székely Péter, Tery Antal, Istokovits Kálmán, Antal Loránt, Bánáti Sverák József, Makkai Piroska, Pituk József, Tallós Ilona és Schwerlichowszky Jenő műveit.

— Kémkedési bünper Svájcban. A berni 8. hadosztály katonai törvényszéke katonai titkok megsértése miatt nyolc embert ítélt el: egyet élefogytiglani fegyházra, egyet tízévi fegyházra, egyet tízévi börtönre, ötöt pedig különféle nagyságú börtönbüntetésre.

— Pécs törvényhatósági bizottságának közgyülése. Pécs város törvényhatósági bizottsága Nikolits Mihály főispán elnökletével rendes őszi közgyülést tartott, amelyen örökös törvényhatósági bizottsági taggá választották Maumann Emil takarékpénztári alelnököt, Fischer Béla nyug. alispánt és Pekár Mihály egyetemi tanárt. A közgyülés elhatározta, hogy a városi zeneiskolához négy tanári állást szerveznek, ezenkívül 10.000 pengős támogatást szavaztak meg a színtársulat részére.

— Tisztujító közgyülés a Széchenyi Szövetségben. Az Országos Széchenyi Szövetség szerdán tartotta tisztujító közgyülését Schandl Károly titkos tanácsos elnökletével. Az elmult év munkásságának ismertetése után a tisztujító közgyülés Barcza Józsefet választotta meg a szövetség elnökévé, aki nagyszabású beszédében vázolta a szövetség jövő évi munkaprogramját. A közgyülés Schandl Károly zárószavaival ért véget.

— A hősi halált halt kormányzóhelyettes emlékezete a Soli Deo Gloria Szövetségben. A Soli Deo Gloria Szövetség közgyülésén Soós Géza elnöki megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg a kormányzóhelyettes hősi haláláról. A közgyülésen megjelent Balogh Jenő, az egyetemes konvent világi elnöke is. A közgyülésről hódoló feliratot intéztek a Kormányzó Urhoz és táviratban köszöntötték Kállay Miklós miniszterelnököt, Szinyei-Merse Jenő kultuszminisztert, valamint Ravasz László református püspököt.

— Újabb sebesültszállító vonat érkezett Pécsre. Pécsre újabb sebesültszállító vonat érkezett 116 honvéddel. A sebesülteket ünnepélyesen fogadták s a Vöröskereszt-kórházhoz vezető útvonalon végig lelkesen ünnepelték a hazatért hősöket. A sebesülteket a város közönsége ellátta minden jóval és a szeretetcsomagok ezreit szállítják naponta a kórházba.

— **Halálozás.** *Czeiner* Károly belvárosi nagyiparos elhunyt. Okt. 2-án délután 4 órakor temetik Nagytétényben. — *Nagyiványi* György adóügyi főtiszt elhunyt. Ma délután fél 5 órakor temetik a rákoskereszturi Ujtemető halottasházából.

— Az ifjúság a Vöröskeresztért. Az 1938-ban végzett cinkotai polgári iskolások köre Potrák László rendezésében Cinkotán zártkörü müsoros estét tartott. A müsoros estéből származó tiszta bevételt az ifjak a Vöröskeresztnek ajánlották fel.

— Köztisztviselők gyülése. A Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége elnöki bizottsági ülést tartott, amelyen dr. Balásy Antal ny. államtitkár kegyelettel emlékezett meg a kormányzóhelyettes hősi haláláról. Az ülésen Javornitzky Jenő, Erdey József, dr. Szegszárdy János és még többen szólaltak fel.

— AZ ELSÖTÉTITÉS IDŐPONTJA SOPRON, GYŐR, SZENTENDRE, TISZAFÜRED, NYIREGYHAZA, SZATMÁRNÉMETI, MÁRAMAROSSZIGET HELYSÉGEKTŐL ÉSZAKRA ESTE 9 ÓRA, A DÉLRE ESŐ TERÜLETEKEN, TEHÁT BUDAPESTEN IS, ESTE 9 ÓRA 30 PERC.

— A német szövetkezeti hitelközpont vezetője Budapesten. Tegnap érkezett Budapestre *Hans Erdmann von Lindeiner-Wildau*, aki a Deutsche Zentralgenossenschhafskasse elnökének, dr. Helferichnek állandó helyettese és a német szövetkezeti életnek egyik legkiválóbb egyénisége. *Lindeiner-Wildau* elnök-helyettesnek kiváló érdemei vannak a magyar—német kapcsolatok kimélyítése terén és elsősorban az ő kezdeményezésének köszönhető, hogy megalakulhatott Berlinben a *Magyar—Német Szövetkezeti Tanulmányi Bizottság*, gróf *Schwerin Krossigk* birodalmi pénzügyminiszter pártfogása mellett. Lindeiner-Wildau a Magyar Külügyi Társaság meghívására okt. 11-én délután 6 órakor előadást tart a Társaság parlamenti előadótermében: *„A középeurópai államok gazdasági együttmüködése"* címen.

— Útmutató az erőtakarmányok igényléséről és lebonyolításáról. *Sebessy-Geönczy* Sándor, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmányosztályának főtisztviselője gyakorlati útmutatót adott ki az erőtakarmányok zárolásával kapcsolatos rendeletről. A munka nemcsak a bejelentésre kötelezettek által követendő eljárást ismerteti, hanem kimerítő és pontos tájékoztatást nyujt a városoknak, községeknek, gazdaságoknak arra, hogy erőtakarmányszükségletüket milyen formában, milyen nyomtatványon, hol és melyik szervnél kell igényelni. Az útmutatót haszonnal forgathatja mindenki, akinek erőtakarmányokra szüksége van. A könyv négy pengőért kapható a szerzőnél, Budapest, V., Hollán-u. 51. sz.

— **A MAGYAR VÖRÖSKERESZT JAVÁRA** a Keresztény Pénzintézeti és Biztosítási Tisztviselők Országos Szövetsége vasárnap délelőtt a Magyar Művelődés Házában jótékonycélú díszelőadást tart, amelyen számos neves művész, többek között *Honthy* Hanna, *Kelly* Anna, *Szeleczky* Zita, *Turay* Ida, *Bilicsi* Tivadar, *Cselényi* József, *Páger* Antal és *Greguss* Zoltán is fellépnek.

— A Baross Szövetség utazói szakosztálya vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel szakmai értekezletet tart, amelyen kijelölik az iparigazolványos ügynököket.

— A honvédelmi ismeretek oktatása és a mindennapos testnevelés bevezetése a középiskolákban. A Fasori evangélikus gimnáziumban érdekes, látványos bemutató keretében ismertették a mindennapos testnevelés és a honvédelmi ismeretek oktatása bevezetésének első eredményeit. Az ország minden középiskolájában minden nap félórás tornaórát tartanak, ha az időjárás engedi, a szabadban. Az egyes gyakorlatokat ifjúvezetők vezetik, csak a legfőbb felügyeletet látja el a testnevelési tanár. A honvédelmi ismeretek óráját rendszerint a gimnázium igazgatója tartja, s a diákok nyolc év alatt megismerkednek a magyar honvédség szervezetével, a katonai térképekkel, a katonai vegyi ismeretekkel és a haditechnika és totális háború kérdéseivel.

Kedvezményes színházi különelőadások minden szombaton délután

Október 3-án délután:
Andrássy-színház
Artatlan vagyok
Új Magyar Színház
Eltévedt angyalok

Október 10-én délután:
Új Magyar Színház
Eltévedt angyalok
Vidám Színház
Nemes rózsa

Október 17-én délután:
Andrássy-színház
Artatlan vagyok
Új Magyar Színház
Eltévedt angyalok
Vidám Színház
Nemes rózsa

Október 24-én délután:
Andrássy-színház
Artatlan vagyok
Új Magyar Színház
Eltévedt angyalok

Kedvezményes jegyek kizárólag az alábbi irodákban kaphatók:
STADIUM-JEGYIRODA: József-körút 5. Telefon: 14-00-00.
KULTÚR-JEGYIRODA: Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 18-99-99.
IBUSZ JEGYIRODAI: Vigadó-téri főiroda: Tel.: 181—374. — IBUSz-könyvkereskedés, Váci-utca 1—3. Tel.: 18-16-40. MAVAUT: Mussolini-tér 7. Tel.: 424—343. — Autobus-Tours: Vörösmarty-tér 7. Tel.: 186—544. — MEFHOSz utazási iroda, IX., Ferenc-körút 38. Tel.: 187—274.
Budapesti színházak jegyeinek elővételbeni árusítása.

22 éves érettségizett

őskeresztény fiatalember délutáni irodai elfoglaltságot keres. Esetleg tanítást is vállal. Haják Ferenc, I., Attila-körút 32., II. em. 14.

Elveszett Pünkösdfürdőn

vasárnap, szeptember 27-én délelőtt ½3 és 2 óra között a strandtól a Dunacsárdáig vezető útvonalon egy fekete-szijas Marwin-gyártmányú miniatür

arany karkötőóra.

Kérjük a megtalálót, hogy illő jutalom ellenében szolgáltassa be Farragh Gyula Budapest, Boráros-tér 6. sz. címre.

Bundát OLCSÓN VEHET PLETENIK SZUCSNÉL Erzsébet-körút 29., első emelet.

Kiválóan sikerült a főváros grafikai pályázata

A *Megváltó* születésének és a betlehemi eseményeknek kisplasztikai és grafikai ábrázolására a főváros még karácsonykor *pályázatot* írt ki. A bíráló bizottság most ült össze és a beérkezett kisplasztikai pályaművekről megállapította, hogy a kitűzött feladatot egyik művész sem oldotta meg a pályázat cél«ának megfelelően, bár elismerte a pályázaton résztvett művészek művészi készségét. A bizottság erre való tekintettel egyhangúlag úgy döntött, hogy *a pályadijakat nem adja ki*, de *Antal Károly* »Betlehem« és *Varga Ferenc* »Angyalos Betlehem« című alkotását 800—800 pengőért megvásárolja.

Döntött a bizottság a grafikai pályázatra beküldött művekről is. A 900 pengős díjat *Pituk József* »Pásztorok imádása« című művének, a 600 pengős második díjat *Jeges Ernő* »Krisztus születése, Angyali üdvözlet, Jézus a bölcsek között« című művének és a 400 pengős harmadik díjat *Harmos Károly* »A tizenkét éves Jézus a templomban« című művének ítélték. A bizottság egyhangúlag megállapította *a pályázat kiváló sikerét* és a beküldött művek komoly művészi értékét. A *Szépművészeti Múzeum* főigazgatója ugyanakkor megvásárolta az első díjat nyert művész egyik képét.

Az elért értékes eredményre való tekintettel hat darab 300 pengős negyedik díjat

KTIVA

VÉSZETI
LE

adnak ki. Ezeket a díjakat Deli Antal, Kor-
fán Károly, Köpeczi Boócz István, Ösze
Dénes, Ruzicskai György és ifj. Szabó Jó-
zsef munkai kapják.

Papp József és Töreky Géza érdekes beszéde az ügyvédi javaslatról a felsőházi bizottságban

A felsőház közoktatásügyi és külügyi bizottsága ma délelőtt *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás elnöklésével *a magyar-német kulturális egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta.*

Sebes Ferenc előadó ismertette a törvényjavaslatot, amelyet a bizottság *Balogh* Jenő, *Sontagh* Jenő, *Papp* Kálmán és *Keresztes-Fischer* Ferenc felszólalása után és *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter válasza után *elfogadott.*

Utána a felsőház *igazságügyi bizottsága* tartott ülést *Osvald* István elnöklésével és *az ügyvédi rendtartásról szóló javaslatot* tárgyalta. *Finkey* Ferenc koronaügyész ismertette a törvényjavaslatot. Kiemelte, hogy a javaslat kiszélesíti az ügyvédi kamarák autonómiáját és szabatosan körülírja az ügyvédek kötelességeit, szigorítja a fegyelmi büntetéseket. *Célja az ügyvédi tekintély emelése.*

A törvényjavaslat nem vállalkozott az ügyvédi túlzsufoltság azonnali megállítására, sem az ügyvédi nyomor megszüntetésére. Ezek a kérdések egyetemes jellegűek és csak egységesen oldhatók meg.

Papp József a szabad ügyvédség mellett foglalt állást, mert a jogszolgáltatási, ügyvédi és politikai érdekek egyaránt a *szabad ügyvédség fentartását kívánják.* Indítványozta a parciális numerus clausus elejtését. Ha pedig ez nem menne keresztül, arra kérte az igazságügyminisztert, hogy *egyelőre ne léptesse életbe a numerus claususra vonatkozó szakaszokat,* mert az ügyvédi kamarába való felvétel úgyis meg lesz nehezítve egyéb rendelkezésekkel, amitől a túlzsúfoltság enyhülését várja, különösen *ha keresztülviszik a jogi oktatásnak minden oldalról sürgetett reformját.*

Ettől olyan hatást vár, hogy *nem lesz szükség a numerus claususra semmiféle formában,* mert ez az ifjúság sorsát minden körülmények között nagyon nehezíti. Kimutatta, hogy a törvényjavaslat nem sérti az autonómiát, sőt bizonyos irányokban kiterjeszti azt az országos bizottság és a helyi bizottságok alapításával és azzal, hogy a kamarákra lesz bízva, kik vehetők fel az ügyvédi karba. Sérelme azonban az autonómiának, hogy ezentúl az ügyvéd-cenzorokat nem a kamara fogja választani, hanem csupán kijelölni. Úgy találja, hogy merőben ellentétben áll a történelmi fejlődéssel annak a feltételezése, hogy *a kamarák szembekerülhetnének a nemzeti érzéssel és a hazafias gondolkodással.*

Töreky Géza a javaslat számos rendelkezését tette bírálat tárgyává. *Állást foglalt a numerus clausus mellett,* amelynek elrendelését az igazságügyminiszter belátására bízná. Kívánatosnak tartaná az ügyvédi oklevél megszerzése után *gyakorlati idő beiktatását* néhány évre az ügyvédi gyakorlat megkezdéséig.

Elvileg helyesli az ügyvédi kaució és a megfelelő lakás megkövetelését, de gyakorlatilag aggályosnak tartja azért, mert éppen *azokat sujtja, akiknek az ügyvédi karba való bejutása és nagyobb térfoglalása kívánatos.* Híve az ügyvédi kamarák autonómiájának, de helyesli az igazságügyminiszter felügyeleti jogának a szükséghez képest ezzel szemben való érvényesülését is.

A bírói kognició szabadságának sérelmét látja az ügyvédi díjaknak tarifaszerű kötelező megállapításában. Helyesli a fegyelmi bíróságnak a vádtól való függetlenségét, de *sajnálattal látta a javaslat eredeti rendelkezésének a fegyelmi fellebbviteli bíráskodás szabadságának rovására, a képviselőház által történt megváltoztatását.* Állást foglal azok ellen a rendelkezések ellen, amelyek a *köztisztviselőknek ügyvédi pályára való átlépését méltánytalanul megnehezítik.*

Dr. *Miskolczy* Pál szerint a javaslat 50. szakasza, amelynek alapján az ügyvédek névjegyzékébe már felvett ügyvéd is törölhető, *az ügyvédi függetlenséget érinti* annál is inkább, mert a törlés nincs időhatárhoz kötve.

Náray-Szabó László után *Láng* Lajos annak a véleményének ad kifejezést, hogy az ügyvédek anyagi helyzetének javítását a munkaterületek növelésével lehet elérni, *nem pedig úgy, hogy az ügyvédek számát mesterséges, sokszor kegyetlen eszközökkel csökkentjük.*

Az ügyvédek létszámának csökkentésére felvett az az intézkedés, amely *az ügyvéd jelleméről, egyéniségéről beszél, töméntelen igazságtalnságra fog vezetni.* A jellemet és egyéniséget csak negatív formában lehet meghatározni, nem pozitív formában. *Petőfi Sándort ma nem vennék fel a Petőfi Társaság tagjai közé.*

Igazságtalan, hogy törlik az ügyvédet, ha vagyontalansági esküt tett. Azért lett vagyontalan, mert a védett adósok neki nem fizettek és a törlés után soha többé nem lehet ügyvéd akkor sem, ha később kifizeti az adósságait. Az ügyvéd erkölcsi tekintélyét nem kell növelni, mert az eddig is töretlen volt.

A bizottság ezután a törvényjavaslat tárgyalását félbeszakította, folytatását holnap, csütörtökön délelőtt 10 órára tűzte ki.

A ma tárgyalt két törvényjavaslat *január 28-án, csütörtökön kerül a felsőház plénuma elé.*

Váratlan bonyodalom a párizsi világkiállítás magyar pavillonjának építése körül

A tavasszal megnyiló *párizsi világkiállítás magyar pavillonjának* előkészületi munkálatairól többizben beszámoltunk. Megírtuk, hogy *Magyarország pavillonját Györgyi* Dénes műépítész tervezi és a pavillon berendezését, *a freskókat, szobrokat* kiváló művészek csinálják.

Nagy kedvvel és lendülettel indultak meg a tárgyalások 1936 őszén a kiállítási tervekre vonatkozóan az illetékes kereskedelmi és földmívelésügyi *minisztériumok képviselői és a művészek között.* Október közepén hívták be a Szépművészeti Múzeumba *azokat a festőket, szobrászokat és iparművészeket, akiket fel akartak kérni a magyar pavillonban való közreműködésre.* Megjelent ezen a megbeszélésen *Aba-Novák* Vilmos, *Molnár* C. Pál, *Szőnyi* István, *Pátzay* Pál, *Jeges* Ernő és néhány kiváló magyar iparművész.

Az első megbeszélést *sorozatos újabb megbeszélések követték,* amelyek során az épületet tervező *Györgyi* Dénessel együttesen állapodtak meg a művészek abban, hogy *a pavillont hogyan fogják berendezni. A festők, szobrászok és iparművészek a megbeszélések alapján megbízást kaptak arra, hogy készítsék el terveiket.*

A párizsi világkiállításra készülő magyar pavillon *Györgyi* Dénes terve szerint *7 teremből* áll. A pavillon középpontjában a *díszterem* van, kupolás tetővel és e körül lennének a többi termek. *A díszterem freskóinak készítésére Aba-Novák Vilmost kérték fel.* A díszterem közepére állítandó *hatalmas méretű Szent István szobor megmintázására Pátzay szobrászművészt kérték fel. Molnár* C. Pált, *Szőnyi* Istvánt és *Jeges* Ernőt a többi termek freskóinak elkészítésére szólították fel, míg az iparművészeket megkérték, hogy készítsék el terveiket a termek díszítésére vonatkozóan.

A felszólított művészek *elkészítették és bemutatták a terveket.* Legtöbbjüket megfelelőnek találták, amelyik ellen kifogás merült fel valamilyen szempontból, azt *az illető átdolgozta,* úgyhogy *december hónapban már minden terv készen állott. Aba Novák* Vilmos elkészítette a díszterem freskóinak tervét, *Pázzay* Pál a Szent István szobor újszerű modeljét, *Molnár* C. Pál a *magyar feltámadást ábrázoló freskótervezetét, Szőnyi* István *egy hatalmas aratási jelenetet* és így tovább.

A művészekkel közölték, hogy a *terveket jónak találják és két-három napon belül alá is iratják velük a szerződést,* amelyben megbízzák őket a tervrajzok kivitelezésére.

Két-három nap, két-három hét telt el, azután még több hét, de *a szerződést még mindig nem iratták alá a művészekkel.* Nem tudták, mire vélni a dolgot. Érdeklődtek. Megkérdezték, hogy talán valaki kifogásolta munkájukat? Szívesen átalakítják, de olyan nagyszabású dolgokról van szó, hogy *hozzá kellene már kezdeni a munkához, mert nem lesz idő.*

Illetékes helyen azt a választ kapták, hogy várjanak csak türelemmel, rövidesen aláiratják velük a megrendelést biztosító szerződést. *A művészek vártak.* Közben azonban egyre nyiltabban beszéltek jól informált helyen arról, hogy *a művészek lekötése azért késik, mert a terveket túlméretezték, nincs elég pénz.* A tervek elkészítésére felszólított művészek közül *mindössze Aba-Novák Vilmos és Pátzay Pál írt alá szerződést. A díszterem ugyanis mindenesetre meglesz. A többi terem sorsa állítólag még bizonytalan.*

Egyes hírek a francia frank leértékelésével magyarázák ezt. Franciaország minden résztvevő államnak *rendelkezésére bocsát egy bizonyos összeget, amelyből a kiállítás költségének egy részét fedezheti.* A magyar terveket is ennek az összegnek a figyelembevételével készítették. Közbejött a frank esése ami *lényegesen megváltoztatta a helyzetet.*

Ezek azonban csak találgatások, bizonyosat senki sem tud. Kétségtelen azonban, hogy *január végén még a művészek sem kezdtek hozzá a tervek kidolgozásához.* Pedig a freskók készítése óriási munkát igényel, hónapokig tart, ugyanakkor pedig *a legtöbb résztvevő állam pavillonja már csaknem teljesen készen áll a párizsi világkiállítás területén* és legnagyobbrészt megindult már e pavillonoknak filmek és fényképfelvételek útján való propagálása is, ami szakértők szerint egyike *a leghatásosabb reklámoknak.*

Tormay államtitkár, akinek a hatáskörébe a magyar pavillon kérdése tartozik, most külföldön van és így a kiváló magyar festőművészek, akik heteken keresztül dolgoztak a tervek elkészítésével és akik szerint, ha azonnal hozzákezdenének a munkához, *már az is késő lenne* — a legnagyobb bizonytalanságban várják az egyre kétségesebb döntő fordulatot.

Skót királlyá akarta koronáztatni magát idegrohamában egy pesti angol nyelvtanár

Izgalmas jelenetek voltak ma az egyik kis szállodában. Egy férfi hirtelen kiáltozni kezdett:

— *Én a skót király vagyok! Ha én megtisztelem ezt a várost azzal, hogy meglátogatom, akkor méltó helyen akarok lakni.*

Az angol férfi kiáltozása felverte a szálloda csendjét, a portás és lóndínerek nem tudták megfékezni. Csapkodni kezdte az asztalokat, felborította a székeket és egyre azt hajtogatta, hogy *felségjogát megsértették.* Rendőrt hívtak, akinek a szálloda igazgatója elmondotta, hogy a botrányt okozó férfi Douglas Ritchi *Kamuth,* egy nyelviskola angol tanára. Hónapok óta lakik a szállodában, de az utóbbi időben észrevették, hogy valami baj van vele.

Az elegáns 36 éves férfira, akin barna nadrág és zöld kabát volt, nagynehezen feladták értékes bundáját, autót hívtak és bevitték a főkapitányságra, ahol a rendőrorvos megállapította, hogy idegösszeomlása van.

Az utóbbi időben furcsán viselkedett. Egy reggel azt ujságolta a szállodában, hogy VI. Györgyöt királlyá koronázzák Londonban, őt pedig Skóciában skót királlyá. Előkelő ősei vannak és ő még előkelőbb náluk, mondogatta. Belvárosi üzletekben *koronázási holmikat vásárolt,* furcsa piros szöveteket, díszes aranyozott brokátokat, bíborszínű selymeket küldött haza a szállóba.

A követségen elhatározták, hogy kifizetik a nyelvtanár adósságait őt magát pedig *hazaküldik Angliába, hogy ott ápolják.*

Szív- és idegbajosoknál, vese- és cukorbetegeknél, köszvényben és csúzban szenvedőknél egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz reggelenként éhgyomorra véve, a beleket alaposan kitisztítja, a gyomor és a máj működését előmozdítja **s az emésztést és az anyagcserét lényegesen megjavítja.** Az orvosok ajánlják.

Ausztria

60% visszautazási kedvezmény

Jelentős sportversenyek: Január 23—24 Klagenfurt-See: osztrák gyorskorcsolyázó verseny. Január 30—31 Bad Ischl: osztrák sibajnokság. Február 1—7 Zell am See: Főiskolai bajnokságok. Február 4—6: a Főiskolai bajnokságok bobversenyei Igls-ben. Február 21 Obergurgl. Prof Piccard siverseny. Február 4-én Bécs város bálja.

OSZTRÁK FORGALMI IRODA, Budapest, VI., Andrássy út 28

HIREK

Hármaskönyv-szelvény az első oldalon!

Tessék kivágni és eltenni!

A Magyarország első oldalán naponta szelvényt közöl. Különböző sorszámú szelvények ellenében példányvásárlóink is megkaphatják Az Est-lapok Hármaskönyvét.

Aki karácsony előtt megkezdte már a szelvények kivágását, de nem tudott negyven különböző sorszámú szelvényt összegyüjteni, az az új szelvénysorozatból egészítheti ki eddigi gyüjtését. Aki pedig csak az 51-es sorszámmal kezdődő új sorozatból gyüjt, annak harminc darab szelvény is elég a Hármaskönyv megszerzéséhez.

ÉSZAKON HÓFÚVÁS DÉLEN ESŐ

A Meteorológiai Intézet jelenti január 20-án délben 12 órakor:

A nyugati enyhe és keleti hideg légtömegek küzdelme tovább folyik. Németországban a keleti hideg légtömegek hódítanak teret, az Alpok vidékén és hazánkban viszont egyelőre délnyugat felől az enyhébb levegő nyomul elő. Éjjel a délnyugati és déli megyékben jelentékeny enyhülés következett be. A hőmérséklet az olvadáspontig, a Mecsekben plusz 2 fokig emelkedett. Ugyanezen a területen jelentékeny csapadék esett és pedig először hó, majd havaseső és eső alakjában. (Általában 10—20 milliméter. Nagykanizsán 22, Pécsett 25, Harkányban 28, Barcson 29. Misinatetőn 34 milliméter.) Pécs—Baja környékén a hideg talajra hulló eső vastag jégréteget teremtett a hótakaró felett. Az ország többi vidékein a csapadék hó alakjában esett le általában 3—5 milliméter. Az éjjeli hőmérséklet az északkeleti megyékben még mínusz 8—10 fok körül váltakozott. Az egész országot hó boritja.

A hóréteg vastagsága ma reggel: Budai hegyek: Rózsadomb 9, Svábhegy 9, Jánoshegy 12, Hármashatárhegy-Szépvölgy 8—10, Csúcshegy-Virágosnyereg 15 cm; Pilis: Dobogókő 12, Nagyvillám 10, Nagyszénás 10 cm; Börzsöny: Kisinóc 10 cm; Mátra: Kékestető 26, Galyatető 20 cm; Bükk-Bánkut 15 cm; Cserhát: Salgótarjáni turistaház 8 cm. A Bakonyból és soproni hegyekből nem jött jelentés. A Mecsekben 3 cm hó van. A hó általában kitünő porhó, kivéve a Mecsekben, ahol a hó olvad.

A Balaton jegének vastagsága ma reggel Keszthelyen 20, Siófokon 16, Kenesén 14 cm.

Budapesten január 20-án

délben a hőmérséklet —4 Celsius fok,

a tengerszintre átszámitott légnyomás pedig 758 milliméter, alig változik.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára:

Élénk szél. További havazás, északon és keleten hófúvások, délen és nyugaton eső és ónoseső. Sok helyen köd. A hőmérséklet némi emelkedése. A déli és nyugati megyékben olvadás.

Őrizetbe vettek egy életunt gépirókisasszonyt. Az Alsó Rudolf rakparton ma reggel jókülsejű fiatal lányt vett észre a rendőr, izgatottan járkált fel és alá, néha mereven nézte a Dunát, látszott, hogy bele akar ugrani. A rendőr hozzálépett és előállitotta a főkapitányságra. Az életvédelmi osztályon kiderült, hogy *Korponai* Évának hívják a leányt 22 éves gépirónő.

— Miért akart meghalni? — kérdezték tőle. A lány nem felelt.

— *Lemond-e öngyilkossági szándékáról?*

— *Nem!* — felelte határozottan.

Saját érdekében *őrizetbe vették.*

A kúria a kommunisa Szüsz Ernő büntetését négy és félévi fegyházra emelte. Az ügyészség 1930-ban az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló vétség miatt vádat emelt *Szüsz* Ernő textilmérnök ellen. A törvényszék kétévi és kéthónapi fogházbüntetésre ítélte. Büntetésének kitöltése után Győrbe toloncolták és rendőri felügyelet alá helyezték. 1932-ben útlevél nélkül átszökött a határon. Párizsba utazott, ahol élénk összeköttetést tartott fenn kommunista szervezetekkel. Ezek megbízásából *visszajött Magyarországra a kommunista sajtópropaganda megszervezése végett.* A Visy Imre ucca 12. számú házban vett ki lakást *Fodor* Géza álnéven. Hamarosan kommunista bűnszövetkezetet létesített a kommunista röpiratok terjesztésére. A rendőrség tudomást szerzett a dologról és az egész társaságot letartóztatta. A törvényszék *Szüsz Ernőt az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló bűntett miatt három és félévi fegyházbüntetésre,* társait: *Tóth* Ferencet tízhónapi, *Németh* Györgyöt, *Szabó* Dezsőt, *Einhorn* Illést öt-öt hónapi, *Hajnits* Károlyt és *Kertész* Sándort négy-négy hónapi fogházbüntetésre ítélte vétség címén. A törvényszék ítéletét a tábla jóváhagyta. Ma foglalkozott az üggyel a kúria Lovzeltanácsa, amely *Szüsz Ernő büntetését négy és félévi fegyházbüntetésre emelte fel,* a társaira kiszabott büntetést pedig jóváhagyta.

Horgonyláncaink elszakadtak, minden pillanatban elsüllyedhetnük... *Oslóból* jelenti a *Magyarország* és a *United Press* tudósítója: Az utolsó szikratávirat, melyet az Utsire rádióján a süllyedőfélben lévő *Trym* norvég gőzösről felfogtak, így hangzott: *Horgonyláncaink elszakadtak, minden pillanatban elsüllyedhetünk.* Utsire rádióállomása a nyilt tengeren lévő hajókat felszólította, hogy siessenek a Trym segítségére, amelynek fedélzetén *19 norvég tengerész életveszedelemben forog.* A Trym 50 tengeri mérföld távolságra van Utsiretől délnyugatra. Elsőnek a *Venus* norvég gőzös sietett teljes gőzzel a veszedelem színhelyére és csatlakozott hozzá a *Panama* dán gőzös. Mind a ketten szikratáviraton jelentették, hogy már csak 3 tengeri mérföldnyire vannak a bajban lévő hajótól.

Halálraitélte a szovjetbiróság Pronyina asszony gyilkosát. *Moszkvából* jelentik: A melekeszi szovjetbíróság golyó általi halálra ítélte *Jescserkint*, aki meggyilkolta a szovjetnagygyűlésre kiküldött *Pronyina* asszonyt. Jescserkin két vádlottársa tíz, illetőleg hatévi súlyos börtönbüntetést kapott.

Palermo-Hotel Firenze
Via Candelai 68. Központi fekvés. Minden modern komfort. Tulajdonos: M. Verso

— *Gyere Jimmy, nem maradhatunk estig a kenguruknál!*

(Excelsior)

Kesztyűs kézzel kell kezetfogni szolgálatban a rendőrnek. Dr. *Ferenczy* Tibor főkapitány mai napiparancsában *megtiltotta a szolgálatban lévő rendőrtiszteknek, rendőröknek, hogy kesztyűjüket levessék.* Tilalmát azzal indokolja a főkapitány, hogy a kesztyű az egyenruhának kiegészítő része, annak szolgálatban lévő lehúzása mindenképpen *szabálytalan.* Viszont nyilván személyes tapasztalata a főkapitánynak, hogy amikor szolgálatban lévő rendőrtisztnek vagy rendőrnek kezet nyujtanak, az a jobbkezén lévő kesztyűt *»nagy sietséggel lehúzni igyekszik, aminek következtében igen visszatetsző helyzet áll elő«.*

Azt, hogy a visszatetsző helyzet milyen, nem közölte napiparancsában a főkapitány, de igaz, hogy gyakran látni nyilvános helyeken groteszk jeleneteket; valaki kezetnyujt, a másik lehúzni próbálja kesztyűjét, közben *egy kéz ügyetlenül és zavartan tétovázik a levegőben.* A főkapitányi napiparancs a rendőrtiszteket, a rendőröket a jövőben megóvja hasonló jelenetektől.

Elindult állást keresni és eltünt egy fiatal leány. Rejtélyes eltűnési ügyben nyomoz immár hat hónapja a rendőrség életvédelmi osztálya. 1936 augusztus 16-án *Németh* Juliska 17 éves segédápolónő azzal távozott szüleinek *Szabolcs ucca, 13.* I. emelet 4. számú lakásáról, hogy végigjárja a kórházakat. Juliska ugyanis már több hónapja *állás nélkül volt és ezért elhatározta, hogy addig járja a kórházakat, amig valami munkához jut.* A csinos, szőke *Németh* Juliska nem tért vissza többé kórházi körútjáról. Legutoljára a *Zsidókórházban* látták. Innen eltávozott és azóta nyoma veszett. Kétségbeesett szülei augusztus 16 óta nem hallottak hírt ról . A rendőrség feltevése szerint *Németh Juliska valószínűleg leánykereskedők karmai közé került.* Az eltünt leány személyleírása: magastermetű, szőkehajú, hosszukás arcú, barnaszemű, 17 éves. Lehetséges, hogy Németh Juliska *Scherk* Juliska vagy *Scherk* Ibolya néven is szerepel. Aki tud róla valamit, értesítse szüleit vagy a rendőrséget.

Csang Szü Liang csatlakozott a kommunistákhoz.

Nankingból jelenti a *Magyarország* és a *United Press* tudósítója: *Loyangból* jelentik: Hsienyang, Huping és Fucsen városokban *kihirdették a hadiállapotot, mert a környékbeli városokban a Wey folyótól északra a kommunisták az urak. Jang Hü Csang* tábornok és *Csang Szü Liang* tábornok csapatai, amelyek Sianfuban állanak, *csatlakoztak a kommunista mozgalomhoz. Nemcsak a közlegények, hanem a tisztek is a kommunista jelvényeket tűzték sapkáikra és zubbonyukra.* A Sianfuban lévő kommunista sereg tízezer főnyi és kétszerannyi kommunista haderő vonul a Wey folyótól északra, hogy megszállja a városokat. Az előnyomuló kommunista csapatok a falvakban minden élelmet elrekvirálnak.

A Magyarország világhírszolgálata jelenti:

Runciman angol kereskedelmi miniszter folytatja tanácskozásait Washingtonban. Hír szerint az amerikai semlegességi törvénnyel kapcsolatos kérdésekről és az új angol-amerikai kereskedelmi szerződésről folytat tárgyalásokat.

#

A lembergi és a pozeni egyetem hallgatói a vilnai egyetem bezárása elleni tiltakozás jeléül huszonnégyórás sztrájkba léptek.

#

A lett rendőrség az egész országra kiterjedő kommunista szervezetet leplezett le. Számos letartóztatás történt.

#

Az amerikai képviselőház megszavazta azt a javaslatot, amely két évvel meghosszabbítja Roosevelt felhatalmazását a dollár arankértékének megváltoztatására.

#

A bolgár miniszterelnök Belgrádba utazik. Itt és nem Szófiában írják alá a bolgár-jugoszláv barátsági szerződést.

#

A moszkvai belügyi népbiztosság részleteket közöl a Trockij hívei elleni vizsgálatról. Megállapították, hogy merényleteket terveztek a kormány vezetői ellen.

#

A görög miniszterelnök kijelentette, hogy Görögország lépésről-lépésre alakul át korporatív állammá.

#

A Keleti tengeren a legtöbb kikötő csak jégtörőkkel közelíthető meg, mert a tenger nagy területen befagyott.

#

A Népszövetség hír szerint megszünteti protektorátusát Danzig fölött. A mostani genfi ülésszakra nagy viták várhatók a danzigi kérdésben.

#

Angliában tovább terjed a náthalázjárvány. *Mary* anyakirályné is megkapta a betegséget. A beteg állapota nem súlyos.

#

Amerika középnyugati államaiban fokozódik az árvizveszély. Missouri állam délkeleti része teljesen víz alatt áll.

#

Degrelle belga rexista vezér legutóbbi olaszországi rádióelőadásának izgalmai még el sem ültek és Degrelle máris kijelentette, hogy Torinóba utazik és újból rádióelőadást tart.

#

Vito Mussolini, a *Popolo d'Italia* főszerkesztője, a *Duce* unokaöccse februárban házasságot köt Silvia *de Rosa* milánói úrleánnyal.

#

Doret francia pilóta Le Bourgetből útrakelt ma reggel, hogy Tokióba repüljön.

Ifj. Horthy Miklós Alexandriába érkezett. *Alexandriából* jelentik: Ifj. *Horthy* Miklós ideérkezett.

Lángokban áll egy riodejaneirói gumigyár. *Rio de Janeiróból* jelenti a *Magyarország* és a *United Press* tudósítója: Lángokban áll egy nagy gumigyár telepe. Az oltást megnehezíti a borzasztóan sűrű, fojtó füst, amelyet az égő gumi fejleszt és a vízhiány.

MOST JELENT MEG!
Gyógynövények gyakorlati alkalmazása
A mindennapi és az orvosi gyakorlatban felhasználható gyógynövények és gyógyteák ismertetése
Irta: Varró Aladár Béla.
Ára 6 pengő.
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 20

A szépség szolgálatában

HOGY MENNYIRE birtokában van az Egyháznak, a katolicizmusnak a teljes emberi lélek és a kultura minden területe fölött való hatalom, azt mi sem igazolja jobban, mint az, hogy az Egyház tulajdonai között ott van a művészeten keresztül: a Szépség. Már a katakombák gyertyái és mécsesei is tökéletes freskók mesebeli szineire sugároznak. S a föld alól kilépve, az Egyház azonnal monumentális épitményekkel és egy merőben új stilussal fejezi ki magát a művészet világában s új szerephez juttatja a mozaikot.

Annak az épületnek, amelyben a budapesti Központi Szeminárium van, a régi pálos kolostornak: az Egyház egyetemes hagyományain kivül is megvannak a maga mintegy személyes művészeti hagyományai, mintegy művészeti egyénisége; a régi Pest egyik legszebb barokk temploma mellett maga a volt kolostor is egyike volt százada legnagyobb tudatossággal dekorált alkotásainak; könyvtárterme egymaga is a szerzetesektől faragott világraszóló műremek. Ami pedig az elmult három évben az ostromrongálta épület helyreállítása kapcsán került falaira, az az élő magyar egyetemes képzőművészetnek egyik legnagyobb diadala. Jól tette a Központi Szeminárium, hogy az épület újjászentelésének és felavatásának ünnepélyére s az azt követő napokra megnyitotta kapuit s bemutatta a falait diszítő remekműveket a közönségnek is és hogy az épület művészeti ékesítésén dolgozott művészek tiszteletére azok műveiből még külön egyházművészeti kiállitást is rendezett.

Amikor az ebédlő és az udvar körül futó folyosó freskói befejezést nyertek, már megemlékeztünk róluk: Jeges Ernő, Kontuly Béla, Medveczky Jenő, Heintz Henrik és Istokovits Kálmán müveiről; a nézők valóban elbüvölten állanak meg a kispapok refektóriumában és a belső udvart körülvevő keresztfolyosónak valóban zárdaszerű kerengőjén. A legnagyobb és legmodernebb művészet él és vakit kompozícióikban és színeikben. De mivel ezekről a képekről már szóltunk, most szólanunk kell azokról, akik mint művészetpolitikusok lehetővé tették ennek a freskópompának idevarázsolódását: a magyar kulturális élet illetékeseiről és a szeminárium vezetőiről. A magyar szellemi élet történetében jelentős multú és már az Egyetem kapcsán ma is jelentős épület ostrom alatti rombolódásainak helyreállítására a kultuszkormány is folyósittatott jelenős összegeket s az ezekkel való jó gazdálkodás lehetősége adta meg, hogy a művészeti kikepeztetésre is juttasson a szeminárium vezetősége, *Marczell* Mihály rektor, *Péterffy* Gedeon, majd utóda, *Boér* Miklós vicerektor. Részleteiben különösen ez a két utóbbi volt a nagy ügy lelkes megálmodója és gazdája a szeminárium részéről; arcmásaik megérdemelten kerültek a freskók történelmi szereplőinek arcára és a kiállításra. Az ő munkájuk segitett annak megvalósitásában, hogy az a papnövendék, aki a falak között nő fel, a legmodernebb és legmagyarabb művészet sugárzását szívja magába s adja tovább.

A földszinten az ebédlő melletti kisebb teremben, az emeleten pedig a körfolyosón és Tóth Tihamér emlékére emelt keresztúti folyosórészben vonul fel minden itt dolgozott művésztől több reprezentáns darab. *Jeges* Ernő és *Kontuly* Béla: főképp itteni munkáikat megelőző *más* monumentális freskóik kartonjait és kisebbített másait hozták ide; Jegestől itt láttuk többek között egyik legszebb pannonhalmi freskójának mását, Kontulytól pedig a budapesti dominikánus templomba festett két gigantikus oldalképet s azt, amelyen a szegedi ferencesek templomában még most is dolgozik. Jeges Ernő a látomásos nagyszerüségnek Kontuly Béla pedig a logikus és vizuális kompozicionak, az alakok ragyogó idealizáltságának, egyben majdnem realista részletrajzzal s mély színgazdagsággal való megoldásának mestere egyéb képein is. *Istókovits* Kálmán a maga roboszlus erejét mutatja ugyanezeken, alakteremtő gazdagságát, *Heintz* Henrik pedig — aki utoljára a Lehel-téri plébániatemplom finom és mély keresztúti freskósorozatán dolgozott s ezt adta a magyar művészetnek — alakjai bensőséges, túlvilági sugárzásával ragad meg. *Kontuly* Bélának varázsos üvegarcképei vannak a lépcsőház ablakaiban; rajtuk kivül most egyházi szőnyegterveit mutatta be s egy éppen erre a kiállitásra el is készitett batikmas szőnyegét: valósággal a fonalak színeivel és művészetével szőnyeganyagba szinte beleégetett sugárzó és viharzó freskólátomásokat. *Molnár* C. Pálnak is szerepel üvegablaka az épületen, finom és hatásos ujszövetségi és Szűz Mária életét mutató temperáin kivül most kiállította a belvárosi templom gótikus hármas oltára számára tervezett oltárképét, amellyel ennek pályázatát megnyerte és amelynek előmunkálatai, nagyméretben való megvalósítása már előkészületek alatt is állanak. Mozgalmasak és hatalmasak *Pituk* József üvegablakai és a kiállításon szereplő festményei s nem lehetne eleget beszélni *Pándi Kiss* János fafaragásairól, melyekben ősi magyarság, nemzetek fölötti modernség és archaizmus egyesülnek. Egy körtefából faragott csodálatos Keresztút állomásainak művésze és a régi pálos faragványok restaurálója.

Csonka lenne a beszámoló, ha nem emlékeznénk meg a kiállítás rendezőjéről, *Kopp* Jenőről, a fővárosi képtár központi igazgatójáról, aki kitünő szakértelemmel, finom izléssel, zajtalan és tökéletes szervezni tudással és nem utolsósorban teljes odaadással állott az ügy mellett. Irta és kiadás alá rendezte az év egyik legszebb képzőművészeti könyvét, a háromszázéves pesti papnövelde képzőművészeti történetét, uj alkotásainak méltatását, 72 gyönyörű képtábla kiséretében. Méltó könyvbeöntéseként a magyar művészeti élet hosszú idő óta legnagyobb esemé-

jai: *Czapik* Gyula egri érsek, *Shvoy* Lajos székesfehérvári, *Dudás* Miklós hajdudorogi görögszertartású, *Madarász* István kassai püspök, *Sárközy* Pál, a bencésrend kormányzó-apátja, *Endrédy* Vendel, zirci apát.

Boér Miklós vicerektor mond megnyitó beszédet, figyelmeztetve a növendékeket, hogy vigyék haza, plébániáikra azt a művészi szellemet, melyben itt élnek.

A hercegprímás elvégzi felszentelő körútját, majd Marczell Mihály rektor köszönti a főpásztort és egybegyűlteket: „Az ban itt vertetek fel magukat ebben az öreg házban, a Regnum Marianum szinte közjogi gondolatvilágában.

Van itt művészet és tudományosság, szellem, élet és történelem. De a legfőbb jellege mégis az, hogy mindezzel gazdagon megrakodva, az ország jeles papjai indultak el innét századokon át, hogy főpapi trónusokon, egyházkormányzatban, lelkipásztorkodásban, katedrákon, könyvekben és az élő szó erejével a papságnak, híveknek, irányt mutassanak és lelkeket üdvözítsenek.

Mindez, bármily súlyos tőkéje, kincse a háznak, mégis csak eszköz, csak legyenek füleink a hallásra. És a küldőjéhez hasonlóan gyalázatokkal tetézett Róma mutatja az utat. Csak legyen szemünk a látásra.

A ház legfőbb urának, a Szentséges Jézusnak, látva jelent és jövendőt, gyönyörűsége legyen lakni a levitákkal. És legyenek vigasztaló igéret, hogy velük, bennük és általuk megújul a föld színe. És így Lippay érsek Magyarország Patronájának szentelt, 1648-i egyetemes szemináriuma az 1948-i Boldogasszony évének drágagyöngye és eszméinek mindenkor az első vonalban diadalmas megvalósulása legyen — fejezte be szózatát a biboros Hercegprímás.

A kultuszminiszter az egyházművészeti kiállítás megnyitásán

Délután 3 órakor volt a szemináriumban rendezett egyházművészeti kiállítás ünnepélyes megnyitása, amelyen az ünnepi megnyitó beszédet dr. *Ortutay* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter mondta, akit Marczell Mihály rektor és dr. Boér Miklós vicerektor fogadtak és kísértek a szeminárium földszinti nagytermébe.

A kultuszminiszter beszéde a papnövelde háromszázéves multjára visszatekintve, kiemelte, hogy *a központi szeminárium növendékei száz évvel ezelőtt 48 eszméi mellett állottak. Az egyetemes katolikus tanítás a papképzés munkája mellett éljen e falak között ez a szellem, amely a nép fölemelkedését, megerősödését szolgálja.*

mongol földön működő papok száma most már 217-re emelkedik.

Orvosi hír. Dr. Mihályhegyi Géza szemészfőorvos rendelőszerda és szombat kivételével délután 3—4-ig I., Krisztina-körút 34.

Rózsafák

Magastörzsü rózsák . . . { 12.-től
Szomorú rózsák . . . . . {
Bokorrózsák . . . . . { 5.-től
Babarózsák . . . . . {

Előnevelt fajtaujdonságaink a legelőnyösebben kaphatók.
Vidéki szállításokat gondosan csomagoljuk.
HUNGÁRIA VIRÁGHÁZ ÉS KERTÉSZET, Muzeum-körut 11.

— **Négyéves Ipari Leányképzőiskola** nyílt **Esztergomban** internátussal egybekötve. Az iskola elméleti ismereteken és nyelveken kívül a női szabás- és varrásban való szakszerű képesítést és a háztartásvezetésben gyakorlati kiképzést ad növendékeinek. Érettségi után mestervizsgát tehetnek, amely önálló iparra jogosít. Érdeklődni lehet: Irgalmas Nővérek, Esztergom, Víziváros címen. x

— **Szalézi Fiúnevelő Intézetbe** Nyergesújfalun felvételre jelentkezhetnek rk. vallású tanulók az általános iskola V—VIII. és a nyilvános jogú gimnázium V., VI., VII. osztályaiba. Érdeklődőknek tájékoztatót küld az Igazgatóság. x

ÚJ EMBER JÓKÖNYVSZOLGÁLATA

tavaszi illetménykötetként május hó második felében a könyvnap alkalmából valamennyi résztvevőjének eljuttatja hihetetlen alacsony illetménypont értékben

Eckhart Ferenc egy. tanár

1848 A SZABADSÁG ÉVE

c. művét

E mű 320 oldalon keresztül megismerteti velünk 1848—49 dicsőségben gazdag esztendőit és bámulatos stiluskészséggel rávilágít arra, hogy tulajdonképpen mit is ünneplünk a magyar szabadság megszületésének századik évfordulóján.

A mű illetménypontértéke 170 ip. lesz.

Egyébként ebben az évben az alábbi műveket iktattuk választható könyveink közé:

Saly D.: Szigorúan bizalmas	410 ip
Ijjas A.: Húsz évszázad viharában	810 „
Makkai L.: Erdély története	545 „
Eleánor H. Porter: Az élet játéka	140 „
Eckhardt S.: Uj francia katolikus írók antológiája	240 „
Sik S.: Alexius	260 „
Georges Bernanos: Quine tanár úr	273 „
Eugénio D'Ors: Ferdinánd és Izabella	330 „
Evelyn Waugh: Utolsó látogatás	490 „
Szabolcsi B.: Beethoven	490 „
Tóth Tihamérről kortársai	300 „
Cronin: Az élet elébe	364 „
E. Roosevelt: Apám így látta	273 „
W. L. Sumner: A haladó tudomány	364 „

A fenti művek eddig közölt illetménypontértékei hatályukat vesztik.

Reverendát

mindenféle férfiruhát hozott anyagból is készít

Poltikovics Béla

Budapest, IV., Magyar-utca 28. II. 6.

Felborult a zsufolt halászhajó, huszan a vizbe fulladtak

Bogotából jelentik: Egy tulzsufolt halászhajó a Laguna de Fuquene-n felfordult és utasai a tengerbe estek. Husz ember megfulladt, hetet sikerült kimenteni.

A VÁROSHÁZA HIREI

A Beszkárt át akarja venni a Bart elbocsátott alkalmazottait

Babarczy István báró közlekedési tanácsnok szóbeli tárgyalást folytatott a BART egyik igazgatójával, akit felkért, *közölje azoknak az alkalmazottaknak a névsorát és címét, akiknek a BART az autobusz-koncesszió megszünése folytán felmondott*, illetve felmond. Ezek közül az alkalmazottak közül ugyanis a *Beszkárt a megfelelő egyéneket saját szolgálatába kívánja átvenni.* A BART igazgatója kitért a tanácsnok kívánsága elől, azzal, hogy a BART eddig nem határozott a felmondások ügyében. Most azután Babarczy István báró tanácsnok a polgármester megbizásából *irásbeli felszólitást intézett ez ügyben a BART-hoz.*

Interpelláció a főváros egyik ingatlanvásárlása miatt

A szerdai közgyülésen *Kuncze* Lajos dr. bizottsági tag interpellációt mond el a főváros egyik legutóbbi ingatlanvásárlásának körülményeiről. Az interpelláló elmondja, hogy a régi Vásárpénztárnak követelése állott fenn a Szentlélek-tér 1. számu ingatlan tulajdonosával szemben és ez a követelése, amely tőkében 20.000 pengő volt, bekebelezéssel nyert biztositékot. Miután követelését az adós nem egyenlitette ki, árverést kéretett az ingatlanra, amit meg is tartottak, de az árverésen nem a Vásárpénztár ajánlotta a legtöbbet, ugy hogy egy harmadik személy kezébe került az ingatlan. A Vásárpénztárt igy néhányezer pengős veszteség érte, mert a befolyt vételárból követelése nem nyert teljes kielégitést. Az árverés idején már nyilvánvaló volt, hogy ezt az ingatlant városrendezési célokra ki kell sajátitani. Az eredeti tulajdonosok még az árverés előtt fel is ajánlották az ingatlant megvételre a fővárosnak, azonban ajánlatukat elutasitották. Most, néhány hét előtt, a főváros városrendezési szakbizottsága kimondta a Szentlélek-tér 1. számu ingatlan megvásárlását és 65.000 pengőt fizetett a főváros az ingatlanért, amelyet két évvel ezelőtt az árverésen 18.420 pengőért adtak el. A főváros tehát 46.580 pengővel, több mint háromszorosával fizette tul ezt az ingatlant, mint amennyiért megvehette volna. Az interpelláló kéri a polgármestert, inditson vizsgálatot ez ügyben és tegyen meg minden intézkedést, hogy a főváros közönségét a jövőben hasonló károsodás ne érhesse.

A zsirolvasztó koncesszióból összeférhetetlenségi ügy lett a városházán

A közelmultban élénk szóbeszéd tárgya volt az a koncesszió, amelyet egy alkalmi társaság kapott a fővárostól a vágóhidon létesitendő zsirolvasztó üzemre. Zsirolvasztó és Husfeldolgozó Ipar kft. név alatt alakult meg ez az ipari vállalkozás, amelyben hir szerint néhány ügyvéd is érdekelve van, többek között *Kövesligethy-Büben* Miklós dr. fővárosi bizottsági tag is. A zsirolvasztó-koncesszióval kapcsolatban összeférhetetlenségi bejelentést tettek a városházán Kövesligethy Miklós dr. bizottsági tag ellen. Az összeférhetetlenségi bejelentést *Vál* Ottó dr. ügyvéd tette. Az összeférhetetlenségi bejelentésben azt hozzák fel, hogy Kövesligethy Miklós törvényhatósági tagságát használta fel a szóbanforgó koncesszió megszerzésénél olyan engedmények, kedvezmények elérésére, amelyet mások, a többi zsir- és huskereskedők nem tudtak a maguk számára elérni. Ezen az alapon Vál Ottó ügyvéd arra kéri az igazoló-választmányt, állapitsa meg Kövesligethy Miklós eljárásában az összeférhetetlenséget és fossza meg városatyai mandátumától. Az igazoló-választmány december 18-án tárgyalja ezt az ügyet.

Uj épitkezések a fővárosban

A polgármester a következő uj épitkezéseket engedélyezte: Bogdány Ferenc a Keve- és Emér-utca sarkán egyemeletes csoportházat. Piros Mihály a Fürész-utca 135. szám alatt egyemeletes lakóházat és emeletráépitést, özvegy Tiboj Gyuláné a Kovászna-utca 3/b. sz. alatt emeletes ikerházat épit. Földszintes családi lakóházak épitésére kaptak engedélyt: Fischer Stern Pál a Vaspálya-utca 8., Konyhás Mihályné a Zsálya-utca 50., Funtek Gyula az Álmos vezér-utca 15., Schultz Ferenc a Lengyel-utca 11., Pánczél Mihály a Törcsvár-utca 20., Józsa Ferenc a Lomnici-utca 33. sz., Keltz Gyula az Ujvidék-utca 6. szám alatt.

— **Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél** reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes *„Ferenc József"* keserüvíz abszolut megbizható hashajtó. Orvosok ajánlják.

SÜLYESZTŐBEN

MARTON-ÉZSAIÁS: ELVÉSZ AZ ÉN NEPEM!

— **Az olasz trónörökös a római magyar sajtókiállitáson.** *Vatikánvárosból* jelentik: *Umberto* trónörökös hétfőn látogatást tett a vatikáni katolikus sajtókiállitáson és ez alkalommal részletesen megtekintette a kiállitás magyar termét is. A magyar terem bejáratánál *Luttor* Ferenc apostoli protonotárius, a magyar követség kánonjogi tanácsosa fogadta. A trónörökös nagy figyelemmel hallgatta Luttor Ferenc magyarázatát a magyar könyvnyomtatás régi eredetéről és különös érdeklődéssel szemlélte meg *a magyar nemzeti sajtó elterjedettségét bemutató táblázatokat.* Umberto trónörökös végül megelégedésének adott kifejezést a rendezés és a kiállitott anyag nagyvonalusága felett.

— **Felvidéki teacst.** A *felvidéki bál* rendezőbizottsága december 8-án, kedden rendezte a *Budai Polgári Kaszinóban* első táncos ismerkedési estjét. A nagy siker *Vaszkó* Endre dr. miniszteri tanácsos, a *Felvidéki Egyesületek Szövetsége* elnökének és a kitünő rendezőgárdának köszönhető. A Felvidéki-bál február 1-én lesz a Gellért-szálló márványtermében. Báliroda Rákóczi-ut 36. sz. I. em. 4. Telefon: 1-341.77.

— **A szellemi munka meghosszabbitja az élettartamot.** A Magyar Statisztikai Társaság már jóidővel ezelőtt teljesen feldolgozta az ország népszámlálási anyagát minden szükséges szempontból. De a munkát természetesen ezután se hagyta abba, további statisztikákat is készit, részint hogy sajátságos gépeit foglalkoztassa, részint mivel talán állásnélküli szellemi munkások is állanak rendelkezésére. Igy most statisztikai táblázatot állitott egybe annak kimutatására, hogy a szellemi munka nemhogy megrövidítené az emberi életet, de sőt olyan előnyösen táplálja az agyvelőt, hogy ezáltal az élettartamot jelentékenyen meghosszabbitja. E statisztikai igazság bizonyitására az Akadémiát használja fel s kimutatja, hogy Magyarország egész népességében 30 éven felüli 3,871.045 van, az Akadémia tagjai közt 237, 80 éven felüli az országban 55.003, az Akadémia tagjai között 16; eszerint a 80 évesek arányszáma az egész országban mindössze 1.42 százalék, ellenben az akadémikusok között 6.75 százalék. A tanulság ezek után világos: aki hosszu életü akar lenni e földön, az amellett, hogy tiszteli szülőit, törekedjék akadémiai tagságra, mert akkor 6.75 százalék valószinüséggel megéri a nyolcvanadik esztendejét. Legjobb lenne, ha gyermekeinket, kivált ha valami aggasztó hibájuk van és életüket félthetjük, neveljük egyenesen akadémikusnak. Vagy ha később jut az ember sulyos betegágyba s az orvosi konzilium már csüggedni kezd: vétessük föl betegünket jószivü akadémikusok protekciójával legalább levelezőtagnak az Akadémiára, inkább megigérjük nevükben előre, hogy ugyse fognak sok vizet zavarni az Akadémián, vagy legalábbis a tudományban. Igaz viszont, hogy az akadémikusok között egy 30 éven aluli sincs, tehát ha gyermekeinket mindjárt akadémikusoknak neveljük, akkor nyilván sohase lesznek belőlük 30 éven aluliak, vagyis nem lesz szegényeknek ifjuságuk. Tán még az is megeshet velük eszerint, hogy mindjárt egyenesen 80 év körüliek lesznek, nem is tudjuk, megérné-e a dolog. Persze, ha a Statisztikai Társaság például a százéves lakosokat statisztikázta volna meg, alighanem kideritheti volna, hogy ezek jóformán valamennyien felül vannak a 80 éven. Hogy tehát az ember 80 éven felüli lehessen, legbiztosabb, ha a százévesek közé sikerül bejutnia. Eszünkbe jut végül egy más módszer is: székelyföldi lakodalmakon hallottuk egyebek közt a töltöttkáposztát felszolgáló bokrétáslegénytől azt a rigmust, hogy:

Ihol a magyarok hires eledele,
Káposzta az alja, kolbász a teteje,
Azt irja róla egy régi titkos levél:
Ki száz évig eszi, az sokáig élél.

A nép megfigyeléseiben gyakran rejtőzik egy-egy nemesveretü igazság. Talán érdemes lehet megpróbálkozni a töltöttkáposztával is. A Statisztikai Társaság majd feldolgozza az eredményt.

— **Mit csináljon ezentul egy élharcos?** A következő levelet kapták: Tekintetes Szerkesztőség! Szeghalomról irom ezt a levelet és kivánom, hogy olyan jó egészségben találja a tekintetes Szerkesztőséget, mint hála Istennek, nekem van és mentse meg attól a keserüségtől, amiben én élek. Voltam én szerelmes, laktam három és fél napig az anyósomnál, szállitottam pecsételt bordóban pálinkát a zsidónak, átéltem, mikor egy nap alatt megdöglött az összes aprómarhám, voltam községi „halottgém" és elcsaptak, voltam kuglibábáliogató és onnan is elcsaptak, mert nem tudtam láthatatlanul felrugni a bábokat, mikor a főispán ur hajduja vándlizott. Voltam a vágóhidon pacalhuzó, voltam csősz, ki soha nem fogtam meg a sógoromat, voltam kanász és mint Antal István vetülete, gondoskodtam az ellenzékiek kocája elvetéléséről és ennek következtében élharcos lettem. Az, ugy, ahogy mondom. Tudja azt mindenki, milyen hatalom voltam én még akkor is, ha nem volt semmi különösebb, de mi voltam egy választás idején! És most, tekintetes Szerkesztőség, nem vagyok semmi. Mondták ezt nékem, hogy lesz még kutyára dér, de én nem hittem. Hát meg van. Itt kell elnézni, összeguzorogva az egész választást. Nem szól hozzám senki se, nem ugat meg a kutya se; nincs rám szükség. Egyszerüen azért, mert ez nem választás. Ez semmi. A magas kormányzat szabadjára engedte a népet. Azt csinálja, amit akar és igy mind Tildyre szavaz, amit én nem is bánnék, ha legaláb onnan is megadnák azt a salláriumot, ami az én élharcosi minőségemnek és tisztségemnek megfelel. De nem adnak semmit. Még jó szót sem. Egy mentség volna, ha vagy Szilágyi Lajos, vagy Borbély-Maczky főispán venné át az irányitást. Akkor lenne itt választás igazi. Ha ez nem lesz meg, igazat kell adni a komának, aki azt mondja, lejárt a mi világunk, mert már a főcsővezető főispán Szilágyi is magyarázkodik, hogy nem akar diktaturát és nem kell élharcos. Mehetek tehát a vonatról lekésett utasok vigasztalására, hajnalban aludttejet ébresztení, vagy napfogyatkozáskor kormos üveget árulni. És mindennek az oka a becsületes választás. Vagy pisztolyt vegyek a kezembe? Tisztelettel: *Egy elkeseredett élharcos.*

A bélben keletkező mérgek által okozott rosszullétnél egy-két pohár természetes *„Ferenc József"* keserüvíz, gyors és alapos bélkiürítő hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

— **A kocsisa halálra rugdalta gazdáját.** *Szombathelyről* jelenti a *Magyarság* tudósitója: Vitéz *Kovács* Ferenc nyugalmazott Máv intéző, földbirtokost sulyos belső sérülésekkel, válságos állapotban szállitották be a szombathelyi közkórházba. Kovács a kórházi ágyon kezelőorvosainak elmondta, házsártos, társaival is állandóan kötekedő kocsisát valami rendetlenség miatt megrótta. A kocsis erre vasvillával támadt rája. Sikerült kiütnie kezéből a vasvillát, mire a kocsis patkós csizmájával többször egymás után hasbarugta, ugyhogy eszméletlenül esett össze. Vallomása után hamarosan elvesztette eszméletét és *belső elvérzés következtében meghalt.* A kórház jelentése alapján a bünügyi hatóságok elrendelték vitéz Kovács Ferenc földbirtokos holttestének felboncolását, egyben pedig utasitották a csendőrséget a kocsis személyazonosságának megállapitására és letartóztatására.

A TÖRVÉNYSZEK HIREI

Tizhónapi börtönre ítéltek egy szélhámos álmérnököt

A pestvidéki ügyészség sorozatos csalások miatt vádiratot adott ki *Tuma* Zoltán péceli magántisztviselő ellen. A vádirat szerint Tuma Vácott *Denk* Ferenc uradalmi főmérnök néven jelentette be magát és szélhámosságokat követett el. Az egyik napilapban apróhirdetést tett közzé, mely szerint grófi uradalomba óvadékos levelező-könyvelőket keresett. Többszáz ajánlat érkezett Tumához, aki valamennyi ajánlkozótól információs költségek cimén 10 pengőt kért. Amikor a rendőrség Tumát letartóztatta, akkor derült ki, hogy egész irodát tartott fenn, cégjelzéses levélpapirokat és különböző nyomtatványokat készittetett és levelezést bonyolitott le hiszékeny áldozataival. A pestvidéki törvényszéken *Arday* Barnabás egyesbiró kedden tárgyalta Tuma Zoltán bünügyét és megállapitotta, hogy a különböző biróságok sikkasztás, csalás és okirathamisitás cimén eddig több mint tizévi szabadságvesztésre itélték. Tuma beismerte sorozatos csalásait és a biróság a vádirat szerint sorozatos csalások büntettében mondta ki bünösnek és jogerősen *tizhónapi börtönre* itélte.

Bánffy Ernő bárót csalásért háromhónapi fogházra itélték

Az ügyészség *csalás büntette* miatt vádat emelt *Bánffy* Ernő báró magántisztviselő ellen, akinek ügyét kedden tárgyalta *Merschitz* Kálmán dr. törvényszéki biró. A vád szerint a báró januárban azt igérte *Marosán* István román állampolgár hentesmesternek, hogy megszerzi részére a magyar állampolgárságot s ilymódon 280 pengőt kicsalt tőle. Igéretét azonban nem tudta beváltani és a pénzt sem adta vissza, mire Marosán bünvádi feljelentést tett ellene. *Bánffy* Ernő báró, aki rovottmultu, lopásért négy és félhónapi fogházra volt már elitélve, nem ismerte be bünösségét. A törvényszék lefolytatta a bizonyitó eljárást, majd *Bánffy* Ernő bárót *bünösnek* mondta ki csalás vétségében s ezért őt *háromhónapi fogházbüntetésre* itélte. Az itélet nem jogerős.

A RENDŐRSÉG HIREI

Halálos villamosbaleset

Halálos villamosszerencsétlenség történt kedden délután a Bécsi-uton. Özvegy *Komáromi* Jánosné hároméves Ferenc nevü unokájával sétált az uton, amikor a *Bohn*-téglagyár előtt át akart haladni az uttesten. Kézenfogva vezette a hároméves kisfiut, amikor egy autó közeledett feléjük. Az idős nő megijedt a gépkocsitól és *az éppen abban a pillanatban közeledő 72-es villamos elé lépett. A villamos mindkettőjüket elütötte.* A mentők Komárominét a *Margit*-kórházba vitték, ahol egy óra mulva sérüléseibe belehalt. A kisfiut az *Uj Szent János*-kórházba szállitották a mentők, ahol sulyos állapotban fekszik. A rendőrség meginditotta a vizsgálatot a felelősség kérdésében.

Szerencsétlenség egy épitkezésnél

Kedden délután három órakor a Régipostautca és a Galamb-utca sarkán *sulyos szerencsétlenség történt egy épitkezésnél.* Nemrégiben lebontották a sarkon levő házat s most épitik ujra. Az állványok már ötemelet magasságban vannak, a munkások az épitkezési liften közlekedtek. *Propoza* Lajos állványozó az ötödik emeleten ki akart lépni a liftből, ebben a pillanatban *a tartókötelek elszakadtak és a lift a szerencsétlen emberrel együtt lezuhant* s a mentők életveszélyes sérülésekkel szállitották az Uzsoki-utcai kórházba.

Felakasztotta magát egy tisztviselő

A *Népligetben* kedden délelőtt egy akasztott emberre bukkantak a járókelők. A nála levő iratokból kiderült, hogy *Posztós* Imrének hivják, aki legutóbb az *Ipartermékértékesitő rt.* Gergely-utcai telepén dolgozott, mint tisztviselő. A rendőrség még megállapitotta, hogy Posztós azért lett öngyilkos, mert *hosszu időn keresztül folytatott éneklanulása sikerelenül végződött.*

— **Bolsevista-ellenes nagygyülés Szegeden.** *Szegedről* jelentik: A magyarországi proletárdiktatura idején Szegeden megalakult az antibolsevista komité, mely később, amikor a nemzeti kormány megkezdte müködését, megszünt. A szegedi bolsevista-ellenes szervezet egyik akkori vezetője, *Bokor* Pál ügyvéd most ujra megalaktija a szervezetet, mivel a kommunista agitációnak világszerte való erősödése nálunk is fokozottabb mértékben teszi szükségessé a védekezést. A szegedi bolsevista-ellenes komité december 20-án, vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Corsó-moziban nagygyülést tart.

— **Halálos husmérgezés.** *Kolozsvárról* jelentik: A *Korkes*-család négy tagja husmérgezésben oly sulyosan megbetegedett, hogy haldokolva szállitották őket kórházba. Megállapitották, hogy a romlott hust hatósági engedéllyel biró mészárszékből vásárolták.

Az Americana az ifjuság szociális kérdéseivel foglalkozott

A *Foederatio Americana* most tartotta rendes havi káptalani ülését a Szent Gellért-szállóban. A felsőoktatási kongresszus tanácskozásaival kapcsolatosan élénk vita fejlődött ki az egyetemi ifjuság szociális helyzetéről és a végzett diplomás ifjuság elhelyezkedési lehetőségéről. A vita során megállapitást nyert, hogy az Americana vezérsége már 1932-ben egy minden részletre, a gyakorlati életre is kiterjedő nagyszabásu memorandumot dolgozott ki, de az illetékesek erről a benyujtott memorandumról teljesen megfeledkeztek. A káptalan most ennek a memorandumnak alapján ismételten foglalkozik az ifjuságot érdeklő szociális helyzettel.

Zemplén Géza egyetemi tanár fia feltételes szabadlábrahelyezését kérte

Zemplén Dénes, *Zemplén* Géza egyetemi tanár fia, akit a fiatalkoruak bírósága annakidején édesanyja meggyilkolása miatt *négy és félévre itélt* — mint ismeretes —, a fiatalkoruak nyiregyházai fogházában tölti büntetését. Zemplén Dénes a fogházban azóta példás magaviseletet tanusitott, szorgalmasan dolgozott az intézet asztalosmühelyében és szabad idejét arra használta föl, hogy a gimnáziumi vizsgáira készüljön. Legutóbb fölkereste *Beatrix* nevü nővére, hogy mielőtt mint missziós nővér Kinába utazik, öccsétől bucsut vegyen. A látogatás után nem sokkal Zemplén Dénes levelet irt édesatyjának, amelyben arra kérte, hogy *eszközölje ki számára a föltételes szabadságot.* Zemplén Géza a levél vétele után lépéseket tett fia szabadlábrahelyezése érdekében és kérvényében bejelentette, hogy a fiut szeretetébe fogadja és további sorsáról, neveléséről gondoskodik. Bejelentése szerint a ma már tizennyolcéves fiu nevelését *Szlovenszko* Jusztin domonkos pap vállalta magára. Értesülésünk szerint a fiatalkoruak felügyeleti hatósága pártolólag terjesztette föl a kérvényt az igazságügyminiszterhez s igy valószinü, hogy Zemplén Dénes még karácsony előtt kiszabadul.

— Pénteken ülést tart a képviselőház és a 33-as bizottság. A magyar országgyülés képviselőháza december 18-án, pénteken délután hat órakor ülést tart a felsőház üzeneteinek átvétele céljából. A 33-as országos bizottság ugyancsak december 18-án, pénteken délután öt órakor ülést tart.

— Szilágyi Lajos személye garancia a diktaturás törekvések ellen. Kedden délelőtt *Pest vármegye Tüzoltó Szövetsége* választmányi gyülést tartott *Erdélyi* Loránd alispán elnöklésével, melyen *Szilágyi* Lajos bihari főispán, ugyis mint országos tüzrendészeti felügyelő, felszólalt. Nyilt titok, — hangoztatta többek között — hogy a tüzrendészeti törvény és annak végrehajtási utasitása, *a tüzoltóságot felkarolni akarja.* Hosszu, *egyhónapi* tapasztalata után csalhatatlan módon megállapitja, hogy e kényes poszton *meg sem tudott volna mozdulni olyan valaki, aki nincs tisztában azzal, mi a község, a város és mi a vármegye.* A szervezést illetőleg *a diktaturáról szó se említessék, mert az ő személye biztos garancia az ilyfajta törekvések ellen!* Egyébként az ilyen, diktaturás hajlamok tapasztalásánál *ő lett volna az első, aki a tisztségét nyomban elhagyja!* Természetes, az uj tüzrendészeti törvénynél a főszolgabirókra hárul a legfőbb feladat. A kiképzésben *rendszer lesz.* A falvak tüzoltói életébe pedig módositó rendelettel óhajt beavatkozni.

HÁZASSÁG

Hackel Magda és *Bálint János* dr. községi orvos Budapesten házasságot kötöttek.

Garancsy Éva és *Mohay* Márton dr. tb. szolgabiró december 19-én, szombaton délben fél 1 órakor tartják esküvőjüket a törökszentmiklósi római katolikus templomban.

Mahunka Imre butorgyár rt. bemutatótermei, tervező atelier Német-utca 49.

— Borzalmas robbanás a nikolajevszki hajógyárban. *Moszkvából* jelentik: A *nikolajevszki* állami hajógyárban borzalmas robbanás történt, *amelynek hét halottja* és igen sok sulyos sebesültje van. Az orosz hatóságok mindeddig nem adtak ki hivatalos jelentést a robbanásról s egyelőre nem lehet tudni, mi idézte elő a szörnyü katasztrófát.

Revolveres vasgárdisták terrorja a kolozsvári egyetemen

Bukarestből jelentik: A képviselőházban *Pop* Ghitza volt kultuszállamtitkár bejelentette, hogy Kolozsvárott a vasgárdista orvostanhallgatók általánositották az egyetemi sztrájkot. *Az egyetem bejáratát revolveres vasgárdisták állják el és halállal fenyegetik azt, aki be akar menni az előadásokra.* Az egyetem rektora viszont azzal fenyegeti azokat, akik nem járnak az órákra, hogy elveszti az évet. A vasgárdista diákok december 4-én, amikor az egyesülési ünnepségekre cseh, szerb és francia kiküldöttek érkeztek Kolozsvárra, megtiltották, hogy az orvostanhallgatók részt vegyenek az ünnepségeken, mert a *vasgárdának nem tetszik a kisantant külpolitikája és a francia barátság.* Kérte, hogy a kultuszminiszter csináljon rendet a kolozsvári egyetemen.

Matuska ujrafelvételi kérését a tábla jogerősen elutasitotta

Matuska Szilvesztert — mint annakidején jelentettük — *huszonnyolcrendbeli gyilkosság büntette* miatt jogerősen *halálra* itélte. Matuska kegyelmi kérvényt nyujtott be a kormányzóhoz, a védő pedig ujrafelvételi kérelemmel fordult a pestvidéki törvényszékhez.

Az ujrafelvételi kérelemmel elsőfokon a pestvidéki törvényszék foglalkozott, amely az ügyészség álláspontjának megfelelően elutasitotta a kérvényt. Felfolyamodás folytán az ügy a tábla *Tóth*-tanácsa elé került, amely *Morócza* Dénes dr. táblabiró előadásában kedden foglalkozott zárt ülésben másodfokon az üggyel. A tábla a törvényszék elutasitó véghatározatát jogerősen jóváhagyta. Ezekután a kegyelmi kérvény elintézésétől függ Matuska Szilveszter sorsa.

Karácsonyfára Dreher tejcsokoládé diszeket

— Az interparlamentáris unió elismerése Drucker Györgynek. *Boissier* Leopold, az interparlamentáris unió ügyvezető főtitkára *Drucker* György dr.-hoz abból az alkalomból, hogy *Drucker* dr. legutóbb az unió magyar csoportjánál hosszu éveken át viselt főtitkári tisztségéről egyébirányu elfoglaltsága miatt lemondott, rendkivül szivélyes hangu iratot intézett. Levelében az interparlamentális unió őszinte elismerését fejezi ki Drucker Györgynek azért az odaadásért, mellyel az unió müködése iránt viseltetett. „Ön bebizonyitotta — irja Boissier többek között —, mennyire szivén viseli a népek közeledésének magasztos eszméjét, mely az interparlamentáris uniónak is ideálja."

— Az Akadémia III. osztályának ülése. A Magyar Tudományos Akadémia matematikai és természettudományi osztálya *Fangl* Károly elnökletével nagyszámu érdeklődő jelenlétében ülést tartott. Az ülésen *Riesz* Frigyes legutóbb megválasztott rendes tag székfoglalót tartott. A kiváló tudóst Fangl Károly osztályelnök üdvözölte. A továbbiakban *Schaffer* Károly, *Császár* Elemér, *Rédei* László, *Rados* Gusztáv, *Kövessi* Ferenc, *Mágócsi-Dietz* Sándor, *Kutassy* Endre, *Entz* Géza, *Sebestyén* Olga, *Wolsky* Sándor, *Orsós* István és *Orsós* Ferenc mutatták be szakértekezéseiket. A nyilvános felolvasó-ülés után a tagok zárt tagértekezletet tartottak.

— Jeges Ernő festőművész nyerte meg a székesfőváros Ferenc József koronázási jubileumi díját. A székesfőváros Ferenc József koronázási jubileumi-dij 1936. évi festészeti dijának odaitéléséről csütörtökön délután döntött a biráló bizottság *Némethy* Károly dr. tanácsnok elnökletével a székesfővárosi képtárban, ahol a pályázók beküldött müveit kiállitották. A bizottság egyhangulag *Jeges* Ernő festőművésznek itélte oda a dijat, méltányolva azt az érdemét is, hogy bemutatott müvein a magyar történeti festészetet a müvészet eszközeivel, komoly kompozíciós készséggel és elmélyüléssel felujitani törekszik. A dijazott müvészen kivül érdemesnek tartotta a pályázatban résztvevő több más fiatal müvész kiemelését, ezek: *Döbrentey* Gábor, *Emőd* Aurél, *Hollós Mattiony* Eszter, *Kontuly* Béla, *Mágori Vargha* Béla, *Medveczky* Jenő, *Mezey* Artur, *Szemerey* Zoltán és *Udvary* Pál. A bizottság végül egyhangulag annak az óhajának adott kifejezést, hogy a főváros *Medveczky* Jenő egyik beküldött képét a székesfővárosi képtár számára megvásárolja. A pályázaton résztvevő müvek megtekinthetők december 16-tól 20-ig a székesfővárosi képtár nyitási ideje alatt, Egyetem-utca 6.

Karácsonyi ágyteritővásár
Csipkeszövetből dupla ágyteritő, himzéssel 14.50-től
Csipkeszövetből ágypárna, himzéssel 12.–
LÖWY ARTHUR csak Király-u. 15
Fióküzlet nincs!

— Előadás a Tiszántul agrárválságáról. A Társadalomtudományi Társulat téli előadássorozata keretében *Pongrácz* Kálmán dr. e hó 16-án, szerdán délután félhat órakor a Népegészségügyi Muzeum helyiségében (V., Eötvös-utca 3) előadást tart a Tiszántul agrárválságáról. Belépés és ruhatár dijtalan. A társulat szivesen lát vendégeket.

— Montessori-tanfolyam nyilik az első magyar Montessori elemi iskolában óvónők, tanitónők, szülők és nevelők részére. A tanfolyam elméleti és gyakorlati részből áll. Az előadásokat *Burchardt Bélaváry* Erzsébet tartja. Beiratkozás január hó 4, 5 és 7-én délután 1—6-ig. Érdeklődni kizárólag délelőtt lehet a Montessori iskolában, I. ker., Krisztina-körut 155. Telefon: 15-24-30.

Az arcbőr célszerű ápolásához mindenekelőtt az szükséges, hogy bélmüködésünket reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József" keserüvizzel elrendezzük. Az orvosok ajánlják.

— BEAC-bál a Hungáriában. A *Budapesti Egyetemi Atlétikai Club* február 3-án rendezi nagyszabásu bálját a Hungária-szálló összes termeiben. A bál előkészületei és az eddigi teák nagy sikerei mind azt mutatják, hogy a BEAC-bál a szezon egyik nagy társadalmi eseménye lesz. Az ötventagu rendezőség élén vitéz *Tóth* László elnök, *Szentpétery* János ü. v. elnök és *Csik* Ferenc társelnök állanak. Báliroda: BEAC-stadion, XI., Fehérvári-ut 16. Délután 6—8-ig.

— A győri evangélikus ifjuság emléket akar állitani az első magyar ujságirónak. *Győrből* jelentik: Az első magyarnyelvü hirlapnak, a *Magyar Hirmondó*-nak megindítója és szerkesztője tudvalévően a győri evangélikus lelkész, *Rát* Mátyás volt. Százötvenhét évvel ezelőtt: 1780 január 1-én lépett a nyilvánosság elé nagy vállalkozásával, amely akkor az egész országot lázba hozta. Most a Győri Evangélikus Ifjusági Egyesület érdekes mozgalmat indított, emléket akar létesiteni Rát Mátyásnak, a magyar kulturtörténelem egyik halhatatlanjának.

— Megnyilt a vöröskereszt tanoncotthona a Józsefvárosban. A legujabb vöröskeresztes szociális intézményt a Magyar Vöröskereszt VIII. kerületi választmánya által a Hunyadi-utca 30. szám alatt létesitett iparostanonc-otthont kedden este ünnepélyes keretek között nyitották meg. Az ünnepélyes megnyitóbeszédet *Payr* Hugó országgyülési képviselő, választmányi elnök mondotta, méltatva az iparostanonc-otthon létesitésének nagy jelentőségét, majd köszönetet mondott a választmány tagjainak lelkes és önzetlen közremüködésükért. *Kiemelte Pályi Márton dr. főorvos, ügyvezető elnök eredményes tevékenységét.* A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után a megjelent előkelőségek megtekintették a tanoncotthon modernül felszerelt termeit. *A tanoncotthon nyolcvan hajléktalan tanoncnak nyujt tökéletes és egészséges otthont* s a közeljövőben a tanoncok már nemcsak lakást, hanem teljes ellátást kapnak.

Érdek vagy szerelem?
A mai fiatalság problémája!
Titkos házasság
(Mezalliansz)
A főszerepben a legideálisabb szerelmespár:
Loretta YOUNG
és Robert TAYLOR
Fox hiradó VIII. Edward uralkodásának 315 napjáról!
Diszbemutató ma 1/4 8-kor a
20 Century Fox
Radiusban

— Francia-bál a Szent Gellért-szállóban. A Budapesten élő franciák és franciabaráti magyarok társasága, az *Amical Française*, december 18-án, pénteken 9 órai kezdettel a Maugras budapesti francia követ védnöksége alatt bált rendez a Szent Gellért-szállóban. A bál iránt rendkivül nagy érdeklődés nyilvánul meg. A tánc megkezdése előtt 10 órai kezdettel müsor lesz.

HALÁLOZÁS

Özvegy *Károlyi* Istvánné grófné született Csekonics Margit grófnő életének 89. évében kedden délután elhunyt. Földi maradványainak beszentelése december 17-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a Reviczky-utca 6. szám alatti gyászházban.

Scherz Edét, a rádió elhunyt első bemondóját, kedden délután temették el nagy részvét mellett a rákoskereszturi temetőben. A gyászszertartás után vitéz *Somogyváry* Gyula mondott beszédet s a rádió igazgatósága, tisztviselői és alkalmazottai nevében bucsuzott el az elhunyt Scherz Edétől.

Kedden este 9 órakor a Park-szanatóriumban meghalt *Feleky* Géza dr., a *Magyar Hirlap* főmunkatársa. Feleky Gézát hat héttel ezelőtt vitték be a Park-szanatóriumba mellhártya- és tüdőgyulladás tüneteivel. A leggondosabb kezelés ellenére Feleky Gézát már nem lehetett megmenteni az életnek, komplikációk álltak be s rövid szenvedés után 46 éves korában meghalt. *Feleky* Géza temetése csütörtökön délután lesz és a temetésről az Ujságirók Szanatóriuma Egyesülete gondoskodik.

Mihályffy Vilmos ny. államtitkár, volt országgyülési képviselő, december 14-én elhunyt. Temetése e hó 16-án fél 3 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Özv. dukai és szentgyörgyvölgyi *Szél* Sándorné csengeri *Ecsedy* Kornélia, életének 82-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Gyulán temették el nagy részvét mellett.

Nagy József, a dési református egyházmegye esperese meghalt. Halálát kiterjedt rokonsága gyászolja. A temetési szertartást Vásárhelyi János, az uj erdélyi református püspök végezte. Bucsuztatóbeszédet mondtak: Bene Ferenc egyházkerületi főgondnok, Lőrincz János esperes és Bányai Ferenc lelkész.

— Megkönnyitjük karácsonyi gondjait és segitünk önnek, hogy értékes ajándékokat vásárolhasson kevés pénzért. Női bőrretikül 2.90 pengő, női bőrretikül boxbőrből 5.80 pengő, női pénztárca, tiszta bőrből —.48, női pénztárca boxbőrből —.78, férfi levéltárca, tiszta bőrből 2.90 pengő, patkóerszény, jobb kivitelben —.78. Fenyves a jó minőségek áruháza, Kálvin-tér 7.

A tudomány karácsonyi ajándéka
cukorbetegeknek
„Amelita" konyak és likör
minden izben.
Orvosi ellenőrzés alatt.
Teljesen cukormentes.
Nem hizlal! Megnyugtat!
Árak: 1 lit. P 6.40
1/2 „ P 3.30
1/4 „ P 1.80
üveggel együtt házhoz szállitva
Vidékre: a portó és csomagolás önköltségi áron utánvét mellett.
Megrendelhető: A Magyarság fiókkiadó hivatalában IV., Eskü-ut 6. Tel.: 1-888-66.

királyi Halélettani és Szennyviztisztitó kisérleti állomáshoz került, ahol fokozatos előlépés után nyugalomba vonulása alkalmával a fővegyészi cimet kapta meg 1922-ben. Számos értekezése jelent meg a hazai szaklapokban a kémia tárgyköréből. Tagja valamennyi mérnökegyletnek, az Aero Clubnak, a m. kir. TTT.-nek, valamint több társadalmi és egyházi egyesületnek.

Jemnitz E. Zsigmond, főmérnök. Született Budapesten, 1865-ben. Középiskoláit a budapesti Eötvös József reáliskolában végezte, mérnöki oklevelét a kir. József müegyetemen szerezte meg. Katonai szolgálatának 1888-ban a 6. vártüzérezrednél tett eleget, ahol a tartalékos tüzérhadnagyi rangot érte el. Mérnöki müködését 1889-ben Zielinski Szilárd dr. müegyetemi tanár irodájában, mint tervező- és vasutépitő-mérnök kezdte meg. Ezernél több kilométer trasszirozást végzett, köztük a balatonvidéki Várpalota—Keszthelyig terjedő vonalat, a nagyszeben—alvinci, küküllővölgyi, kőrösvölgyi, stb. vasuti vonalakat. Utóbbi két vonal épitésénél, továbbá a temesvár—lippai vasut épitésénél mint épitésvezető mérnök müködött. Több vashid és vasszerkezet tervezésénél és épitésénél résztvett, többek közt a Vaskapu-szabályozásához szolgáló sziklazuzó, a Ferenc József-hid pályázati müvelet tervezésénél, stb. 1901-ben a dr. Z. Sz. iroda vezető főmérnöke lett, amely Magyarországon elsőnek vezette be a vasbetonépitést és igy ennek az épitési módnak itteni térhóditása, müködése alapján, részben J. nevéhez is füződik. Vezetésével készült több mint 500 vasbeton közuti és vasuti hidterv, az akkori időben még ritka, 30—60 méterig terjedő egynyilásu gerenda- és ivhid, számos nagyméretü viztorony, köztük az egymillió liter férőjü, 50 m magas Szeged városi viztorony, a kőbányai, beocini, temesvári, margitszigeti stb., vizi épitmények közül a bökényi kamarazsilip, egyéb nagyobb épitkezések közül az Ericssongyár, a Tolnai Világlap nyomdai épülete, a Pesti Hengermalom 3000 vagón befogadóképességü, először alkalmazott hengeres silóépülete és lisztraktára, a Steyri Fegyvergyár 45 ezer négyszögméter kiterjedésü szerelőmühelye, a József telefonközpont, a Zeneakadémia, a József kir. főherceg palotájának vasbetonszerkezetei, stb. 1919. év óta van Budapesten önálló tervezési irodája, ahol azóta több cementgyár, cukorgyár, templom, a Corvin-áruház, stb. vasbetonszerkezetek tervei készültek. J. a Mérnöki Kamara, valamint több hazai s külföldi mérnöki és kulturális egyesület tagja. A pestvidéki törvényszék állandó hites szakértője.

Jendrassik Alfréd, ny. h. államtitkár. Született Budapesten, 1866-ban. Középiskoláit Budapesten végezte, majd a József kir. müegyetemen épitészmérnöki oklevelet szerzett. Tanulmányainak befejezése után, 1893-ban, állami szolgálatba lépett és a kereskedelmi minisztérium megbizásából az állami épitkezések ellenőrzését, illetve vezetését látta el. Állami ösztöndijjal hosszabb tanulmányutakat tett Angliában, Olasz- és Franciaországban, ahol a modern középületek épitkezését tanulmányozta. 1899-ben berendelték a kereskedelmi minisztérium magasépitési osztályára, ahol több posta és egyéb középületet tervezett. 1911-ben megnyerte a modern kórházépitkezés alapelveinek megirására hirdetett pályázatot. Hivatali müködésével kapcsolatban, de 1927-ben történt nyugalombavonulása után is sokat foglalkozott a társadalom lakásépitési problémáival, különösen pedig kórház- és szanatóriumépitési kérdésekkel. Legutolsó müvei közül a M. Kir. Országos Közegészségügyi Intézet, az Ujpesti Járványkórház s a Mátrai m. kir. Horthy Miklós Gyógyintézet épületei a nevezetesebbek, de ezeken kivül is a régi Magyarország területén szétszórva, az egészségügyi épületek egész sora került ki tervezői keze alól. A minisztérium képviseletében résztvett a londoni és wieni lakásügyi konferenciákon. 1922-ben nevezték ki sorozatos előléptetések után h. államtitkárrá, ebben a minőségében vonult nyugalomba 1926-ban.

Jendrassik Loránd dr., egyetemi m. tanár, fiziológus, pharmakológus, az Erzsébet tudományegyetem belklinikájának (Prof Ángyán) laboratórium-vezetője. Született Alsó-Pakony pusztán, 1896-ban. Középiskoláit és az egyetem orvosi fakultását Budapesten végezte. Oklevelét 1921-ben nyerte el. A világháboruban, mint tüzér vett részt. 1919-től a budapesti élettani intézet gyakornokaként müködött. 1921—23-ban Storm van Leeuven asszisztense volt Leidenben. 1925 első felében Groningenben dolgozott Hamburger mellett, azután visszatért a budapesti élettani intézet tanársegédi állásába, Farkas Géza mellé. 1925—26-ban Dahlemben volt tanulmányuton s azóta Pécsen tartózkodik. 1929-ben a bostoni nemzetközi élettani

vezetője lett. Kolozsvári működése idején résztvett Rudolf trónörökös görgényi vadászatán. 1896-ban kir. alerdőfelügyelő lett a földmüvelésügyi minisztériumban és 1906-ban a turóczentmártoni erdőkerületben kir. erdőfelügyelő lett. 1914-ben Temesvárra hasonló minőségben áthelyezve, érte el a főerdőtanácsosi rangot. 1927-ben a több mint három és fél évtizedes érdemdus működés után vonult nyugalomba kitüntetéssel.

Jávor Endre, kuriai biró. Született a zólyommegyei Radványban, 1849-ben. Középiskoláit Selmecbányán végezte, majd az eperjesi jogakadémián 1875-ben oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után egyideig mint ügyvédjelölt működött, majd 1876-ban a besztercebányai járásbirósághoz nevezték ki aljegyzőnek. Később Aranyosmaróton mint jegyző, majd mint albiró és törvényszéki biró működött. Rövid időn át a besztercebányai törvényszéken teljesitett szolgálatot, majd 1914-ben táblabiróvá nevezték ki és mint ilyen Temesváron tevékenykedett. 1905-ben Budapestre helyezték át a Kuriához, ahol 1907-ig mint kisegitő biró nyert beosztást és ezután kuriai biróvá nevezték ki. Birói működése alatt mint büntetőbiró több nagy büntetőperben szerepelt. Kiváló birói munkásságának elismeréséül a II. o. polgári érdemkereszttel tüntették ki. Tagja volt a Birói és Ügyészi Egyletnek. Hivatali működése mellett mint kiváló bélyeggyüjtő szerzett magának hirnevet. Az ág. hitvallásu ev. egyházi élet terén buzgón tevékenykedett, a temesvári ev. egyházkerület felügyelője, a Luther Szövetségnek pedig választmányi tagja volt. Aktiv birói működése alatt, 1908-ban halt meg.

Jazgits János dr., prelátus, ny. plébános, püspöki biztos, prépost. Született Dunapatajon, 1865-ben. Középiskoláit Kalocsán végezte, ezután Pécsen teológiai tanulmányokat folytatott, 1877-ben szentelték pappá. Előbb Fad, Bátaszék községekben volt lelkész, majd a Pécs-Belvárosi plébánia káplánja lett. 1894-ben kánon-jogi doktorátust szerzett. Bonyhádon mint plébános 34 éven át fejtett ki lelkipásztori tevékenységet. Működése alatt létesitette az Irgalmasrend polgári leányiskoláját, a Katolikus Kört, a Kulturházat. Ezeken kivül a hitélet fejlesztésére még számos egyesületet és társulatot kezdeményezett. 1907-ben esperes-plébános és az általa létesitett leánypolgári iskola igazgatójává nevezték ki. 1916-ban elérte a kanonoki méltóságot. 1927-ben tartotta aranymiséjét Bonyhádon.

Mint neves hitszónok, Wienben és Magyarországon tartott ünnepnapi szentbeszédeket, amelyek összegyüjtve, külön könyvalakban jelentek meg. Ugy vallásos, mint szépirodalmi költeményei nagyon elterjedtek. A hivők okulására összeállitotta a KÁTÉ imakönyvet.

Jeges Ernő, festőművész. Született a torontálmegyei Torontál-Vásárhelyen, 1898-ban. Középiskoláit a temesvári állami főgimnáziumban végezte, majd Budapesten a Képzőművészeti Főiskola növendéke volt. Nemes Marcell, a nemrég elhunyt világhirü mügyüjtő ösztöndijával két évig Párisban dolgozott és ott több kiállításon vett részt. 1931—32-ben a kultuszminiszter ösztöndijával a római Collegium Hungaricum-ban folytatott tanulmányokat. A magyar festőművészek között előkelő helyet foglal el, számos alkotásával aratott értékes sikereket. A hazai kiállitások állandó résztvevője, számos alkalommal szerepelt a Mücsarnok, a Nemzeti Szalon és az Ernst Muzeum tárlatain. Különösen aktképeivel vivta ki a kritikusok és a mügyüjtők elismerését. Alkotásai közül megemlitjük: „Vénus", „Putifárné", „Szent Antal megkisértése". A müvészi társadalom életében tevékenyen részt vesz: a Benczur Társaság, a Munkácsy céh, a Szentendrei Festők Társasága, valamint a Magyar Könyv és Reklám Művészek Társaságának tagja.

Jekelfalusy Pál *(jekeli* és *margitfalvi)*, ny. kir. fővegyész. Született Budapesten, 1875 november 21-én. Édesatyja néhai Sándor, magyar királyi posta- és távirda-főigazgató, cs. és kir. kamarás. Édesanyja, bezerédi Bezerédy Ilona. Középiskolai tanulmányait a soproni Bencés-főgimnáziumban kezdte el, ahonnan a 4-ik osztályból átlépett az állami főreáliskolába s ugyanott 1894-ben érettségit tett. Főiskolai tanulmányait a wieni k. k. Technische Hochschulen végezte, diplomáját Budapesten nosztrifikálták. Vegyészmérnöki hivatását a budapesti m. kir. Országos Kémiai Intézetben kezdte meg 1902-ben, mint gyakornok. Innen 1906-ban Magyaróvárra helyezték át, ahol a magyar királyi Vegykisérleti Állomáson működött. Pár évi működése után, 1909-ben Budapestre, a magyar

Szentendre, Róma, Pest

Jeges Ernő festőművész az örök értékekről és a romvárosról

Néhány héten belül négy kiállításon láthatók Jeges Ernő festőművész alkotásai. Életmű-kiállítást rendeztek festményeiből, grafikáiból, plakátterveiből a Volksbank Galériában Rómától Szentendréig címmel, két csoportos tárlaton is szerepel néhány alkotása, a Marczibányi téri Pillanat Galériában pedig dokumentum voltukban is megdöbbentő műveinek Budapest – Romváros című összeállítását láthatják az érdeklődők.

P. Szabó Ernő

Nehéz körülmények között indultak az új művészgenerációk a húszas évek elején. Az egész korszak jelképe lehetne, hogy 1926-ban Szentendrén egy használaton kívüli járványkórházban kapott helyet nyolc fiatal festő (*Réti István* végzős hallgatói a Képzőművészeti Főiskolán) nyári művésztelepe. Ők voltak, akik két évvel később megalapították a Szentendrei Festők Társaságát, s ők voltak, akikről az előző évtizedekben a szentendrei művészetről szólva a legkevesebb szó esett. A csoport egyik legtehetségesebb és sokáig elfeledett – a szocializmus évtizedeiben tudatosan elhallgatott – tagja *Jeges Ernő* (1898–1956) festő- és grafikusművész volt, aki húszévesen, a Károlyi-kormány idején a határok megcsonkítása ellen tiltakozó plakátjával hívta fel magára a figyelmet. A harmincas években a hazai és külföldi egyházművészeti kiállítások egyik főszereplője, nagy volumenű egyházi, történelmi témájú megbízások kivitelezője volt. A sor a Bakócz Tamás bevonulása Rómába című festménnyel indult, s a Mátyás király tudósai körében című képpel zárult.

Közben több templomba készített falképeket, díjakat, ösztöndíjakat nyert. Ahogyan a Volksbank Galériában rendezett tárlatot megnyitó *Wehner Tibor* fogalmazott, sokfelé tájékozódó, európai léptékben gondolkodó művész volt. Fontos alkotói periódussal kötődött Franciaországhoz, Párizshoz, és így az ő művészete is mintegy alkotóeleme annak a fontos kapcsolatnak, amely a magyar művészetet a francia művészethez, a cézanne-i szellemiséghez köti, de meghatározó tényező az úgynevezett római iskola alkotójaként kifejtett munkássága, aminek műhelye önálló festészeti fejezetet írt a húszas-harmincas években a magyar piktúrában.

Jeges Ernő: Kalapos önarckép (részlet)

A művész, aki 1931-től három éven keresztül római ösztöndíjas volt, s a kultúra örök értékeitől inspirálva dolgozott, a második világháború legszörnyűbb hónapjait a három hónapig ostromolt Budán, a Barlang utcai házban töltötte. Az ostrom idején bombatalálatok érték a házat, de lakói túlélték a poklot, bíztak az élet, a művészet újjászületésében. Jeges Ernő 1946-ban 14 akvarellt festett a romos városról, nyilvánvalóan a művészi, emberi számvetés részeként. Azt a képet adják vissza a Pillanat Galériában látható képek, amelyet *Márai Sándor* így idéz naplójában: „Tökéletesebben már nem pusztulhat el semmi, amit az ember ismert és szeretett. És lenn a mélyben, a Széna tér piacán, a romházak gödrei felett kinyitott üzletekben, a nép zsírt, cukrot, lisztet harácsol." Életre kelt a porig rombolt város, a szorongást és a depressziót legyőzte az életösztön. Nem szomorúak Jeges Ernő képei sem, akvarelljei színesek – az életöröm jeleként. Képi vallomásai Budapestről romos, de életre kelő várost mutatnak. Innen tekintve az életművet még megdöbbentőbb, hogy 1947 után az új politikai elit Jeges Ernőt a letűnt kurzus prominens festőjeként bélyegezte meg. A halála előtti évtizedben többnyire falusi kis templomok adtak neki munkát, de e képeiben is felfedezhetjük a nagy művek ígéretét.

Magyar Nemzet 2005. jún. 30./14.o.

deti állapotban van – ismertette Lengyel Zoltán, a Fidesz mezőgazdasági kabinetjének vezetője az aratás kapcsán. Hozzátette, míg az MSZP mezőgazdasági munkacsoportja folyamatosan arról beszél, hogy van elegendő magtár, addig a termelők nem tudják, hová szállíthatják be a termést. Így nagyon alacsonyak a felvásárlási árak, s a termelők egy része kénytelen áron alul eladni a termést. Ezért a képviselő a betakarítás sikeressége és a gazdák megélhetésének biztosítása érdekében azonnali és hatékony intézkedésre szólította fel a kormányt.

beszállítók tönkremennek, feldolgozócégre sincs szükség.

Más forrásokból is megerősítették, hogy az Új-MiZo Rt. egyoldalúan olyan módosításokat szeretne végrehajtani a tejtermelőkkel kötött szerződésein, amelyek a tej felvásárlási árának csökkenéséhez

Újabb tengizi beruházás

A magyar alvállalkozó már munkaerő-problémával küzd

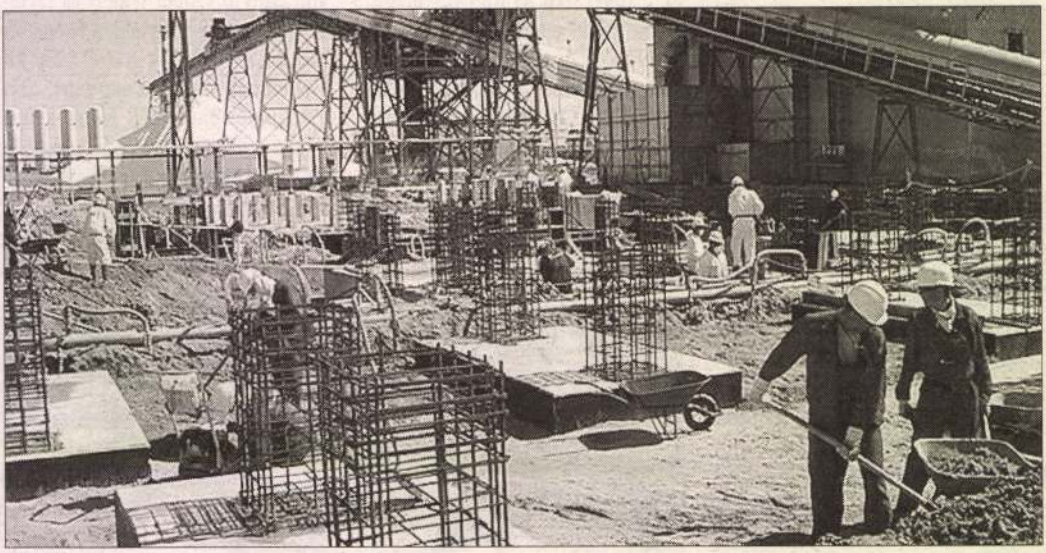

A befektetők belátták, hogy kifizetődő a magyar szakemberek kreativitására támaszkodniuk

Az utóbbi években az olaj iránti kereslet a világ öt legvonzóbb befektetési célpontjává tette Kazahsztánt. A nyolcvanas években – részben magyar közreműködéssel épült – egykori szovjet üzemek ma már amerikai kezelésben működnek, a hazai cégjelenlét azonban nem szűnt meg, sőt egyre erősödik.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Húsz évvel ezelőtt kezdődött meg a tengizi olajfinomító építése. Az akkori fővállalkozó Vegyépszer Rt. leányvállalatán, a Chemimontazh Kft.-n keresztül most is dolgozik Tengizben, sőt stratégiai fontosságú megbízást kapott a területet kezelő amerikai társaságtól. A magyar cég egyebek mellett az épülő kettes számú üzem logisztikai feladatainak megoldásán dolgozik – konkrétan a Chemimontazh fogja felépíteni az olajat elszállító vasúti tartálykocsik feltöltő berendezéseit –, de emellett rábízták az üzem területén felhalmozódott kén feldolgozását lehetővé tevő üzem kivitelezését, s a hazai szakemberek tudására számítanak a beruházás alatt felhalmozódott öthavi csúszás ledolgozásában is.

Horváth László vezérigazgató, aki a kazah tiszteletbeli konzuli tisztet is betölti, nem kis részben a magyar szakembergárda elismeréseként értékeli az új megrendeléseket. – Egy időben a helyi és a török munkaerő csaknem kiszorított bennünket a piacról, ám a befektetők belátták, hogy kifizetődőbb számukra, ha a magyar szakemberek kreativitására és minőségi munkájára támaszkodnak. A magyar munkaerő iránt olyan komoly igény mutatkozik, hogy a már kint dolgozó kétszáz munkavállaló mellé folyamatosan várjuk mérnökök és szakmunkások jelentkezését.

A Chemimontazh alkalmazottai közül többen már tíz éve vagy annál is hosszabb ideje dolgoznak Kazahsztánban, ami nemcsak a díjmentes utazás, szállás, étkezés és tisztességes bér miatt lehet vonzó helyszín, de az itt megszerezhető olajipari gyakorlat miatt is. A cég már aláírt vagy közvetlenül aláírás előtt álló szerződéseinek keretösszege eléri a 11-12 milliárd forintot.

Pasarétiúti „Mária-kút", Boldogfai Farkas Sándortól

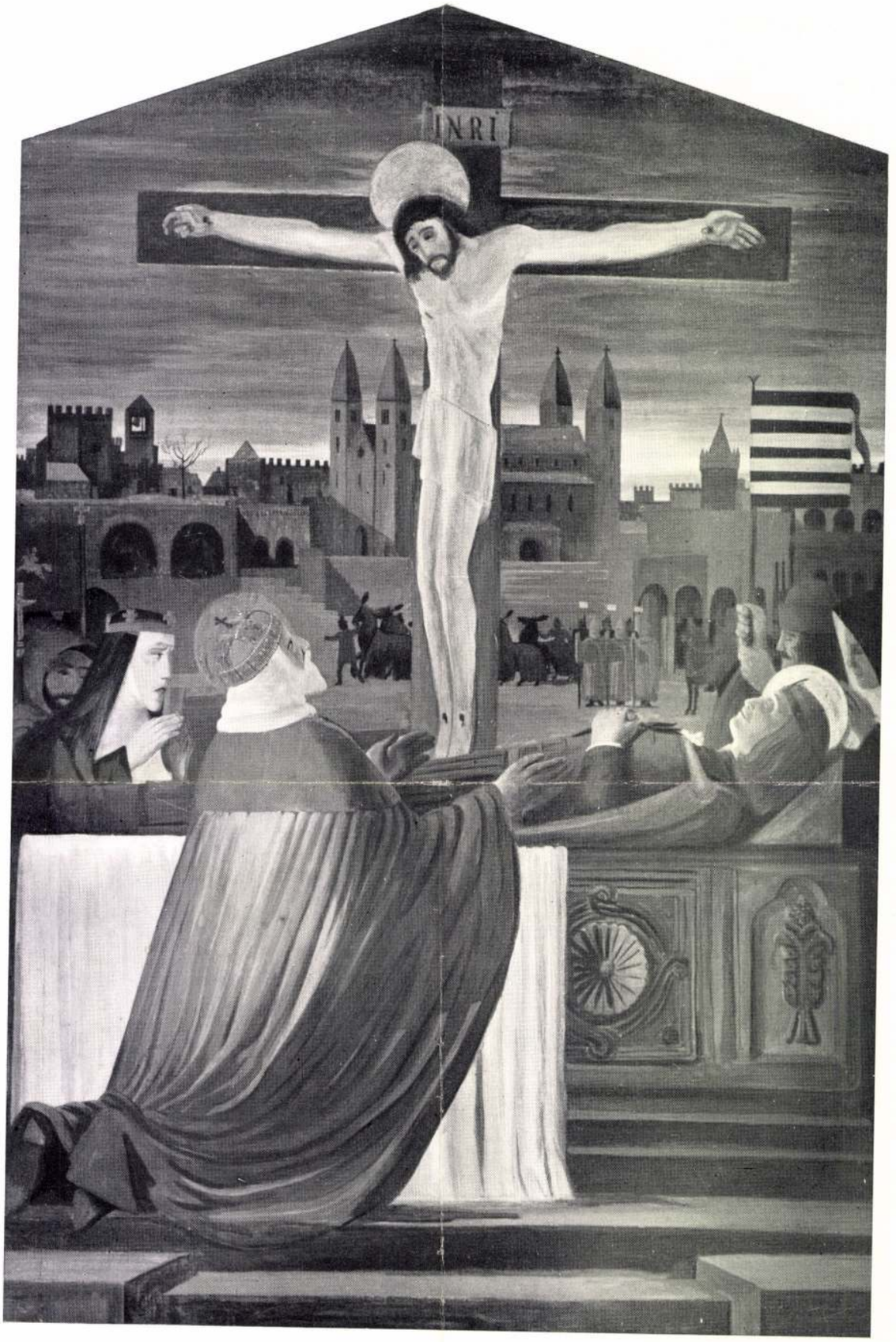

A budavári helyőrségi templom oltárképe. Szent István siratja Szent Imrét. Temperafestmény fára. Készítette: Jeges Ernő 1940-ben

Magyar Építőművészet
1941. 12. sz.

Fuzfoi Szent Imre-kápolna freskói Jeges Ernőtől

Kápolnásnyéki róm. kath. templom

Tervezők :

FRANK és GOSZLETH

A Kápolnásnyéki Egyházközség által épített róm. kath. templom építési költsége a belső berendezés nélkül 65.000 P volt. Ehhez járul a belső berendezés mintegy 10.000 P-t kitevő költsége. A templom 600 személy befogadóképességű. A társművészek közül megemlítjük Martinelli Jenőt, aki Szűz Mária és Vastagh Évát, aki Jézus Szent Szíve szobrát mintázta.

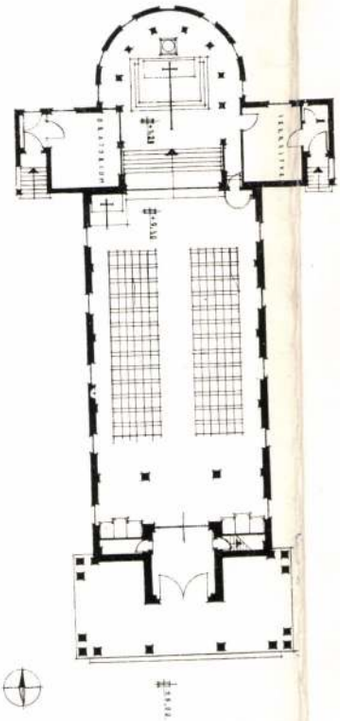

Magyar Építőművészet

1941. 12. sz. kápolnásnyéki rk Templom, képekkel és alapr.

400

Jézus Szíve
Martinelli Jenő
Vastagh Éva

MDK

Jeges Ernő

Képzőművészet 1931. 41. sz. 144.l.

JEGES ERNŐ FALFESTMÉNYEI A BALATONFÜZFŐI SZENT IMRE KÁPOLNÁBAN

DISZLET BARTÓK BÉLA KÉKSZAKÁLLÚHERCEG VÁRÁHOZ
TERVEZTE: OLÁH GUSZTÁV

DÍSZLET GLUCK—WAGNER „IPHIGENIA"-JÁHOZ
TERVEZTE: FÜLÖP ZOLTÁN. RENDEZTE: OLÁH GUSZTÁV

DÍSZLET NYIRŐ—OTTÓ FERENC JULIA SZÉP LEÁNY OPERÁJÁHOZ
TERVEZTE: FÜLÖP ZOLTÁN. RENDEZTE: OLÁH GUSZTÁV

DÍSZLET PUCCINI „ANGELICA NŐVÉR" OPERÁJÁHOZ
TERVEZTE: OLÁH GUSZTÁV

helyes irányvonalon halad a posta jelenlegi bírálati és díjodaítélési rendszerével: az Irodalmi és Művészeti Tanács segítő kezével, oldalán az államnyomda szakértelmével, főként pedig a saját maga tapintatos és megértő szervező munkájával. Nemcsak mecénási szerepet tudott elfoglalni, hanem biztosította a legutóbbi magyar bélyegeken a viszonylag elérhető legjobb eredményeket is. Büszkén állapíthatjuk meg, ezek a megértő és segítő módszerek révén a magyar bélyegkészítés belső életerejével eljutott oda, hogy számottevő erkölcsi és anyagi érték lett alkotásaiból a nemzetközi megbecsülés területein.

CZAKÓ ELEMÉR

A FŰZFŐI SZENT IMRE KÁPOLNA

A magyar vidék a multhoz hasonlóan, újra fölajánlotta vendégbarátságát a művészet számára. A multban e vendégségből százados frigy lett, amelyből a magyar formakincs, a magyar lélek művészi kifejezése született meg. A vidéki városok és egyházak vezetői tehát jó munkát végeznek, ha a mult példáján tanulva, városainkban, templomainkban vendégül látják a modern magyar művészetet. Ezzel nemcsak a magyar tájat varázsolják színesebbé, hanem a magyar nép kincsévé és kovászává teszik a művészetet.

Fűzfőn, a budai Szent Imre kollégiumi-üdülő kápolnájának díszítésében nyujtott ilyen alkalmat Tiefenthaler József igazgató, aki a mecénások ritka erényével dicsekedhetik. E szerencsés körülménynek köszönhető, hogy Jeges Ernő művészi pályáján most először fejthette ki és oldhatta meg őszintén, gátak és sorompók nélkül művészi programját, ami által festőművészetünknek fontos, új állomását építette meg.

A fűzfői falképekig hosszú és viszontagságos út vezetett, de most innen visszapillantva megállapíthatjuk, hogy Jeges ez utat nem hiába tette, mert e legújabb művében lefektette művészi hitvallásának alapjait, arra az útra lépve, amelyen az új magyar festészetnek haladnia lehet. A korszellemet felismerő erejét egyszer beigazolta már, midőn közel tíz évvel ezelőtt hozzákezdett „Bakócz bevonulása Rómába" c. nagyszabású történeti festményének elkészítéséhez. A művészet öncélúságát valló akkori kritika baljós merevséggel fogadta a mű bemutatását, amely a párizsi abszolút festői, témák variálása helyett a magyar nemzet történetének egy nagyszabású momentumát örökítette meg. E merész kezdeményezés nemcsak a legújabb magyar tüörténeti festészetet indította meg, de a monumentális és dekoratív ábrázolást egyesítő „nemzetoktató" művészet — azóta sokak által sikerrel megjárt útjának egyik első ösvényírója lett.

Ezen az erkölcsi erőn kívül Jeges már akkor rendelkezett a fűzfői falképeket is meghatározó alapsajátosságokkal: a merész, de sohasem ízléstelen színkeresés, valamint a dekoratív térkitöltés kiegyensúlyozott képszerkesztő készségével. Amit az olajjal vászonra festett „Bakócz bevonulása" még csak ígért, azt teljes egészében meg is valósította ez a temperával festett fal. A fűzfői falképeknek mintegy előkészítője a budai Szent Imre kollégium házi kápolnájának mennyezet stukkóiba festett és a budavári helyőrségi-templom számára készített képsorozata. A tisztán a díszítőfestés műfajához tartozó fűzfői gerendás famennyezethez pedig a római és a varsói kiállítások magyar pavillonjának hasonló természetű feladatai nyujtották Jegesnek a gyakorlatot.

Az alig 6×4 m alapterületű kápolnát az elmult századok interieure alakításának gyakorlatát követve, az egész teret művészi térképző akarat alakította monumentális hatásúvá. A kék és vörös famennyezetnek a régi és népi magyar faragások formakincsére utaló fehérfestésű ornamentikája fogja egybe a helyiség mindnégy falát betöltő „al secco" technikájú falképeket, amelyek egy körbefutó, írásszalaggal lezárt aranyszínnel festett lábazatból nőnek ki. Az oltárazaz a főfalon égi jelenet : a Madonna trónuson, körülötte a magyar szentek koszorúja. A három-három ablakkal osztott oldalfalakon négy-négy jelenet Szent Imre életéből, a bejárati falon pedig „Szent Imre halála" c. falkép nyert helyet. A tizenkét jelenetet egyesítő kápolna-interieure ábrázolásai közül kiemelkedik a főfal derűs nyugalmat árasztó főjelenete, amilyen a szenteken, az angyalokon s különösen a Madonnán a művész kifogyhatatlan idealizmusa mosolyog. A háttér: a fönséges, derűs és hatalmas balatoni táj Tihany és Badacsony silhouettejével. Tudatos ellentétben áll vele a szembenlévő, bejárati fal komorsága, a fekete felhőkbe fúródó gyászkereszt és a hatalmas, valóban szentistváni birodalmi város néma falai előtt az ifjú Szent Imre ravatala.

Az oldalfalakon játékosan váltogatja a művész a tájképi és az architektonikus háttereket. A növényzet ezerváltozatú alakzatokban, mint gazdag gobelin símul a falra, a várak, városok, csarnokok, tornyok

Szépművészet
1940. 3. sz.

kimeríthetetlen formajátéka mesévé üdíti a történelem száraz adatait. A királyi gyermek ifjúsága és menyegzője az udvari élet fönséges derűjét, vitézi tettei és látomása a valóban rendkívüli lény jelenlétet éreztetik.

Bár a falképek telve vannak újszerűen ábrázolt apró részletek sokaságával, aprólékossá sohasem válnak. Jeges a részleteket is sommásan kezeli s ecsetjét a lényeges dolgok meglátása vezeti. A kompozícióval tökéletesen uralkodni tud vizuális élményén, logikus sorrendben úgy, akkor és oda vezeti a szemlélő figyelmét, amint azt az ábrázolásnak általa megszabott értelmi, művészi, vagy hangulati mondanivalója kívánja. Átütő erejét, fiatalos frissességét, művészetének magyar zamatját mindezeken túl színeiben találjuk meg. A színek zenekarának merész virtuóza, megrázó, majd elcsendesítő, lágy akkordokba mosódó karmestere.

A kék, vörös, zöld és arany színek mesteri kompozíciója adja meg voltaképen a fűzfői interieure uralkodó hangulatát. Aki belép a kápolnába, lenyügözve áll meg ott és érzi, hogy e művet csak magyar festő festhette. Ösztönös felbuggyanása ez a táj és faj erőinek.

Jeges Ernő falképeinek alakjai nem torz nyomorékok, nem sápadt földi árnyak, hanem közöttünk járó, s közérthető nyelvet beszélő emberek. E tulajdonsága, valamint lenyügöző, erkölcsi és nevelt ereje. korszerűen magyar levegője alkalmassá teszik őt nemcsak egyházi, hanem történeti témáknak nagy falsíkokon megoldandó feladataira. A középkori nagy székesegyházak falfestményei a „biblia pauperum", a „szegények bibliája" nevét viselték. A nép az imádságon kívül elsősorban tanulni, azután gyönyörködni ment a templomba. A mi hősi korunk megkívánja, hogy középületeink falait újértelmű „biblia pauperum"-ok borítsák, melyek a l'art pour l'art gyönyörködtetése előtt a magasabb célt, a *„nemzetoktatás"* szent hivatását töltsék be.

VOIT PÁL

KARAY GYULA: APOKALIPSZIS. LINO-METSZET

A főváros metszet-pályázatának első díját Jeges Ernő, a Ferenc József festészeti díjat Nemessányi Kontuly Béla nyerte. A főváros nemrégen pályázatot hirdetett Budapestet ábrázoló fa- és linoleummetszetekre. A beérkezett pályadíjakat most bírálta el a grafikai szakértőkkel kiegészített bírálóbizottság. A bizottság döntése szerint első díjat nyert *Jeges* Ernő „A Halászbástya este" című munkájával. Második díjat nyertek: *Breznay* József „Kilátás a Gellérthegyről", *Élesdi* István „Mátyástemplom a Szentháromság-utcából", *Istókovits* Kálmán „Vajdahunyad" és *Koffán* Károly „Halászbástya" című munkájával. Harmadik díjat nyert: *Cselényi* Elemér „Lánchíd", *Deli* Antal „Budapesti látkép", *Fery* Antal „Mátyástemplom", *Gallé* Tibor „Kilátás a Gellérthegyről", *Győri* Dezső „Margithídnál" *Ősz* Dénes „Parlament", *Pohárnok* Zoltán „Várkert-részlet", *Szücs* Pál „Margithíd", nemes *Török* János „Budai látkép" és *Varga* Mátyás „Lánchíd" című munkájával. Elhatározta még a bizottság, hogy a nem díjazott pályamunkák közül többet megvásárlásra ajánl. A Ferenc József koronázási alapítvány 1940. évi festészeti díjára beérkezett pályaműveket is most bírálta el a bizottság. A díjat egyhangúlag *Nemessányi Kontuly* Béla festőművésznek ítélte oda. Dicséretben részesült *H. Kattioni Eszter* és *Kákai Szabó* György.

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest.

Van szerencsém jelenteni,hogy az Esztergomi Ásatásoknál az 1938. év folyamán a belépőjegyekből összesen 10.513 P folyt be.Kifizettem a vezető- és őrszemélyzetnek 1300 P-t. Október hónapig állandóan két,sőt három vezető is dolgozott.Októbertől kezdve Tóbi Mihály őr látta el a munkát, aki havi 45 P fix fizetést,és a bevételből 10 %-ot kap.

Levonva az őrszemélyzet fizetését maradt 9213 P bevétel

Ennek felét - 4606 P-t - az ásatások céljaira fordítottam.A látogatóktól szedett pénzből viseltük a kis török bástya és a bástyát a fellegvárral összekötő fal restaurálását,a villanyszerelést,világitást,fűtést,telefont,az év utolsó negyedében a munkadijak és anyagszámlák nagy részét.

Az 1938. év végén még 397 P. túlkiadás is mutatkozik a tiszta bevétel felén fölül.A másik félbevétel tehát csak 4209 P. volt.Ebből az összegből Kalotai Ottó szobrászművész munkatársával együtt restaurálta a Bazilikatéren álló öt kőszobrot /Sz.István,László,Özséb,Kőrösi Márk és a Kucklaender-Madonna szobrát/ 437 pengőért,a kincstárba a villanybevezetés és két vitrin költségére fizettem 533 P.-t, a Kassai Jakab-féle faszoborra 2200 P-t,egy XVII. századi miseruháért és egy XVIII. századi palástért 700 P-t.

Azonkivül megvettük Jeges Ernő olajfestményét »Bakócz bevonulása Rómába» 4000 p-ért,a nagyszalóki mester négy táblaképét a bécsi St Lucas-Gallerietől 4100 P-ért, Bayer Ágost képét az ásatásokról 200 p-ért,két faszobrot 350 P-ért,Jenny Alajos budai festő,Novotny József pesti

festő egy-egy nagyméretű képét, Troger Pál oltárképét 800 p-ért.

Mint méltóztatik látni, az ásatásokból eredt jövedelmeken fölül a saját pénzünkből is értékes műemlékeket szereztünk. A háborus feszültség miatt szeptembertől kezdve a látogatók majdnem egészen elmaradtak. Pedig szeptember és október hónapok nagy idegenforgalmat szoktak jelenteni. Legalább 2000 pengő kiesését jelenti Esztergomnak fenyegetett volta a nevezett időben. Azonkivül a képtár és a kincstár elrejtése és visszaállitása is jelentékeny költségeket okozott.

Kérem jelentésem szives tudomásul vételét és mély tisztelettel vagyok

Esztergom, 1939. január 2.-án

Dr. Lepold Antal
esztergomi kanonok

Jeges Ernő

festő

tovább

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
29. 1939.
1939. jan. 18.
szám.
Kiselejtezett irat.

5/Pg

Fegas Ernő

Szentendrei festők kiállításán a Fészek Klubban képei szerepeltek.

NM.930 III.20

n ..... Pénztári szám .....

talvány.

.....nak, címe: .....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

al .....

..... ért

[redacted]

[redacted] fizetendő.

..... bélyeg ..... nyugta ..... bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

est.

JEGES Ernő

Jeges Ernő

Strandvendéglő előtt, 1928

A Ferenczy Múzeum

meghívja Önt

a

SZENTENDREI FESTÉSZET 1926–35 KÖZÖTT

című kiállítás megnyitójára

1994. október 16-án 11 órára a

SZENTENDREI KÉPTÁRBA

(Szentendre Fő tér 2-4.)

Megnyítóbeszédet mond:

LÁSZLÓ GYULA

SZÉCHENYI-DÍJAS RÉGÉSZPROFESSZOR

Megtekinthető: 1994 október 16-tól 1995 február 2-ig, hétfő kivételével naponta 11-től 17 óráig.

JEGES ERNŐ – festő

Emlékkiállítás Szentendrén

Jeges Ernő derűs látomásai

A Szentendrei Képtárban tegnap nyílt meg (és május 18-áig látható) *Jeges Ernő* gyűjteményes emlékkiállítása.

Bár az emlékezés és a köztudat hátterében maradt eddig Jeges Ernő – ő is jelentős festő. Már azzal, hogy *Szinyei Merse Pál* „Majális"-át római környezetbe helyezi 1934-ben, újjávarázsolja az örök témát hasonló és eltérő látványjelzésekkel – a kellemes melegben szieszẗázó embercsoporttal –, szerelemre szomjas fiatalokkal és a pipát, olvasást sem megvető középkorú férfiakkal, nőkkel. A háttér eltér Szinyei helyszínétől, nem domboldal, hanem sík környezet, de a zöldellő tavasz és a sétaritmusban haladó hintó ad méltó keretet az ember májusban fakadó ünnepének. Szellemes az „Európa elrablása" is 1924-ből, sértetlen fiatalságot sűrítő nő térdel az előtérben félmeztelenül – a rabló bika még távol, messze a domboldalon kis pontként figyel. Figyeli, összpontosítja magában az idő következő szakaszát.

Jeges Ernő 1928-ban a Szentendrei Festők Társaságának egyik alapító tagja lett, több képe ábrázolja, elemzi a szentendrei vedutát, így lovas szekérrel a Rab Ráby teret is az 1930-as évekből. Párizsi tanulmányútja után 1931-től római ösztöndíjas lett, már a padovai Nemzetközi Egyházművészeti kiállításon bemutatta 1931-ben „Magyar Karácsony" című festményét pusztai környezettel, lovakkal, cserénnyel, subában, csikóskalappal érkező pásztorokkal.

Majális Rómában (1934)

Élesen tiszta színekkel fogalmaz, a szerkezet világossága eredményezi Jeges Ernő sajátos festőiségét, a nem hangoztatott, de birtokolt rajzi tudás, minden képírói értékének alapja. Volt idő, amikor dekoratív stílusát emelték ki, illusztratív jellegét. Ennél sokkal többet jelentett művészete. Reménykeltő időben – a századkezdést előző években, 1898-ban született az erdélyi Torontálvásárhelyen – nehéz, súlyos történelmi időszakban, 1956. november 16-án búcsúzott az élettől. Színes nyom, tiszta képi üzenet – lélekűdítő, szellemnövelő kincs maradt utána. Több magán- és közgyűjtemény összefogásával festői életművét a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága rendezte, tartalmas bevezetőt írt az ismertetőbe *Bodonyi Emőke,* a megnyitást *dr. Sinkó Katalin* művészettörténész vállalta avatott gondolatokkal.

Rab Ráby tér 1930 körül

L. M.

Új Pest Megyei Hírlap 1998. okt. 20.

a a sikert

loskodik róla, hogy
ők a saját termőföldjükön
újtó, kiváló minőségű
zdálkodhassanak.
ert választja, a saját
sztalja meg a Pioneer
k rátermettségét itt a
A magas termésátlagot.
nállóképességet a
és szárazsággal szemben.
etakarítási víztartalmat.
hozamot.
ulajdonságok az Ön
erét garantálják.

lékének gazdálkodói
neer különböző
ibridkukoricáit ajánlja
éből.

larietta, Felícia,
lonessa, Helga
larica, Clarisia,
lonalisa, Evelina, Stira
Vastia, Colomba, Dunia,
larista

oneer napraforgóhibridjeiből.
il, Kamil
- Lympil, Ketil

PIONEER®
a, mellyel sikert arat

ek) tel. 56/367-484
tel. 53/312-977
lt. (Budapest) tel. 1/416-0400
Erzsébet (Monor) tel. 29/413-280
s) tel. 29/419-791

iókért forduljanak munkatásainkhoz:
326-244, 76/411-001)
30/453-209, 76/424-120)

sán jártunk
– Gyál szolgálatában
– Karateverseny Monoron
– Tizenegyesrúgó-bajnokság Ócsán

20.30–22.00: Zenemánia DJ. Tommal
22.00–23.00: Talk-show

CSÜTÖRTÖK:
00.00–01.00: Chart Top 20 ismétlése
01.00–02.00: Nyúz a News
Szomolányi Gábor műsora
Szomolányi Gábor
21.00–22.00: Chart Top 20 Szomolányi Gábor és Brezina Kinga slágerlistája
22.00–23.00: Talk-show
Mv.: Brezina Kinga
23.00–24.00: Mixtúra
Szomolányi Gáborral

ÁLLANDÓ MŰSOROK A DUNAKANYAR RÁDIÓBAN

(FM 68,99 és 91,9)

FM 91.9 DUNAKANYAR RÁDIÓ FM 68.99

Délelőtt 10.00 órától az FM 68,99 Mhz-en, délután 13.00 órától az FM 91,9 Mhz-en fogható adásunk éjjel 1 óráig.

Mindennap az állandó műsorok kezdetéig Fábián Nicolette, Tőrincsi Tímea, Csóka Z. Márk, Marnitz László, illetve Lantay Miklós vezetésével aktuális információk, érdekességek hallhatók, remek zenével fűszerezve.

Exkluzív regionális és budapesti hírek, időjárás-jelentés minden óra 45 perckor.

Sporthírek: 10.15-kor, 17.15-kor és 18.55-kor.

HÉTFŐ

13.00–18.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
18.00–19.00: Sztársalgó. Műsorvezető: Fábián Nicolette.
19.00–20.00: Rivaldafény (társalgás neves személyiségekkel) Műsorvezető: Fábián Nicolette.
20.00–22.00: Szép világ – egyházi műsor – beszélgetés az örökkévalóságról, hitről, Istenről. Műsorvezető: Varga Attila.
22.00–01.00: Ez vagy Te! – beszélgetés emberekkel – emberekről. Műsorvezető: Csóka Z. Márk és Arany Sándor.

KEDD

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
17.00–19.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével. Műsorvezető: Tőrincsi Tímea.
19.00–21.00: Medicína – egészségügyi magazin. Műsorvezető: Tőrincsi Tímea.
21.00–01.00: Esti beszélgetés – aktualitásokról. Műsorvezető: Fábián Nikolette.

SZERDA

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
17.00–22.00: UFO-magazin. Műsorvezető: Marnitz László, állandó vendég: Füzesi Georgina.
22.00–01.00: Dunakanyarock – kalandozás a rock történetében. Műsorvezető: Rudolf Csaba.

CSÜTÖRTÖK

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
17.00–20.00: Asztrológia – Érdekli önt, mit mondanak a csillagok? Műsorvezető: Marnitz László, állandó vendég: Réber Anikó (asztrológus)
20.00–21.00: Tekergő (kerékpáros magazin). Műsorvezető: Pálos István.
21.00–01.00: Le a kalappal! – információk, érdekességek sok-sok zenével. Műsorvezető: Lantay Miklós.

PÉNTEK

13.00–19.00: Indul a hétvége – egy műsor sok zenével, még több játékkal, rengeteg helyszínnel, számos érdekességgel. Műsorvezetők: Bögös Sándor, Marnitz László, Tőrincsi Tímea.
19.00–21.00: Kívánságműsor. Műsorvezető: Kiss Nikolette.
22.00–01.00: Cool Vibes – fekete zene a legigényesebbeknek. Műsorvezető: Csóka Z. Márk.

SZOMBAT

13.00–19.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
19.00–21.00: Kívánságműsor. Műsorvezető: Kiss Nikolette.

VASÁRNAP

13.00–16.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével.
16.00–19.00: Négy keréken karosszékben – Dunakanyar Rádió közlekedési magazinja autósoknak és otthonülőknek. Műsorvezető: Bögös Sándor és Marnitz László.
19.00–20.00: Leveles kívánságműsor. Műsorvezető: Rudolf Csaba.
20.00–21.00: Forgószínpad (sportmagazin). Műsorvezető: Matejka Tibor.
21.00–24.00: Dallambazár (megnyugtató dallamok)
24.00–01.00: Éjféli koncert. Műsorvezető: Rudolf Csaba.

Jeges Ernö festö.

Katol.Szemle.1936.I.339-40.l.

Jeges Ernö

Katol.Szemle.1941.143-45.l.

Jeges Ernö

Katol.Szemle.1937.II.436-37.l.

Jeges Ernő

Katol.Szemle.1941.78-81.l.

Jeges Ernö festö.

Nyerte a Fer.József-dijat a Nemzeti Szalonban

Katol.Szemle.1937.I.51-52.l.

Jeges Ernö festö.

Katol.Szemle.1943.149-51.l.

Jeges Ernö festö .

Katol.Szemle.1944.88-89.l.

Jeges festö.

Katol.Szemle.1944.218-220.l.

Jeges Ernö festö.

Katol.Szemle.1941.377-78.l.

Jeges Ernö festö.

Katol.Szemle.1942.377-78.l.

Jeges Ernő: festő

Budapesti Szemle CCXXXVI. 1935.
361-368. Ybl Ervin: Képzőművészet

Martzinkei Elek festő

53, 61, 313, 314,

Jeges Ernő festő

Budapesti Szemle CCLXII. 1942. 241-252. Gerevich Tibor: A művészetpártoló Mátyás király

Jeges Ernő festőművész

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. f.
639. l.
Kultúr-krónika.

Joges Ernő, festő

Pásztortűz, 1927. 7 sz.

168. l.

a.b.: Abudapesti múcsarnok tavaszi tárlatáról.

Kósch Jenő (ezüstérem)

Pér és Forma. II. é. f. 1929. 133-189 l.

23 ábra.

Komor János: Fürdőépületek.

Jeges Ernő, festőművész

Pásztortűr, 1922. VIII. évf. II. r.
95. l.
Kulturlexikonika.

"Jeges Ernő festő"

Népszava 1922. szept. 29. 5. o.

Csoportkiállítás
az Ernst-Múzeumban

Jeges Ernő festő

Népszava 1922. jan. 8. 6. o.

Négy művész

Jeges "Erna"

Tér és Forma, 1930.

III. évf. 211. l.

A Magyar Könyv- és Reklámművészek
Társasága

Jeges Ernö festö.

Művibarát.1922.204-205.l.

Jeges Ernő festő és grafikus

Pesti Hirlap. 1922. jan. 6. 6

K. K. L. Pálé kiállítása Szalonban

Jeges Ernő festő és grafikus

Pesti Hirlap. 1926. máj. 22. 9

Fóthy János: Pavaszi Szalon

Teges Ernő festő és grafikus

Pesti Hirlap. 1926. jul. 27. 13

A szentendrei művésztelep első kiállításának megnyitása

Jeges Ernő

Magyar Művészet, 1926

364.o.
kiállítások.

Jeges Ernő

Magyar Művészet 1926

303.o.

A Tavaszi Szalon díjai.

Teges Ernő testő

8 órai. Ugság

1924 nov. 1.

Teges Erno
Lestó"
8 órai Ujság
1925 márc. 15.

IV. RÓMAI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Regia Accademia d'Ungheria, Roma, Via Giulia 1.

OLASZORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Balás-Piri László (1908, Szabadka, róm. kath.), bölcsészettudor, a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karáról (Gerevich profeszor). Kutatási területül a XIX. századi olasz művészet megismerését, továbbá a mult században Olaszországban járt magyar művészek névsorának és munkásságuknak megállapítását választotta. A XIX. század olasz művészetéről nagyobb tanulmányt dolgozott ki, miután a római könyvtárakban (Palazzo Venezia, Hertziana, Vittorio Emanuele) megismerkedett az e korra vonatkozó olasz, német és francia szakirodalommal. A magyar művészek névsorának összeállítása céljából tanulmányutat tett Firenzébe, Sienába, Bolognába, Ravennába, Ferrarába és Velencébe. A római kir. egyetemen rendszeresen hallgatta Toesca és Colasanti professzorok előadásait.

Grandtner Jenő (1907, Budapest, róm. kath.), szobrászművész, a budapesti Országos Iparművészeti Iskoláról. Firenzei tanulmányútja befejezése után Rómában a klasszikus kor fennmaradt emlékein képezte tovább magát, elkészítve több, egy-egy plasztikai probléma megoldására irányuló vázlatot. Ilyen agyagban maradt vázlatai: két női álló figura, két futó és egy dobó atléta, egy figurális csoport (Herkules küzdelme az oroszlánnal) és egy munkás álló alakja. Gipszben kivitelezte egy startoló futó reliefjét, továbbá a római egyházművészeti kiállításra elkészítette egy életnagyságon felüli angyal alakját, egy életnagyságú Kain-figurát, négy női és egy férfifejet. Elkészített továbbá vagy negyven krétarajzot. Tanulmányutat tett Firenzébe és Velencébe.

Madarassy-Machovits Valter (1909, Budapest, róm. kath.), szobrászművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskoláról. Tanulmányutat tett Velencébe, Firenzébe és Róma környékére. Róma műemlékeit érem- és relief-technikai szempontból tanulmányozta. Készített kilenc darab különböző nagyságú kétoldalas és hat egyoldalas fémbeöntött emlékérmet. Egy nagyobb kompozíciója (Madonna col Bambino) a római egyházművészeti kiállításon szerepelt. Elkészített továbbá gipszben egy tizenháromfigurás reliefet, két életnagyságú fejképmást, egy gipszvázlatot, egy Madonna-reliefet, több akt-tanulmányt, éremvázlatot és tervet.

Mészáros László (1905, Budapest, róm. kath.), szobrászművész, a budapesti Országos Iparművészeti Iskoláról. Harmadízben volt tagja a Collegiumnak. Mintázott és bronzba öntött egy atléta-figurát és egy fej-képmást. A római egyházművészeti kiállításra megmintázott egy Szent István-szobrot életnagyságban és egy reliefet, továbbá Grandtner Jenővel együtt elkészített ugyanarra a kiállításra egy kétméteres

attrakciós erőkre vonatkozó ismereteinket kibővítik. Ez eredményeket professzora megbízásából a Deutsche Physikalische Gesellschaft június 24-én Jénában tartott ülésén ismertette és a Physikalische Zeitschrift augusztusi számában publikálta „Kompressibilität verdünnter Elektrolytlösungen" című cikkében. Az egyetem fizikai intézetében előadást tartott az ultrahangsugarakról. Ugyane témakörből a Természettudományi Társaság pályázatán jutalmat nyert népszerű ismertetése a Természettudományi Közlöny júniusi számában megjelent. Dolgozott Karolus professzor intézetében is, ahol rádió- és távolbalátási gyakorlatokat végzett. A szemeszterközi szünetben három hetet Berlinben töltött.

Az Alexander von Humboldt-Stiftung ösztöndíjasai:

Dr. Csúcs László (1906, Székesfehérvár, róm. kath.), orvosdoktor, pécsi egyetemi tanársegéd (Prof. Scipiades). Stöckel professzor női klinikáján dolgozott; délelőtt mint ambulanciára beosztott orvos, délután laboratóriumban, ahol a Prolan-előállítás eljárásának gyorsabbá és olcsóbbá tételéhez igyekezett új metódust kidolgozni. Ezt részben elérte azzal, hogy ultra-filtrálással kiküszöbölhette a költséges centrifugálást, de munkáját nem fejezte be, mert január végén a mohácsi közkórházban állást nyervén, ösztöndíjáról lemondott.

Dr. Kövendi Dénes (1894, Kúnmadaras, ref.), okleveles középiskolai tanár, Budapestről, kúnszentmiklósi gimnáziumi tanár, második évre is elnyervén a Humboldt-ösztöndíjat, Frankfurtban folytatta görög irodalmi, filozófiai és vallástörténeti tanulmányait. Hallgatta Reinhardt, Otto, Lommel, Madelung, Riezler és Langholtz professzorok kollégiumait, köztük legnagyobb haszonnal Reinhardt előadását a Sokrates előtti filozófusokról. Otto és Reinhardt szemináriumában több referátumot tartott. Fordította Reinhardt Római történetét a Magyar Szemle álal kiadandó Egyetemes Történet számára.

Ránky Béla (1910, Budapest, róm. kath.), okleveles gépészmérnök (prof. Pöschl és Verebély), Humboldt-ösztöndíjas mindkét félévben, a műegyetem rendes hallgatójaként Orlich, Knoll, Matthias, Franke és Lubberger tanárok előadásait látogatta. Több műegyetemi laboratóriumban tanulmányozta a gyenge és erős áram közti kapcsolatot. A második szemeszterben egy Orlich professzortól kapott disszertációtémába kezdett. (Vándorhullámok csillapítása vasvezetékkel.) A félévi szünetben önkéntes munkásként hat hetet töltött a német birodalmi posta berlini üzemeiben, két hetet pedig a Siemens-laboratóriumban. Számos elektrotechnikai gyárat és egyéb üzemet nézett meg. Tanulmányutat tett Lipcsébe.

Orsz öszt 1933/34.

Továbbítással

angyal-alakot. Megmintázta továbbá Gömbös Gyula miniszterelnök képmását. Befejezte a „Primavera italiana" című életnagyságú női figuráját gipszben s egy Beethoven-figurát. Megmintázta még kisgyermeke képmását, nagyszámú rajzot készített tussal, krétával és grafittal, valamint agyagvázlat-tanulmányokat. Szorgalmasan látogatta a Palazzo Venezia könyvtárát, ahol szoborstílus- és képzőművészeti tanulmányokkal foglalkozott. Tanulmányi utat tett Velencébe.

Szabó Vladimir (1905, Balassagyarmat, gör. kath.), festőművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskoláról. Harmadízben volt tagja a Collegiumnak. Beiratkozott a Scuola d'incisioneba, ahol grafikai munkákat készített, művészettörténeti ismereteinek gyarapítása céljából pedig a Palazzo Venezia könyvtárát látogatta. Kivitelezett temperával, fára festve tizenkilenc, többnyire nagyobbméretű kompozíciót, figurát és csendéletet; olajjal két nagyobbméretű, vallásos tárgyú figurális kompozíciót; temperával papírra festve négy kompozíciót, olajjal papírra festve négy kompozíciót, továbbá három linoleum-metszetet. Elkészített még négy rézkarcot és több tanulmányvázlatot. Ezen kívül megmintázott egy fej-képmást.

Dr. Szörényi Andor (1908, Kula, Bács-Bodrog m., róm. kath.), hittudományi doktor, áldozópap, a budapesti tudományegyetem hittudományi karáról (Iványi professzor), harmadízben volt tagja a Collégiumnak. A Pontificium Institutum Biblicumban folytatta tanulmányait és summa cum laude eredménnyel letette az összes előírt vizsgákat. Kidolgozott egy értekezést „Forma legum externa in variis collectionibus Pentateuchi" címmel s azzal elnyerte a „candidatus ad lauream" címet. Tanulmányutat tett Sienába, Ravennába és Ferrarába.

Dr. Teller Frigyes (1899, Visegrád, róm. kath.), áldozópap, a budapesti tudományegyetem hittudományi karáról, másodízben volt tagja a Collegiumnak. Az Istituto Pontificio di Musica Sacrán folytatta egyházzenei tanulmányait és vizsgái sikeres letétele után elnyerte a licentiatusi fokozatot. Elnyerte a Congregatio pápai jutalmát. Főiskolai tanulmányain kívül polifonikus kórus-tanulmányokat végzett a lateráni bazilika kórusán, mint a bazilika alkalmazott káplánja. Tanulmányutat tett Nápolyba, Sorrentóba, Amalfiba, Salernóba, Pompeibe stb.

Dr. Tempfli István (1905, Csanálos, Szatmár m., róm. kath.), áldozópap, a budapesti tudományegyetem hittudományi karáról, harmadízben volt tagja a Collegiumnak. A Pontificium Institutum utriusque iuris ad S. Apollinare-intézet kánonjogi fakultásán elvégezte a teljes kurzust és megszerezte a laureatust. Letette előírt vizsgáit és benyujtotta a román konkordátumról szóló doktori értekezését. Tanulmányutat tett Firenzébe, Ferrarába és Velencébe.

Törvényhatósági ösztöndíjas:

Emőd Aurél (1897, Budapest, róm. kath.), festőművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskoláról, Budapest székesfőváros ösztöndíjasa.

Ösztöndíjtanács jel
1933–34.

A római nemzetközi egyházművészeti kiállítás hatása alatt több vallásos vonatkozású képet festett. Befejezett egy „Háromkirályok" című nagyobbméretű képet olajban, továbbá egy ugyancsak nagyméretű vásznat („Szent kereszt imádása"). Nagyobbszámú vallásos irányú vázlatai közül kettő kiállításra került az egyházművészeti kiállításon. Nápolyi tanulmányútjának hatása alatt festett három figurális képet. Római benyomásait örökítette meg — egész sor tanulmányon kívül — két csendéletben, egy figurális kompozícióban és több arcképtanulmányban, amelyek közül egy a velencei biennális kiállításon szerepelt és körülbelül 50 akvarelljében.

Tanulmányi segéllyel beutalt tagok:

Patzó Pál (1886, Budapest, róm. kath.), szobrászművész, a bécsi képzőművészeti főiskoláról, 1933 december 1-től 1934 június 30-ig a Collégiumban ingyen lakást és ellátásra havi 400 líra segélyt nyert. Tanulmányi ideje alatt elkészített két kompozíciót, három képmást és három figurát gipszben. Jelentékeny időt szentelt a római szobrászati emlékek tanulmányozására. Több tanulmányutat tett Róma környékére.

Temesváry József (1904, Zombor, róm. kath.), festőművész, a bécsi képzőművészeti főiskoláról, októbertől júniusig ingyen lakást és műtermet nyert a Collégiumban. Első félévi munkássága során négy vallásos tárgyú kompozíciót és különböző oltárkép- és freskóvázlatokat készített; a második félévben számos figurális és tájképet fejezett be, valamint Sorrentóban színvázlatokat készített. A kir. egyetemen művészettörténeti előadásokat hallgatott. Tanulmányi évének összes termése 28 tempera-, 20 olaj- és 40 akvarellkép.

Legalább egy szemeszterre felvett, illetve beutalt **vendégtagokként** dolgoztak a Collégiumban: *a)* magyar honosok: *Glasz Gyula* szobrászművész, aki négyhónapos római tartózkodását főleg az emlékek tüzetes tanulmányozására szentelte s benyomásai helyességét több kisebbméretű vázlat elkészítésével ellenőrizte. — *Varsányi Gyula* joghallgató. Beiratkozott a kir. egyetem külügyi fakultására, ahol főleg a szindikalista jogot és a nemzetközi jogot tette tanulmány tárgyává Balella, Capra, Almagià, Bortolotto, Gini, Volpe, Manfroni és Coppola professzorok vezetése alatt. — *b)* Külföldi vendégtag: *Nordmark Sven* svéd áldozópap, aki theológiai tanulmányokat folytatott.

Egy hónapnál hosszabb ideig voltak a Collégium vendégtagjai: *Biró Ákos* (festőnövendék), *Brelich Mario* (bölcsészettanhallgató), *Cattaneo Bruno* (olasz-magyar kulturális kapcsolatok kutatása), *Döbröczöni Kálmán* (festőművész), *Hermann Ipoly* (filozófia), *Horváth János* (színpadi rendező), *Pirk János* (festőművész), *Sebestyén-Loydolt Ferenc* (rajztanár) és *Tóth Imre* (szobrász). — Egy hónapnál rövidebb ideig heten folytattak a Collégium kötelékében tudományos kutatómunkát.

Persián Katalin (Ligetiné) (1898, Budapest róm. kath.), festőművészeti munkásságának folytatására nyerte el az olasz állam premio-ösztöndíját.

Voit Judit (1912, Budapest, róm. kath.), bölcsészettanhallgató, a budapesti tudományegyetem bölcsészettudományi karáról, az olasz külügyminisztérium tanulmányi segélyével a római magyar Collegium felügyelete alatt dolgozott. Beiratkozott a római kir. egyetemre, ahol Rossi, Cecchelli, Colasanti, Toesca és Trompeo professzorok előadásait hallgatta, keresztény régészetből és a bizánci művészettörténetből vizsgát is tett. A Vittorio Emanuele-könyvtárban összegyüjtötte D'Annunzio drámáiról szóló dolgozata anyagát, a Palazzo Venezia könyvtárában pedig egy, a Santo Stefano Rotondo-templomról írandó tanulmányához gyüjtött anyagot. Tanulmányutat tett Nápolyba és környékére.

Az olasz állam ösztöndíjasai közül a csereösztöndíjasok 4000—4000 lírát, a premio-ösztöndíjasok pedig a következő összegeket kapták: Köves Piroska, Misner Béla és Persián Katalin 3000—3000, Csúcs Ferenc, Jeges Ernő, Krausz Ottó és Voith Judit 2000—2000, végül Bars Gyula és Páll Antal 1000—1000 lírát.

A páviai Collegio Borromeo csereösztöndíjasa:

Lengyel József (1910, Újfehértó, Szabolcs m., gör. kath.), szigorló joghallgató, a budapesti tudományegyetem jogi karáról. Római jogi tanulmányokat folytatott Ciapessoni professzor vezetése alatt: befejezte az ősszel Páviában kiadásra kerülő értekezését, mely egyes problémákat ölel fel a római család alkotmánya köréből s összegyüjtötte az anyagot a római családfői hatalom keletkezéséről szóló tanulmányához. Tanulmányozta ezenkívül a milánói, római és firenzei egyetemeken a római jogi oktatási rendszert és az intézeti életet. Tanulmányutat tett Nápolyba, Pompeibe, Palermóba, Siracusába, Cataniába és Tripolisba.

A nápolyi Stazione Zoologica magyar asztalának használatára tanulmányi segélyben részesült:

Dr. Müller Sándor (1903, Arad, róm. kath.), április 8-tól július 10-ig a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1100 pengős kéziösztöndíjával a nápolyi Stazione Zoologica biochemiai laboratóriumában dolgozott. Nápolyi tartózkodását elsősorban arra használta fel, hogy a hazatérése után Tihanyban folytatandó kísérleteihez szükséges és csak ott, a tenger mellett hozzáférhető kísérleti anyagot összegyüjtse és preparálja. Így Tunicatákból tunicint, majd élő Langusták páncéljából chitint állított elő és hozott megfelelő preparálás után Tihanyba, ahol e két anyagon a cukormolekulák szerkezetére vonatkozólag folynak a kísérletek. A chitinnél a főcél a glucosamin 2. szénatomja konfigurációjának megállapítása a molekula ólomtetraacetátos oxidációja után. A glukosamin benzyliden és trityl-származékainak előállítása

szintén munka alatt van és ezeken az anhydrizációt szándékozik tanulmányozni. Nápolyban ezenkívül a tunicinnek más állatrendekben való előfordulására vonatkozólag végzett kiterjedt vizsgálatokat, amelyek negatív megállapításokra vezettek. Ezirányú kísérleteiről a Magyar Chemiai Folyóiratban számol be.

V. FRANCIAORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Felügyeletükkel megbízatott a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központ: Centre d'Études Hongroises en France, 13, Place du Panthéon, Paris 5e.

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Baráth Tibor (1906, Alsólendva, Zala m., róm. kath.), bölcsészettudományi doktor, Budapestről. Negyedik éve élvezte a magyar állami ösztöndíjat Párizsban. Tekintettel a Történettudományok Nemzetközi Bizottságában betöltött szerepére, ahol segédtitkárként működött, a nyári szünidő alatt is Párizsban maradt, aminek következtében ezévi ösztöndíját júliustól márciusig vette kézhez, áprilistól június végéig pedig további tanulmányi segélyben részesült. Tudományos munkásságának legnagyobb részét „A magyar történetírás története 1867-től 1934-ig" című munka elkészítése foglalta le. A dolgozat a Revue Historique című francia folyóiratban fog megjelenni, előreláthatólag az 1934. vagy 1935. évfolyamban. Ezenkívül beszámolót készített a Századok számára (1933 december) a varsói VII. nemzetközi történettudományi kongresszus munkálatairól. E beszámoló kisebb összefoglalása a Cooperation Intellectuelle 1934. évfolyamában is megjelent. 1934 júniusában a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium megbízásából résztvett a baseli II. Nemzetközi Történelemoktatásügyi Értekezleten; az értekezletről külön részletes jelentésben számolt be s egy francianyelvű közleményt is írt, amely a Bulletin of the International Comittee of Historical Sciencesben jelenik meg. Ezenkívül a Centre d'Etudes Hongroises igazgatásában is segédkezett.

Dr. Gáldi (Göbl) László (1910, Miskolc, róm. kath.), bölcsészettudományi doktor, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor). Másodízben élvezte a párizsi ösztöndíjat, ezúttal egy féléven keresztül, de az egész tanévet Párizsban töltötte. Megbízása értelmében az École Nationale des Langues Orientales főiskolán, valamint a Société pour la Propagation des Langues Étrangères szervezetében magyar lektori órákat adott s egyszersmind a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központ könyvtárosi teendőit is ellátta. Kiegészítő szaktanulmányokkal az École Pratique des Hautes Études főiskolán Roques és Bloch professzorok vezetése alatt foglalkozott. M. Roques gyakorlatain öt órát betöltő előadásban ismertette a fonológia jelenlegi helyzetét. Résztvett O. Bloch szóföldrajzi kutatásaiban is. Az École des Langues Orientales Vivantes keretében beiratkozott Léon Beaulieux

Az *olasz állam ösztöndíjasai* közül a Collegiumban lakott, illetőleg annak joghatósága alatt dolgozott: *Borbereki Kováts Zoltán, Csúes Ferenc, Horváth József, Jeges Ernő, ifj. Mezey Artúr, Páll Antal, dr. Rónay László* és *Voit Judit.*

Az olasz állam ösztöndíjasai:

a) *Csereösztöndíjasok:*

Borbereki Kováts Zoltán (1907, Rónaszék, róm. kath.), festőművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskoláról, csereösztöndíjas, a római magyar Collegiumban dolgozott. Beiratkozott a római Accademia di Belle Artira, ahol a freskófestés technikáját tanulmányozta. Befejezett egy nagyméretű figurális kompozíciót temperában, továbbá négy tempera-tájképet, egy genre-képet, három tanulmányfejet s számos vázlatot és tervet. Tanulmányi kirándulásokat tett Nápolyba, Pompeibe és Róma környékére.

Horváth József (1909, Hajmáskér, róm. kath.), diplomás tanár, a budapesti tudományegyetem bölcsészettudományi karáról, csereösztöndíjas, a római magyar Collegiumban dolgozott. Beiratkozott a római kir. egyetemre, ahol V. Rossi, G. Gentile, B. Giuliano, P. Toesca, G. Bertoni és L. Credaro profeszorok előadásait látogatta. Tanulmányainak főcélja az új olasz irodalom s ezen belül különösen a drámairodalom megismerése volt. Tanulmányutat tett Nápolyba s Littoria város iskolaügyét tanulmányozta.

Ifj. Mezey Artúr (1907, Gyöngyös, róm. kath.), festőművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskoláról, csereösztöndíjas, a Collegiumban dolgozott. Az Accademia di Belle Artira beiratkozva, ott a freskófestést tanulmányozta. Megkezdett két nagyobb kompozíciót és több vázlatot készített. Tanulmányutat tett Firenzébe.

Dr. Rónay László (1909, Budapest, róm. kath.), áldozópap, a budapesti tudományegyetem hittudományi karáról, csereösztöndíjas, a római magyar Collegiumban dolgozott másodízben. Beiratkozott a Pontificio Istituto di Archeologia Cristianára, valamint a királyi egyetemre s a keresztény ikonográfia, a katakombai festészet, ókeresztény mozaikok és szarkofágok, a liturgikus emlékek, az ókeresztény felirattan, a római keresztény és pogány topográfia tárgyköreire vonatkozó előadásokat hallgatott. Könyvtári kutatásai alapján elkészítette a keresztény régészeti licentiátushoz szükséges értekezését. Tanulmányutat tett Orvietóba.

b) *Premio-ösztöndíjasok:*

Bars Gyula (1909, Újpest, róm. kath.), a római szépművészeti akadémia harmadéves növendéke, az akadémiai tanfolyamot végezte szép eredménnyel, amennyiben az elméleti és művészeti tárgyakból egyaránt 8/10 osztályzatot sikerült az évvégi vizsgálaton elnyernie.

Csúcs Ferenc (1905, Szentes, róm. kath.), szobrászművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskoláról, az olasz külügyminisztérium tanulmányi segélyével dolgozott a római Collegiumban. Beiratkozott a római Accademia di Belle Arti szobrászati osztályára, Zanelli professzorhoz, s bonctani és művészettörténeti előadásokat hallgatott, amelyekből vizsgát is tett. Elkészített két életnagyságú férfi-torzót, három akttanulmányt és körülbelül tíz kisméretű figurát, azonkívül megmintázott három portrait-fejet. Tanulmányutat tett Nápolyba.

Jeges Ernő (1898, Torontálvásárhely, ref.), festőművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskoláról, az olasz külügyminisztérium tanulmányi segélyével a Collegiumban dolgozott. Beiratkozott az Accademia di Belle Arti freskófestészeti osztályára s az év folyamán kisebb-nagyobb rajztanulmányokat végzett. Vizsgamunkának egy nagyobbméretű falra történeti — a Szent László-legendából való — tárgyú freskót festett. Befejezte Bakócz Tamás bevonulását ábrázoló nagy vásznát, festett továbbá négy részben történeti, részben vallásos tárgyú képet, amelyek egyike kiállításra került a római egyházművészeti kiállításon. Elkészített körülbelül 50 tempera- és akvarell-vázlatot, valamint egy emlékalbumot az egyházművészeti kiállításról. Tanulmányutat tett Veronába, Firenzébe és Velencébe.

Köves Piroska (1911, Budapest, izr.), az olasz külügyminisztérium 3000 lírás premiójával a római képzőművészeti főiskolán folytatta szobrászati tanulmányait. Ebben a tanévben az utolsó évfolyamot végezte el és így június havában elnyerte a főiskola oklevelét.

Krausz Ottó (1912, Budapest, izr.), a római egyetemen folytatta természettudományi tanulmányait.

Dr. Misner Béla (1902, Nyitra, ref.), olasz-latin szakos okleveles középiskolai tanár, a római kir. tudományegyetem olasz irodalmi doktora, a római egyetem prorektorának ajánlatára nyert 3000 lírás premio-ösztöndíjat, amely lehetővé tette, hogy Petroniusra vonatkozó kutatásait Rómában tovább folytathassa. Ez alkalommal egyéb kérdések vizsgálata mellett különös figyelmet fordított mindazon szempontokra, melyek a tárgyalt mű és írója moralitásának nyugodt mérlegelését biztosítják. A tárgyalt kérdésekről értekezést írt. Egyéb klasszika-filológiai kutatásainak kapcsán latin epigráfiai és paleográfiai tanulmányait is folytatta. Ezirányú kutatásain kívül az olasz irodalom legújabb termékeinek tanulmányozására is kiterjedt figyelme.

Páll Antal (1905, Dés, róm. kath.), közgazdász, a budapesti közgazdaságtudományi karról, az olasz kormány tanulmányi segélyével a Collegiumban dolgozott. Beiratkozott a római kir. egyetem politikai fakultására, s tagja volt a közgazdasági-politikai, a közjogi és a társadalompolitikai intézeteknek, amelyekben intenzíven dolgozott, hogy megismerkedjék az olasz szindikalizmussal s általában az olasz társadalompolitika és külpolitika alapvetésével. A fenti intézetekben több előadást tartott, közöttük magyar tárgyúakat is. Vizsgáit kitűnő eredménnyel tette le.

Jeges Ernő

B.H.936.IV.5.
P.H.936.IV.7.
Ujság,936.IV.
M.O.936.IV.5.
Uj Magy.936.I

Emőd Aurél szerepel a kiállításon legnagyobb gyüjteménnyel. Színeinek tüze az utóbbi években letompult, szürkés tónusfátyol borul vásznaira, melyekből itt-ott virít halkan egy-egy Manet szellemében fogant színcsöndélet. Az olaszországi tanulmányok inkább kompozicióin látszanak meg; a legértékesebb közöttük a *Pieta* és az *Osteriában* című nagy vászon, melyeken Emőd nemcsak a színekkel, de a formák jelentőségével is számol. Legfrissebbek, legközvetlenebbek azonban vízfestményei, néhány kiváló darab a művész impresszionista kultúrájának eleven gyökereit fedi föl. *Borbereki* K. Zoltán festészetét és szobrait külön kiállítása alkalmából már ismertettük. *Földmunkás* című erőteljes szobra nagyvonalú, tősgyökeres plasztikai stílusának legkiválóbb bizonyítéka. Hasonló törekvésü a *Gabonamunkás*, de ennek kiegyensúlyozása már nem oly határozott, mint az előbbi alföldi magyar alaké. Néhány városkép a formai elemek mellett Borbereki fejlett színérzékéről tanuskodik.

Heintz Henrik angyalos oltárképe Antonello da Messina stílusára utal, egységesen látott tájképet viszont szürkés, párás tónus tompítja le. Rajzai bensőséges érzésről tanuskodnak. Jeges Ernő színes, kissé tarka olajtanulmányait állította k, melyek ismert hatalmas kompozíciójához, *Bakócz* Tamás római bevonulásához készültek Nekünk azonban jobban tetszenek dekoratív grafikái. *Kákay-Szabó* György arcképei meghitten gondosak, mint a késői quattrocento, vagy a flamand primitívebb portréi Stílusuk is hozzájuk hasonlít. *Dex* Ferenc Botticelli modorát éli át újra, de inkább csak dekoratív oldalát követi, mint szelleménck ideges nyugtalanságát. *Dudás* Jenő tusrajzai lelkiismeretesek, híven adják a természet motívumait, a magyar tárgyúak már a dombalakulatok formáit is erővel éreztetik. Üvegfestményei hatásosák, de ellenkeznek a színes üvegablakok sajátos stílusával.

Grandtner Jenő szobrai közül a lelkiséggel, finom szépérzéssel telített Szent Erzsébetet már ismerjük, néhány női feje megnemesedett naturalisztikus felfogásról tanuskodik. Régebbi krétarajzai Michelangeloban gyökerező tanulmányaira utalnak. *Ispánki* József alkotásait szintén már más kiállításokon láthattuk, így az egyszerüen, nyugodtan, de eleven megmintázott *Dunai hajósát* is. Újból megdicsérhetjük *Antal* Károlynak Grandtner Jenőről mintázott, már a Műcsarnok tárlatán szerepelt, jól összefogott eleven fejét, boldogfai *Farkas* Sándornak *Demagógot* ábrázoló, plasztikailag kifejező mozdulattanulmányát és *Madarassy* Walterak jólismet, sokszor méltatott, artisztikus érmeit.

Y. E.

B.H. 936. IV. 5.

Mindennel

Nagyszombati bemutató

Páratlanul sikeres szezonjának negyedik újdonságát *április 11-én, Nagyszombaton* este mutatja be a *Belvárosi Színház. Gáspár* Miklósnak, az emlékezetes sikerű *„Rendkívüli kiadás"* tehetséges, fiatal szerzőjének,

„Mindennek ára van!"

című új vígjátéka kerül színre, mely az egészséges derűt és megkapó feszültséget oly szerencsésen egyesíti, hogy — éppúgy, mint a Belvárosi Színház másik három idei darabja — méltán számíthat a közönség nagy érdeklődésére.

Egy fiatal kis tisztviselőnő és férje — állástalan mérnök — a vígjáték hősei; és a cselekmény a „családfenntartó" asszony és otthonülő férj házasságának múló válságán keresztül, a mai élet mulatságos és

Jeges Ernő.

*** A Szépmüvészeti Muzeum megvette a Munkácsy-Céh kiállitásán Jeges Ernő képét.** A Munkácsy-céh nagysikerü kiállitása november hó 3-án zárul. A vasárnapi záróünnepségen déli tizenkét órakor hatósági közegek ellenőrzésével sorsolást rendez a céh, a legkiválóbb müvészek képeiből. A kiállitást különben ujra megtekintette a *Szépmüvészeti Muzeum* főigazgatója, *Petrovics* Elek és megvette a muzeum számára Jeges Ernő neves fiatal festőmüvész *„Szentendrei táj"* cimü rendkivül friss erejü, mélyhangulatu képét, mely már a kiállitás megnyitásán is nagy feltünést keltett.

M.929. XI.1.

M.929. XI.1.

Kiadás után

2. SORSZ. Iroda mintha. — Pallas nyomda, Budapest.

Jeges Ernő

Kassa város négy képet vásárolt a Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon: Jeges Ernő: Falusi táj, Konduli Béla: Margitsziget, Galló Tibor: Raguzai kikötő és Jasszusch Antal: Tátrai tájkép című művét.

N.U. XI/25 939

U h 1939. XI. 25.

SZINHÁZ-FILM

Két úr szolgája

Goldoni – Harsányi vígjátéka a Nemzetiben

A tizennyolcadik század ráérős éveiben heves színházi párviadal folyt le *Goldoni*, *Gozzi* és *Chiari* nevű olasz dramaírók között arról, ki hogyan tudja megnevettetni az olasz városok és a párizsi színházak közönséget. Mindhárman a *commedia dell' arte*-t művelték s ennélfogva abban az időben a siker legtöbbször nem is tőlük függött, hanem a színészektől: ki tudta leleményesebb szózuhataggal és mulatságosabb epizódokkal felruházni a szerepek elég sovány várát. Titokban s ebben főleg Goldoni úr jeleskedett, mindnyájuknak az volt a főtörekvése, hogy az olasz színműírást molièrei színvonalra emeljék. Mindegyik a maga modja szerint igyekezett ezt elérni, természetesen, közben egymás ellen intrikálva.

Az irodalomtörténet már döntött a vitában s többé-kevésbé mindhárom urat elmarasztalta a középszerűségben. Még Goldoni volt közülük a legszerencsésebb s egyben a legnemesebb szándékú. Gozzi urat a munkára rest témavadászok őrizték meg emlékezetükben, míg a harmadik intrikus, Chiari úr műveit végkép elfeledték, nevét is csak az irodalomtörténet emlegeti az előbbi kettővel együtt.

A mi *Nemzeti Színházunk* az utóbbi években nem éppen közkívánatra felújította a másfélszázados párviadalt, egyik szezonban Goldoni, másikban Gozzi darabjait mutatva be alaposan átdolgozott formában. Amint a tizennyolcadik században a vándor olasz komédiások nem ragaszkodtak a szerző szavaihoz, most az *átdolgozók* hanyagolják el Goldoni és Gozzi elgondolásait. Igy került mai színpadra *Harsányi* Zsolt korszerű újraköltésében a *Két úr szolgája*, amely azonban nem tartozik az olasz író legjobb művei közé.

A Goldoni-komédiához — az átdolgozotthoz is — lelkes színészgárda kell, amely hittel és bensőséges jókedvvel, a művész ősz komédiás-ösztönével tudja megszólaltatni a játék humorát. A nevettetésnek ez a roppantul igényes művészete sehogysem érvényesült a Nemzeti Színház bemutatóján. A színészek javarésze még a rendező — *Both* Béla — szűkös becsvágyát sem tudta teljesíteni. Nagyobb szabadság a commedia dell'arte kihangsúlyozásában és *kevesebb alkalmazkodás* az átdolgozó előírásaihoz, — többet ért volna.

A komédia középpontjában egy Truffaldino nevű szolga áll, aki megpróbál két urat szolgálni s közben rengeteg mulatságos bonyodalmat teremt. *Lehotay* Árpád alakította a kacagtató figurát. Amit elébb mondottunk az előadásról, az elsősorban reá vonatkozik. Komoly fáradsággal kidolgozott alakítás, csak éppen a bő, eleven humor hatóereje tompult el játéka során. A népes együttesből *Onody* Ákos, *Bodnár* Jenő, *Lukács* Margit, *Zádor* Györgyi és *Tapolczai* Gyula alakítását említjük meg. *Várkonyi* Zoltán hiánytalanul illeszkedett bele a Goldoni-stílus játékosságába, míg *Pataky* Jenő egyszerre a két szerzőt, Goldonit és Harsányit próbálta szolgálni. A *magyar* úrhoz voltak odaadóbbak...

V. L.

(*) **A Komédia új műsora.** Szombaton este mutatta be a *Komédia Orfeum* új műsorát, a nyári hangulat jegyében. Az új műsor címe: *Vikend-vonat.* Közismert magyar fürdőhelyen játszódik, tréfásan figurázva ki a fürdővendégek jellemző alakjait. A műsor szereplői közül kiemelkedik a bájos *Barna* Anci és a kedves *Misoga* László. Az artista-produkciók közül első helyen említjük meg a Magyar Puliparádé című kutyarevüt, amely húsz kedvsebbnél kedvesebb magyar juhászkutya mutatványait hozza színre. (t.)

(*) **Az Ur-Faust Budapesten.** *Goethe Ur-Faust* című darabja, amely *Jékely* Zoltán fordításában *Frankfurtban* és *Berlinben* kerül színre a *Nemzeti Színház* egyhetes vendégjátéka alatt, a vendégjáték után a budapesti *Nemzeti Színház* színpadán is bemutatásra kerül. Az *Ur-Faustot* bérleti előadásokban és az eredeti szereposztásban mutatja be a *Nemzeti Színház.*

(*) **A Magyar Művelődés Háza** *június 15-én* tartja utolsó idei előadását. A színház műsoros esttel fejezi be az évadot, amelyen a *Nemzeti Színház* és az *Opera* legnevesebb művészei lépnek fel. A Művelődés Háza egyébként szeptember *2-án* nyitja meg újból kapuit.

(*) **Magyar színészek olasz filmeken.** *Angielotti*, a neves olasz filmgyári igazgató néhány napig Budapesten tartózkodott. Tartózkodásának célja magyar filmszínészek és színésznők szerződtetése olasz filmekre. A neves olasz filmszakember több kiváló színművésszel folytatott tárgyalásokat, ezeknek eredményeképpen megállapodás jött létre *Kiss* Ferenc, *Jávor* Pál, *Simor* Erzsi, *Kovács* Károly, *Hidvéghy* Valéria és az olasz filmgyártó cég között. Néhány neves színművészünk függőben hagyta a tárgyalást és levélben, illetve táviratban értesíti *Angielottit*, vállalja-e az olasz filmeken való szereplést. A szerződtetett művészek ősszel indulnak Olaszországba.

(*) **A Vígszínházban a Tizedik kérőnek** szombat délutánra tervezett előadása technikai akadályok miatt elmaradt. Helyette ezt az előadást csütörtökön, május 22-én délután félnégykor tartják meg.

Táray Ferenc a Kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Táray* Ferenc színművészt, a Nemzeti Színház tagját a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatójának szerződtette és egyben báró *Kemény* Jánost a kolozsvári Nemzeti Színház tiszteletbeli főigazgatójává nevezte ki.

(*) **Kik pályáztak az ezerpengős színészjutalomra.** A főváros pályázatot hirdetett négy ezerpengős színészeti jutalomdíjra. A pályázat most járt le, 29-en pályáznak: Angyal Nagy Gyula, vitéz Benkő Gyula, Czombos Ernő, Göndör Klára, Görbe János, Gyurkovics Mária, vitéz Hajmássy Lajos, Jámbor László, Kovács Jolán, Lukács Margit, Makláry János, Naszódy Sándor, Pataky Jenő, Ráskai Rituber Gizella, Sennyey-Szabó Ilus, Szabó Gizella, H. Szeleczky Zita, Szemlér Mária, Szilágyi Szabó Eszter, Tamás Ilona, Tatár György, Turáni Endre, Udvardy Tibor, Ujlaki László, Unghváry László, Várkonyi Zoltán, Warga Livia, Zimonyi-Zeemann Márta és Zsedényi Károly.

(*) **Fityfiritty századik előadása.** A *Fővárosi Operettszínház* június *2-án* fejezi be évadját, amely egyszersmind jubiláló előadás is lesz. Ezen a napon kerül ugyanis színre századszor a *Fityfiritty* című vídám operett *Kiss* Manyival, *Latabár* Kálmánnal, vitéz *Hajmássy* Lajossal, *Honthy* Hannával, *Gombaszögi* Ellával és *Szondy* Birivel a főszerepben.

(*) **Rékay András olaszországi előadása.** *Rékay* András, az *Operaház* kitűnő rendezője *Firenzében* az Ünnepi Hetek alatt előadást tart a *magyar Verdi kultúráról.*

Asszony a császár ellen

A francia történelem egyik leggazdagabb koráról szól Leopold *Zahn*, a kiváló német író regénye: Napoleon uralkodásáról s főhőse Mme de Stael, aki szerelmi becsvágyában egész életen át engesztelhetetlenül harcolt a császár ellen. Mi volt a főbűne ennek a ritka asszonyegyéniségnek Napoleon szemében? Magasztaló könyvet merészelt írni Németországról s *megírta azt, hogy a letiport Németországban mennyi kultúra, erkölcsi és nemzeti erő van.* Mi lesz, ha egyszer ez az erő öntudatra ébred?... — kérdezte Stael asszony magától a legyőzőtől, Napoleontól. Izgalmas, szenvedélyes párviadal folyik közöttük s felvonulnak a kor szellemi nagyságai, köztük Goethe is. Necker pénzügyminiszter zseniális leánya a regény főhőse, de elevenen lüktet az események sodrában a század politikai, társadalmi és gazdasági rúgója is. Ezt a napjainkban is időszerűen ható művet Dánielné Lengyel Laura fordította magyarra. *(Singer és Wolfner.)*

ELLERY QUEEN:

A padlásszoba titka

***Fordította:** JÁNOKY-M. SAROLTA*

41

— Az ollót nyilván a padlásszobában tartották, — folytatta Queen főfelügyelő — ezért nem látta senki, kivéve Kinumé. Azt mondja, már évekkel ezelőtt eltörött. Minden nagyszerűen összevág: a gyilkos a padlásszoba ablakán mászott be, felkapta az ollót, lejött a lépcsőn, leszúrta az áldozatát, letörölte a vért az olló száráról, bedobta a papírkosárba és azután elmenekült. Világos, úgy-e?

Mintha gúny csendült volna ki az öregúr szavaiból, legalább is Éva úgy vélte. Ő tudta, hogy a gyilkos nem jöhetett a padláson keresztül, hiszen ajtó, ablak zárva volt. Vajjon Queen főfelügyelő úr csakugyan hiszi is, amit mond?

— Most talán megnézem a padlásszobát — mondta Ellery Queen elgondolkozva.

XI.

Keskeny, meredek, nyikorgó lépcső vezetett fel a padlásszobába. Éva apjával együtt követte Elleryt. Ugy érezte, szükségük van most egymás támogatására. Terry Ring ezalatt közelharcot vivott az idősebb Queennel s végül, az utóbbi nagy bosszúságára, utat tört magának és ő is követte a többieket.

Hűvös, ferdemennyezetű szobába léptek, amely csöppet sem látszott olyan titokzatosnak, mint ahogyan Éva elképzelte. A homályos lépcsőről jövet szinte vakítóan hatott a szobát elárasztó napfény. Az egész helyiség csinosságot, csaknem szűzi tisztaságot árasztott maga körül, komorságnak nyoma sem volt benne. Lenge függöny keretezte a két ablakot, az ágyat takaró borította ugyanabból a virágosmintás szövetből, mint a függönyök. A falakat japán akvarellek díszítették, a fényes padlót ugyancsak japán szőnyegek fedték.

— Milyen kedves szoba! — kiáltott fel Éva akaratlanul. — Nem csoda, ha Karen szeretett itt dolgozni!

— Kissé fülledt a levegője — mondotta Maclure fojtott hangon. A nyitott ablakhoz lépett s hátat fordított a többieknek.

— Különös keveréke ez nyugatnak és keletnek — mondta Ellery a parányi íróasztalhoz lépve, amelyen ósdi írógép állott. — Ilyen szabálytalanság például nincs odalent.

A szoba egyik sarkában villany hűtőkészülék és kis gázresó állott. Modern felszerelésű fürdőszoba egészítettee ki a lakosztályt. Mindenen látszott, hogy itt kifinomult ízlésű nő lakik.

— Itt írta szegény a »Felhővonulást« is — mondta Éva könnyes szemmel.

— Azt mondták nekem, hogy néha egy-két hétre is bezárkózott ide — jegyezte meg Queen főfelügyelő.

A bambusz könyvespolcokon rengeteg könyv sorakozott egymás mellé, különféle nyelveken írott, főleg japán vonatkozású művek. Az íróasztalon, a fiókokban újabb könyvek hevertek, megkezdett kéziratok, feljegyzések. Minden arra vallott, hogy ebben a szobában még nemrégen lázas írói munka folyt.

Ellery most vékony elefántcsontból készült ollótokot vett a kezébe.

— Megtaláltátok az olló másik szárát? — kérdezte apjától.

— Még nem. Valószínűleg már évekkel ezelőtt elkallódott.

Ellery megint letette a tokot és kinyitotta a ruhásszekrény ajtaját. Csupa kissé kopottas, ódivatú ruha lógott benne. A szekrény fenekén két cipő hevert. Kalap, kabát nem volt a szekrényben. Majd a parányi piperеasztalhoz lépett. Hajkefe, fésű, csinos manikűrkészlet, hajtű, különféle apróság volt az asztalkára kirakva. Ellery hirtelen összehúzta szemöldökét.

— No, mi az? — kérdezte az öreg Queen.

Ellery levette csiptetőjét, gondosan megtörölgette, azután újra orrára illesztette. Visszament a szekrényhez, akasztójánál fogva kivett egy mosóruhát és jól megnézte. Majd még egy másik ruhát is leakasztott. A szekrény fenekén, félig eltakarva a lelógó ruháktól, hosszúkás tárgy feküdt. Amikor közelebbről megnézte, látta, hogy hegedűtok. Kinyitotta. Benne sötétbarna, elpattant húrú hegedű feküdt.

(Folytatjuk.)

MŰSOROK

SZINHAZAK MAI ÉS JÖVŐHETI MUSORA

OPERA: Vasárnap: Tannhäuser (¼7). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Istenek alkonya (A. 27., ¼7). Szerda: Norma (E. 25., ½8). Csütörtök: Lucrétia, A köpeny, A korsó (B. 24., ½8). Péntek: Lakmé (C. 24., ½8). Szombat: Lucrétia (D. 25., ½8).

NEMZETI: Vasárnap d. e.: Leventeelőadás (½11). Este: Két úr szolgája (I., ½8). Hétfő (II.), kedd, csütörtök (V.), péntek (VI.), szombat (VII.): Két úr szolgája (½8) Szerda: Gyurkovics-lányok.

KAMARA: Egész héten minden este, 18-án d. u.: Kaland (½4, ½8).

MŰVELŐDÉS HÁZA: Vasárnap d. e.: Noszty fiú esete Tóth Marival (½11). Este: Filmelőadás (½5, 7). Hétfő, kedd: Nincs előadás. Szerda: A magyar sajtó ünnepi estje (½8). Csütörtök d. u.: Aida (Népm Biz. V. III., ½3). Péntek: Nincs előadás Szombat: MOVE-est (½8).

VIG: Vasárnap d. u. és este (R.): A tizedik kérő (½4, ½8). Hétfő (A), kedd (H), csütörtök d. u. és este (M), szombat: A tizedik kérő (½8). Szerda, péntek: Szirház (½8).

MADÁCH: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Bécsi gyémántok (½4, ½8).

MAGYAR: Egész héten minden este, csütörtök és vasárnap d. u.: 2000 pengős férfi (½4, ½8).

ANDRÁSSY: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Egyszer megcsallak (½4, ½8).

PÓDIUM A PESTI SZINHÁZBAN: Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Meztelen igazság (½5, ½9).

FŐVÁROSI OPERETT Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Fityfiritty (¾4, ½8).

KAMARA VARIETÉ: Egész héten minden este: Nanos oldal (½9)

KOMÉDIA: Egész héten minden este: Vikendvonat (½9).

BÁBSZINJÁTÉK: Egész héten minden este: Aranyszőrű bárány (4). Toldi (8).

MŰSZINKÖR: Vasárnap Csipetke (½4, 6, 8).

MOZIK

Rövidítések: Sz = Szombat V Ü = Vasárnap és ünnepnap M = Matiné

ADMIRÁL (353—707): Szerelem és vérpad (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü 11 és ½2-kor is). — **ALKOTÁS** (355—374): Eladó birtok (¼4, ¼6, ¼8, ¼10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Kongóexpressz. — **ANDRÁSSY** (124—127): Balalajka (¾4, ¾6, ¾8, ¾10; V Ü 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **ÁTRIUM** (154—024, 158—064): András (½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½4-kor is). — **BELVÁROSI** (384—563): Szerelem és vérpad (Jobbterem: 4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is; Balterem: V Ü ¼3, ¾5, ¾7, ¾9). — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): Felszabadulási ünnep Szabadkán. Rajzos híradó Szuezről. Intim híradó (táncbemutatók). A kristály csodái. Magyar, Ufa, Luce és Fox híradók. Színes rajzfilm (Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig). — **BROADWAY** (422—722): Balkezes angyal (½4, ½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½2-kor is). — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): Ma, tegnap, holnap (½5, ¾7, 9; V Ü ½2, ½4, ½6, ½8, ½10). Vas. d. e. 11-kor: Sárga kalózok. — **CAPITOL** (184—337): Kilenc agglegény (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **CASINO** (383—102): Igy élni jó (¼6, ½8, ¼10; Sz V Ü 3-kor is). — **CITY** (111—140): Cisco és a Lady (¾6, ¾8, ¾10; Sz V Ü ¾4-kor is). — **CORSO** (182—818): A kék hold völgye (¼6, ½8, ¼10; Sz V Ü ½4, ½6, ¾8, 10). — **CORVIN** (139—584, 138—988): Allpang (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **DAMJANICH** (425—644): Kívánsághangverseny (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü 2, 4, 6, 8, 10). — **DÉCSI** (121—343, 125—952): Modern szimfónia (½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½4-kor is). — **ELIT** (114—502): A kék madár (4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is). — **FORUM** (189—707, 189—543, 188—528)): Két szerelmes óra (½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½4-kor is). — **GLÓRIA** (427—521): Ma, tegnap, holnap (½5, ¾7, 9; Sz ½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): Felszabadulási ünnep Szabadkán. Rajzos híradó Szuezről. Intim híradó (táncbemutatók). A kristály csodái. Magyar, Ufa, Luce és Fox híradók. Színes rajzfilm (Folytatólagos egyórás előadások 9—24 óráig). — **HOLLYWOOD** (225—003): Hatosfogat (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Andy Heardyt elkapja a szerelem. — **IPOLY** (292—626): Ma, tegnap, holnap (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Egy mámoros báli éj. — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644): Ma, tegnap, holnap (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Huckleberry Finn kalandjai. — **KAMARA** (423—901): Egy asszony három élete (11, ½2, 4, ½7, 9). — **KULTUR** (386—193): Nyugati győzelem (5, ¼8, ¼10; V Ü ½2-kor is). — **LLOYD** (111—994): Allpang (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **NYUGAT** (121—022): Ma, tegnap, holnap (½5, 7, ½10; Sz 4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is). — **ODEON** (422—785): Ma, tegnap, holnap (Folytatólagos előadások: ½5, ¼7, ¼10; Sz ½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Évforduló. — **OLYMPIA** (423—188): Szerelem és vérpad (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **OMNIA** (130—125): A kék hold völgye (5, ¼8, ½10; Sz V Ü 4, 6, 8, 10). — **ORIENT** (114—926): Kívánsághangverseny (Folytatólagos előadások: ½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: A fehér barát. — **PALACE** (221—222): Ötödik hétre prolongálva! Dankó Pista (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **PÁTRIA** (145—673): A fekete asszony (4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Halálugrás. — **PHÖNIX** (223—242): Ma, tegnap, holnap (Folytatólagos előadások: 11, 1, 3, 5, ¼8, ½10). — **RÁDIUS** (122—098, 120—564): Második hétre prolongálva! Robinson család (½6, ¾8, ¾10; Sz V Ü ¼4 órakor is). — **RIALTÓ** (224—443): Második hétre prolongálva! A szerelem nem szégyen (Mindennap: 11, 1, 3, 5, ¼8, ½10). — **ROYAL APOLLÓ** (222—002): Harmadik hétre prolongálva! András (5, 7, 9; Sz V Ü ½4, ½6, ½8, ½10). — **SAVOY** (146—040): A fekete asszony (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: Halálugrás. — **SCALA** (114—411): Beata és az ördög (¼6, ½8, ¾10; Sz V Ü 3-kor is). — **SIMPLON** (268—998, 268—999): A kék madár (½4, ½6, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **STUDIÓ** (225—276): Irene (Mindennap: 11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10). — **TIVOLI** (225—602): Ma, tegnap, holnap (Folytatólagos előadások: ¾4, ¾6, ¾8, ¼10; vasárnap és ünnepnap ¾2-kor is). Vasárnap délelőtt 11 órakor: Évforduló. — **TURÁN** (120—003): Szerelem és vérpad (11, ½2, 4, 6, 8, 10; V Ü 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **URÁNIA** (146—046): A madarász (5, ¼8, ½10; Sz V Ü ¾3-kor is). — **VESTA** (222—401): Kívánsághangverseny (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10; V Ü 11, 2, 4, 6, 8, 10).

András – Átrium 2. hét – Royal 3. hét

— **A Magyar-Bolgár Bizottság ünnepsége.** A Magyar Nemzeti Szövetség Magyor-Bolgár Bizottsága *Boris* bolgár király névnapja alkalmából ünnepséget rendezett a Szövetség dísztermében. Vitéz *Galánthay Glock* Tivadar, a Bizottság elnökének megnyitó szavai után *Bartos* Róbert, a Bizottság társelnöke, ünnepi beszédben ecsetelte *Boris* bolgár király nagy érdemeit országa naggyá és ujjászervezése alkalmából. *Nyáry* Iván *Nagy-Bulgária feltámadása* címen ismertette az ország feltámadásának az útját. A nagyszámú érdeklődő közönség soraiban *Tosev* Dimitri bolgár követ vezetésével a követség és a bolgár kolónia számos tagja is jelen volt.

— **Kilenc őrizetbevétel nyilas röpcédulák miatt.** A fővárosban néhány hete »Testvérek...« megszólítású nyilas röpiratokat terjesztettek, engedély nélkül. A rendőrség megállapította, hogy a röpcédulák a Nyilaskeresztes Párt III. kerületi szervezetének vezetője, a cukrászdarombolás miatt már letartóztatott *Végső Holzspach* Károly utasítására készültek. A szöveget *Simkó* Gyula magántisztviselő készítette, a sokszorosítást *Kelemen* Ferenc műszerész végezte. A titkos nyomda leleplezése után a főkapitányságon *Simkót, Kelement* és a röpcédulák hét terjesztőjét őrizetbe vették.

— **Légvédelmi berendezés használhatóságának gátlásával elkövetett bűncselekmény.** *Unger* József 58 éves szentpéterfai gazda légvédelmi berendezés használhatóságának gátlásával elkövetett bűntett miatt a szombathelyi törvényszék büntetőtanácsa elé került. Az országos légvédelmi készültség idején a légvédelmi parancsnokság az egyik figyelő állását Unger József szőlőhegyének egyik bódéjában helyezte el. Unger egyik este »kiparancsolta« a légvédelmi figyelőt a bódéból, majd dulakodott vele, végül pedig bezárta a bódé ajtaját és a kulcsot magával vitte. Az éltes gazdát a tanukihallgatások után a bíróság bűnösnek mondta ki és nyolcnapi fogházra, valamint egyévi politikai jogvesztésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Halálos pofon

Tápiógyörgye legerősebb emberét: *Szarvas* Lajos kovácsmestert halált okozó súlyos testi sértés bűntette miatt vonta felelősségre a pestvidéki törvényszék *Somody*-tanácsa. *Szarvas* egy vita hevében *olyan erővel ütötte arcul Bódy János 60 éves gazdát, hogy meghalt.* A kovácsmester azzal védekezett, hogy nem akarta *Bódy* halálát okozni. A veszekedés azért támadt köztük, mert *Bódy* egy alkalommal ezt a kijelentést tette: »Könnyű neked, megszedted magad, de én mindent tudok.« A *rejtélyes kijelentés* miatt adta a pofont a szerencsétlen embernek. A bíróság *Szarvast* jogerősen hathónapi börtönre ítélte.

— **Hústalan napon húst mértek ki.** A miskolci rendőrségre több feljelentés érkezett, hogy egyes mészárosok a hústalan napokon is árusítanak húst. A detektívek razziát tartottak és tettenértek kilenc mészárost, akik a törvény szerint hústalan napon a vásárlóknak húst mértek ki. Valamennyiük ellen megindult a kihágási eljárás.

— **Lelőtték a kocsist a bakról.** Szombatra virradóra az angyalföldi *Béke* téren lelőtték *Ladár* János kocsist, aki teherkocsin hajtott át a téren. Bevitték a *Rókusba*, ahol néhány óra mulva meghalt. A rendőrség erélyes nyomozást folytat az ügyben.

— **Autószerencsétlenség az egri országúton.** *Jolsvay* Gábor poroszlói kántortanító gépkocsival Eger irányába hajtott. A kocsival nekiment egy útszéli fának. A gépkocsi felfordult és utasait maga alá temette. Az utasok közül *Gacsal* Imre 72 éves poroszlói gazda a helyszínen meghalt. A kocsi másik két utasát és *Jolsvay* Gábort a mentők az egri kórházba szállították.

Mintafőzőtanfolyam

hölgyek és urak részére. A Népművelési Bizottság Háztartási Telepén a GÁZMŰVEK, VI., Vilmos császár-út 3 sz. alatti mintakonyhájában új főzőtanfolyamok kezdődnek. A tanfolyamokon a legtakarékosabb anyag-, erő- és időbeosztással ízletes és tápláló ételek készítését tanulják meg a növendékek. Vezető dr Kollmanné Dávid Andrea. A tanfolyamok hat hétig tartanak. Kezdő tanfolyam I. május 20-án. II. május 21-én délután kezdődik. Tandíj 8.— pengő, anyagmegtérítés alkalmankint 1.40 pengő. Haladó tanfolyam május 26-án délután kezdődik. Tandíj 12.— pengő. Anyagmegtérítés alkalmankint 1.70 pengő.

— **Kinevezés.** A kultuszminiszter a tudományos tisztviselők létszámában dr. *Ferenczi* Sándor egyetemi tanársegédet I. osztályú múzeumi őrré, dr. *Mozsolics* Amáliát múzeumi őrré és dr. *Deák* Imre tanügyi fogalmazót allevéltárnokká kinevezte.

Ne feledkezz meg arról, aki sohasem feledkezik meg Rólad: az ujságíróról. Küldd el adományodat az Ujságírók Nyugdíjintézetének (Budapest, VI., Andrássy-út 101.) a 44.575. számú csekklapon vagy postautalványon.

— **Jeges Ernő festménye a miskolci városházán.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium még 1938-ban pályázatot hirdetett *Szent Istvánnak*, Miskolc város alapítójának, festményen való megörökítésére. A pályázatot, melyet a minisztérium 8000 pengővel jutalmazott, *Jeges* Ernő festőművész nyerte meg. A tervek alapján a festmény elkészült és az öt méter hosszú, 320 cm magas képet, mely *Szent Istvánt*, mint Miskolc város alapítóját ábrázolja korszerű környezetben, az idén *Szent István*-napján leplezik le ünnepélyes külsőségek között a miskolci városháza közgyűlési termében.

Thébusz kúriai tanácselnök meghalt

Dr. *Thébusz* Aladár kúriai tanácselnök 69 éves korában tragikus hirtelenséggel meghalt. A kúriai tanácselnök kisebb műtéten esett át a mult héten s úgylátszott, hogy teljes gyógyulás útján van, mikor *szívgörcs* következtében meghalt. Thébusz Aladár ismert tudós tagja volt a magyar jogásztársadalomnak. Temetése május 19-én, hétfőn délután 5 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából.

— **A kapuvári mezőgazdasági népiskolában** most tartották meg az első záróvizsgát, amellyel egyidőben Várkonyi Jenő tb. kanonok felszentelte az épületet. Ez az iskolatípus tulajdonképpen az elemi hetedik és nyolcadik osztálya és az ismétlőiskola helyett van. A hallgatók igen nagy számban és szorgalmasan látogatták az iskolát, ahol hat szaktanár vezetésével rendkívül sokoldalú elméleti és gyakorlati tudást szereztek.

— **Az olasz géniusz napja.** Magyarországon is megülik vasárnap, május 18-án, délelőtt 11 órakor az olasz géniusz napját a Magyarországi Olasz Kultúrintézetben. Az ünnepi beszédet Rodolfo *Mosca*, a Pázmány Egyetem tanára mondja. Az ünnepélyen az olasz követ is részt vesz.

Egymillióháromszázezer látogatója volt a Nemzetközi Vásárnak

A nagyközönség emlékezetében élénken élnek azok a nehézségek, amelyeket le kellett győzni, hogy a magyar ipar nagy demonstrációja, a *Budapesti Nemzetközi Vásár* május 2-án programszerűen megnyílhasson. Ezért mondták kezdetben azt: »A Vásár legnagyobb szenzációja, hogy egyáltalában megnyílt.«

A mondás azonban tévesnek bizonyult, mert az első huszonnégy órában az egész ország megtudta, hogy a Vásár tele van szenzációkkal és megindult a tömegek özönlése és az eddig összeszámlált adatok szerint a *Budapesti Nemzetközi Vásárnak 1.3 millió látogatója volt, tehát 45 százalékkal több, mint a mult évben.* Vidékről a tavalyi 67.431 utassal szemben az idén 129.674 látogató érkezett. Itt az emelkedés 90 százalékos. Már ezek a számok egymagukban megnyőzően jellemzik a vásár gazdasági jelentőségét és a tervszerű fontos propaganda eredményességét. Viszonylag jól alakult a külföldi látogatottság is, mert a tavalyi 5799 utassal szemben az idén 3701 utas érkezett külföldi vásárigazolvánnyal *Szlovákiából, Németországból, Horvátországból, Romániából, Olaszországból, Bulgáriából, Spanyolországból, Finnországból és két ázsiai államból.*

Kivételes eredményt hozott a vásár iránt mutatkozó óriási érdeklődés a *kiállítók üzletkötése terén is.* Megállapítható, hogy *a kereslet sokszorosan meghaladta a kínálatot*, különösen, amikor megérkeztek a délvidéki városok kereskedői is, akik a vásáron kívánták megteremteni első üzleti kapcsolataikat az anyaország iparával.

BÓDULAT

Irta: Turi Turgonyi András

A férfi az ötödik pohár bort itta az apró budai vendéglő fehérterítős asztalánál. A cigány halkan cincogott s a férfi agyára lassan rózsaszínű fátyol borult. Könnyűnek érezte magát és szomorúnak, akár egy regényhős.

Éjfél után barackot rendelt. Két pohárkával egyszerre. Mikor ezt is megitta, magához intette a pincért.

— Adjon nekem tintát és levélpapirost — mondotta és félkönyökre dőlt.

A pincér eléje tette a kívánt holmit s a férfi írni kezdett. A sorok homályosan vibráltak a szeme előtt és a betűk óriásokká növekedtek, mintha nagyítóval bámulta volna őket. Sokáig írt. Mikor telefirkantotta mind a négy oldalt, precízen borítékba csusztatta, leragasztotta és megcímezte.

— Legyen szíves, dobja ezt be most azonnal a legközelebbi szekrénybe — fordult a borfiúhoz és újabb két barackot hozatott.

A levelet egy leánynak írta, akit egyetlenegyszer látott életében, hat hónappal előbb egy kerti ünnepségen. Azon az ünnepségen a lugas alatt ültek, futórózsák és zöld repkények árnyékában, egy teljes órán át kettesben s a szerelemről beszélgettek. Azután elváltak és többé sohasem találkozott vele.

A levélben remegve és agresszíven megkérte a kezét.

A leány 23 éves volt. Bölcsésztanhallgató és szőke, mint a júliusi Balaton a reggeli napban. Ennyit tudott róla, semmi egyebet.

Másnap délelőtt expresszlevelet kapott a hivatalába. Ez állott benne: »*Levelét megkaptam. Feleletem ennyi: Igen. Holnap délután hat órakor várjon a Dunaszálló előcsarnokában.*«

Ettől a pillanattól kezdve megváltozott az élete. A válasz — amelynek alapjábanvéve boldoggá kellett volna tennie — elkeserítette és feldúlta lelkét.

Az éjszakákat álmatlanul töltötte s a sötétség egyetlen hatalmas *Miértté* változott véres szeme előtt.

— Miért? — marcangolta magát magános délutánokon s az arca beesett, a szeme lázasan csillogott és a cigarette remegett sovány ujjai között.

Ki ez a leány? Mi lehet az oka, hogy egyetlen találkozás után igent mondott?

Beleszeretett. Ezt tudta s a szenvedély szinte széjjelvetette, valahányszor együtt voltak. Ugy nézett a szemébe, vizsgálón és kutatva, mintha lelkébe akarna látni. És tovább szenvedett.

Friss márciusi szél csapott az arcukba, mikor esküvő után kiléptek a templom ajtaján. Az autóban lehúnyta a szemét és hátradőlve, ringatta magát a motor ritmusára. Fáradt volt és semmit sem értett. A mellére mázsás súly nehezedett s az agyán bódulat ült.

Tíz hét mulva egy piszkos és szürke hajnalon agyonlőtte magát.

Az asszony vidéken tartózkodott az édesanyjánál, mikor a haláleset történt. Azon a hajnalon éppen egy kertimulatságon volt. Apró lugasban üldögélt futórózsák és zöld repkények árnyékában, kettesben egy fiatalemberrel s a szerelemről beszélgetett.

SPORT

XXI. futballforduló derbyvel és „kiesési" küzdelmekkel

Még öt forduló és vége *az idei futballbajnokságnak.* Az utolsó fordulókban minden csapat megfeszíti erejét, hogy *minél jobb helyezést* érjen el, illetve hogy *elkerülje az idén minden eddiginél nagyobb kiesési veszélyt*, tekintettel arra, hogy ebben az évben *négyen esnek ki* az L osztályból. A vasárnapi esélyek:

Ferencváros—Ujpest: A Ferencváros nagy formában van, míg az Ujpestet letörte a védekező rendszer, úgyhogy a Ferencváros sokkal esélyesebb. Derbynél azonban sohasem lehet egészen biztosra menni.

WMFC—Kispest: Heves lesz a küzdelem és nyilt a játék.

Törekvés—Szeged: A Szeged javult ugyan, de a Törekvésnek nagyobb szüksége van a pontra, s így odahaza egyenlő ellenfél lesz.

Beszkár—Tokod: Teljesen nyilt mérkőzés; a Beszkár nagyobb lendületben van.

Diósgyőr—Gamma: Mind a két csapat gyengén szerepelt az utóbbi időben, a saját pálya és közönség szól a DIMÁVAG mellett.

SBTC—Elektromosok: A legutóbbi kupamérkőzésen az SBTC győzött, de csak 1:0-ra, most is nyilt a küzdelem.

Haladás—Szolnok: A Szolnok elöl áll, a Haladás hátul, de azért odahaza a kiesés ellen küzdő Haladás is elvehet egy-két pontot vasutas kollégájától.

— **Az országos tekéző bajnokságokat** vasárnap kezdik meg, áldozócsütörtökön folytatják és jövővasárnap fejezik be a Beszkár új tekepályáin.

— **Kolozsvár ökölvívóbajnokságot** a KEAC rendezi június 1-én Kolozsvárott, amelyen a fővárosi egyesületek is nagyszámú ökölvívót indítanak.

— **Az országos gazdász-bajnoki versenyek** közül Debrecenben a kardcsapatot Keszthely nyerte Debrecen és Magyaróvár előtt, egyéni bajnok Dapsi (Debrecen), 2. Orbázi (Keszthely), 3. Török (Keszthely). A pontversenyben is Keszthely vezet Debrecen és Magyaróvár előtt. Vasárnap fejezik be a bajnokságokat az atlétikával.

— **A párbajtőrvívó csapatbajnokságnak** a HTVK a legesélyesebb indulója, legerősebb ellenfele — ha indul — a BEAC, különben a MAC, a BBTE és a ludovikások csak azután következnek.

SPORTMŰSOR

VASÁRNAP. Labdarúgás: I. o. NB mérkőzések: Ferencváros—Ujpest, Üllői út, 1/4 6 (Kiss). WMFC—Kispest, Csepel, 1/4 6 (Szőke); Törekvés—Szeged, Bihari út, 1/4 6 (Németh); Beszkár—Tokod, Sport utca, 1/4 6 (Rónai); DIMÁVAG—Gamma, Diósgyőr, 1/4 6 (Ipolyi); SBTC—Elektromosok, Salgótarján, 1/4 6 (Kékesi); Haladás—Szolnok, Szombathely, 1/4 6 (Vass). — **Vívás:** Epécsapatbajnokság, Tiszti Kaszinó, d. e. 9 ó. — **Atletika:** MAFC versenye, Bertalan utca, 1/4 3; MASz női versenye, Pasaréti út 3; Vidéki versenyek dlósgyőrött, Pécsett, Szegeden, Gyulán. — **Uszás:** MUSz újoncversenye, Margitsziget, 6 óra. — **Evezés:** Üldözési nyolcas Csepelen. — **Súlyemelés:** Magyar bajnokságok, Csepel, 5 óra. — **Torna:** MOTESz—főiskolai válogatott mérkőzés, Ludovika Akadémia, 10 ó. — **Boksz:** Leventebajnokságok, Munkács u., 10 óra; FTC—M Posztó, Üllői út, 1/4 8. — **Kerékpár:** MKSz versenye, Millenáris, 4 óra; Budapest—Balassagyarmat országúti verseny; Nagyvárad—Budapest kerékpáros stafféta; MKSz kirándulása Fótra és Monorra; Éles és Morvai Bécsben.

FTC-pálya IX., Üllői-út 129.

Május 18-án, vasárnap délután fél 6 órakor

Ferencváros—Ujpest

I. osztályú NB mérkőzés.

Előtte

FTC—Gyulai AC

III. osztályú NB mérkőzés

Kereskedelmi kultúra a 30-as években

a Stühmer Frigyes Rt. példáján

A magyar kereskedelmi kultúra gyors fellendülése paradox módon a világgazdasági válság éveiben kezdődött. A 30-as évek elején jelentek meg Budapest utcáin az első modern portálok, portálsorok. E furcsa jelenségre Bierbauer Virgil így adott magyarázatot: „A tá[rsa]kozatlant bizonyára meg fogja lepni az, hogy amikor [a] gazdasági élet pangására panaszkodik mindenki, a por[tá]lok költséges átépítésére pénz adódik. A kérdésbe [be]vatott csakhamar megadja a magyarázatát ennek [je]lenségnek: az adókedvezmény! Az elmúlt évben [...]) a kormányzat a kereskedelmi és iparkamara közbelépésére, az építőipar vigasztalására jelentős kedvezményt, sőt hiteleket nyújtott a házak tatarozására és felfrissítésére. Ebből a helyzetből ered a budapesti portálépítkezés fellendülése! (...) A magunk részéről csak örülünk annak, hogy a budapesti utcakép civilizáltabb lett, nagyvárosibb jellegűvé változott — ha pénzügypolitikai tévedés árán is!"

Az üzletek felújításával párhuzamosan folyt a termékek választékának bővítése, a csomagolás és a reklám korszerűsítése. A konkurrencia lassan minden céget rákényszerített arra, hogy üzleteinek, gyártmányainak vonzó, kulturált külsőt adjon. Vásárlóikat csak akkor tudták megtartani, ha a megszokott minőségen felül időről időre újdonságokkal is szolgáltak. Friss ötletekre, fantáziadús, tehetséges tervezőkre volt szükség. Ezekből pedig nem volt hiány.

A 30-as évek végére világszínvonalú kereskedelmi művészet alakult ki Magyarországon. A legkiválóbb építészek, iparművészek, grafikusok dolgoztak kereskedők megrendelésére, munkáikat közölte a nemzetközi szaksajtó, külföldi kiállításokon arattak sikereket. A Commercial Art and Industry című vezető angol reklámgrafikai folyóirat Európa legjobb csomagolásainak minősítette a magyar tervezők munkáit. Hogy műveik mennyire jó minőségűek és időtállóak voltak, arra példa, hogy a Kaeszné Lukáts Kató által a bécsi Altmann és Kühne cégnek tervezett csomagolópapírokat és díszdobozokat a mai napig használják!

Egyes cégek különös gondot fordítottak üzlethálózatuk kiépítésére, termékeik megtervezésére. Közéjük tartozott a Stühmer Frigyes Rt., mely az egyik legrégebbi és legnagyobb édesipari gyár volt Magyarországon. Ezen az egy cégen keresztül is szinte teljes képet kaphatunk a két világháború közötti időszak kereskedelmi kultúrájáról.

A Pesten 1866-ban letelepedett Stühmer Frigyes 1868-ban alapította üzemét a Szentkirályi utca 8. számú földszintes házban. A kis cukorfőző műhely fokozatosan nagyvállalattá nőtte ki magát. Stühmer 1883-ban elsőként honosította meg Magyarországon a gőzüzemű csokoládégyártást. Kakaót, csokoládét, desszerteket és különböző cukorárukat gyártott. Közismert termékei voltak a tejszínes csokoládé, a még nemrég is létező Tibi csokoládécsalád (tej-étcsokoládé és rumosmazsolás változatban), a Mal Ko és a köhögés elleni Bronhy-cukorka stb.

A cég maga végezte termékeinek értékesítését, oly módon, hogy a fővárosban és minden nagyobb városban fióküzleteket nyitott. Később magántulajdonban levő Stühmer lerakatoknak is szállított. Budapesten az első két fióküzlet a Margit körút 5/b és a Kecskeméti utca 5. szám alatt nyílt meg. Ez utóbbi 1883-ból való berendezése megmaradt, ma a Kereskedelmi- és Vendéglátóipari Múzeum gyűjteményében van.

A vállalat 1928-ban családi részvénytársasággá alakult át. Ekkor építették Szentkirályi utcai telkükön a cég új ötemeletes székház- és gyárépületét. A 30-as évek végére budapesti üzleteinek száma elérte a félszázat. A cég nevét külföldön is ismerték, fióküzlete volt Bécsben, Párizsban.

A Szentkirályi utcai gyárépület csakhamar szűknek bizonyult. Az új gyártelep 1941-ben készült el a IX. kerületi Vágóhíd utcában. Az új gyár megindulásakor 900 alkalmazottja volt a cégnek. A háború miatt a gyártelep második üteme már nem valósulhatott meg.

A felszabadulás után 1947-ig még működött a részvénytársaság, de akkor államosították. A nemzeti vállalat pedig rövidesen a Magyar Édesipari Nagyvállalatba olvadt bele. A Vágóhíd utcai telepet ma Budapest csokoládégyárnak hívják, termékein még ma is használják a Stühmer hollós emblémáját.

A Stühmer-cég már a 20-as években terveztetett iparművészekkel. Jeges Ernő készítette a Stühmer-desszertek díszdobozának neobarokk borítópapírjait, köztük feltehetően a párizsi fióküzlet számára francia trikolorral szegélyezettet. Tervezett desszert-csomagolópapírt és csomagokat lezáró „Café" feliratú vignettát. A 30-as évek első felében a legszebb Stühmer-csomagolópapírokat Kaeszné Lukáts Kató festette. Kedves, játékos figurákkal, tárgyakkal népesítette be papírjait. Az 1936-os Milánói Triennálén csak a Stühmer-gyárnak készített csomagolásait és dobozait állította ki. A már említett angol folyóirat többek között Kaeszné Lukáts Kató munkái és Marsofszkyné Szirmai Ili Stühmer-rapportpapírjai alapján minősítette Európában a legjobbnak a magyar csomagolásokat.

Stühmernél alkalmi csomagolópapírok készültek a négy évszakra, az ünnepekre: Mikulásra, Karácsonyra, Húsvétra, később a Felvidék, Kárpátalja és Erdély visszacsatolása alkalmából is. A fióküzletekben használt papírzacskók is sokfélék voltak, egyik-másik tipográfiája különösen szép.

A közvetlen értékesítésből fakadt, hogy a cég nemcsak termékeinek, hanem üzleteinek küllemét is meghatározhatta. Az üzlethálózat egységes képét, színvonalát úgy kívánta biztosítani, hogy állandó építészt alkalmazott. A 20-as években és a 30-as évek elején Kende Ferenc volt a Stühmer-boltok egyedüli tervezője. 1933-tól Szívó Pál is rendszeresen dolgozott a cégnek.

Kende Ferenc a 20-as években általában egyszerű faportálokat tervezett, üzletberendezései díszesebbek voltak. A magyaros barokk és az Art Déco sajátos, Kozma Lajos egykorú stílusához hasonló keveréke jellemezte őket. Padányi Gulyás Jenő így írt róluk 1929-ben: „Budapest üzletépítészeti sivárságában öt-

1

2

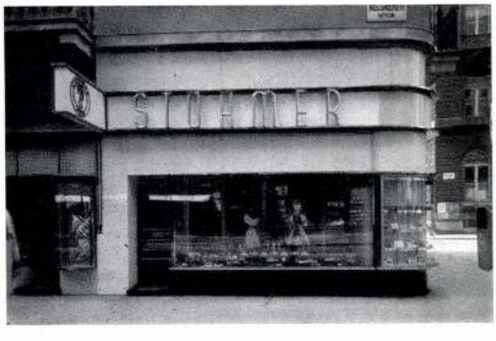

3

4

5

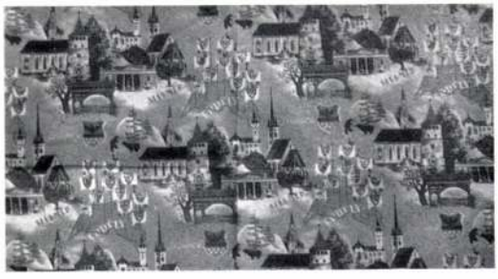

6

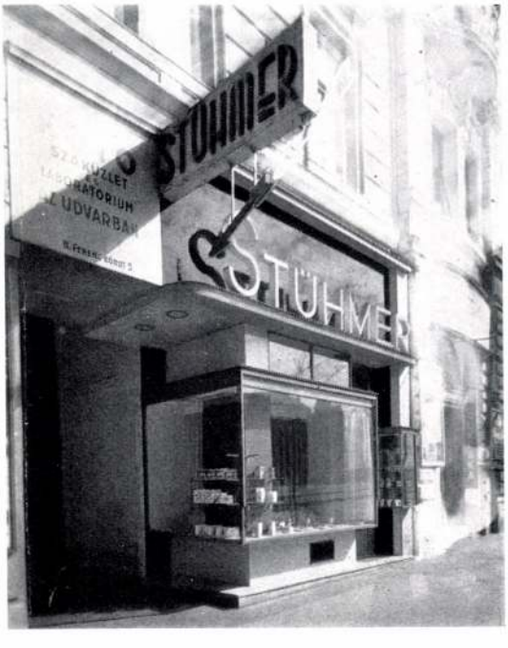

Az Art Deco sajátos, trópusi irányzatának jellemzését meghagyom a szakembernek, Laura Cerwinskének, azzal a hátsó gondolattal, hogy könyve hazai kiadásához (Tropical Deco, The Architecture and Design of Old Miami Beach. Rizzoli kiadó) kedvet csinálok:

„Amikor az Art Deco és az áramvonalas (streamlined) stílus által szintetizált elemek a kozmopolita Északról, a jazzből és az erjedt izgalomból átkerültek a Dél szellős tengerpartjaira, a stílus egy olyan tónussal gazdagodott, mely nem csak amerikainak volt különleges, hanem tisztán, eredeti módon és különösképpen trópusi volt. A trópusi építészet hatása az amerikai tradíciókra akkor kezdődött, amikor a tizenkilencedik század végén Robert Luis Stevenson Samoán levő házáról kezdtek fotókat publikálni a lapok. Nagyjából ugyanebben az időben az indiai és japán házak is felkeltették az amerikaiak érdeklődését a trópikus formák iránt. A nyitott terek iránti vonzalmat Old Miami Beach építészete a társasági életet szolgáló verandák rendszeres alkalmazásával használta fel, valamint a süllyesztett előszobákkal, melyek fokozták a nyitottság érzetét.

Old Miami Beach szállodái és lakásai sok olyan kompozíciós elemet használnak fel, melyek a modern díszítőművészet meghatározó vonásai közé tartoznak: az egyenes és hajlított falak kombinációját, az üvegből készült térelválasztóelemek alkalmazását, kör alakú ablakokat, melyeket négyszög formájú keretezések ellenpontoznak... A Tropical Decot sokkal lágyabb színekből keverték ki, s erősen különbözik a „nagyvárosi" vagy „ipari" deco-tól, melyek képi világa az embernek végzete feletti hatalmát hirdeti, uralmát a természet felett, a gépi világ javára. A Tropical Deco sokkal kevésbé elektromos, sokkal mérsékeltebben befolyásoló és messze nem annyira ideologikus. Mindezen túl azonban egy fontos attitűdöt tekintve azonos a tágabb értelemben vett Art Decóval — *totalitását* tekintve, és azt, hogy *integrálja* a látványt.

A Tropical Deco épületek együttes Miami Beachen esztétikailag következetes építészet, amit jelentőssé tesz a stílusbeli egység és a tematikai harmónia, mellyel mindegyikük kapcsolódik a környezetéhez."

Antal István

1. L. Murray Dixon: Üvegablak, 1939
2. Roy France: A Pennsylvania Avenue beépítése, 1935
3. Lépcsőház a Washington Avenue egyik lakóházában
4. A Surf-ház
5. Anton Skislewicz: Plymouth hotel, 1940
6. A Collins Avenue épületei
7. Norden és Nadel: Bérház, 1937
8. Henry Hohauser: Davis hotel, 1941

1. L. Murray Dixon: Fenêtre vitrée, 1939
2. Roy France: Constructions dans l'Avenue Pennsylvania, 1935
3. Escalier d'une maison d'habitation de l'Avenue Washington
4. La maison Surf
5. Anton Skislewicz: L'Hôtel Plymouth, 1940
6. Les bâtiments de l'avenue Collins
7. Norden et Nadel: Immeuble à usage locatif, 1937
8. Henry Hohauser: L'Hôtel Davis, 1941

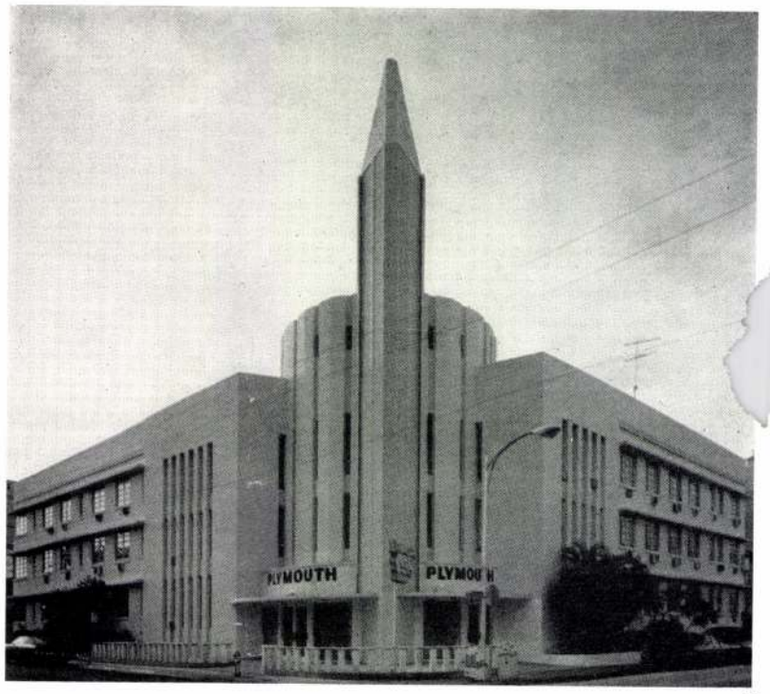

6 5

8

7

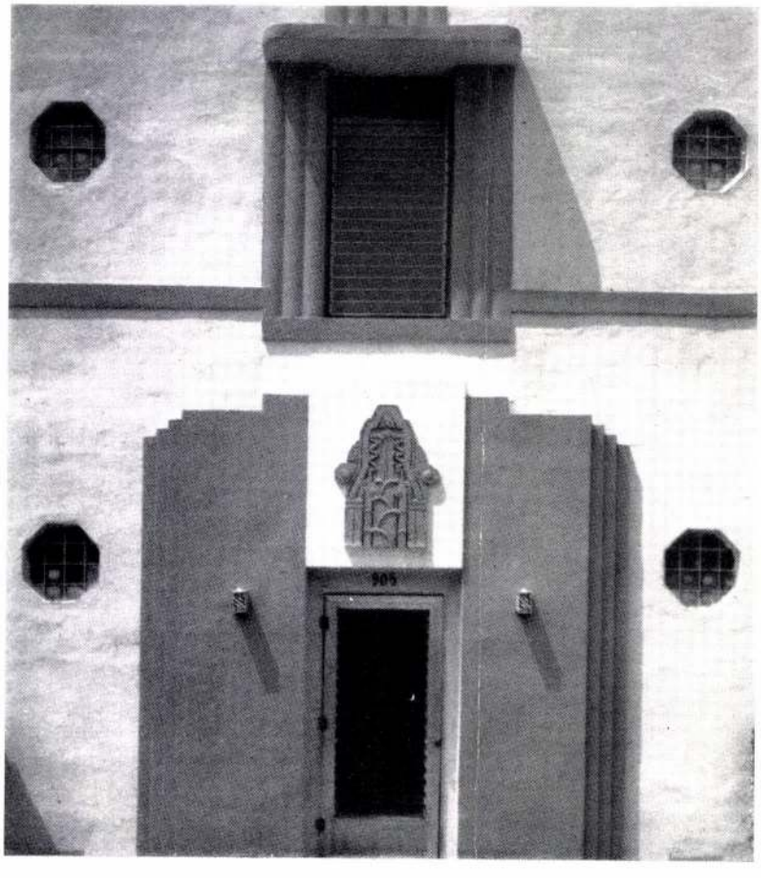

TANULMÁNY

kellemes nyugvópontot jelentenek a szem-
mer-csokoládégyár elárusítófiókjai. Mindaz
elen, sokszor értelmetlen cicoma, az a sok
ári handabandázás, amelynek példáit, sajnos,
gyon keresni utcáinkon, ezekben a kis bol-
lyes kézzel félreszoríttatott, hogy helyet
hoz jusson az építőművészet és iparművé-
decensebb s olyannyira rokonszenvesebb
ival. Nem tudjuk, ki járt jobban annál
lkozásnál, amelynél az említett csokoládé-
de Ferenc építész egymásraakadtak, de az
hogy legjobban járt egy harmadik: a kö-
) Ha azt mondtuk, hogy a fővárosban is
megnyugtató, tetszetős boltok a Kende
ezte elárusítóhelyek, még jobban megör-
ha itt-ott vidéken találkozunk velök. Itt
missziót teljesítenek, egy-egy darab kultú-
gyar építő- és iparművészet gyakran egyet-
képezik a Stühmer-boltok. (...) Mind
olygós, takaros kis bolt, a tervezői ötle-
setenkénti adottságok szerint kombinált,
azonos jellegű érvényesítése, ami még
nak sem rossz. Egy-egy ilyen boltba be-
nélkül is tudja már az ember, hol van!"
vezte 1928-ban a Szentkirályi utcai szék-
zletet. A gyártási folyamatot és az admi-
kéletesen, sok leleménnyel szolgáló épü-
ans homlokzata a kor német építészetével
Lajta Béla által megkezdett vonalba is
ső terei még modernebb hatásúak, a ko-
rábbi üzletek díszessége itt eltűnt. Ezért az épületért a gyár Lechner-érmet kapott 1929-ben a Lechner Ödön Társaságtól.

1929-től Kende portáljai egyre korszerűbbé váltak, megnőttek az üvegfelületek, nagyobbá és karakteresebbé váltak a reklámfeliratok. A különböző portálokon következetesen ugyanazt a betűtípust és színösszeállítást használta, hogy már messziről fel lehessen ismerni a Stühmer-boltokat.

Kende talán legszebb portálja a Kecskeméti utca 1. alatt épült 1934-ben. Erről és Szivó Pál ugyancsak legsikerültebb portáljáról írta a Perspektiva: „A Stühmer Frigyes Rt. artisztikus ízlésű, művészi üzletportáljai már hozzátartoznak Budapest világvárosi képéhez. Két legújabb üzlete a Kecskeméti utca 1. és a Tisza István utca 9. alatt nyílt meg. Ugyanaz jellemzi őket, mint a többieket: nyugat-európai ízlés, raffinált elegancia, de emellett szigorú célszerűség."

Míg Kende portáljai kiegyensúlyozottak, mindig ízlésesek, addig Szivó Pál munkái változatosabbak, de színvonaluk egyenetlen. Kiváló minőségű például, a már említetten kívül az Oktogonon és a Rákóczi úton állott portál, de a Ferenc körút 5. alatti mesterkélt, a Margit körút 5/b pedig kifejezetten zavaros. Számos üzletberendezést tervezett, az ingadozó színvonal azokra is érvényes.

A Vágóhíd utcai új gyártelepet a negyvenes évek ígéretes fiatal tehetségei, az Olgyay-fivérek tervezték. Lehetséges, ha a háború nem szól közbe, ők is a Stühmer Rt. állandó tervezőivé váltak volna.

A publikációk alapján azonosítható, ismert tervezőtől származó Stühmer-üzletek a két világháború között:

Főüzlet: VII., Szentkirályi utca 8. (Kende, 1928—29), eredeti berendezése részben ma is megvan. Védendő!
Új gyár: IX., Vaskapu utca 42. (Olgyay fivérek, 1941. Műemléki védettséget érdemel

Fióküzletek:

I., Szél Kálmán téri pavilon, ma II., Moszkva tér (Hanák Péter, 1941), elpusztult
I., Margit körút 5/b, ma II., Mártírok útja 5. (átépített belső és portál: Szivó, 1939)
IV., Károly király út 28., ma V., Tanács körút 28. (Kende, 1929), elpusztult
IV., Kecskeméti u. 1., ma V., Kecskeméti u. 1. (Kende, 1934), portálja még áll. Védendő!
IV., Váci u. 11/b, ma V., Váci u. 11/b (Szivó, 1935, 1941), elpusztult
IV. Régiposta u. (Szivó Pál), elpusztult
IV., Türr István utca 3., ma V., Türr I. utca 3. (Szivó, 1934), elpusztult (lerakat)
V., gróf Tisza István u. 9., ma V., József Attila u. 9. (Szivó, 1934), elpusztult
V., Szent István krt. 21. (Kende, 1929), elpusztult
VI., Berlin tér 2., ma V., Marx tér 2. (Kende, 1923), elpusztult
VI., Vilmos császár út 13., ma VI., Bajcsy-Zsilinszky út (Kende, 1927), portálja nagyrészt megmaradt
VII., Károly király út 1. (1936), ma VII., Tanács krt. 1.
VII., Baross tér 14. (Szivó, 1933), elpusztult
VIII., Rákóczi út 25. (Szivó, 1934, lerakat), elpusztult
VIII., Rákóczi út 59. (Szivó, 1934), elpusztult
IX., Ferenc krt. 5. (Szivó, 1935 előtt), elpusztult
IX., Ferenc krt. 46. (Kende, 1925)
IX., Mester utca 4. (Kende, 1930)
IX., Vámház krt. 5., ma IX., Tolbuchin krt. 5. (Kende, 1922), elpusztult
X., Liget tér 2., ma X., Liget utca (Kende, 1930, lerakat), XI., Horthy M. út 1., ma Bartók Béla út 1. (Kende, 1926), berendezésének egy része megmaradt. Védendő!

Siófok, Balatonföldvár (Kende, 1926)
Nyíregyháza, Székesfehérvár, Szombathely, Debrecen (Kende, 1927)
Iparművészeti védettséget élvez Kozma Lajos müveként
Kaposvár, Május 1. út 4., Békéscsaba (Kende, 1928)
Párizs, rue de la Pepiniere (Kende, 1928)
Szeged, Győr, Esztergom (Kende, 1931)

Ferkai András—Dévényi Tamás

1. Kende Ferenc: Stühmer-székház, Budapest, Szentkirályi u. 8. (1928—29)
2. Kende Ferenc: Fióküzlet, Budapest, Kecskeméti u. 1. (1934)
3. Kaeszné Lukáts Kató: Csomagolópapír (1935 körül)
4. Szivó Pál: Portál az Oktogonon (1935 előtt)
5. Stühmer „Erdély" csomagolópapír
6. Szivó Pál: Portál, Ferenc körút 5. (1935 előtt)
7. Kende Ferenc: Ferenc körút 46. alatti fióküzlet berendezése
8. Szivó Pál: Portál (1935 előtt)
9. Jeges Ernő: Díszdoboz fedele (1920-as évek)
10. Szivó Pál: Portál a Régiposta utcában
11. Szivó Pál: Tisza István utcai (ma József A. u.) üzlet portálja, 1934

1. Ferenc Kende: Siège de la Société Stühmer, Budapest, Szentkirályi u. 8. (1928—29)
2. Ferenc Kende: Succursale, Budapest, Kecskeméti u. 1. (1934)
3. Kató Lukáts, Mme Kaesz: Papier d'emballage (vers 1935)
4. Pál Szivó: Un portail sur la Place Oktogón (d'avant 1935)
5. Papier d'emballage « Transylvanie » chez Stühmer
6. Pál Szivó: Un portail sur l'Avenue circulaire Ferenc (d'avant 1935)
7. Ferenc Kende: L'installation de la succursale située au 46 de l'Avenue Circulaire Ferenc
8. Pál Szivó: Portail (avant 1935)
9. Ernő Jeges: Couvercle de boîte d'art (dans les années 1920)
10. Pál Szivó: Portail dans la rue Régiposta
11. Pál Szivó: Portail de la boutique de la rue Tisza István (nommér aujourd'hui József Attila), 1934

9

10

11

Jeges Ernő

Ernst Muzeum,
Koll. Kiáll.

Jeges Ernő tanult és eléggé biztos kezü festő. Az olasz mesterek követője. Most még a tudatos utánzásnál (Tizian kora renaissance mesterei) és az enyhe különcködésnél tart (Vénusz), de már bontakoznak egyéni fejlődésének lehetőségei is.

Uj Kultura
1922. 203. l.

A Kőolajfinomitógyár r. t. 1922 október hó 31-én déli 12 órakor tartja közgyülését V., Dorottya-u. 7.

A Gróf Csáky László Prakfalvi Vas- és Acélgyár Rt. 1921/22 üzletévre 32 korona osztalékot fizet. Az esedékes szelvény november 2-től a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztárnál lesz beváltható.

A Rimamurány — Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság közli, hogy igazgatósága az október hónap 31-ére egybehivandó rendes évi közgyülésnek inditványozni fogja, hogy az 1921/22. üzletévre az osztalékjogosult 870.000 darab részvény után részvényenként ötven korona osztalékot adjon. Az igazgatóság továbbá a társulat különböző jóléti alapjai javára négy és félmillió koronát, a Horthy-inségakció javára két millió koronát és közjótékonysági és közművelődési célokra egy és félmillió koronát kiván megszavaztatni.

A dr. Lipták és Társa épitési és vasipari r. t. rendkivüli közgyülése az igazgatóságnak már korábban ismertetett inditványait egyhangulag elfogadta és az alaptőkének 180.000,000 K-ra leendő fölemelését elhatározta. A Stinnes-csoportnak már megnevezett képviselői a társaság igazgatóságába egyhangulag beválasztattak. Az elővételi jog az uj részvényekre október 26-ától november 8-áig bezárólag gyakorolható az Angol Magyar Bank főpénztáránál. Minden öt darab régi részvény alapján egy uj részvény vehető át, darabonként 1000 koronáért.

A Magyar-Cseh Iparbank r. t. igazgatósága a november hó 4-iki rendkivüli közgyülésnek javasolja, hogy alaptőkéjét 100.000,000 K-ról 200.000,000 K ra emelje föl.

A Salgótarjáni Kőszénbánya r.-t. rendkivüli közgyülése elfogadta az igazgatóság inditványait. 161,250 részvényre a régi részvényeseknek elővételi jogot biztositott részvényenként 5000 korona és 150 korona költség ellenében. Két régi részvényre egy uj részvény jut.

LUKÁCS IMRE Berlinben képesitett fogász rendelőjében
külföldi mintára bármikor kezdődhető 2500 korona évi
bérletösszegért rendszeres fogkezelést végez
Összes hibás fogak kezelése (tömés, huzás, tisztitás). Szájvizsgálat félévi időközökben.
Gyermekeknek szintén. Gróf Zichy Jenő-utca 3. II. em.

Klein M. Állandó nagy raktár disztárgyak és evő-

Az uri közönséghez!

Jeges Ernő
festőművész

Ngs.

dr. Szentiványi Gyula Úrnak

Bp.

Müemlék Orsz. Bizottsága
Hőgyes Endre u

telekesi
TÖRÖK ILDIKÓ
és
JEGES ERNŐ
1940 NOVEMBER 3-án
délben 12 órakor
TARTJÁK ESKÜVŐJÜKET
A BUDAI SZENT IMRE
KOLLEGIUM KÁPOLNÁJÁBAN
I. HORTHY MIKLÓS u. 17.

CÍM: JEGES E. BP. III. BARLANG u. 14.

Jeges Ernő

festő

Kedves Gyula Bátyám!

Már két hete szorgalmasan dolgozom a falképeken itt, Szent-Simonban. A jövő hét végére 16-ra remélem, hogy kézen lesz.

Nagyon kérünk a plébános úrral együtt, hogy ha teheted, gyere le a jövő hét csütörtökjére (12 ~~dik~~)

Értesítést küldj minden képen, hogy kocsival várhassunk Ozdon.

A köszeli viszontlátásig szeretettel üdvözöl hívod

Jegyszűn

Szentsimon 1949 máj. 6.

Jeges Ernő

Jeges Ernő:
A butító alkohol mérge... vázlat, 1919

gasznak készült, még egy fontos jellegzetességet szeretnék kiemelni. Amennyire bizonytalan a művész a perspektíva ábrázolásában, és kétségtelen rajzi hibák láthatók a munkásfigura megfogalmazásában is, annyira otthonosan mozog a gyáregyüttes technikai jellegű részleteinek vagy a főalak fegyverének szeretetteljesen részletező ábrázolásmódjában. Ez is arra utal, hogy nem járhat messze az igazságtól az a feltételezésünk, hogy a történeti sorsforduló hatására némi műszaki-rajzi alapképzettséggel alkotni kezdő munkás-művésszel állunk szemben.

Ugyancsak műkedvelő rajzoló alkotása a következő bemutatott tanácsköztársasági plakát. A *Szirrer Gusztáv, 1919.* jelzésű, színesceruza és vízfesték kombinációjával

Tuszkay Márton:
Munkások! Elvtársak! 1919

(5 sor.)

Teges Ernő, festő és grafikus, * 1898.

Cézanne festésmodorában előadott élénkszínű képei között figyelemreméltó pirossapkás Önarcképe. Grafikai jellegű munkákkal is foglalkozik.

Jeges Ernő

1922. gyűjt. kiáll.
az Ernstben.

Szent Jeromos c. festmé-
nyével meg gróf Batthyány
Lajos tulajd. megnyerte
a bicskei díjat. és Danaë
c. képével a Szinyei
Merse Pál-társaság Nemes
Marcell-díját

Vén asszony macskájával.

922. Krakkó.

Jeges Ernő

Részt vett a budai
szt Florián templom fal-
képeinek pályázatán.
1937-ben. A jury, mely-
ben részt vettem, nem
az ő tervet ajánlotta
eltogadásra a fővárós-
nak, mint Eggyurnak.

1937. szept. 22

Jegyes Emő

az alábbi fővárosi
pályázaton II. (második) díj.

Pesti Hírlap

1941. júl. 9.

(A Budapestet ábrázoló vízfestmények pályadíjainak megítélése.)

át, amilyenben az az árverésen volt. Ezért a vétel megtörténte után felszólalást csak akkor vehetünk figyelembe, ha a vásárló hiteltérdemlően igazolja, hogy a megvásárolt:

a) ékszer és műbecsű tárgy hamis, bár az árverésen valódinak kiáltották ki és azt a katalógus is valódinak tüntette fel, vagy ha az ékszernek, műtárgynak olyan *lényeges* rejtett hibája van, amit az árverésvezető az árverésen nem közölt;

b) ha a megvásárolt egyéb ingótárgyak meghatározásánál az Árverési Csarnok szakértője lényegesen tévedett.

A felszólamlást azonnal, de legkésőbb az aznapi árverés befejezése előtt kell megtenni.

Fegyverek árverése.

Fegyvereket csakis fegyvervásárlási engedéllyel bíró egyének vásárolhatnak.

Büntető rendelkezések.

Aki összebeszélés vagy nyereségben való osztozás vagy más jutalom vagy előny ígérete által a nyilvános árverés eredményének meghiúsítására, vagy csökkentésére működik, úgyszintén, aki ily célból nyereségrészt, jutalmat, vagy előnyt elfogad: két hónapig terjedhető elzárással és 400 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. (1879. évi XL. t.-c. 128. §-a.)

nvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

Jeges Ernő

A Mücsarnok I94I. évi jubiláris kiállitásán Esterházy Pál herceg

1000 pengős díjat nyerte Mátyás király budósai körött c. képével

írod

Magyarország. Esti lap.I94I. márc. 2I./ Döntött Esterházy Pál herceg a Mücsarnok jubileumi kiállitásának dijai felett./

Jeges Ernő

A római magyar egyházi
művészeti kiállítás
alkalmából a pápa
1934 febr. 21-én kütön
kihallgatáson fogadta

Budapesti napilapok
1934 febr. 22.
számai.

Jeges Ernő

terverte és festette
a pesti központi si-
minárium Tóth Ti-
hamér püpök emléke-
re állitott kápolná-
janak Ökeresztény
szimbolumokat ábrázoló
falképeit és Kempis Tamás
Krisztus követésének
Pázmány Péter fordi-
tásából vett idézeteit.

Kopp 300 papsz

19. l.

Gyulafehérvári kerületi munkásbiztositó pénztár.

Járulék-hátra

Róm. Kath. Református

A munkaadó		Hátralékok mely időtől meddig	Be zé
neve	foglalkozása		
Fridli László	építész		3.

Jeges Ernő

1946. marciusában kezdi meg a pesti központi papnövelde kispapi ebédbőjének al secco kifestését. Jeges az Utolsó vacsora jelenetével kezdi, októberre a szemben lévő falon a Kánai menyegző is elkészül, majd 1947-ben folytatólagosan következnek a quadrum-feloli falon a szőlőművesek példázata, Jezus és Zakeus, Csodálatos halászat, Jézus Kafernaumban, a Szegény és a gazdag Lázár, Tékozló fiú, Jézus Emausban, Kenyer szapontás, A királyi vendégség példázata, Jézus és a szamariai asszony

Kopp 300 papn 21. l.

Nem egész két év alatt fejezte be e munkát.

5 fillérre helyesbitett végösszegéből
fenmaradó 22.870 korona 85 fillérnek
r tárcája terhére elvállalta és annak
edni fog, amint a munkálatoknak kifo-
51 általam értesitést nyer.-
Bizottság 54/1914. számú felterjeszté-
yi Károly c. kanonok, szepesszombati
ı ide visszazárom.
914. október hó 27.
r rendeletéből:

steri tanácsos.

nak,

BUDAPEST.

Avvakb

~~Csebi Pogány István~~

~~Deli Antal~~

~~Hincz Gyula~~

Jeges Ernő

Koffán Károly

Ösz Dénes

l. Szendy K.

Bpest nehezf.
közig. évk. 1942
Bp. 1943. 88-l.

villámhárítót sürgősen pela
Bizottság elé terjesztemi k
Mi nem vagyunk
hogy a villámhárítót fé
közelében de még a fa
könnyelmű dolog volt az e
ez ügyben nem intézked
A kerítés pelálle
mi most többre nem vag
templomot ily óriási
akarjuk, kérem ennétfogv
Szíves jóindulatát

Ócsa 1915 május 21-én
Pestm

AZ
REFORMÁ
LELKÉS

~~Gyorkus László~~

Jeges Ernő 12. l.

Kós Károly

Lux Kálmán

Lux Géza

Pollack Mihály

Schmidt Frigyes

Schulek János

Steindl Imre

Szentiványi Gyula

Gerevich Tibor = Magyar nincsenleki ki állítás a Nemzeti Szalonban. 1942 nov. 25 – dec. 18. Bp. 1942

Kovalb

10/Pg

Jeges Ernő

Mag. cett

~~A Szent Ferenc-rend Magyar-~~
országi Szentföldi Biztosi
Hivatala (Heinrich István-
út 3-5.) 1937 dec. 12 – 1938
jan. 12. a Szentföldi Muzeum
termeiben képzőművészeti
kiállítást rendez.

Részt vettek:

~~Abonyi Gyrandtner Jenő~~
~~Boldoffay Farkas Sándor~~
~~Basilides Barna~~
~~Basilides Sándor~~
~~Erdős Ferenc~~
~~Emőd Aurél~~
~~Eösze Seemann András~~
~~Erdey Dezső~~
~~Gebhart Lajos~~
~~Heinz Henrik~~
Jeges Ernő, Kontuly Béla
Madarassy Walter fordito

20/Pg

MEGHÍVÓ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÉPTÁRA

(BUDAPEST, IV., EGYETEM-U. 6.)

1933—1943

TÍZÉVES FENNÁLLÁSÁNAK JUBILEUMI

KIÁLLÍTÁSÁRA

(A MAGYAR MŰVÉSZET ÖTVEN ÉVE)

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁS:

1944. ÉVI JANUÁR HÓ 22.-ÉN (SZOMBATON) D. E. 11 ÓRAKOR

BUDAPEST, 1944. JANUÁR HÓ

Szendy

polgármester

EZ A MEGHÍVÓ A MEGNYITÁS NAPJÁN
2 SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

Budapest székesfőváros házinyomdája — 45652

Jeges Ernő

tovább ~~Aba~~

~~Abonyi Granottner~~

~~Antal Károly~~

~~Árkay Bertalan~~

~~Deál (Dex) Ferenc~~

~~Hubay Andor~~

Jeges Ernő

Kontuly Béla

Löthe Éva

Medveczky Jenő

Molnár C. Pál

Ohmann Béla

Pekáry István

Modern Monumentális Művészet a juniusi ünnepi hetek keretében a Nemzeti Szalonban 1937.–

Rendezte Gerevich Tibor. Az építészeti megoldás Árkay B.-tól.

A kiállított anyag nagy rese a pozitivi magyar pavillon diszítő tervét mutatja, de egyházi mű vészeti és más, munkák is voltak kiállítva

Rajzoktatás. 1937. 4–6 n. 56 f.

K

y összeget a visegrádi "Salamon-
müemlékek országos bizottságától
tag ur utján részletfizezésképen

Helmrich János

Jeges Ernő

K

l.

Szépművészet

1941. 108. l.

Jeges Ernő festőművész

A Szentendrei Festők Társasága megalakulásával, a nyolc alapító tag közösségével és gyakori jelenlétével (Barcsay Jenő, Pátzs Gabel, Jeges Ernő, stb. művészek) a kezdeti plein airs a mozgalom már szervezett formákat ölt.

Bodri Ferenc: A Szentendrei festészet története és stílusának vizsgálata 1945-ig Haulisch Lenke könyve.

Tolna Megyei Népújság, 1976. febr. 22.

Jeges Ernő

A butító alkohol mérge...
várlat, 1919 (repro)

Theisler György: Plakátmüvészeti ritkaságok.....
Müvészet, 1977. március - 2.oldal.

Jeges Ernő

Jeges Ernő szöveges plakátjai lépnek fel a tipográficai autónom művészeti eszközzé emlésének igényével.

Theisler György: Plakátművészeti ritkaságok a ....
Művészet, 1977. március - 2.oldal.

Jeges Ernő

A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum budavári új épületében a kiállításon grafikai kultúránkról tanuskodik a művész alkotása.

Theisler György: Plakátművészeti ritkaságok a .....
Művészet, 1977. március - 2. oldal.

Vegyes Ernő, festőművész

a szentendrei művésznet 50 évét bemutató retrospektív kiállítás megnyílt az új szentendrei képtárban. — Az első teremben az 1928-as alapító tagok művei láthatók, — a művész műve is itt kapott helyet.

Sasvári Miklós: Öt évtized története.
Pest Megyei Hírlap, 1978. jan. 29.

Yeges Ernő

Yeges Ernő a Tanácsköztársaság alatt izgató plakátokat készített, a római időszak után ultrajobboldali művelet alkot.

P. Szűcs Julianna: Az idérőjel csapdája. Művészet, 1977. december - 2 lap

Jeges Ernő –

A „Magyar légionáriusok a palermói csatában" cimű kompozíció hiszítője Jeges Ernő.

Rózsa Gyula: A „ró maiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december – 26. lap.

Gerges Ernő

A művész még nem szerepelhetett az 1950-es I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945. után.
Művészet, 1974. december – 26 lap.

Jeges Ernő, festő

L: Deli Antal

P. Hüvs J: Szentendre ... 7

Népszabadság Bp. 1978. júl. 21.

Jeges Ernő

A Ferenczy Muzeumban Szentendrén megnyilt tárlaton szerepelt., Réthy tanitvány

Magyar Hirlap 1978-89-9

Wagner: Szentendrei festészet

Jeges Ernő

A szentendrei elkotótelep tagja.

Uj irás 1977-6-119

Barcsay: Sorsom, emlékezetem

Jeges Ernő, grafikus

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 közt

Jeges Ernő, grafika szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és formasai 37.old

Műv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Jeges Ernő

1932-ig hosszabb időt tölt Szentendrén

Paizs Goebel Jenő, Jeges Ernő, Barcsay.

Forrás 1969/5-6/133

Szij Rezső: Czimra

Heges Ernő

A Magyar Tanácsköztársaság plakátjainak kiállításán szerepel a művész szép betűkből rajzolt. – tehát nem szedett szövegű plakátja.

Látjuk, hallatjuk.

1946. III. 21. Petőfi, 21.13 Ka.

Jeges Ernő

Adsza-nesze! Mit ad a város cserébe élelemért?...
/plakát/

Rajztanitás 1969/3 4.old.

Jeges Ernő

Réti István tanitványa. Részt vett 1928 elején a Szentendrei Festők Társaságának megalkitásában.

Dévényi Iván: Jubiláris kiállitás Szentendrén; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, kk 9.1.

Jegyes Irma

Szent Margitról szóló terveket készített, minden vonatkozásra kiterjedő illusztratív hajlandóságával.

Gajcsay Tamás: Árpádházi Szent Margit ikonográfiája.

Vigília, Budapest, 1941. máj. 311. old.

Jegyes Ernő

neve említve a 289. oldalon

Művészettörténeti Értesítő
1972/4

Jeges Erő

A Képzőművészek Új Társaságban
(K. Ú. T.) dolgozott

Kmetty János - Festő voltam és vagyok
23 oldal

Jegen Ernő

Neve említve.

Bernáth Aurél: Kisebb nilágok — Bp. 1974. 74 p.

Jeges Ernő

nevét említi munkásságának szentendrei vonatkozásaival kapcsolatban Molnár László opponensi véleménye.

Haulisch Lenke: "Szentendrei festészet..." c. kandidátusi disszertációjának vitája.

288-290.l.

Művtört.Ért. 1972. 4.sz.

Jeges Erno

nevét említi munkásságának szentendrei vonatkozásaival kapcsolatban

Kontha Sándor opponensi véleménye. - Haulisch Lenke: "Szentendrei festészet... c. kandidátusi disszertációjának vitája. - Művtört.Ért. 1972. 4.sz. 284-293.l.

Jeges Ernő

neve említve, műve szerepel a "Száz politikai plakát" c. kiállításon a Szépművészeti Muzeumban

Magyar Nemzet 1973 november 1o 4.old.

Legeza Ernő

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

286, 289, 290. old.

Jeges Ernő

A szentendrei nyári tárlaton szerepelnek alkotásai

Láttuk, hallottuk.

1971. VII. 23. Kossuth 21.03 /6/ K.J.

Yeges
festő

Méltaries

Rocsogh Ákos: Molnár C. Pál.
Mélvészet, 1974. junius - 23 lap.

Jeges Ernő, grafikus

Emlékezése.

Részlet egy 1919-es
plakátjáról: Repa

Rózsa Gyula: Száz politikai plakátot
meg tizenöt — 7.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 17.

Jeges Ernő, festő

Vörös Újság (1918) c.

plakátja: Repr

Bolos János: „Ý rendet a világra" 355-357.

Élet és Tudomány, Bp. 1979, mac. 23. XXXIV/12

Jeges Ernő, festő- és grafikusművész (1898-1956)

1976 óta, amikor az Ausztria és Magyarország közötti kulturális egyezményt aláírták, egyre jelentősebb szerepet játszik Bécsben a Collegium Hungaricum, vagy ahogy általában nevezik, a CH. – A szentendrei festészetet, márc. 31-én nyitották meg, április 30.-ig látogatható. Mecsi András, a rendező, azokat a művészeket mutatja be, akik az első világháború előtt születtek, vagy a Szentendrei Festők-tagjai. – Jeges Ernő, Rozgonyi László festőművészek műveit szerepeltette a kiállításon. Náluk a romai iskola hatását érezhető.

P. Szabó Ernő: Szentendrei művészet Bécsben.

Pest Megyei Hírlap, 1981. ápr. 8.

MDK

Jeges Ernő

Kitüntető elismerést nyert

N.Szal. 333. kiáll. Díjazott művészek. 1925, márc. 1.

Jeges Ernő

arcképplakettje

Madarassy Waltertől

Repró

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1935. 248. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

MDK

Jeges Ernő

a Balatoni Művésztelep ösztöndíját kapta

Balatoni Művésztelep. Képzőm. Közl. 1939.
2.sz. 8 l.

M.D.K.

Jeges Ernő festő

80,000 pengő szubvenció engedélyezését kéri a Szentendrei Müvésztelep helyreállitására és fenntartására.

1945.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 375-376.l.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

JEGES JENŐ

ÚJ MŰVÉSZET
1998/máj.

P - 7396

3.0.

Feges Ernő
festőművész

Tavarai kiállítás – Műcsarnokban – stílusa most van kialakulában. A plein air és a lokális szinek hangsúlyozása körött ingadozik

Budapesti Hirlap

1929 III. 3

MDK

Jeges Ernő, Diósy Antal

Főv. Képtár pályázata Boldog Margit születése 7oo évford. alkalmával II. dijat kapta

Katol.Szemle 1942, 377-78 l.

MDK

Jeges Ernő festőművész

Az első világháború idején, tizennyolc éves korában illusztrációkat rajzolt Kafka Margit egyik novelláskötetéhez. Ez első műve volt. (A művészről fénykép vár.)

Kortársak emlékeznek.

Nők Lapja, Bp. 1955. december 1. [7. l.]

Kepes Ernő

Elekffy Jenő, Varga N. Kajos
és Fáber Gabriella mellett ő végezte
a Gallé Tibor festőiskolája első ki-
állításán bemutatott műalkotások
ömevalogatásának munkáját.

N. ú. 1942. IX. 19.

Jeges Ernő
festőművész
58 éves
(magasvérnyomás)
† 1956. XI. 16.
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
2188 folyósz.

Yegres Ernő

Neve emlitve

N. ü. 1942. IX. 19.

MDK

Jegess Ernő

Szt. István-emlékév műv. alkotásai.
Uj Magyarság, 1943. dec. 15.

Egry Emő"

Szerepelt a XX. velencei biennálén.

Pesti Hírlap 1936. máj. 29.

Magyar művészet Velencében. Kéri-Kovács László

Jeges Ernő

Kiállít

Új Magasság 1942. IV. 19.

zpont meginditotta rotaprintes for-

köteteként a

ozőművészeti Élete"

mely a Közoktatásügyi Népbiztosság

Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

adványai közül kapható

k 1954-55."

zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Jeges Ernő.

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Só.lé. 1931. IV. 26.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

P.N. 1931. III. 26.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M.O. 1931. IV. 26.

Yeges Ernő

A Műcsarnok 1927-es tavasni tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 1.

Jeges Ernő

A Nemzeti Szalonban a magyar aquarell és pasztellfestők egyesülete kiállításán szerepel munkáival

U.M.1942.XII.25.

JEGES ERNŐ

Új Művészet

2003/OKT.

35.o.

tokat beszereztetnem, ügyvédet
l. ez az ember megtette azt, hogy
nemzetgyalázás és kormányzósér-
itott - ma a legjobb tip arra,
én ezzel a perspektivával éltem hóna-
e, most fönn van az igazságügy-
végre elintéződik és kedvezően;
yebet/. De ez csak egy a sok kö-
t ember találhatott ki, akihez
egy a földön. Az inkarnált sátán
ki tud találni. Studiumnak
pathologiája is - de benne lenni

MDK

Jeges Ernö, festöm.-graf.

Az elsö dijat nyerte: "A Halászbástya este".
Budapestet ábrázoló pályázatot hirdetett a főváro
A grafikai szakértök most birálják el a beérkezett
pályaműveket. / Fa - és linoleum metszetekre szólt
a pályázat. /

Nemeskéryi Kontuly Béla kapta a Ferenc József
festészeti dijat. -A fővárosi metszet pályázatá-
nak elsö dijat Jeges Ernö nyerte.
Magyarország. 1940. nov. 26. 6.l.

MDK

Jeges Ernő

Az egyházművészeti tanács művészértekezlete. Szép-művészet 1942. 267.l.

MDK

Jeges Ernő

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépművészet 1941. 206.l.

MDK

Jeges Ernő

Szent Margit templomi falképét 600 pengős II. dijjal jutalmazták

Az Árpádházi Boldog Margit képpályázat eredménye. Pesti Hirlap 1942. okt. 1. 7.l.

M.D.K.

Jeges Ernő

A szentendrei művésztelep egyik alapitó tagja. Fényképét csoportképen a nyolc alapitó taggal együtt hozza a lap.

Látogatás a szentendrei művésztelepen c. Szinházi Élet. Bp. 1928. aug 12-18. XVIII. évf. 33. sz. 40-41. lap.

MDK

Jeges Ernő

Szépművészet, 1941. 108.1.

MDK

Jeges Ernő

A főváros metszet-pályázatának I.dijat nyerte,
"A Halaszbástya este" c. munkajaval.

Szépművészet, 1940. 3.sz. 72.1.

Jeges Ernő

Kiákít

PH. 1942. IV. 22.

. 650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs
Központ

Jegas Ernő

Kiállít

M. 1930. XI. 16.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Györ
Megrendelés esetén az összeg MNB 149
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "A
mely a terület épitészeti állagának a tör

Mi

MDK

Jeges Ernő

résztvett az alábbi kiállitáson

Kiállitások. A Szentendrei Müvésztelep első kiáll. Magyar Müvészet 1926. 364.l.

MDK

Jeges Ernő /1898-1956/

Az alkohol meghalt!...1919., 94x60 FSZEK

Fel a proletárság védelmére! Testvér segits! 1919., 186x126 LTM

Magyar Plakát-Történeti Kiallitás.1960. Műcsarnok. Kat. 27.1.

Jeges Ernő
festő

Az 1920-as években Paizs Goebel Jenő, Czimra Gyula és Varga Bertalan társaságában Barbizonban időzött.

Hanlisch Lenke: Paizs Goebel Jenő
Bp. 1968. Corvina 11. old.

MDK

Jeges Ernő

600 pengős II. dijat nyert

Kiosztották a főváros grafikai és zenei pályadijait. Magyarország 1943. jun. 15.

JEGES ERNO

festőművész

a szentendrei művésztelep tagja

Horler Miklós- Sallay Marianne- Kuthy Sándor:
Szentendre. Bp, 1960 Müsz kiadó 48. l

MDK

Jeges Ernő

Halászbástyai részlet, t.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr. 16. 1.

JEGES ERNŐ

a velencei Biennalén.

Magyarország, 1938.jun.26. 8.oldal.

Jeges Ernő
festő

M.D.K.

A szentendrei művésztelep alapítótagja volt. – Római ösztöndíjat elvizett

Hanlisch Lenke: Harminciot éves a szentendrei művésztelep
Művészet, 1963. október – 17 lap

MDK

Jeges Ernő

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet.
A festői Balaton. Bp. 1942. 80.lap

MDK

Jeges Ernő plakátrajzoló

Művével résztvett a magy.könyv- és reklámművészek kiállitásán .

Rózsaffy Dezső: Kiállitások.

Magy. Iparművészet, 1930. 132.lap

MDK

Jeges Ernő festőművész

A Budai Szt.Imre Collegium balatonfüzfői üdülőtelepén 1939-ben létesitett kis kápolna belső fálfelületeit Jeges Ernő festőművész diszitette freskókkal.

Magy.Épitőművészet, 1941. 12.sz. 398.lap

MDK

Jeges Ernö, festöm.,graf.-ip.m.

terve után a STühmer Csok.gyár. dobozai változatos csomagolást nyujtanak.

Rosmer Károlyé Reklámgráfika, -MIP.1934.94.-96.1.
Az ipk.Társ. kiáll.-a.

JEGES Ernő festő

(1898-1957)

M.D.K.

Fűzfő, Pannonhalma, egyházi munkák

Római iskolás

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945. B. 1962. 409.

Jeges Ernő

MDK

Szent Erzsébet, repr.

Magyar Egyházművészeti Kiállitás
Nemzeti Szalon 1941. febr-márc.

Jeges Ernő MDK

Szent Erzsébet kiüzetése Wartburgból. temp.

Magyar Egyházmüvészeti Kiállitás
Nemzeti Szalon 1941. febr-márc.

Jeges Ernő MDK

Isaszegi csatatér, temp.

Mücsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Jeges Ernő

MDK

Colosseum, temp.

Mlosarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Jeges Ernő

Spectator: Képzőművészet. Bpesti Szemle, 194o, ápr. sz. 74-8o l.

Jeges Ernö,

a könyvművészet, a szinek grafika anyagából kiemelkedőt nyujt.

K.A.: Az Iparművészeti Társulat György Kálmán emlékkiállitása.
Pesti Napló, 1934 máj.12. 8.1.

MDK

Jeges Ernö, festö

értékes müvel szerepel.

R. Szörédi Ilona: "A magyar művészetért" mozgalom nagy kiállítása. Műcsarnok. - Uj Magyarság. 1943 máj. 16. 13.1

M.D.K.

JEGES Ernő szobrász

(1898-1957)

A római iskola kézviselője („római magyar stílus")

Fürtő, Pannonhalma főként munkás-ságának néztelye.

Genthon-Németh-Végvári-Z ádor:Magyar művészet 1800-194
Bp. 1958. 410.e.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

oltárképei különösen kiválnak.

-r-: Egyházmüvészeti kiállitás.
Nemz. Szal. - Magyarország. 1941.febr.15. 4.1.

MDK

Jegeo Ernö, festöm.

a Szépmüvészet decemberi-karácsonyi számában Voith Pál emlékezik meg J.E. tüzföi falfestményeiröl.

MIP.194o. 144.1.

MDK

Jeges Ernö, festöm.-gra f.

a kiállitás gerince a grafika. Legjobb könyvillusztrátoraink egyike.

K.M.: Györgyi Kálmán emlékkiáll. az Ip.M. Muzeumban.
Nemz. Ujs. 1934.máj.19. 11.1.

MDK

Jeges Ernő

Képzőművészet 1935.85.sz. 114.l.

Jeges Ernő, festöm.

a reklámművészet változatos anyagát sikerült munkái gazdagitották.

K.M.: Györgyi Kálmán emlékkiáll. az Ip.m.Muzeumban. Nemz. Ujs. 1934. máj. 19. 11.1.

M.D.K.

Jeges Ernő
grafikus

Politikai plakátokat rajzolt

Idriss Sándor: A magyar politikai plakátművészet
Művészet, 1963. július – 21 lap

Jeges Ernő

Alkotása a Nemzetközi Idegenforgalmi plakát-kiállitáson.

B.H.936.II.1.

Jeges Ernő

Hűvével nezepela
Mucsarnok 75 éves jubi-
leumi kiállításán.

V.4. 936. V.31

Jeges Ernő

Művével szerepel a
Műcsarnokban rendezett
Magyar Kiállítás n.

Kiemelik „Bakács Tamás bevonulása Rómába" c. művét.

V. U. 934. IX. 30

Jeges Ernő gro-fikus

Szerepel a XXI. valencei biennálé

Nemzeti lipóg 1938 VI. 19

Fagas Ernő

Rómában a második egyházművészeti kiállításon neve szerepelt.

PH. 934. II. 13.

Fegas Ernő

Római egyházművészeti kiállításon művét dicséretben részesítették.

M.934.III.6.

Jagas Ernő

Római egyházművészeti kiállításon
művét dicséretben részesítették.

MH. 93h. III. 6.

Jeges Ernő

festőművész

A Szentendrei Művésztelep ezidei törzstagja.

Magyarság
1935.VI.12.

Jeges Ernó

Az idegenforgalmi plakátpályázaton a fő-
város megvásárolta "Mátyás király" c.
művét.

P.H.934.XII.13.

Jeges Ernő

Alkotása szerepel az iparművtárs. Györgyi Kálmán emlékkiállításán.

Magyarság, 934.V.19.

fegas Ernő

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán képei-
vel szerepelt.

NU. 930. III. 15.

Jeges Ernő

Szentendrei festők társaságának kiállításán a Fészek klubban képeivel szerepelt.

Ujság 930. III. 30

Jeges Ernő

Szentendrei festők társaságának kiállításán a Fészek klubban képei szerepeltek.

PH. 930. III. 20

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-sz

Utalványszám ...../BI..... ügyosztály.

Fizetési ut

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára ál

.....

Pengő [redacted]

azaz [redacted]

[redacted]

A .....Pengő ..... fillérről kiállítandó .....

.....

.....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv

Jeges Ernő

Grafikai munkái az Iparműv.Társ.kiáll.-án.

Ujság,934.V.18.

Fegas Ernő

Modern egyházművészeti kiállításon a Nemzeti Szalonban Szent Imre képe szerepelt.

UN. 930. VIII. 17.

Jagas Ernő

Árpádházi Szentek kiállításán a Neinzeli Szalonban olajfestménye szerepelt.

NU.930.VIII.15.

Jeges Ernő

Szerepelt a chűcsamok Tarani tarlatán.

PH 1927. IV. 2.

Jeges Ernő MDK

Olasz-magyar kapcsolatok, temp.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Jeges Ernő

Temperákkal szerepel a Balaton-
művészetek kiállításon a Nemzeti
Szalonban

Nemzeti Újság 1938 V. 15

Jeps Ernő

Kiállít

Mo. 1942. IV. 18.

özpont meginditotta rotaprintes for-

köteteként a

pzőművészeti Élete"

amely a Közoktatásügyi Népbiztosság

a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható

ok 1954-55."

özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ok a Művészettörténeti Dokumentációs

Jeges Ernő.

A Szentendrei Festők Társaságának kezdeményező és alapitó tagja 1928-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Jeges Ernő

Képkiállitások. Magyarország. Esti lap. 1940. máj. 15.

MNK

Jeges Ernő festő

Művei a kiállitáson.

Cikk: A szentendrei festők társaságának kiállitása.

Képzőművészet, 1930. IV. évf. 29. sz. 102. lap

MDK

Jeges Ernő

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 65.l.

MDK

Jeges Ernő

templomi falképéért 6ee pengős II. dijat kapott

Boldog Margit-pályázat. Szépmüvészet 1942. 268.l.

TARTALOM

XLII. ÉVF. ● 1987. XII. 25.

52. szám

1635 **ÚJ REPULŐGÉP: AZ A320-AS**
Szűcs József
1638 **KUTATÓMŰHELYEINKBŐL**
1639 **RÉGMÚLT IDŐK LAKOMÁI**
Kelenváry János
1640 **A PULTNAK KÉT OLDALA VAN – A CSÚSZÓPÉNZ BUKTATÓI**
Kardos Jánosné dr. – Werner Györgyné dr.
1642 **KIÉ A HATALOM A CSALÁDBAN?**
Kissné dr. Novák Éva
1644 **MIRE JÓ A FEKETEKÁVÉ?**
Loós Ágnes
1646 **A KARÁCSONY FENYŐFÁI**
Komiszár Lajos
1648 **IZBÉG REJTETT MŰKINCSEI**
Takács László
1650 **NYELV ÉS ÉLET**
1651 **A FAZEKASOK VÖLGYE**
Dr. Gábriel András
1653 **KARÁCSONYI TÁNCMULATSÁG A BARCASÁGBAN**
Botos Máté
1654 **TE VÉDD!**
1655 **FIGYELMÉBE AJÁNLJUK**
1656 **A GONDOLKODÁS ISKOLÁJA**
Bizám György és Herceg János
1657 **A TUDOMÁNY VILÁGA**
1660 **A 27–52. SZÁMOK TARTALOMJEGYZÉKE**
1663 **FÜBEN, FÁBAN ORVOSSÁG AZ OLAJLEN**
(Dr. H. L.)
A HÁTLAPON A HAVASI MORMOTA
B. Z.

Címképünk:

Szent Rókus ereklyéjének barokk stílusú tartója (Németh Ernő felvétele az Izbég rejtett műkincsei című cikkünkhöz)

A következő számunk tartalmából:

Halló, világ? ● Öröklődik-e a rák? ● Adósok és adósságok ● Próbaúton az új villamos motorvonat ● A hajóféreg tudománya ● Új emlősfajok ● Művészet és forradalom ● A japán újév ● A selyemnyúl ● Az ember belső tartásáról ● Sakkfantázia ● A gondolkodás iskolája ● A tudomány világa ● A csódihegy ● Nemzetközi szervezetek ● A pukkanó dudafürt

Kedves Olvasónk!

KELLEMES KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNUNK MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK!

A jókívánságokon kívül most, az év végi ünnepek idején egy pillanatra mindenki visszatekint az óévre is. Mi minek örültünk benne legjobban? Talán ezeknek a soroknak: *„1951 óta előfizetője és olvasója vagyok az Élet és Tudomány című hetilapnak. A lap minden száma összegyűjtve birtokomban van... Ha a lap valaképpen — kivételes esetben — elkallódott, például nem kaptam meg kézbesítéssel, akkor a hiányzó példányt az újságárusoknál megvásároltam, s a hiány ezzel megszűnt."* Dr. Csóti András öregcsertői olvasónkkal együtt — ő írta e sorokat — még sok-sok ezren hűségesen kitartottak mellettünk az idei, gazdaságilag a régebbinél nehezebb helyzetben is. Lapunk példányszáma az év első felében még — átlagosan — 75 000 volt hetenként (a második félévben ezt papírellátási gondok miatt 60 000 példányra csökkentették), de mert egy-egy számunkat hárman-négyen is elolvasták a családban meg a munkahelyen, úgy gondoljuk, legalább negyedmillióan rendszeresen számítottak ránk. S közülük nagyon sokan — mostani példányszámunknak 85 százalékában — előfizetőink!

S minek örültünk a legkevésbé? Talán ezeknek a soroknak: *„Hiába volt meg az előfizetést igazoló szelvényem, csak két hetenként kaptam lapot. Az újságkihordó kérdésemre azt felelte, hogy már az »elosztóba« is kevés példány érkezik, tehát ha nem kap, nem is tud adni... Sajnos, hiába tudom, hogy minden szerdán megjelenik a lap, már a kora reggeli órákban sem kapok belőle. Kérdésemre az a válasz, hogy elfogyott."*; *„Nem akarok senkit bántani, nem áll szándékomban vádaskodni, de véleményem szerint ha ilyen nehéz az Élet és Tudománynak az árusítási forgalomban való megszerzése (helyesebben: ha lehetetlen a beszerzése), akkor nekünk, előfizetőknek, a jövőben még inkább számolnunk kell vele, hogy egy-egy példányszáma végleg eltűnik."* Ezért kérte tanácsunkat és segítségünket az előbbi levél írója meg özv. Máté Lajosné budapesti olvasónk is, és kérték még sokan mások. Mi, sajnos, nem segíthettünk.

Az év végi ünnepkör egyszersmind a tervezés időszaka. Mit szeretnénk legjobban elérni? Azt, hogy dr. Csóti András mához egy évre — sok ezer társa nevében — újra megírhassa, hiánytalanul együtt van gyűjteményében az Élet és Tudomány 1988. évi valamennyi száma. S mi lesz azokban? Több mint félezer nagyobb és ugyanennyi kisebb terjedelmű cikk korunk viharosan szaporodó tudományos eredményeiről, nemzeti múltunk értékeiről, jelenünk megoldandó feladatairól. Ízelítőül a címekből: Kinek adósa a világ?; Tudományos műszaki parkok; A nemzeti tudat; Iskolakísérletek — kísérleti iskolák; A hipnóziskutatás legújabb eredményei; Az üveg új szerepkörben. Egy-egy rövidebb sorozat készül az élő kismesterségekről, a vezetéslélektani alapismeretekről, az elemi erőkkel való küzdelmeinkről. Hosszabb sorozatot és több cikket tervezünk a tudományoknak a társadalomban betöltött szerepéről, mindennapi műveltségünk összetevőiről, egészségünk megőrzésének útjairól, a nemzetközi szervezetekről.

Lesz képriport, lesz beszélgetés, lesz...

De a többit hadd tartsuk meg meglepetésnek — jövőre!

A szerkesztők

KISLEXIKON

Cikkeinkben csillag jelzi azokat a kifejezéseket és neveket, amelyek a kislexikonban szerepelnek.

BAKHÁT: az a testtartás, amelyben valaki két kezét az egyik térdére feszítve úgy hajol előre, hogy bakot ugorhassanak rajta; más értelemben – cikkünkben is – a szőlőtőkék sorai között felkapált hosszú földhányás. (A fazekasok völgye)

CSOMBORD (csombor, borsfű, borsikafű): az ajakosok családjába tartozó, nálunk régóta termesztett és kedvelt gyógy-, illetve fűszernövény. Egyéves, 30–35 cm magas, levelei lándzsa alakúak, keresztben átellenesek. A ~ levágott növényi részét szárítják meg, majd morzsolják és rostálják. (Régmúlt idők lakomái)

FAGOCITÓZIS: a sejt ama tevékenysége, amelynek révén a környezetből endocitózis útján részecskéket kebelez be. (Endocitózis: a sejt anyagfelvételének az a módja, amely során az idegen anyag a sejthártya egy darabjával körülvéve jut be a sejt belsejébe.) (A tudomány világa)

GYEPŰ: sövény; a középkori Magyarországon a birtokhatárokat védő, járhatatlanná tett területsáv. A ~ elve: a gyepűn túli lakatlan terület. (A fazekasok völgye)

KOPTOK: az arab hódítás előtti Egyiptom lakóinak ma is keresztény vallású, szertartásaik alkalmával még egykori, hamita nyelvüket használó leszármazottai. (Mire jó a feketekávé?)

RÓMAI ISKOLA: a magyar festők és szobrászok ama csoportjának a gyűjtőneve, amelynek tagjai 1929-től kezdve a római Palazzo Falconieriben, azaz a Római Magyar Intézetben, annak műteremházában tanultak általában ösztöndíjasként, majd az akkori Olaszországban divatos újklasszicizmus jegyében monumentális, olykor propagandisztikus tárgykörű, zömében egyházi megbízatások nyomán dolgoztak. A ~ 1944 után elemeire esett szét, egyrészt mert a megbízatások elmaradtak, másrészt azért, mert tagjai stílust váltottak. (Izbég rejtett műkincsei)

ÉLET ÉS TUDOMÁNY

52. szám 1987. XII. 25. Ára: 7,50 Ft

IZBÉG REJTETT MŰKINCSEI • KIÉ A HATALOM A CSALÁDBAN? • A KARÁCSONY FENYŐFÁI • A CSÚSZÓPÉNZ BUKTATÓI •

országból vette át a karácsonyfa-állítás szép szokását, s mindmáig ez a fácska hozza otthonunkba a természet üzenetét és a szeretet ajándékait.

A „FENYŐSZTÁR"

Országunkban több más fenyőfaj közül mindmáig a *lucfenyő* a karácsonyi „sztár". Újabban a természetvédők tiltakoznak a karácsonyfa-állítás ellen, mondván: százezerszám kell kivágni miatta a kisebb-nagyobb lucfenyőfácskákat. Nagy népszerűségük legfőképp többé-kevésbé *szabályos kúpos formájukban*, tetszetős ágörveikben, emeletesen elhelyezkedő ágaikban és fénylően zöld *tűlombozatuk*ban rejlik. (Nagy hátrányuk az, hogy a zöld luctűk megszáradva sorra lehullanak az ágakról.) Kellemesen balzsamos gyantaillatukat — ez a legtöbb egyéb fenyőre is jellemző — az *illó olajoknak* köszönhetik.

Addig, amíg egy-egy fa eléri a karácsonyfának megfelelő vágásméretet, bizony, több évnek kell eltelnie, mivel a lucfenyő éves növekedése, fiatalkorában, mindössze fél méter körül van. Száraz időjárásban különösen lelassul a lucfenyők fejlődése, mert ez a faj *rendszeres vízellátást*, *jó talajt* és *párás* környezetet kíván meg. A vízhiány miatt a rendszerint

YŐFÁI

szabályosan, örvszerűen elhelyezkedő szomszédos ágemeletek túlságosan közel kerülhetnek egymáshoz. A besűrűsödött részt azután egy olyan ágörv követheti, amely már nagyon távol levőnek tetszik; jó esetben a közbülső rövidebb-hosszabb ágak legalább részben kitölthetik ezt az űrt. Sovány talajon és olykor még aszálytól sem mentes körülmények között a lucfenyőnek szokásos kettőnégy évenként végbemenő tűváltása gyakoribbá válik. Emiatt a lombozat felkopaszodhat. Rossz termőhelyen különösen könnyen és nagy számban jelenhet meg a *fenyőgubacstetű* is; ez az ágakon jellegzetes, csúnya, tobozszerű megvastagodásokat okoz.

Újabban egyre népszerűbbek karácsonyfaként a *hosszú* tűjű fenyők: a páros tűjű *erdei fenyő*, ritkábban a kecses öttűs *selyemfenyő*, de leginkább a valóban sötét kéttűs *feketefenyő*. E fajok igénytelenebbek, és könnyebben nevelhetők a lucnál, ráadásul sajátosan szép, kúpos a koronaformájuk. Tűik pedig nem peregnek le, hanem rászáradnak a tövükre, s rendszerint még a karácsony elmúltával is teljes tűlombozatukkal díszítve teljesedik be a sorsuk... Kiváló tartósságuknak a titka a lucféléknél bőségesebb gyantatartalmukban keresendő. (Emiatt olykor még a lakásban is csöpögtetik a gyantát, s ez csak terpentines szerrel oldható fel.)

Az *ezüstfenyő* néven ismert és a legnépszerűbb díszfenyőink közé tartozó *szürkefenyő* a közönséges zöld lucnak a rokona. Amazénál kétségtelenül sokkal látványosabb lombszínét annak köszönheti, hogy tűleveleit vastag viaszréteg borítja, s ez még a párologtatását, a vízvesztését is mérsékeli. A valódi ezüstfenyőkön a hosszú, egy kissé meggörbült és nagyon szúrós tűlevelek különösen szép ezüstösek vagy már kékesen hamvas színűek. Az ilyenek többsége — jobbára költséges — oltással szaporítható. Magról nevelkedve jó, ha legalább egy részük hasonló lombszínt örököl. Karácsonyfaként így valóban mindegyikük szebb a közönséges lucnál, noha közülük is igazában csak a gyökeres példányok tűi tartósak.

A JEGENYE, A DUGLÁSZ ÉS A SZERB FENYŐ

A *szerb fenyőt* karácsonyfának nem szokás nevelni, mégis feltűnik a karácsonyfapiacon edényben (tartályban) nevelten, olykor földlabdás alakban. Ennyire fiatalon kevésbé tetszetős a zöld és az ezüst luc rokonainál, lévén, hogy ágrendszere lazább, a tűi vékonyabbak, mint amazokéi. De nagyon fiatalon fordul termőre, s így már a másfél méteres példányain is ott díszeleghetnek az első kékesbarna színű tobozok. Jellegzetesen lapított tűin két ezüstös csík is végighúzódik; ezek — a tűk csavarodása miatt — alul levőknek látszanak.

A *jegenyefenyők* ágelrendezése szintén a lucokéhoz hasonlóan örvös, és a fák karcsú alakúak. Ellenben a lapos tűik levélripacsai kerekdedek, megszáradva a tűk nem hullanak le, hanem megőrzik zöld színüket, és szinte ráaszalódnak az ágakra. Emiatt a jegenyefenyők eszményi és közkedvelt karácsonyfák. Csakhogy a magvuk beszerzése nehézkes és költséges, amellett a nevelésük is körülményesebb a lucokénál. Csemetekorukban igényesek, a nyári melegtől és a téli fagytól egyaránt károsodhatnak. A kezdeti növekedésük lassú, s emiatt különösen tömött és mutatós koronaformájuk van. Elterjedésüket az gátolja, hogy drágák. Gyakran ezüstfenyőnek minősítik őket, mert tűleveleiknek az alja — a légzőnyílások sávjában rajtuk végighúzódó két hosszanti fehér viaszcsíktól — csakugyan ezüstös.

A közönséges jegenyefenyőnek a csúcsán tompa vagy kicsípett lapos tűlevelei két sorban helyezkednek el az ágakon (ezért *fésűs fenyő*nek is nevezik). A lucfenyőnél kétségtelenül ritkásabb lombozatúnak tetszik. A *kaukázusi jegenyefenyő*nek hasonló tűlevelei azonban nem fésűsen, hanem a hajtások és az ágak felső felén félkörben ellapulva, kefeszerűen ülnek. Tömött ágrendszerével és sötét lombszínével ez a fenyő nagyon mutatós karácsonyfa. A *görög jegenyefenyő* merev, szúrós végű tűi már mindenütt félkörben ülnek, vagy körben helyezkednek el.

A *duglászfenyőket* már szintén felhasználják karácsonyfának. Ezek is örvös ágrendszerűek. *Zöld* változatuk és a viaszbevonattól *ezüstös-hamvas* lombszínű változatuk egyaránt felbukkan ilyenkor a piacon. A tömöttebb növekedésű, a zöldnél igénytelenebb, a meszet és a szárazságot is tűrő *kék duglász*, sajnos, lassabban növekszik, mint a zöldek. Hosszú, lapos tűi puha tapintásúak, megdörzsölve jellegzetes narancsillatot árasztanak. Leszáradásuk után ezek tűi sem hullanak le, tehát ugyancsak értékesek karácsonyfának. Sajnos, még ritkák — azért, mert szaporítóanyaguk beszerzése nehézségekbe ütközik.

A GYÖKERES FÁCSKÁK

Csábítóak karácsonykor a különféle *gyökeres*, földlabdás fenyők. A saját földre nemcsak azért van szükség, mert az védi a gyökereket a kiszáradástól, hanem a fenyők gyökereivel együtt élő és az eredeti talajjal átmenthető *gombák* miatt is. Annak, hogy a *csupasz* gyökérzetű karácsonyfák megeredjenek, nincs sok esélye, bár ezzel szintén szokás próbálkozni. Az ilyet célszerű azonnal beültetni valami nagyobb cserépbe, esetleg vödörbe vagy dézsába. A sérült gyökérágakat ki kell metszeni a gyökérzetből, s az egészségesek végéből is jó, ha egy kis darabkát — a metszlap megújításaként — levágunk. A beültetése előtt egy napig még tartsuk vödörben — híg agyagpépben vagy vízben —, hogy az addigi vízvesztését némileg pótolhassa. A beültetés után alaposan öntözzük be a fácskát.

A beültetve már „talpon álló" fenyőfa a feldíszítésig is minél hűvösebb helyen legyen. Ezalatt is kapjon világosságot, de a közvetlen, erős napfénytől, akárcsak a későbbiek során, óvni kell. Földíszítve is lehetőleg hűvös helyen, világossághoz juttató ablak mellett álljon, vagy legalább éjszakára ne maradjon meleg helyiségben. Az öntözése akkor minősül jónak, ha a földje mindig csak éppen nyirkos, de sohasem szárad ki. Így egy-két hétig is elviseli a lakás klímáját különösebb károsodás nélkül. Szerencsés esetben a gyökérsebei is kezdenek behegedni. Két hétnél tovább azonban azért nem jó melegben tartani a fenyőt, mert ez megzavarhatja a nyugalmi állapotát. És célszerű mielőbb kiültetni, ha nem fagyott a föld: ezután a túlhűléstől szalmával vagy mással takarva megvédhető a földje és a lombozata. A gyökeres fenyőfa a hideg telelőhelyére is visszakerülhet, majd onnan leghamarabb a talajfagyok megszűnésekor (vagy ha már hajt, de mindenképpen a májusi fagyveszélyek elmúltával) ültethetjük ki biztonságosan a szabadba. Ilyen módon minden bizonnyal magához tér a gyökeres karácsonyfa: megered, s kertünknek egyik dísze lesz.

Komiszár Lajos

1

IZBÉG REJTETT MŰKINCSEI

Mind az ország- és világjárók, mind a képzőművészetek barátai jól tudják, hogy *Szentendre* a templomok és a festők városa. Akár úgy is mondhatjuk, hogy a templomfestők városa, hiszen a képek ezrei bizonyítják: e Duna-parti településnek éppen ezek az egyházi — a helybeli szerb eredetű népesség görögkeleti (ortodox) hitéletét szolgáló — épületei határozzák meg a mozgalmassága miatt olyannyira ecsethegyre kívánkozó városképet.

1. A diadalív középképe; a felső részen Szent István, a Magyarok Nagyasszonya és Szent László ábrázolásai

2. Az izbégi templom szentélyének freskói

3. Az utolsó vacsora

4. Szent András (Németh Ernő felvételei)

A szerb templomok — egykor *hét* ilyen volt, most négynek a tornyai nyúlnak a magasba — tehát benne élnek a köztudatban, s vászonra vitt másaik a tárlatlátogatók, az albumlapozgatók számára igencsak ismeretesek. Van azonban Szentendrének egy olyan temploma is, amelyhez sokkal kevesebb látogató zarándokol el, s amelynek története és belsejének freskódísz-csoportozata nem kapja meg a neki kijáró figyelmet.

Az *izbégi* római katolikus plébániatemplom ez, ott a pismányi fertály átellenében, a Pilist átszelő Visegrádi út mentén. Valamikor önálló község volt ez a szeglet, amelynek szláv eredetű neve egyébként „menekülő"-t jelent. Nyilvánvalóan azért kapta ezt a nevet, mert a szerbség köztudomásúan nagyobb tömegben menekült föl ide északra a terjeszkedő török elől, előbb az 1389. évi rigómezei csata után, majd a XV. század folyamán, végezetül 1690 táján.

Maga az izbégi templom 1738-ban épült, keletelve, azaz szentélyével kelet felé tekintve, egy középtoronnyal, korai barokk stílusban. Így érte meg az 1766-os esztendőt, amikor Izbéget Szentendréhez csatolták, s ugyanígy 1948-at, amikor az elnéptelenedett szerb egyházközség eladta a helyi és környékbeli katolikus híveknek.

Ez a gazdaváltás egyúttal átalakításokkal is járt, s ezek közül mindenképpen az a faldíszítés volt a legnagyobb szabású és leglátványosabb, amely 1950-ben készült, s melynek során a templom szentélyét freskóalakokkal népesítette be *Jeges* Ernő, akkoriban épp szentendrei illetőségű festőművész.

Az ő neve bizony ma már csak kevesek fülében cseng ismerősen, noha egykor e művészváros egyik jeles személyiségének számított. Az 1898-ban született festő annak a *Réti* Istvánnak volt kedves tanítványa, aki elsőül vitte ki osztályát Szentendrére, hogy ott együttesen, egy művésztelep keretében motívumokat gyűjtsenek, a táj- és városképfestészetben elmélyüljenek. Jeges Ernő annyira megkedvelte ezt az akkor még csendes, ám rögzítésre igencsak méltó városkát, hogy amikor Párizst és Barbizont megjárta, ott telepedett le, s 1926-ban megalapította a *Szentendrei Festők Társaságát*. Kiváló szervezőkészségének hála, ez a közösség igen élénk szervezeti életet élt, s idővel olyan kiválóságok tartoztak hozzá, mint például *Tornyai* János, *Fényes* Adolf, *Barcsay* Jenő, avagy utóbb *Ilosvai Varga* István és *Bene* Géza.

Ezek a nevek azonban azt is jelzik, hogy a Társaság korántsem egyetlen eszmény, azonos irányzat jegyében tömörült, hanem tág öleléssel kapcsolódott be a két világháború közötti művészeti élet törekvéseibe, mozgalmaiba.

Maga Jeges Ernő a kezdeményezésekben is, a követésekben is élen járt. Mint a Pallas és a Révai Testvérek könyvkiadóinak alkalmazott grafikusa, valamint az Est-lapok rajzolója a nyomdagépek alá dolgozott, de készített csomagolásterveket és bélyegábrákat is, és mind e közben egyre közelebb került ahhoz a világlátáshoz, amely az úgynevezett *római iskola** festőit — élükön *Aba-Novák* Vilmost — jellemezte. S tehette ezt annál inkább, mert kiváló rajzkészsége, a monumentalitás iránti fogékonysága és annak felismerése, hogy az egyházi tárgyú feladatok vállalásával kiélheti freskófestői becsvágyát, egyre több ilyen megbízatáshoz juttatta őt. Kétszer is megkapta a római ösztöndíjat, s így az itáliai reneszánsz piktúrán tovább iskolázódva megrendelőinek nagy megelégedésére sorra festette hatalmas falképeit, köztük a két leghíresebbet és legismertebbet: a budapesti Szent Imre Kollégium és a pannonhalmi bencés gimnázium belső díszeit.

Noha az 1930-as évektől jobbára Tatán és a Balaton környékén élt, 1945-ben szintén ő volt az első, aki a szentendrei művésztelep újjáélesztésén fáradozott. Visszaköltözvén oda, 1950-ben örömmel elvállalta, hogy elkészíti a katolikusok által frissiben megvásárolt izbégi templom freskóit, megörökíti azokat a vallás- és egyháztörténeti jeleneteket, amelyek az itt kinyomtatott színes felvételeken is láthatók.

Nyilván nem mindenki számára rokonszenvesek a római iskolának ezek a plakátszerűen „beszédes", gesztusokban túlontúl gazdag, a hitéletre agitatívan buzdító ábrázolásai, de pártatlanul szemlélve őket, kétségtelen, hogy a maguk nemében kiérlelt és rangos munkák. Kompozíciójuk magabiztos mesterkézre vall, és színvilágúk is jó ízlésű, egységes; sehol egy kirívó félrefogás, a szemlélőben ellenérzést keltő részlet.

Hogy valójában miért is sikeredett ilyen összefogottan jóra, máig megbecsülést érdemlőre ez az izbégi freskósor? Minden bizonnyal azért is, mert a Jeges Ernő által is képviselt római iskola ekkor tért meg önmagához, ekkor vállalta fel igazán annak az egyháźi művészetnek a szolgálatát, amelyet régebben a kurzust szolgáló politikai kalandozásai során el-elhagyott. Pedig az iskola sajátos értékei épp az idevágó feladatokban mutatkoztak meg. A mester — a kiváló szervező, illusztrátor és falképpiktor — néhány év múlva, 1956-ban elhunyt. Az egyre-másra múló évtizedek Jeges Ernő izbégi látomását is kikezdték. Bizony: ha hamarosan nem látnak hozzá restaurálásához (mint tették a közelmúltban a gödöllői Kontuly-freskókkal), helyrehozhatatlan károkat szenved.

Ugyanígy maga a *Gissener* Márton mesternek 1770-ből való pompás kovácsoltvas kapuján át megközelíthető, fallal övezett kedves izbégi templom is megérdemli a felújítást, hiszen ez az istenháza Szentendrének egyik nagyon forgalmas pilisi kirándulóútja mellett áll. Vonzóerejét ráadásul még több más egyházi kincs is fokozza. Egyebek között az a barokk stílusú ereklyetartó — a hagyományok szerint *Szent Rókus* ereklyéit őrizték benne —, amely egy ismeretlen mester alkotásaként hirdeti a fafaragó- és az asztalosmesterség finom művű díszítő tudományát. Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy a lapunk címoldalán bemutatott ereklyetartó szintén sürgős restaurálásra, nem is akármilyen szakértelmet követelő, aprólékos pótlásokra és kiigazításokra szorul.

Takács László

NYELV ÉS ÉLET

Szerkeszti: dr. Grétsy László

AHELYETT, HOGY...

Egy sporttudósításból idézek: *„Ahelyett, hogy a harmadosztályban focizik, az NB I-ben van a helye."* Az ifjúsági lap pedig egy fiatalról rajzolt portrét; ennek egyik mondata: *„Ahelyett, hogy az irodán tologatná az aktákat, az egyetemen tanulna."*

Olyan mindkét mondat, mint az „összekevert" bűvös kocka. Rendezetlen. Az *ahelyett* rámutató szerepű határozószó sajátos logikai és grammatikai elrendezést kíván a mondatban. Az ítéletet, a rossz (ritkábban a jó) véleményt szembeállítással fejezi ki. Megjelenítő nyelvtani eszköze a tagmondatok sorrendje és az igemód. Ezeket kell úgy egymáshoz illeszteni, hogy a közlés világos legyen.

Leggyakrabban bírálatot, elítélő megállapítást fogalmazunk meg az „ahelyettes" mondatszerkezettel. Például: *„Ahelyett, hogy rendszeresen dolgozott volna, az aluljárókban töltötte idejét."* Az *első* tagmondat tartalmazza a hiányolt pozitív cselekvést vagy magatartást mint célt, lehetőséget — *feltételes módban; a második* tagmondat a negatív tartalmú tényt közli — *kijelentő módban.*

A bevezetőben idézett két mondatot a helyes értékrend szerint így kellett volna megszerkeszteni: *Ahelyett, hogy az NB I-ben játszana, a harmadosztályban focizik. Ahelyett, hogy az egyetemen tanulna, az irodán tologatja az aktákat.*

De van még egy megoldás! *Ahelyett, hogy a harmadosztályban focizik, az NB I-ben játszhatna* (vagy: *kellene játszania). Ahelyett, hogy az irodán tologatja az aktákat, az egyetemen tanulhatna (kellene tanulnia).* Ebben a mondatszerkezetben elöl áll (az első tagmondatban) a negatív tény kijelentő módban, utána (a második tagmondatban) a pozitív cél, lehetőség feltételes módban. Igaz, a kétféle mondat nem teljesen azonos „mondanivalójú". Ez azonban már más lapra tartozik.

Dr. Koltói Ádám

JEGES ERNŐ festő

ÚJRA SZÓL A RÉGI BANDA. Február 18-án fergeteges rock and roll-bulira várja régi és új közönségét a tizenöt év után ismét összeállt Silver String együttes a Marczibányi térre. A zenekar három vezető tagjával, *Csorba Gáborral, Pintér Andrással* és *ifj. Vitányi Ivánnal* múltról és jövőről beszélgettünk.

— Együttesünk 1982-ben alakult — meséli Vitányi Iván. — A tagok mind osztálytársak voltak a Rákóczi gimnáziumban, így első fellépésünk egy osztálykirándulás alkalmával volt. Később más osztályokból is csatlakoztak hozzánk, sőt, még egy tanárunk is beállt a bandába. Akkoriban a rock and roll nagy reneszánszát élte, lelkesen jártunk péntekenként az iskola rock and roll klubjába, ahol magnóról szólt a muzsika. Azután egyikünk elkezdett szaxofonozni, a másikról kiderült, hogy tud zongorázni, a harmadik meg kapott karácsonyra egy gitárt, és úgy gondoltuk, megpróbáljuk mi magunk előadni a számokat.

— Klasszikus amatőr zenekarként indultunk — veszi át a szót Pintér András — amolyan iskolai házi zenekarként. Szép lassan fejlődtünk technikailag és zeneileg, és a nyolcvanas évek végére elértük, hogy a Petőfi Csarnokban két-háromezer embernek játszottunk. Akkor már hívtak minket a KEK-re, a SOTE-ra, de fő helyünk a Marczibányi tér maradt, ahol négy éven keresztül minden második vasárnap zenéltünk. Óriási bulik voltak ezek, még a ruhatárban is táncoltak!

— Nagyon hálásak vagyunk a művelődési központnak a mindenkori támogatásért — mondja Csorba Gábor. Most, hogy megpróbálunk újra elindulni, nagyon örülünk, hogy a régi helyünkön tehetjük ezt meg. Van ebben persze nosztalgia is, de számítunk a régi közönségünkre, amelynek tagjai azóta már megházasodtak, a gyerekeik felcseperedtek, szóval újra ráérnek egy kicsit szórakozni.

— 1995-ben tiszteletkoncertet adtunk a régi együttes énekes-gitárosára emlékezve — fűzi hozzá Pintér András. — Majd következett a mindent eldöntő igazi Silver String-emlékkoncert tavaly nyáron. Torokszorító érzés volt kiállni a színpadra. Nagyon jól sikerült, akkor fogalmazódott meg, hogy esetleg újra összeállhatna a banda.

— Ezek szerint nem csak egy alkalomról van szó?

— Nem, nem — tiltakoznak mindhárman egyszerre. — Negyedévenként egyszer biztos fellépünk majd a Marczibányi téren. Ami meghatározta a múltunkat, az érvényes a jelenre és a jövőre is: az egymás iránti barátságunk és a zene, a rock and roll szeretete. Régi számaink feleleventése mellett repertoárunkat kiegészítjük blues-, pop- és standard zenékkel. Szeretnénk, ha a fiatalok is eljönnének.

Silver String-nyitóbuli: február 18., 19 óra, 1022 Marczibányi tér 5/a

FARSANGI NEMZETI BÁL lesz **február 18-án** szombaton 20 órától az V., Szabadság tér 2.-ben. Fővédnök dr. Hegedűs Loránt református püspök, az est háziasszonya Kopetty Lia színművész. Műsoron: a Hazatérés néptáncegyüttes nyitótánca, magyaros vacsora Ökrös Csaba népzeneegyüttesének kíséretével, operagála a Timár Kamaraegyüttes szólótáncosainak közreműködésével. Nyitótánc: palotás, majd klasszikus báli zene a Magyar Szalonzenekar kíséretével. Éjfél után Hegedűs Zsuzsanna énekművész dalai, bólé, korhelyleves, töltött káposzta, tombola, hajnalig tartó mulatság. Részvételi díj 10 ezer Ft/fő+italfogyasztás. Asztalfoglalás: (20) 945-1107, www.szabteriref.uw.hu.

Marczibányi tér

- **FEBRUÁR 11.**, 14–18-ig: **Denevér varázslóiskola.** Téma: Gépvilág/gépvarázs.
- **FEBRUÁR 12-én Mackóbál, FEBRUÁR 19-én jelmezes bál.** Újra **Medvegyetem!** Mackóvarrás.
- **FEBRUÁR 14.**, 18.00: **Esti mese — játszóház felnőtteknek.**
- **FEBRUÁR 22.** és **23.**: 10.30, 14.30: Gryllus Vilmos: **Maszkabál — koncert**
- **Könyvbemutató:** az Accordia Kiadó rendezvényei **FEBRUÁR 18-án** 13 órakor: Maczkay Zsaklin: Játszmák (regény), Bokros László: Összetört (tárcák), Fehér Majzik Sarolta: Az öt fiú (ifjúsági könyv), Tamás Menyhért—Lacza Márta: Halparádé (gyermekversek), Havasok csöndjén túl (vers- és prózaantológia). A műveket méltatja és a szerzőkkel beszélget: Balázs Tibor (PhD) kiadóvezető és Gyimesi László szerkesztő. A belépés díjtalan, várnak minden érdeklődőt.

tünkben élő nyugdíjas polgárt a hagyományőrző nyugdíjasklubba. (1022 Bimbó út 63., tel.: 326-7273)

- **BUDAI NAPSUGÁR NYUGDÍJASKLUB: FEBRUÁR 14.: Közgyűlés.** Klubösszejövetelek minden kedden délelőtt. (Közéleti Mozgalom Helyisége, 1024 Keleti Károly u. 22. Telefoni információ: 275-0169, telefon és üzenetrögzítő)
- **HIDEGKÚTI NYUGDÍJASKLUB: FEBRUÁR 9-én farsangi vigasság** lesz. Szervezzük a **nyári gyógyüdülést** is, az Életet az éveknek szervezeten keresztül, és ötleteket is várunk az idei évre. (1028 Máriaremetei út 37., tel.: 376-8678)
- **ORSZÁGOS NYUGDÍJAS POLGÁRI EGYESÜLET II. KERÜLETI SZERVEZETE: FEBRUÁR 15.**, 16.00: **Szokásos farsangi mulatozás** (csak klubtagoknak). **FEBRUÁR 20.**, 18.00: **Magyarország jövőképe a Szent István-tervben.** Vendég dr. Nárai Szabó Gábor akadémikus. (1024 Keleti K. u. 13/b, 325-6696)
- **RÓZSADOMBI NYUGDÍJASKLUB:** Félfogadás csütörtökönként 9–12.30-ig a Margit krt. 48. I. emeleti klubhelyiségében. A 2006. évi kirándulásokból ízelítő: **FEBRUÁR 21.: Vidám disznótoros Ácson,** városnézés Révkomáromban, evés-ivás, hurka, kolbász vehető! **MÁRCIUS 8.: Nemzetközi nőnap Kiskunfélegyházán,** ebéd a Vak egér csárdában. **ÁPRILIS 11.: Húsvétolás Bécsben, vásárlás Bruckban.** A későbbi programok átvehetők az irodán. (1024 Margit krt. 48., tel.: (06 20) 921-6588, (06 20) 242-2697)

KLUBOK **Baba-mama-klub** szerdánként 10–12 óráig. (Kájoni ház, 1025 Szilfa u. 4.)

- **Kisgyermekesek klubja** keddenként 9.30–12.30-ig a Tamás Alajos Közösségi Házban, a II. kerületi Családsegítő Csoport irányításával. Előzetes bejelentkezés a 225-7956-os telefonszámon. A belépés díjtalan. **Jóga** 8.30–9.30-ig. (1024 Rómer Flóris u. 4.)
- Minden szerdán 15–20 óra között **bridzskör.** Kávé, üdítő, sütemény! (MDF II. kerületi irodája, 1022 Bimbó út 63.)
- **Internet kortalanul** — családias internetes klub keddenként 10–12 óráig. Várják az idősebbeket, középkorúakat a Klebelsberg Művelődési Központba (1028 Templom u. 2–10.). Vezeti Polgár Mária. Érdeklődni lehet a helyszínen vagy a Családsegítő Szolgálatnál Markó Máriánál a 225-7956-os telefonszámon.
- **Ifjúsági tanácsadó pont.** Minden szerdán 14–18 óráig a II. kerületi Családsegítő Szolgálat szervezésében pingpongozással, játékokkal, dumaklubbal. (Klebelsberg központ, tel.: 225-7956)
- **FEBRUÁR 28.**, 18.00: **Bibliodráma** — Eisenbarth Krisztina és Varga Péter Piusz vezetésével. (Kájoni ház, 1025 Szilfa u. 4.)

ELŐADÁS **FEBRUÁR 18.**, 16.00: **Zenél az agy!** Egy kis biológia és pszichofiziológia. Előadó Bajnok Gábor ének- és biológiatanár, karvezető. A Zene Mindenkié Egyesület szervezésében, a Szülőklub foglalkozása. (Kájoni ház, 1025 Szilfa u. 4.)

- **FEBRUÁR 20.**, 18.00: dr. Nárai Szabó Gábor akadémikus előadása és vitadélután: **Magyarország jövőképe a Szent István-tervben.** (1024 Keleti K. u. 13/b)
- **FEBRUÁR 28.**, 18.00: **A Hawaii-szigetek misztikus világa.** Előadó: Tőkés Júlia. (Fény Galéria, 1024 Moszkva tér 3., I. em., 315-0432, (30) 984-4002)

rary Gregorian. Jegyár: 2800/3200 Ft. (Millenáris Fogadó)

■ **FEBRUÁR 24., 25.,** 20.00: **In Sol — in Luna: a TranzDanz legújabb táncestje.** Elfogadja a férfi-női létből fakadó különbségeket és egymásrautaltságot, de az emberi megújulás, az újrakezdés, az újjászületés képességét, azonosságát is. Zene: Sáry László. Koreográfus, rendező: Kovács Gerzson Péter. Jegyár: 1200/1500 Ft. (Millenáris Teátrum)

■ **FEBRUÁR 25.,** 20.00: **Csík zenekar: Senki nem ért semmit.** Jegyár: 600/800 Ft. (Millenáris Fogadó)

GYEREKEKNEK IBS: **FEBRUÁR 11.,**11.00: **Bonbon Matiné — Egy kiállítás képei.** M. Kecskés András. **12-én** 19.00: Heltai Jenő: **Az ezerkettedik éjszaka** — mesejáték. R.: Földessy Margit. **17-én** 9.30 és 11.00: **Bonbon Matiné — Tuba Tóbiás** — mesejáték (IBS Eufórikusok). **18-án** 11.00: **Bonbon Matiné — A szférák zenéje** (Angelica leánykar). **24-én** 9.30 és 11.00: **Bonbon Matiné — A három kismalac** (mesejáték). **25-én** 11.00: **Bonbon Matiné — Farsangi mulatság** (Kolompos együttes). (IBS Színpad, 1021 Tárogató út 2–4.)

■ **FEBRUÁR 17-től** minden pénteken 17-től 18.30-ig **aprók tánca** minden héten más hangszerekkel, kézműveskedéssel, énekléssel, mesehallgatással, húzzák a talpalávalót. Februárban a **farsang** jegyében lesz maskarázás, télűzés, fánkevés (4–10 éveseknek). (Hagyományok Háza, 1011 Budapest, Corvin tér 8.)

■ Szombat délelőttönként **cserkészet.** (Kájoni ház, 1025 Szilfa utca 4.)

■ **Kispagony:** Hétfőnként 17 órakor **Firkamesék** — meseolvasás és rajzolás kicsiknek Szemző Zsófival. A belépés ingyenes. Szerdánként 16.30-kor (a legkisebbeknek) és fél hatkor (óvodásoknak) **Hangszerkuckó zeneovi** — bevezetés a klasszikus zenébe Verhás Virág zenetanárral. Belépő 400 Ft. Kéthetente csütörtökön 16 órakor **Mesezsinór** — Mann György Waldorf-tanár mesés-játékos foglalkozása új és nehezebb játékokkal 4–10 éveseknek. A belépés ingyenes. (1024 Lövőház u. 17.)

MOZGÁS **Salsa tánctanfolyam** szerdánként 18.30–19.30-ig, Erdélyi Krisztián vezetésével. Napijegy 1000 Ft. (Budai Táncklub)

■ **Sivananda jóga:** 10x2 órás **kezdő jógatanfolyam** indul **FEBRUÁR 13-án hétfőn** 10–12-ig és **15-én szerdán** 18.30–20.30-ig (Jógaközpont, 1026 Volkmann u. 10.). **Kezdő jógatanfolyam** indul **FEBRUÁR 9-én** 18.30–20.30-ig (Superkids óvoda, II., Völgy u. 1–3.). **Felfrissítő hatha-jóga-órák** hétfőn és pénteken 18.30–20.30-ig, kedden és csütörtökön 10–12-ig a jógaközpontban,. Bejelentkezés: 397-5258, (30) 689-9284. (Sivananda Jógaközpont, 1026 Volkmann u. 10., www.spirituart.hu)

■ **Balett** 4–7 éves lányoknak **FEBRUÁRTÓL,** keddenként 15–16 óráig. Tartja Sándor Éva táncművész. Ára 2500 Ft/hó. **FEBRUÁR 6-tól indiai klasszikustánc-tanfolyam** Somi Panni vezetésével, hétfőnként 16–17.31-ig. Mindkét programról érdeklődni a (20) 200-5828-as telefonszámon vagy a pankasomi@hotmail.com címen lehet. (1027 Bem rakpart 45.)

■ Hétfőn, szerdán 13.30–15.00-ig **tartásjavító gerinctorna** (csontritkulás, inkontinencia, hőhullám). Érdeklődni a (30) 466-0054-es telefonszámon lehet. (Kájoni ház, 1025 Szilfa utca 4.)

■ BUDAI PETŐFI TERMÉSZETBARÁT EGYESÜLET túrái: **FEBRUÁR 11.: Budai-hegység.** Találkozó 9-kor a Kolosy téren a 29-es busz megállójában. Táv 7 km, túravezető Csonka Károly. **MÁRCIUS 4.: Budai-hegység.** Találkozó 9.30-kor a Moszkva téri metrókijáratnál. Táv 12 km, túravezető Csonka Károly.

■ TERMÉSZETVÉDŐK TURISTA EGYESÜLETE túrái: **FEBRUÁR 12.: Budai-hegység.** Találkozó 9-kor a Moszkva téri metróbejáratnál. Táv 12 km, túravezető Ungerleider János. **FEBRUÁR 19.: Budai-hegység.** Találkozó 9-kor a Moszkva téri metrókijáratnál. Táv 12 km, túravezető Ungerleider János.

NYUGDÍJASOKNAK BIMBÓ ÚTI NYUGDÍJASKLUB: **FEBRUÁR 14.: Farsang a klubban.** Csak klubtagoknak! **FEBRUÁR 21.: Képzeletbeli barangolás távoli tájakon.** Diafilmvetítés. **MÁRCIUS 7.: Böjtmás hava, márciusi jeles napok.** Összejöveteleinket minden kedden 15 órától tartjuk. Várunk minden kerülettel.

Klebelsberg központ

■ GYEREKSZÍNHÁZ: **FEBRUÁR 10.,** 14. 30: **Borkaboszorka** (Círóka Bábszínház). Jegyár 500 Ft. **FEBRUÁR 17.,** 10.30: **A szépen szóló Grüffmadár** (Bóbita Bábszínház). Grüffmadár: Griffus Grandelius Fesekus. Röppályája: A Föld magjától a Napon át a Holdig tart. Szabad madár. Látták leszállni Pesthidegkút városában, a Klebelsberg Művelődési Ház területén. Ornitológusok figyelik, az érdeklődők megtekinthetik. Jegyár 500 Ft. **FEBRUÁR 19.,** 11.00: Családi matiné színház. Csukás István—Bergendy István: **Süsü, a sárkány** — zenés mesejáték (Fogi Színház). R.: Schlanger András. Jegyár 800 Ft.

■ SZÍNHÁZ: **FEBRUÁR 11.,** 19.00: Heltai Jenő : **A néma levente** — vígjáték 2 részben (Budaörsi Játékszín). R.: Éless Béla. Jegyár 1800 és 2200 Ft. **FEBRUÁR 23.,** 19.00: Camoletti: **Boldog születésnapot!** Vígjáték két felvonásban.

■ **FEBRUÁR 10.,** 10.00: **Tücsökkoncertek kisiskolásoknak — világ körüli időutazás ütős hangszerekkel.**

■ Minden pénteken 18–22.00-ig **bridzsklub** kezdőknek, haladóknak. Vezeti Mátyus Dezső, tel.: 397-3026, (30) 393-6948.

■ **FEBRUÁR 19.,** 19.00: **Dalnokklub** — Megzenésített versek, az irodalom és a zene kapcsolata. Km.: Tolcsvay László. Házigazda a Radványi—Balog—Borzsák trió. Belépő: 400 Ft.

■ **FEBRUÁR 21.;** 18–20.00: **Belső utazás klub.** Első alkalom **FEBRUÁR 23.,** 18.00–18.00.

ITÁLIAI EMLÉKEK. A kerületünkben élt festőművész, Jeges Ernő 1931–38 közötti munkáiból nyílt kiállítás a Kiscelli Múzeumban február 2-án Itáliai emlékek címmel. A tárlatot Arnaldo Dante Marianacci, a budapesti Olasz Kultúrintézet igazgatója nyitotta meg. Látogatható **március 5-ig,** hétfő kivételével 10–16 óráig. (1037 Kiscelli u. 108, 388-7817)

A MAGYAR ÖTVÖSMŰVÉSZEK TÁRSASÁGÁNAK KIÁLLÍTÁSA áttekintést ad arról, hogy e nagy hagyományokkal rendelkező műfaj felhasználására milyen széles körben van lehetőség, hogy az ötvöstárgyak milyen funkciót töltenek be szellemi életünkben és hétköznapjaink gyakorlatában. A művek között ékszerek, zománcok, érmek, kisplasztikák és plasztikák is megtalálhatók.

A kiállító ötvösművészek: B. Laborcz Flóra, Bicsér Vendel, Bódás Tamás, Hajdu László, Lehoczky János, Nemesi Attila, Oláh Sándor, Veres Éva. A kiállítást Jakupcsek Gabriella művészettörténész nyitja meg **február 16-án** 18 órakor. Megtekinthető február 17–március 5-ig, naponta 10–18 óráig. (Klebelsberg központ, 1028 Templom u. 2–10.)

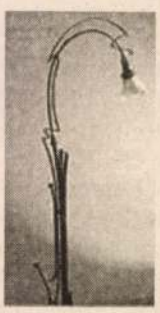

TÉLBÚCSÚZTATÓ MULATSÁG tánc, élőzene és tea mellett **február 25-én** 15–18 óráig a Marczibányi Téri Művelődési Központban (1022 Marczibányi tér 5/a). Mindenkit szeretettel várnak, aki megállította a homokórát. Előzetes: Tavaszköszöntő mulatság március 25-én, 15 órától.

A MOZART EMLÉKÉV NYITÓHANGVERSENYE lesz **február 28-án** 19 órakor a Klebelsberg központban (1028 Templom u. 2–10.). Műsoron: Eine kleine Nachtmusik K. 525, Esz-dúr kürtverseny K. 417, Falusi muzsikusok (zenei tréfa) K. 522, g-moll szimfónia K. 550. Közreműködik Benyus János kürtművész, a MÁV Szimfonikusok szólókürtöse. Vezényel Déri András, a Magyar Állami Operaház karmestere.

Jeges Ernő

Jeges Ernő (1898–1956): festő és grafikus.
Munkásságát az ún. római iskola
dekorativitása és illusztratív felfogása jellemzi.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim Bp.Corvina 1977.

~~Emőd Aurél~~

Jeges Ernő

cód

Az Enit-díj nyertesei

A Nemzeti Szalonban rendezett nagysikerű ENIT-díj kiállításán *az első díjat Emőd* Aurél, a másodikat *Jeges* Ernő, a harmadikat *Köpeczy-Boócz* István nyerte. Kitüntető elismerésben részesültek *Éless* István, *Szabó* Vladimir és *Ruzicskai* György művei. A Nemzeti Szalon a kiállítást május 2-ig meghosszabbította.

6/Pg

Esti Magyarország

1943. ápr. 20.

1936. a romai nr. művé-
szek párlatán vergelt
nagyobb kollekcióval

264.

é jobbra néz. Haja, szemöldöke, hegyesre
sötétbarna; szeme barna. Atillája piros
Az előbbin két és az utóbbin öt nagy

ribus vincen
ptas
s Forgáts de Gymes Liber Daro. Anno 1651.

18·4:14·2cm.
ászló ajándéka 1824.

Jeges Ernő

Kozma Lajos

A MAGYAR KÖNYV- ÉS REKLÁMMŰVÉSZEK TÁRSASÁGÁNAK PLAKÁT- ÉS REKLÁMMŰVÉSZETI JUTALMAI. A Magyar Könyv- és Reklámművészek Társasága minden esztendőben az év öt legjobb plakátjának és öt egyéb legszebb reklámnyomtatványának (csomagolás, prospektus stb.) kibocsátóit elismerő oklevéllel tünteti ki. A zsüri, amely az 1928—29. évi anyagot bírálta felül, Végh Gyula, az Országos Iparművészeti Múzeum főigazgatójának elnöklésével, a következő művészeket részesítette elismerő oklevélben: Berény Róbertet, Bortnyik Sándort, Tábor Jánost, Dankó Ödönt, Kozma Lajost, Conrad Gyulát, Jeges Ernőt. A bírálóbizottság ezenkívül díceséretben részesítette Balogh Rudolfnak a Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala részére készített fényképfelvételeit.

Magyar Iparművészet

1930. 66. l.

nincs cid

9/Pg

Jeges Ernő

Éd

A Szent István Emlékév Országos Bizottsága a Miskolc város részére adományozandó Szent István-festmény pályázatán *Gebauer* Ernő, *Jeges* Ernő, *Klie* Zoltán, *Szabó* Vladimir és *Unghváry* Sándor festőművészek vettek részt. A festmény kivitelezésével a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Jeges* Ernő festőművészt bízta meg. A Sopron városának adományozandó Szent István-dombormű kivitelezésével a kultuszminiszter *Moiret* Ödönt bízta meg.

Szépművészet
1941. 208. l.

Jeges Ernő tervei: a korona elhozatala Rómából, Szent István az apostoli kereszttel.

Jeges Ernő

MAGYAR IPARMÜVESZET

1937. 226. l.

Jeges Ernő

l.

Szépművészet

1940. 70. l.

Jeges Ernő:
A korona elhozatala Rómából.
Terv. 1937.

Ilges Ernő

grafikus

1917 – 18.

Életrajzi lexikon 1930. 84. l.

ıim Beukelaer.

35 táján. † 1575 után.

›rafordultan ülő, cseresznyét és
›ke asszony ül, a kit a mö-
rfi átkarol. Közülök az előbbi
ıbenéz, jobb kezét kosarának
nyugtatja, míg az utóbbi fejét
. Mögöttük vaj, füles kőkorsó
« monogrammal látható. A hát-
lalja el kiemelkedő tornyokkal
A környék égboltja felhőzött.
m. — Lelt. sz. 4069. — Értéke
ndéka 1911 április 27-én (810–
az 1911 szeptember 8-iki 62987
ejelentetett 1912 márczius 21-én

III
588 (4069).
600 (44).

588

ajánd

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÚLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A MEDOSZ LAPJA

1972 APR 1

Jeges Ernő festőművész

1021

A Tanácsköztársaság idején Jeges Ernő, a kitűnő festőművész megbízást kapott, hogy készítsen plakátot az alkoholizmus ellen. *Jeges* meg is rajzolta a képet, amely egy karddal átdöfött halálfejet ábrázolt. Alatta a felírás:

— *Meghalt az alkohol! Ne engedjétek föltámadni!*

Mikor megjelent az utcákon a plakát, *Jeges Ernő* jelentkezett a tiszteletdíjért. Meg is kapta. Volt pedig a honorárium — *hét üveg bor.*

B. B.

te el lélekjelenlétét, hevesen ellenálllt támadójának, és végül sikerült menekülésre kényszerítenie, majd egy hátrahagyott ruhadarabjából megállapította kilétét. A rabló... tulajdon férje volt.

Boldog Balázs

Jeges Ernő

írod

Gy. P. F. Újból munkában a Magyar Betlehemesek Rendje. Nemzeti Újság 1943. ápr. 4.

JEGES ERNÖ :

102. Önarckép. - Olajf., v. 53 x 61.5 cm.
Jel.nélkül.

IX

Kopp 1939/40. őszem. II

Jeges Ernő

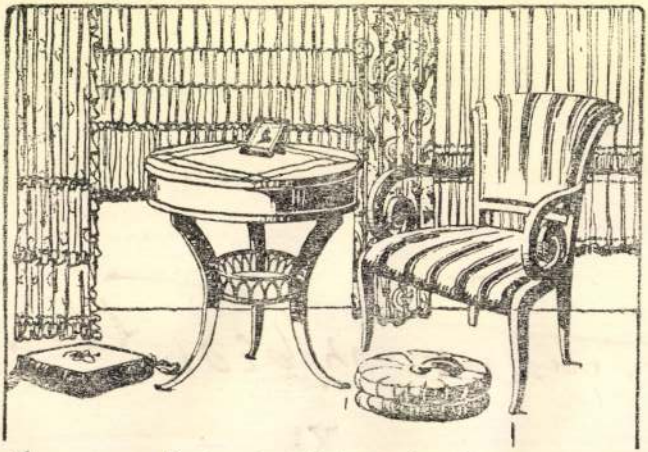

Biedermeier és **minden más stílű bútorok,** bronz- és facsillárok állandó kiállítása. Függönyök készítése és teljes lakásberendezése.

NAGY JÁNOS **kárpitos és díszítő Budapest, Belváros, Cukor-utca (volt Himző-utca) 5. szám.**
Telefonszám : Automata 832—74

Jeges Ernő

M.930.III.2.
M.H.930.III.2.

Szentendre festői a Nemzeti Szalonban

Szentendre, ez a dunaparti város, hangulatában és festői beállításában nem sokban különbözik a nagynémet Rajna partján felsorakozott antik, gótikus városoktól. Igy igazán nem lehet csodálni, hogy Nagybánya, Kecskemét és Szolnok művésztelepei után több festő, fiatal erők a magyar művészet terén, ezt a várost választotta tanyának. A *Nemzeti Szalon* mostani kiállitásán, végig a termeken, ezek a szentendrei piktorok vonulnak fel, igazán tehetséges és értékes képekkel. A kiállitás rendezésében egyetlen hibának talán csak azt róhatjuk fel, hogy a rendezők nem törekedtek a kollektivségre, illetőleg arra, hogy egy-egy festő munkáit egy-egy falon állitsák ki. Valahogy igy nem látjuk őket eléggé együtt, hanem külön kell keresni és visszaemlékezni arra, ami tiz—husz képpel ezelőtt megragadott, figyelemre késztetett bennünket. Ez ugyan nem olyan nagy hiba és mindenekfelett menti őket az, hogyha mindnyájan nem is egy uton haladnak talán — értjük ezt az egytémára — mégis közös vonásuk az, hogy jót és müvészileg szépet adnak, szépet alkotnak.

Mindenekelőtt talán *Jeges* Ernőt kell kiemelnünk aki szinskálájával és mondhatjuk azt is: szinzuhatagaival az elsőrangu tehetségek sorába fog nyilván kerülni. Tájképei egyáltalában nem sablonsak, nem köti le magát *Jeges* egy gondolatnak, hanem sokoldalusságában megkapó képeket állit elénk. Nagyon sikerült aktja van *Bánáthy-Sverák*nak, valamint egy finomtónusu portréja is. *Bánáthyval* egy nivón áll *Bánovszky* Miklós, aki ugyan tájképben is ügyes, de aktban se éppen a legutolsó.

Erős tehetség *Pajzs Goebel* Jenő, aki kicsit elfolyt, sejtelemszerű önarcképével feltétlenül érdeklődést fog kelteni még azok előtt is, akik az ilyen tehnikával megoldott munkákért nem nagyon rajonganak Mert ez a kép annyira átérzett, annyira átgondolt, hogy látni rajta, menyire a müvész lelkivilágából való. De ugyanezt mondhatjuk tájképeire is, melyeknek monumentális hatásuk van, minden sablontól mentesek, egyéni tehnikát kezdenek elárulni, ami páréves mult után nagyon biztató jövőt mutat. Érdekes vendége van ennek a kiállitásnak, mégpedig *Apáti-Abrakovics* Béla személyében, aki Nagybányáról jött ebbe a dunaparti városba, hogy annak müvészi polgára legyen. Három tájképet állitott ki, plasztikus müvészi munkát. Az elsők között kell megemlitenünk B. *Welisch* Margitot, aki kitünő rajztudásával, férfias szemszögből nézi a látottakat és ő is, mint két társa — *Jeges* és *Goebel* — rohamosan fejlődő tehetség. Méltóan csatlakozik hozzájuk *Onódy* Béla, *Vörös* Géza érdekes cirkuszképe, melynél egyetlen hátrány az, hogy tulhalmozott és elismerés illeti *Pándy* Lajost tartalmas témáival, valamint *Sándorné Grosz* Máriát. Akiket itt felsoroltunk, adják tulajdonképpen a szentendrei festők társaságának szine-javát és ők azok, akik bemutatják nekünk azt, mennyire hivatott ez az eddig még majdnem ismeretlen müvésztelep arra, hogy Budapest közönsége megismerje és munkáikon át megszeresse őket. Figyelmet érdemelnek még: a kitünő *Hollós Mattioni* Eszter, akinek munkáit már szintén többször láttuk, kiállitások alkalmával, valamint *Modok* Mária, *Barcsay* Jenő, *Apáthy* Béla, akvarellekkel *Kelemen* és *Kirchner*.

Méltó keretet ad ennek a kiállitásnak néhai *Ferenczy* Károly több szép munkája, valamint *Iványi-Grünwald* Béla, aki nagybányai hangulatot varázsol a szentendrei festőknek ebbe a kiállitásába. Nem kell auguroknak lennünk, ha megállapitjuk már előre, hogy a *Szentendrei Festők Társaságának* bemutatkozását siker fogja koronázni.

(—ny)

n lóg egy istállólámpaféle, az világit éjjel-
ppal. Az eget nyolc napig nem láttuk, cu-
r, kegyetlen hóvihar dühöngött. A csónak
tulján cserépedényben izzik a parázs,
on főzünk. Kenyeret hat napig nem lát-
nk, a kenyér rizsből van, zsemlyealaku,
nincs megsütve, csak gőzölve. Ezenfelül
rtéshus, rizspálinka a táplálékunk, azon-
lül naponta négy-ötször tea — cukor nél-
l. Nagyon hideg ván. P. *Apollinárnak*
ár *megfagyott* a füle és a lába, a másik
ttőnek is a *lába*. Nekem eddig, hál' Isten-
k, semmi bajom, egészségem kitünő. Az
isz franciskánus misszióban, a püspöki
lotában, látogatást tettünk. A püspök na-
on örült, azt mondta, hogy mi magyarok
sszük át azt a missziós részt, ahol ő mü-
dött először s ezt az isteni gondviselés ut-
nak tartja. A püspök szavai nagyon fel-
kesitettek. Közel járunk már az „igéret
ldjéhez", még 14 napig kell menni csóna-
nkon. A püspöknél nagy ebéd volt. Jelen
lt két mandarin is, továbbá keresztények,
gányok vegyest. Huszonkétféle ételt szol-
ltak fel, de bizony kevésből tudtunk enni.
étkezéshez meleg rizsbort adtak, ők csak
isznak. A kinaiak sorbajárják az asztalt
mindenkivel exelnek. Az ebéd végén jön
„tigris-bor". Erős, égetett rozspálinka,
elybe tigriscsontport kevernek s ujból
etik. Azt mondják, ettől olyan erőt kap
ember, mint a tigris. Itt a hegyek közt
n sok fenevad tanyázik. A hithirdetők
m egyszer akadnak össze velük missziós
rutjukon. Ilyen „tigris-borral" köszöntöt-
fel engem is. Megittam elszántan. Ha-
m az ételek, azok valami furcsák. Hideg,
leg követi egymást, majd meg hideg és
leg egyszerre, egy csészében. A tányér
k alapul, mintegy tálcául szolgál, az éte-
et kis csészékben hordják fel. A legtöbbre
m lehet ráismerni sem alakjáról, sem
yagáról, sem izéről — büzéről, hogy mi
ar lenni. A legfényesebb az étlapot be-
ronázó ünnepi diszfogás. Az ebéd ilyen
nepi alkalmakkor „főtt lótuszvirágmag-
" fejeződik be. Édes lében főzik a lótusz-
ág magját s bátran állithatom, hogy lehe-
lenebb izü csemegét még nem élveztem.
A megérkezésről szóló levélben irja Ká-
yi: „Jungcsufuba értünk január 22-én
e 6 órára, négy hónappal a felejthetetlen
eskeméti és budapesti bucsu után. Egész-
ben, erőben gyarapodva fejeztük be a
gyhónapi hosszu, viszontagságos utunkat.
már megkaptuk kis celláinkat, hogy hat
napig másra se legyen gondunk, mint a
ai nyelv tanulására. Nehéz hónapok lesz-
k..."

Jeges Ernő

Jeges Ernő

festő

Lantos Magarin

1929. okt. 15. sz.

Cimlap

Jeges Ernő

falképei a lipesti
papriavelde refektorium-
miában

Jeges Ernő – Papnevelde –
Utolsó vacsora – Kánai menegző –
Gadálatos halónat – seccoi –
1946 – 1947

Sajat közlése és
írása.

1947 jul. 11.

Jeges Ernő festő * 1898. Torontálvásárhelyen. A gimnáziumot Makón és Temesvárt végezte, aztán egy évig a budapesti iparművészeti iskolában, majd Réti István osztályán a képzőművészeti főiskolán tanult. 1921 nyarán a bécskei művésztelepen dolgozik s ez évben megnyeri a Szinyei-Merse Pál Társaság kompozíciós díját. 1922. januárjában a Nemzeti Szalonban kollektív kiállítást rendezett.

~~Lelet, duonaföldvári VI. 16.~~

JEGES *Ernő*, festő és grafikus, • Torontálvásárhely 1898 jan. 12. A budapesti képzőm. főiskolán Réti Istvánnál s Párizsban tanult. 1921. Szent Jeromos c. festményével megnyerte a bicskei művésztelep díját és 1924. Danaë c. képével a Szinyei-Társaság Nemes Marcell-díját. 1922. az Ernst-Múzeum koll. kiállítást rendezett műveiből. Cézanne modorában előadott élénkszínű képei között kiválik pirossapkás Önarcképe. A római Collegium Hungaricum ösztöndíjas tagja volt. Munkái közül dekoratív tervei, könyvtábla-tervezései is figyelemreméltók.

E-G, I, 572 f

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

707. Razgha Pál.

Látható, kissé fordult

Mellig, jobbra [redacted]. Előre
kálla barna, bajusza és álla leberetvált.
tógájának gallérja bársony.

Vászon, méretei 68.1: 54.8
Az 1848/9-iki szabadságharc
Átvétetett az 1896: IV. 8-i

904: V. 4.

JEGES ERNŐ M. Nemzet 2005. 06. 30. 14. o.

Szentendre, Róma, Pest

Jeges Ernő festőművész az örök értékekről és a romvárosról

Néhány héten belül négy kiállításon láthatók Jeges Ernő festőművész alkotásai. Életmű-kiállítást rendeztek festményeiből, grafikáiból, plakátterveiből a Volksbank Galériában Rómától Szentendréig címmel, két csoportos tárlaton is szerepel néhány alkotása, a Marczibányi téri Pillanat Galériában pedig dokumentum voltukban is megdöbbentő műveinek Budapest – Romváros című összeállítását láthatják az érdeklődők.

P. Szabó Ernő

Nehéz körülmények között indultak az új művészgenerációk a húszas évek elején. Az egész korszak jelképe lehetne, hogy 1926-ban Szentendrén egy használaton kívüli járványkórházban kapott helyet nyolc fiatal festő (*Réti István* végzős hallgatói a Képzőművészeti Főiskolán) nyári művésztelepe. Ők voltak, akik két évvel később megalapították a Szentendrei Festők Társaságát, s ők voltak, akikről az előző évtizedekben a szentendrei művészetről szólva a legkevesebb szó esett. A csoport egyik legtehetségesebb és sokáig elfeledett – a szocializmus évtizedeiben tudatosan elhallgatott – tagja *Jeges Ernő* (1898–1956) festő- és grafikusművész volt, aki húszévesen, a Károlyi-kormány idején a határok megcsonkítása ellen tiltakozó plakátjával hívta fel magára a figyelmet. A harmincas években a hazai és külföldi egyházművészeti kiállítások egyik főszereplője, nagy volumenű egyházi, történelmi témájú megbízások kivitelezője volt. A sor a Bakócz Tamás bevonulása Rómába című festménnyel indult, s a Mátyás király tudósai körében című képpel zárult.

Közben több templomba készített falképeket, díjakat, ösztöndíjakat nyert. Ahogyan a Volksbank Galériában rendezett tárlatot megnyitó *Wehner Tibor* fogalmazott, sokfelé tájékozódó, európai léptékben gondolkodó művész volt. Fontos alkotói periódussal kötődött Franciaországhoz, Párizshoz, és így az ő művészete is mintegy alkotóeleme annak a fontos kapcsolatnak, amely a magyar művészetet a francia művészethez, a cézanne-i szellemiséghez köti, de meghatározó tényező az úgynevezett római iskola alkotójaként kifejtett munkássága, aminek műhelye önálló festészeti fejezetet írt a húszas-harmincas években a magyar piktúrában.

Jeges Ernő: Kalapos önarckép (részlet)

A művész, aki 1931-től három éven keresztül római ösztöndíjas volt, s a kultúra örök értékeitől inspirálva dolgozott, a második világháború legszörnyűbb hónapjait a három hónapig ostromolt Budán, a Barlang utcai házban töltötte. Az ostrom idején bombatalálatok érték a házat, de lakói túlélték a poklot, bíztak az élet, a művészet újjászületésében. Jeges Ernő 1946-ban 14 akvarellt festett a romos városról, nyilvánvalóan a művészi, emberi számvetés részeként. Azt a képet adják vissza a Pillanat Galériában látható képek, amelyet *Márai Sándor* így idéz naplójában: „Tökéletesebben már nem pusztulhat el semmi, amit az ember ismert és szeretett. És lenn a mélyben, a Széna tér piacán, a romházak gödrei felett kinyitott üzletekben, a nép zsírt, cukrot, lisztet harácsol." Életre kelt a porig rombolt város, a szorongást és a depressziót legyőzte az életösztön. Nem szomorúak Jeges Ernő képei sem, akvarelljei színesek – az életöröm jeleként. Képi vallomásai Budapestről romos, de életre kelő várost mutatnak. Innen tekintve az életművet még megdöbbentőbb, hogy 1947 után az új politikai elit Jeges Ernőt a letűnt kurzus prominens festőjeként bélyegezte meg. A halála előtti évtizedben többnyire falusi kis templomok adtak neki munkát, de e képeiben is felfedezhetjük a nagy művek ígéretét.

deti állapotban van – ismertette Lengyel Zoltán, a Fidesz mezőgazdasági kabinetjének vezetője az aratás kapcsán. Hozzátette, míg az MSZP mezőgazdasági munkacsoportja folyamatosan arról beszél, hogy van elegendő magtár, addig a termelők nem tudják, hová szállíthatják be a termést. Így nagyon alacsonyak a felvásárlási árak, s a termelők egy része kénytelen áron alul eladni a termést. Ezért a képviselő a betakarítás sikeressége és a gazdák megélhetésének biztosítása érdekében azonnali és hatékony intézkedésre szólította fel a kormányt.

beszállítók tönkremennek, feldolgozócégre sincs szükség.

Más forrásokból is megerősítették, hogy az Új-MiZo Rt. egyoldalúan olyan módosításokat szeretne végrehajtani a tejtermelőkkel kötött szerződésein, amelyek a tej felvásárlási árának csökkenéséhez

Újabb tengizi beruházás

A magyar alvállalkozó már munkaerő-problémával küzd

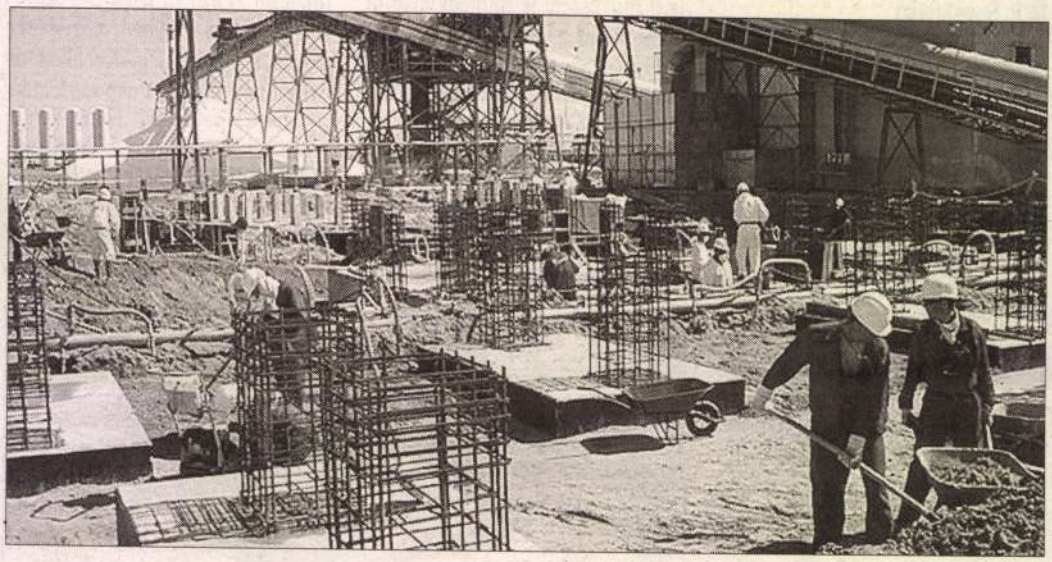

A befektetők belátták, hogy kifizetődő a magyar szakemberek kreativitására támaszkodniuk

Az utóbbi években az olaj iránti kereslet a világ öt legvonzóbb befektetési célpontjává tette Kazahsztánt. A nyolcvanas években – részben magyar közreműködéssel épült – egykori szovjet üzemek ma már amerikai kezelésben működnek, a hazai cégjelenlét azonban nem szűnt meg, sőt egyre erősödik.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Húsz évvel ezelőtt kezdődött meg a tengizi olajfinomító építése. Az akkori fővállalkozó Vegyépszer Rt. leányvállalatán, a Chemimontazh Kft.-n keresztül most is dolgozik Tengizben, sőt stratégiai fontosságú megbízást kapott a területet kezelő amerikai társaságtól. A magyar cég egyebek mellett az épülő kettes számú üzem logisztikai feladatainak megoldásán dolgozik – konkrétan a Chemimontazh fogja felépíteni az olajat elszállító vasúti tartálykocsik feltöltő berendezéseit –, de emellett rábízták az üzem területén felhalmozódott kén feldolgozását lehetővé tevő üzem kivitelezését, s a hazai szakemberek tudására számítanak a beruházás alatt felhalmozódott öthavi csúszás ledolgozásában is.

Horváth László vezérigazgató, aki a kazah tiszteletbeli konzuli tisztet is betölti, nem kis részben a magyar szakembergárda elismeréseként értékeli az új megrendeléseket. – Egy időben a helyi és a török munkaerő csaknem kiszorított bennünket a piacról, ám a befektetők belátták, hogy kifizetődőbb számukra, ha a magyar szakemberek kreativitására és minőségi munkájára támaszkodnak. A magyar munkaerő iránt olyan komoly igény mutatkozik, hogy a már kint dolgozó kétszáz munkavállaló mellé folyamatosan várjuk mérnökök és szakmunkások jelentkezését.

A Chemimontazh alkalmazottai közül többen már tíz éve vagy annál is hosszabb ideje dolgoznak Kazahsztánban, ami nemcsak a díjmentes utazás, szállás, étkezés és tisztességes bér miatt lehet vonzó helyszín, de az itt megszerezhető olajipari gyakorlat miatt is. A cég már aláírt vagy közvetlenül aláírás előtt álló szerződéseinek keretösszege eléri a 11-12 milliárd forintot.

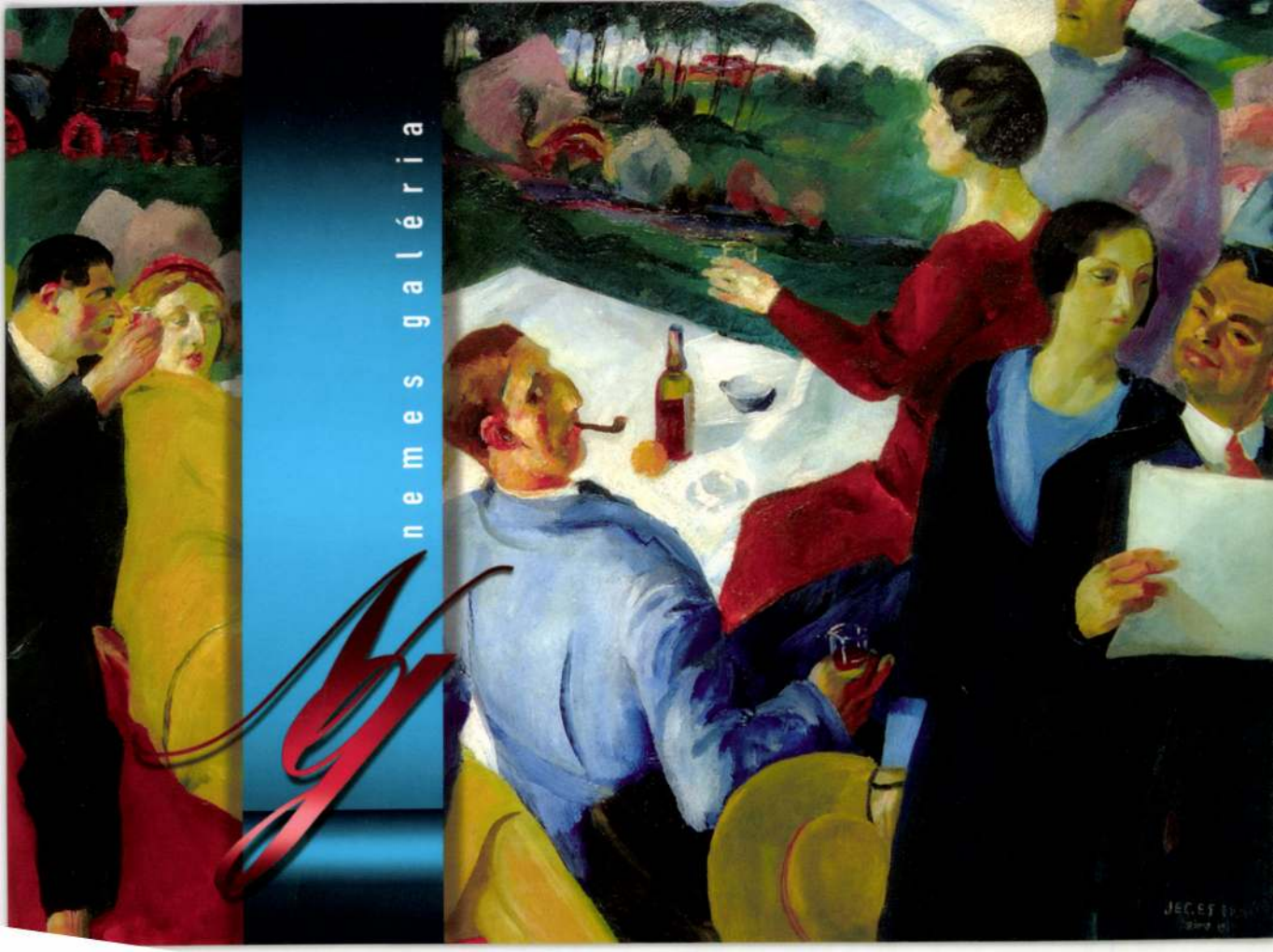
nemes galéria

A Nemes Galéria szeretettel meghívja Önt és barátait

Jeges Ernő (1898–1956)

Párizs-Szentendre-Róma című kiállításának megnyitójára 2007. **november 29-én, csütörtökön 20.30 órára.**

A kiállítást megnyitja: Bizzer István művészettörténész

A kiállítás helyszíne: Nemes Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 28.

A kiállítás megtekinthető: 2007. november 29 – 2007. december 23.

Nyitva tartás: hétfő–vasárnap: 10–18 óráig.

Nemes Galéria

1055 Budapest, Falk Miksa u. 28.
Telefon/Fax.: +36 1 302-8696 +36 1 302-8698
E-mail: info@nemesgaleria.hu
www.nemesgaleria.hu

Jeges Ernő: Majális Rómában (Társaság a szabadban), 1934
olaj-vászon, 76,5x99,5 cm j. j. l.: Jeges Ernő Róma 1934

Aknai Katalin
MTA Kutatóintézet
H-1014 Budapest
Úri u.49.

nemes galéria

A Nemes Galéria szeretettel meghívja Önt és barátait

Jeges Ernő (1898-1956)

Párizs-Szentendre-Róma című kiállításának

megnyitójára 2007. **november 29-én, csütörtökön 20.30 órára.**

A kiállítást megnyitja: Bizzer István művészettörténész

A kiállítás helyszíne: Nemes Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 28.

A kiállítás megtekinthető: 2007. november 29 – 2007. december 23.

Nyitva tartás: hétfő-vasárnap: 10-18 óráig.

Nemes Galéria

1055 Budapest, Falk Miksa u. 28.
Telefon/Fax.: +36 1 302-8696 +36 1 302-8698
E-mail: info@nemesgaleria.hu
www.nemesgaleria.hu

Jeges Ernő: Majális Rómában (Társaság a szabadban), 1934
olaj-vászon, 76,5x99,5 cm j. j. l.: Jeges Ernő Róma 1934

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti
Kutatóintézet
H-1014 Budapest
Úri u.49.

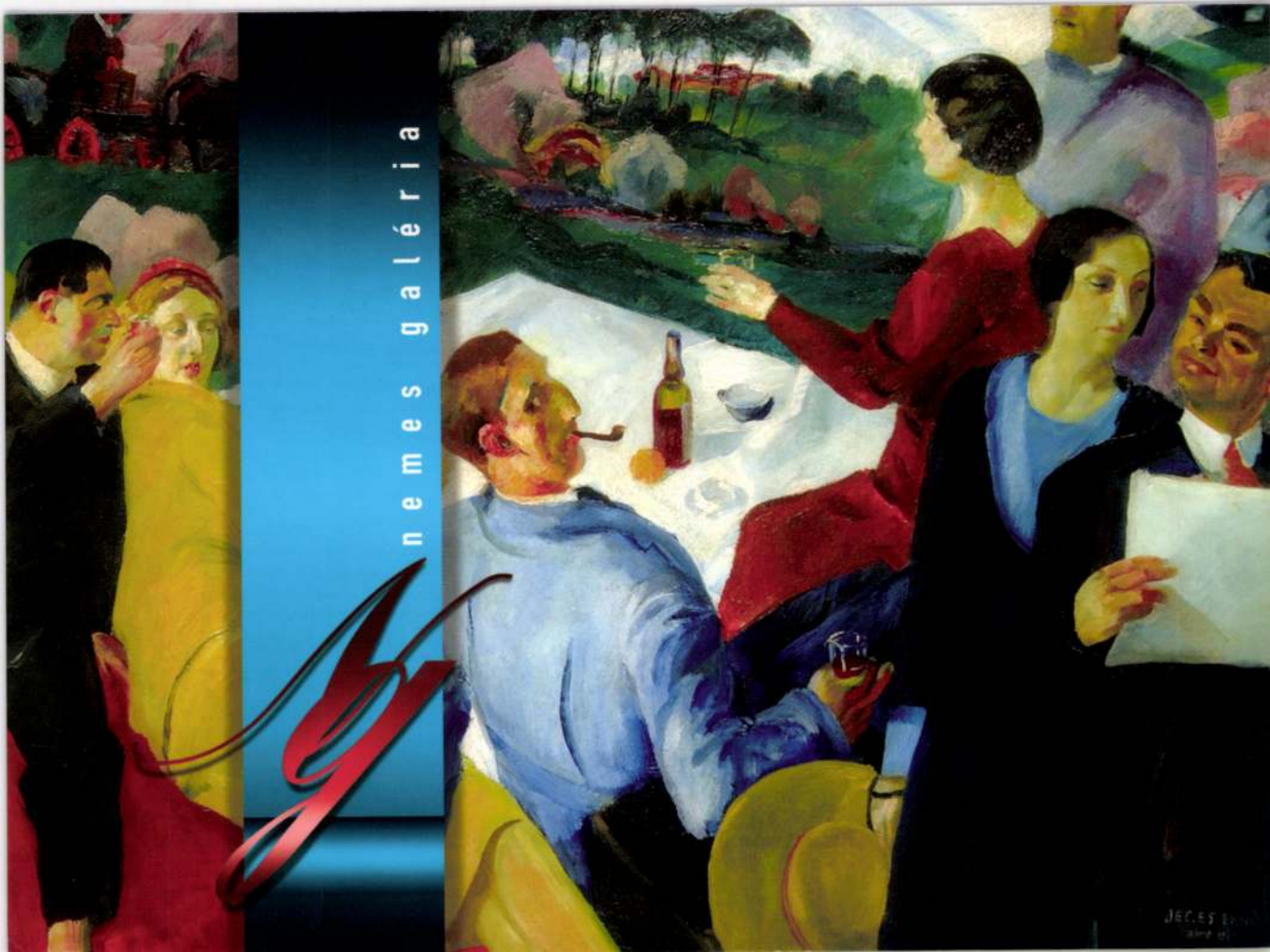
nemes galéria

A Nemes Galéria szeretettel meghívja Önt és barátait

Jeges Ernő (1898–1956)

Párizs-Szentendre-Róma című kiállításának

megnyitójára 2007. **november 29-én, csütörtökön 20.30 órára.**

A kiállítást megnyitja: Bizzer István művészettörténész

A kiállítás helyszíne: Nemes Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 28.

A kiállítás megtekinthető: 2007. november 29 – 2007. december 23.

Nyitva tartás: hétfő–vasárnap: 10–18 óráig.

Nemes Galéria

1055 Budapest, Falk Miksa u. 28.
Telefon/Fax.: +36 1 302-8696 +36 1 302-8698
E-mail: info@nemesgaleria.hu
www.nemesgaleria.hu

Jeges Ernő: Majális Rómában (Társaság a szabadban), 1934
olaj-vászon, 76,5x99,5 cm j.j. l.: Jeges Ernő Róma 1934

Nováki Ágnes
MTA Müvelődéstörténeti
Intézet-Lexikontár
H-1014 Budapest
Úri u.49.

27

Jeges Ernő

rajzai

a Budapesti

1947. októberi

Nemzetben.

Jeges Ernő

festő

szül. Torontálvásárhely,
a bpesti képzőm. főiskolán tanult

Páris Salon 1923

919, 920. sz.

Páris Salon 1924

1045. sz.

(Société des Artistes Français)

Jeges Ernő
festő
III. Barlang u. 14

MKSz 1947

Jeges Ernő

főmüve a budapesti papnevelő intézet refektoriumának falképdisze (secco), mely bibliai jeleneteket ábrázol. Készült 1947-ben.

lásd

Kopp Jenő

művét a papnevelde művészi helyreállításáról az ostrom után

495. Ismeretlen festő.
A XVIII. Századból.

495. Buda látképe.

Balról ~~van~~ a királyi lakás,
négy templom tornya uralja ~~ik~~. A fe
Az előtérben a Duna folyik. Felirata
CIES SUB REGIBUS OLIM DONEC DIRUERAT
sorban: »TRANSUMTA EX VETUSTO LIBRO N
TULUS: LIBER CHRONICARUM CUM FIGURIS

Vászon, méretei 41.5: 60.5
A régiségtártól ~~átvétetett~~
Átvétetett az 1893: IX. 24-ik
(128/93. No. 1).

904: V. 2.

Jeges Ernő

l.

Kisgrafika

1940. 3-4. n. 23 : l.

MUEMLEKEK ORSZ. BIZOTTSAGA
53/1211 98. VII/12

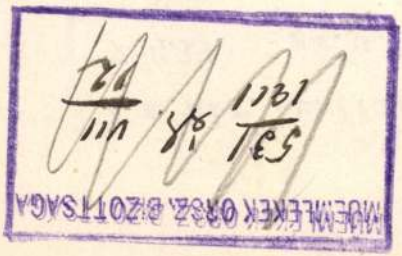

A m.kir. vallás és közokt.m
74433. sz.a.kelt, s a bpe
intézett rendeletének másá

A marosszentimrei
munkálataira 3000, azaz három
tom az állampénztárt, hogy
Bizottsága elnökének hivatal
zettsége mellett fizesse ki
jában kiadáskép számolja el.

A másolat hiteléü

Jeges Ernő

A központi papnevelő kispapok ebédlőjében levő ~~fa~~ falképsorozat, al secco
1946–1947

repr.

Kopp 300 papn

XXXI – XXXVI. t.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
754 1914 szám
Érk.: 914 év olas. hó 27 n.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M.

1914 évi 25231 számv. sz.

XIII. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságu

báró FORSTER G

a Müemlékek Orsz. Bizottság

Folyó évi október

Jeges Erno

illusztrálta az
alábbi cikket

Betlehem. Európa

1943. I. évf. 4. sz.

Bizottságának

Budapest

... eső kiküldetési pótlékom-
...zzal, kérelemmel van szeren-
...gy ezen összeg kintalványozás

Jegos Ernő

l.

Turcsányi Erzsébet

dr.: A szentendrei
művésztelep tíz
éve. Bp. 1939.

Előszó: 3-4. l.
7-14. l.

Nagyr.

Dr. Szentiványi Gyula
úrnak és k. családjának.

Pest.

Budafoki út 10. V em.

Jeges Ernő

erőd
z

Jajczay János

Az Utolsó vacsora.
(Jeges Ernő freskó-
jához.)

Uj Ember

1946. szept. 22.

Ferdinand, I-sö magyar király erdélyi

forintos czegelye 1552

IX. 74.

Jeges Ernő
Kül 1898.
jó életrap

lásd

Turchányi E:
A Szentendrei
Művésztelep tíz
éve. Bp. 1939.
18, 19 l.

a művésztelep
katalogusai
közt.

4913

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Ákos, Szilágy vm.	Ev. ref. templom: északi torony belső keleti fala.

Jeges Ernő

Roma. Margarucci-
gyűjtemény.
Fenti vízfestmények.

Genthon István:
Magyar műkincsek
és emlékek Olasz-
országban.
Kézirat, 1942/3

Jeges Ernő

A (központi szeminárium) ebédlő falképeinek háttere, az előttünk sorjában felvonuló ~~ma~~ változatos magyar táj, Buda, Esztergom, Szeged, Pécs, Balaton a maga valóságában tárul fel előttünk. A bibliai alakok idegenül mozognak ebben az élettel telitett páras környezetben. Merevek, kemenyek az őket körülvevő tájakban.

Kopp. 300 papn

Zj. l.

Géza tulajdonában levő, ház udvarát
lapotának oka az egyes rácstáblák

esen különböző 85 cm. magas 135 cm.
, melyek diszitő rudjai, levelei és
ak.-
unkát és szakavatott mesteri tudást
ha a müemlékek országos bizottsága
dnék meg a rácstáblák állapotáról.-
g táblánként 250 koronára, vagyis
hető.- Ez összegért hajlandó volna
hasonló munkákkal Németországban négy
erint Schréter Pál /Körtér 35./ a

4 évi október hó 30.-

főispán.

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

Jeges Ernő

l.

Képzőművészet

1941. 207. l.

Jeges Ernő

A főváros Betlehem grafikai pályázatán a 600 P-ös II-ik díjat fenti nyelte Krisztus születése, Angyali üdvözlet és Jézus a bölcsek körött című művel.

Esti Magyarország

1943. máj. 25.

Jeges Ernő

lásd

Művészet. 1937. 10. sz.

104. l.

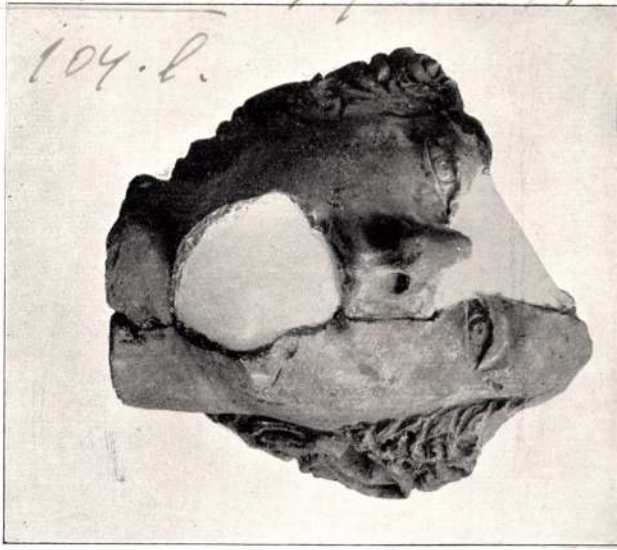

139.

azt a lelki okot, a mely ezt a nőt annyira kilendítette nyugodt állapotából. Voltaképen csak kétféle oka lehet ennek a heves mozgásnak: a félelem, a mely menekülésre készteti e nőt, vagy egy más személynek megmentésére sietö törekvés. Itt mind a két eset lehetséges és mind a kettőt látjuk megvalósítva a firenzei nagy Niobe-csoport egyes alakjain, a melyekre leginkább emlékeztet szobrunk. Öltözete és annak hajtékai hasonlítanak a Niobe-csoport női alakjainak ruházatához, de a kidolgozás már más kéztől való. Lehet, hogy a mi szobrunk görög eredetije a Kr. e. IV. századbeli Niobe-csoporthoz tartozott, de mivel épen a fej hiányzik, a melyre pedig leginkább szükségünk volna e kérdés eldöntésére, nincs kizárva az sem, hogy ez a női alak nem Niobida, hanem más szoborcsoportból való. Valószínűnek látszik, hogy háttér előtt állott, mert a fő oldala jobban van kidolgozva, mint a hátsó oldal. Ugyanez

Jeges Ernő

irod.

Uj Magyarság

1943. ápr. 22. (Magyar művészek olasztárgyú képei a Nemzeti Szalonban.)

sua influenza sulla decorazione di parecchie Corvine.

Che Francesco di Castello fosse milanese, risulta dal nome ed anche dalla sua arte. La caratteristica ornamentazione lombarda costituisce l'elemento più diffuso e più favorito della sua decorazione, resa variegata da piccoli dischi d'oro sparsi fra viticci neri delicatamente disegnati, e da grandi fiori colorati dai grossi petali. Ritroviamo una decorazione press'a poco simile in un codice eseguito a Pavia o a Milano, nel 1468, per Galeazzo Maria Sforza.[49] Elementi della miniatura milanese affiorano nelle magnifiche decorazioni marginali del Breviario Kálmáncsehi dipinte con prodiga pompa su grosso fondo oro; nelle decorazioni dense e cariche, nella leggiadria dei puttini divincolantisi tra la carnosa decorazione vegetale e i pomposi vasi; nella magnifica esecuzione dei medaglioni e delle scene raffigurate nel margine inferiore dei fogli.

Ma l'arte di Francesco di Castello da Milano riflette anche l'immediato influsso della miniatura ferrarese. Gli elementi ornamentali ferraresi sono tanto rilevanti, accanto a quelli milanesi, da far suppore un lungo soggiorno dell'artista a Ferrara. La decora-

Jeges Ernő

a Nemzeti Szalonban 1943. ápr. rendezett ENIT-díj kiállításán második díjat nyert.

Esti Magyarország

1943. ápr. 20.

(Az Enit-díj nyertesei.)

etlen mester.

adból.

emléke.

fekvő helyzetben ábrá-
n korona és fejvánkosán
ében jogart tart, bal kezé-
az egész arczot körülvevő
Palástja nyitott, hasított
só ruhája látszik. A lábai-
oboldali renaissance-stylű
ályában Izabella anyjának
ilanói kígyó, a második-
, a harmadikban a magyar
reszt és a negyedikben a
z, míg a baloldali torna-
szemlélhető. Az előlapon
énete, az oldallapok felső
angyal köti le figyelmün-
üres.

szaságban 217, magasságban
lt. sz. 336. — Értéke 200 K.
Múzeum régiségtárától 1885
n (97–885 rgst. sz.№ III : 2.
-én (303–88 rgst. sz. C : 31).
ok. 1894 : II. 52. *Ismeretlen* :

vári székesegyházban látható.

Jeges Ernő

a székesfővárosi grafikai pályázaton 1943-ban a 600 pengős második díjat nyerte.

Esti Magyarország

1943. jún. 15. (Kiosztották a fővárosi grafikai és zenei díjait.)

NYOMTATVÁNY

Budapest

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor

elnök

Jeges Ernő

bő életrajz

lásd okv.

Turchányi Erzsébet dr.:

A szentendrei művésztelep tíz-évi - Szentendre, 1939. 18, 19. l.

VIGILIA

MUNKABIZOTTSÁG:

HARSÁNYI LAJOS, SIK SÁNDOR, MÉCS LÁSZLÓ
ARADI ZSOLT, HORVÁTH BÉLA, JUST BÉLA, RÓNAY GYÖRGY

FELELŐS SZERKESZTŐ:

POSSONYI LÁSZLÓ

Jegyzőkönyv

Lásd

Szépmívészek

1942. 218. l.

Jeges Erns

lásd

z

Szépmüvészet

1941. 68. l.

kétszer ambitre-

<Jeges Ernő>

<>: Ex-libriek.
Vall Tamás előszavával. 2 tábla, 22 ábra
Temesvár, 1917

Jeges Ernő

vónai öszlöndíj

1934/3

Ferkèpzomfoiskévk 25.l

Jeges Ernő

Szül. 1898.

Révár. XX. 428. l.

Jeges Ernő

l. Lá Biró Hagyist

71. l.

Jeges Ernő

erőd

s

Bevpestkávé

663. l.

Quarterly

BUDAPEST, VI
VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 3
Telefon: 23-3-23

NAGYSÁGOS

DERCS

Jeges Ernő

festőművész – grafikus

III. Barlang u. 14.

Tel. 155-900.

Budavár, 1940. márc.

-

i-

-

et-

n

t

ar-

6-

o-

d,

z-

gy

a

a,

Jegyes Ernő

l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 95. l.

Jeges Ernő

l.

a'

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 217. l.

Diósy Antal dekoratív festménye. — Dekoratives Gemälde vo

Színbontás és maratás : Ifj. Weinwurm Antal és Tsa, VI., Ó-u. 6.

Jeges Ernő

Laid

= életr. önarch.

Pipicskár

156, 157. l

Jeges Ernő

To c. képe
repr. -
Rát Str. 172. l. -

PRINCZ RUDOLF
Ipszer, [illegible]
vendéglő [illegible]
BILKE

Europa

könyv kap. kiadok.

Budapest V.

Jegyzet

R. K.:

Idegenforgalmi plakátkiállítás a Nemzeti Szalonban.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1936. 50. l.

VASÁRNAP
13
Kat. Anaklét p.
Prot. Jenő
Ó-g. 30. 12 apostol

N. k. 4 ó. 15 p. N. ny. 19 ó. 56 p.

Izr. 18. Templ. elf. b.

HÉTFŐ
14
Kat. Bonaventura
Prot. Eőrs
Ó-g. 1. Jul. Kozma

3.

KEDD
15
Kat. Henrik cs.
Prot. Henrik
Ó-g. 2. B.-A. meze

SZERDA
16

€

Jeges Ernő

wód
2

Nagyjmagy 115, 116 l

Ngs.

dr. Szentirányi Gyula Úrnak

Budapest, XI.
Lágymányosi u 16.

Jeges Erős

Bakócz bevonulása
Rómába, olajf., esz-
tergomi képtár

Repr.

Magyarmagy 115. l.

Jeges Ernő

Szent Imre élete,
falfestmény, Fürfő,
Szent Imre kápolna.

Repr.

Nagyjmagy 75. tábla

n. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

7150/ szám.

Műemlékek Orsz. Bizotts. tek. Elnöke.

Hivatalból.
olgálati ügyben.

BUDAPEST. IX

Jeges Ernő

~~Műcs. kiáll, tól~~
Pipics 58. l.

TÉRITVÉNY.

A Magyar Tudományos Akadémia könyvtára.

Én alólirott elismerem, hogy a könyvtárból az itt czimzett könyvet kikölcsönözt

A könyv		A k jelzé sz
szerzője	czime és része	

Budapesten, 19 ..... -ik évi ..... hó .....

Aláirás: .....

Lakás: .....

Jeges Ernő"

Vincellér, olajf.

1942

Jeges Ernő

festő

Műcs. kiáll, 1927-től

Pipics 114. l.

JÁSZÓ

templomés apátság

Képe VV 1857, 257 l

Jeges Ernő

Hul. 1898. jan. 12

l.

Rivai XXI, 474. l.

Jeges Ernő

Szent István-festménye
a budapesti Szent Imre
kollégium kápolnájának
mennyezetképe.

Repr.

Nemzeti Újság képes mell.

1938. június 12

Jeges Ernő

A pannonhalmi gimnázium előtsarnokának 5 méter hosszú és fél méter széles (??) nyugati falát fenti al secco festménye ékesíti. A hatalmas kompozíció az ~~magyar bencés rendnek~~ Olaszországgal való kapcsolatainak legkiemelkedőbb eseményeit örökíti meg.

Mihályi Ernő

Műnészi élet Pannonhalmán

Pannonhalmi Szemle (282. l.
1943. 279, 280. l, 281. l)

és 1768-as évszámmal.
Késői habán, 1768.

KORSÓ,
fajánsz, AM 1797 felirattal.

BOGNÁR-CÉHKORSÓ,
szines fajánsz, 1798-ból.
Késői habán.

KORSÓ,
fajánszból, állatos.
Késői habán, XVIII. század.

KORSÓ,
nagyméretű, fajánszból.
Késői habán 1794-ből.

KORSÓ,
fajánsz, késői habán,
XVIII. század.

KORSÓ,
fajánsz, lovaskatonával.
XVIII. század.

KORSÓ
szarvassal. Fajánsz, késői habán.
XVIII. század.

KORSÓ
szarvassal, fajánsz.

Yeges Ernő

Lóránth László:

Paletta. [Bp. 1944].

95–97. l. Gyengén sikerült önarcképpel

Okv. felhasználandó

életrajzi adatokkal

Magyar-olasz történelmi kapcsolatok c. képe repr.

Jeges Ernő

1943 tavaszán a pannon-
halmi olasz gimnázium
előcsarnokában 5 x 1.50 m
nagyságban al secco
megfestette az Olasz-magyar
kulturkapcsolatok szent
Istvántól máig c. fal-
képét. A falrép 2 hónap
alatt készült el, a megbi-
zást pályázat utján
kapta.

Saját kortex
1943 szept. 1.

MAC
STÜHMER · BALATON · STÜHMER

Jeges Ernő

Szent István a
városalapító.
oláff.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942

94. l.

Jeges Ernő

(Pairs-
tovább) Göbel Jenő

Jeges Ernő

Miklós József

festők

3/Pg

U. 4238

irod

Mihalik Sándor:

A külföld nincs már a régi nagy hatással a magyar művészetre.

Nemzeti Ujság. 1926. nov. 11.

A 3 első Párisban tanult, Miklós József Párisban és Krakóban.

III
786(3635)
811(44).

1905.

~~etak~~ ég felé tekintenek és figyel-
t, a ki mögött ~~kör~~ ökör látszik, balról a
t, az Apokalypsist iró szent János
tart és baljával az ölében fekvő
oroszlánnal szent Márk helyezke-
nyugtatva; jobbról pedig Máté tér-
ot tesz, mintha a megjelent angyal

258
: ~~255~~. 0 cm.
7-iki 20578 sz. leirattal 100 K-án.

emplom freskójának egyikéhez. (II)

315

9.

Jeges Ernő

Lőrd

Rosner Károly

A csomagolás útja.

MAGYAR IPARMUVESZET

1934. 43. l. 46. l.

Jeges Ernő

Irád

Czakó Elemér =

Történelem a bélyegben.

Magyar Iparművészet

1937. 217. l.

Verantwortlich f. Redaktion und Verlag: Franz Szablya Frischau

given moment. To-day there exists already a suitable device which — not larger than an ice-box of medium size — can be placed anywhere and which in an ideal sense of the word heats, cools, cleans and dries or moistens the air of the living- room.

Jegyes Ernő

Vádai Pál

A „Könyv- és reklám-művészet" bemutatásáról

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 174 l.

ó,
zép-
sze-
,ha-
mber-
eg-
á
rt.
ni.
lkü-
riife-
rez-
és
éke
k-
ma-
er-
.
ük
z,
tal is.

MDK

Jeges Ernő, 1898-1956

Az alkohol meghalt!...

Fel a proletárság védelmére! Testvér segits

Mindenki az Uj Nemzedéket olvassa
Mai angol grafika

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

MDK

Jeges Ernő

Pármai részlet, temp.
Róma, a Palatinus, temp.
Róma, Dante háza, "
Róma, Gianicolo, vizf.

Enit-dij. N.Szal. 1943. ápr.

MDK

Jeges Ernő

Szentendrei festők 1. kiáll. 1930. márc.

N.Szal. ~~2 l.~~ 3 l.

MDK

Jeges Ernő

Malmö, temp.

Karlskrona, temp.

A kis Jázus születése, temp.

8 festő 8 szobrász 5. kiáll. N. Szal. 1944.

Jan. **9 l.**

MDK

Jeges Ernő

Az uj Tabán, temp.

Tóvárosi részét,"

Tatai táj, "

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj.

MDK

Jeges Ernő

Verona, temp.
" "
" vizf.
Modenai részlet, temp.

Enit-dij. N.Szal. 1943. ápr.

MDK

Jeges Ernő festőművész

B.V: Magyarország a római egyh.müv.i kiállitáson.
Tér és Forma, 1934. 3.sz. 83 l.

MDK

Jeges Ernő festő, Párisban tanult

Mihalik Sándor: A külföld nincs már a régi nagy hatással a magyar müvészetre. Nemz. Ujs. 1926. nov. 11.

MDK

Jeges Ernő festőművész

Knopp Jenő: Felébredt százados álmából ...
Uj Ember, 1949. jun. 5. 2 l.

MDK

Jeges Ernő II. dij.
Verona, temp.

[illegible]-dij, 1943.

Színházi Magazin 1943. 21.sz.

MDK

Jeges Ernő

Bethsabe, festm. repr.

KMTárs 1929. tav.kiáll.

MDK

Jeges Ernő

ENIT-dij II.

1836. a római m. müvészek tárlatán szerepelt nebyobb kollekcióval.

Esti Magyarország 1943. ápr. 2o.

MDK

Jeges Ernő festő

Gy.F.L: Ujból munkában a M. Betlehemesek Rendje.
Nemz. Ujs. 1943. ápr. 4. 1o 1.

MDK

Jeges Ernő festő
1946-47 festette a refektórius falképeit

Jajczay J: A 300 éves pesti szeminárium. Vigilia, 1948, 369 l.

MDK

Jeges Ernő, festő, 1898, Torontálvásárhely

IV.Római Coll. Hung. Olaszorsz. ösztöndijasok.
Orsz. Ösztöndijtanács jel. 1933/34.

MDK

Jeges Ernő

IV.Római Coll.Hung. Olaszországi ösztöndijasok.
Orsz. Ösztöndijtanács jel. 1933/34.

29 l.

MDK

Jeges Ernő, 2o.sz.

Önarckép

Térdeplő akt

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov.

23 l.

„Jeges Erno"

Roma. Galleria d'Arte Moderna.
Tatatóvárosi részlet,
olaj fej.

Genthon István:
Magyar művészek és emlékek Olaszországban. Kézirat.
1942-43.

M.D.K.

Fejes Ernő, festő

mint Vaszary egyik legjobb tanítványa, a KUT-ban indult.

Kortársak szemével, 1896-6945- Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina

32. old.

JEGESS ERNŐ

60. Szentendre ősszel, temp.
61 Budavár ostroma, temp.
62 Szentendrei napsütés, temp.
63 Gellértfürdő az uj hiddal, temp.

A Szentendrei Festők Társasága 10 éves jub.kiáll kat. 1939.

JEGESS ERNŐ

64 A Balton Balatonfürednél, temp.
65 Szentendre a Szamárhegyről. temp.
66 Ferenc József-hid környéke, temp.
67 Szentendre Dunapart, temp.

A Szentendrei Festők Társasága 10 éves jub.kiáll mt. 1939.

JEGESS ERNŐ

68 Szentendrei részlet, temp.
69 Nándorfehérvár ostroma, temp.
7o Szent István halála, temp.
71 Betsabe, olajf.

A Szentendrei Festők Társasága 1o éves jub.kiáll kat. 1939.

MDK

Jegess Ernő

Szentendre ősszel, temp.
Budavár ostroma, "
Szentendrei napsütés,"
Gellértfürdő az uj hiddal,"
A Balaton Balatonfürednél,"
Szentendre a Szamárhegyről,"
Szentendrei festők. Társ. lo é.jub.kiáll. N.Szal.
1939. okt. 5 l.

MDK

Hegess Ernő

Ferenc József-hid környéke, temp.

Szentendrei Dunapart, temp.

Szentendrei részlet, temp.

A Szentendrei Festők Társ. 10 éves jub. kiáll. Kat.N.Szal.1939.okt.

MDK

Jegess Ernő

Szentendre ősszel, temp.

Budavár ostroma, temp.

Szentendrei napsütés, temp.

A Szentendrei Festők Társ. 1o éves jub. kiáll. kat.N.Szal.1939.okt.

MDK

Jegess Ernő

Gellértfürdő az uj hiddal, temp.

A Balaton Balatonfüreднél, temp.

Szentendre a Szamárhegyről, temp.

A Szentendrei Festők Társ. 10 éves jub. kiáll. kat. N. Szal. 1939. okt.

MDK

Jegess Ernő

Nándorfehérvár ostroma, temp.

Szent István halála, temp.

Betsabe, of.

A Szentendrei Festők Társa. 10 éves jub. kiáll. Kat.N.Szal.1939.okt.

Jeges ~~Jenő~~ Ernő

Monte Mario, temp.
Barna Jani népballada, olaj
Attila Róma falai előtt, olaj
Pásztorok imádása, olaj
Krisztus megkeresztelése, temp.
Cimlapok, tollr.

Ujabb Római magyar művészek kiáll. N.Szal.1936.ápr.

cimlap, 15 l.

MDK

Jegess Ernő

Ferenc József-hid környéke, temp.
Szentendrei Dunapart, "
Szentendrei részlet, "
Nándorfehérvár ostroma, "
Szent István halála, "
Betsabe, olaj

Szentendrei festők. Társ. 1o é.jub.kiáll. N.Szal.
1939. okt. 5 1.

Jeges Ernő

Népballada illusztrációk, temp.

Piazza del Popolo Rómában, temp.

Bakócz Tamás bevonulása Rómába, ceruzavázl.

Ujabb Római magyar művészek kiáll. N.Szal.1936.ápr.

cimlap, 15 l.

M.D.K.

Jeges Jenő Ernő?

Rajz. /nyomtatott betükkel „Jeges Jenő rajza" szerepel a rajz mellett. A rajz alatt Jeges Ernő aláírása és ugyancsak Jeges Ernőről szóló sorok, amelyek azonban olvashatatlanok./

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. márc. 1-8
II. évf. 9. sz. 24. lap

Jegesy Ernő MDK

Szent István, a budai Szent Imre-kollégium mennyezetképe, tempera

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Legea Bird

Szent Istvàn, a budai Szent Imre-kollégium mennye-
zetképe, tempera

MDK

Jeges Ernő

Kitüntető elismerést kapott

A Tavaszi Szalon dijai. Magyar Müvészet 1926. 5. sz. 303.l.

Jeges Ernő.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1938-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Jeges Emö, festöm. MDK

Kitüntetö elismerést nyert.

4000 K.öd./1921/

Dicsérö elismervényt is nyert.

Nemz.Szal.333.kiáll. 1925. Márc.15-29. Kat.
A szimyei Merse PálTárs. által dijazott müvészek
kiállitása.

MDK

Jeges Ernő

a Céh művésztagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr.kiáll. N.Szal. 1939. 3.1. márc.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

Kitüntetö elismerésben részesült.
/Tavaszi kiáll. 1926.máj./

Jeszenszky Sándor: Jelentés a SZ.M.P.Társ. 1926.évi müködéséről. -A Sz.T.Értesitöje. 1927. febr. 14-17.l.
Kemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1926.máj.

MDK

Jeges Ernő

kitüntető elismerés

N.Szal. Tav.Szal.Kiáll. 1934.

MDK

Jeges Ernő festőművész

Önarckép, festm.

Ernst Muz. LV. kiáll. 1922. szept. 8 l.

MDK

Jeges Ernő festő

A szépség szolgálatában. Uj Ember, 1948. máj. 14.
6 l.

MDK

Jeges Ernő

elismerő oklevél

Magy.Könyv és reklámművészek... Magyar Iparművészet. 193o. 66 l.

MDK

Jeges Ernő

Szt.István siratja Szt.Imrét, temp.

Magyar Épitőművészet, 1941. 12.sz. 405 l.

MDK

Jeges Ernő,/Párizs/

Nemes Marcell-Alapitvány külf. tanulm.ösztöndija

N.Szal. 333. kiáll. Dijazott müvészek. 1925, márc. 1.

MDK

Jeges Ernő

Bakócz bevonulás Rómába, festm.

D. Lepold Antal esztergomi kanonok levele a Müeml. Orsz. Bizottságának, Esztergom, 1939. jan.2.

JEGES ERNŐ FESTŐ

Madarassy Walter, éremművész érmet készitett róla Rómában 1934-ben. Madarassy érmeinek jegyzékében 76.sz. JEGES ERNŐ, köralaku, cca. 67 mm. kétoldalas, öntött, bronz. Magy. Nemz. Galéria.
Rómában készült érmein modern vonások, erőteljesebb kompozició, összevont formák, elől kidomborodó arc, plasztikus felirat. Hátul müteremben heverő modell, szép testű női akt. /81.old/ 82.old

SOÓS GYULA: Madarassy Walter éremművészete 79.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXII-LXIII.évf. 1963-64.
Akad.Kiadó, 1964

Jeges

Jeges Ernő

a Szentendrei Festők

Társaságának alapító tagja volt

Pestmegyei Hírlap 1970 október 4
4. old.

JEGES ERNŐ, festő

Madarassy Walter éremmüvész Jeges Ernő érmének hátlapjára müteremben heverő szép testü női aktot mintázott. 81.old

SOÓS GYULA: Madarassy Walter éremmüvészete 79.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXII-LXIII.évf. 1963-64.
Akad.Kiadó. 1964

Jeges Ernő, festő

- terveket készített Szt Margitról

Jajczay János: Árpádházi Szt Margit ikonográfiája

Vigília, 1971. máj. 311. l.

Feges Ernő
Festőművész

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban. Bénével szerepel. –

Esti Kurir

1929 III. 3.

Jeges Ernő
festőművész

Tavaszi Tárlat – Műcsarnokban – képével
szerepel.

Szegyarország

1929 III. 3.

MDK

Jeges Ernő

Jajczay János: Árpádházi szent Margit hétszázéves arculata. Bp. 1943. 98 l, XXXV. tábla

Esztergom (Komárom)

Táti-ut. A Széchenyi-téri Szenthár
lop, korinthosi fejjel, inda- és l

(Galogh Oltár: Történelmi séta Esztergo

Jeges Ernő

Svéd vizimalom, temp.
Kikötő, ~~akvi~~ temp.

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október, 9 l.

141. kép. *Kulmbach*

Jeges Ernő
Svéd kisváros, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete.
Kiállítás. Nemzeti Szalon, 1942, december, 7 l.

316. kép. *9. Graduale (Erdődy—Bakócz-*

Jeges Erhő
Vincellér, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940, február, 10 1.

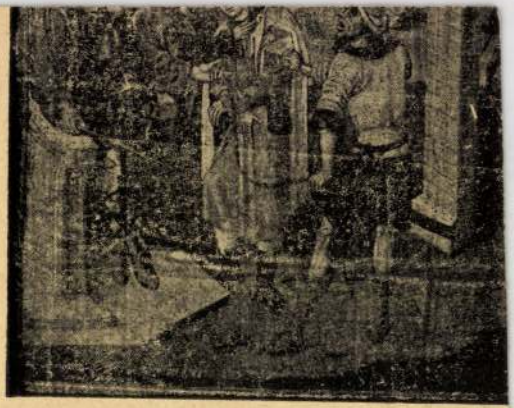

24. kép. *Jakabfalvi festő 1480 körül: Szent Jak*
indulása és elfogatása.

2. *Szent Jakabot elfogják* (24. kép)
(Belső bal alsó.)

3. *Szent Jakabot vesztőhelyre viszik, Josiást meg*
keresztelí
(Belső jobb felső.)

4. *Szent Jakab kivégzése*
(Belső jobb alsó.)

MDK

Jeges Ernő

v.Nagy Iván: Olasz-magyar kulturális kapcsolatok.
Tükör, 1937, jun. 398 l.

MDK

Jeges Ernő

Bálás-Pixy L.: Megjegyzések az őszi tárlathoz.
Az Ország, 1943. okt. 9.

MDK

Jeges Ernő grafikus

Siklóssy L: Őszi tárlat a Műcs.-ban. Pesti Hirlap, 1943. okt. 2. 6 l.

MDK

Jeges Ernő festőművész.

sz.s: 8 festő és 8 szobrász. Népszava, 1944. jan. 19. 6 l.

MDK

Jeges Ernő festőm.

4oo pengős 2. dij

Bpestet ábrázoló vizfestmények... Pesti Hirlap, 1941. jun. 9.

MDK

Jeges Ernő, festő

e.a: Két kiáll. Ujság, 1944. jan. 15.

MDK

Jeges Ernő, festő

Szomory Dezső: N.Szal.csop.kiáll. Az Est,
1938. máj. 14.

MDK

Jeges Ernő

A velencei kiáll. megnyitása. Szépmüvészet, 1942. 183 l.

MDK

Jeges Ernö, festö

A Halászbástya este. I.dijat nyert.

Budapestet ábrázoló müvészi fa- és linoleummetszetekre kiirt pályázat eredménye. 194o.nov.25.

MDK

Jeges Ernő

9 festő csop.kiáll. a N.Szal.ban. Esti Ujs. 1938, máj. 14.

MDK

Jeges Ernő

Váratlan bonyodalom a párizsi világkiáll. magy. pavillonjának épitése körül. Magyarország, 1937. jan. 21. 5 l.

MDK

Jeges Ernö, festö

a második pályázati dij nyertese.

Árpádházi Boldog Margit kép-pályázat eredménye.
Esti Ujság. 1942. XI.1. 4.l.

NDK

Jeges Ernö, festö

a második pályázati dij nyertese.

/T.D./ Magyar művészek olaszországi képei. Enit-dij.
Kiállítás a Nemzeti Szalonban 1943.
Esti Ujság. 1943. IV.20. 2.1.

MDK

Jeges Ernö, festö

kiemelkedik a nyolc festö közül. Freskóvázlatai zárt kompoziciójukkal és eleven szinskálájukkal, valamint erös térhatásukkal e müvészünket legkomolyabb falfestömestereink egyikévé avatják. Rajza viszont kissé bizonytalan.

Kampis János: Az uj "nyolcak" kiállitása.
Magyarság. 1944. január 12. 9.l. /? Alkotás Müvészház?/

HDK

Jeges Ernö, festö

Szendy K.:Bp.Székesf.közig.évk.1942
Bp.1943, 88.l.

M.D.K.

Jeges Ernő: Tüntetési plakát
(repro)

Élet és Irodalom, 1960. márc. 18.

M.S.K.

MDK

Jeges, Ernő

az Egyesület tagja

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.
Szalmássy Gal. 1948. febr.

MDK

Jeges Ernő

Szentendrei festők 1.kiáll. 1930. márc.

N.Szal. 3 l.

MDK

Jeges Ernö, festö

temperáin expresszionista erövel jeleniti meg Róma éles fehér napsütését, forró szinekben izzó reflexeit.
Ábrahám és Izsák hatásos, erösszinü kompozició.

r.s.i.: A [illegible] Nemzeti Szalon kiállitása. /8 festö és 8 szobrász./ - Uj Magyarság. 1935.ápr. 21. 24.1

MDK

Jeges Ernő

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság 1939. márc. 25. 23.1.

MDK

Jegesi Ernő, festőm.

Ferenc József koronázási jub. alapítvány jelenti minden esztendőben a Ballo-alapítvány mellett erkölcsileg és anyagilag legjelentősebb művészeti eseményét. 1963. évi pályázat./ Bp. szfv.

Mint ösztöndíjas évekig tartózkodott Olaszországban. - A mai művészet kezdeményezője, az úttörők minden hibájával és erényeivel.

Nemzeti Szalon.
Kopp Jenő: A Ferenc József-díj és a Nemz. Szal. fiataljai.
Katol. Szemle. 1937. Január. 51, 52. l.

MDK

Jeges Ernő

Szent István, festm. repr.

Nemzeti Ujság Képes Mell. 1938 jun. 12.

MDK

Jeges Ernő

Hajcs Géza: A legujabb magyar festőgeneráció.
Magyar Ujság 1927. ápr. 17. 33 l.

MDK

Jeges Ernő II. dij.

Az ENIT-dijak kiosztása a N.Szal.-ban. Pesti Hirlap.
1943. ápr. 21. 6 l.

Jeges Ernő

Magyar karácsony, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.

Nemz. Szal. 1937. jan. 11 1.

MDK

Jeges Ernő

Fer.József koronázási jub.díj. Képzőművészet.
1928. II. évf. 12.sz. 172 l.

Jeges Ernő

Szerepel az Emericana
Betlehemes tiállításán

Nemzeti Cyság 1937 II. 9

Meges Ernő

Festményekkel nekrajzel az Emericana-a művész Cék Gatlahamas kiállításán

Nemzeti Újság 1937 I. 26.

Jeges Ernő

Képekkel szerepel az Americana művész Cék betlehemes kiállításán

EST 1937 I. 24

Jeges Ernő

az 1938-ban bp.-i tárgyú veduták ábrázolására kiírt pályázat résztevője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

382 f

Jeges Ernő
festő

/1898-1956/

Művei Fűzfőn, Pannonhalmán (Nes-
kóla). A nemtendrei műveztelep a-
logatója.

A magyarországi műv. Tört. II. 507.
Corvina 1971.

JEGES ERNŐ,festő

Madarassy Walter 1934-ben érmet készitett róla.Madarassy érmeinek jegyzékében:-93.sz.JEGES ERNŐ,-köralaku, 67 mm,kétoldalas,öntött,bronz,Magy.Nemz.Galéria. 82.old Hátlapján müteremben heverő modell,szép testü női akt. 81.old

SOÓS GYULA: Madarassy Walter éremművészete 79.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXII-LXIII.évf. 1963-64. Akad.Kiadó. 1964.

JEGES ERNŐ, festő

MADARASSY WALTER, éremmüvész 1934-ben Rómában érmet készitett róla.-Madarassy éremjegyzékében a 83.sz. JEGES ERNŐ, hátlap, köralaku, 67 mm. egyoldalas, öntött, fém. -xxxx
E hátlapon müteremben heverő modell, szép testü női akt akt. 82.old. 81.old

SOÓS GYULA: Madarassy Walter éremmüvészete 79.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXII-LXIII.évf. 1963-64. Akad.Kiadó, 1964

MDK

Jeges Ernő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 26 l.

MDK

Jeges Ernő festőm.

Szent Margit, templomi falkép,
600 pengős 2. dij

Kihirdették az Árpádházi B.Margit müv.pályázat eredményét. esti Magyarország, 1942, szept.3o.6 l.

MDK

Jeges Ernő festő

f.j: 8 festő és 8 szobrász... Pesti Hirlap, 1944, jan. 11.

MDK

Jeges Ernő festőm.

Csop.kiáll. a N.Szal.-ban. Pesti Napló, 1938.máj.15.

MDK

Jeges Ernő festőm.

okkal. Fellner Jakab müve, 1767-1769.

dm: Magyar katona a szabadságért. Kis Ujs. 1951.
máj. 8. 4 l.

ref, 1955)

MDK

Jeges Ernő festőm.

d.m: A balatonaráesi és tatai műv.telep tagjai a N.Szal.-ban. Magyarország, 1934. máj. 14.

MDK

Jeges Ernő festőm.

400 pengős II. dij

Bpestet ábrázoló vizf.-ek... Magyarország, 1941. jul. 8. 7 l.

MDK

Jeges Ernő festőmüv.

Csoportkiáll. a N.Szal.-ban. Pesti Hirlap, 1938. máj. 15.

MDK

Jeges Ernő
magyaros Stühmer-doboz

Naményix cikke. Magyar Iparművészet, 193o, 41-42 l.

Jeges Ernő, festő

34.) A Magy. Tanácsköztársaság idején készült munve: „Vörös Újság" (plakát terv) Papír, tempera. 19.6 x 13.7 cm Ltr 59.879. XXXVI. kép. 139 old.

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyűjteménye. 131.o.

Legújabbkori Tört. Múz. Évkönyve. II. évf. 1960. Bpest, 1961. Franklin Nyomda, Bp.

Jeges Ernő, grafikus, 1898-1956

Plakátjai egyszerűségükkel és tartózkodó előadásmódjukkal tünnek ki az ellenforradalmi plakátok sokszor ízléstelen tömegéből. 36.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Évkönyve. II. 1960. Bpest. 1961. Franklin Nyomda. Bp.

Jeges Ernő
festő

MD 4

A szentendrei művésztelep
tagja.

Perchárykároly: A szép kapuk városa.
Művészet, 1967 december – 8 lap.

M.D.K.

Jeges Ernő festő

A római iskola festő képviselője

Németh Lajos: Korunk szobrászati alkotásai és ma élő szobrászok fővárosunkban, Bp. 1967. 57.l.

MDK

Jeges Ernő

Y.E: Ujabb római magy. művészek kiáll. P.H.
1936. ápr. 5. 17 l.

MDK

JegesErnő festő

t: Kiállitások. Az Est, 1936. ápr. 5. 9 l.

MDK

Jeges Ernő festő

Gogolák L: Egyházmüv. kiáll. Magy.Nemz.
1948. máj. 9. 6 l.

MDK

Jeges Ernő

freskók

i-s: Egyházművészetünk diadala. Uj Ember, 1948. márc. 14. 10 l.

MDK

Jeges Ernő

Bakócz Tamás bevonulása Rómába, festm.

római
H.I: Ujabb magy. művészek kiáll. Pesti Napló, 1936. ápr. 5. 18 l.

MDK

Jeges Ernő

rajzok

F.J: Római magy. művészek a N.Szalonban.
Pesti Hirlap, 1936. ápr. 7. 7 l.

MDK

Jeges Ernő

F.J: Római magy. művészek a N.Szalonban.
Pesti Hirlap, 1936. ápr. 7. 7 l.

MDK

Jeges Ernő

Művészek az erdélyi bevonuláson.
Szépművészet, 1940. 51 l.

MDK

Jeges Ernő

A szépség szolgálatában. Uj Ember, 1948. máj.16.
6 l.

MDK

Jeges Ernő

Gianicolo, festm.

K.J: Olaszorsz. képek kiáll. Magyarság, 1943. ápr. 21. 4 l.

MDK

Jeges Ernő

Dékány A: Az Ipm. Társ. Gy.K. emlkiáll.
Magyarság, 1934. máj. 19.

Jeges Ernő, kitüntető elism.

N.Szol. 374.kiáll. 1927. márc.

3 l.

MDK

Jeges Ernő

Gerevich Tibor: M.müemléki kiáll. a N.Szal.-
ban, 1942. nov. 25. Bp. 1942.
12 l.

MDK

Jeges Ernő

Mátyás király tudósai között c. festményéért

Esterházy Pál hg. 1ooo pengős dija

Szépmüvészet, 1941. 1o8 l.

MDK

Jeges Ernő

Kolozsvár, a bevonulás napján, vizf.

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 21 l.

MDK

Jeges Ernő festő

Kampis: Az uj Nyolcak kiáll. Magyarság, 1944. jan. 12.

Jeges.

Műve szerepel a Munkácsy-Céh első kiállításán.

Sárai Ujság, 1928. Nov. 11.

MDK

Jeges Ernő

Bakócz Tamás bevonulása Rómába

h.i: Római művészek kiáll. Magyarország, 1936. ápr. 5. 15 l.

MDK

Jeges Ernő

Tér és Forma, 1937. 217 l. A Szentföldi Muz. kiáll.

MDK

Jeges Ernő

Radnóti Miklós: A Livre d'Art világkiáll. Párisban.
Literatura, 1931, szept. 164-166 l.
Bibliofil könyvek kiáll. a Palais des Beaux Arts-ban

MDK

Jegyes Ernő, II. dij.

Magyar művészek olasztárgyu képei a N.Szalonban. Uj Magyarság 1943. ápr. 22.8 l.

MDK

Jegyes Ernő

Magyar művészek olasztárgyu képei a N. Szalonban.
Uj Magyarság 1943. ápr. 22. 8 l.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Pécsi Újság 1930. III. 15.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Ett 1930. III. 15.

Jeges Ernő

szerepelt a Műcsarnok Tavani tárlatán.

MJE 1930. III. 15.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Jeges Ernő

Szerepelt a Művésznők Tavaszi Találatán.

BH 1930. III. 15.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

NM 1930. III. 15.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok tavasi tárlatán.

PH 1930. III. 15.

Teges Ernő

szerepelt a Műcsarnok tavasi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Jeges Ernő,festő,grafikus

A Könyv és Reklámművészek Társasága alapító tagja.Kiállitásuk az Iparmüv.Múzban. 1938.ápr. 47.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz.Évkönyve.XI.1960.bpest. 1961.Franklin Nyomda

Jeges Ernő,festő,grafikus

A Könyv és Reklámművészek Társaságának kiállitását az Iparművészeti Múzeumban,1930,ápr.12-17.rendezte. 47.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz.Évkönyve,II.Bpest,1960. Bpest,1961.Franklin Nyomda.Bp.

Jeges Ernő festőmüvész
Kitüntető elismerés Tav. asban I. riáll
A Szinyei Merse Pál Társaság Értesitője. 1927.febr.

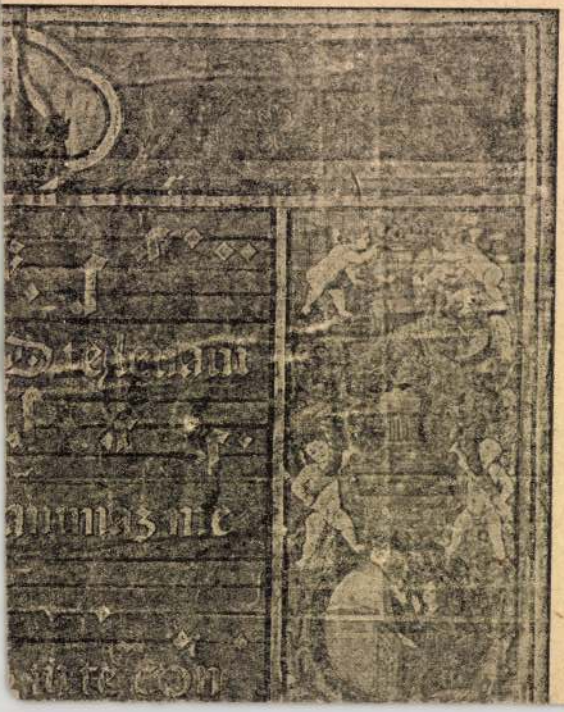

Jeges Ernő festőművész, Páris 1922
Nemes Marcell alapitvány külföldi tanulmányuti ösztöndij.
A Szinyei Merse Pál Társaság Értesitője. 1927.febr.

az 1b lap, de a levelet fordítva kötötték a kódexbe. Genesis könyve. Mózes I. könyve.) „Aliud prohemium". „Az úr Istennek zent malattÿa mÿat el kezdet ken'nek nÿlvaban való bel ÿktatasara meg kel thvdnwnk . . ."

2 iniciálé és lapdíszítés.

A iniciálé (38×36 mm) zöld, kék, piros, sárga hegyes levelekkel díszített betű, keret és alap nélkül festve a pergamenre. Külső szélén két elnyújtott, körbecsavarodó kék inda, középen vörös tallérral. A betűből a lap felső szélén piros, kék, zöld sűrűn csavart fonat vezet a B hasáb felső részén elhelyezett díszítéshez, amely két-két egymás alá helyezett kék indakörből áll. Az indakörök találkozásánál, továbbá mellettük is piros, sárga, zöld kockákból álló geometriai díszítés látható. Az indakörökből, hasonló kockafonatú szalag húzódik le, melyet egy-egy keskenyebb szalag kísér; ezek alul öt sárga-piros csomós bojtban végződnek.

A díszítés alatt („In principio creavit deus celum et terram . . .") *I* iniciálé (85×3 mm) keskeny, színes szalag módjára húzódik le a két szöveghasáb között az alsó lapszéldíszítésig. A lapszéldíszítés közepén címerszerű motívum látható, belül üres M alakú formával. Ettől jobbra s balra kús, húsos kék levelekkel övezetten egy-egy bőségszaru van festve, amelyekből színes levelek gazódnak el. (309. kép.)

1b lap: (Tulajdonképen az 1a lap.) Ez az egyetlen lap, ahol a szöveg nincs két hasábon írva. Tartalmazza a prológus utolsó részét „Zÿz emle nynek hw sÿrÿawal eelnek mÿnd az zentec kÿk zent zeretethben eelnec . . ." és Szent Jeromos levelét. „Bodogsagos zent Jeronimus doctornak pistolaÿa Moises prophetanac ewth kenwenek ÿanlasarol eǵ Jambor pispek barattyanak . . ." A következő számozatlan levél a fol. I. és a fol. II.

⊢⊣ találunk,

MDK

Jegeo Ernö, festöm.

194e.
A budavári helyörségi templom oltárképe:
Szent István siratja Szent Imrét.
Temperafestmény fára. Repr.

Magyar Épitömüvészet. 1941. 12.sz. 4e5.1.

JEGES Ernő

Pannonjalma, Gimnázium előcsarnok, freskó

1945-után bemeszelték, majd amikor az iskolát 1950-után a rend visszakapaj Jeges nekiáll letisztitani. "Látszik azonban, hogy a keserves restaurálás milyen leki vivódások közepette történt a művész hamarosan bekövetkező halála előtt. "

ld. Markó Lehel: Ötvenéves a pannonhalmi gimnázium. In: Corona Fratrum. Pannonhalma, 1991 297.p.

Mater: Ita est, Paulina mea. D
discitis, deinde nere et coque
[illegible]
phiam.
Paulina: Utinam di mihi darent
tae omnes labores facilius per
Mater: Iam tempus erit, ut rec
Paulina: Incipiam: Arma virumq

Tarpeia

Quondam Romani cum Sabinis bel
ut arcem caperent. Filia praef
muros iit aquam petitum. Puell
Si nos in arcem immiseris, Iup
dabit. Puella respondit: Si vo
quod in bracchiis sinistris ge
as cogitabat, quas Sabini gere
immitteret, sed immissi Tarpe
stris gerebant, obruerunt. Sic
cepit, cui aurum gratius erat,

MDK

Jèges Ernő

Jeges Ernő falfestményei a Balatonfűzfői
Szent Imre kápolnaban. Repr.

Szépművészet, 1940. 3. sz.

Jeges Ernő

MDK

Szent István a városalapitó

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

MDK

Jeges Ernő

résztvett a Szent István Emlékév Orsz.Biz. a Miskolc város részére adományozandó Szent István festmény pályázatán

A festmény kivitelezésével a miniszter fentit bizta meg

Szépmüvészet 1941. 208.1.

MDK

Jeges Ernő

Szent István, a városalapitó, of.

A pannonhalmi tört. freskó vázl., temp.

8 festő 8 szobrász 5. kiáll. N. Szal. 1944. jan. 9 l.

MDK

Jeges Ernő

megbizást kapott Szt.István-kép készitésére

Szt.István Emlékév O.Biz. Szépmüvészet, 1941.
48 l.

JEGES Ernő

BOJÁR Iván: Erotikus művészet. = Mikinea Figyelő, 1992.3. 1, 12.p. ill.

ı által — már a mun-
ított kialakítású tót-

ől nem maradt ránk
n még szerencsésnek
- tanulmányozhatjuk
vel későbbről, 1792-
almi földmérő által
tjuk a megyeri és
an a megyeri kastély
kastély részletes le-
t is mond számunkra
alkovich módosított
ez a leírás azon túl,
báról-szobára járva
ıak anyagát, színét,
yiségek tartozékaira,

s kitér, olykor szinte
így nemcsak magára
osítást, hanem úgy-
stélyban lakók egész
lelkezésükre munká-
nnyi és milyen edé-
tak a falakon vagy
esen pihenhették ki

az U-alakú kastély
zú és 6 öl széles[34]
ban feküdt. Két vé-
ugyancsak 6 öl széles
vel együtt) 25 öl[35]
9 ölnyire szélesedett
melyekhez (egy-egy
beiktatásával) kőfal
dre festett farostély-
ltal közrefogott dísz-
ában zárta le. A fő-
osszú és 50 öl széles,
kertre nézett.
oldalszárnyak föld-
közepén kialakított
tehát második eme-
z épület többi részé-
nyire előre is lépett

JEGES Emő
97, 175

Oltványi 1991

827.
Walter,G.-Gurtner,A.: Fieman
Untersuchung und Beurtheilun
1895, Vieweg

695.
Warren, Henry: The Story of
1903, Jordan et Sons

492.
Weber, Max: Russlands Übergä
kismus. Tübingen, 1906, Mohr

lol.
Weibgen, Hans Joachim: Das
besonderen Klauseln. Leipzi
buchhandlung

MDK

Jeges Ernő

Szent István a városalapitó, r epr.

Szépmüvészet 1942. 6. sz.

MDK

Jeges Ernő

Szent István, repr.

Szent István kiállitás a Mücsarnokban. Uj Magyarság képes melléklete. 1938. jun. 12.

Yeges Ernő

/: Entergram :/

Magy. Nemzet 83. VII. 16. k

Jegyes könyv

Magy. Nemzet 83. VI. 28. 12.

Jegyes Ernő festőművészről

Szent Simon-i
gótikus templ.
freskó

→ Bálint Endre
festő
Művészet 1985/4/13

Jegyes Ernő festőművész

- A Lentendrei Festők Társaságának alapítótagja.

Lárd: Bánovszky Miklósnál

Pest Nagyi Hislap, 1983. dec. 10.

Jeges Géza festő

Pályázott a Ferenc József-díjra.

Ujság, 936. XII. 13.

JEGES ERNŐ festő

Az izbégi r.k. templom szentélyében falképei

MORAY Judit: Izbégi neves épületek és emlékhelyek. In: Fejezetek Izbég múltjából. Szentendre, 1990

35.p.

Az utazás tele van kalanddal, veszéllyel, aminővel az örökös tartományok bizony sohasem szolgálhatnak. Ha előveszi vázlatkönyvét, hogy néhány vonással megrögzítse a szeme előtt kavargó színes izgalmat, ha felállítja festőállványát, marcona csendőrök vonják kérdőre és kémet szimatolnak benne. Titokzatos és gyanús jelenség az idegen úr a határőrvidéken, a szép Szlavóniában, ahol a két ezüst folyó között oly vad és kecses még a zöld erdők élete, mint a menyét ívelő teste az ország címerében. Mindez nagyszerű. Oly nagyszerű, hogy még a pozsegai Arany Bányához címzett fogadó keserveit is érdemes érte elviselni. És tökéletessé válik a szlavón paradicsom, amikor a vadregények közepette megismerkedik O'Donell Roderich gróffal, aki meghívja apósa, Tarnóczy Kázmér cerniki kastélyába. Szülei, testvérei naponta írnak neki, ő azonban — talán most történik meg vele életében először és utóljára — nem törődik a családjával. Ez az utazás, e párhavi sűrített kaland és romantika kiemelte mindabból, ami eddig élete volt: a legjobban egy mély lélekzetvételhez hasonlít, idegen, fűszeres és izgalmas levegőből.

Míg azonban tart az intermezzo odalent délen, az élet nem áll meg. El kell határoznia magát a szövetségre Schindlerrel. E

Jeges Ernő festőm. 600 pengős dij

Szent Margit, falkép

Kihirdették az Árpádházi B.Margit ... Magyarország,
1942. szept. 30.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.23.1.ó

Jeges Ernő.

A Római iskola.

Márffy Ödön beszél kortársairól és a korról.
jegyezte: Somogyi Árpád.1951.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.51.4.ó

Jeges Ernő.

Ispánki József életrajza.
feldolgozta:Kopp Jenő.1950.

Jeges Ernő
grafikus

M.D.K.

Miltolás

Baeur Jenő: A Tanácsköztársaság emlékkiállítása
Művészet, 1969. junius – 45 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Jeges Ernő

A Műcsarnokban Derkovits
idejében Jeges Ernő-hipei kap-
ták a jó helyeket.

Gyarmathy Tihamér: Vallomások Derkovits Gyulával.
Művészet, 1980. március – 40. lap.

Jegas Ernő, festő

M.D.K.

nevét a művésztelep nyolc alapító tagja közöll enditi:

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténei Értesitő, 1965.XIV,évf. 3.sz.

226. old.

Vegyes Emil festő- és grafikusművész

Ötven évvel ezelőtt, 1929.-ben alakult meg a Szentendrei művésztelep, a művész is az alapító tagok között volt

Losonci Miklós: Szentendrei festők világa.
Pest Megyei Hírlap, 1979. jún. 10.

Jegyes Ernő (Torontálvásárhely, 1898- Bp. 1956)

„Mosónők" Vízfestmény 46x68 cm

J. l. p. Jegyes Ernő

Kikiáltási ár: 2500 Ft.

Bp.~~BXV~~ 1983.Május Báv 60.Képaukció

JEGES ERNŐ, festő

Nemes Marcell az 1920-ban alakult Szinyei Merse Pál társaság fiatal művészei számára utazási ösztöndíjat alapitott. Lehetőséget teremtett arra, hogy a fiatalok a külföldi müremekeket megismerhessék. 8 év alatt 11 művész tett igy europai tanulmanyutat.- Többek között Jeges Ernő is. 278.old. 13, jegyz

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyüjtő. Adalékok a magyar műgyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

Jeges Ernő

A szentendrei képtárban bemutatták a szentendrei iskolát, igy az alapitókat is, köztük a művész alkotásait is.

Uj tükör 1979/26/4

P.Szabó Szentendrei képtáar

Jeges Ernő, festő- és grafikusművész

A barokk emlékekben, természeti szépségek~~ben~~ gazdag Szentendre a következő évtizedekben is közös kincs maradt, de az alapítók útja hamarosan többfelé ágazott. Jól jelzi ezt Pairs-Goebel Jenő egyszerre részletező és nagyvonalú szürrealisztikus „Tél"-je (említve) s a római iskolához kapcsolódó Pándy Lajos és Jeges Ernő képeinek rideg, naturális formavilága.

P. Szabó Ernő: Ötvenéves a „Régi Művésztelep". Szentendrei Képtár.

Tükör, Budapest, 1979. júl. 1.

Jeges Ernő (1898-1956)

„Szentendrei részlet" o.v. f. l. 6.:

Jeges Ernő Szentendre 1929.

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

Jeges Ernő festő

Az új szentendrei múzeumban kiállítás nyílt a Szentendrei Festők Társasága ötven éve történt megalapítása tiszteletére. – Az első kolónia, a Társaságat alapító nyolc Réti nörendék közé tartozik a művész is.

h. gy.: Kiállítás egy új múzeumban.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 26.

Jeges Ernő

"Az Ernst Muzeum csoportkiállitása" cimmel Szokolay Béla négy müvészről ir:
Aba Novák Vilmos és Jeges Ernő müvészetébe n a mai expresszionizmus hibái és erényei megvannak.

Szinyei-Merse Rózsi festőnő és Karácsonyi Géza szobrászmüvész "szolidabbak, de egyuttal konvencionálisabbak is. A festőnő müveiből lágy és szeliden női harmonia sugárzik, a szobrászra a kompoziciók kereksége és a létrehozás lelkiismeretessége jellemző."

Élet, Bp. 1922. okt. 15. XIII.évf. 21. sz. 510. lap.

Jeges Ernő

A Szalon téli tárlatáról a lap bemutatja:
Sidló Ferenc: "Dávid" c. szobrát és
Jeges Ernő: "Judás" c. munkáját.
Repr.-ók.

Jeges Ernő a bicskei művésztelepen dolgozik. Fenti müvén kivül egyéb munkáit birálja -más bicskei művésztársa munkájával együtt- P.G.dr.: a Nemzeti Szalon téli tárlatáról szóló kritikájában.
Élet, Bp. 1922. jan. 8. XIII.évf. 1.sz.
19. lap. " " 22. " " 2. "
41. lap.
46. "

JEGES ERNŐ

tanár, szül. Torontálvásárhelyen, 1898. Tanulmányait a bpesti Iparművészeti iskolában, a Képzőművészeti Főiskolán, majd a Nemes Marcell díjjal Münchenben és Párisban végezte, ahol a kiállításokon szép sikereket aratott. Szentendrei táj című képét a Szépművészeti múzeum, Klebelsberg Ferenc gróf Szentendréről a törökök ellen indul csapataival c. művét pedig Szentendre városa vette meg. Könyvillusztrálással és plakátfestéssel is foglalkozik. Ő készítette a NEM, NEM, SOHA! plakátot is. Tagja a Benczur, a Paál László, a Szentendrei Festők Társaságának és a Munkácsy Céhnek. A Kereskedelmi akadémián, a művészi betűrajzolást tanítja.

JEGES ERNESTO

nato a Torontálvásárhely, nel 1898. Ha svolto i suoi studi alla Scuola d'Arte Industriale ed all'Accademia di Belle Arti, passando poi, col premio Marcello Nemes, a Monaco ed a Parigi. In queste città ottenne notevoli successi a varie esposizioni. Il suo quadro „Paesaggio di Szentendre" venne acquistato dal Museo di Belle Arti, il quadro storico „Il Conte Francesco Klebelsberg parte da Szentendre contro i Turchi" dalla città di Szentendre. Dipinge anche manifesti ed illustra libri. Egli ha progettato il manifesto irredentistico „No, no, giammai!". Fa parte della Società Benczur, Laszló Paál, della Società dei Pittori di Szentendre e della Corporazioni Munkácsy. Insegna calligrafia all'Accademia Commerciale di Budapest.

REMBRANDT

Jeges Emő V/1.

A namuri csata

évfordulóján III. Lipót belga király átnyujtja a zászlót a namuri gyalogezred parancsnokának. Háttérben a király édesapjának, a tragikusan meghalt II. Lipót királynak szobra áll

Magyar kiállitás a Műcsarnokban

A Műcsarnok egyik terme a magyar kiállitáson

Karlovszky Bertalan: Parasztasszony

Barkácz Gyula: A hegyen

Jeges Ernő: Bahócz Tamás bevonulása Rómába

M 34. 021 6.

Jeges Ernő

— **A szentendrei festők kiállítása.** A szentendrei festők társasága vasárnap nyitotta meg IV. képkiállítását Szentendrén a közgyülési nagyteremben. Ez alkalommal hét festőművész állitott ki: *Jeges* Ernő, *Heintz* Henrik, *Onódi* Béla, *Goebel* Jenő, *Rozgonyi* László, *Czimra* Gyula és *Kézdi-Kovátz* Elemér, az utóbbi kettő mint vendég. Érdekes többek között *Jeges* Ernőnek „Gróf Klebelsberg Ferenc Szentendréről Budavár visszafoglalására indul" cimü festménye. *Heintz* képeit a világitási effektusok jellemzik. *Onódi* Béla „Szentendrei darupiac" és „Izbégi táj" cimü téli festményeivel kelt feltünést, *Goebel* Jenő csak aquarell- és szépiarajzaival szerepel, *Czimra* Gyula barbizoni tájképeivel tünik ki. *Kézdi-Kovátz* Elemér „Szentendrei templom"-a színharmóniájával vonja magára a figyelmet.

V. U. 929. XII. 17.

Jeges Ernő

M. 929. XII. 17.

N. Ú. 929. XII. 17.

P. H. 929. XII. 17.

N. Ú. 929. XII.

— **Tagfölvétel a Magyar Képzőművészek Egyesületében.** A pályázók december 18-án és 19-én délelőtt 9—12 óra között küldjék be műveiket (cca 2 darabot) a Műcsarnokba, hol azokat Szőcy Szilárd főtitkár veszi át.

— **A szentendrei festők kiállítása.** A szentendrei festők társasága vasárnap nyitotta meg IV. képkiállítását Szentendrén a közgyülési nagyteremben. Ez alkalommal hét festőművész állított ki: *Jeges* Ernő, *Heintz* Henrik, *Onódi* Béla, *Goebel* Jenő, *Rozgonyi* László, *Czimra* Gyula és *Kézdi-Kováts* Elemér, az utóbbi kettő mint vendég. Érdekes többek között *Jeges* Ernőnek „Gróf Klebelsberg Ferenc Szentendréről Budavár visszafoglalására indul" című festménye. *Heintz* képeit a világítási effektusok jellemzik. *Onódi* Béla „Szentendrei darupiac" és „Izbégi táj" című téli festményeivel kelt feltünést, *Goebel* Jenő csak aquarell- és szépiarajzaival szerepel, *Czimra* Gyula barbizoni tájképeivel tünik ki. *Kézdi-Kováts* Elemér „Szentendrei templom"-a szinharmóniájával vonja magára a figyelmet.

Jeges Ernő

*** A szentendrei művészek képkiállítása.** A szentendrei festők társasága vasárnap nyitotta meg képkiállítását Szentendre megyei város közgyülési nagytermében. Ez alkalommal hét festőművész állitott ki: *Jeges* Ernő, *Heintz* Henrik, *Onódi* Béla, *Goebel* Jenő, *Rozgonyi* László, *Czimra* Gyula és *Kézdi-Kováts* Elemér, az utóbbi kettő mint vendég. A kiállitás anyaga nagyobbára olajfestmény. Nagykoncepcióju kép többek között *Jeges* Ernőnek Budavár visszafoglalását ábrázoló festménye. A kép a Munkácsy Céh legutóbbi kiállitásán is szerepelt. *Heintz* képeit a világitási effektusok tanulmányozása jellemzi. Legnagyobb kollekcióval *Onódi* Béla szerepel, aki „Szentendrei darupiac" és „Izbégi táj" cimü téli festményeivel kelt feltünést. *Goebel* Jenő, aki a barcelonai világkiállitáson aranyérmet nyert, akvarel és szépiarajzaival szerepel. *Czimra* Gyula, aki tanulmányait Párisban végezte, sokáig volt Barbizonban, főként barbizoni tájképeivel tünik ki. *Kézdi-Kováts* Elemér „Szentendrei templom"-a szinharmóniájával vonja magára a figyelmet.

M. 929. XII. 17.

M. 929. XII. 17.

Jeges Ernő

illustrációi

Budapest

1947. 3-27.

változó belső tagok:

Dr. Gerendás Ernő (1908, Győr, róm. kat.) székesfővárosi könyvtári gyakornok (Szekfű professzor) a Történeti Intézetnek állandó belső tagja volt a tanév első felében. A jozefinizmus egyházpolitikájára nézve folytatott levéltári kutatásokat a Staatsarchivban. Elsősorban csak a fontosabb, az egyházi élet nagyobb területére kiható kérdéseket kísérte végig minden részletükben. Az anyag bősége miatt csupán az 1790—97 közti nyolc évet tudta ilyen módon feldolgozni, kutatásait azonban a következő tanévben folytatni kívánja. Levéltári munkája mellett a magyar mezőgazdasági irodalom könyvészetéhez a Nationalbibliothekban és az Egyetemi Könyvtárban kiegészítő gyüjtést végzett. Ezt a munkáját később egyhónapos változó belső intézeti tagsága alatt folytatta és mindkét könyvtárban be is fejezte.

Dr. Gyallai-Pap Domokos (1919, Dés, unit.) egyetemi tanársegéd Kolozsvárról (Bónis professzor) állandó belső tagja volt a Történeti Intézetnek az egész éven keresztül. Mindkét félévben beiratkozott az egyetemre, ahol jogtörténeti előadásokat hallgatott. Tudományos munkássága elsősorban az erdélyi állandó bíróságok (continuae tabulae) történetének feltárására irányult és ebből a célból a Staatsarchivban végzett levéltári kutatást, amit még a Hofkammerarchivban és később magyarországi, budapesti és több erdélyi levéltár anyagának átnézésével akar kiegészíteni. Ezen munkája mellett két, a XVIII. sz. 60-as

József főherceg avatta fel a bábolnai hősök kapuját. Balra Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát

Mikor sütés van a háznál
Soha nem lesz gondja,
Ha sütőpor vásárlásnál
A Váncza szót mondja!

NCZA
TŐPOR

ELMÉ
Gussich Jenő festmé

FELELŐS KIADÓ: BARANYAY LAJOS. A GLOBUS NYOMDAI MŰIN

Nemzeti Ujs

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

Jeges Ernő

1021

A szentendrei festészet negyven éve

Szeptember 16-án és 17-én Szentendrei festészet címmel tudományos tanácskozást rendeznek a szentendrei napok keretében, melynek egyik előadója dr. Németh Lajos művészettörténész.

A modern magyar művészet történetében fontos szerepet játszanak a művésztelepek. A nagybányai telep és *az ott kialakult iskola nélkül nincs modern magyar festészet.* Hozzátehetjük azonban: a *szentendrei művésztelep, illetve iskola nélkül sincs.*

A szentendrei művésztelep megalakulásakor, 1928-ban, a nagybányai iskola örökét akarta folytatni. Az alapító tagok a nagybányai iskola egyik érdemes mesterének, *Réti Istvánnak* voltak a tanítványai, céljuk a nagybányai tradíció őrzése volt. A telepen dolgozó művészek azonban csakhamar eltértek a programban lefektetett céloktól, és útjuk két irányba vezetett. Legtöbbjük, mint *Jeges Ernő, Rozgonyi László, Pándy Lajos, Heintz Henrik* a neoklasszicizmus, az ún. római iskola hívévé szegődött, míg az alapítás után nem sokkal a telepre kerülő *Barcsay Jenő, Deli Antal* személyében pedig új góc alakult, amelyet a konstruktív törekvések jellemeztek. Ez utóbbi szárny erősödött később *Göllner Miklós, Miháltz Pál, Kántor Andor* személyével, majd mikor mind több időt töltött Szentendrén a kubizmus legjobb magyar tanítványa, *Kmetty János* és a francia iskolát a magyar expresszionizmus és a plein-air festői hagyományával elegyítő *Perlott-Csaba Vilmos.*

A „szentendrei festészet" azonban nem redukálható csupán a művésztelepen dolgozó festők munkásságára. Ugyanis rajtuk kívül a városban dolgozott, illetve dolgozik állandóan vagy nyaranta — *Czóbel Béla, Ilosvai Varga István, Schubert Ernő, Vajda Lajos, Ámos Imre, Szántó Piroska, Korniss Dezső, Bálint Endre* — a mai fiatalok közül pedig *Balogh László, Deim Pál, Kósza Sipos László.*

A felsorolt nevek is jelzik, hogy Szentendrén nem jegecesedhetett ki olyan tiszta képletű, egységes művészeti iskola, mint Nagybányán, a különféle irányok képviselői egymás mellett, gyakran egymásra nem is hatva működtek. Persze Nagybányán is volt eltérés, hiszen *Hollósy Simon* és *Ferenczy Károly, Iványi Grünwald* vagy *Réti István* művészete közé nem lehet egyenlőségi jelet tenni. Mégsincs közöttük olyan különbség, mint a szentendreiek között például Czóbel Béla, Ilosvai Varga István, Kmetty János, Barcsay Jenő vagy Vajda Lajos, Korniss Dezső, Bálint Endre és Szántó Piroska között — pedig egyiktől sem tagadható meg a *„szentendrei festő"* rangja, művészetük elválaszthatatlan összetevője annak a bonyolult művészi struktúrának, amelyet „szentendrei festészetnek" nevezünk.

A posztimpresszionista oldott festőiségtől a szigorú konstruktivitáson át a népi ihletésű szürrealizmusig ível e festészet, ám *mindegyik irány* elválaszthatatlanul *kötődik ihletőjéhez,* e kis Duna menti, a történelem szellemét árasztó városkához, *Szentendréhez.* Gazdag tájjal, élő történelmi emlékekkel és folklórral, kultusszal megáldott hely, kiapadhatatlan bőségét mutatja, hogy egyszerre tud úgyszólván ellentétes irányok ihletője lenni. És így együtt, sokrétűségében is egységes és így jelentős, hiszen mindegyik innen kiáramló irány sajátos szín a modern magyar piktúrában és iskolateremtő erő lakozik bennük.

Ha mégis árnyalni akarunk, és e sokrétű irányok közül azokat keressük, amelyek semmiféle más irányhoz nem rokonulnak, akkor a Vajda-kör és a Barcsay körül kialakult konstruktivista szellemű festők munkásságára kell utalnunk. Az előbbi a szürrealizmus sajátos magyar változatát képviseli, amely abban tér el az európai és az amerikai szürrealistáktól, hogy sohasem redukálta a művészi tevékenységet a művész pszichikai világának a minden áttétel nélküli puszta kivetítésére, hanem a szürrealista víziókat, az asszociációs képeket a művészi kompozíció szigorú rendjébe foglalta. Míg a Barcsay nevével fémjelezhető másik irány a drámai realizmus és a szigorú szerkesztőelv, a konstruktivitás páratlan egységét teremtette meg. E két irány máig is a modern magyar piktúra *legelőbb hagyományának* minősül.

Negyven év nagy idő a művészet történetében, különösen az a szélvészgyorsan alakuló modern művészet esetében. A nagybányai telep virágkora csak fele ennyi ideig tartott. A szentendrei piktúra erejét mutatja, hogy vannak újat kereső művészei. Nem lezárt képlet tehát, hanem a magyar festészet *fő* irányaival együtt változó, új és új esztétikai problémaköröket magába szívó, élő valóság.

A negyvenéves jubileum ezért egyszerre a megtett út felmérése és erőgyűjtés is a jövőre, hiszen a *szentendrei festészet rangja kötelez,* erkölcsi parancsként írja elő az egyszerre tradícióhű és azt továbbfejleszteni hivatott, az egyetemes érvényre is apelláló, ugyanakkor a híg kozmopolitizmust elvető művészet követelményét.

Németh Lajos

Sásdi Sándor:

Asszony az

A légy harmadszor szállt vissza Bertler arcára. Odacsapott a szalvétával, káromkodott egy jó nagyot. Zalán hangosan nevetett:

— Éppen az a hely tetszik neki, ahol Balázsné csókja pirosodik.

— Jobb, ha eszembe se hozod! Az este éppen csak ki tudtam ugrani az ablakán. Valaki besúgott az urának. Ennek a dicső kollektívának olyan pletykásak az asszonyai, hogy valamennyinek a pofájába serétet szeretnék eregetni.

A szövetkezeti kocsma asztalán kék színű abrosz; gyűrött, pecsétes.

— Tisztát teríthetne már, Linka néni...

Ezt Bertler, az agronómus mondta, a másik intette:

— Rászokhatnál a barátságosabb diskurzusra.

— Frászt a pofájukra! Engem nem húz le maga közé ez a mocskos csürhe. Velem nem feledtetik el a fehér kesztyűs inast, a damaszton csillogó ezüstöt, kristályt. Az én anyám...

— Tudom, szül. hattyáni Hattyánffy Melanie.

A kocsmárosné hozta a csipetkés bablevest:

— Tiszta abroszt? Győzzem a mosást; öt forint egy darab szappan, Kurucz Kati tíz forint órabérért kegyeskedik a teknő mellé állni...

— Mi az ebéd, Linka néni?

— Kacsahús, kelkáposztával, kőtt kalács.

Forró volt a leves, égette Bertler száját, ettől lett még dühösebb:

— Unom már ezt az örökös baromfit. Egyszer tyúk, másszor kacsa, hogy a vész esne beléjük, legszebbik ifjúságukban.

— Többször kértelek, Jenő... Te itt új ember vagy... amúgy is sokat suttognak a hátad mögött.

— Balázsnét?

— Mást is...

— Azt, hogy felfüggesztették a párttagságomat? Marhák, hát még, ha a többit tudnák!

— Tudják. Leváltottak magasabb funkcióból.

— Na és? Súlyos munkahelyi összeütközés... Marhák, hát még, ha a többit tudnák!

Megették a kacsahúst, a főzelék maradékát kitörölték a tányérból, közben iszogatták háromdecis pohárból a savanykás, langyos vörös bort.

Zalán a második darab kalácsot újságpapírba csomagolta, a zsebébe csúsztatta:

— Jó lesz uzsonnára... Majd elfelejtem: vasárnap megjön Mohai unokahúga.

— Akit pünkösdre vártak?

— Az. Láttam a fényképét; szép lány. Tornyos frizurás, elegáns pesti lány...

— Hogyan kerül a prosztó Mohaiékhoz?

— Kár lebecsülni őket. Mohai őszülő fejjel nem restellt elmenni szerelőnek a gépállomásra, a tagság egyöntetűen jelölte üzemegység-vezetőnek. Az asszony...

— Nem róla mesélik, hogy valamikor első helyen szerepelt a kuláklistán?

lánykora óta sokat olvas: titokban érettségire készül.

Megitták a maradék bort, indultak. Zalán irigykedve nézte a szemüvege mögül. Szép, izmos, jó alakú az agronómus. Nem csoda, ha Balázsnét eszi érte a fene, a vénülő Rohonczy kisasszony is azóta festeti a haját, amióta bejár hozzá a postára, újságot olvasni, interurbán telefonálgatni.

— Te, Miskica, csakugyan olyan szép az a pesti lány?

— Erzsébet.

— Erzsébet? Nem Bözsi? Nem Böske? Bizonyosan tudja, hogy miért... Te, ezek a pesti lányok olyan, de olyan rafináltak. És, persze, jóvérűek; nem félnek egy kis tapogatástól, gezemicézéstől, satöbbitől.

— Erzsébet — így mondta Mohainé.

A szövetkezeti boltot Mohainé vezeti. Az orvos hormonzavart emleget, az asszony inkább a könnyen megszokott, kényelmes életmódot okozza a felszedett súlyfeleslegért. „Ha az életkoromat kérdezi, bevallom becsületesen, de a kilóim számát letagadom" — mondogatja nevetve, mert nevetni nagyon szeret.

Zalán befordul az intézőlakból alakított tsz-iroda ajtaján, Bertler az üzlet kirakatában csúfolódó zománcedényt, gumicsizmát nézegeti. A kövér asszony a Nők Lapjának szerkesztői üzenetét böngészi.

— Egy csomag Fecskét, egy doboz gyufát kérek.

— Le se ül, agronómus elvtárs?

— Sietek, félek, hogy az új kombájn szemet hagy a kalászban... Igaz, hogy jön a rokonleány?

— Az uram unokahúga. Pünkösdre vártuk, de akkor beutalták jutalomüdülésre a Mátrába.

Másnap megint baromfihús került a a kék abroszra, de pénteken, a Pécsről hozatott húsból, rostélyost készített Linka néni.

Szombaton a kombájnok elvégezték a búzacséplést. Este Kurucz Kati hazahozta Bertler kimosott nyersselyem öltönyét.

Vacsora után a kocsmában alsóztak, Balog bácsival, Mohaival. Miskica csaknem harminc forintot veszített, ettől felszökött a láza, sietett haza. Kifelé menet odasúgta Mohainak:

— Igéretem szerint, holnap kimegyek a vonathoz.

Bertler meghallotta, gúnyosan végigmérte a könyvelő gerdáncs alakját. Mel-

tűzdelik különböző érdemrendekkel. Az a szovjet rendszer, mely azelőtt elzárkózott minden hasonló polgári sallang elől, most az érdemrendekben tobzódja ki magát. A láz odáig vezetett, hogy ma már nincs elég érdemrend, amit adományozni lehetne. Pedig nemrégiben létesítették a Kutuzov-, a Lenin-, a Szovjet hőse-, a Leningrád- és más rendeket. A szovjet lapok most arról számolnak be, hogy a szovjet legfőbb vezetősége két újabb érdemrendet létesített, melyek közül az egyik „Moszkva védelmére", a másik a „Kaukázus védelmére" elnevezést kapta. Sztalin most újabb érdemrendeket adományozhat, s az elvtársak a díszes érmeket kitűzhetik frakkjaikra a 30—40 fogásos moszkvai vacsorákon.

8. Angol fénykép a «nagy szövetségesről»

Dawid J. Dallin legújabb művében (Oroszország és a háború utáni Európa) sok titkot fed fel Amerika előtt. Dallin azt írja, hogy „A szovjet kormány a legcsekélyebb mértékben sem hisz a háború utáni szövetségek tartósságában, a barátkozás hangoztatásában, vagy az egyetemes biztonsági szerződésben. Éppen ezért arra törekszik és még inkább azt fogja tenni a jövőben, hogy biztosítsa érdekeit az európai befolyási övezetek kijelölése révén, főleg azon a területen, amely Oroszországot Németországtól és Olaszországtól elválasztja. A szovjet politika legfőbb célja a mostani háború végső szakaszaiban az, hogy a szövetséges hatalmakkal elismertesse jogát ezeknek a területeknek az ellenőrzésére. Ebben a háborús célban a szovjet kormány két gondolat megvalósítását látja: az egyik: a defenzív-gondolat, mely az ú. n. stratégiai határokban nyer kifejezést, a másik pedig az európai szocialista érdekkör kiterjesztése." A Saturday Ewening Post szerint el kell ismerni, hogy az oroszoknak okuk van erre a gyanakodásra. Az együttes biztonság úgy tűnik fel előttük, mint a bolsevizmus ellen egyesített cordon sanitaire, s nem hisznek az angolok barátságos nyilatkozatainak sem. Ebben a háborúban a szovjet 5 millió embert veszített s ezért az az érzése, hogy senkinek semmivel nem tartozik. A hadianyagszállításokra vonatkozólag az a felfogás alakult ki Moszkvában, hogy az angolszászok nekik küldjék a hadianyagot, hanem inkább saját maguk használják fel a második fronton. Lengyelországot, a Balti-államokat és a Balkánt illetően azt vallják, hogy erre a területre joguk van s csak így tudják megakadályozni, hogy ütköző államok ne alakuljanak ellene. Számolni kell azzal is, hogy Sztalin igyekszik majd, hogy érdekkörét kiterjessze Németországra, Olaszországra és a Közel-Keletre is. Ellene lesz továbbá az északi és nyugati államok szövetségének. A szovjet külpolitikai akciók kikerülhetetlenül elvezetnek a harmadik világháború kitöréséhez. Az amerikai közvélemény ezért joggal kíváncsi arra, hogy mi történt Teheránban s joggal kérdi Roosevelttől azt, hogy meg tudta-e védeni Európát a bolsevizmus elől.

A Londonban megjelenő The Tablet folyóirat „teljes őszinteséggel" foglalkozik Magyarország „megszállásával". Megdícséri a március 19. előtti rendszert, hogy „Magyarország néhány éve már a zsidók menedékhelye volt"; sem a náciknak, sem a nemzetiszocialistáknak nem engedték meg, hogy „ezt a régi hagyományt felforgassák".

„Dr. Benes szerint most az oroszok lesznek azok, akik Románia pártját fogják (a magyarság ellen), azt ígérve nekik, hogy a béketárgyalásokon Erdélyből nagy magyar területeket kaphatnak. Csehszlovákia részére magának Benesnek is vannak további követelései. Nagybritannia iránti hagyományos csodálatuk és barátságuk ellenére a magyarok keveset várhattak volna a szövetséges táborba való átállásuktól."

Kellemetlen megállapítás azoknak, akik rajongtak az angolszász megoldásért.

Nemzeti Képzőművészeti kiállítás

Ma a nagy összevonások korát éljük: összerakjuk erőnket — összerakjuk tudásunkat —, amit csak elképzelünk, amit csak jónak, kivihetőnek tartunk, amit csak meg akarunk valósítani, arra külön-külön vállalkozni sem mernénk és nem is szabad. Talán nem is igen van mód rá, hogy kibúvót keressünk a fellépő követelmények és kötelezettségek alól. Ha sikerül egy percre megállanunk és megpihennünk, alig veszünk arról tudomást, hogy a magunk munkáját végeztük-e avagy jeltelenül eltűntünk a vállvetett erőfeszítésben.

Igaz, hogy könnyű addig, míg a külsőt keressük munkánkban, míg meg nem fordul bennünk az ösztön, az erő, a kíváncsiság és nem borul rá a saját meglátására. A művészről van szó. Arról a fajta emberről, akiről azt állíthatnánk, hogy a mostoha idők nem kedveznek neki, átdúlnak rajta és terméketlenül hagyják, mint a kényes virágot. A művészről van szó, akit a történelem védett zugaiban vélünk találni — ha nem járunk utána azoknak a sorsdöntő eseményeknek, melyek akaratot ébresztettek s akaratot edzettek, kívülről és erőszakosan, az alkotó emberben. Talán ezekkel a gondolatokkal kell foglalkoznunk, midőn megtekintjük a Műcsarnok idei tárlatát, melyről, így júniusban, szezón végén és nehéz eseménysorozat kellős közepén meg is feledkezhettünk volna. A kiállítást az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács mentette át a Magyar Művészetért című akcióból. Megszokott kiállítók, akik egy más rendezésben nem egészen így kerültek volna egymásmellé, vagy akiknek a sorából egyesek hiányoznak — de akiknek a műveiben mégis csodálatosan kötnek egymás mellett a színek és vonalak —, tartalmazzák a maguk módja szerint az élet hol ujjongóbb, hol szerényebb igenlését.

Vezessen bennünket előbb a szín, talán először ott, ahol a legtisztábban, illetve a legigénytelenebbül adja magát: a vízfestésben. Találunk még régimódi és óvatos színkezelőket is, akik gondos rajzban oldják bele színeiket, de nagyon mulatságos például Tahi-Tóth Cirkuszos akvarellje (Játékosok) a belepancsolt rikító vörösekkel és barnákkal, vagy Daday friss városrajza. Teljesen tisztán él a világítóskála két-három színben Ballagó Gyümölcsecsendéletén. Varga N. Lajos zöldjein átüt a kompozíció minden porcikája és a szélsöpörte tájjal együtt valamilyen hajlongó, bókoló vonalat mutat (Táj fákkal), míg Elekfy komplikált színei bele torkollanak mondanivalójának diszkrét líraiságába. (Flox és cinei, mely égő és pikáns és Patakpart, mely csöndes és intim.) Nála találjuk meg azt a jelenséget, hogy mennyi értékes művészi gondolat és meglátás szövődik össze újból és újból a nélkülözhetetlen rutinossággal. Olajnál ezt talán nem veszszük első látásra észre, de vízfestésnél szokatlanabbak a könnyű matéria alatt megoldott nehéz problémák. Vannak színei — pl. a fonnyadt szalmasárga vagy a tompa olajszürke —, amelyek színi tulajdonságaikon túl, igen összetett látásról tesznek tanuságot és így valósággal probléma-színné növik ki magukat, szemben más meglátások egyszerűbb, üdébb színeivel.

Térjünk át az olajfestményekhez. Meglepetések egy jólnevelt kiállításon nincsenek, még ha fiatalok is lopóznak közéjük. A Műcsarnok reprezentáns termei sokszor keltenek unalmas benyomást.

De itt van például rögtön értékmentőnek két régebbi Rudnay (az egyik: Erdőszéle), valamilyen egészen vészes, tömör, antik zölddel, amilyet már csak grecói vagy németalföldi palettán találhatnánk. Szeretnénk megjegyezni, hogy talán ez a magába legtöbbet felszívott magyar színünk szilaj, keserű szín, amelyet senki más nem dolgozott fel hasonló töménységben... Valami hasonlóságot mutat Burghardt Rezső Vörösruhás lánya, melynek színezése makacsul és mélységesen csupán vöröstől-vörösig terjed és amelyet mindössze a kompozíció laza és természetes vonala enged fel.

Más festőink nem veszik ennyire lelkükre a színt, vidámabb és közelférhetőbb felfogásban közlik. Jellegzetesen állítja össze Udvary a maga üvegzöld-rozsdabarna színskáláját, Belányi a tarka virágszíneket, Kontulya reprezentáns arcképhez (Albrecht kir. hercegné) nemesen illő elefántcsontfehéret. Ez a leülepedett színkezelés azonban inkább az idősebb generációra jellemző — a fiatalabb generáció még mélyen benn jár a sötét és kavargó színek útvesztőiben —, lásd Balogh András kompozícióját (Jézus és a kufárok) vagy Pataki Ferencnek a drámai szűkszavúságig lefojtott, letiltott színezését (Tavasz). Kivételesen áll közöttük Cziráky Lajos tiszta, világos színeivel, amelyeket a kompozíció egyszerűsége még inkább felszínre enged. — Breznay József mondanivalójában a színproblémák még nem váltak el a hangulati elem avagy a tiszta formai bemutatás javára. Ez utóbbi mellett az előbbinek az egyesítésével kissé primitív példaként áll Hrabéczy: Falusi udvara vagy Boldogfai Hajgató bármelyik festménye.

Nála ugyanaz a benyomásunk, hogy tiszta színeivel — a jólismert gyöngyszürkékkel, szürkészölddel, az éteri kékekkel, sőt vörösökkel — lepihent, megoldott problémákon jár, amelyeket csupán tisztábbá szűrve igyekszik magáévá tenni.

Vannak színek, amelyek drámaian tesznek tanuságot önmagukról, mint például Lorberer Anikó nagy formaegységekbe ágyazott zöldjei (Kápolna a hegytetőn). Képeinek metsző levegője van, melyet roppant egyszerűen, szinte férfias szilajsággal ad bele a színekbe. Ezzel szemben egy Boldizsár vagy Darvassy szikrázó tarkasága (Reggel a kertben és Vasárnap délután) a legkülönbözőbb benyomásokra esik szét. Mindenesetre a magyaros színkészség van meg bennük, mely szívesen éli ki magát a látottaknak nem annyira szintétikus, mint inkább aprólékos, analizáló, részletekben kedvétlelő tolmácsolásában.

A kép másik éltetője, a kompozíció, komoly reminiscenciákat élénkít fel Gaál Ferenc Keresztlevételén és erőteljes drámai zártságot ad más történelmi tárgyú képeknek. Ezúttal talán legerősebb közöttük Remsey Béla, kitűnően ábrázolt történelmi alakjaival (Fráter György). Ezeken a képeken, mint pl. Jeges Ernő olasz-magyar kapcsolatokat ábrázoló kompozícióján, vagy Heintz hűvös színekben tartott Hunyadi László búcsúján, vagy Istókovits elképzelésén tudatos a csoportosítás, a mozgás, szóval a kép egész élete, de ez utóbbiról lévén szó, nagyvonalú, önmagát kitáró mozgást igénytelenebb képeken is veszünk észre, mint pl. a fiatal Csupor Kéklő messzeségnek címzett tájképén vagy ifj. Czene Béla ritmusos Aratásán vagy Futárfalvi Márton Piroska mulatságosnak tetsző, fehér-sárgába karikatúrozó Örökvásárán — csupa olyan képen, mely feloldja magát az elképzelés hagyományos képleteiből és a látottak, sokszor öntudatlan átélt élmények friss ritmusába veti magát.

A szobrászat — egyes monumentálisnak nevezhető darabjainak szereplése ellenére is — inkább a megszokottból ad: finom és szokványos akttanulmányok. A főterem közepére odaállított Cser Károly-kompozíció formai megoldásának lágyságát és artikulátlanságát még az a szentimentalizmus is hangsúlyozza, mely szobrászatban semmiesetre sem vezet jóra. A márvány igen szép, hófehér, de benne annál hidegebben, gyámolatlanabbul tanuskodnak a nem elég mélyről vett és nem elég következetesen végigvezetett formák. Különös és szuggesztív tömeget ad Koós István hatalmas Szent Borbálája, de grafikusan rekednek meg benne a formák. Medgyessy Fonó lánya tömegében és arányaiban már csak azért is kellemes, mert egészen lágyan és sejtelmesen, de mindenképpen szobrászian hangolja hozzá a motiváló formákat. Annyi mozdulat van benne, amennyit a formák maguktól hordanak és tesznek életté a szoborban. Tiszta és derűs munka Borics Pál portréja, Boldogfai Farkas Munkácsy reliefje, Szép Béla körtefába karcolt szárnyasoltárkája, Ispánki József érmei közül pedig a három angolnás. Vannak viszont újból „festői" szobrok, ahol a formai megoldásokba idegen, tetszetős tényezők kontárkodnak bele, mint pl. Metky Ödön egyébként igen elegáns, finom mozgású Madonnájába.

Dr. BOZÓKY MÁRIA

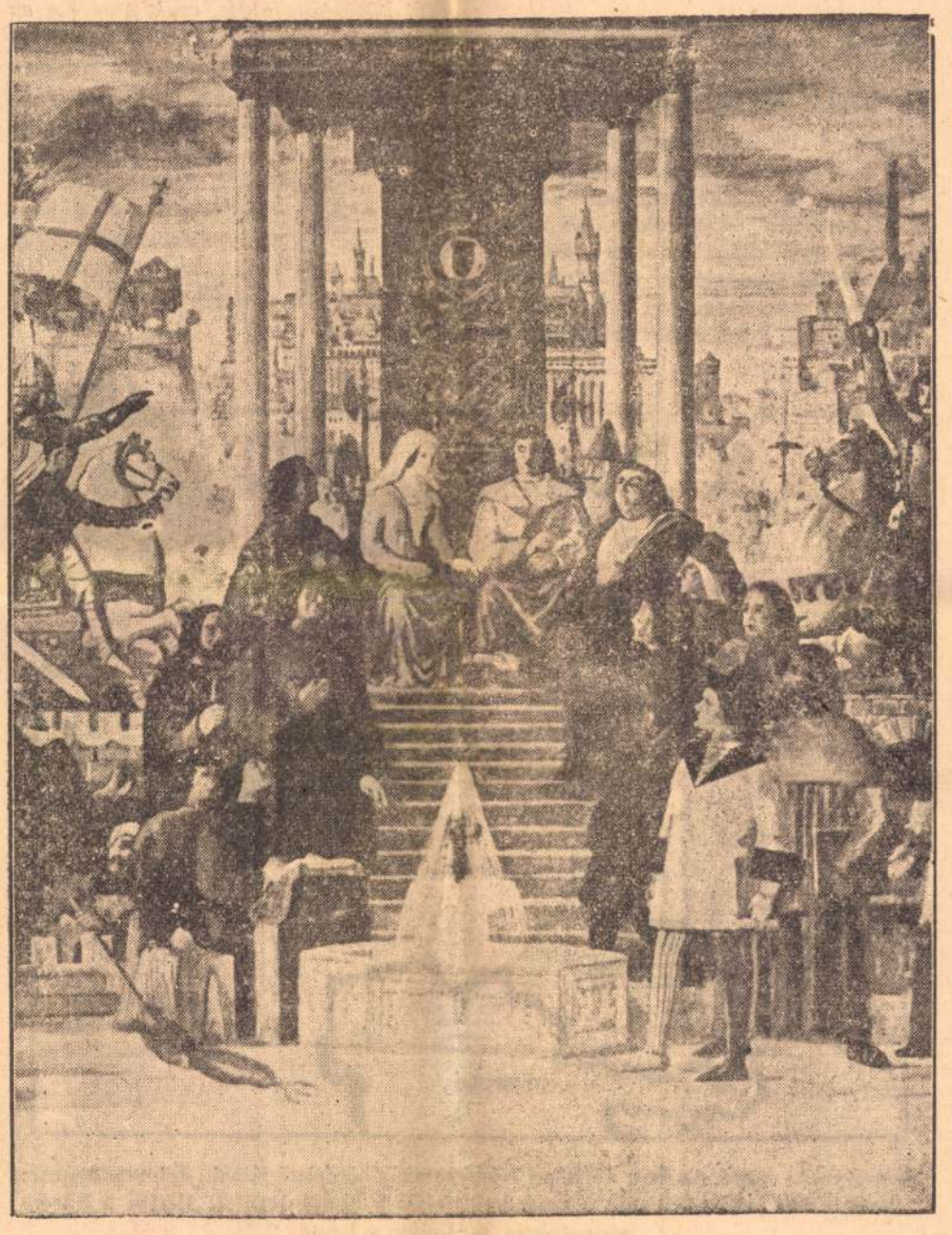

Jeges Ernő ?

NAPLÓJEGYZETEK — A NAGYVILÁGRÓL

1. Bácska árulója

A londoni Károlyi-féle Magyar Tanács az utóbbi időben többször nyilatkozik, illetőleg mosakodik s azt akarja bizonyítani, hogy igaztalanul vádoljuk meg itthon a hazafiatlansággal. Támadja a magyar lapokat s ezek között „Az Ország"-ot; kijelentette, hogy válaszul a nyilatkozat figyelmes elolvasását ajánlja csupán. Többet semmit. A Magyar Tanács azt akarja most elhitetni a magyar közvéleménnyel, hogy nem adta el Magyarországot s Benes kedvéért nem

Alexander tábornok, aki nem akarta megkímélni Rómát

nyugodott bele a trianoni határokba. A magyar sajtó ugyanis ezeket emelte ki a nyilatkozatból, ezzel is rámutatva arra az érdekkapcsolatra, mely Károlyit mozgatja.

Aki olvassa a nyilatkozatot, az kétségtelenül meggyőződhetik arról, hogy a „vád" nem volt alaptalan, hiszen a tanács leszögezte, hogy Magyarország „semmit sem tarthat meg a németek segítségével rabolt területekből", ez alatt pedig a visszakerült felvidéki, erdélyi és délvidéki részeket értette. De nemcsak ez a mondat nyilatkoztatja ki a Magyar Tanács hazafiatlanságát, mert maga Károlyi is több adatot szolgáltat a hazafiatlansághoz. A mult év októberében ünnepélyesen elismerte az integer Csehszlovákiát, később pedig a Duna Clubban egyik előadásában kijelentette, hogy a dunai békesség és a szlávok kiengesztelése érdekében a magyar nemzetnek le kell mondania Bácskáról s vissza kell adni Romániának Erdély északi részét. Ennél nyiltabban semmi vád nem beszél s ezért tényleg elég elolvasni a Magyar Tanács nyilatkozatát, amelyből — nem Károlyi, hanem — a magyar sajtó nyer igazolást.

2. «Európa-osztó» tervek az invázió árnyékában

A Londonban ülésező Európai Tanácsadó Bizottságot lisszaboni körökben amolyan ártalmatlan „sóhivatal"-szerű intézménynek tartották és semmi fontosságot nem tulajdonitottak működésének. Az állandó ülésezésekről csak ittott szivárgott ki kisebb eredmény, általánosságban azonban azt hittték, hogy az — üresen dolgozó malom. Az utóbbi időben azonban ennek éppen az ellenkezőjét tapasztaljuk. Május végén olyan hírek szivárogtak ki, melyek arra mutattak, hogy a Tanácsadó Bizottság írásban is kijelölte az európai érdekköröket. Akkor csupán az volt vitás, hogy Németországot kinek a hatáskörébe utalják. Mind a három nagyhatalom ugyanis vágyott arra a feladatra, hogy ő vezesse vissza a demokráciák paradicsomába a németséget.

Most egy Reuter-jelentés szerint ez a nagy probléma is megoldódott, mert a szövetséges hatalmak megegyeztek Németország megszállásában és megrendszabályozásában. A Sunday Times — melyből a Reuter jelentését merítette — azt írja, hogy egyesség jött létre a demokráciák és a Szovjet között abban, hogy Németországnak meg kell fizetnie a szétrombolt országok felépítési költségeit. Vissza kell származtatnia a megszállott területekről elvitt értékeket s ha azok tönkrementek volna, akkor kárpótlást kell fizetnie. Megyegyeztek abban is, hogy a szövetséges hatalmak milyen részeket szállhatnak meg a német birodalomból. *A hulladarabolási tervezet szerint az oroszok egészen az Elbáig elmehetnek; annak a területnek a határa, melyen a szovjet közigazgatást és konszolidálást léptetnék hatályba, Drezdától északnyugat felé az Elba medre szerint a tengerbe torkollásig nyúlik, beleszámítva e területbe Hamburgot is. Az amerikai hadsereg Németország déli részében: Württembergben, Bajorországban és Ausztriában szeretne berendezkedni. Az angoloknak jutna a nyugati rész, benne a legértékesebb iparvidékekkel.*

Az európai Tanácsadó Bizottságnak nem kellett döntenie Berlin kérdésében, mert a szövetségesek már Teheránban megállapodtak abban, hogy a német fővárost közösen tartanák megszállva. Ugyanez a döntés vonatkozott volna Ausztriára is, amelyet, úgy látszik, most az amerikai zsidóság biztosított magának. Az UNRRA zsidó osztagai ugyanis kijelentették, hogy ők vonulnak be Bécsbe és a „kiüldözött szakemberekkel" ők gondoskodnak Ausztria „felépítéséről". A zsidóság Ausztriamentő terveit, úgy látszik, Roosevelt is helyeselte, mert jóváhagyta a palesztinai UNRRA zsidócsoport megszervezését és hozájárult ahhoz, hogy az amerikai hadsereg nyomában a „szervező zsidók" Ausztriába bevonulhassanak. Azzal persze, kevésbbé törődött az elnök, hogy ezeket a zsidókat senki sem várja vissza sem Ausztriába, sem Bécsbe.

3. Adatok, melyek a csillagokig érnek

Említést tettünk nemrégiben arról, hogy a brit propaganda azzal akarja megnyerni a törököket, hogy hétről-hétre „beszédes" statisztikát tesz közzé, melyek a brit világbirodalom leküzdhetetlen erejét lennének hivatva igazolni. M. Oliwer Lyttelton, aki egyébként a szövetségesek közti együttműködést és stratégiát szinkronizálja, kijelentette, hogy a brit birodalomban ½ millió nő és 9 millió inváziós katona van fegyverben. Nem számította ide azt a 2 millió embert, akiknek feladata Anglia védelme. Lyttelton szerint az angoloknak 9 millió olyan katonájuk van, akikkel bármikor vállalkozást kezdhetnek Európában. Ebben a számban az egyes gyarmatok a következőképpen vesznek részt: Kanada 750.000, Új-Zéland 197.000, Dél-Afrika 271.000, Ausztrália 800.000, India 2¼ millió. Lyttelton megállapitotta, hogy az Egyesült Államok 14.250.000 és Szovjet-Oroszország 20 millió katonát tud mozgósitani.

4. Az amerikai filmek ügye

A svájci Weltwoche arról panaszkodik, hogy az amerikai filmek megritkultak a svájci filmpiacon. A Svájcban lévő amerikai filmek már kifutották magukat s nincs olyan színház, mely ne játszotta volna azokat. A lap szerint Svájc részére már 200 amerikai film fekszik Lisszabonban, mert 1941 óta nem tudják biztositani a filmek szállitását Franciaországon keresztül. A demokrata érdekkörbe tartozó lap nagy kultúrveszteségnek mondja a filmek lisszaboni pihentetését s felszólitja a kormányt, hogy tegyen megfelelő lépéseket a transzport engedélyezése ügyében. A lap szerkesztősége, úgy látszik, nem látta azokat a filmeket, melyek Lisszabonban fekszenek s melyek a legfrissebb amerikai filmtermelésből kerültek ki. Ha látta volna, bizonyára nem hivatkozna most művészi értékre, igazi filmszerűségre, mert személyesen is meggyőződhetne arról, hogy a legújabb amerikai filmeknek igen kevés közük van a filmművészethez és semmi közük sincs a kultúrához. Az amerikai filmgyártás beállt a háborús propagandába s a szalagra naiv németellenes meséket vett fel. Európa a barbárság, a sötét középkor földje, csak Amerika az igazi humánum birtokosa, a demokrácia paradicsoma, melyben élni érdemes és amely hivatott arra, hogy kioktassa Európát. A „boldog" semlegesek, Portugália és Törökország, únják ezeket a bárgyú irányfilmeket. Istanbulban egy angol-amerikai film sem fut 3—4 napnál tovább. Családnának ezekben az amerikai filmek magyar rajongói is, akik a békétől a nagy amerikai filmeket várják.

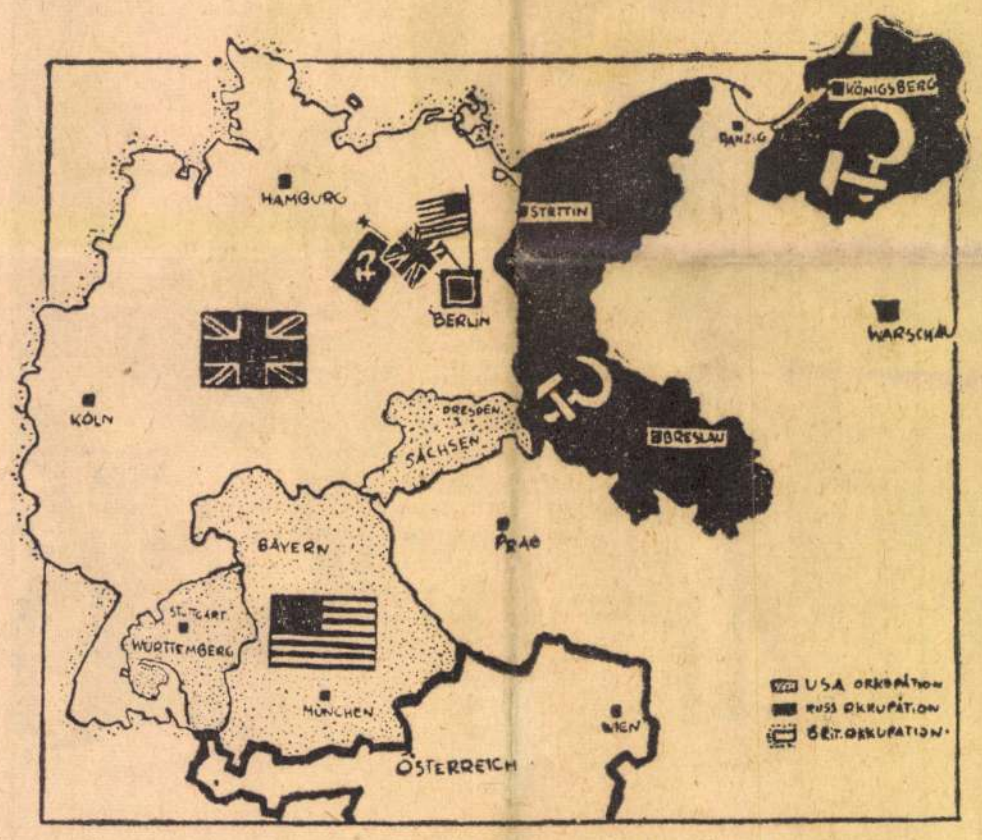

A newyorki zsidó Aufbau térképe Németország érdekzónáiról. Jelmagyarázat: fekete = szovjet, pontozott = amerikai, fehér = angol terület. Berlin a három szövetséges zsákmánya lenne.

5. És a moszkvai filmdzsungel?

A háborús hírverésbe kapcsolódott be a szovjet film is. A szovjet propaganda sokat tanult a németektől s most már riportereit kiküldi az „revonalra, ahol állandóan fényképezniök kell. Minden egyes ütközetből filmet forgatnak s azokat angol szöveggel látják el. Kiküldik Angliába s az Egyesült Államokba, hogy a demokraták csodálkozzanak a szovjet hadseregen.

Ugyanez a tendencia érvényesül a játékfilmeknél is. A szovjet filmesek az utóbbi időben csakis katonai filmeket gyártottak. A legutóbbi szovjet nagyfilm Kutuzovról szólott, a napoleoni idők híres tábornokáról. Érdekes, hogy a Szovjet egyidőben megtagadta Kutuzovot s a burzsoázia, meg

M. Oliwer Lyttelton, aki szinkrozálja a szövetségesek hadműveleteit.

a reakció hősének mondotta. Most pedig filmet készitettek róla s azt főleg a szovjet katonák előtt pergetik, hogy felébresszék bennük a patriotizmust. Egy másik film szintén a multat veszi elő, hogy a tömegekre hasson. A moszkvai Pravda szerint azért van szükség erre a hazafias öblögetésre, mert a szovjet hadsereg lélek és nemzeti szín nélküli tömeg. A szovjetet ezért az a veszély fenyegeti, hogy részeire, illetőleg népeire bomlik szét s akkor megrendül a szovjet katonai hatalom is. Ez a veszély erősen időszerű az ukránoknál, akik belekerültek a polgári szabadságba s most nehezen fogadják vissza a szovjet rendszert. Ukrajnában szabotálják a szocialista rendszert s az elégedetlenek visszaszorítására megbizható fiatalokat kellett hozni távoli komzomolokból. A szovjet propaganda ezért arra törekszik, hogy a hazafiasságot tegye összekötő kapocsként a népek közé.

6. Amerika «átértékeli» a történelmet

Az amerikai folyóiratok különféle statisztikákat közöltek arról, hogy az egyes világháborúk mennyibe kerültek. Jellemző az amerikaiakra, hogy elsősorban az érdekli őket, hogy mennyi dollárt emésztettek el a háborúk. Az egyes statisztikák szerint az 1756—1763-as, u. n. hétéves háború 52 millió dollárba került, az angol-amerikai háború költségei 75 millió dollárra rúgtak, a francia forradalomé 168 millióra, a napoleoni háborúké 206 millióra, a búr háborúé 162 millióra és az első világháborúé 11 milliárd dollárra.

7. Elvtársak — frakkban...

A szovjet vezetői között valóságos érdemrend láz tört ki. Hétről-hétre elegáns estélyeket rendeznek a vezető elvtársak Moszkvában s ott azzal díszelegnek, hogy mellüket tele-

PARÁDI VERES IZABELLA: AZ ANYA

KMTársz 1929. tav. kiáll.

AZ 1927. ÉVI

ŐSZI KIÁLLÍTÁS

KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

1927 OKTÓBER—NOVEMBER

JEGES ERNŐ: BETHSABE

2/75

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST, VÁROSLIGET, MŰCSARNOK

Jeges Ernő

Jeges Ernő: Szent István, a városalapító

Jeges Ernő képei kidolgozottak. Ugy a Budapest különböző részeit

ábrázoló temperái, mint olajkompozíciói megnyerőek.

Magyar Erő

1944. Jan. 21.

(8 festő, 8 szobrász)

Szentiványi Gyula
fotóklár

Budapest.
XI. Lágymányosi n. 16.

Fényképezte és kiadja, Sztanek Ede, Pásztó.

+!

Kedves Gyula Bátyám!

Jeges a tervekkel itt járt. Valóban szépek. Hálásan köszönöm közben járástokat ez ügyben. A megbenélés szerint, Jeges huszvét után szerdán nekifog a munkának. Örömmel hallottam tőle, hogy végzésre Te is lejössz majd ide!

Egebekben kellemes és békés huszvéti ünnepeket kívánok

meleg üdvözlettel

Csomor Szent

Szimon 1919. IV. 13.

Jegyes Ernő

Jeges Ernő

Székesfőv. képt. jub.-kiáll.
1944

JEGES ERNÖ :

120. Magyar karácsony. - Olajf., v. 89 x 79 cm. Jelz.l.b.: "Jeges E.Roma 1932".

121. Önarckép. - Olajf., v. 53 x 61.5 cm. Jelz. nélkül.

nal. XVIII. sz. — Skutari Samt, mit blau-rote

on gazdag szőnyegrajzu arany és szines selyem-
Perzsa, XVII. sz. — Stickereiteppich, auf rotem
tickerei. Persisch, XVII. Jh.

Illusztr. XLIII. tábl.

XIX. sz. — Verdure, zwei Reiher in Landschaft.

uis Philippe. — Gobelin, mit Gartenszene in chine-

portjával, virágos kerttel. Aubusson, XVII. sz. —
ordüre Blumen. Aubusson, XVII. Jh. 250×300 cm.

füzéres és drapériadiszü oszlop, majommal és hege-
Vandbehänge (Gobelin), im Vordergrund drapierte
nzösisch, Louis Philippe. 190×275 cm.

Illusztr. XLIV. tábl.

füzér és drapériadiszü két oszlop diszedényekkel
änge (Gobelin), im Vordergrund zwei Säulen mit
h, Louis Philippe. 190×275 cm.

Illusztr. XLIV. tábl.

etekben, szines virágos diszitéssel. Francia, Louis

Jeges Ernő

Jeges Ernesto.

n. 1898, Torontálvásárhely.

60 Nel parco di Tata (tempera).

(app. alla Galleria Municipale di Budapest).

Catalogo della XXI. biennale. Venezia, 1938 - XVI. 306. l.

PIANTA TOPOGRAFICA DEI PADIGLIONI

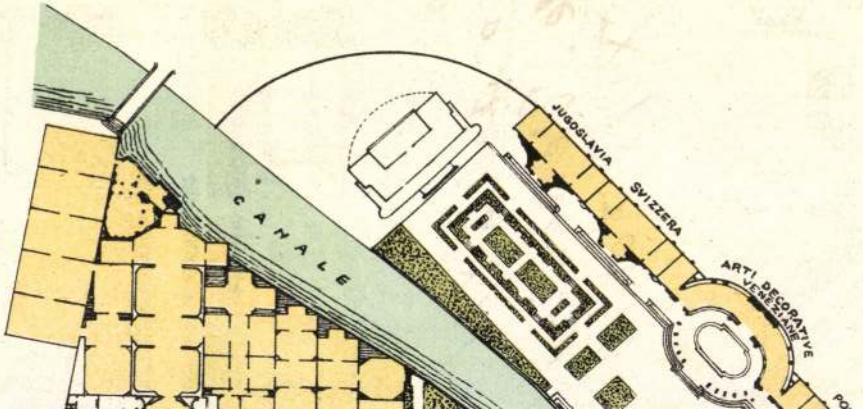

JEGES ERNŐ
49. Vincellér, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar nép.
1940 febr – márc

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK:

PRESZLY ELEMÉR

Nemzeti Szalon 1943. ápr.
Enit-díj. továbbiakra.

† ABA NOVÁK VILMOS

(Művei az „ENIT" pályázaton nem vesznek részt.)

1. Olasz tengerpart, vízfestmény
2. Olasz falu, vízfestmény
3. Olasz tengerpart, vízfestmény
4. San Vito, vízfestmény

ASZÓDI WEIL ERZSÉBET

5. Velence, rézkarc
6. Róma, Forum Romanum, rézkarc
7. Firenzei ház homlokzata, rézkarc
8. Velence, rézkarc
9. Posillipo, rézkarc

BAJOR ÁGOST

10. Arno partján, olajfestmény
11. Agrigento, olajfestmény

BARTONIEK ANNA

12. Dante és Vergilius, fametszet

BERNÁTH AURÉL

(Az „ENIT" pályázaton nem vesz részt.)

13. Riviera, olajfestmény, a Szépművészeti Muzeum tulajdona

BORBEREKI KOVÁTS ZOLTÁN

14. Rocca di Papa, Róma, tempera
15. Piazza Montanara, tempera
16. Tiberis partján, tempera, a Szépművészeti Muzeum tulajdona
17. Antik Róma, tus
18. Antik templom Rómában, tus
19. Rocca di Papa, tus

BOLDOGFAI HAJGATÓ FERENC

20. A Rialtó híd alatt, olajfestmény
21. Firenze, Uffizi, olajfestmény

BÖLCSKEY FERENC

23. Vitorlások, olajfestmény

BUKOVÁNÉ, PÁRIS ILA

24. Taormina, olajfestmény
25. Genova, tempera
26. San Remo, olajfestmény
27. Nápoly, tempera

BURGHARDT JÓZSEF

28. Halászok utcája, olajfestmény
29. A Velencei Szent Márk tér, olajfestmény
30. Porta di S. Maria della Salute, vízfestmény

CZENE BÉLA

31. Villa Doria, tempera
32. Narancsszüret, tempera
33. Via Appia, tempera
34. Római utca, tempera

apátfalvi CZENE JANOS

35. Római kettős arckép, olajfestmény
36. Római csendélet, olajfestmény

CSABAI ROTT MARGIT

37. Gardone, vízfestmény
38. Firenzei emlék, olajfestmény

EMÁNUEL BÉLA

39. Torre Gaveta, olajfestmény

EMŐD AURÉL

42. Rovignoi kikötő, olajfestmény
43. Portorose, olajfestmény
44. Maxentius bazilikája, olajfestmény
45. Villa Borghese, olajfestmény
46. Olasz táj, olajfestmény
47. Rózsaszinű villa Portorose-ben, olajfestmény
48. Strand, vízfestmény
50. Francavilla, vízfestmény

csabai ÉKES LAJOS

52. Piazza Quirinale, olajfestmény
53. A Pincio Rómában, olajfestmény

ÉLESS ISTVÁN

54. Capri-i tengerpart, vízfestmény
55. Velencei laguna, vízfestmény
56. Capri, vízfestmény
57. Capri-i kikötő, vízfestmény

GÁBORJÁNI SZABÓ KÁLMÁN

58. Olasz városrészlet, fametszet, a Szépművészeti Muzeum tulajdona

59. Olasz városrészlet, fametszet, a Szépművészeti Muzeum tulajdona

GUZSIK ÖDÖN

60. Trento, olajfestmény

GY. TAKÁCH BÉLA

61. Az Etna naplementében, vízfestmény
62. Taormina, vízfestmény

HAÁLA GYULA

63. Sirmione, olajfestmény
64. Garda-tó, olajfestmény

HADZSY OLGA

66. Velence, Desdemona palotája, vízfestmény
67. Velence, Óratorony, vízfestmény

HALASI HORVÁTH ISTVÁN

68. Kilátás a Lidóról, pasztell
69. Rio Velencében, pasztell

HARMOS KÁROLY

70. Barcarola, pasztell

HIRÁKY ERZSÉBET

72. Szent Ferenc halála, tempera

HINCZ GYULA

74. Olasz táj, olajfestmény

HOLLÓ ALAJOS

75. Róma, az örök város, vízfestmény

MÓRICZ MARGIT

122. Santa Maria Antica, szénrajz
123. Titus diadalive, tempera

† PATKÓ KÁROLY

(Művei az „ENIT" pályázaton nem vesznek részt.)

126. San Vito, tempera
127. Vietri sul Mare, tempera
128. Cetara, vízfestmény
129. Torre del Greco, vízfestmény
130. Perugia, rézkarc
131. Téglaégető, vízfestmény
132. Vihar, rézkarc
133. Olasz táj, rézkarc

PATAKY FERENC

134. Róma, Forum Romanum, olajfestmény
135. Római kolostor, olajfestmény

PEKÁRY ISTVÁN

136. Rózsaszínű tenger, olajfestmény
137. Út Amalfi felé, olajfestmény
138. Halászfalu a Salernoi öbölben, olajfestmény

PÉCHYNÉ, RÓNAY KYNGA

139. Lago Maggiore, vízfestmény
140. Milánó, Palazzo Silvestri, vízfestmény

PÉTER MÁRIA

141. Sziciliai vidék, vízfestmény

báró PONGRACZ SAROLTA

142. Santa Lucia, olajfestmény

PORTER PAULA

143. Capri, olajfestmény

RAÁB ERVIN

144. Amalfi-i part, vízfestmény
145. Amalfi-i part, vízfestmény
146. Sorrentoi utca, vízfestmény

RAINERNÉ, ISTVÁNFFY GABRIELLA

147. San Remo, pasztell

RAFFAEL VIKTOR

148. Tavasz a Comoi tavon, olajfestmény

RÉVÉSZ ISTVÁN

149. Hajnali mise Assisiben, olajfestmény
150. Volosca, olajfestmény
151. Északolasz táj, olajfestmény

RUZICSKAY GYÖRGY

152. Piazza del Popolo, Róma, pasztell
153. Piazza di Spagna, Róma, pasztell
154. Toszkán vidék, pasztell
155. Velencei utca, pasztell

SZEGEDI MOLNÁR GÉZA

156. Szent Péter-templom, vízfestmény
157. Híd a Tiberisen, vízfestmény
158. Régi római ház, vízfestmény

SZABÓ VLADIMIR

159. Régi város, olajfestmény
160. Velencei emlék, olajfestmény
161. Római templom, olajfestmény

TICHY KÁLMÁN

162. Velencei részlet, tempera

TORDAI SCHILLING OSZKÁR

164. Titus diadalive, szépia
166. Róma, Cecilia Metella siremléke, szépia

TURMAYER SÁNDOR

167. Milánói utcarészlet, olajfestmény

VADÁSZ ENDRE

168. Pirano, fametszet
169. Verona, tempera
170. Pirano, tempera

VADÁSZ ILONA

171. A veronai amfiteátrum, olajfestmény
172. Piazza della Erbe, olajfestmény

† VASZARY JÁNOS

(Művei az „ENIT" pályázaton nem vesznek részt.)

173. Rimini-i strand, olajfestmény
174. Rapallói öböl, olajfestmény
175. Taormina, olajfestmény

176. Alaccio, olajfestmény
177. Találkozás Firenzében, olajfestmény
178. Misztrál Riminiben, olajfestmény
179. Trecento hangulat, vízfestmény
180. Rimini-i strand, vízfestmény

VIDOVSZKY BÉLA

181. Carrarai táj eső után, olajfestmény
182. Tanya Carrara vidékén, olajfestmény

Uj E
Ft
Szabó Antal urnak
plébános
SOROKPOLÁNY
Vas m.

Ára 1 forint

Uj Ember

V. évfolyam 23. sz. * KATOLIKUS HETILAP * 1949 junius 5

Felébred egy templom * Gondolatok az otthonról * *Az „Isten kéme"*
Magyarország gazdasági átalakulása
Uj-darwinizmus a végletekig * *A házassági segélyről* * A protestánsok vallásszabadsága

„NEVÉBEN..."

Irta: IJJAS ANTAL

AJERUZSÁLEMI ÁSATÁSOK csákányai a két világháború közötti időben tárták fel a jeruzsálemi óváros egyik hegynekfutó meredek utcájában azt a házat, amelyet a Máriák házának lehetne legjobban nevezni. Azt a házat, ahol Jézus húsvét vasárnapján este megjelent a tanítványoknak és ahol hét héttel később a Szentlélek eljövetele történt. Azt a házat, amelynek lapos tetejére kilépve az első pápa az Egyház első szentbeszédét elmondotta az ünnepekre odagyült s most a rendkívüli esemény hangjaira összeverődött tömegnek. Az apostolok számára volt valami villámszerűen sujtó, szűk látóhatárokat szétvető hatás abban, hogy ez az első prédikáció, minden leendő prédikációknak ez az ihletett prológusa: kinek-kinek az anyanyelvén jutott a tömeg lelkébe. — Milyen csoda! —kiáltott fel a tömeg: — „Mi, pártusok, médek, elamiták, Mezopotámiának, Judeának, Kappodokiának, Pontusnak, Ázsiának, Frigiának, Pamfiliának, Egyiptomnak és a Kirene körüli Libia részeinek lakói, a Rómából való jövevények, zsidók is, prozeliták is, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi saját anyanyelvünkön hirdetik az Istennek nagy tetteit". (Ap. Csel. 10—11.) Amit az Egyház hirdetett, az létének első napjától és pillanatától beszélni kezdő Egyház első szavaitól kezdve szólott az egész földnek, idegen nemzetek nyelvén minden nemzetnek.

Azok az emberek, akikre ennek a feladatnak megkezdése hárult, bizonyára szédülten álltak küldetésüknek csak most igazában megismert meredek ormán, a Szentlélek vételétől és a látott és hallott jelektől megvilágosítva. Csak most tárulhatott fel előttük feladatuk nagysága. Csak most érthették meg, amit Mesterük tíz nappal azelőtt mondott, azelőtt, hogy az egekbe látták emelkedni s a felhő eltakarta őt szemük elől: *„Ti pedig tanuim lesztek... a föld minden határáig!"*

IGEN: „a föld minden határáig!" Az emberiség történetében sohasem esett meg, hogy embercsoport akkora feladatot kapott volna, s hozzá egyes-egyedül az élőszó, a szellem, a szellemi szervezés eszközeivel. S ha csalás lett volna mögötte, ömámítás és mások elámítása: hogyan kellett volna összeomolnia ennek a vakmerő és mérhetetlen küldetésnek már az első időkben.

„Hiszen csak az a földrajzi és történelmi táj is, ahol Jeruzsálem állott, hányféle hatalmi kezdeményezést látott átvonulni maga fölött! Már négyezer évvel azelőtt látta a mezopotámiai birodalom kiterjeszkedését a Földközi-tengerig! Csakhogy ezt a hatalmat dárdák, harcikocsik és harcra betanított oroszlánok hordozták, mögötte pedig hadseregszervezés állott, harcok és hadgyakorlatok egész sora. A katonai erő mögött pedig hatalmas és gazdag társadalom. De ez a birodalom épúgy elomlott az időben, mint a hasonló eszközökkel emelt utána következő többiek. A szumírok és akkádok után ugyanaz a földrajzi és történelmi táj látta Asszíria és Babilónia gigantikus országlásait, Szennakérib öldöklő dicsőségét, s a médekét és perzsákét. Ugyanez a város, Jeruzsálem, a maga falai közé látta vonulni Kyrost, majd hallott a Xerxesekről; tagja volt a Kisázsiától Indiáig érő perzsa birodalomnak, a fegyveres, gazdasági és politikai szervezés eme csodálatraméltóan szilárd és modern építményének. De még ez sem tudott kiterjeszkedni az egész világra és végül is összeomlott.

Mindezekről hallottak és tudtak a názáreti Emberfia tanítványai és nemcsak sejtették, hanem a Szentlélek eljövetelének élő fényétől s az első pünkösd eseményeitől megvilágítva valamennyien látták is a feladatukat: nekik olyanméretű birodalom megteremtése a küldetésük, amilyent még nem láthatott az emberiség. Az Egyetlen Birodalom megteremtése. Isten Országáé.

PRÓBÁLJUNK CSAK továbbra is belehelyezkedni az apostolok lelkébe; az ő élményeikbe és megrendüléseikbe. Hiszen csak most jöttek rá igazán, mit értett Ő: Isten Országán, amikor Egyházát illette ezzel a megnevezéssel. Mondotta mustármagnak, mely óriási fává nő és mondotta hegyen épült városnak, melyet az egész emberiség látni és szemlélni fog. Mondotta lángnak, amely minden földi ember számára világít. Mondotta földművesgazdának, aki vetőmagot szór egész földjébe, s az ellenséges erők hiába szórnak barázdáiba orvul mindenféle gaz és gyommagvakat, hogy elfojtsák termését. Mondotta Királynak, aki lakodalmat tart Fiának s arra vendégeket hív — a föld összes nemzeteit —; azok, akik nem jönnek, baljós véget érnek és helyettük, a kereszténységet el nem fogadó akkori kultúrnemzetek helyett jönnek a széleken lakó, szegény rongyos-ruhás nemzetek, az akkor még barbár népek: az Egyház őket öltözteti fel majd gazdagon a Kegyelem és Kultúra ruháiba. De, mondotta a Mester az ő Egyházát szőlősgazdának is, aki sáfárával napszámosokat fogadtat a piactéren és a kapuknál: ismét csak nemzeteket; s a maga végtelen nagylelkűségében azoknak, akik csak alkonyattájt kaptak hívást és alkalmat a munkára, ugyanazt a bért, ugyanazokat a kegyelmeket adja, mint azoknak, akik reggel óta, kezdet óta dolgoztak. Mindezt most *megértették* az apostolok, *most* értették meg, s előttük állott küldetésük és annak egyelőre egyetlen eszköze és módja: ***„Elmenvén az egész világra, tanítsatok minden nemzeteket, megkeresztelvén őket az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében!"***

PÉTER FŐSÉGÉN s a többi tanítvány apostoli hatalmán kívül akkor még nem volt kialakult egyházszervezet. Az előszóval hallott és továbbadott krisztusi szavakon kívül nem volt kielemezett és egységbe épített tanítási rendszer. Az egész földre kiterjedő Egyház valóban az volt, aminek Alapítója nevezte: a földben gyengén csírázni kezdő mustármag. De minden lehetőségét és az apostolok küldetését akkorra és egyszersmindenkorra hatalmasan, véglegesen és tömören foglalta össze az apostolok megbizatása: *„Elmenvén az egész világra..."*

„Elmenvén az egész világra..." az Evangéliumnak minden mondata és különösen Krisztus szavai megérdemlik, hogy minél mélyebben pillantsunk beléjük és elemezzük értelmüket, amennyire csak az emberi szavakkal lehetséges. Nem egyszer maga a nyelvi elemzés is szinte villámfénnyel megvilágított tájként tár fel előttünk nem is sejtett összefüggéseket. Igy vagyunk éppen az Apostolok és az Egyház küldetését alapvetően meghatározó mondattal is. Az Egyház Alapítója ezt minden bizonnyal a maga arámi anyanyelvén mondotta, de nem ezen a nyelven maradt ránk. Szövegét maguk ennek a mondatnak fültanúi és ezek élő kortársai fordították le görögre, a Szentlélektől eredő inspirációk irányításával, de természetes emberi ihlettel és lángeszű erőfeszítéssel is. S éppen e mondat szövegezésénél érdekes és feltünő, hogy a görög szöveg egész pontosan nem azt mondja, hogy nevében, hanem — „eis to onoma": — nevére". Csak laza, felületes s lényegében semmi mélyet és semmi újat nem mondó lenne így fordítanunk: „...megkeresztelvén őket az Atya, Fiú és Szentlélek nevében". A kifejezés jelentősége sokkal mélyebben van. Az akkor beszélt görög nyelv, a „koiné", (-„közgörög"), a keleti népek anyanyelvévé lett. A kornak legrugalmasabb, legmodernebb nyelve volt ez, magába olvasztva és hordva az akkori élethez szükséges minden fogalmat és szólásformát. A „nevére" — eis to onoma — kifejezés a gazdasági életből, sőt mondhatni a bankéletből vett formula volt. Az akkori Kelet igen magasfokú gazdasági élete már ismerte az összegeknek írásban való átutalását is, a mai bankjegy-, csekk- és kliring-forgalom akkori kezdeti formáját: „irassék ekkora és akkora összeg X-nek, Y-nak *nevére*." Milyen meglepő, de mégis lehetséges, hogy az Apostolok és az Egyház küldetését tartalmazó formulának ez a magyarázata adja meg igazi tartalmát: „...minden nemzeteket, vízbemerítvén őket az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevére, *tulajdonává!*" A „nevében" kifejezéssel fordítás helyett a „nevére", tulajdonává való fordításból így meglepő erővel emelkedik ki a Szentháromság mind a három Személye, mint tulajdonos és mi, mint tulajdon; minden keresztény ember és minden keresztény nemzet, mint a Szentháromság tulajdona.

ABBAN AZ IDŐBEN, amikor a kereszténység megalapítója a földön járt s amikor a kortárskultúrnemzeteket az Egyház első, apostoli nemzedéke meghivta a kegyelemmel, a szentségi élettel való lakodalmára: a magyarság bizony nem tartozott az antik világ mediterrán kultúrnemzetei sorába. Ha azon az első pünkösdvasárnapon a krimi szkita-városok valamelyikéből is lehetett valaki Jeruzsálemben s ő is a saját anyanyelvén hallotta Péter beszédét, mégis bizonyos, hogy csak hat-hét-nyolc század múlva hallott a magyarság először Krisztusról és Egyházáról. De nem az a fontos, hogy mikor, hanem az, hogy megtörtént. Hogy meghivatást nyert — „megkereszteltetvén az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek tulajdonává". Menynyi más nemzet, amely meghivatást nyert és nem lépett be, elmult és elomlott azóta! De mi ma is együttmunkálhatunk az Egyház életén azokkal a nemzetekkel együtt, akik előbb lettek keresztények, s nyilván azokkal is, akik nálunknál később lesznek azok. Mert az a fontos, hogy a Szentháromság tulajdonává lettünk és ettől a birtoklónktól nem szakadtunk és nem szakadunk el soha. A pünkösdnek ez a mondanivalója a magyarság számára — ***„az Atya, Fiú és Szentlélek nevében"***.

Meghirdették a Szentévet

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖKÖN megtörtént az 1950-i rendes Szentév ünnepélyes meghirdetése. Az ünnepség résztvevői a vatikáni pápai trónteremben gyülekeztek s amikor XII. Pius pápa elfoglalta helyét, a Kancellária vezetője átadta neki a Szentévet meghirdető latinnyelvű bullát. XII. Pius pápa a bullát megtekintve átnyujtotta Alfonso Carinci c. érseknek kihirdetés végett. Azután rövid beszédet intézett a megjelentekhez, örömét fejezte ki, hogy a háború pusztításai után az emberiség ismét a nyugalom állapotába jutott. Ezért az Apostoli Szentszék a régi hagyományoknak megfelelően ismét meghirdeti a Szentévet s annak jubileumi kegyelmeit.

Miután a pápa nagy kíséretével visszatért magánlakosztályába, az apostoli kancellária prelátusai ünnepélyes menetben a Szent Péter bazilika előcsarnokába vonultak. Itt Carinci érsek a szószékre lépett és az összegyülekezett hatalmas hívősereg előtt felolvasta a Szentévet meghirdető bullát. A bulla a Szentév jelentőségével foglalkozik s nemcsak bűnbocsánatra ad alkalmat, hanem intelmet is az életszentségre való törekvésre s az evangéliumi tanácsok követésére. Ezért a Szentév minden kegyelmében vegyen részt minden pap és hívő egyaránt s akik nem tudnak Rómába elzarándokolni, a felebaráti szeretet művét gyakorolják. A bulla ezután felsorolja a Szentévben elnyerhető búcsú feltételeit. A pápa inti a híveket az Anyaszentegyházhoz való hűséges ragaszkodásra és imára, hogy az Egyház szabadsága az egész világon biztosítva legyen. Felhívja a papokat és híveket, hogy imádkozzanak a társadalom és a világ békéjéért. Végül arra buzdítja a híveket és a papokat, hogy minél nagyobb számban keressék fel az atyai házat és hangsúlyozza, hogy a zarándoklásokat ne tekintsék egyszerű utazásnak, hanem azok legyenek igazán a bűnbánat megnyilvánulásai.

A bullának a Szent Péter bazilika előtt történő felolvasásával és kifüggesztésével egyidejűen a pápai szertartásmester a falakon kívül lévő Szent Pál bazilika előcsarnokában is felolvasta a pápai bulla másolatát. Hasonló szertartások folytak le a Lateráni és a Santa Maria Maggiore pátriárkális bazilikákban is.

Montini államtitkár a békéről

Az 1950-es Szentév központi bizottsága — mint ismeretes — a közelgő Szentévvel kapcsolatban konferencia beszédsorozatot tartott, amelynek keretében neves egyházi és világi vezetők szólaltak fel. A konferenciák során legutóbb mgr. Montini, a vatikáni államtitkárság helyettes vezetője szólalt fel. Beszédével véget is értek az előadássorozatok. Mgr. Montini h. államtitkár *a Szentévvel, mint a béke és az emberi testvériesség gondolatával foglalkozott.* Erőteljesen hangoztatta, hogy *semmiféle hír annyira nem alaptalan, mint az, hogy XII. Pius pápa a béke ellensége és a háborús törekvések előmozdítója,* „Elég — mondotta többek között Mgr. Montini —, XII. Pius pápának eddig elhangzott beszédeire, ténykedéseire és ama felhívásaira hivatkozni, amelyek mindegyike mutatja, hogy minden ellenkező állítás teljesen alaptalan. Ezt bizonyítja az 1950-es rendes Szentév meghirdetése is, amely az Anyaszentegyház békeakaratának egyik legkézzelfoghatóbb megnyilatkozása. Hiszen — folytatta Mgr. Montini — az egész világ megláthatja majd, hogy itt az Örök Városban a Szentév folyamán *az igazi béke és az emberi megértés, valamint testvéri szeretet jegyében* gyűlnek össze a világ minden részéből a nemzetek képviselői. Az igazi béke gondolatához hozzátartozik a vertikális gondolat is, vagyis *az embernek az Istenhez való viszonya.* Az Egyház nem veti el a béke gondolatának földi vonatkozásait, de kiegészíti ezeket a magasabb isteneszmei gondolatokkal. Ezt szolgálja az 1950-es Szentév. A Szentév a népek egységének és kölcsönös jóakaratának példáját sugározza majd világszerte.

Felébredt százados álmából három középkori freskó és egy templom

SZENTSIMON kis község Borsad megyében. Vasútja sincs. Festői szerpentineken, vadregényes erdős völgyeken át visz az út Ózdra, ahonnan hat kilométer lelket kirázó kocsiút még a falu. Palócok, vagyis inkább barkók lakják. Így nevezik ugyanis magukat ezek a jókötésű, többnyire barnahajú, kékszemű magyarok.

A faluba érve, jobbkéz felől rögtön szemünkbe ötlik az akácos kis dombon emelkedő, a környezetbe szeliden belesimuló, kicsiny, rendkívül finom vonalú templom. Nyugati falán apró tornyocska áll. Ormán a kereszt jele alatt a hit, remény, szeretet kovácsoltvas szimbolumai. A kívül hivogatóan barátságos kis templom belsejében nagy örömet rejteget minden belépő számára. (Alaprajza tanusága szerint valószínűleg egy korábbi kis román templom épült át a mai gótikus formára.) Belseje kazettás famennyezetű hajóra és négyzetes szentélyre tagozódik. Az ablakokon — még a szentély északi falán is van ablak — gazdagon ömlik a fény.

Pozsgay fráter idejében

A négyzetes, rekeszes elosztású, csúcsíves hatásra visszavezethető mennyezet — az egyik táblán lévő latinnyelvű felirat tanusága szerint — 1650-ben készült *Pozsgay* Máté fráter plébánossága idején. *Ez a mennyezet színes, magyaros ornamentikájú, festett díszével páratlan a maga nemében.*

Ez a ma oly gyönyörűséges istenháza nem mindig volt ilyen ragyogó, ilyen gondozott. Bizony elhagyatott volt. Teteje beázott, megrokkant, a mennyezet festése elfakult, megkopott, a szobrok a sok festéktől, évszázados piszoktól alig látszottak. Nem törődtek a kis templommal — mert tulajdonképpen le akarták bontani. Már *Malonyai* Dezső megemlíti a „Magyar nép művészete" című művében, ahol a szentsimoni templomot is ismerteti, „kár, hogy az építményt lebontásra ítélték, mert megnőtt a falu Mák Miklós bírósága óta". Ez pedig még 1910 körül lehetett. De szerencsére a nagyobb templom építése elmaradt és a második világháború után az új plébános látta, hogy egyhamar ez a terv úgysem valósulhat meg, hozzáfogott tehát temploma rendbehozatalához. Csomor Ernő plébános nem azt az elvet vallotta, hogy ami régi, azt rakjuk ki, cseréljük ki mindenáron másra, újra. Amikor egy adomány lehetővé teszi az újjáépítési munkálatok megindítását, a Műemlékek Országos Bizottságához fordul tanácsért. Innen ki is küldik *Szentiványi* Gyula előadót, aki ezután tudásával, tapasztalataival irányította is a munkálatokat. Gondossága odáig terjedt, hogy még a templom stílusos befedéséhez is előkerítette a ma már nem gyártott és így alig beszerezhető fazsindelyt és a templomhajó falának göröngyösségét látva, figyelmeztette a plébánost, hogy a vakolat leverésekor nagyon ügyeljenek s ha valami színes felületet, réteget észlelnének, azonnal álljanak meg a munkával és küldjenek neki értesítést.

Müemlék

Ennek a gondosságnak, ennek a szinte falakbalátó megérzésnek eredménye, hogy a templomhajó baloldali falán több középkori freskót aránylag ép állapotban tárták fel. Nem lehet feladatunk ennek a rövid kis cikknek a keretében, ezeknek a pompás freskóknak, az emlékekben oly szegény középkori festészetünk századok óta mész és vakolatrétegek alatt alvó, most feltárt remekeinek műtörténeti méltatása. Annyit azonban már itt is megállapíthatunk, hogy *meglepő*, sőt több, szinte érthetetlen, hogy *ezen az eldugott kis helyen* bukkantak fel ilyen művészileg igen magas színvonalú, rendkívüli értékű alkotások. A három csoportra tagozódó és egyhelyütt évszámmal — 1423 — is megjelölt freskósor első képe a Golgota, majd sárkányölő Szent György és végül a Három királyok imádása következik. A sorozatot lezáró utolsó kép Szent József alakjával már a Szentély diadalívén folytatódik.

A restaurálás igen jól sikerült. A freskók tisztán ragyognak, nem homályosodtak el, felületük üvegszerűen kemény és száraz.

Rejtett magyar kincsek

A szentsimoni kis plébánia temploma a középkori magyar művészet egy remekét rejtette magában. A gondos figyelem ezt a rejtett kincset kivirágoztatta, közkinccsé tette. Nagy, súlyos dolog ez. Főleg nekünk, akik oly szegények vagyunk, akiknek ezek a töredékek a multat, a hagyományt jelentik. Ezért fontos, hogy védjünk minden régi emléket, minden egyes szobrot, kelyhet, kopott miseruhát, vagy öregbetűs könyvet. A szentsimoni plébános, amikor nekifogott kis, rozoga temploma rendbehozatalához, *nem sejtette, hogy járadozása ilyen országra szóló fedezményt hoz.* De anélkül, hogy gondolt volna erre, szerető gonddal féltette és védte temploma minden egyes régi szobrát, a mennyezet elfakult deszkáit. Bátky József, a nemrég elhunyt salgótarjáni művész és ezermester volt segítőtársa. Ő vele törték magukat a famennyezet teljesen elfakult színei miatt, amit végül is a véletlen oldott meg. A deszkák ugyanis szélesebben voltak, mint a mennyezet és a deszkáknak ez az elfalazott széle megőrizte a háromszáz évvel ezelőtti festés eredeti színeit. Ők tapintották ki, ahol már látni nem lehetett, a dekoráció körvonalait, a cirádák szertefutó ágait hosszú, türelmes munkával. Ilyen türelem, ez a szorgalom kellett ahhoz, hogy a szentsimoni kis, régi-régi templom ma így álljon itt. Ilyen tisztán, ilyen hivogatóan, ilyen imára marasztaló melegséggel. A szobrok megtisztítását és újrafestését is Bátky végezte el jó ízléssel, szerencsés kézzel. Ezután már csak a szentély kifestése volt hátra. De Bátky Józsefet elszólította a halál és így ennek elvégzését másra kellett bízni. A szentsimoni plébános ezt a nehéz kérdést is kiváló érzékkel oldotta meg. Jeges Ernő festőművészre esett ugyanis választása, akinek finoman stilizált, klasszicizáló stílusa leginkább simul hozzá a kis templom régies, meleg, bensőséges hangulatához. Az Utolsó vacsora és a szentély északi falán lévő, a gyermekeket magához hívó Jézus kompozíciói finoman megkomponált, színben teljesen a környezethez hangolt mestermunkák. A szentély mennyezetén lévő és Szent Simon — a templom védőszentjének vértanuságát ábrázoló rondója pedig finom színharmóniájával és mesteri szerkezetével a művésznek egyik legkiemelkedőbb alkotása.

Kopp Jenő

Halász Alexandra:

Gondolatok az otthonról

a „Magyar otthonok" kiállításán

A NAPOKBAN megnyílt „Magyar otthonok" kiállításon (Károlyi palota) sok gonddal és ízléssel állították össze a tizenhat szoba berendezését, képeit műtárgyait. A kiállítást mégis hiányosnak érezzük. Jóval többet lehetett volna a magyar lakáskultúra gazdagságából bemutatni és nem utolsó sorban egyes vidékek parasztházainak évszázados hagyományokat őrző belső berendezéséből. A kiállítás hangsúlya azon van: megmutatni a felső és középrétegek ízléses, kényelmes, sőt fényűző otthonai mellett, a szegényparaszt, a zsellér és főképpen a városi proletárok nyomorúságát. Emellett jelzésszerűen azt is láthatjuk, milyen legyen a jövő otthona? Nem kétséges, hogy a kiállítás rendezőjének erősebb oldala a bírálat, s gyengébb a fantáziája, a jövő otthonát reálisan látó elképzelése. Ennek ellenére is *a „Magyar otthonok" kiállítás szemléltetően veti fel a magyar lakáskultúra kérdését.*

Az otthon az emberhez méltó élet egyik leglényegesebb tényezője,

a nő és anya legigazibb birodalma,

ahol saját elképzelése szerint gondoskodhatik övéiről, nevelheti gyermekeit, ahová a családtagok munkájuk után visszavonulhatnak s a szükséges magányt és pihenést megtalálhatják, szabad idejük jó részét tetszésük szerint eltölthetik. Egyszóval az otthon mind az ember egyéni, mind családi életének védőkerete.

A kereszténység családeszménye megfelelő otthonok nélkül egyszerűen elképzelhetetlen.

Ahol bármely ok miatt — nyomorból, divatból stb. — nincsenek megfelelő otthonok, ott meglazul a családi élet s tagjai, miután otthon nem érzik jól magukat, idegenek közé, nyilvános , helyekre klubokba, vendéglőkbe, esetleg az utcára kényszerülnek, és a gyermekek és fiatalok szinte teljesen a család körén kívül nevelődnek. Hogy az ilyen helyzetnek milyenek a távolabbi erkölcsi és kulturális kihatásai, arról talán fölösleges is külön beszélni.

Az otthonnak nem kell fényűzőnek, sem gazdagnak lennie,

ellenben a család nagyságának megfelelő számú levegős, derűs helyiséggel, bizonyosfokú kényelemmel, csinos bútorokkal, könyvekkel, stb. kell bírnia, egyszóval mindazzal, amire a civilizált embernek naponta, közvetlenül szüksége van. Ilyen otthonhoz azonban

minden dolgozó embernek és családnak joga van.

Az ember maga teremti meg otthonát, a kellemes otthon légköre pedig visszahat a bennelakókra, neveli és formálja őket. Ez a termékeny kölcsönhatás az ember és az általa alkotott dolgok között segíti a társadalmat kulturális emelkedésében. A gyermek, aki egészséges és csinos környezetben nő fel, már bizonyosfokú erkölcsi, szellemi és esztétikai igénnyel lép az életbe s így máris felvértezett káros hatások ellen és megfelelő lendülettel indul a továbbfejlődés irányába.

A második világháború Európa számos országában hatalmas pusztítást okozott lakóházakban is. Nem kizárólag bombakárokra gondolunk: a különböző háborús katonai alakulatok, hivatalok és adminisztrációs szervek, a háború után alakult újabb hivatalok tömege rengeteg magánlakóhelyet vettek és vesznek igénybe. Franciaországban tavaly heteken át tartó ankéten vitatták meg a tűrhetetlen helyzeten való gyors segítség lehetőségeit. A Szovjetúnió, Anglia, Svájc, Amerika kormányai nagyszabású építkezéseket indítottak el minél több lakás, illetve családi ház megteremtésére. Az Egyház főpapjai: a pápa, a turini és milanói érsekek, Griffin és Spellmann bíborosok és mások, főként a legszörnyűbb lakásínségben szenvedő Németország főpapjai nemcsak beszédeikben és írásaikban emelik ki állandóan az otthon, a lakás, főképpen a kis családi házak rendkívüli fontosságát, hanem

konkrét segítséggel, nagy pénzadományokkal járultak hozzá

modern lakótelepek felépítéséhez.

Mint ahogy nem lehet az erényeket gyakorolni bizonyos anyagi létminimum nélkül, nincs egészséges családi élet, nem fejlődhetik szabad és művelt társadalom sem megfelelő otthonok nélkül. Az eddigi kezdeményezések után szeretnők hinni, hogy az ötéves terv keretében a szép magyar otthon a múzeumi kiállítás zártságából a magyar nép legszélesebb rétegeinél is valósággá válik.

Mindenkit érdekel

A kormány rendeletet adott ki az áttelepítési kormánybiztos működésének megszüneséről. Az áttelepítési kormánybiztos hatáskörébe utalt ügyeket a jövőben a föld művelésügyi miniszter az Országos Földhivatal útján intézi.

Rendelet jelent meg egyes jövedéki kihágásoknál a további eljárás megszüntetése ügyében. A rendelet hatálya a fogyasztási adókkal és a jövedékekkel kapcsolatos jövedéki kihágásokra terjed, a vámjövedéki kihágások kivételével. Meg kell szüntetni az eljárást, ha a jövedéki kihágást 1947 előtt követték el, tekintet nélkül a kiszabott büntetésre. A rendelet a Magyar Közlöny május 28-i számában jelent meg.

A Magyar Közlönynek május 28-i számában jelent meg a lakások és más helyiségek bérének újabb szabályozásáról szóló kormányrendelet. Intézkedés történt továbbá a romépületek lebontása, valamint újjáépítésének előmozdítása érdekében is.

A hivatalos lap május 17-i száma közli a pénzügyminiszternek a községi forgyasztási adót illető újabb rendelkezéseit, amelyek értelmében május 1-től új árszabás lépett életbe.

A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki a kereskedelmi őrlés során kiválasztott őrölhető hulladék bejelentése és zár alá vétele ügyében. A rendeletet a hivatalos lap május 8-i száma közli.

Húsz évre terjedő rendes ideiglenes házadómentesség illeti meg a juttatott házhelyeken emelt vagy emelendő épületet abban az esetben, ha az épület az illető városban vagy községben érvényes építési szabályoknak és építési engedélynek megfelel.

Jöjj velem az „Osegyházba"!

„Domus Ecclesiae" — az Egyház otthona: ezzel a névvel jelölték meg az őskeresztények azokat az épületeket, amelyekben istentiszteleteiket tartották. Nem igen voltak ezek templomnak nevezhetők, hiszen nem erre a célra épültek; de mégis sokkal többet jelentettek már, mint a katakombák szűk sötétsége, hiszen a föld színén álltak, nem kellett már a halottak sötét védelme alá menekülniök. Az üldözések szüneteiben keletkeztek ezek a szükségkápolnák, lakóházakból, műhelyekből, üzlethelyiségekből; ha szűknek bizonyult egy helyiség, kivertek néhány közfalat s ha így sem futotta már a helyből, hevenyészve építettek hozzá még néhány szárnyat, ferdén, egyenesen, oldalt, keresztben, ahogy éppen a helyzet engedte. Sok ilyen épület maradt fenn a kereszténység első századaiból, többnyire csak alapvonalaiban, mert a kereszt diadalrajutása után valóságos templomok épültek a kezdetleges otthonok fölé s ma már csak a szabálytalanul megtörő főhajók, egymással szöget bezáró kereszthajók emlékeztetnek a keletkezésre. Néha még az eredetét is ismerjük a templomoknak: így a római San Lorenzo in Paneparna vendéglő, a római magyar templom, a Santo Stefano Rotondo mészárszék volt valamikor.

Jöjj velem, olvasó, nézd meg, hogyan ülték meg ilyen helyen az őskeresztények ünnepüket. A szükségtemplom persze nem a város előkelő negyedében áll, hanem kint a munkások, idegenek, nyomorékok, rejtőzködő rabszolgák negyedében, hiszen elsőnek itt hódított a szeretet tanítása. Ennek megfelelő a mise közönsége is: Krisztus szegényei töltik meg a templomot. Ez a „templom" nemrégen még iparosműhely volt, csattogott benne a kalapács, szikrázott az acél, kormosak, fáradtak lettek benne az emberek. Most — alig három év után — hófehér falaival, gondosan tisztántartott padlójával már nem emlékeztet régi feladatára, csak minden művészi fantáziát nélkülöző téglalap alakja, sima, egyszerű falai árulják el eredetét. De már régen túlnőtt az eredeti kereteken. Előbb jobbra és balra épült hozzá egy-egy szobányi „szárny", aztán ferdén kissé megtörve tovább épült, kétszeresre, háromszorosra nőtt, emelvényt kapott a miséző pap számára, itt-ott egy-egy kép is megjelenik félénken a falakon: a feszület, az imádkozó Mária, a Jó Pásztor képe. Jól vezetett kórus énekel a mise alatt, nem hivatásos énekesek, mint a nagyurak lakomáin, hanem egyszerű hívek, akik éppúgy, mint a presbyternek segédkező fiatal legények napközben munka után járnak, talán zsákot hordanak vagy téglát cipelnek a magasbaemelkedő építményekre. A hívek közül valók, szüleik, testvéreik ott állnak vagy térdelnek a falak mentén. Egy család az egész, a miséző főpap éppúgy, mint a többi. Atyának tekintik, úgy is szólítják. Ő is úgy szól hozzájuk, mintha gyermekei lennének, meleg, egyszerű szavakkal mindenkinek érthetően magyarázza Krisztus szavait, amint azokat az evangelisták tolla megörökítette. Azután buzdító mondatokat fűz hozzá, beszél a szeretetről, beszél azoknak a példájáról, akik már bementek az örök Vendégségbe és jó harcot harcoltak Istenért és mindnyájunkért.

A szent Test vételénél a hívek csaknem mindnyájan jelentkeznek, a pap szeretettel, hosszú időn át osztja a megtört kenyeret. „Pax vobiscum" — béke veletek: Krisztus szavai úgy hangzanak itt mindenki felé, mint ahogy mindenkire ragyog a Nap. És mindenki testvérnek érzi a másikat, Krisztus békéje árad el ezen a szegénynegyedbeli gyülekezeten, amely azelőtt telve volt kétségbeeséssel, gyűlölködéssel, nyomorral és szeretetlenséggel. Most féltékenység nélkül ülik körül az asztalt, ahol megvendégelik a püspököt és az idegenből jötteket, hiszen azok is testvéreik! Szeretettel hozták az ételt, felszólítás nélkül, ki mit tudott.

Valami hasonló meleg, szinte őskeresztényi mélységű istentisztelet zajlott le nem Rómában, hanem 1949-ben Budapesten, Szent Rita ünnepén a Kun-utcai egykori garázsban, a Teleki-tér és a Népszínház-utca külvárosi épülettömbjeinek közepén, a toloncház, a zsibárus piac, a kórházak és a temető közvetlen közelében, ahová három évvel ezelőtt beköltözött Krisztus. Szent Rita, a lehetetlenségek szentje „csodát" tett itt: minden vasárnap hajnaltól délig és délután is zsúfolásig teli a „templom", a domus Ecclesiae, hívekkel, akik közül három évvel ezelőtt talán egyszázalék, ha templomba járt. A Józsefvárosnak ebben a részében visszafelé fordult az idő kereke, ezerhatszáz esztendőt, de csak azért hogy annál nagyobb erővel indulhasson meg újra a cél, az örökkétartó jövő felé. Ott indul el az önmagában egyre megújuló Egyház, ahonnan egyszer és sokszor diadalra jutott már, ahol még alig van más, mint az a végtelen erő, melynek nevében Isten vállalta az emberi sors nyomorúságát is: a szeretet. Ez az erő töltötte meg a római rabszolganegyed szükségkápolnáit éppúgy, mint ma a budapesti Szent Rita egyházközség „templomát".

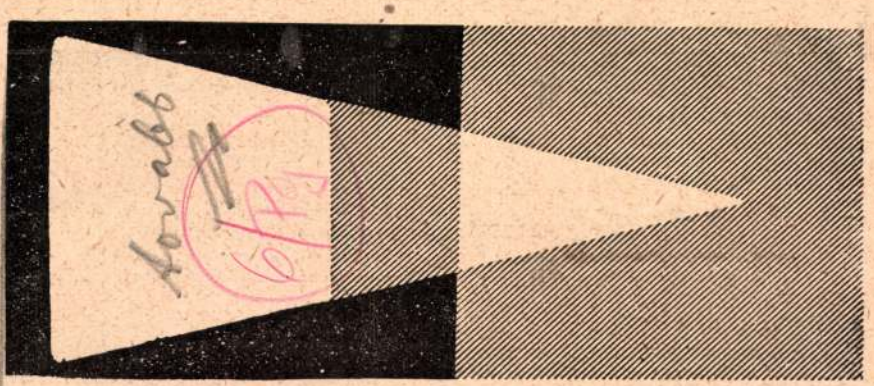

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT HANGOS KESKENYFILM ELŐADÁSAI

Teljes 2 órás műsor — Magyar feliratok — Magyar kísérőszöveg

V., REÁLTANODA-UTCA 13. SZ. (Mérnökök szakszervezetének helyiségében

November 5-én, szerdán délután 4 és 6 órakor

1. MAFIRT-krónika
2. Mi a cowboy?
3. Gyapjútól a kelméig
4. Séta a Piccadilly Circuson
5. Mesél a film. (A film ötven éves története)

November 12-én, szerdán délután 4 és 6 órakor

1. Híradó
2. London utcái és forgalma
3. A népek ítélőszéke előtt. (A német háborús bünösökről szóló film)

November 19-án, szerdán délután 4 és 6 órakor

1. Francia híradó
2. Film a tudomány szolgálatában
3. Cserkészekről szóló film
4. Játékok országa
5. A svájci Alpesek

November 26-án, szerdán délután 4 és 6 órakor

1. Norvég sí-film
2. A Matterhorn megmászása
3. Népi élet Svájcban
4. Az 1939—1945. háború

November 25., kedd

Székesfővárosi Széchenyi-fürdő és alkalmazottainak kulturális intézményei. Gyülekezés d. u. 4 óráig a fürdő Andrássy-úti főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér

Előadó: *Bauer Jenő* titkár

November 26., szerda

Novotny Róbert és Kocsis András gyüjteményes kiállítása a Népművelési Központ Képzőművészeti Kiállításai helyiségében. Gyülekezés d. u. 4 óráig a helyiség VII., Rákóczi-út 30. sz. bejáratánál. Részvételi díj nincs

Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor*, a Fővárosi Képtár igazgatója

November 27., csütörtök

A Ferencrendiek Belvárosi templomának képzőművészeti emlékei. Gyülekezés d. u. ½5 óráig a templom főbejáratánál, a Ferenciek-terén. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér

Előadó: *dr Szabó Erzsébet*

November 28., péntek

A Meteorológiai és Földmágnességi Intézet. Gyülekezés d. u. 4 óráig az 5-ös és 11-es villamosok II., Keleti Károly-u. sarkán levő megállójánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér

Előadó: *dr Bacsó Nándor* főmeteorológus

November 30., vasárnap

Antik magángyüjtemények kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Márványok. Gyülekezés d. e. 9 óráig a Szépművészeti Múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1·40 forint

Előadó: *dr Oroszlán Zoltán* egy. ny. r. tanár

Az Országgyülés színhelye. A parlament épülete és termei. Gyülekezés d. e. ½10 óráig a Parlament oroszlános főkapujánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1 forint

Előadó: *dr Dombi József*

Novotny Róbert és Kocsis András kiállítása a Népművelési Központ Kiállításai helyiségében (VII., Rákóczi-út 30). Gyülekezés d. e. 11 óráig a helyiség bnjáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér

Előadó: *er Rabinovszky Máriusz*

A Magyar Kúria épülete, díszcsarnoka, mennyezetképe és díszterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Kúria Kossuth Lajos-téri főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér

Előadó: *dr Dombi József*

Napfoltpanoráma, távcsőbemutató az Uránia Bemutató Csillagvizsgálóban (I., Sánc-u. 3/b). Gyülekezés d. e. ½10 óráig a tabáni róm. kat. plébániatemplom előtt. Részvételi díj kedvezményesen (belépőjeggyel együtt) 40 fillér

Előadó: *dr Kulin György* egy. adjunktus

Egésznapos növénytani turistakirándulás. Útirány: Pomáz — János-forrás — Kőhegy — Sándor-forrás — Szentendre. Gyülekezés reggel 8 óra 10 percig a HÉV margithídi végállomásánál. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér

A HÉV-re 50%-os vasúti jegy váltható.

Előadó: *dr Éder Sándor* egy. adjunktus

November 19., szerda

Szandai Sándor szobrászművész műterme. Gyülekezés d. u. ½5 óráig VI., Lehel-u. 14. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér
Előadó: *Paál Ákos* tanár

November 21., péntek

Budapest Székesfőváros Csatornázási Művei. Csónakázás a Nagykörút és a Soroksári-út alatt. Gyülekezés d. u. 3 óráig a IV., Szép-utca 5. sz. ház előtt. Előzetes jelentkezés november 15-ig kötelező. Részvételi díj kedvezményesen 1·40 forint
Előadó: *Garami Tibor* műsz. főfelügyelő

A Hold bemutatása az Uránia Bemutató Csillagvizsgálóban (I., Sánc-u. 3/b). Gyülekezés d. u. ½5 óráig a tabáni róm. kat. plébániatemplom előtt. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 40 fillér
Előadó: *dr Kulin György* egy. adjunktus

November 22., szombat

A Hold bemutatása az Uránia Bemutató Csillagvizsgálóban (I., Sánc-u. 3/b). Gyülekezés d. u. ½5 óráig a tabáni róm. kat. plébániatemplom előtt. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 40 fillér
Előadó: *dr Kulin György* egy. adjunktus

November 23., vasárnap

»Francia művészet« az Országos Magyar Szépművészeti Múzeumban II. Festmények a kiállításon. Gyülekezés reggel 9 óráig a Szépművészeti Múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1·40 forint
Előadó: *dr Soltészné dr Szilárd Kató*

Antik magángyüjtemények kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Antik terrakották. Gyülekezés d. e. 9 óráig a Szépművészeti Múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1·40 forint
Előadó: *dr Borhegyi István* múzeumi tisztviselő

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, díszterme és épületének képzőművészeti kiképzése. Gyülekezés d. e. fél 10 óráig az V., Akadémia-u. 2. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér
Előadó: *dr Dombi József*

A Pesti Kereskedelmi Bank épülete és képzőművészeti kiképzése. Gyülekezés d. e. 11 óráig a bank V., Rosevelt-téri bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér
Előadó: *dr Dombi József*

Egésznapos növénytani turistakirándulás. Útirány: Szépvölgy — Remetehegy — Hármashatárhegy — Csúcshegy — Szarvashegy — Kálváriahegy — Pesthidegkút — Hűvösvölgy. Gyülekezés reggel ½9 óráig a 72-es villamos Szépvölgyi-úti megállójánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér
Előadó: *dr Kárpáti Zoltán* egy. m. tanár

November 24., hétfő

Budafoki állami pincegazdaság megtekintése. Gyülekezés délután 3 óráig a HÉV Körtéri végállomásán. Részvételi díj kedvezményesen 4·80 forint (vonatjeggyel és borkóstolóval együtt), mely összeg a jelentkezéskor, legkésőbb nov. 20-ig a központban fizetendő.
Előadó: *a pincegazdaság kiküldött tisztviselője*

November 15., szombat

Ismerkedés az őszi csillagképekkel az Uránia Bemutató Csillagvizsgálóban (I., Sánc-u. 3/b). Gyülekezés d. u. ½5 óráig a tabáni róm. kat. plébániatemplom előtt. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 40 fillér. Előzetes jelentkezés október 14-ig kötelező
Előadó: *dr Kulin György* egy. adjunktus

November 16., vasárnap

Kiállítás a Nemzeti Szalonban. Gyülekezés d. e. 9 óráig a Szalon Sztálin (Erzsébet-) téri bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 1·40 Ft
Előadó: *dr Dombi József*

»Francia művészet« az Országos Magyar Szépművészeti Múzeumban. Rajzok a kiállításon. Gyülekezés d. u. 9 óráig a Szépművészeti Múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1·40 forint
Előadó: *dr Radocsay Dénes* múzeumi őr

»Magyar művészek a felszabadulás óta« kiállítása a Fővárosi Képtárban. Gyülekezés d. e. ½10 óráig a Képtár IV., Egyetem-u. 6. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér
Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor* a Fővárosi Képtár igazgatója

Kiállítás a Nemzeti Múzeumban: A Szovjetunió 30 éves. Gyülekezés d. e. 10 óráig a Nemzeti Múzeum főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér.
Előadó: *dr Babitcky Béla*

Országos Magyar Zsidó Múzeum megtekintése. Gyülekezés d. e. 10 óráig a Múzeum VII., Dohány-u. 2. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint
Előadó: *dr Heigl László* tanár

A Központi Papnövelde szeminárium i refektóriumának és folyosóinak freskói. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Papnövelde IV., Prohászka Ottokár-utcai főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér
Előadó: *dr Dombi József*

Egésznapos növénytani turistakirándulás. Útirány: Pomáz — Margitliget — Csobánka — Kevélynyereg — Pilisborosjenő — Óbuda. Gyülekezés reggel 8 óra 10 percig a HÉV margithídi végállomásánál. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. A HÉV-re 50%-os vasúti jegy váltható
Előadó: *dr Éder Sándor* egyetemi adjunktus

November 17., hétfő

A budapesti Rádió I. és II. studiói. Gyülekezés d. u. ¼4 óráig a Rádió VIII., Bródy Sándor-utca 7. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. E tanulmányi kiránduláson csak 50 személy vehet részt, ezért előzetes jelentkezés november 15-ig távbeszélőn vagy írásban kötelező.
Előadó: *a Rádió kijelölt tisztviselője*

November 18., kedd

Élesdy István és Molnár József festőművész kiállítása a Szalmássy-galériában. Gyülekezés d. u. ½5 óráig a IV., Kossuth Lajos-utca 12. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér
Előadó: *Török Tivadar* festőművész, tanár

Fővárosi Közművelődési Központ. Munkaterv. 1947. november

Árkay Bertalan: Magyar templom a római egyházművészeti kiállításon

Magyarország a római egyházművészeti kiállításon

Február 11-én nyilt meg Rómában a Nemzetközi Egyházművészeti Kiállítás, amelyen nagyszámú nemzet között előkelő helyet játszott Magyarország. A kiállítás kormánybiztosa, Gerevich Zoltán, nagy odaadással készítette elő a kiállítást, amelynek építészeti szervezője Árkay Bertalan volt. Árkay a kiállítás keretéül egy naiv félköríves bazilikát tervezett, amely egyfelől emlékeztet Róma legrégibb és legszebb templomaira, az Aventinus mélységes hitből épült bazilikáira, de másfelől a magyar templomépítésnek is, nevezetesen az igazi hitből eredő falusi templomépítésnek mindenkor kedves formája volt. De ez a kiállítási templom, mint Gerevich tanár mondja, nem akart egy régi templomot rekonstruálva bemutatni, hanem ellenkezőleg annak modern interpretációját kívánta egy kiállítás lehetőségein belül adni. A kiállítással, mint ugyancsak Gerevich mondja, bizonyos egyszerű formák örök életét kívántuk bizonyítani. A magyar művészeknek ezen teremben kiállított művei ugyanezen az alapon állnak. Céljuk nem az volt, hogy mindenáron a szenzáció hajhászása kedvéért újszerűt teremtsenek, hanem az egyház örökös szellemét fejezzék ki alkotásaikban.

Az ilyen elgondolások alapján megszervezett kiállításnak Rómában igen nagy sikere volt. A hozzánk érkezett napilapok minden más ország kiállításánál részletesebben és behatóbban foglalkoztak a magyar teremmel, amelynek modern szerkezetű mennyezetét Jeges Ernő festőművész készítette. A szentély hátsó falát Aba Novák Vilmos nagyszabású freskója és Ohmann Béla fémolfára díszíti, két oldalt Páczay Pál remek apostol-alakjai állanak. A bejárati fülkében Ohmann Béla nagy keresztje válik el a fehér faltól, jobbra és balra pedig Mé-

Tér és forma
1934. 3. sz.

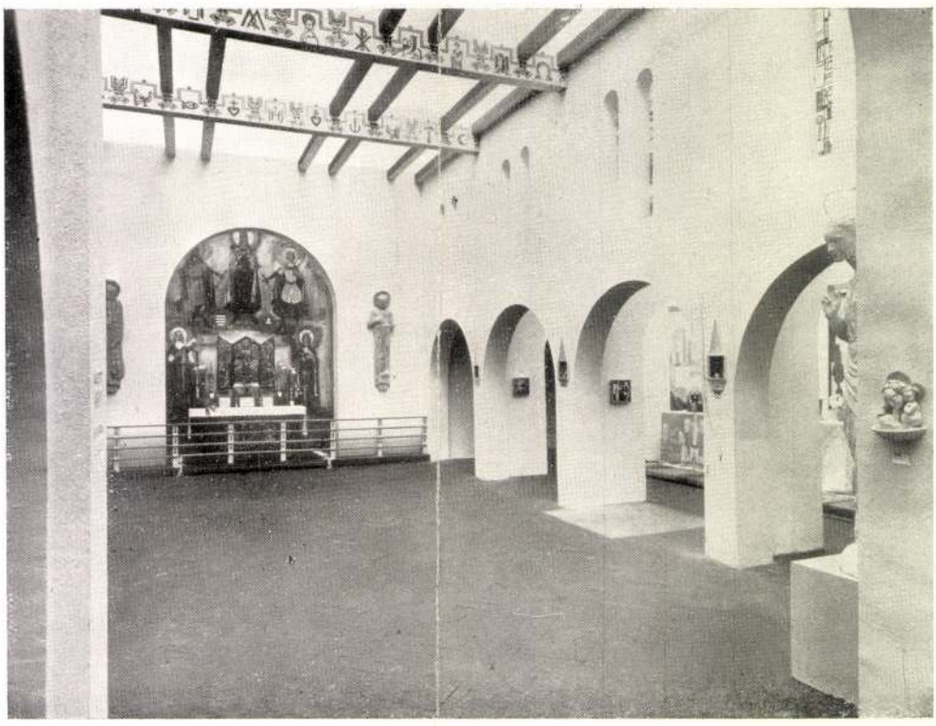

Árkay Bertalan: Magyar templom

száros László angyala és Kuzmik Lívia Mária-szobra állanak. A kápolnákban Molnár C. Pál, Jeges, Patkó, Előd, Medveczky és Kontuly oltárképei nyertek elhelyezést. A

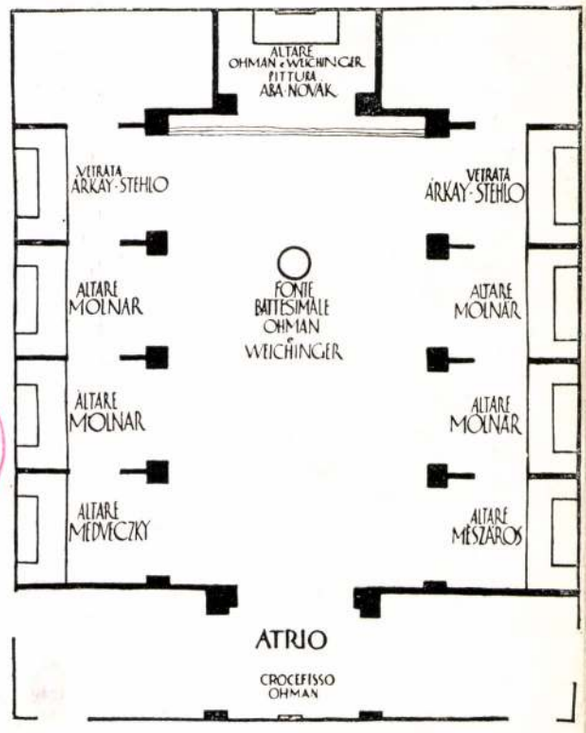

Alaprajz

magyar templomi freskófestést Aba Novák, Chiogini kartonjai, az egyházi jellegű kerámiát Rahmer Mária képviselik. Üvegablakokat Sztehlo Lili állított ki. Egyházi ötvösmunkákat pedig Magyari Meyer.

Az olasz bírálók külön megemlítik Ohmann Béla és Weichinger Károly keresztelőkútját, Molnár C. Pál grafikáját, mint pedig Lux Elek Szent János szobrát.

Büszkeséggel állapíthatjuk meg, hogy Magyarország a rendezés megfelelő mivolta, a művészek gondos kiválasztása révén tíz hónap alatt másodszor aratott Olaszországban nagyszabású művészi sikert és a nemzetek nemes versenyében nemcsak, hogy megállotta helyét, hanem a legelső helyre tudott kerülni. Országunk helyzetében nem lehet eléggé nagyrabecsülni a szellemi versengés terén aratott ilyen győzelmeket, mert azok munkálják a jobb magyar jövőt. Véleményünk szerint az ilyen alkalmak elmulasztása egyenes ellentétben áll az ország érdekeivel és így a felelős tényezőknek kötelességük egyrészt az, hogy minden ilyen alkalmat megragadjanak, másrészt pedig, hogy ilyenkor a tervező építésznek megadják azt a szabadságot, amelyből érdemes alkotás születhetik, a kiállítandó művek kiválasztásában pedig ne arra törekedjenek, hogy minél többektől minél nagyobbszámú munkát küldjenek ki, hanem ellenkezőleg, minél magasabb szintet követeljenek és inkább kevesebb, de minél tökéletesebb művet állítsanak ki.

B. V.

lépésre haladó munkával támogassa a haladást s ebből a kötelességből folyik, hogy a hagyományokkal való kíméletlen szakítás éppúgy a haladás félreértéséből származik, mint ahogy a hagyományokhoz való esökönyös ragaszkodás, akár erkölcsi, akár művelődési skrupulus — egyaránt hibás.

A bécsi iparművészeti iskolában is van két tanszék, az Anton Hanaké és Larisch tanáré, melyen a szobrászat és a betűvetés nemes tradícióit tiszteletben tartják anélkül, hogy formalizmus hibájába esnének. Hanak plasztikai osztályán a gótikus és románkori szobrászat hagyományainak komplexumából egészen modern szellemű, bensőséges stílus alakult ki. Különösen szépek a faszobrok, melyeknek stílusa az anyag kifejezőképessége, jelleme irányába elvonatkoztatott formák előkelő tisztaságával a kiállítás művészi értékének tengelyében állanak.

A Hoffmann dr. fém- és ötvös-osztályának zománcmunkái a színek szépségével, hibátlanságával tűnnek ki. Formailag az egyszerűbb, kevésbbé raffinált munkák a tetszetősebbek.

Ugyanezt láttuk a Powolny keramikus növendékeinek munkáin is. Az egyszerű formák közvetlenségét emelik a szép színű mázak.

A lakberendező osztály egy nagyon is nagyvilági női budoárral mutatkozik be. Tervezője a magyar Berzeviczy Frigyes, kinek az egész osztály segített ennek a sok japános fínomsággal, de az iskola tárgyilagos szellemének megtagadásával készített enteriőrnek előállításában.

A kétségtelenül gazdag élményeket nyujtó kiállítás, mint kész művészi eredmények bemutatása, általában igen érdekes. Hálával tartozunk az Iparművészeti Múzeum vezetőségének azért a fáradságért, melynek eredménye sok szép és egészséges impulzus lehet iparművészetünk számára.

Ez az alkalom eszünkbe juttatja azt az 1899-i kiállítást, melynek keretében a Múzeum az angol «National Competition»-t látta vendégül s amelynek fínom és előkelő ízléssel telített levegője akkoriban nagyon mély hatással volt iparművészetünkre. Azt hisszük, ennek a vendéglátásnak most, harminc év után való megismétlése nem volna időszerűtlen.

Az ilyen kiállítások, gyüjteményes bemutatkozások — bármilyen stílus, szellem tárul elénk bennük — mindig haszonnal járnak. Megvan az a hasznuk, hogy hatásukkal új és új vonalat rajzolnak, differenciálják művészeti életünk arcát és ezzel gazdagodást eredményeznek. Kérdés azonban, hogy mint iskolai kiállítás, mint nevelési rendszert és szellemet képviselő példa, feltétlenül követendő-e ? Mert a művész számára a progresszivitás mértéke végeredményében csak temperamentum kérdése, de a pedagógia és művészeti irodalom szempontjából már a józan belátásé és etikáé.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE az Iparművészeti Iskola fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából az intézet volt növendékeinek munkáiból kiállítást rendez. Ezúton kéri azokat az iparművészeket, akik az iskolát végezték vagy látogatták, hogy címüket közöljék az Egyesülettel (IX., Kinizsi-utca 31. sz.).

A jubileumi kiállításon minden volt növendék három művét állíthatja ki. De több szakban is bemutathat három-három művet — ha erre az Egyesület vezetőségéhez írásbeli kérvényt intéz. A kiállítás részleteiről szóbeli tájékoztatást az Egyesület helyiségében kedd, péntek és szombat d. e. 9—1 óra között ad a Szervező Bizottság.

• SZAKIRODALOM •

POSTERS AND PUBLICITY 1929. Fine printing and design »Commercial Art« annual. Edited by F. A. Mercer and W. Gaunt. London : The Studio. Ára : 7s/6d.

Hatodszor jelent meg ezidén a Studiónak ez a modern reklámgrafikát tárgyazó évkönyve. A kiadók bevezetőjén kívül Errell a fotográfiának a hirdetésben való szerepéről, Tom Purvis az 1929. évi plakáttermésről írt értekezést, míg Harold Vernon ez év újsághirdetéseiről, Tollmer pedig a reklámkönyvecskékről számol be.

Valóban elismerésreméltó, hogy a fotográfiának, különösen a fotomontázsnak, beható cikket közöl a modern reklámgrafika e vezető évkönyve és mintegy félszáz illusztrációval mutatja be ennek az eljárásmódnak legjelesebb termékeit. A plakáttermés mintegy száz példával van képviselve, az újsághirdetések kb. hetven és az egyéb reklámnyomtatványok, mint csomagolás, üzleti kártya, prospektus, levélpapír, kb. 130 példával szerepelnek. Ez a gazdag illusztratív anyag nagyrészben felöleli a modern reklámgrafika színe-javát és sikerültebben volt összeválogatva, mint az elmúlt esztendők egynémelyikében.

Minket magyarokat első helyen az érdekel, hogy a magyar reklámművészet hogyan szerepel ebben az egész világon nagymértékben elterjedt standardpublikációban. Az anyag összeválogatása Magyarországon oly módon történt, hogy a tulajdonképpeni szelekciót az évkönyv szerkesztőségére bízták. Elek Artúr iniciatívájára, aki erre megbízást kapott, a Magyar Könyv- és Reklámművészek Egyesülete szedte össze a jelesebb magyar reklámművészek termékeinek meglehetős nagy anyagát és küldte ki az évkönyv szerkesztőségének. Amint az évkönyv szerkesztője e sorok írójának megjegyezte, a magyar anyag a legszebb és legértékesebb gyüjtemények egyike volt, ami kifejezésre jutott abban is, hogy a tizenhárom színes reprodukció között kettő magyar művész munkája és egy harmadiknak megjelenése technikai akadályokon múlt. Közölte az évkönyv Kozma Lajosnak a Floris csokoládégyár részére készített dobozát és ~~Csabai Ékes~~ Lajosnak öt színes üzleti kártyáját. A fent említett okból maradt ki Gádor Istvánnak Stühmer-doboza.

A fotomontázsok között láttuk Kassák Lajosnak munkáját, ami annál is örvendetesebb, mert ennek a művészeti ágnak nálunk kevés művelője van.

Csak a plakátok között nem elégíthet ki számszerűleg a szerkesztőség választása. Igaz, hogy nem a leggazdagabb év termését mutathattuk be, mégis akadt volna a kiküldöttekből még egy-kettő,

amely a bemutatott plakátok színvonalát megüti. Csak egyet közölt a szerkesztőség, Berény Róbertnek »Tátra mosószer« plakátját, amelyet a szövegben is külön méltat, amit csak néhány művész munkájával tett meg.

A hírlapi hirdetések között természetesen nem szerepel magyar, mert hisz művészeink e téren teljesen a munkaalkalmak híján vannak.

A »bookletS« csoportjában jutottak legjobban szóhoz a magyar művészek. Csabai-Ékes Lajos és Kozma Lajos említett színes reprodukcióin kívül közölte az évkönyv Kozma Lajosnak egy a Knernyomda részére készített újévi kártyáját, a San Thomé csokoládégyár részére készített csomagolópapírját, a Király Serfőzde részére készített címkéjét és Floris részére tervezett dobozát, Jeges Ernőnek magyaros Stühmer-dobozát, Fiora Margitnak az Agence Havas részére készített két prospektusdíszét, Csabai-Ékes Lajos hat gyárijegyét és a Hungária-nyomda számára készített két naptároldalát, Gádor István Stühmer csomagolópapírját.

Meg lehetünk tehát elégedve Magyarország képviseletével ebben az évkönyvben, ha számbavesszük, hogy az illusztrációk hovatovább egy tizedrészét m o d e r n magyar művészek szolgáltatták. Bizonyítéka annak is, hogy éppen ezen a téren csakis az Európa-szerte uralkodó irányzatnak van tere, és valóban örvendetes tény az, hogy minden támogatás nélkül a legtöbb közülettől származó megbízástól elzárva ily becsületet szerezhettek művészeink a magyar névnek. (Naményi Ernő.)

TERRASSENTYP. Richard Döcker könyve, megjelent Stuttgartban az Akademiseher Verlaganstalt dr. Fritz Wedekindnél.

Vitán felül áll a napsugár, fény és jó levegő gyógyító hatása, csak arról a módról lehet talán vitatkozni, miként vezessük ezeket a természetes gyógyító erőket a legteljesebb mértékben a kórházak termeibe. A Terrassentyp c. könyv lényeges irodalmi és képanyaggal járul ennek a kérdésnek tisztázásához. Döcker saját művének a waiblingeni kerületi kórháznak bemutatásával kezdi, ahol először volt alkalom azt az elvet keresztülvinni, hogy minden kórterem előtt bőséges napfényes terrasz legyen és mégsem árnyékolja be az alatta lévő terem ablakait. Dr. Sarasson nevű francia orvos volt a legelső, aki a lépesőzetesen visszalépő emeletek elrendezését propagálta és munkájában elvileg lefektette. Az eredeti elgondolás azonban lényeges korrektúrákra szorult, mert a visszalépő terraszok miatt az alsó emeletsorokon igen sok kihasználhatatlan és sötét helyiség marad. Ezen a hátrányon akart segíteni az én hajduszoboszlói kórház pályatervem és segített is majdnem azonos módon Döcker Waiblingenben. Gyönyörű fölvételeket és részletes rajzokat találunk a fenti könyvben róla. A sort teljessé teszi még néhány modern kórházépület tárgyalása és végül bemutatja, hogy a terraszépítés az egészségesek lakásainál is milyen döntő fontossággal bír; minden háznak legyen terrasza, ezt kívánja a legkisebb gyermektől a legkomolyabb orvosszakértőig mindenki. Az új építészet számos itt leközölt alkotása bizonyíték a mellett, hogy ezt a mai építőtechnikával meg is lehet csinálni. (Molnár Farkas.)

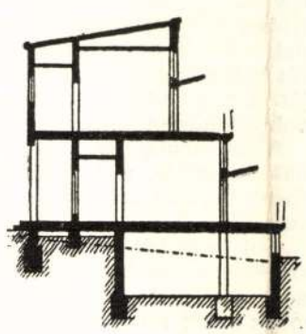

Döcker terrasz-rendszerű épületének metszete.

A »MAGYAR BIBLIOPHIL TÁRSASÁG«, amely programmba vette a magyar könyvpiac legszebb termékeinek évről-évre való díjazását, az 1929. évi magyar kladványok ügyében hozott döntést. A pályázaton nemesak azok a munkák vettek részt, melyek a közzétett felszólítás alapján nyujtattak be, hanem elbírálás alá kerültek a választmány tagjai által javaslatba hozott egyéb könyvek is. A kiválasztásnál az a szempont vezérelte a társaságot, hogy esak olyan nyomdai terméket díjaz, amely technikai tökéletessége vagy művészi ízlése révén tűnt ki. Ez alkalommal a következő öt könyv nyerte meg a társaság 1929. évi oklevéldíját: 1. Török Sophie: Asszony a karosszékben; 2. Szitnyai Zoltán: Az ég — A tó; 3. Kazinczy Ferenc: Pestre; 4. Pósa Lajos: Arany ABC Kőszegi Bella képeivel; 5. Svéd novellák sorozata: Kner Izidor.

A MAGYAR PLAKÁTRÓL írott tanulmányában Farkas Zoltán a művészi értékekben való szegénységét igen elszomorító jelenségnek látja. Azt mondja, hogy az uteáinkon látható plakátok és az újsághirdetmények között felbukkanó hirdetési rajzok, általában az ú. n. üzleti grafikánk túlnyomóan selejtes, gyakran művészietlen és nem ritkán elképesztőn ízléstelen. Eltekintve attól, hogy a jó reklámkép mindig egyszerű és összevont, amiért például úgynevezett művészi fotográfiák reklámcélokra való alkalmazása megbocsáthatatlan tévedés, a reklám rajzait készítő művészeknek éppen annyira egyéniségeknek kellene lennie, mint a művészet egyéb terén foglalkozóknak. De nálunk boldog-boldogtalan ráveti magát a plakátra vagy egyéb reklámrajzra. A rajztudás nem fontos. Ha egyenes és görbe vonalat tud húzni a »művész«, ez már elég képesítés arra, hogy merész mozdulattal »külföldi kölesön«-képen emelje el a német, francia, angol kitünő reklámrajzolók értékeit. Sajnos azonban, még ehhez a szarkatermészetű alkotásmódhoz sem elég a tanultságuk és hozzáértésük. Sem forma, folt, sem vonal, szín nem esik a kezük ügyébe s amit esirizes kezük megfog, menten devalválódik minden értékében.

De vannak ügyes, valódi művészek is, akik könyvillusztrátori vagy festői tevékenységüket próbálják a plakáton folytatni. És ez ismét csak elhibázott dolog: a plakátnak egészen más a mondanivalója. A mai plakát formanyelve nagy és merész vona-

JEGES ERNÖ :

120. Magyar karácsony. - Olajf., v. 89 x 79 cm. Jelz.l.b.: "Jeges E.Roma 1932".

121. Önarckép. - Olajf., v. 53 x 61.5 cm. Jelz. nélkül.

KADA ALAJOS :

122. Virágzó akácok. - Olajf., v. 62.5 x 52.5 cm. Jelz. a.j.s.: "Kada Alajos".

KARLOVSZKY BERTALAN / 1858 - 1938 / :

123. Magyar parasztasszony-fej. - Olajf., fa. 36 x 45.5 cm. Jelz.j.k.: " Karlovszky Bertalan".

124. Tavasz ébredése. - Olajf., fa, 31.7 x 41.7 cm. Jelz.l.j.:"Karlovszky B."

125. Önarckép. - Olajf., fa. 18 x 24 cm. Jelz.l.j.: "Karlovszky B."

126. Vöröshaju kisleány. - Olajf., fa,8.5 x 12 cm. Jelz. nélkül.

127. Férfi fej. - Olajf., fa. 10.7 x 12 cm. Jelzés nélkül.

128. Duzzogók. - Olajf., fa. 79.5 x 100 cm. Jelz. nélkül.

./.

Fővárosi Képtár pub. Kiáll
1944. január

Jeges Ernő

tovább

3/Pg

Jeges János [nővére:]

SZOBRÁSZOK A DUNA FÖLÖTT

A főváros megújuló hídjai sorában most a Margit-hidat öltöztetik új ruhába. Átfestik a fémszerkezetet, a pillérek ködíszeit restaurálják. Képünkön: Jeges János és Bottos Gerő, a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat szobrászai az egyik pilléren levő szobor helyreállításán dolgoznak.

fölött 9.

1965. nov. 5.

vagy szabadsága) zavarokat okoz-
hat a termelésben, a szállítási ha-
táridő betartásában. Ilyen hibá-
ra és pontatlanságra minden vál-
alat sok példát tudna mondani.
Ezért alakul ki a túlzott anyag-
biztosításra való törekvés azzal a
elszóval, „jó ha van, nem kér
kényeret". Pedig nagyon *sok ke-*
nyeret kér. Egy-egy vállalatnál
s sok milliót.

A bizonytalansági tényezők kö-
be tartozik az is, hogy honnan

tudott hozzájutni az alkatrész-
hez. Közben állt a gép.

Hogyan lehetne megoldani?

Ezek után felvetődik a kérdés
hogy hogyan lehetne megoldan
ezeket a problémákat? Úgy vé-
lem, hogy csakis komplex mó-
don, úgy, hogy az összes érde-
kelt, az ipar, a külkereskedelem
a bank, a pénzügyi szervek,

Kriterion Galéria

Jecza Péter

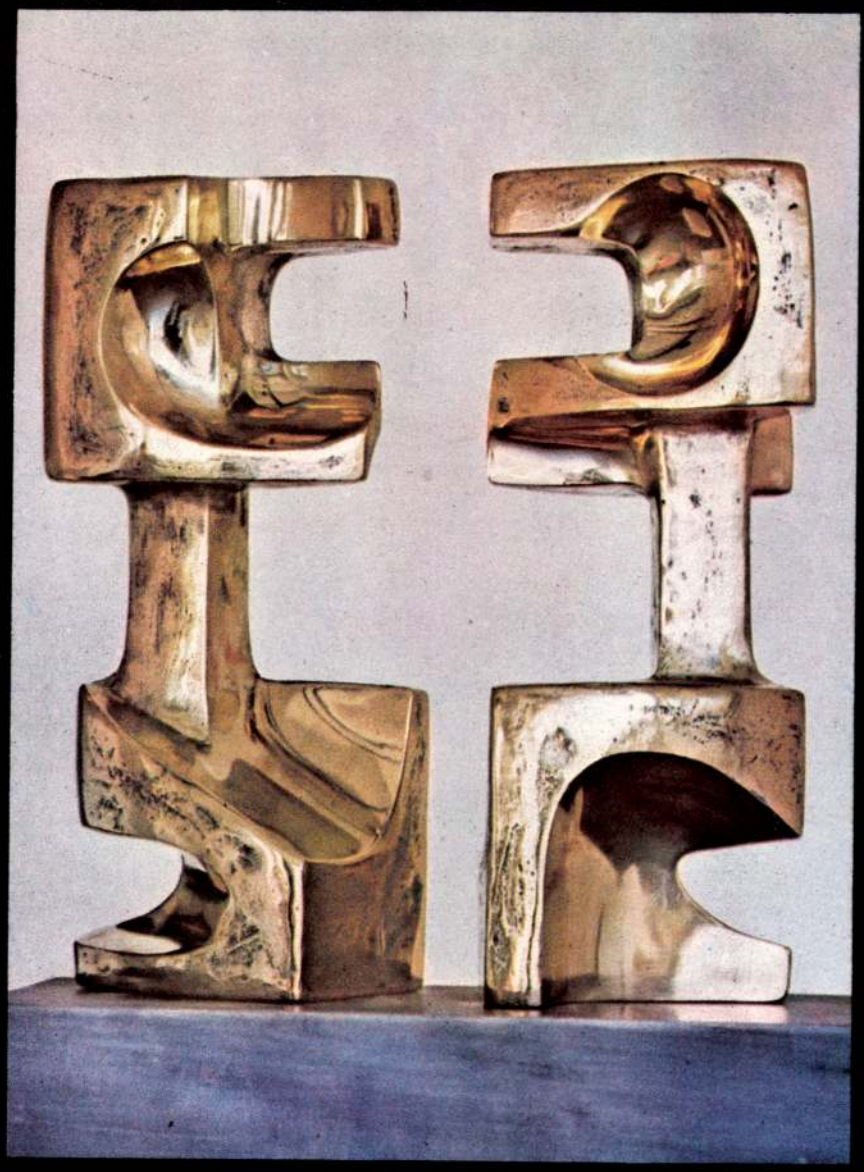

Magyar Művészeti Lexikon

KRITERION GALÉRIA

A BEVEZETŐT SZEKERNYÉS JÁNOS ÍRTA

Jecza Péter

KRITERION KÖNYVKIADÓ
BUKAREST 1981

A borítólapon
MEDITÁCIÓ, 50 cm, 1970
Művészeti Múzeum, Galac

A hátsó borítón
GENÉZIS, 38 cm, 1972
magángyűjtemény, Köln (NSZK)

A felvételeket Jecza Péter készítette

JECZA PÉTER SZOBORMETAFORÁI

Művészi pályája meredek ívű. Fiatalon, a főiskoláról alighogy kikerülve zárkózott fel a hazai szobrászat élvonalába. Ma már ismert s megbecsült művész, a középnemzedék egyik legmarkánsabb s legtermékenyebb alkotóegyénisége. Indulásától kezdve példás kitartással, elszánt szívóssággal és körültekintő céltudatossággal dolgozott, amiért aztán hamar kegyeibe fogadta s mindmáig nem pártolt el tőle a visszhangot támasztó, a kiváló művek létrejöttét sokféleképpen előmozdító siker és szerencse. Nagyobb zökkenők, komolyabb akadályok nem gátolták fejlődését, tehetségének fokozott iramú kibontakozását. Művészi érlelődését, talentumának rendkívül gyors kiforrását – amihez rátermettsége s nagyon alapos szakmai felkészültsége szilárd alapként szolgált – jótékonyan befolyásolta, erőteljesen siettette a hatvanas évek közepének feldúsult kulturális légköre, az új stílustörekvések rohamos térhódítása a művészetek minden területén, ami többek között a plasztika nyelvezetének, ábrázolási eszközeinek a felfrissülését, nagymérvű gazdagodását is elindította. A neoavangard irányzatok parttalan beáramlása serkentőleg hatott a pályakezdő szobrászra. Sietősen levetette azokat a görcsölő nehezékeket, a tágabb kitekintést gátló ellenzőket, amelyekkel 1963-ban a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola kapuján kiengedték. Hamar túljutott a szertelen keresések, a még bátortalan kísérletezések kezdeti időszakán, s eltávolodva a könnyen nyers naturalizmussá érdesülő optimista realizmus egyoldalú szemléltetésmódjától, merész elszántsággal, fiatalos magabiztossággal tért rá a számára járhatónak ígérkező útirányra, az újszerű feladatokkal és megvalósításokkal kecsegtető – nálunk akkor még meglehetősen kitaposatlan – csapásra. Úttörő feladatra vállalkozott Jecza Péter, midőn hangsúlyozottan a gondolati tartalomra összpontosító, eszközeiben elvontságra és tömörségre törekvő stílusprogramnak kötelezte el magát.

A művészete természetét meghatározó, az alkotótevékenysége további kibontakozását eldöntő, a törekvései és szobrászi szándékai egész orientációját évekre szólóan kijelölő fordulatot egy látványos – a művészettörténetben egyébként gyakorta felbukkanó – mozzanat mérföldkövezi: Jecza Péter kíméletlenül megcsonkította egyik korábban alkotott, szépen kifaragott szobrát.

Temesvárra kerülése után két-három esztendővel, amikor a fa iránti érdeklődése felerősödött, egy tiszafa megnyúlt, karcsú, felső részén kétfelé ágazó törzséből fejtette ki legelső faszobrai egyikét. Az egymástól alig eltávolodó ágakat magasba lendülő, az ég felé ágaskodó karokká formálta, amelyek az anatómia törvényszerűségeihez hűségesen igazodó, rátarti gondossággal kidolgozott, simára csiszolt kezekben végződtek. A fa törzsén viszonylag keveset dolgozott: a rönk természetes adottságaihoz igazodott, oszlop-egyenességét messzemenően respektálta, külső felületét pedig nyersnek, érdesnek hagyta. Mindössze egyetlen helyen, a hengeres rész közepe táján törte át a kérgétől megtisztított tiszafa-törzset. Többjáratú üreget képezett ki, amelyben az elnyújtott ovális alakú átfúrásokat elválasztó, simára csiszolt, vékony lemezek kifeszített húrokra vagy még inkább a gégefőben elhelyezkedő hangszalagokra emlékeztettek. A drámai erejű, szembeötlően expresszionista fogantatású szobornak Jecza Péter a **Kiáltás** címet

adta. Kiállításokon is bemutatta, s a kritikusok elismerőleg méltatták a kevés motívumból szerkesztett s minden tekintetben befejezettnek látszó alkotást. A fiatal művész azonban egy szép napon újra elővette, s lényegét módosítóan átdolgozta, átszabta hatásos művét. Meggyőződésből fakadt határozottsággal lefűrészelte, könyökből amputálta a pedáns rátartisággal kimunkált, minden részletükben hitelesre formált karokat. Tragikusabbá, mélyebbé és áttételesebbé vált a beavatkozás nyomán a szobor. Tettével Jecza Péter világosan jelezte, hogy megszabadulván a realizmus sajátosan értelmezett változatának bénító kötöttségeitől, a merészebb formai és tartalmi megoldásoknak kötelezte el magát. A felszabadító, sorsdöntő élményt kimutathatóan a Henry Moore műveivel való személyes találkozás jelentette. Egy új világ képe tárult fel előtte a nagy angol szobrász 1966-os bukaresti kiállításán. Elemi erővel hatottak rá Henry Moore jellegzetes tektonikájú, a plasztikai formák tiszta átéléséből fogant, súlyos mondanivalójú szobrai. **A fekvő alak**ot, a **Király és királyné**t körüljárva, Moore többi művét szemlélve világosan megértette, hogy a kifejezés lehetőségei nem korlátozódnak az organikus formák szolgai megjelenítésére vagy elvontabb megfogalmazására, hogy az emberi és állati test arányai, motívumai a természetestől eltérő rendszerben is fölmutathatók, hogy nem az irodalmi fogantatású illusztráció, hanem az erőteljes, sűrített gondolatkifejezés a korszerű szobrászat elsődleges feladata. A fölkavaró felismerés megerősítette benne az absztrahálási hajlamot, tudatossá szilárdította az egyszerűsítés, a formai tömörítés, a tiszta plasztikai eszközök felhasználásának addig még csak esetlegesen, leplezettebben fölbukkanó szándékát. Korábban az afrikai fafaragások formavilágából kiindulva próbálkozott stilizáltabb, mértani elemekből szerkesztett szobrokat alkotni. Az esetek többségében azonban Jecza Péter még megtorpant a feleúton: a letisztultabb, elvonatkoztatott formákat – miként a **Kiáltás** esetében is tette – nagyrészt még a szerves és a tárgyi világ elemeihez szorosan kötődő motívumokkal társította, illetve ellensúlyozta. A Henry Moore műveivel való közvetlen találkozás lenyűgöző élményének hatására leplezetlen nyíltsággal, óvatoskodó fenntartások nélkül állt be a képzőművészetünk megújítására szövetkezők táborába. Alapos nagytakarítást rendezett a temesvári Rózsapark hajdani korcsolyapavilonjában berendezett műtermében, felemásnak ítélt szobrát könyörtelenül megcsonkította. Új úton indult el.

Néhány esztendeig Henry Moore drámaian tagolt, súlyos formákból építkező, nyugtalanító dinamikájú szobrászatának bűvöletében alkotott. A hatvanas évek végén s a hetvenes évek elején jó néhány Moore vagy közvetlen elődei, illetve hasonló törekvéseket valló kortársai – Bourdelle, Brâncuşi, Hans Arp, Barbara Hepworth stb. – modorában fogant szoborral jelentkezett. Alkotásai meggyőzően tanúsítják, hogy fogadott szellemi mentoraitól is igyekezett épp úgy eltanulni, elsajátítani mindent, miként azt főiskolás korában tényleges mesterei – Kós András, Virgil Fulicea, Romul Ladea és az immár legendás hírűvé lett, e nemzedék számára döntő hatású pedagógus, Kádár Tibor – esetében is tette. A felfedezés, a birtokba kerítés forró szenvedélyétől sarkalltan haladt végig az egyetemesség, az örökérvényűség sztigmáit hordozó modern szobrászat bonyolult lépcsőrendszerén, hogy eszközökkel és ismeretekkel felvértezetten, megfelelő jártasság és tapasztalat birtokában kísérelje meg nemsokára a továbblépést, öntörvényű egyéni stílusának, formanyelvének kialakítását.

A Moore-befolyás talán **Gyökér** című faszobrán a legerősebb, a legszembetűnőbb. Jecza Péter alkotása már témájával is a nagy angol szobrász művészetének egyik jellegzetes vonulatához, a Magna Mater, a nagy asszony-anya időt áthidaló, archetipikus alakját megjelenítő sorozatához kapcsolódik. A világra jövés, a megszületés előtti állapot misztériumát, titkait faggatja a művész; plasztikájában anya és gyermeke kapcsolatának azt a stádiumát örökíti meg, amikor a két test még szerves egységet alkot. Mintegy átvilágította, elénk tárta a magzatot őrző, tápláló és kihordó aszszonyi test titokzatos belső dimenzióit. Elfogadva a laposan szétterebélyesedett vaskos diófagyökér inspiráló ajánlatát, a gömbölyded, a gondosan lekerekített s a változatosan ívelt formák fölkavaróan izgalmas arányrendszerét teremtette meg. Az egymásra rimelő domborulatok, az expresszív rajzolatú láncolattá kötődő bemélyedések, valamint a kompozíció középső részét uraló kiöblösített áttörés sajátos geometriájú, erős belső feszültségű együttest alkotnak. Hangsúlyozottabb szerepet kaptak Jecza Péter szoborszerkesztésében az üregek, a kisebb-nagyobb vájatok, az anyag-átfúrások, s nagyon bátran bánt ezúttal a fiatal művész a szoborfelület mozgékonyságát, a relief erőteljes tagoltságát, fokozott ritmusú dinamikáját megteremtő pozitív és negatív formákkal. Alkotása fókuszát, erővonalainak gyűjtőpontját az anyatestbe lágyan belesimuló, mag alakú fetus képezi, amely körül sugarasan helyezkednek el, glóriára emlékeztetően tárulnak szét a végtagok legömbölyített, görbületgazdag, vastag csonkjai. Figyelmét a struktúrahordozó nagy formák összhangjának, erőegyensúlyának létrehozására, átgondolt kidolgozására összpontosította, s már nem bajlódott, egyáltalán nem törődött a természethű ábrázolás szigorú követelményeinek érvényesítésével. Nem érdekelték a részletek, a járulékos ékítmények. Az anyaság lényegét, a szülőt és gyermekét összefűző testi-lelki kapocs szilárdságát próbálta a modern plasztika nyelvén kifejezni. A képzőművészetek egyik örök témájának a hagyományoktól élesen elütő, sok szempontból kihívó megközelítése, a választott formanyelv tömörsége, áttételessége a szobor kiállításakor sokakban visszatetszést, ösztönös idegenkedést keltett. Mértéktartás jellemezte a kritikusok s a szűkebb szakma véleményét is. Pedig – miként azt az elmúlt évek beteljesülései, méltán feltűnést keltett megvalósításai is tanúsítják – a maga idejében még valóban kissé sokkoló látványt kínáló mű, a szembetűnő Moore-jegyeken túl, már egyértelműen magán viselte a Jecza-féle plasztikai magatartás meghatározó jellegzetességeit, fokozatosan egyedivé erősödő karakterisztikus vonásait. Az egymásba ható külső-belső formák gyakorlatilag kimeríthetetlen variációs lehetőségeinek következetes kihasználásával, a külső tér és belső űrök közötti feszültség tudatos megteremtésével, intenzív fenntartásával a **Gyökér** című anyaság-szobrán – s főleg az után faragott és mintázott, különféle anyagokból készült alkotásain – Jecza Péter újfajta, a Moore-étól bizonyos mértékig különböző, több ponton alapvetően elütő relációt állított fel anyag és tér, tömeg és környezet között. Számára is a szobor pozitív és negatív formák zárt, öntörvényű egysége, amely a térbe kerülve s azzal indukciós kapcsolatot teremtve nyeri el valódi dimenzióit, teljesítve művészi funkcióját. Azonban Jecza alkotásai – a korai ujjgyakorlatokat s a későbbi stíluspróbákat, műtermi kísérleteket nem számítva – sohasem egyszerűsödtek tiszta absztrakciókká, nem kristályosodtak tetszetős, pusztán dekoratív jellegű vizuális-plasztikai viszonylatokká. Erősen stilizált elemekből szerkesztett művei, sokféle asszo-

ciációt gerjesztő térkonstrukciói is általában mély gondolati tartalmakat hordoznak. Alkotásai döntő többségének verbálisan is megfogalmazható humánus mondanivalója, sokrétű, az áttételek folytán többjelentésűvé váló művészi üzenete van. Leginkább a nagy, egyetemes érvényű témák vonzzák, amelyek jelkép-tömörségű, konstruktív megfogalmazású, motívumgazdag, a korszerű szoborépítkezés matematikai-mértani logikájához szigorúan igazodó művek megalkotására ihletik. Szobormetaforái – amelyekben gyakorta domináns szerepet kap a líraiság, az érzelmeket megmozgató érzékenység – összetettek, többféleképpen értelmezhetők. Két vékony vascsőre függesztett gyökérszobra is úgy szól az anyai szeretet elemi megnyilatkozásáról, az összetartozás, az egymáshoz kötődés csodálatos erejéről, hogy művét egyúttal az őseredet, a teremtés, a létcsíra, a termékenység vagy más összefüggésben a születés előtti élet szimbólumaként is felfoghatjuk. A többértékűség egyébként Jecza Péter gazdag aratású művészetének egyik meghatározó sajátossága.

Jó néhány közepes méretű faszobrot faragott ki a hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején a felfokozott munkaritmusba lendült Jecza Péter. Gyümölcsfák törzséből – főleg a gazdagon erezett, könnyen elszineződő diót s a tömöttebb, egyenletesebb húsú körtét kedvelte meg – bontotta ki stilizált kompozícióit. A **Gyökér** szomszédságában készült művein – itt főleg a **Tánc**ra, a **Jegyespár**ra, a **Germinál**ra és az **Ölelkezés**re gondolunk – világosan kivehetők annak a viaskodásnak a nyomai, amelyet a fiatal szobrász az epigonizmus fölkísértő rémével, az erős Moore-befolyás fenyegető kiméráival folytatott. Már a **Gyökér**en feltűnt egy-két sajátosan egyéni motívum, nagyszerű formai megoldás, az egy évvel később, 1968-ban kifaragott **Összeforrás**ban azonban már jellegzetes Jecza-szobrot alkotott. Egy összebúvó, fejét finoman egymáshoz hajtó emberpárt faragott ki a műtermébe került diófa vastag törzséből. Kevés forgácsot fejtett le a közel kétméteres rönkről, csupán a fejek kaptak valamivel erősebb kontúrt, a két figurára szinte csak következtetni lehetett. Tömör, tömbszerű szobrában nemcsak az ölelés, az önfeledt összetapadás, hanem mindenfajta kohézió, megbonthatatlan kötés, erős szorítás lényegét kívánta kifejezni. Ez az alkotás is – miként Jecza Péter szobrainak jelentős hányada – polivalens. Mindjárt más képzetek társulnak a szoborhoz, ha az ihlető alapforma felől közelítjük meg. A csomagok ólomzárának összeszorítására használt masszív postai fogó mozgatta meg a szobrász fantáziáját, hogy fölnagyított idomait fába transzponálva megragadjon, érzékien rögzítsen egy jelentős plasztikai gondolatot. A mű megszületésének formai sugallatára elsősorban azért hivatkoztunk, mert az itt követett eljárás – érzésünk szerint – élesen rávilágít Jecza Péter művészi gondolkodásának, alkotói módszerének egész mechanizmusára. Formaértelmezésében az egyszerűsítésre, a jelzésekre, a mértéktartó elvonatkoztatásra épít, s épp ezért sohasem fordított s ma sem fordít teljesen hátat a realitásnak, a környezet kínálta gazdag motívumvilágnak. Elvonatkoztatottabb formarendszerű, nonfiguratívnak tűnő, erősen geometrizált szobrai is jól körülhatárolható valóság-magra vezethetők vissza, amelyeket azonban hozzávetőlegesen egyenlő arányban választ és emel ki univerzumunk szerves és tárgyi közegéből.

Megalkotva faszobrai remek sorozatát érlelte ki azt a szemléletmódot, teremtette meg azt a jellegzetes formai eszköztárat, amelyet immár hiánytalanul a sajátjának érezhetett. Művei egyéniesültek, s a befejezettség, a

teljesség igényével hatnak ma is a szemlélőre. Restelkedés nélkül vállalja korai korszakának kiforrott, az eredetiség jegyeit hordozó szoborkonstrukcióit, amelyek szerves részét képezik gazdagon kibontakozó életművének, s amelyeket megbecsült hely illet meg a hazai modern szobrászat képzeletbeli galériájában is. Műveiből különben meglehetősen sok jutott a múzeumok falai közé. Közgyűjteményekből szedte, válogatta össze azt a négy korai munkát, amelyeket – egy újabban faragott faszobrot társítva hozzájuk – az 1978-as velencei biennálén bemutatott. Szobrain nem fogott ki, nem hagyott nyomot az évek múlása. Jól összeválogatott kollekciója megérdemelt sikert aratott a rangos nemzetközi seregszemlén.

Nem lett ugyan teljesen hűtlen a fához, de újabb alkotásait elsősorban bronzból készíti a műfaji sokoldalúságra törekvő művész. Átállását több ok is indokolja. Nem sikerült mindig felülkerekednie az elképzelésének, művészi szándékának ellenálló fa makacsságán. Megszabott, a természeti adottságoktól körülhatárolt keretben kellett gondolkodnia, s a felület, a simára csiszolt epiderma szépsége nemegyszer elfedte, beárnyékolta a tulajdonképpeni plasztikai tartalmat, gondolatot. Vonzotta a szobrászat tartós, végleges anyaga, a bronz. Mivel a közepes nagyságú faszobrokra a hetvenes években nemigen mutatkozott társadalmi igény, Jecza Péter a lakószobákban is könnyen elférő, kisebb méretű plasztikákat kezdett alkotni, amelyeknek kivitelezésére a bronz a fánál, kőnél vagy márványnál hálásabb és ideálisabb alapanyagnak bizonyult. Kis méretben is képes a sokféleképpen felhasználható és megmunkálható fémötvözet monumentális hatást kelteni. Jecza a mintázás szabadabb, kötetlenebb lehetőségeihez, a bronz kezesebb, alkalmazkodóbb természetéhez, gyakorlatilag kimeríthetetlen nemes gazdagságához hangolta, igazította azt a tömör, expresszív stílust, amelyet faragott és hegesztett szobrain korábban már kifejlesztett. Formavilága az új anyaghoz idomulva jelentősen felfrissült, több irányban továbbgazdagodott, megteremtve, meggyőzően s egyúttal árnyaltan kifejezve erősen stilizált, a mértani elemeket sűrűbben fölhasználó, a plasztikai gondolatok lényegére összpontosító művein a felületek és tömegek újszerű, eredeti viszonylatait. Tömbszerűen zárt, nagy belső kohéziójú alkotásain és levegősebb, vékonyabb bordázatú, többszörösen áttört kompozícióin – amelyeknek erővonalai általában ugyancsak befelé kötődnek – változatos plasztikai formákban szerkeszti meg és rögzíti a kiegyensúlyozottság és a megbolygatott szimmetria, az ellentét és a harmónia, a mozgás és a nyugalom bonyolult organizmusait. Bronzszobrai felületét leggyakrabban fényesre csiszolja, hogy a fémes csillogás kiemelje és megsokszorozza a térképzet monumentalitását, izgalmas modernségét, hogy a gazdagon tükröződő, lesikló fények kidomborítsák az ívelt, lekerekített formák lírai finomságát, erőteljes expresszivitását. Bírálói a tetszetősségre, a túlzott „szépségre" törekvést róják fel Jecza Péter egyik legfőbb hibájaként. A reálisan fenyegető veszély a fiatal művészben is tudatosult, s újabban egyre ritkábban tesz engedményt a mutatósságnak, a már-már idegesítően tökéletes formai aprómunkának. Magasabb szinten próbálja elérni a tökélyt, amelyet mindenfajta művészi alkotómunka eszményi végcéljának tart. Tömör, lényegükre vetkőztetett, mondat értékű szintagmákként funkcionáló formákkal dolgozik. Mértani idomok együttesévé redukálódó szobrait mély beárkolásokkal, öblös üregekkel, metsző élekkel, vagyis szép, motívumgazdag kalligrafiával

dúsítja fel. A pozitív és negatív formák megmozgatott egyensúlya, jellegzetes egymásra felelései, összecsengései által erőteljes feszültséget teremt az adott külső tér, a körülhatárolt burok s a szobor belső magja között. A bronz minden adottságát, szépségét és kifejező színességét felvonultatva tömöríti szorosan egymásba kapcsolódó, a valóságelemekhez egyre áttételesebben kötődő formákba a dinamikus mozgást, az erőt, a keménységet, a drámaiságot és a létünket meghatározó emberi érzelmeket.

Szobrai többé-kevésbé világosan elhatárolódó tartalmi és formai ciklusokba rendeződnek. Főtémája az élet: az emberi lét nagy pillanataihoz kötődnek szobrászatának meghatározó vonulatai, alapvető vezérmotívumai. A tárgyi valóságból kölcsönzött elemeket is – miként azt a fából faragott **Összeforrás** esetében is tette – a legtöbbször humanizálja, az emberi viszonylatokra is vonatkoztatható áttételes jelentéssel látja el. Behatóan foglalkoztatják a nemek közötti kapcsolat – a szerelem, a csók, az ölelkezés, az egybefonódás stb. – meghitt, erős plaszticitású jelenetei. Sok változatban kifaragta, megmintázta immár az egység, az összetartozás, az egymásba oldódó kettősség plasztikai jelképét. Filozófiai tartalmak feszülnek ezekben a dinamikusan kapcsolódó, kontrasztos elrendezésű tömegekből felépített alkotásokban. Jecza Péter sajátos világképe fejeződik ki a kettősségből fakadó egység kitartó, állandóan visszatérő ábrázolásaiban. Szobrai ugyanis egy adott ponton túl már nemcsak az asszony és férfi egymásra találását, közös boldogságát szimbolizálják, hanem az ellentétes pólusok, a pozitív és negatív, az igen és nem, a közel és távol, a fekete és fehér, a megsemmisülés és az élet dialektikus egységét is. Több darabra tervezett, a kockaformát befelé deformáló, egyénítően beárkoló sorozatának görög címével – **Monád** – már nyíltan is utal a tökéletes egység keresésének, kifejezésének bölcseleti indítékaira és vetületeire. Más értelmekkel bővülve tűnik fel a kettősség–egység viszonylat a prokreáció, az anyaság, a szülő és gyermek kapcsolat témájával foglalkozó művein. A párhuzamba állított vagy többszörösen összekötött társformák a növényi magok szikleveleinek, az élő sejtek osztódásának képzetét is fölidézik. Míg a gyakran megmintázott táncospárok kettősei egyszerre jelenítik meg a forgó mozgás két ellentétes fázisát, az egymást kiegészítő és felerősítő gesztusok káprázatos összhangját, sodró dinamikáját. Az erősen tagolt – helyenként súlyos tömegekké tömörülő, máshol pedig szabadon kibomló, törékeny vékonyságúvá karcsúsult –, stilizált formák térbeli elrendezésével fejezi ki Terpszikhoré művészetének plasztikai szépségét. A megsejthető, egy kis invencióval könnyen kikövetkeztethető alak deformált formái általában egymásra felelő ritmusban övezik, ölelik egymást, hogy a kompozícióban egyetlen, a tánc lényegét tömören kifejező formai akkorddá szerveződjenek. Érdeklődése homlokterében az összetartozás esszenciájának megközelítése, a világunkat összetartó, a létünket meghatározó egység jelképeinek megszerkesztése, kimunkálása áll. Jecza Péter legjobb szobrai egyidejűleg utalnak az univerzum egyetemes egységére, a szerves élet alapját képező ősszejtre, a mértani struktúrák zártságára és a szerelmi szenvedély, az együtt-egymással-egymásért élés kozmikus erejére. Térrendező, keretet jelölő motívumként s változatos szerepben fölbukkanó modulként használja a mag formát, a domború felületű idomokat, az egyenes síkok határolta hasábokat s a modern szobrászat egyik legelemibb egységét, a kockát. Kivülről sokszor megbontja, s alkalmanként – ahogy például **Dante világa** című alkotása esetében tette – be-

lülről megrepeszti, szétrobbantja a zárt tömegű geometriai alakzatokat, hogy a részelemekből nagyon racionális és harmonikusan kiegyensúlyozott, a mögöttes tartalmakat is fölvillantó szerkezeteket építsen.

A kontrasztos elrendezésű kettős formák egymásba ékelődését, sajátos tektonikáját kutatja végsősoron a hősiesség, a győzelem, a felemelkedés és a szárnyalás témájára készített szoborciklusaiban is. Jecza eleső hősei mellé mindig odaállítja a fölmagasodó, az áldozatnak értelmet adó, az eszme továbbélését jelképező harcostárs alakját is, erőteljes plasztikai hatást valósítva meg a két figura ellentétes mozgatása által. Az antik Niké-szobrok motívumait átértelmezve, korszerűsítve tiszteleg a mindenkori győzelemnek. Nem egy konkrét harci siker, egy fényes történelmi pillanat glorifikálása a célja, hanem a természet erői, a környezet különféle akadályai és nem utolsósorban az önmaga korlátai fölött diadalmaskodó, elszántan küzdő ember dicsőítése. Hasonló szándékok, gondolatok fejeződnek ki a repülés témájára készített szobraiban is. Jelentős s egyúttal jellegzetes darabja a sorozatnak a **Szárnyalás** című kompozíció. Tömött szárnyú hatalmas madárnak is fölfoghatjuk, de a robusztus formákat szemlélve épp úgy gondolhatunk a csíra által áttört magház vagy egy belülről kikoppintott tojáshéj stilizációjára. Fölnyitott kagylóhéjnak is vélhetnénk. Jecza a fölemelkedő, a Föld vonzásköréből kiszakadó bátorságnak, az űrkorszak megszületésének kívánt emlékművet állítani. A burkot átszakító, az őt fogva tartó keretet széttörő stilizált formát ezek szerint emberi figurának tekinthetjük, aki zárt világából, évezredes közegéből kilépve bizonyos fokig újjászületett. Nagyon összefogottak, tömörek, többféle módon értelmezhetőek szoborkompozíciói: a művész a formákba transzponált gondolat, mondanivaló végleges megfogalmazását a néző fantáziájára, az érzékenységét, a tapasztalatait, az ismereteit indukáló képzettársításaira bízza. Elmozdítható elemekből szerkesztett, félkinetikus szobrokat is készített, amelyek még közvetlenebbül számítanak a szemlélők együttműködésére, tevékeny alkotótárssá szegődésére.

Szobrászata erejének, eredetiségének sarkalatos tényezője az optimizmus. A Moore-ából lepárolt karcosan szigorú, tömör plaszticitású – korszerű formázási módszerekkel egyénített – eszköztárával Jecza Péter tulajdonképpen egy nagyon derűs, hangsúlyozottan pozitív előjelű életérzést, hitet szilárdító lelki magatartást igyekezett és igyekszik kifejezni. Kompozícióin erős feszültséget, jellegzetes vibrálást teremt a többé-kevésbé ellentétesnek tartott formai, tartalmi és hangulati elemek párosítása, egyénien újszerű összetársítása. A társadalmi közeg elvárásai s a művész szándékai ezúttal is szerencsésen találkoztak. Jecza Péter munkáin ott ragyog az a testi-lelki öröm, amelyet a bizakodó életkedv, az elkötelezett meggyőződés és az anyag birtokba vételének napról napra megismétlődő boldogsága táplál és lobogtat. Nehezebb s több szempontból is kockázatosabb ezt a fajta művészetet igényesen és magas szinten művelni. Jecza Péter azonban bámulatos magabiztossággal, fejlett formaérzékkel hidalja át a buktatókat, a fenyegető akadályokat. Költői sűrítettségű, súlyos szépségű szobrászata az optimista életszemlélet, a fölemelő harmónia dicshimnusza. Habár egyéniségéhez, művészi alkatához továbbra is a tömöttebb, a zártabb, a robusztusabb formák állnak közelebb, újabban – főleg olaszországi útjai, a Giacomo Manzu felszabadultabb, levegősebb kompozíciós rendszerével való közvetlen megismerkedés hatására – azonban Jecza Péter egyre sűrűbben kísérletezik a tömegek föllazításával, az oldottabb, a többszörösen áttört motívumok föl-

használásával. Művei kompozíciós erővonalainak képzeletbeli metszéspontját gyakorta a szobron kívül helyezi, hogy az alkotások lendületét, optimista hangulatát formailag is aláhúzza és fokozza. Vékonyabb bordázatú, lazább szerkezetű szobrai is mértani pontossággal és szigorúsággal komponáltak. Jecza Péternek ugyanis egyáltalán nem kenyere az elnagyoltság, az elsietett rögtönzés, az ötlet szintjén megrekedő vázlatosság. A kiforrottságban, az igényességben, a céltudatosságban megnyilatkozó szellemi-szakmai elmélyülés határozza meg – többek között – művészetének karakterét, egyéniségét.

Sokoldalú művész Jecza Péter. A szobrászat minden műfajában s szinte minden anyagában jelentős – nem félünk a szótól –, maradandó műveket alkotott. Plasztikai szándékait híven kifejező, stilizált jelrendszerű s áttételesebb formavilágú szoborszerkezetei színvonalához közelítenek más jellegű alkotásai is. A szobrászat építészetkiegészítő funkciójához, a beton sajátos adottságaihoz igazodva remekül oldott meg például néhány monumentális murális feladatot. A műépítészekkel együtt dolgozva, kezdettől fogva összhangban gondolkozva alkotta meg a temesvári Ifjúsági Művelődési Ház stilizált motívumokkal berajzolt kiugratott homlokzatmezőit, valamint az orsovai és újszentesi templomok szobrait, az architektúrába szervesen beépülő dekoratív domborműveit, alkalmazott műtárgyait. Pályázatokon díjazott emlékműtervei, szaporodó portréi, mellszobrai – amelyek a korszerűség, a maiság jegyeit magukon viselve érvényesítik a műfaj belső törvényeit, gondolati struktúráját – meggyőzően tanúsítják, hogy Jecza Péter a figurális ábrázolásnak is avatott mestere. Kifejező szimbólumokká, egy magatartásforma modelljeivé kristályosította Kőrösi Csoma Sándor, Bartók Béla, Romul Ladea, Bölöni Farkas Sándor, Emil Bodnăraș, Lázár Mihály s a többi megmintázott históriai és művészettörténeti alak vonásait. Nem egyszerű illusztrációra törekszik, hanem az egyéniség lényegének megragadására, napjainkhoz szóló eszmei-etikai üzenetének formába öntésére.

Tartalmi, formai ciklusai közelről sem lezártak, szüntelenül újabb expresszív darabokkal gazdagodnak. Neve és kézjegye rangot és minőséget jelöl. Alkotásai, kiállításai itthon és külföldön visszhangos sikereket aratnak. Jecza Péter szobrászatunk középnemzedékének egyik legkiválóbb tehetsége, legmarkánsabb és legeredetibb művészegyénisége.

1979 őszén töltötte be negyvenedik életévét.

KÉPEK JEGYZÉKE

1. Poézis	26 cm	1979	magángyűjtemény, Wuppertal (NSZK)
2. Kitörés	74 cm	1968	magángyűjtemény, Hauptwill (Svájc)
3. Az egység dinamikája	97 cm	1969	magángyűjtemény, St. Gallen (Svájc)
4. Tánc	40 cm	1973	magángyűjtemény, Bukarest
5. Párostánc	54 cm	1976	közintézmény tulajdona, Bukarest
6. Szabadság	98 cm	1972	a művész tulajdona
7. Győzelem	53 cm	1972	a Szocialista Művészeti és Nevelési Tanács tulajdona, Bukarest
8. Akusztika	100 cm	1968	magángyűjtemény, Warburg-Scherefede (NSZK)
9. Főnix	54 cm	1970	magángyűjtemény, Wuppertal (NSZK)
10. Ölelés	40 cm	1971	magángyűjtemény, Zürich (Svájc)
11. Összeforrás	36 cm	1972	a művész tulajdona
12. Közeledés	51 cm	1973	magángyűjtemény, Warburg (NSZK)
13. Pár	34 cm	1979	magángyűjtemény, Wuppertal (NSZK)
14. Szárnyalás	100 cm	1968	Bánság Múzeuma, Temesvár
15. Niké	80 cm	1978	Bánság Múzeuma, Temesvár
16. Ünnep	102 cm	1974	RSZK Művészeti Múzeuma, Bukarest
17 Beatrice	40 cm	1975	magángyűjtemény, Freiburg (NSZK)
18. Monád I.	22 cm	1978	magángyűjtemény, Duisburg (NSZK)
19. Monád II.	23 cm	1978	magángyűjtemény, Stockholm
20. Dante világa	40 cm	1978	RSZK Művészeti Múzeuma, Bukarest
21. Monád III.	25 cm	1979	a művész tulajdona
22. Monád VI.	20 cm	1978	magángyűjtemény, Wuppertal (NSZK)
23 Monád V.	24 cm	1979	a művész tulajdona

A reprodukált szobrok mindegyike bronzból készült.

A könyv szerkesztője: H. Szabó Gyula
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
A megjelenés éve: 1981. Alak: 70×100/16
A nyomás kezdete: 1981. VII. 29.
Papír: 100 g-os famentes és krétázott
Kiadói ívek száma: 3,71
Nyomdai ívek száma: 2,50
Tizedes osztályozás nagy könyvtárak számára:
894 511-75, kis könyvtárak számára: 894 511

Tiparul executat sub comanda nr. 178/1981,
la Intreprinderea Poligrafică „Crişana"
Oradea, str. Moscovei nr. 5–7
Republica Socialistă România

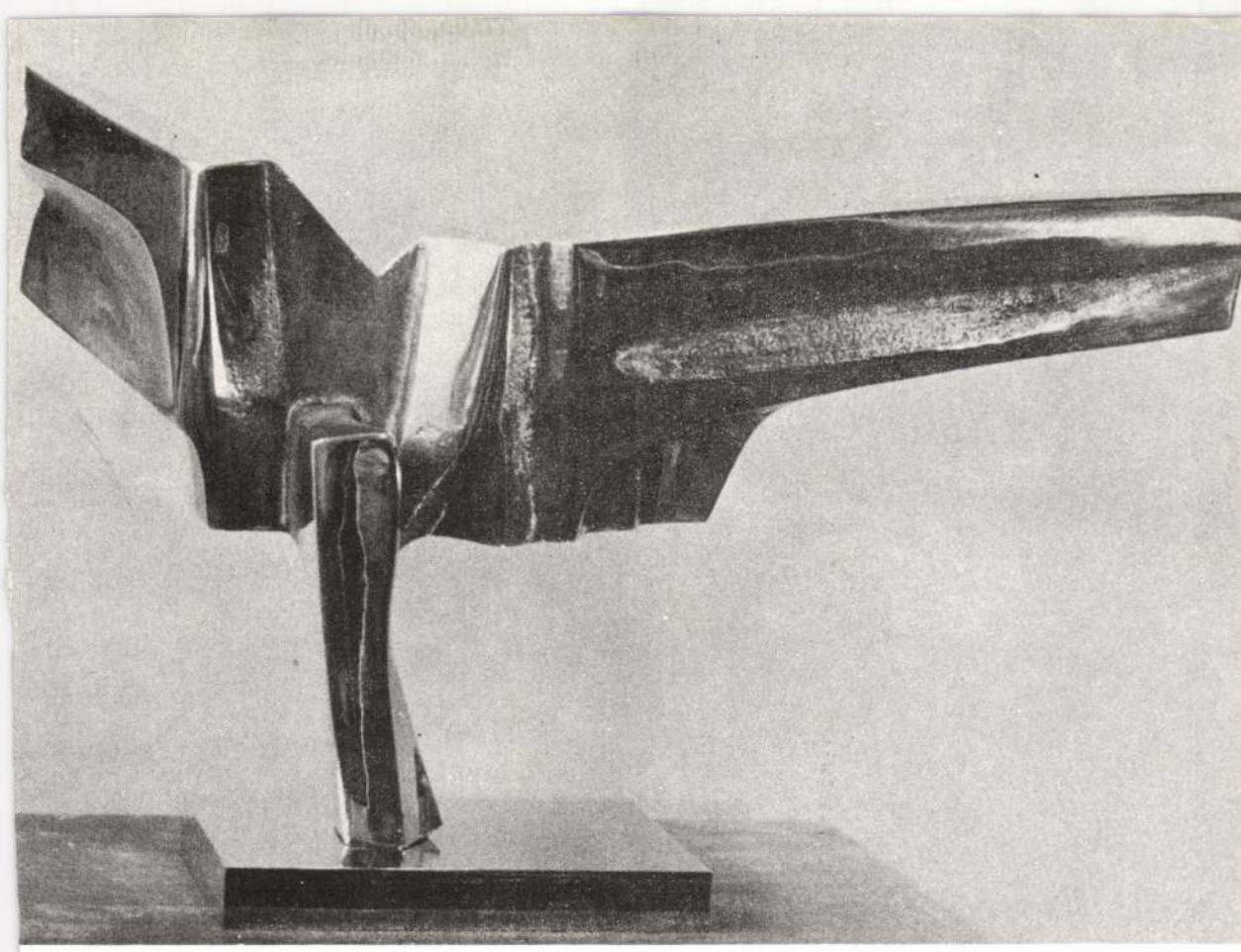

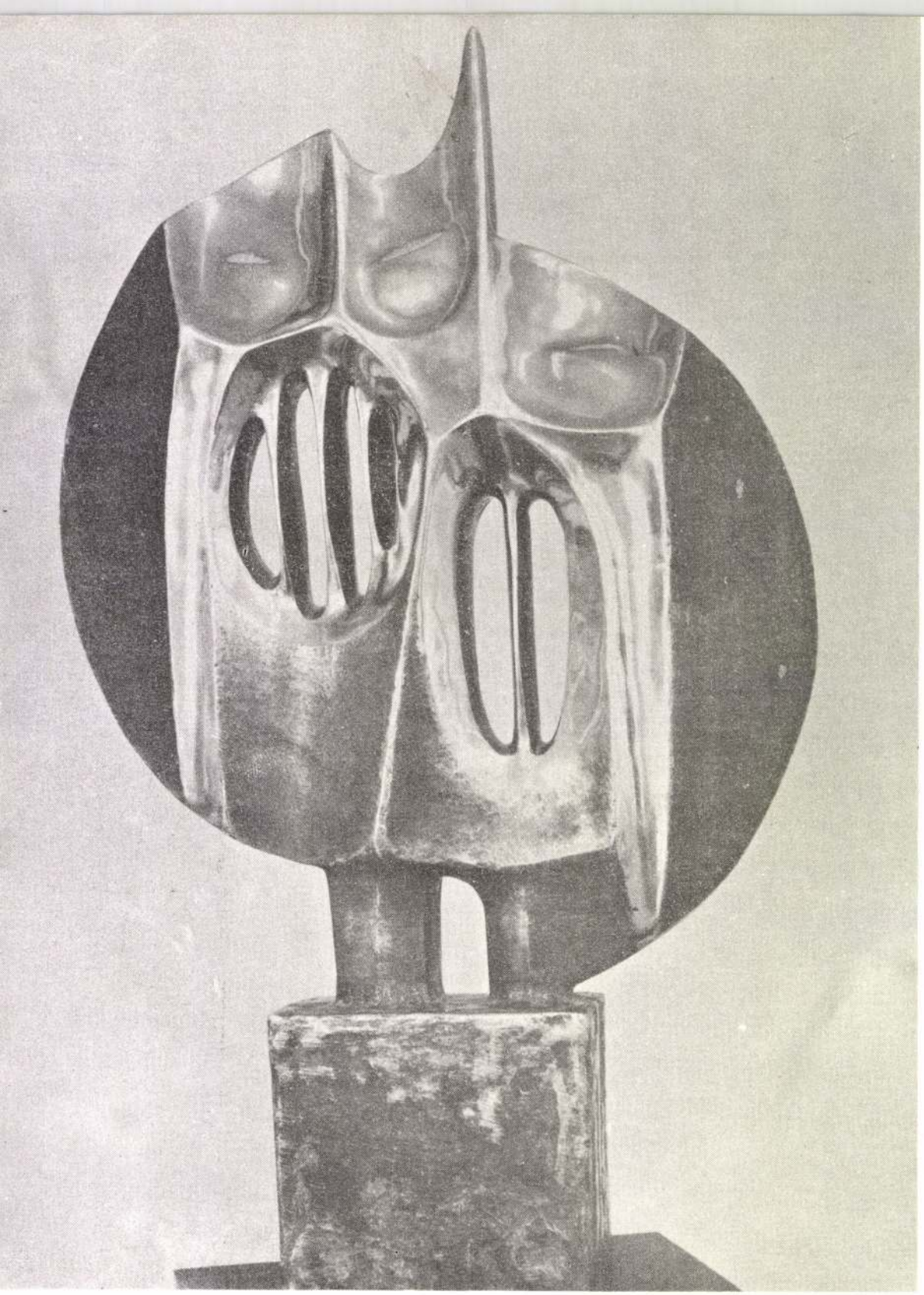

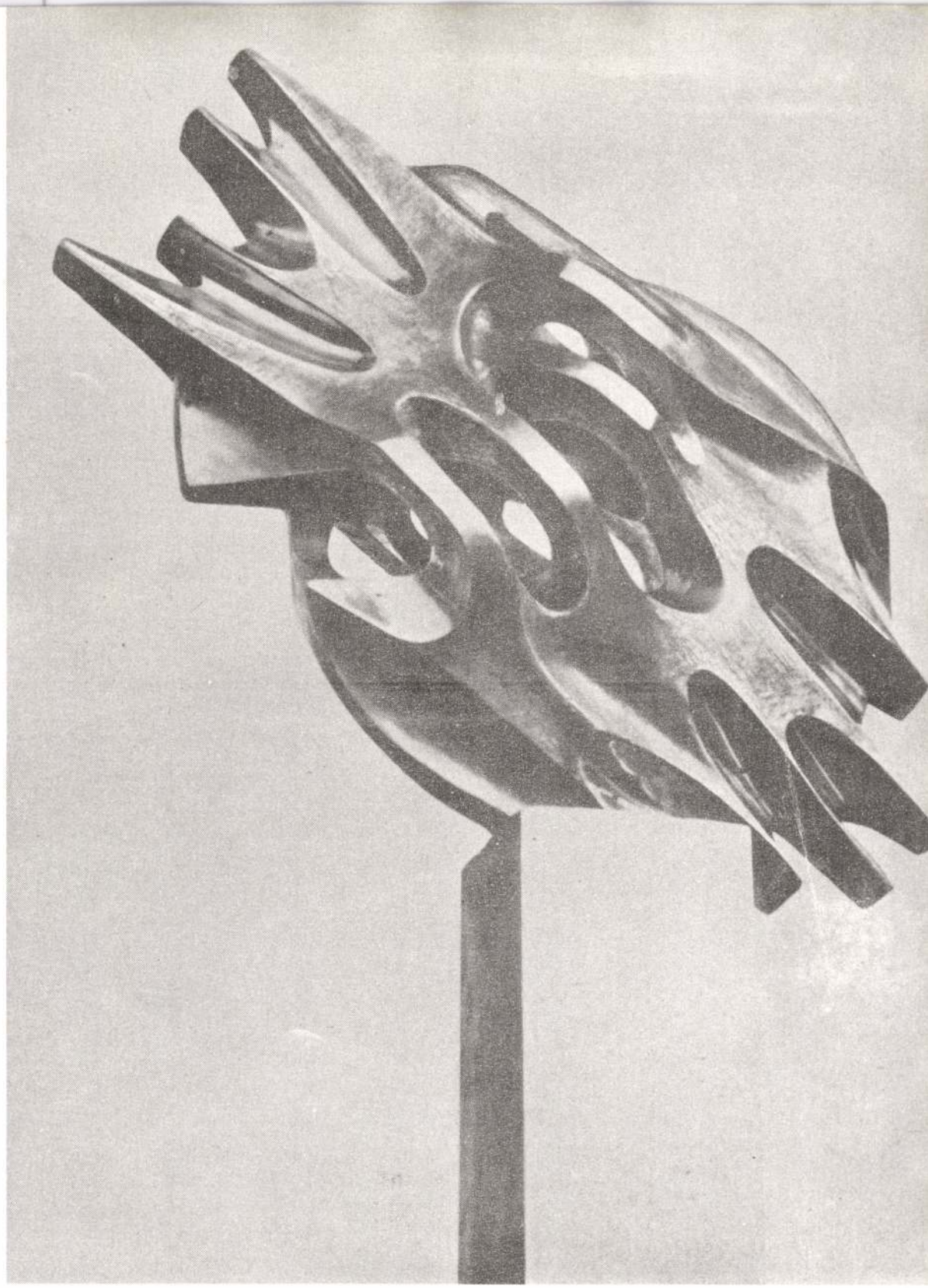

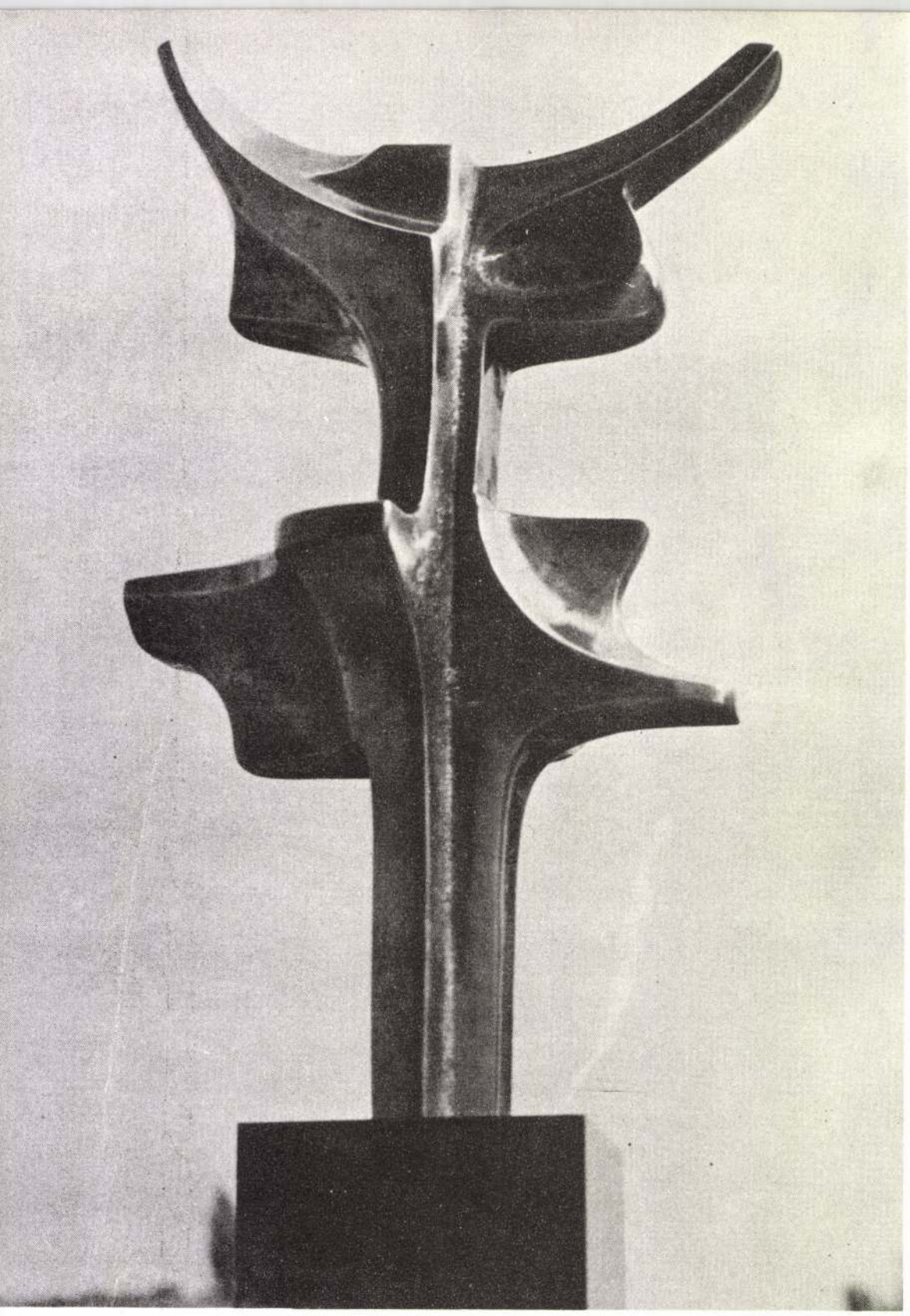

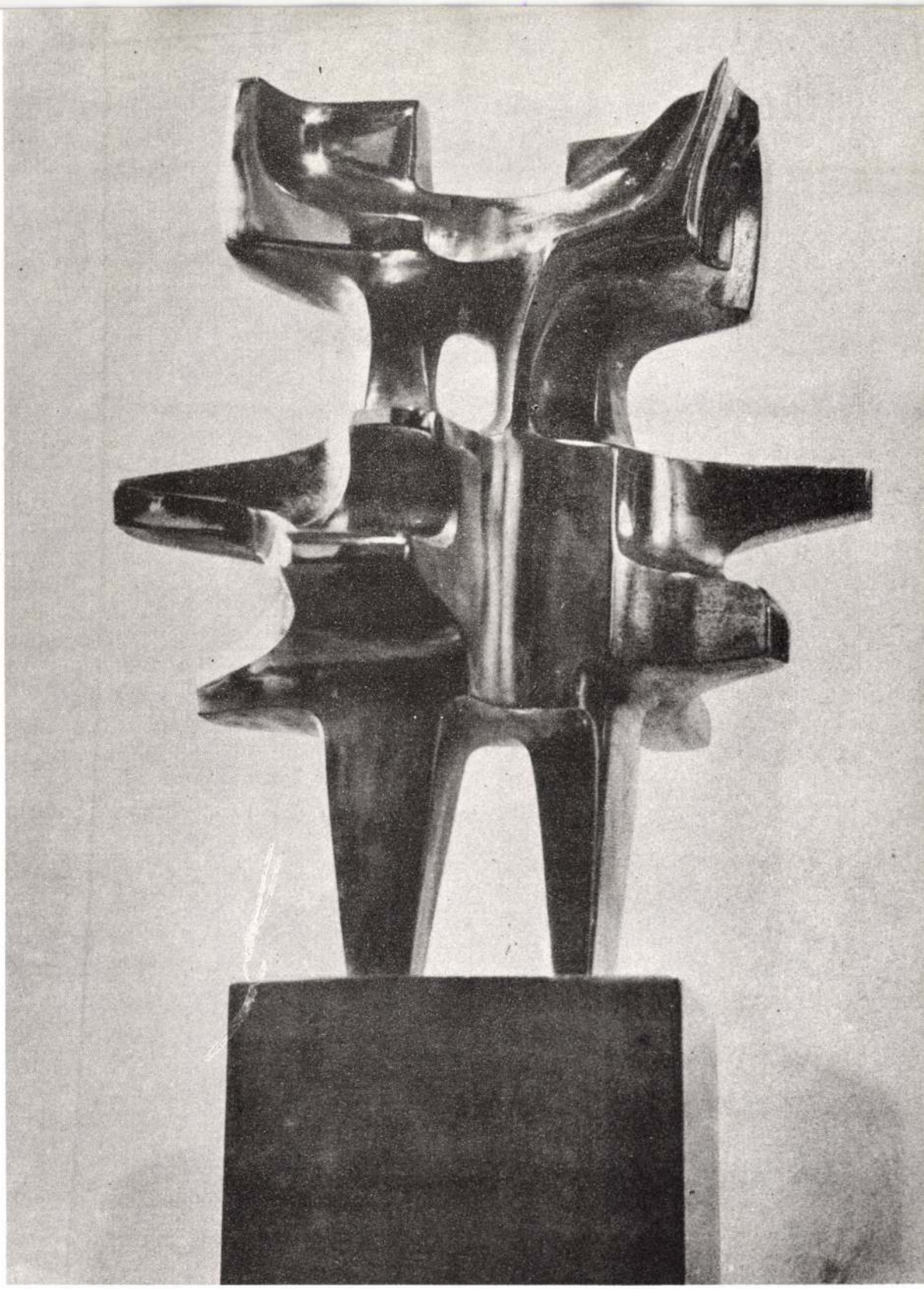

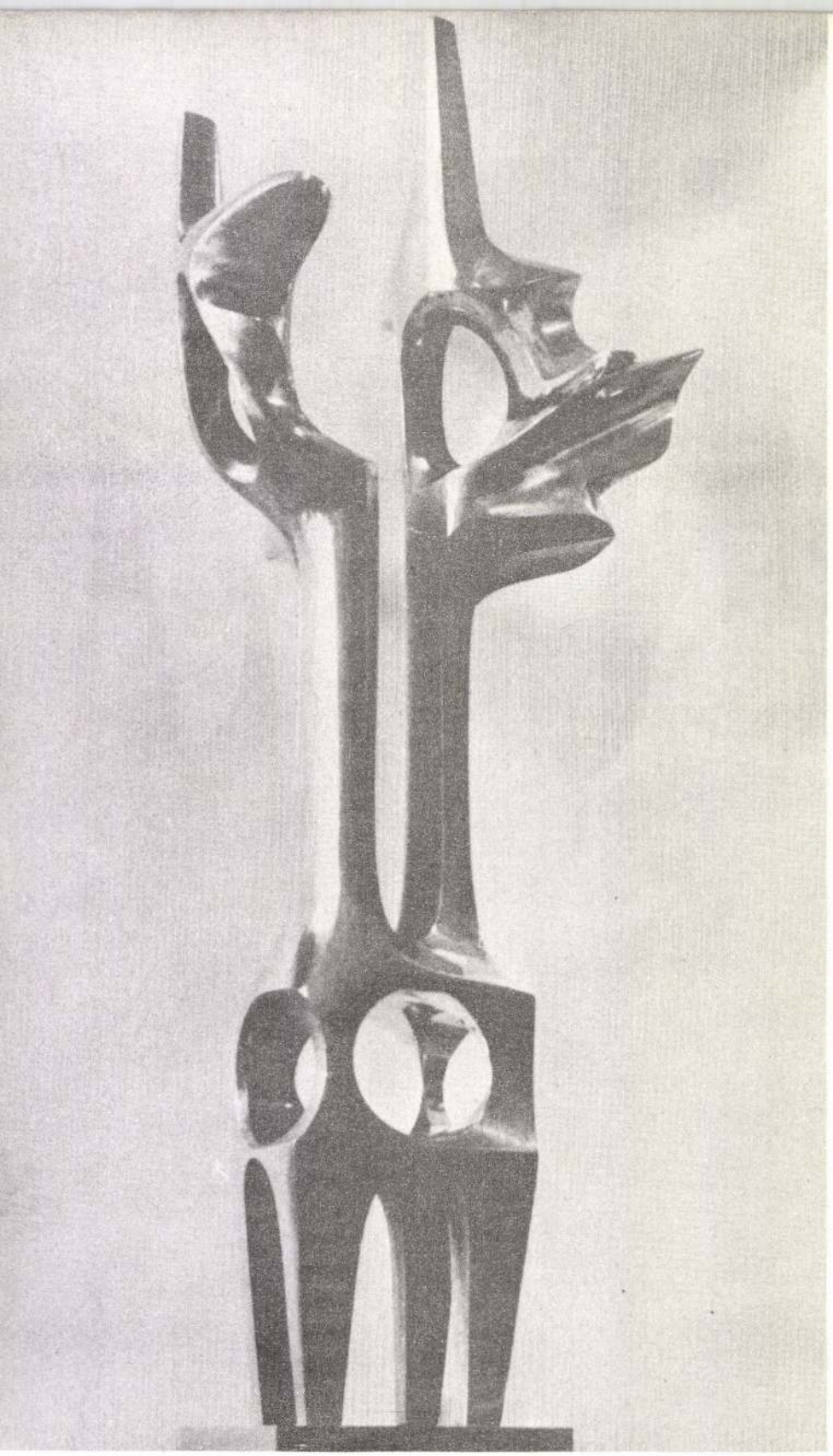

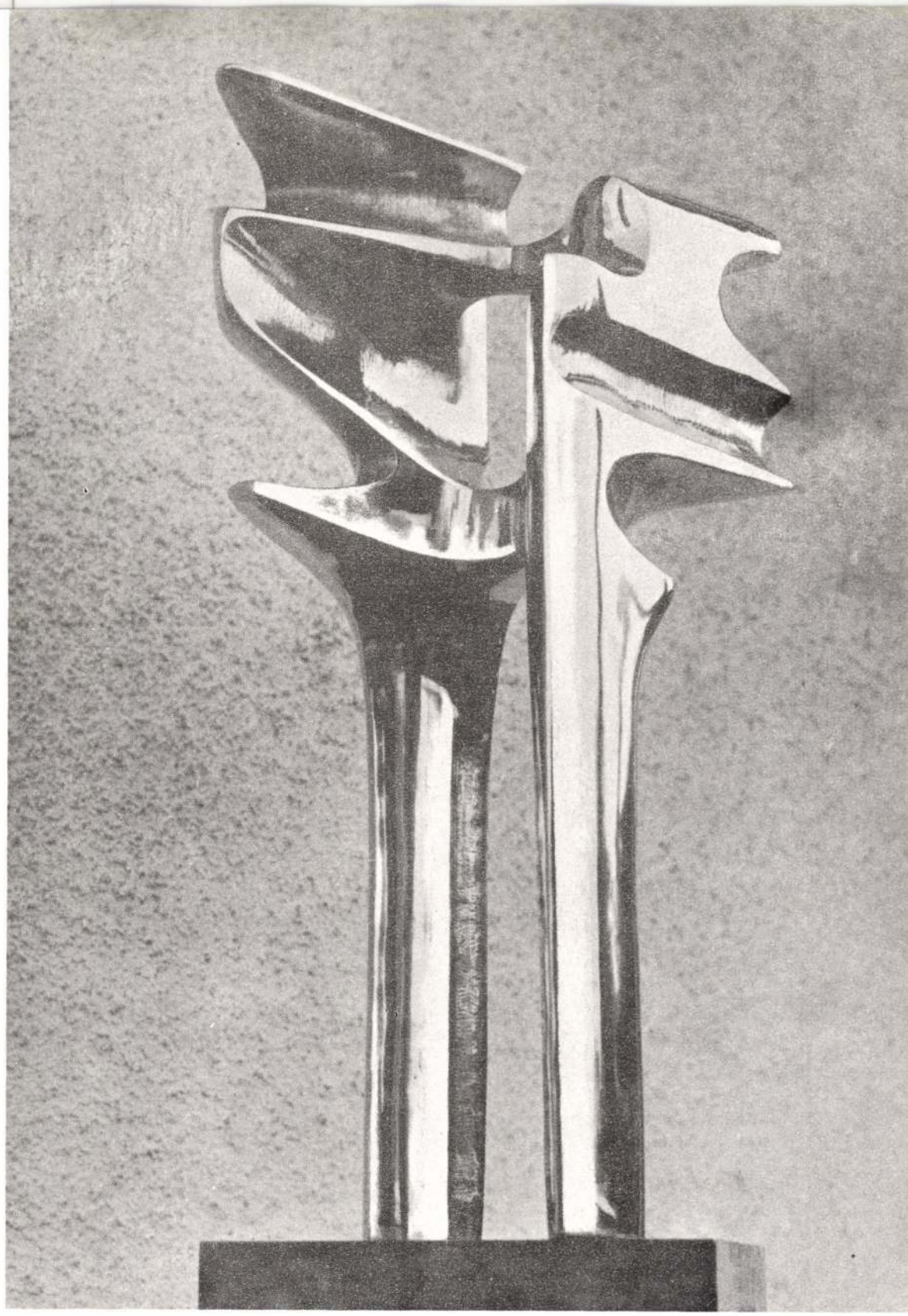

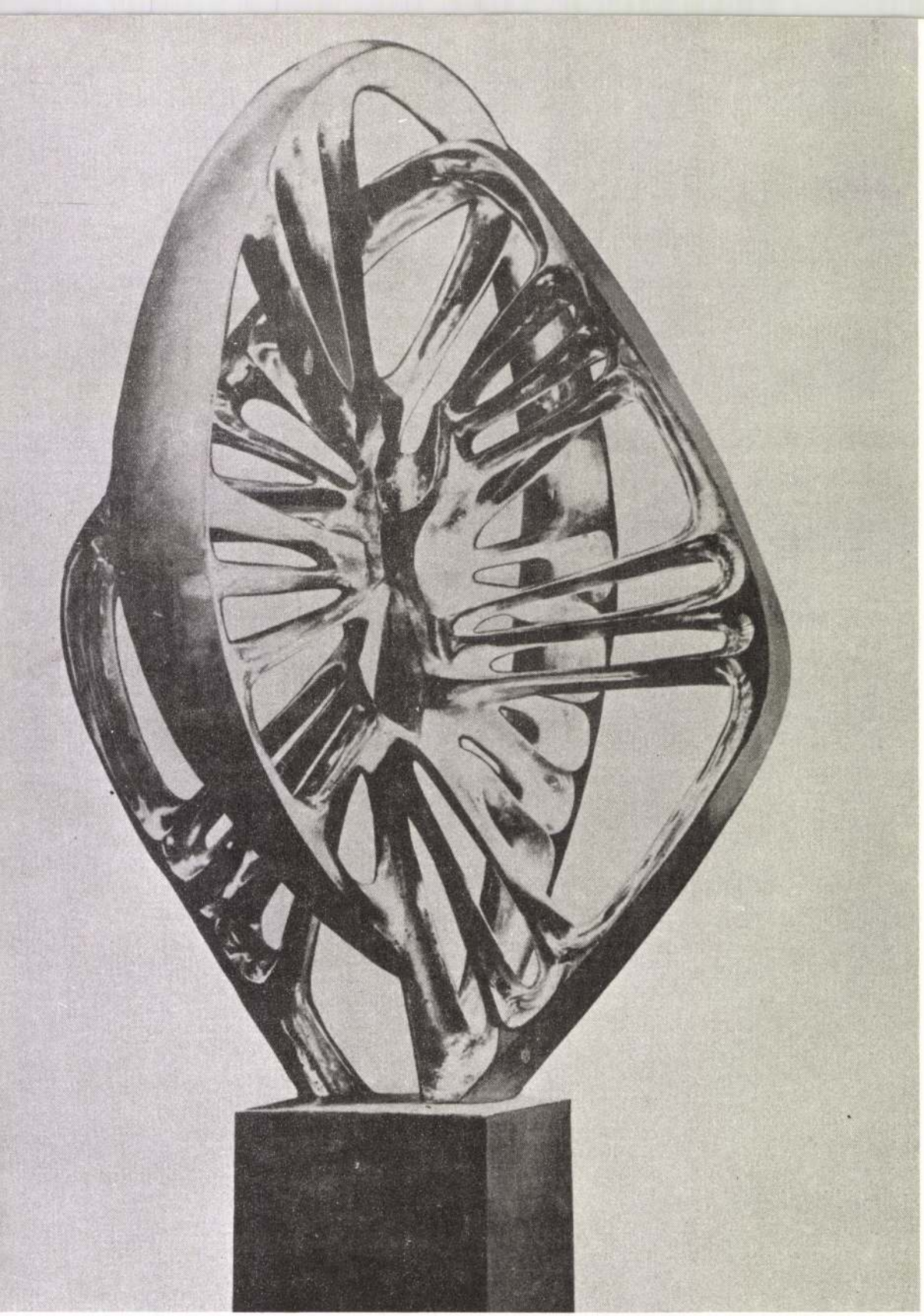

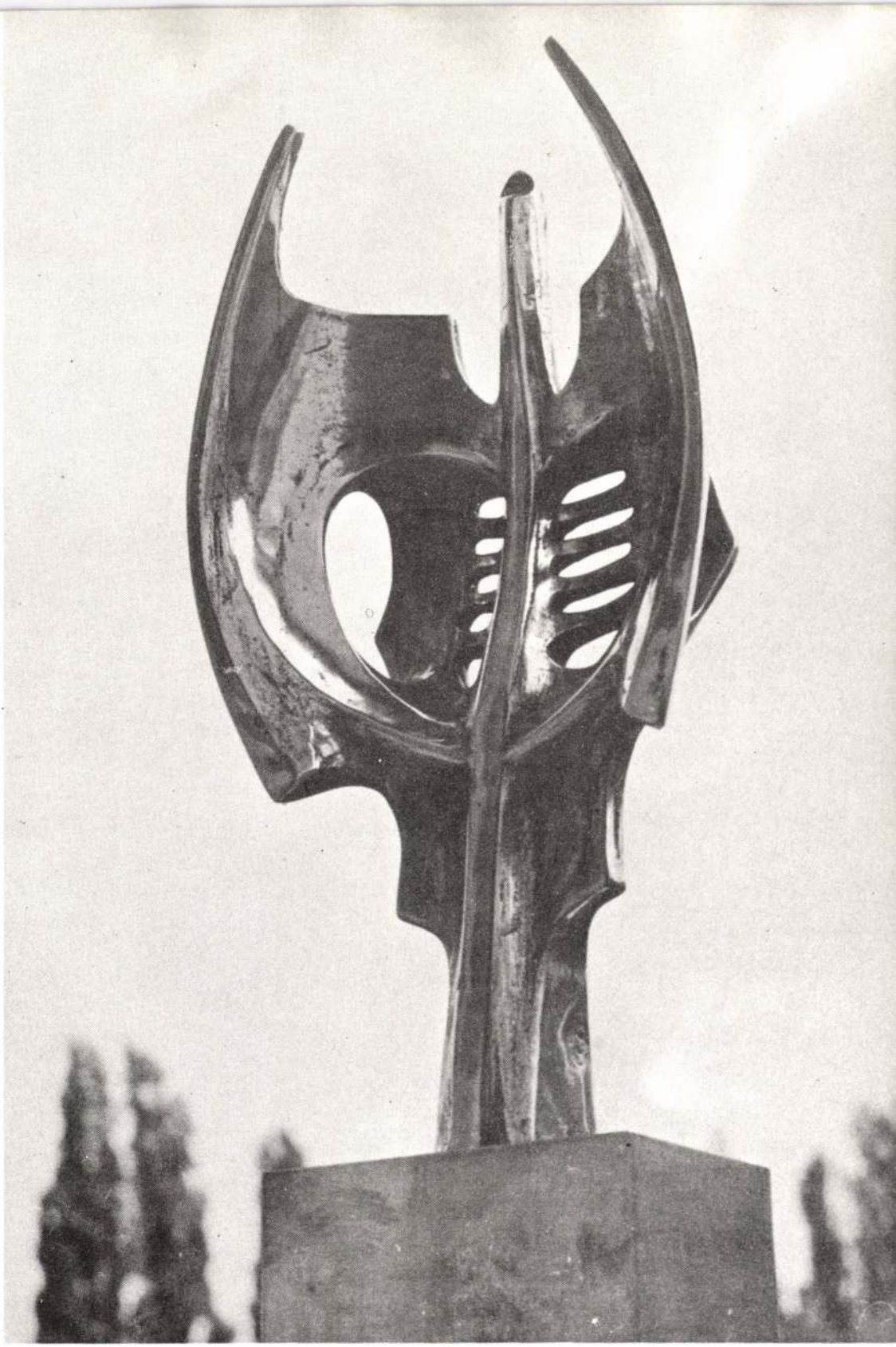

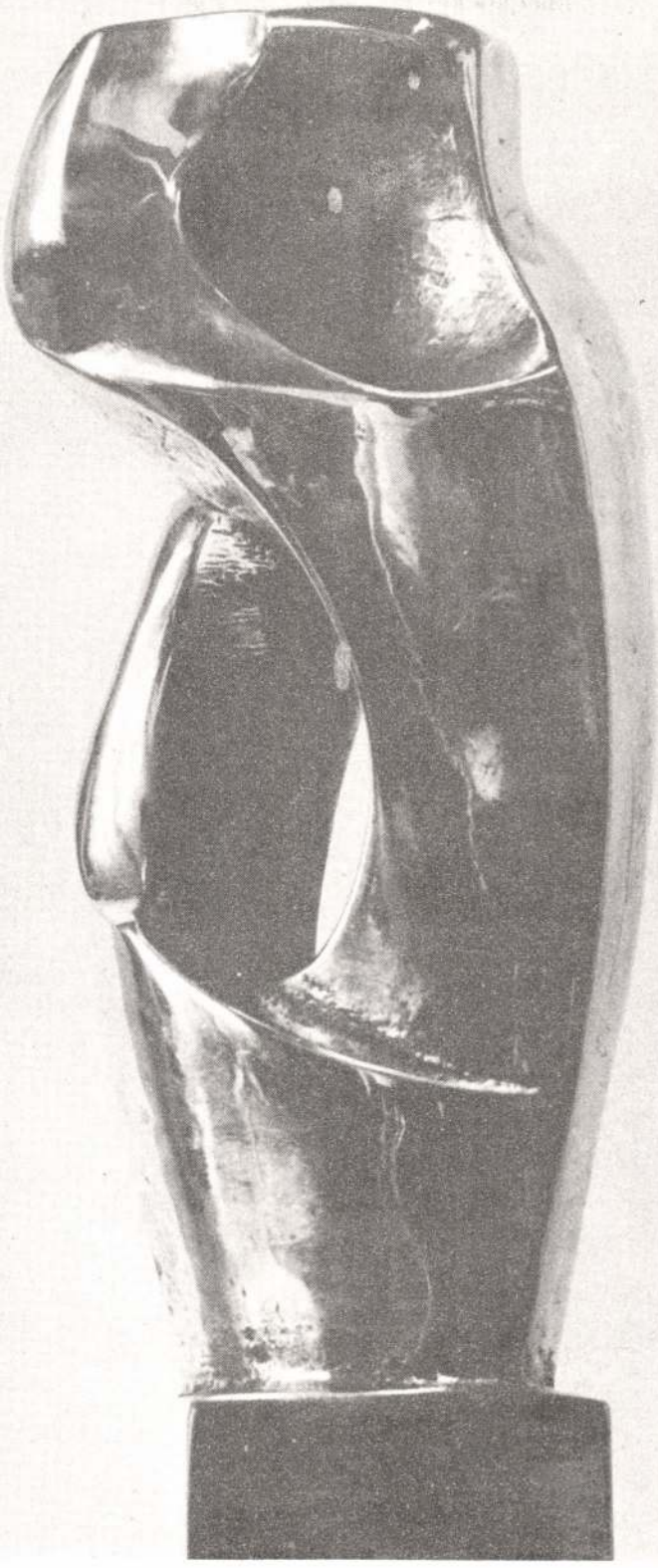

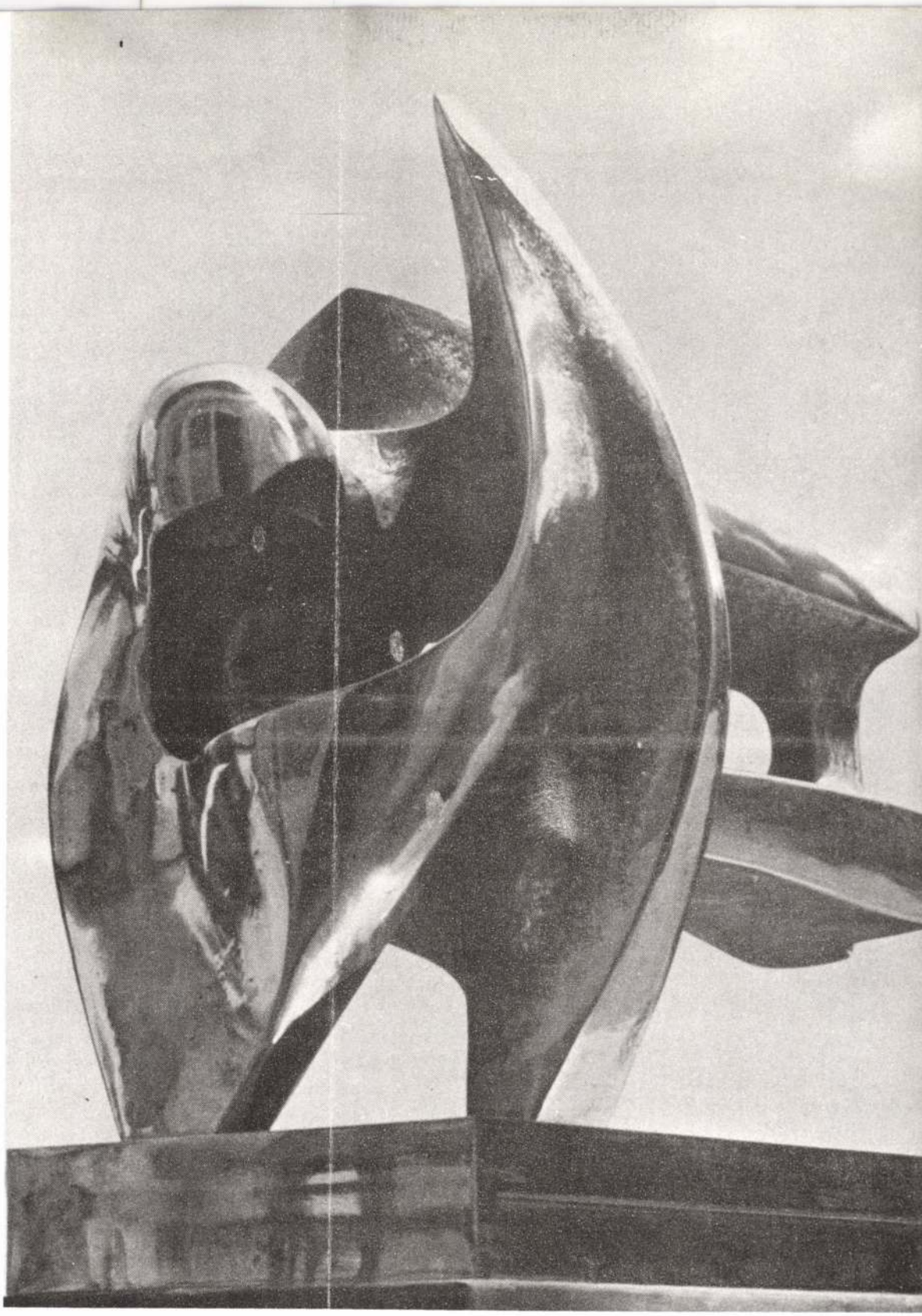

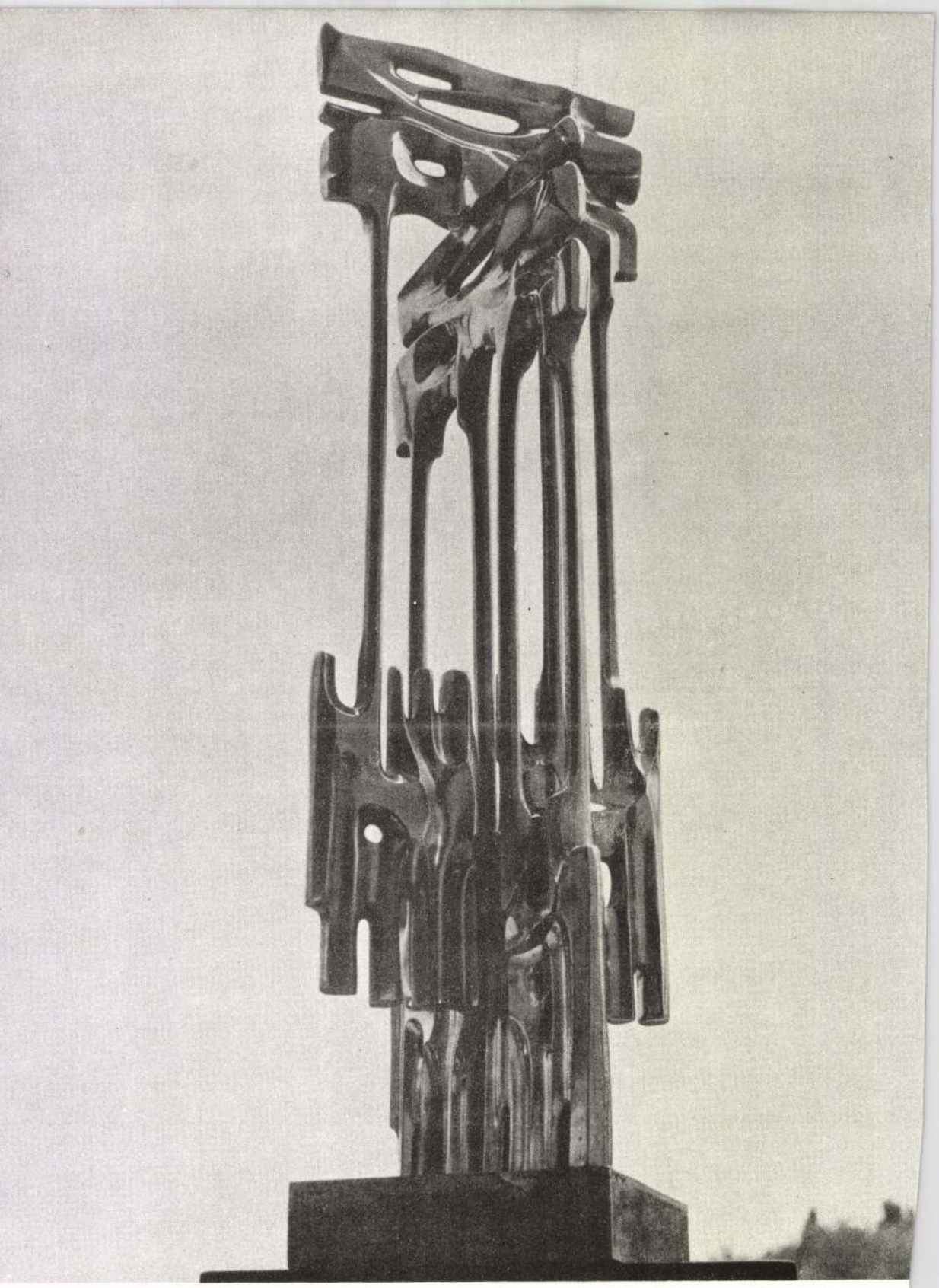

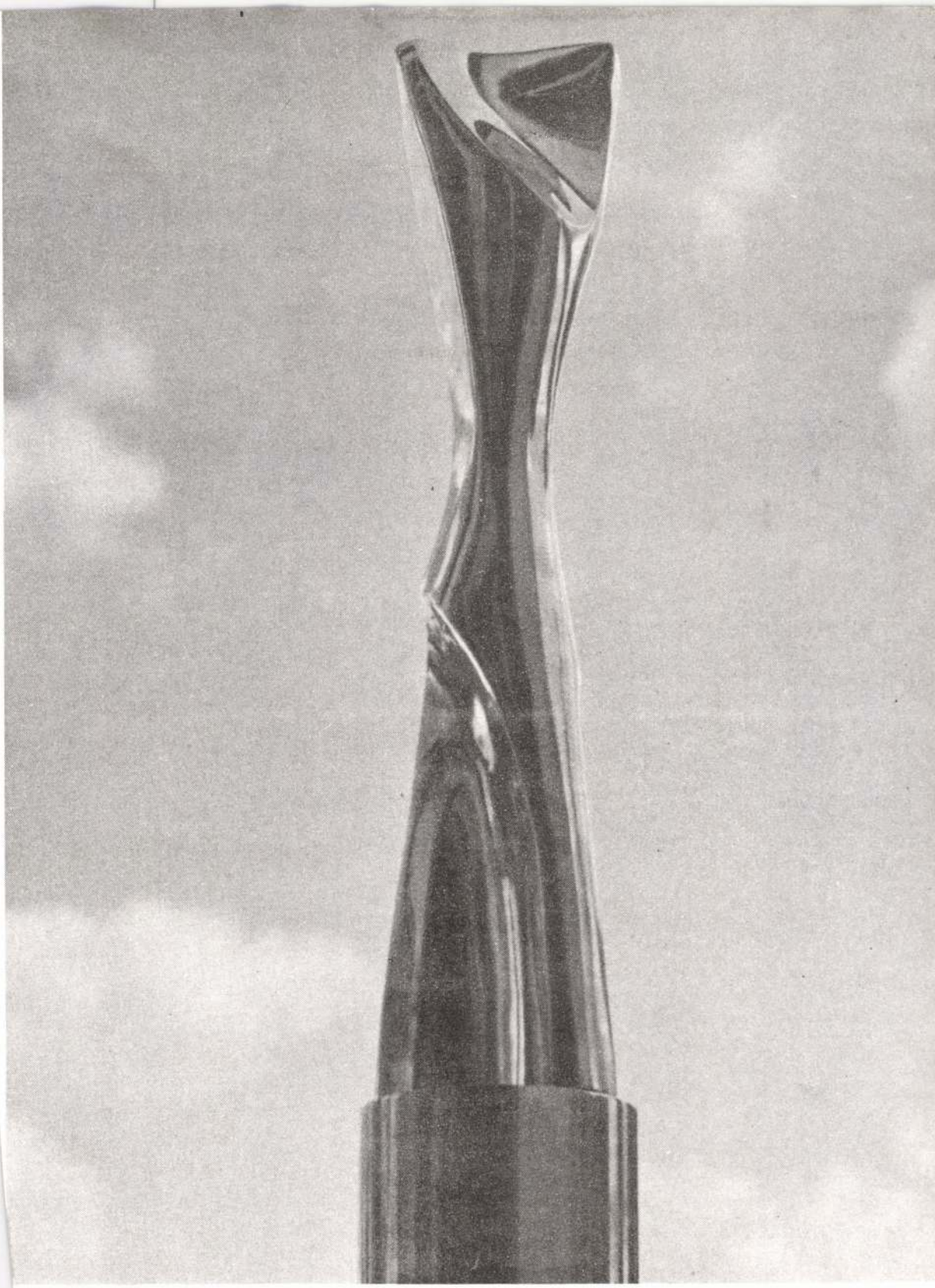

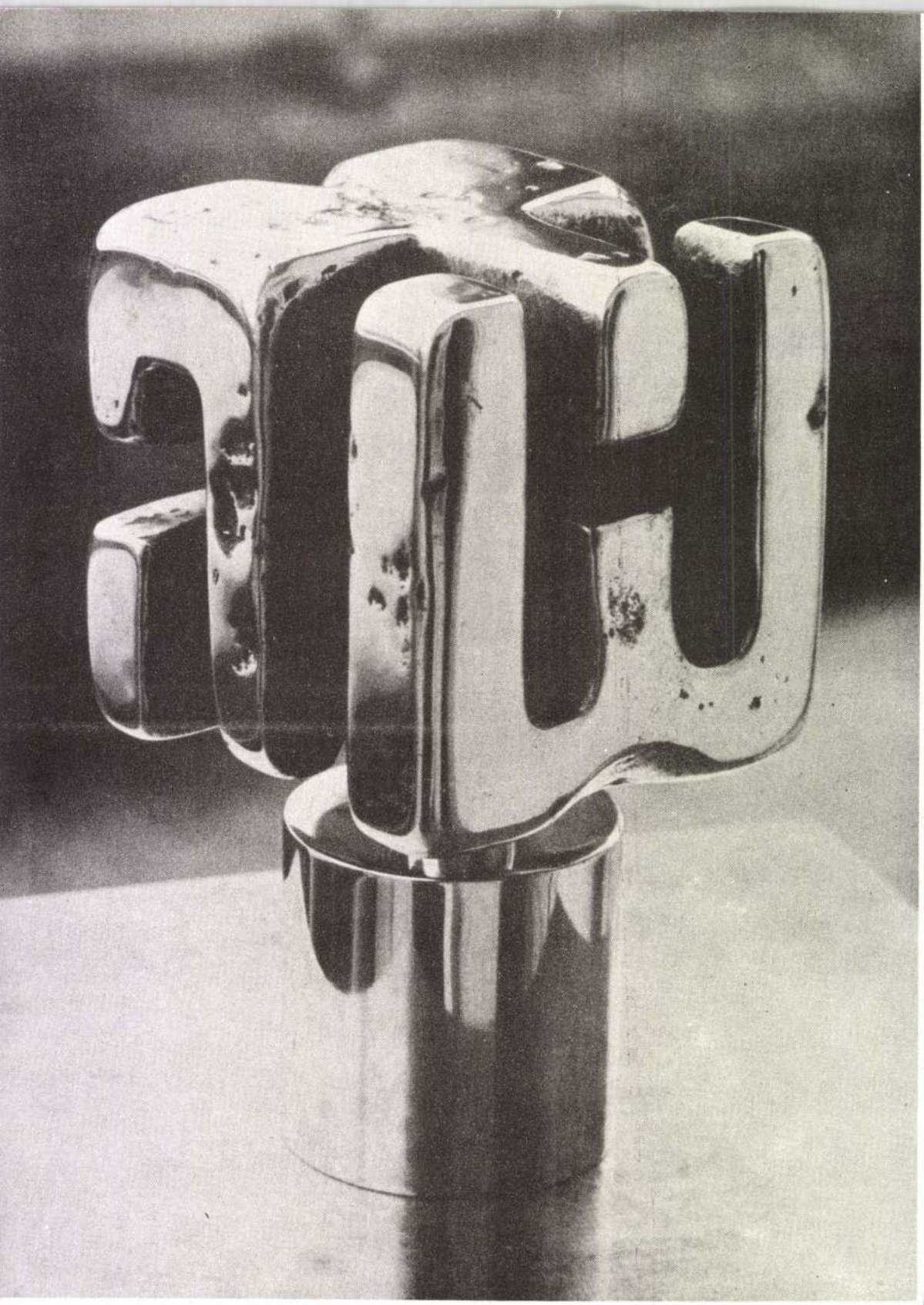

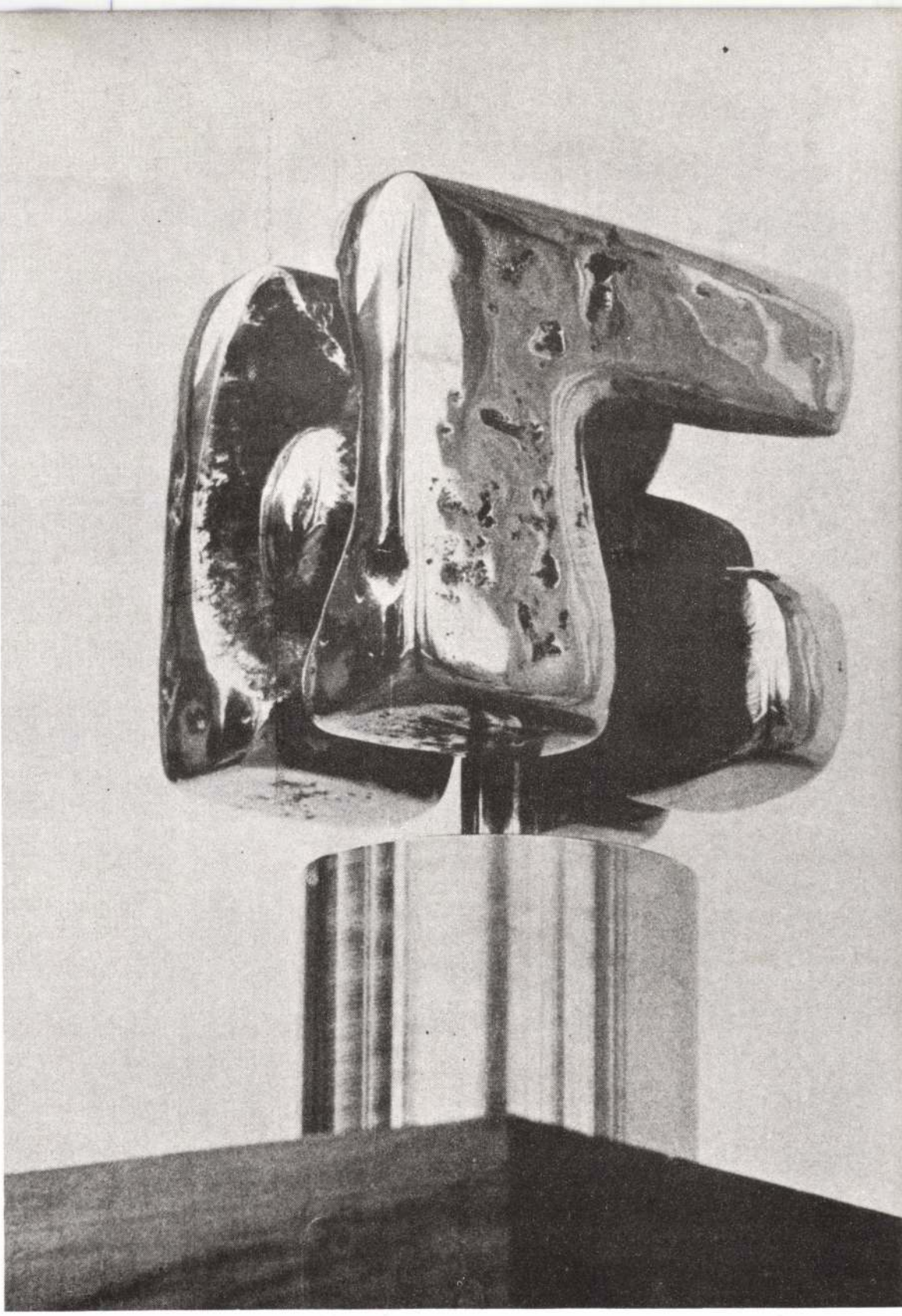

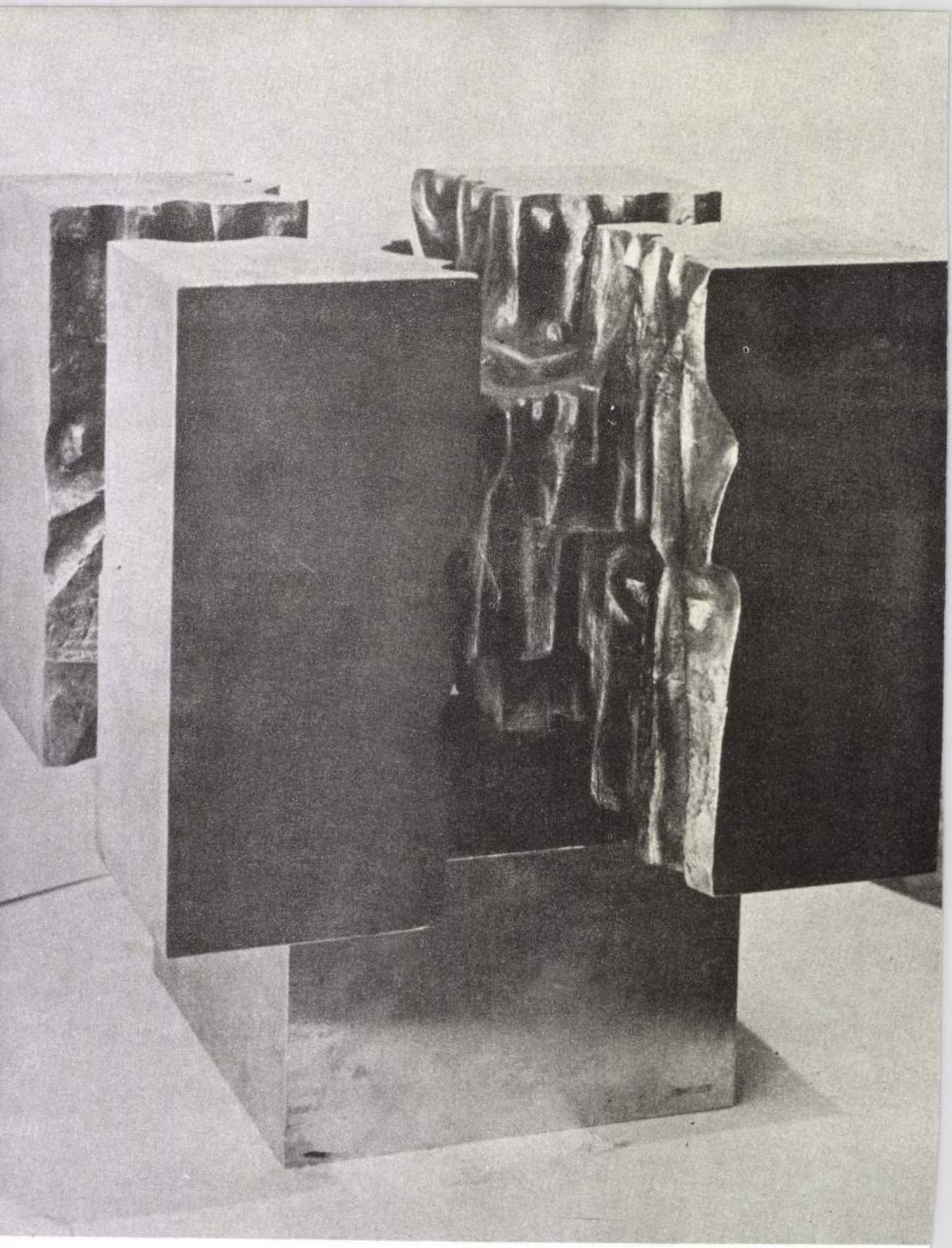

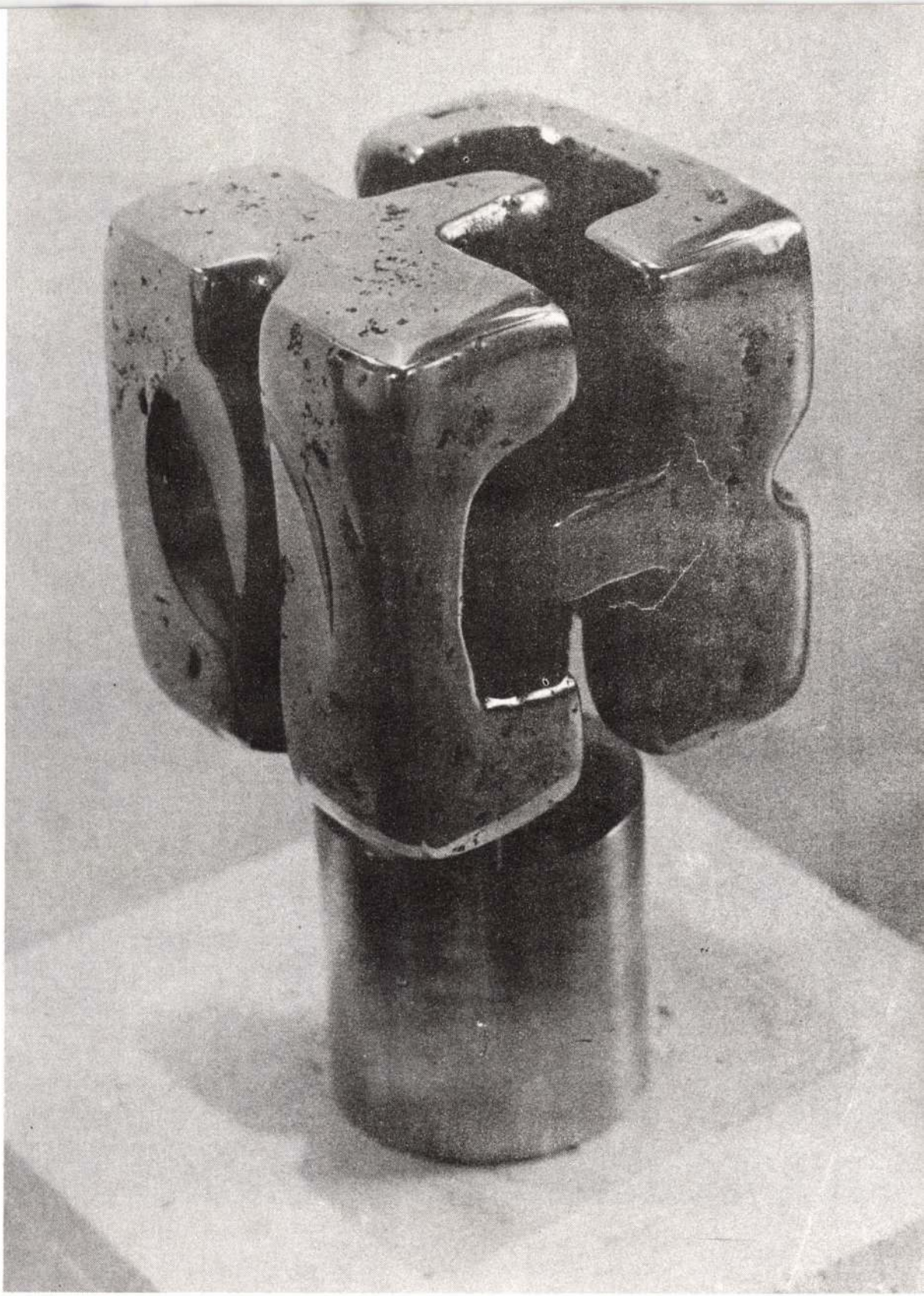

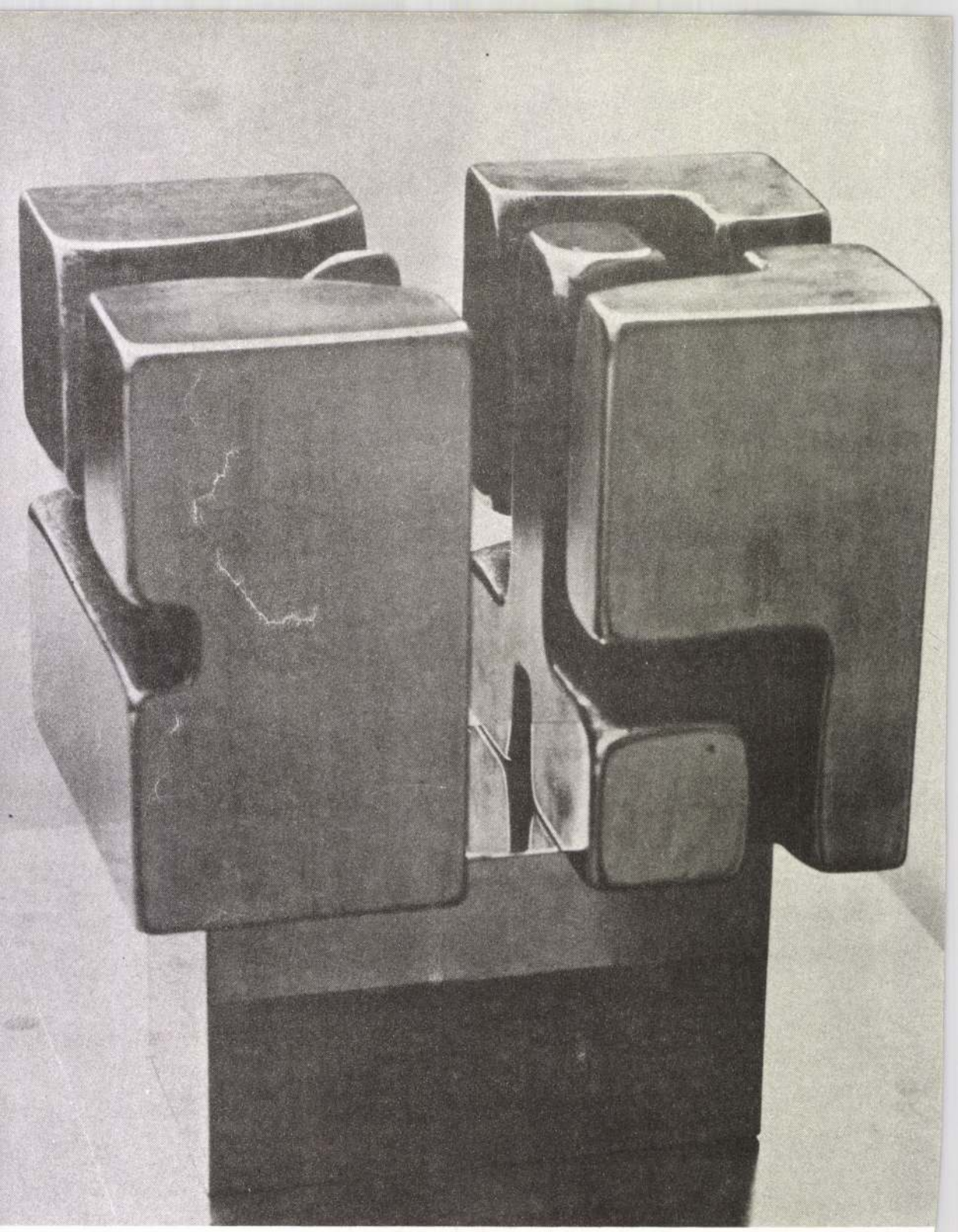

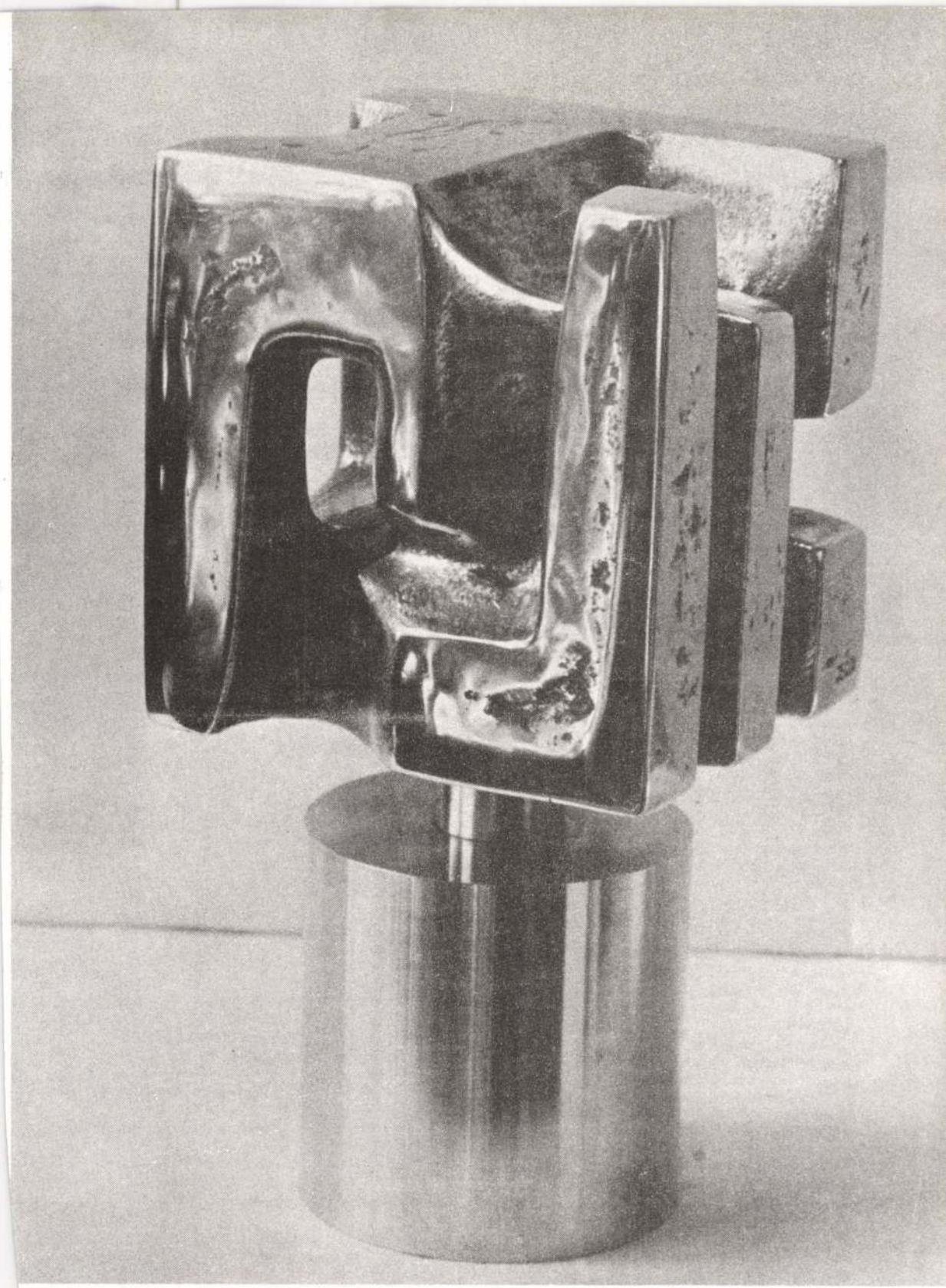

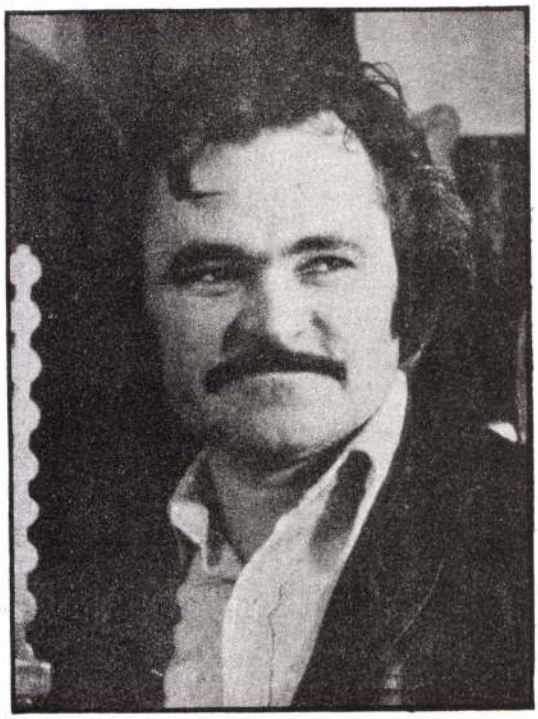

ÉLETRAJZI ADATOK

1939 október 16-án született Sepsiszentgyörgyön. Szülei – Jecza Péter és Biszók Ilona – textilgyári munkások.

1953–1957 között Izsák Márton növendékeként a marosvásárhelyi Művészeti Középiskolában tanul.

1957–1963 között a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola hallgatója. Tanárai: Kádár Tibor, Kós András, Virgil Fulicea és Romul Ladea.

1960-tól köztársasági ösztöndíjas, amely mellé 1962-ben megkapja a Ion Andreescu-ösztöndíjat is.

1963–1979 között a Temesvári Egyetem rajztanárképző karának tanára.

1966-tól a Képzőművészeti Szövetség tagja, amelynek országos vezetőtanácsába is beválasztják 1973-ban.

Tanulmányutakon jár Magyarországon, a Szovjetunióban, Jugoszláviában, a Német Demokratikus Köztársaságban, Svájcban, a Német Szövetségi Köztársaságban és Ausztriában, 1973-ban az olasz állam ösztöndíjasaként Itáliában.

1969 Kulturális Érdemrend I. fokozata.

1972 a Köztársaság Kikiáltásának 25. Évfordulója Érdemérem.

1975-ben az NSZK Képzőművészeti Szövetségének (Ring Bildender Künstler) állandó tagjává választják.

Elnyeri a Dr. Ludwig Linder Nemzetközi Képzőművészeti Díjat.

1979 A Ravennai Nemzetközi Szobrászati Biennálén az Olasz Köztársaság elnöke által felajánlott aranyéremmel tüntetik ki.

Ősztől a temesvári Traian Vuia Politechnikai Intézet építészeti karának adjunktusa.

Művei megtalálhatók a bukaresti, temesvári, galaci, sepsiszentgyörgyi, Turnu Severin-i és a wuppertali múzeumok gyűjteményeiben, valamint romániai, jugoszláviai, Német Szövetségi Köztársaság-beli, svájci, Amerikai Egyesült Államok-beli és magyarországi magángyűjteményekben.

KIÁLLÍTÁSOK JEGYZÉKE

Hazai tárlatok
Egyéni kiállítás

1973 Bukarest

Megyei és országos kiállítások

1963-tól részt vesz valamennyi jelentősebb Temes megyei és országos kiállításon, valamint a Temesváron, Galacon, Resicán, Konstancán, Sepsiszentgyörgyön, Kovásznán, Szebenben, Csíkszeredában, Iaşi-ban, Kolozsváron és Kézdivásárhelyen rendezett tematikus vagy alkalmi tárlaton.

Külföldi tárlatok
Egyéni kiállítások

1972 Wuppertal
1973 Hofgeistmar
1977 Wuppertal ● Hofgeistmar
1978 Aeugsterthal ● Olten

Csoportkiállítások

1969 Torino ● Újvidék
1970 Belgrád
1971 Lüdenscheid
1973 Wuppertal
1974 Modena ● San Giovanni Valdorno ● Wuppertal
1975 Barcelona ● Wuppertal ● Ravenna
1976 Wuppertal ● Moszkva ● Glückstadt
1978 Kuxhaven ● Göttingen ● Northeim ● Thalwil ● Helsinki ● Szófia ● velencei Nemzetközi Biennálé
1979 Wuppertal ● Ravenna ● Szófia ● Athén ● Kairó
1980 Damaszkusz ● Stockholm ● Bochum

Monumentális munkái

Temesváron, Aradon, Kovásznán, Sepsiszentgyörgyön, Orsován, Katánsebesen, Dálnokon és Újszentesen.

Jecza Péter
Editura Kriterion
București 1981
Lei 9,25

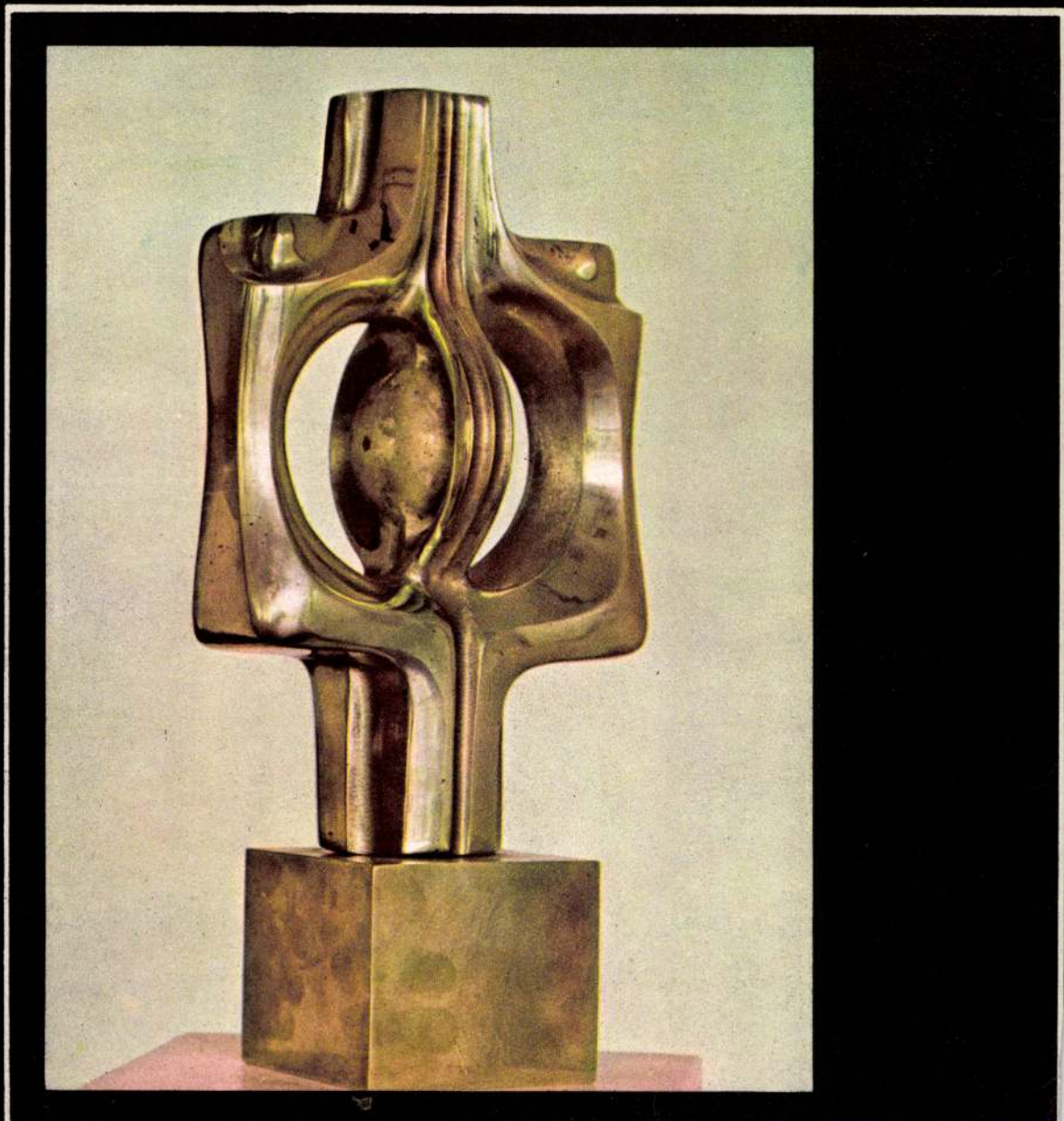

Jegesi Géza

transzferentő

l.

Közlezrkiáll

1271.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Jeges Piroska

Autorteverő

1918 – 22

Éinisk 1930. 84. l.

n. ✠ Meghalt 1575 után.

ordultan ülő, cseresznyét és külön-
ony ül, a kit a mögötte álló beret-
k az előbbi kissé jobbrafordult, de
fogóján, balját pedig térdén nyug-
a hajtja és fölfelé tekint. Mögöttük
JB monogrammal [illegible] látha-
os foglalja el kiemelkedő tornyokkal
örnyék égboltja felhőzött.

Lelt. sz. 4069. -- Értéke 6000 K. --
ilis 27-én (810-911). -- Az adományt
iki 62987 sz. leirat (1548-911). —
21-én (624-912).

. 484-911.
-911-1
elt. 6506.

39

< Jeges Sándor és Vidor János >

tovább

Könyvl

( ) Mit rajzoljunk a természetrajzi órán.
Orosháza, 1947. Szerzők kiadás

4/Pg

46 táblan több mint 100 ábra, fentiektől. A rajzok vázlatosak. Jeges S. a természetrajz tanára, 10 éven át a polgári iskolai gyakorlati tanárképzés szolgálatában állott.

Ismertetve

Közneveles 1948 máj. 15.
227. l.

viselők Takarékpénztára R.-T.
Ferenc-körút 14. sz.)

sztérium 138.530/III. 1947. sz. engedélye alapján

hirdetmény

k részére.

— **az Országos Takarékossági Nap alkalmából** — pá-
júság érdeklődését a takarékosság iránt felkeltse.
telei a következők:

I.

lőnyeit és diadalát kifejező legjobb szépirodalmi
tező pályadíjakat tűzzük ki:
ntról szóló takarékbetétkönyv,

" " "
" " "
" " "
" " "
" " "

I.

ségét és nagy előnyeit kifejező 10 legtalálóbb magyar
magyar és világirodalom mesegyüjteményeiből

Jeges Ernő

~~Dénes Jenő~~

~~restaurálta a semi-~~
~~narium~~ kolb falképet
~~[illegible]~~

Fenesz László épitész
restaurálta az épületet

Jeges Ernő 1946-47 ben
2 év alatt festette a refek-
1946-47 torium falképeit

Kontuly Béla
1947 (Medveczky Jenő freskói

Pándi Kiss János
nobrász stációi
körtefa reliefek
a könyvtár faragott di-
szeit is ő javította

Pituk József
festett üvegablakok

Jajczay János: A 300
éves pesti szeminarium.
Vigilia 1948. 369-l.

7/19

Kassa, prékesegyház

)43

;ágos Bizottsága

ány { száma: 56·960/1943. III. 194
kelte: XI. 22. 1943
beérkezése: XI. 28. 1943

:ek száma:

elintézett szám;

záma:

;záma:

Jeges Ernő

1926. Kitüntetés elis-
merés.

Tavaszi Szalon

Jeges Ernő

élet. koll. kiáll.
mint a bieskei mü-
vésztelep tagja

l.

Nemzeti Szalon
1922. jan.
téli ~~kiáll~~ tárl.

Jeges Ernő
az alábbi pályázaton
II. díj

által

Kende Béla:
A székesfővárosi aquarell-
pályázata a Fővárosi
Képtárban.
Művészet 1941. 40-41. sz
70. l.

Brutykó, magyar honvéd tábori, 1849-ből

VIII. 191.

Jeges Ernő

l.

Ernst-Mur. 131, kiáll

214/a 7.

...szeti Muzeumban helyeztetett el. (480 97)

Sienai iskola a XV. századból:

Madonna a gyermek Jézussal

Egész alak, ül és szen
és baljával a bal térdén ü
tart. fejét dicsfe
brokátruhája magas. Jézus

Fanobor, szinezoe, mag
Siena, XV. század. Ar

11

95

Sz

D

Jeges Ernő

Kiáll-
Nemzeti Szalon

1938. máj.

Föv. képt-

Jeges Ernő

Kiáll.
Vesvreti Szalon
1940. ápr.-máj.

Föv. képt.

Jeges Ernő

pesto

írod

Mabi

Jeges Ernő

Önarckeje a Szekes-
fév. Képtárban

Repr.
Szépmüvészet
1941. 5. sz.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Jegyes Ernő

Fel a proletárság védelmére!
Plakát 1919.

Repr.

A magyar tanácsköztársaság. 1919.
Bp. 1949.

ÉPÜLETMODELL,
a bécsi Szent István-dóm kicsinyített mása. (Töredékes.)
XIX. század.
Réz, mag. 8 cm.

MISECSENGŐ,
két darab, áttört.
XIX. század.
Réz, mag. 12·5 cm.

DÍSZTÁRGY,
fedeles, talpa három szatír.
XIX. század.
Réz, mag. 21 cm.

KÉZMELEGÍTŐ GOLYÓ,
vésett dísszel és keresztalakú nyílásokkal.
XIX. század.
Réz, átm. 9 cm.

GYERTYATARTÓ,
két darab.
XIX. század.
Réz, mag. 16 cm.

KANCSÓ ÉS TÁL,

Jeges Ernő

festő

Művésztársaság, olaj.

Szentendrei borus táj,

olaj.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

317.

[illegible]

Adres Wyrok

Harkaji J. Pronay Banfy
" S. Zu Ugron
agossa Telecy

Jeges Ernő

Budapesti vérlet

virf

Müvészeti Hetek Ungvár

1941

Jeges Ernő (2.)

Lásd

Mihályi Ernő 4:

Művészi élet Pannonhalmán. Pannonhalmi Szemle

1943. 4. 74.

Feladó: Dor
Szeg
vid

Jeges Ernő

plakettje Madarassy Walterstől, kiállítva!

Unkari

Helsinki 1935

Jeges Ernő:

cród
z

Nemzeti Újság.

1944 júl. 2. (Sz. J.: Új egyházmuvé-
neti alkotás.)

Nap.

Dr Szentiványi Gyula
úrnak

Bp. XI.
Ládymányosi u. 16

Yeges Ernő

Irod

Ujság. 1930.
márc. 2. (e.a.:
Szentendre festői.)

6/a

ezek a befolyások kivált az
n ismerhetők fel, bár inkább
ak. Elég gyakran megtaláljuk
higénia áldozatát (a Kleomenes-
elrablását, vagy pedig — mint
mborművén — Herakles csele-
rcellóban stb.[18])
is Walpurgiséj«[19]) Veneziában
a megerősödő bizantizáló és
a nagy Stauf-császár idejéhez
személyéhez fűződik. Itt nem
tásáról, hanem olyfokú formai
rászat termékei elég gyakran
szerepelhettek.
b a helyzet Dél-Franciaország-
a és az ottani római plasztika
mutatták ki.[20]) Vöge például
Meleager-koporsóban felismerte
aképét.[21]) De a redőkezelésben
is visszamegy a galló-római
díszítő motívumoknak tovább-
ekes támpontokat nyujtott.[23])
templom kapufélfáján látható
intaképét a cahors-i múzeum
készült-e, vagy pedig a Pirenes-
a acanthifolia) utánozza, min-
n oldandó még. Hans-U. von
n elemzi azokat a változásokat,

Jeges Ernő

1925. SzMPT által díjazott
művérjek kiáll. N. szalon
Marisek, olaff. (igy)
Önarckép, olaff.
Erdei táj, olaff.
Nemes Marcell alapítvány
külföldi tanulmányúti ösztön-
díja. Párisban való
tanulmányutra 1922-ben.
1921. SzMPT-tól 4000 K-ás
ösztöndíj.
SzMPT-tól dicséró és Ei-
tüntető elismerés.

l. Acchiardi.

Archiardi, Pietro d' III. 156

Jeges Ernő

Roma, Casa Dante, vf.

Óbudai Schmidt park, vf.

Borvendég Ferenc arcképe, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
sp. 2952.

Jeges Ernő

vül. Torontálvásárhely
1898.

cvód
z
Catalogo della
XXIII. biennale.

Venezia, 1942-XX.
292. l.

század (Jahrh.).
n).

század (Jahrh.).
Entwurf für ein Landhaus).
.

61.
Freuden). Jelezve (Bezeichnet): „Neogrády."
n.

61.
lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Neogrády A.

361..
Jelzés (Bezeichnung): Neogrády.

Jahrhundert).
Alttestamentliche Szene).

stück von Nr. 411).
Vászon (Leinwand). Ovális. 59×48 cm

Német festő (Deutsch), 18. század vége (End

411. ELŐKELŐ FIATALEMBER ARCKÉ
számu párdarabja (Gegenstück von Nr
Vászon (Leinwand). Ovális. 59×48 cm

Német festő (Deutsch), 18. század vége (Ende

412. RABLÓTÁMADÁS (Raubanfall).
Vászon (Leinwand). 31×39.5 cm.

Német festő (Deutsch), 18. század vége (En

413. NŐI PROFILFEJ (Dame in Profil).
Miniatur. 6.5×5 cm.

Német festő (Deutsch), 18. század vége (Ende

414. Két darab (Zwei Stücke): ÁMOR ME
Amor gefesselt). — A LEÁNY LEFEC
Fa (Holz). Mindegyik (jedes) 32×40 cm

Német festő (Deutsch), 1810 k. (um).

415. CALLISTO ELCSÁBITTATÁSA (Die
Vászon (Leinwand). 57×42 cm.

Jeges Erno

Szépmüvészet
1944. 59, 60 l.

Jegyes Ernő

l.

Szépmüvészet

1944. 196-1-
200.
201. l.

Jeges Ernő

l.

Szépmüvészet

1944.170-l.

< Jeges Ernő >

Kopp Jenő: < . >

Szépmüvèszet

1944. 295-301. l.

Képekkel

Lásd okv

Europa Film Könyv
Lapfergetöi és Könyvkiada R.T.
V Rothermere ut 12. III 2
Buda Pest

Jeges Ernő

lásd okv.

Omönt 1932/33

27 l –

~~Patkók vasból VII.242~~

Jeges Ernő

l.

Szépm. Mur. Erk

IX. 275. l.

Karika csontból, őskori VII. 109, 111.

Jeges Ernő

wód

Elek Artur: A Műcsarnok tavaszi tárlata - Ujság - 1942. ápr. 21 -

tetemet mostantól fogva saját cégem alatt

).sz.alatt /:Telefon: 833-62:/

leli a szállitmányozási és raktározási
eddig bevált legjobb külföldi összeköt-
.jára emeletes tárházzal és a szakava -
ndelkezem.-

évtizedes tevékenységem alatt gyüjtött
összeköttetéseim arra a reményre jogo-
n támasztandó igényeknek mindenkor a
.-

izalmáért hálás köszönetemet fejezem ki
egbizásaival engem a jövőben is megtisz-

ndenkor örömmel készen, vagyok

mély tisztelettel:

EISLER ALADÁR

Jeges Ernő

Múcsarnok

1930. tav. kiáll. 26, 29, 30

Bentszúr Társaság tagja

Jókai-gyűjtemény a Petőfi-harban

IX. 47.

Jeges Ernő

l.

Szépmüvèszet

1943. 94. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jeges Ernő

l.

Szépmüvèszet

1943. 62. l.

Kiskunlacsháza

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jeges Ernő

lásd okv.

Ornőszt 1931/32

33. l.

Jeges Ernő

l

Jaj Boldog

Szépmüvészet

1942. 281. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jeges Ernő

illusztrációi

Budapest. 1946. II. évf.

1. szám.

57.

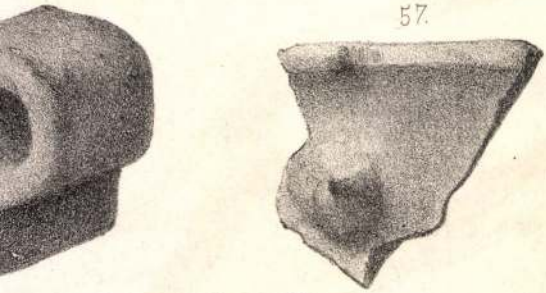

60.

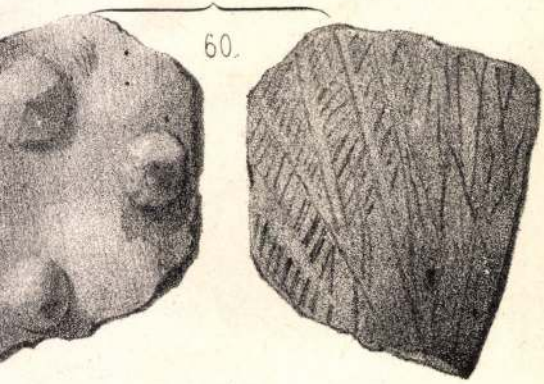

Jeges Ernő

l.

Szépmüvèszet

1943. 115. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jeges Ernő

Benczúr Társaság

KMTÁRS művcsoport
1931. feb-márc kiáll.

VI. 2, 8.
1931. kav. tárl. 443
1933 nemz. képzm. kiáll -
283, 284

Jeges Ernö

lásd

Műcsarnoki nyomlat-
vány kiáll. Eat.

101. l

Erdey Dezső:
Konthy család siremléke Nyiregyházán.

Jeges Ernö

l.

Petr EM magy mivénarchejek

B. l.

II. Teher

1. Tartozás:

Johan Gold, Hamburg

2. Elfogadvány:

lej. nov 14. R/ Johan Gold, H

3. Átmenő tételek:

Váltó diszkont

Teher

Jeges Ernő

írod.

Farkas Zoltán:

Budapesti levél

Forum. 1934 107. l.

KUNSTGESCHICHTLICHEN
SEMINARS MARBURG
von der
MÜNSTER-PLASTIK

Auf Büttenkarton aufgezogen in Bildgröße:
13×18, M. 2.50,
18×24, M. 3.75,
24×30, M. 5.—

STRAHLBILDER
(Diapositive) M. 1.50

In Ganzlein

DER
UN

Aufgenomm
Zweite Aufl
In Ganzleine

Jeder Band bes
Forschung die
Teil aus einem
Dome bis ins
herrlich. Die K
die Jahrhunder
lernen, so daß
Tiefe der Dru
Zauberer gewo

DAS

24 Bilder in

Das vorliegende
Stadt Straßburg
von seltener Sch

Jeges Ernő

festő

lásd

Orsz. Öntöndytanác

1933–34. évi

jelentése

30. l.

1/8 30 l.

KIR. FÖLDMIVELESÜGYI MINISZTER

M. KIR. FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTER

100756/1

Műemlékek Országos
Bizottságának

Budapest
Hőgyes Endre u. 1

Jeges Ernő

a törökbi templom falhejei

l.

Szépmüvèszet

1942.265.l.

Jeges Ernő
Stut. 1898.

wód
Namkönyvem
19. l.

„EUROPA"
Zene-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Jeges Ernő

l.

A Pesti Városháza

1934. II. n. 23. l.

Sz. 31019

Budapest, 1929 V 11.

VI., Vilmos császár-ut 45. Nagymező-u. sarok.

la

ány Gyula ur

Hr.

Horthy M. u 63.

Tisztelettel

REICH MIKLÓS

Jeges Ernő

l.

Szépmüvészet
1942. 266 l.
268. l.

Jeges Ernő

l.

Szépmüvészet
1942. 267 l.

J e g e s E r n ő
festő

Budapesti Hirlap.1925.márc.15.
/Y.E.: A Szinyei-Társaság által
dijazott müvészek kiállitása./

Jeges Ernő

Roma. Benito Musolini gyűjteménye

Dirzoklevél, fentitől.

Készült az 1932-es római magyar képzőművészeti kiállítás alkalmából.

Genthon István:

Magyar műkincsek és emlékek Olaszországban.

Kézirat, 1942/43

MDK

Jeges Sándor és Vidor János könyve:

Mit rajzoljunk a természetrajzi órán. Orosháza,1947. Szerzők kiad. - 46 táblán több mint loo ábra fentiektől. A rajzok vázlatosak. Jeges S. a természetrajz tanára, lo éven át a polg. iskolában gyakorlati tanárképzés szolgálatában állott.
Imertetve

Köznevelés, 1948. máj. 15. 227 l.

Jeges Károly

pályaműve a "Felújitási ciklusidő meghosszabbitása" c. pályázaton III. dijat nyert.

Az Egyesület hirei,- Magy.ép.ip. 1971.4.sz. 246.l.

Jegyzet

neve említve a 286. oldalon

Művészettörténeti Értesítő 1970/4

Jeges András

Magyar Iparművészeti az
ezredforduló 2003

212.

Jeges Ernő

MDK

A Tanácsköztársaság idején készült alkotások:

"Az alkohol meghalt" plakátterv. Pap.szén. tempera.

"Vörös Ujság" plakátterv. Pap. temp. szén.

"Ez a vonat viszi az élelmet a városba" plakátterv
Pap. tempera.

"Nem a császárt szolgálod, saját földedet véded"
plakátterv. Pap. tempera.

"A butitó alkohol mérge" plakátterv. Pap. tempera.

138.1.

GERELYES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYÜJTEMÉNYE
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.1961.Bp. 131-178.

Jeges Ernő

MDK

A Tanácsköztársaság idején készült alkotások:

"Vörös Ujság" plakátterv. Pap. tempera.

"Két ut" plakátterv. Pap. tempera.

"Testvér! Segits!" plakátterv. Pap. tempera.

139.1.

GERELYES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYÜJTEMÉNYE.
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp.1961.131-178.1.

Jeges Ernő MDK

Repr.:

a
"Vörös Ujság" plkátterv

GERELYES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYÜJTEMÉNYE.
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp.1961.
131-178. Y48/1.
176.l. után képtábla.

Jeges Ernő

MDK

Szent István napja, rézkarc

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Jeges Ernő

MDK

Kilátás a Mátyás-hegyről, rézkarc

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Jeges Ernő

MDK

Mátyás király tudósai között

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Jeges Ernő

MDK

Kilátás a Rózsadombról, rézkarc

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Jeges Ernő

MDK

A Gerence-patak Bakonybélben, vizf.

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Jeges Ernő
Strandvendéglő előtt

Munkácsy-Céh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov.
28 1.

Jeges Ernő

Szentendrei tér

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov. 28 l.

Jeges Ernő
Szentendrei táj

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov. 27 l.

MDK

Jeges Ernő

Ferenc József-hid környéke, temp.
Szentendrei Dunapart, "
Szentendrei részlet, "
Nándorfehérvár ostroma, "
Szent István halála, "
Betsabe, "

Szentendrei Festők Társa. 10.éves jub.kiáll. N.Szal.
1939. okt. 5 l.

MDK

V.Zs: Négy kiáll. Magy.Nemzet, 1947, márc.23. 7 l.

MDK

Jeges Ernő

Szentendre ősszel, temp.
Budavár ostroma, "
Szentendrei napsütés, "
Gellértfürdő az uj hiddal,"
A Balaton Balatonfüreднél,"
Szentendre a „Szamárhegyről,"

Szentendrei Festők Társ. 10.éves jub.kiáll. N.Szal.
1939. okt. 5 l.

MDK

V.Zs: Négy kiáll. Magy.Nemzet, 1947, márc.23. 7 l.

MDK

Jeges Ernő, festő, sz. Torontálvásárhelyen, 1898. Szinyei-Társ. 4ooo koronás kompozició-díját kapta.

Szent István vértanu megkövezése, olaj

Szent István vértanu megkövezése, vázl. of.

Judás, of.

N.Sza. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal. 1922. jan. 14 l.

MDK

Jeges Ernő, festő, sz. Torontálvásárhelyen, 1898. Szinyei-Társ. 4ooo koronás kompozició-díját kapta.

Önarckép, of.

Öregasszony, of.

Vincellér, of.

N.Sza. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal. 1922. jan. 14 l.

MDK

Jeges Ernő, festő, sz. Torontálvásárhelyen, 1898. Szinyei-Társ. 4ooo koronás kompozició-díját kapta.

Tájkép, of.

Akt, of.

Ülő török, of.

N.Sza. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal. 1922. jan. 14 l.

MDK

Jeges Ernő, festő, sz. Torontálvásárhelyen, 1898. Szinyei-Társ. 4ooo koronás kompozició-díját kapta.

Rajztanulmány Szent Istvánhoz, rajz

Parasztlány, tollr.

Kazlas táj, "

N.Sza. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal. 1922. jan. 14 l.

MDK

Jeges Ernő, festő, sz. Torontálvásárhelyen, 1898. Szinyei-Társ. 4ooo koronás kompozició-díját kapta.

Akt tanulmány, rajz

Akt tanulmány, "

N.Szn. és Bicskei Műv.telep kiáll. N.Szal. 1922. jan. 14 l.

1898.

Jeges Ernő, sz. Torontálvásárhely, MDK

/több izban kapta a Szinyei Társ.kitüntesét

1923. Nemes Marcel-utazási ösztöndij/

Barna Jani

Ló

Müvésztársaság

Krisztus sirbatétele

Kovácsmühely előtt

Esti verőfény Szentendrén

Bükkös patak

Szentendrei táj

Szentendrei Művészetelep kiáll. 1926. nov.

Jeges Ernő, sz. Torontálvásárhely, 1898. MDK
/több izban kapta a Szinyei Társ.kitüntesét
1923. Nemes Marcel-utazási ösztöndij/

Borus táj
Szentendrei részlet
Izbég
Szentendrei táj
Szentendre

Szentendrei Művészetelep kiáll. 1926. nov.

Jeges Jenő, [grafikus]

MDK

Plakátterve a KMP története állandó kiállításának egyik érdekessége.

(St. J.): Kitöltetlen belépési nyilatkozat

6.

ESTI HIRLAP, B. 1951

nov. 6.

Festészet.

" Bakócz Tamás bevonulása Rómába"
"Budavár bevétele" és "Magyar Karácsony"

Jeges Ernö festményei.
Fer.Józsefdijat nyertek a N.Szalonban.

Katol.Szemle.1937.I.51-52.l.

Jeges Ernő festő

Uj Ember.1951.VII.30.szám 2.old.

Elkészült a pomázi freskó

MDK

Jeges Ernő

Szt.Imre fogadalma, olajf.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállitásának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

Jeges Ernö, festö
Róma, Accademia Ungherese. Palazzo Falconieri.

Szentendrei táj.
Táborozók.

Lp.Mücs.-OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.-
és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 25.1.

MDK

Jeges Ernő

"Krisztus sirbatétele" c. kompoziciója a Műcsar
nok tav.tárlatán.

/Kézdi./:Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.ápr.1. 4.l.

MDK

Jeges Ernő
grafikai műve:

Isaszegi csatatér. Tempera. Magantulajdon.
Colosseum. Tempera.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 22.1.

Jeges Ernő MDK

Estebéd a "Kakuk"-ban, szinezett tollrajz

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Jeges Ernő

MDK

Kolozsvár, temp.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Jeges Ernő MDK

Svéd kisváros, temp.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Jeges Ernő MDK

Vincellér, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Jeges Ernő

MDK

Szentendrei táj

Táborozók

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Jeppe Bing

Svendborg

Tåbroskov

mdk

Seges Ernő

Vörös lyság e. szén-tempera plakát-terve 1919-ből

Lengyel István 1961 Évi Szakmai Bemutató
Legyjábbkovi Történeti Muzeum Évkönyve 1961-62
3-4. évf. Bp 1963. 126. l.

MDK

Jeges Ernő festő

A pozsonymegyei Deáki templom megujitásánál, a berendezési darabokban Goszleth Lajos tervei szerint közreműködött.

Gerevich Tibor: Uj magyar templomépitészet.

Magyar Épitőművészet, 1941. 12.sz.

MDK

Jegess Ernő

nagy freskója a pesti szemináriumban

Vigilia, 1948. jun.XIII.évf.6. sz. 369.l.- Jajczay János:A 300 éves pesti szeminárium.367-369.l.

MDK

Jeges Ernő festőművész

Őszi táj
Venus
Bicskei festők
Borus táj
Józsefet az ó-kutba dobják testvérei, gobelin-terv
Sziklás táj
Ebédelő
Önarckép, kék köpennyel

Ernst Muz. LV. kiáll. 1922. szept. 7 l.

MDK

Jeges Ernő festőművész

Szent Jeromos

Vázlat a "Venus"hoz

Danae

Zsuzsónna

Arckép

Önarckép vörös kalappal

Ernst Muz. LV. kiáll. 1922. szept. 7 l.

MDK

Jeges Ernő

Három szentendrei tájrészlete.

Dr.Márffy Oszkár cikke.

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 85.lap

MDK

Jeges Ernő

Magyarország müemléki térképe, repr.

Gerevich T.: Müemlékeink védelme. Szépmüvészet 1943. 1. sz.

KDK

Jeges Ernő /1898-1956/

Mindenki az Uj Nemzedéket olvassa. 192..,
64x90 FSZEK

Mai angol grafika. 1947., 84x57 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiallitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 27.1.

MDK

Jeges Ernő

Olasz-magyar kapcsolatok. Tempera.Mgt.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 27.1.

MDK

Jeges Ernö, festö

Bakócz Tamás. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat.20.1.

MDK

Jeges Ernö, festö

Barna Jani. Népballada.
Bakócz Tamás bevonulása Rómába.
Attila Róma falai előtt.

Műcs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
1o.l.

Jeges Ernő festőművész

Vincellér

Budapest székesfővárosi képtárának katalógusa. 1934.

Jeges Ernő festőművész

Barna Jani.Népballada

Bakócz Tamás bevonulása Rómába

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

Jeges Ernő MDK

Magyar karácsony, olf.

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1944 A Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Jagas Ernő

Árpádházi szenek kiállításán a Nemzeti Szalonban "Szent Imre fogadalma" c. művével szerepelt.

PH.930.VIII.15-

Jeges Ernő MDK

Bethsabe, repr.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Gegesi Ernő

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításra Tükörnek állít emléket munkájával, mely a kiállításon fog szerepelni. (említve.)

Kis Ujság, 1951. Máj. 4.

MDK

Jeges Ernő

Tóvárosi malmok, temp.

Tatatóvárosi részlet, temp.

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj.

MDK

Jeges Ernő

Budapest a Ferenchegyről, temp.

Szebenyi Antal-tér, "

8 festő 8 szobrász 5. kiáll. N. Szal. 1944. jan.

9 l.

MDK

Jeges Ernő

II. dij

Budapest a Rózsadombról, vf.

Szépművészet, 1941. 2o7 l.

MDK

Jegyes Ernő, festő
a Társaság főtitkára

Szentendrei Művészek kiáll. - Magy. Műv. 1930. 121. l.

MDK

~~Neuz. Szal. Szinyei Társ. kiáll. Uj Idők. XXVIII. 48. Oz.~~

~~371. l. Lyka K.~~

MDK

Jeges Ernö, festö

Ábrahám és Izsák	tempera
Monte Aventino	"
Római részlet	"
Pineák	"
Capitolium	"
Castel Angelo I.	"
" " II.	"
Forum Romanum kora reggel	"

Nemzeti Szalon Müv. Egyes. 1935. ápr.2o.-máj.5.-ig
8 festö és 2 szobrász kiáll. KXXXIXX Kat.

Jeges Ernö, festö

Colosseo	tempera
Isola Tiberina	"
Santa Maria del Popolo	"
Ghetto	"
Giardino Zpologico	"
Campagna Romana	"
Foro Romano	"

Nemzeti Szalon Müv. Egyes. 1935. ápr.2o.-máj.5.-ig
8 festö és 8 szobrász kiáll. ~~XXXXXXX~~ Kat.

Jeges Ernő

MDK

Magyar cement, plakát
Utjainkat, plakát
Ne importálj, plakát

Plakátművészet
Országos Magyar Tárlat
az Uj Művészházban, 1929.

Jeges Brnó festő

A szentsimoni templom restaurálása

Uj Ember.1952.32.szám. 2.old.

MDK

Jeges Ernő

Szent Erzsébet kiüzetése Wartburgból. Tempera.
(A rk. Tábori Püspökség tul.) Repr.
Eredeti szinvazlata Kassán a Felsőmagyarországi Rákóczi Muzeumben.

Szépművészet, 1941. 3.sz.

MDK

Jeges Ernő

Mátyás kiraly. Az Orsz.M.Képzőművészeti Tarsulat jubileumi kiallitasaról.Réz. Repr.

Szépmüvészet, 1941. 4.sz.

MDK

Jeges Ernő festő

Stockholmi részlet c. festm.Repr.

M.kir.Vallás- és Közokt.Min.V.Nemzeti Képzőműv.kiáll.Képes tárgym. Kassa 1939.

M.D.K.

Jeges Ernő /1898-

353. Róma, Casa Dante. Vizf. 36-27 papir.
354. Óbudai Schmidt park. Vizf. 36x28 papir.
355. Borvendég Ferenc arcképe. Olajf. 89x131 vászon.
356. Tatóvárosi részlet. Temp. 69x49 papir.
357. A stockholmi városháza. Temp. 47.5x67.5 papir.
358. Bolognai városrészlet. Vizf. papir.

.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 25. l.

Jeges Ernő

Döbrentey-tér, tempera

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Jeges Ernő

MDK

Rózsadomb, tempera

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Jeges Ernő

MDK

Komáromi bevonulás, temp.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Jeges Ernő / 1898- 1956/

"Az alkohol meghalt..! " 1919.

"Fel a proletárság védelmére!Testvér segits!" 1919

" Mindenki az Uj Nemzedéket olvassa" 192...

"Mai angol grafika" 1947.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

27.o.

MDK

Jeges Ernö, festö

Balatonfüredi táj. Tempera.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 20. l.

MDK

Jeges Ernő

"Io". Repr.

Rát Str. 172.1.

Jeges Ernő MDK

Krisztus sirbatétele, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Jeges Ernő

MDK

Pannonhalma keletről, vizf.

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

M.D.K.

Jeges Ernő

"Testvér! Segits!" plakát 1919-ből. Felv.

Népszava 1959 márc.21. 5.old.68.szám.

JEGES ERNŐ

Bakócz Tamás. Ola jf.
Magyar karácsony. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
2o-21.oldal

Jeges Ernö, festöm.

a törökőri templomot diszitette falfestményeivel.

Megnyerte az II.dijat a Bp.Szkv.polgármestere által hirdetett pályázaton: Arpádhazi Boldog Margit legendáját megjelenitő képes ábrázolására.

Az országos egyházmüv. tanácsa. Szépmüvészet.1942. 265, 266.l.

MDK

Jeges Ernő, festőm.

A Szinyei M.P.Társ.által dijazott.

Marisek.	Olf.
Önarckép.	"
Erdei táj.	"

Nemz. Szal. 333.Kiáll.-1925.III.15-29.

M.D.K.

Jeges Ernő: Zsuzsanna és a vének.

Képriport az Ernst-muzeum jubiláris kiállitásáról.

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.15. 4o.sz. 8.p.

M.D.K.

Jeges Ernő önarcképe.

Képriport az Ernst-muzeum jubiláris kiállitásáról.

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.15. 4o.sz. 8.p.

Jeges Ernő

Született 1896. január 12-én. Festő, grafikus, könyvillusztrátor. Tanulmányai: budapesti Képzőművészeti Főiskola. A Színyei Társaság ösztöndíjával Párizsban és Rómában.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Rome and Abroad, München 1966. 334 l. 138 l.

Jeges Ernő

Frescokat festett a Pannonhalmi pap-
szeminárium, az Izbégi katholikus
templomban stb. A Szentendre-i
művésztelep tagja.

Fehete Márton: Prominent Hunga-
rians Home and Abroad, München,
1966. 3341 1381

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

összefoglaló, ütemes alakitásában sok az elnagyolt, nyers vonás.

Kállai Ernö: /cikk cime levágva/.
Nemz.Szal. LXXXVIII.csop. kiáll. -
Korunk Szava. 1938. jun.1./11. sz./ 359.l.

MDK

Jeges Ernő festő

Kováts Béla: Öt festő véleménye . . . Esti Kurir, 1940. jan. 2. 9 l.

MDK

Jégés Ernő

Magyar karácsony, olaj
Önarckép, olaj

Főv. Képtár jub. kiáll. 1944. jan.

MDK

Gy.F.L: Ujból munkában a M. Betlehemesek Rendje.
Nemz. Ujs. 1943. ápr. 4. 1o 1.

Jegesi Ernő, festő- és grafikusművész

A Szentendrei Festők Társaságát nyolc Réti-növendék alapította 1926-ban, melynek a művész is alapítótagja volt.
A művésztelep megalakulását 1928-tól szá-mítják.

Barcsay mester

Népművelés, 1950. július, 15. old.

Yeges Ernő

ENIT-díj kiáll.
(Nemzeti halon)

Róma, Dante háza,
tempera

Vall. és km. vásárlása.

Szépművészet
1943. 159. l.

Győr városa, a díszközgyűlés határozatához képest, nagy multjához való ragaszkodásáról, régi polgárai alkotásainak, munkáinak megbecsüléséről tett tanúságot a városi monografia megírásának elrendelésével. A Városi Múzeum létesítése kiváló kultúrértékkel fogja Győrt gazdagítani. A létesítendő múzeumban, a régi rendőrségi épület patinás, szép palotájában fog végleges otthont találni a Bencés-rend értékes, híres gyüjteménye is.

A város kiváltságnyerésének kétszázéves fordulójának ünnepén Győr történetének megőrzött emlékeiből rendezett kiállítás csupán előzetes „ízelítőt" adott a megalapítandó múzeum látnivalóiból, a kiteljesedő gyüjtemény azonban gazdag anyaggal fog rendelkezni. A város közönsége nagy érdeklődéssel fordult e kiállítás felé. A jubileumi kiállítássorozat második szintén kivételes sikert aratott.

Ez a magyar festőművészet száz évéről adott kiemelkedő alkotások fűzérével tükörképet. A kiállítás anyagát *Csánky* Dénes, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója állította össze és rendezte. A finom érzékkel összeválogatott kiváló művek a tökéletes összhangú elrendezésben töretlen, hű vonalban tükrözték a magyar művészet nagy századának pompás eredményeit. A győriek nagy örömmel siettek a műkincsek megszemlélésére, a szép kiállítást állandóan sűrűn látogatták.

Nagy jelentőségű az a terv, melyet Győr körültekintő, érdemes vezetősége a város rendezése és szépítése ügyében dolgozott ki. Elhatározták, hogy

Jeges Ernő MDK

Pannonhalma, vizf.

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Vegyes hírek.

„Szentendrei táj" és „Művészportrék" c. művei szerepelnek a Nemzeti Szalonban lévő Szinyei-Merse Pál Társaságának kiállításán. (cenzúrázva.)

Pesti Napló, 1927. márc. 25.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

Stockholmi részlet. Repr.

V.Nemzeti képzöm.kiáll. 1939. Kassa.

MDK

Jeges Ernő

Monte Mario, temp.
Barna Jani népballada, olaj
Attila Róma falai előtt, "
Pásztorok imádása, "
Krisztus megkeresztelése, temp.
Cimlaprajzok, toll.

Ujabb Római Magy. Müvészek kiáll. Mix N. Szal.
1936. ápr.

MDK

Jeges Ernő

Népballada illusztrációk, temp.
Piazza del P$_o$polo, temp.
Bakócz Tamás bevonulása Rómába, cer.v.

Ujabb Római Magy. Művészek kiáll. Mix N. Szal.
1936. ápr.

Jeges Ernő festőművész
Kapisztrán János
Szüz Mária
Müteremben
Szt. László vizet fakaszt
Németek betelepülése
Mübarát kiállitása, 194o

Jeges Ernő

Tájkép, vizf.

Árverési Közlöny. 1936. márc. 2. rendk.sz.

4o 1.

MDK

Jeges Ernő

Művészek az erdélyi bevonuláson. Szépművészet, 1940. 51.l.

árnyék: megvilágított
letkezett

Jeges Ernő festő

M.O.K.

Bp. III. Remetehegyi-dülő 15314 hrsz. A Fészek Club tagja 1927–tól.

A „Fészek"... tagnévjegyzéke Bp. 1929 33

MDK

Jeges Ernő

Verona, temp.

Verona, "

Magy. művészek olasztárgyu képei. Enit-díj,
N.Szal. 1943. 7 l.

MDK

Jeges Ernő

Verona, vf.

Modenai részlet, temp.

Magy. müvészek olasztárgyu képei. Enit-dij. N.Szal. 1943. 7 l. ~~7 l.~~

MDK

Jeges Ernő

Pármai részlet, temp.

Róma, a Palatinns, temp.

Magy. művészek olasztárgyu képei. Emit-dij. N.Szal. 1943.

7 l.

~~Pl.~~

MDK

Jeges Ernő

Róma, Dante háza, temp.

Róma, Gianicolo, vf.

Magy. művészek olasztárgyu képei. Enit-dij. N.Szal. 1943.

7 l.

MOK

Jeges Ernő:

Stockholmi városháza.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll. a Bpest. Lkfo. által megvás. képek.

Képzőm. Közl. 1939. 3-4 sz.

MDK.

Jeges Ernő:

Tatai táj.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll.-on a Kassa városa ált. megvás. képek.

Képzőm. Szle. 1939, 3-4 sz.

MDK

Jeges Ernö, festö

Önarckép, olajf.

Az Alkotás Művészház XXXII. kiállításának katalogusa.
"A Művész Két Arca". 1947. III. 9-25.

MDK

Jeges Ernö, festö.

Önarckép. Of.

Székesfővárosi Képtár. Illusztrációk.

Jeges Ernő

— **A szentendrei festők kiállítása.** A szentendrei festők társasága vasárnap nyitotta meg IV. képkiállítását Szentendre közgyülési nagytermében. Hét festőművész állitott ki: *Jeges Ernő, Heintz Henrik, Onódi Béla, Goebel Jenő, Rozgonyi László, Czimra Gyula* és *Kézdi-Kováts Elemér*. Utóbbi kettő mint vendég. A kiállitás anyaga nagyobbára olajfestmény. Értékes művészi munka többek között Jeges Ernőnek „Gróf Klebelsberg Ferenc Szentendréről Budavár visszafoglalására indul" cimü festménye. A kép a Munkácsy Céh legutóbbi kiállitásán is szerepelt. Heintz képeit a világitási effektusok nagy precizitása jellemzi. Legnagyobb kollekcióval Onódi Béla szerepel, aki „Szentendrei darupiac" és „Izbégi táj" cimü téli festményeivel kelt feltüntést. Goebel Jenő, aki a barcelonai világkiállitáson aranyérmet nyert, ez alkalommal aquarell- és szépiarajzaival szerepel. Czimra Gyula, aki tanulmányait Párizsban végezte, sokáig volt Barbizonban, főként barbizoni tájképeivel tünik ki. „Barbizoni erdő mélye" cimü festménye mesteri alkotás. Kézdi-Kováts Elemér „Szentendrei templom"-a szinharmóniájával vonja magára a figyelmet

P. H. 929. XII. 17.

Kiadás előtt

A csatolt ügyiratok számai: .....

.....

.....

.....

JEGES ERNÖ :

154. Nätraby-i harangtorony. - Temp.festm.p. 68 x 52 cm.Jelz.l.b.:"Jeges Ernő Nätrabi 1939".

Jeges Ernő

Koppmagygraf 150 éve

155. Szent Erzsébet kiüzetése. - Temp.p. 29 x 42 cm.Jelz.l.:"Jeges Ernő 1940. tavaszán.Budapest" és ajánlás Mihalik Sándornak.

VII. VEGYESEK

(631-től 654-ig.)

	Kikiáltási ár pengőben
631. PEIEFER, Heró. Bronzszobor, márványtalppal	700
632. DOBOZ teknőcből, éneklő madárral. XVIII. század vége .	220
633. ÁLLÓÓRA, faragott és aranyozott fatokban, ütőszerkezettel és naptárral. Tetején Pallas Athéne aranyozott alakja. Gorgó-fejes pajzsán a szemek mozognak az inga járása szerint. XIX. század eleje	300
634. HENCKE PÉTER, Mulató társaság. Dombormű elefántcsontból, aranyozott keretben	760
635. VARRÓDOBOZ, parányi szekreter alakjában. Boulle-modorú finom berakással. 1850 körül	50

Jeges Ernő

"Szentendrei sziklás táj" és "Klebersberg gróf serege Szentendrén" c. művei a szentendrei festők első kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.III.2.

MDK

JEGES ERNŐ

kitüntető elism.

17. Tav.Szal. dijnyert. névsora. N.Szal. 1942. jun.

MDK

Jeges Ernő

Krisztus megkeresztelése, festm.
Barna Jani, festm.
Monte Mario, "

Radnainé Szörédi I: cikke. Uj Magyarság, 1936. ápr. 5. 22 l.

Jeges Ernő

Szentendrei tér

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1928. katalogusa 28 lap

Jeges Ernő

Strandvendéglő előtt

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1928. katalogusa 28 lap

Jeges Ernő

Szentendrei táj

Munkácsy céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1928.katalogusa 27 lap

Jeges Ernő MDK

Urvacsora, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Jeges Ernő

Balatonfüredi részlet, temp.
Balatonarács, temp.
Balatonfüzfő, "

N.Szal. 92. csop.kiáll. 194o. ápr.

Jeges Ernő MDK

Az alkhol meghalt!...1919

Fel a proletárság védelmére! Testvér segits!

Mindenki az Uj Nemzedéket olvassa, 192

Mai angol grafika,1947

Mücsarnok 196o.Magyar plakát-történeti kiáll.

Jeges Ernő, festő

„Vörös Ujság" (plakáttérv) Prinzes repr. XXXVI. tábla.

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyüjteménye. 131.o.

Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960.Bpest.1961.
Franklin Nyomda.Bp.

MDK

Jeges Ernő

Szent László vizet fakaszt, vázlat
Müteremben, "

Nagy Zoltán: A müvészi vázlat jelentősége.
Mübarát-füzetek, Bp. 1940.

MDK

Jeges Ernő

Tatatóvárosi részlet, temp.

A stockholmi városháza, "

Bolognai városrészlet, vf.

Főv.Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952

Jeges, MDK

Ugy a festészeti, mint a szobrászati dijra több, elég jelentös mü futott be.

Kopp Jenö: A Tavaszi Tárlat. -OMKT.1942. Szépmüvészet. 1942. 150-151.1.- Esterházy-tört.és életkép stb.pályázat.

MDK

Jeges, festőművész.

Kállai Ernő: Kassai Nemz. Kiáll. Jelenkor, 1939. dec. 1. 5.sz. 12 l.

Jeges

MDK

Mátó György:A magyar forradalmi plakátművészet
utja Csillag,X.évf.1956.augusztus 359.l.

MDK

Jeges

B.I: Magy.kisplasztika és éremkiáll. Milanóban.
Pesti Hirlap, 1940. máj. 28. 7 l.

Jeges Erzsi.

A Munkácsy-Céh első kiállításán impresszionista tájképe szerepelt, (említve.) valamint „Strandvendéglő" c. képe. (említve.)

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 11-

Szeges.

Alkotása szerepel a Munkácsy
Céh első kiállításán.

Petőfi Napló, 1928. Nov. 11.

MDK

Jeges

Romhányi Gyula: A Balaton tájfestészetünkben.
Szépművészet 1941. 7.sz. 164 l.

Jeges Ernő, [festő]

MDK

A szentendrei telep „hiratalosa."

„Novecento-neobarokk világa negatívumában is kort jelző."

Szabó Júlia: Gondolatok a szentendrei festészetről 461–464.

JELENKOR, Pécs. 1970. május XIII/5.

Jeges Ernő MDK

A "Rozsdás kard asztaltársaság"

Midsarnok 1939 Derü a művészetben, c. kiáll.

Jeges

Aba Novák éppen csak tehetségével emelkedik ki a Jeges-, Kontuly-féle tömegtermelésből.

Kőmer Ém: Dekoratívgyula, Torino 1908 271.l.

"Jeges Éva"

a szentendrei művésztelep tagja, az alakulás után rövidesen a neokonstruktivizmus, a szentendrei iskola híve lett.

A szentendrei festészet negyven éve (Németh Lajos)
(Kultúra - Művészet)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 15. 9. l.

Jeges Ernő

A Szentendrei Festők Társaságának alapító tagja

Tamás Ervin: 12 nap 12 ház

Pest Megyei Hírlap 1970. okt. 4.

Jeges Ernő

Kerepel a Dunaujvárosi Múzeum alábbi táklatán

N.N.: Forradalmi plakát kiáll.

Dunaujváros 1968 X-4

Jeges Ernő

kitüntető elismerés

M.Szal. Tavaszi szalon 1937.

MDK

Jeges festőm.

Cerevich T: A magy. művészet és "Hírünk a világban". Szépművészet, 1944. 1.sz. 2o l.

MDK

Jeges, festő

Radnóti M: A Livre d'Art világkiáll. Literatura, VI.évf. 1931, 5.sz. 165 l.

MDK

Jeges Ernő

Magyar karácsony, olajf.

A Székesfővárosi Képtar és Történelmi Múzeum
kiáll.-nak katalogusa. 1937.Jan.Nemzeti Szalon.

MDK

Jeges Ernő

Nemzeti Képzőművészeti kiáll. Az Ország 1944. jun. 17. 8.l.

MDK

Jeges Ernő

-r-:"Nyolc festő, nyolc szobrász" a N. Szalonban. Magyarország 1944. jan. 11.

MDK

Jeges Ernő

/T.D./: Nyolc festő - nyolc szobrász. Esti Ujság 1944. jan. 12.

MDK

Jeges Ernő

1922. Nemes M. alapitvány külf. tanulmányuti ösztöndiját kapta /Páris/.

1926. A "Tavaszi Szalon" I. kiállitásán kitüntető elismerésben részesült

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

MDK

Jeges Ernő

"8 festő, 8 szobrász" ötödik kiáll. N. Szal. 1944 jan.

M.D.K.

Jeges Ernő

A Képzőművész Bál zsürijének tagja. A zsüri a legszebb kosztümöt birálja el.
"A szeren csés piktor, aki a sorsoláson megnyerte a saját festményét." c. képes riport számol be a bálról.

Szinházi Élet, Bp. 1935. febr. 17-23. XXV. évf./46-47. lap 8. sz./

.B.K.

MDK

Jeges Ernő

Magyar Művészet 1930. 58.1.

Jeges Ernö, festöm. MDK

Ferenc József koronázási jub.alapitvány jelenti minden esztendöben a Balló-alapitvány mellett erkölcsileg ps anyagilag legjelentösebb müvészeti eseményét. /1963.évi idei pályázat. /Bp.szfv.

J.E. váratlanul de méltán jutott ehhez a magas kitüntetéshez.

"Rákóczi Tamás bevonulása Rómába."
" Budavár bevétele"
" Magyar karácsony."

Nemzeti Szalon.
Kepp Jenö: A Ferenc József-dij és a Nemz.Szal. fiataljai.
KatolSzemle. 1937.Január. 51,52.l.

MDK

Jegeš Ernö, festöm.

1929-ben teremtettek otthont sok nehézség árán s a helybeliek megértö szeretete révén Szentendrén.
A változatosságokban kétségteleneül J.E. vezet. Tempera képei, freskótervei és olajképei egyformán elismerést érdemelnek.

Nemzeti Szalon.
B.?.L.: A szentendrei festök kiállitása.
Nemzeti Ujs. 1939. okt.15.

MDK

Jegel Ernö, festöm. MDK

müve/művei/ a haut-crèmjét jelenti a remekül megrendezett kiállitásnak. /Kopp Jenö dr. rendezte./

Rónay Kázmér: A Székesfv. Képt. 1937-38. évi uj szerzemények.

Képes Krónika 1939. 24. sz. 63-64. old.

MDK

Jeges Ernő

Ferenc József-díj.

Szépmívészet. 1942. 2o5 l.

MDK

Redő Ferenc festő

B.A: XII. Tavaszi Szalon... Magyarság, 1937. máj. 16. 24 l.

MDK

Jeges Ernő

kitüntetőx elismerésben részesült.

XII. Tavaszi Szal. N. Szal. 1937. máj.
4 l.

MDK

Jeges Ernő

Diesőről elismerést nyert

N.Szal.333.kiáll. Dijazott müvészek. 1925. márc. 1.

9

Jeges Ernő

Mátyás király tudósai között

looo pengős dij

Esterházy Pál hg. műv. díjainak nyertesei. . .

Uj Magyarság, 1941, márc. 22.

MDK

Komáromi Művészeti Hetek. Szépművészet, 1942, 45 l.

MDK

Jegess Ernő

R Sz I: Akvarellkiáll. a Főv. képtárban.
Uj Magyarság, 1941. aug. 3. 15 l.

MDK

Jeges Ernő

Modern Monumentális Művészet a juniusi ünnepi hetek keretében a Nemzeti Szalonban 1937.

Rajzoktatás, 1937. 4-6.sz. 56.l.

MDK

Jeges Ernő

Mátyás király tudósai között c. munkájáért looo pengős dijazásban részesült

Esterházy Pál herceg művészeti dijainak nyertesei. Szépművészet 1941. lo8.l.

MDK

Jeges Ernő

A Stühmer csokoládégyár megbizta csomagolásainak elkészitésével.

Rosner Károly cikke.

Magy. Iparművészet, 1934. 3-4-sz. 42-44.lap

Jeges Emil festö.

Mibarát.1922.II.22.1.

MDK

Jeges E.

külföldi tanulm.ut, versenyek kivül vett részt a kiáll.on

N.Szal. 333. kiáll. Dijazott müvészek. 1925. márc. 9 l.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

Megvásárolt terv.

Fent Mátyás templom a Duna felett, a távolban ahid, és a Cutedella. Repr. 76.1.

Budpaet székesföváros idegenforgaemi plakápályázatáról.
Magyar Iparmüvészet. 1935. 3.sz. 76.1.

MDK

Jeges Ernő

A főváros metszet-pályázatának I.díjat Jeges Ernő nyerte, "A Halászbástya este" c.munkájával.

Szépművészet, 1940.3.sz. 72.1.

MDK

Jeges Ernó

A budai Szent Imre kollégium házi kapolnajának mennyezet stukkóiba festett és a budavári helyőrségi-templom számara készitett képsorozata.
A római és a varsói kiáll.-ok magyar pavillonjának diszitése.

Voit Pál: A fűzfői Szent Imre kapolna.

Szépmüvészet, 1940. 3.sz. 71.l.

MDK

Jeges Ernő

"Bakócz bevonulása Rómába" c. nagyszabású mű
történeti festménye.
A fűzfői Szent Imre kollégiumi-üdülő kapol-
nájának temperával festett fala, Jeges Ernő
műve.

Voit Pál: A fűzfői Szent Imre kapolna.

Szépművészet, 1940. 3.sz. 71.l.

Jeges Ernő

l.

Szépmüvészet
1943.90.l.

Jeges Ernő

illustrációi

Budapest 1946 II. évf.

4. l.

Jeges Ernő

A Vérmező és a Vár oldala. A Fővárosi Kertészet terve.

Fenti vízfestménye

Repr.

Budapest

1946. II-ért.

160 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jeges Ernő

Egyházi tárgyú képei, a római magyar intézet növendékeinek csoportkiállitásán.

M.H.936.IV.5.

Jeges Ernő

Egyházi tárgyú festményei a Nemzeti Szalón kiáll.-án.

Az Est, 936. IV. 5.

Fegas Ernő

Munkácsy-céh I. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepel.

M. 929. X. 20.

Fagas Ernő

Munkácsy-céh I. kiállításán az Ernst Múzeumban merész színezésű tájrészleteivel szerepelt.

NM. 929. X. 20

Fagas Ernő

Munkácsy-cél II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

MH. 929. X. 20.

Jeges Ernő

Tájképekkel szerepelt a szentendrei festők bemutatkozó kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

E.K.930.III.1.

Jeges Ernő

Figurális kompozicióvázlata és tájképei, a Szentendrei Festők kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

B.H.930.III.2.

Jeges Ernő

Alkotásaival szerepelt a szentendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

M.O.930.III.2.

Jeges Ernő

Alkotásaival szerepelt a szentendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.N.930.III.2.

Jeges Ernő

Tájképeivel szerepelt a Szentendrei Festők Társasága kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

8 O.U.930.III.2.

Jeges Ernő

Alkotásával szerepelt a szentendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

N.U.930.III.2.

MDK

Jegenes Ernö, festöm.

Jó volt látni a sokoldalu müvész tempera-képeit.

/Vigil/: A szentendrei festök jubiláris kiállitása. Nemzeti Szalon.
Magyarság. 1939.okt.15. 11.1.

MDK

Jeges Ernö, festöm.

A szentendrei festök tiz éve c.-el Turchányi Erzsébet tollából és J.E. tervei alapján számos képmelléklettel könyv jelent meg.
A könyv megjelenésével kapcsolatban a Nemzeti Szal jubiláris kiállitást rendzett.

/Vigil/: A szentendrei festö jubiláris kiállitása. Magyarság. 1939.okt.15. 11.1.

MDK

Jegeș Ernö

a fövárosi Ferenc József Koronázási Jubileumi dij 1936. évi festészeti diját a Székesfövárosi Képtárban , ahol a pályázók müveit kiállitották, egyhangulag J.E.-nek itélte oda a zsüri. Méltányolva azt is, h. bemutatott müvein a magyar történeti festészetet felujitani igyekszik.

Jegeș Ernö festömüvész nyerte meg a fövárosi dijat.
Pesti Napló. 1936.dec.16. 17.1.

Jegen Ernö, festöm. MDK

Nagyon sok kiállitáson nyert már dijakat.
Ö készitette el az Uj Magyarság erdélyi plakátját és a nemsokára kiadásra kerülö 1941-es évkönyvünk/Uj Magy./ müvészi cimlapját.

Döntött a zsüri a fövárosi müvészeti pálya díjairól

Uj Magyarság. 1940. nov. 27. 6.1.

Jegesi Ernö, festöm.

MDK

Bakócz Tamás bevonulása Rómába. Repr
4.1.

Magyar kiállitás a Műcsarnokban.
Nemzeti Magazin. 1934. okt.6.

Jeges Ernő

Műve szerepelt a szentendrei festők kiállitásán a Nemzeti Szalónban.

Est, 930. III. 2.

Jeges Ernő

Alkotásával szerepelt a Szentendrei Festők Társaságának kiállitásán a Nemzeti Szalónban.

N.U.930.III.1.

M.D.K.

Jeges Ernő
festő

A Szentendrei Festők Társaságának tagja volt 1928-ban.

Patay Dénes: Barcsay Jenő
Művészet, 1964. július - 31 lap.

Jeges Ernő.

Fertménye szerepelni fog a Munkácsy Céh első kiállításán.

Magyarság, 1928. Nov. 11.

Jeges Ernő.

A Munkáczy Céh őszi kiállításán művével részt vesz.

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 8.

Jeges Ernő

Műve szerepelni fog a Munkáczy
Éh őrzi kiállításán.

Magyarság, 1928. Nov. 7.

Jeges Ernő

A bpesti nemzetközi művészettörténeti kongresszusi ebéd 1936-ban, tempera

Micsarnok 1939 Derü a művészetben

Jeges Ernő.

A Munkáczy-Céh bemutató kiállításán művei szerepelnek.

Budapesti Hirlap, 1921. Nov. 11.

Jegyes Emő.

A Műcsarnokban kiállításra kerülő Ferenc József festészeti díjra beküldött pályaművek között alkotása szerepel.

Az Est, 1928. Jún. 28 14.

Jeges Ernő

Rézt vez a szentendrei művértelep ünnepélyes felavatásán nyílt kiállításon.

Az Est, 1926. XI. 16.

Jegyes Ernő

Kiállít a szabadkai művésztelep második kiállításán, mely XI. 14-én nyílt meg.

M. 1926. XI. 16. (Magyarság)

Jegyes Ernő"
festő"

Kiállít a szentendrei művésztelep
első" kiállításán, említve „Urvacso-
ra" c. művét.

M. 1926. VII. 27. (Magyarság)

Jegyes Ernő"

Kiállit a szentendrei művésztelep első bemutatkozó kiállitásán.

P.H.1926.VII.28. (Pesti Hírlap)

Jeges Ernő

A Szentendrén alakult művéz-
telep tagja

Magyarság 1926. VI. 8.

Jeges Ernő

MDK

Mátyás király tudósai között, repr.

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Pórai Újság 1927. IV. 3.

Jeges Ernő

Szerepelt az O. M. Idegenforgalmi Hivatal kiállításcsoratán.

N. U. 1939. XII. 19.

Jeges Erně

Szerepelt a „Derű a művészetben" c.

kiállításon.

NU 1939. III. 25.

Jeges Ernő

Szerepelt a varsói magyar kiállításon.

NU 1939. V. 2.

Teges Ernő

Szerepelt a nemzetközi festők jubiláris kiállításán.

N.U. 1939. X. 13.

Jeges Ernő

Szerepelt a nemtendrei kistöl kiállításán.

Függetlenség 1939. X. 17.

Jeges Ernő

Szerepelt a nemzetdszi festők jubiláris kiállításán

Est. 1935. X. 14.

Jeges Ernő.

„Szentendrei borus táj" c. képe szerepel a Szinyei-Társaság Tavaszi Szalón második kiállításán.
(említve.)

az Est, 1927. márc. 25.

Jeges Ernő.

„Szentendrei borus táj" c. képe szerepel a Szinyei-Merse Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban. (emlétve)

Pesti Hirlap, 1927, márc. 25.

Jeges Ernő.

Művei szerepelnek a Szinyei-Merse Társaság tarazi szalonjának második kiállításán.

Esti Kurir, 1927. márc. 27.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH. 1931. IV. 25.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. H. 1931. IV. 26.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

B. H. 1931. IV. 26.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tarlatán.

N. U. 1931. IV. 26.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

MDK

Jeges Ernő

Szt.Erzsébet kiüzetése Wartburgból, temp.

M. Egyházmüv. kiáll. N.Szal. 1941.II.

Jeges Ernő
festő

Rézt vek a Rómátjárt művének kiállításán a Nemzeti Szalonban.

Est, 1935. IV. 21.

Jeges Ernő

Rézt vez a Nemzeti Szalon csoport-kiállításán, emlitve „Növény Tert" c. ~~műve~~ temperáje.

Pesti Hírlap 1935. IV. 21.

Jegyes Ernő
festő

Részt vett a Nemzeti Szalon husz-
vári csoportkiállításán

Nemzeti Ujság 1935. IV. 21.

Jeges Ernő
festő

Rékt vek a Nemzeti kalonban rendezett fiatalok husvéti kiállításán.

M.O. 1935. IV.19.

Jegyes Ernő"

Szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett magy. aquarell és pasztellfestők ki-állításán.

Új Magyarság 1942. XII. 25.

Jeges Ernő
festő

Kiállít a Nemzeti Szalónban rendezett
nyolc festő és nyolc szobrász tárlatán.

Nagymaros 1935. IV. 21.

Jeges Ernő

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

VM. 1931. II-22.

Jeges Ernő

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PN 1931. II. 22.

Jeges Ernő

Szerepelt a művészszapartok műcsarnoki kiállításán.

PH. 1931. II - 22.

Jeges Ernő

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

MO. 1931. V. 22.

Jeges Ernő

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

M Ft 1931. II. 22.

Jeges Ernő

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Pórai lipság 1931. II. 22.

Leges Ernő

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Jeges Ernő

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán:

Est 1931. II. 22.

Jeges Ernő MDK

Io, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Jeges Ernő

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38. évi uj szerzeményei. Képes Krónika 1939. jun. 11.

Jeges Ernő, festőm. MDK

a Főv. tulajdonát képező Magyar Karácsonya már máshol is ismertetett alkotása.

Dr. Molnár Ernő:

Müvészcéh.-Bethlehem kiállitás.

Magyar Iparmüvészet. 1937. 4.sz. 95.1.

Jegyes Ernő, festőm.

a PÖV. tulajdonát képező Nagyvár Karácsonya
már másnap is ismertetett alkotása.

Feges

Munkácsy-cék II. kiállításán az Ernst Muzeumban szerepelt.

Az Est 929.X.20.

Fegos Ernő

A római iskola rangosabb képviselői közé tartozik.

Németh Lajos: Modern magyar szinesmet, Cosmia, 1968, 72. l.

Fegés Ernő

A szentendrei művésztelep tagja, a római iskolat hive lett.

Nemeth Lajos: Modern magyar művész, Gyula, 1968

104. C.

Jeges Erno"

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

VM 1933. IV. 20

Jeges Ernő

N.U. 1939. X. 15.

A szentendrei festők kiállítása

Tiz évvel ezelőtt egy fiatal festő társaság megkisérelte, hogy gyökeret eresszen a festői szépségü Duna melletti városkában, Szentendrén. Sok küzdelem után és a helybeliek megértő szeretete révén sikerült nekik célkitüzéseiket elérni és otthont teremteni nemesak maguknak, hanem a művészetnek is. Hogy mennyi küzdelembe, gondba került nekik ez a gyökérverés, arról nem számol be a *Nemzeti Szalonban* most megnyiló jubiláris kiállitásuk, de hogy a művészet terén ilyen eredményt értek el, azt munkásságukról lemérhetjük. Sok érdekes művészeti problémát vetettek fel és ezek közül a problémák közül nem egy tullépte az egyéni fejlődés kereteit és termékenyitőleg hatott a magyar művészetre is. Nehéz elhatározni, hogy közülük kit emlitsünk meg elsősorban. A változatosságokban kétségtelenül *Jeges* Ernő vezet. Tempera képei, freskótervei és olajképei gyorman elismerést érdemelnek. A figurális kompoziciót festők között *Heintz* Henrik, *Rozgonyi* László, *Bánáti-Sverák* József és *Pándy* Lajos alkotott időtálló müveket, mig a tájképábrázolás legkitünőbbjei *Bánovszky* Miklós és *Onody* Béla. Külön emlitjük meg a sokat fejlődött *Péchyné Rónay* Kyngát, akinek legérettebb munkái a lirai hangulatokat ügyesen visszatükröző festményei.

•

Hosszu évek után ujra gyüjteményes anyaggal jelenik meg előttünk *Pécsy-Pilch* Dezső.

N.U. 939 X/15.

Közgazdasági hirek

Az iparügyi miniszter a zár alá vett anyagokkal kapcsolatban ujabb könnyítést léptetett életbe. A hivatalos lap vasárnapi száma rendeletet közöl, amelynek értelmében faszenet, a nem motorhajtásra szolgáló adózott tiszta benzinféléket, az adózott világitópetróleumot, az adózott gázolajfajtákat, a kenőolajat és a henger-

Jegg

TÖRTÉNETI
IÓS KÖZPONT
zsa György ut 41.

M. Marshall die Hand, und kaum war das zärtliche Paar kopulirt, so ging es zu Schiff nach Amerika. Der „Glasgow Herald“, der dies mittheilt, fügt hinzu, der alte Knabe scheine nur nach England zurükgekehrt zu sein, um sich ein Weib zu nehmen, u. soll erklärt haben, er werde nie wieder seinen Fuß auf englischen Boden sezen, es seie denn, daß er sich eine andere Ehehälfte hole.

Lokal-Zeitung.

Theater.

(Deutsches Theater.) Meyerbeers herrliche Oper: „Robert der Teufel“, welche am 20. d. M. stattfand, wählte unser gefeierte Gast, Hr. Staudigl zu seinem Benefiz. Der Unstern, der über diese Vorstellung waltete, gab neuerdings den Beweis, mit welchen Schwierigkeiten eine Direktion zu kämpfen habe, um die Wünsche des Publikums, die doch gewiß — um seine Existenz zu konsolidiren — jedem Theaterdirektor am Herzen liegen müssen, realisiren zu können. Der Tenorist, Herr Irmer wurde der Direktion von mehren kompetenten Kunstrichtern (?) auf das Wärmste für das Fach der Heldentenore anempfohlen; und überdies hatte dieser Sänger auf mehreren deutschen Mittelbühnen, wie Nürnberg u. s. w., eine bedeutende Stelle in der Gunst des Publikums, und einen Ruf in der Journalwelt erlangt, was nur als Beweis dienen mag, wie mäßig man dort, im Vergleiche zu unsern Ansprüchen, in den Anforderungen ist und daß unsere lezten Sänger oft besser sind, als ihre Matadore. Schon glaubte die Direktion, in dieser tenorarmen Zeit einen glüklichen Wurf gethan zu haben und konnte daher nichts Eiligeres thun, als diesen so sehr anempfohlenen Tenoristen für eine hohe Gage zu acquiriren. Hr. Irmer kam nach Pesth, erschien als Max im „Freischüz“ und machte fiasco. Man denke sich die Verlegenheit der getäuschten Direktion, sie wollte den Sänger sogleich entlassen; allein Hr. Irmer ist Familienvater, ist nach Pesth mit Gattin und sechs Kindern gekommen; die Gerechtigkeit, Menschlichkeit, so wie die Theatergeseze erfordern es, ihn noch ein Mal in einer andern, seiner Individualität vielleicht mehr zusagenden Parthie dem Publikum vorzuführen — und so erschien er als Robert. — Allein dieser Versuch fiel, wenn möglich, noch schlimmer aus. Das Publikum sprach ganz entschieden seinen gerechten Unwillen aus, der nur einen Sänger treffen konnte, der Selbstkenntniß genug hätte haben sollen, um bei solcher Befähigung ein Engagement mit mehreren Tausend Gulden C. M. nicht anzunehmen, und nicht vor ein Pesther Publikum zu treten. Solche Fälle, wie der, der sich nun bei dieser Gelegenheit ergab, sind oft nicht zu vermeiden, er gehört zu dem Alltäglichen; es hat sich ein ähnlicher erst vor Kurzem bei der italienischen Oper in Wien, bei einem mit außerordentlichen Hülfsquellen versehenen Institute, ereignet — und was ist diese Bühne, gegen eine in der Provinz! — Wie wir hören, ist unsere Direktion bereits mit einem andern, renommirten Tenoristen in Engagementsverhandlung getreten, der im Verlaufe von 14 Tagen hier eintreffen soll. Möge sie und das Publikum dabei glüklicher sein! — Ueber die heutige Repräsentation des Robert ziehen wir den Schleier der Verschwiegenheit — das Publikum hat schonungsvoll gerichtet und wir können nicht anders, als diesem edlen Beispiel folgen. Dieses so sehr unglükliche Debut, welches auf alle Parthien in dieser Oper höchst ungünstig influiren mußte, trübte auch zuweilen die Glanzmomente unseres ausgezeichneten Gastes. Dieses war aber unvermeidlich, denn er mußte seine ganze Sorgfalt u. Aufmerksamkeit dem unglüklichen Robert-Darsteller zuwenden, um ihn nur auf der Wasserhöhe zu erhalten. In jenen Szenen aber, wo er allein oder mit den übrigen Beschäftigten zu singen hatte, wußte Meister Staudigl seine weltbekannte Berühmtheit als Bertram auf die glänzendste Weise zu rechtfertigen, welches auch das Publikum durch tobende Beifallssalven und oftmalige stürmische Hervorrufungen anerkannte. Mit welcher Meisterschaft Madam Mink die Isabella singt bedarf keiner Erwähnung; aber auch sie konnte sich dieser ungünstigen Einwirkung nicht erwehren. Eine höchst liebliche und anmuthige Erscheinung war Dem. Kaiser, als Alice. Erwägt man die Schwierigkeit der Parthie und daß sie Dem. Kaiser zum ersten Mal sang, so muß sie mit gerechtem Lob und wohlverdienter Auszeichnung erwähnt werden. Eine schöne und anerkennungswürdige Leistung ist die des Hrn. Gehrer als Raimbaut. Die Ensembles wirkten feurig zusammen; mit vieler Energie dirigirte Hr. Kapellmeister Witt. Das Haus war auf allen Plätzen überfüllt.

Ernesto.

— Als sechste Gastrolle sang Hr. Staudigl am 22. d. M. zum zweiten Male den Marcel in den „Ghibellinen“. Hatten wir Gelegenheit mit der vor einigen Tagen stattgefundenen Aufführung dieser Oper zufrieden zu sein, so konnten wir dies heute um so mehr, da diese Vorstellung sich noch weit gerundeter und exakter herausstellte. Dem. Kaiser u. Herr Gehrer, beide nun ihrer Parthien mächtiger, sangen auch mit viel mehr Sicherheit und verdienen die erhaltene rühmliche Auszeichnung. Soll ich wieder von Meister Staudigl berichten, wie er neuerdings das Publikum durch den Zauber seines ergreifenden, erschütternden Gesanges entzükte u. zur lauten Bewunderung hinriß? Das läßt sich voraussezen, und wir berichten nur, daß er auch heute, wie immer, bei offener Szene sowohl, als auch nach den Aktschlüssen mehrere Male hervorgerufen und mit Beifall überschüttet wurde. Est.

(Pesther Sommertheater.) Diese Bühne wurde am 20. mit den Vorstellungen der englischen Gymnastiker eröffnet; was aber nur ein schwaches Publikum anzog. — Tags darauf gab man eine neue Posse daselbst: „Die Loosverkäuferin“, die eben so kurz als schlecht ist. Sie spielte kaum fünf viertel Stunden, langweilte aber für fünf volle Stunden. Das Einzige, was darin sehr gefiel, ist das eingelegte Kouplet aus dem „Todtentanz“, das Hr. Rott köstlich vortrug u. mehrmals mit veränderten Strophen widerholen mußte. Auch Dem. Buchetmann spielte recht anmuthig. N.

— Dem Vernehmen nach wird am ersten Mai im Pesther Sommertheater eine Morgenvorstellung stattfinden. Bei der Neuheit der Sache, dürfte sie Anklang finden. NB. wenn es die Witterung erlaubt.

— Rotts Benefiz findet Samstag, den 27. d., im Pesther Sommertheater statt, wobei der mit so enormem Beifall aufgenommene Schwank: „der Skandal“ ꝛc. gegeben wird. Gewiß, hier am rechten Orte, dürfte er noch besondere Wirkung hervorbringen!

(Ofner Theater.) Wieder ein Deserteur! Wir erfahren, daß diese Woche auf der Ofner Büh-

ne ein neues Stük, betitelt: „Der Deserteur“ zur Aufführung kommen soll. Der ungenannte Verfasser hat die Idee hiezu, wie wir hören, ganz eigen als militärisches Drama bearbeitet, und dem Hrn. Direktor Huber ist zu wünschen, daß dasselbe einen eben solchen Succeß erlangen möge, als sein Namensbruder auf der Nationalbühne zu Pesth gemacht hat. —n.

(Ofner Sommertheater.) Am 18. und 20. d. M. gastirte Dem. Weidinger, ehemals Mitglied der Preßburger Bühne, als Königstochter in der „Schule des Lebens“, und Louise in „Kabale und Liebe“. Beide Rollen verlangen ein ungewöhnliches Talent, um ein Publikum wie das hiesige zu befriedigen. Dem. Weidinger mag vielleicht in andern Rollen genügen: zu diesen beiden Rollen fehlt ihr aller Beruf; sie waren, was Betonung und richtige Charakterauffassung betrifft, vergriffen. Hr. Wiebe war als Ferdinand zu viel Held, wir vermißten den Konversationston und den feinen Kavalier. Hr. Horn war als Wurm sehr brav; so auch Hr. Kurt, der den Präsidenten edel und richtig spielte. Hr. Köppel (Müller) genügte; aber recht brav war die Leistung der Mad. Huber als Lady Milfort. —r.

— Am 21. zum ersten Male „Ein Loch im Plafond“, oder: „Noch ein Teufel!“, Posse in 3 Akten von Liebold. Also wieder ein Teufel, von dem die Hölle so wenig weiß, als von allen andern seiner Namensbrüder. Wir leben in einer Epoche, wo man uns von der Bühne herab mit diesen sogenannten „Teufelskerlen“ panischen Schrek einjagen möchte; aber immer verfehlt das Experiment seine Wirkung; wir lachen dem Teufel in's Gesicht, weil er oft nichts mehr als ein dummer Teufel ist. Und so erging es auch dem Liebold'schen Teufel, der nichts als ein verworrenes Gewebe von Unsinn darbietet und seine diabolische Natur nur durch eine erkleckliche Anzahl von Derbheiten und Zoten kund gibt. Nur einige Kouplets, gut vorgetragen von Hrn. Zöllner und Dem. Fränzel, verschafften sich einigen Beifall; das Uebrige ging spurlos vorüber.

Lokalnotizen. (Konkordia.) Am 19. d. M. fand die vorlezte Versammlung der hiesigen Literaten, Maler, Musiker und Musikfreunde im Tigersaale statt. Der Besuch war höchst zahlreich, die Konversation unterhaltend, weil man denn doch zur Einsicht gekommen ist, daß Damen einem aus solchen Bestand heilen zusammengesezten Vereine nur zur Zierde gereichen können und in keiner Beziehung einen nachtheiligen Eindruk zurüklassen. Was aber die Ausstellung der Bilder betrifft, haben wir seit der lezten Versammlung vernommen, daß die Konkordia wenige Maler mehr zählt, die gesonnen wären, ihre Arbeiten aufzustellen, wenn sie durch Mitglieder des Vereins, die einem anderen Fache angehören, auf schnöde Weise bekrittelt würden. — Unter den Gästen befand sich Herr Staudigl sammt Familie, Briccialdi, die Frlns. Biber und Kaiser. —r.

— Der löbl. Magistrat der k. Freistadt Pesth hat, mit Genehmigung der hochl. k. ung. Statthalterei, den Hrn. Carl von Zsigray, Med. Doktor, zum Honorär-Physikus der Stadt Pesth ernannt.

— Das von uns erwähnte Schießen, daß die Pesther Schüzen zu Ehren Staudigls veranstalteten, fand lezten Sonntag in der Pesther bürgerl. Schießstätte statt. Bei dieser Gelegenheit wurde dem wakern Sänger u. Schüzen Staudigl ein silberner Ehrenpokal überreicht, auf dessen Untergestell auf Lorbeerblättern die vorzüglichsten Opernpartien dieses berühmten Künstlers gravirt waren.

— Durch die Anwendung der Wandlakirarbeiten hat auch die Vergoldung, die auf derselben unumgänglich nothwendig ist, soll das Ganze einen imposanten Eindruk hervorbringen, sehr gewonnen, und wir können ein geehrtes Publikum auf die Arbeiten des renommirten Vergolders, Herrn Jegg (in der Windgasse), mit Fug und Recht aufmerksam machen. Dieser Meister hat auch das neueingerichte Kaffehaus „zur Königin v. England“ mit den hübschesten Ornamenten verziert, die noch außerdem sehr billig zu stehen kommen. —r.

— Ein Berliner, der so eben in Pesth ankam, suchte sich eine Wohnung u. musterte die Anschlagzetiel an den Häusern. „Du juter Jott,“ rief er endlich aus, „wo werde ich denn hier zur Miethe jehen; hier sind alle Wohnungen zu verlassen und nicht eene einzige zu beziehen!“

Modenbild. Nro. 16.

Paris, 10. April. Frühlingsanzüge. 1. Hut von weißem Krepp, mit blauer Seide gestikt und mit Strohverzierungen versehen, endlich mit Aehren und Kornblumen geschmükt. (Dieselbe Art kann man mit an Form u. Schattirung sehr verschiedenen Dessins machen). Schärpe von rothem indischem Cachemir mit gleichfarbiger Seide festonnirt. Kleid von Cameleon-Taffet, mit einem hohen, durch befestigte flache Falten gefalteten Volant geziert. — 2. Krepphut mit einem Spizenschleier bedekt und mit drei Rosen de la Chine geziert. Kleid von glacirtem Seidenstoff mit flach angelegten violetten Sammethändern geziert. Chemisette von gefaltetem Musselin, mit Stikereien u. Einsäzen von Valencienner Spizen versehen.

Erklärung des vorlezten Modenbildes Nro. 14. Dame links: Ueberrok von Satin-Turque. Twine von Schillerseide mit gestepptem Kragen und Knöpfen geziert, u. mit Aermeln. Hut v. Florentinerstroh mit Spizen und einem Rosenzweig ausgepuzt. Unter dem Schirme befinden sich Bandmaschen. Taschentuch mit Spizen garnirt. — Dame rechts: Hohes Kleid, von gestiktem Gros de Naples, am Rok einen Auspuz von einem schrägen Besaz, welcher dem Gürtel zu schmäler wird u. sich am Leibchen wieder auseinanderbreitet. Enge Aermel mit Jockay's à la Grec. Kragen und Manschetten von Spizen. Hut v. Atlas, ebenfalls mit Spizen und Blumen ausgepuzt.

☞ Wegen Ausgabe des heutigen Modenbildes, wird die Musikbeilage künftigen Sonnabend erscheinen.

Beilage: „Handlungszeitung“, Nro. 24.

Halbjähriger Preis 4 fl., postfrei 5 fl. — Prachtausgabe 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbüreau zu Ofen (Fischerstadt, Nro. 81, nächst der Schiffbrüke), in den Kunsthandlungen, der H. H. C. Miller, J. Wagner und Treichlinger, u. in F. G. Weißenbergs Papierhandl. (Servittenplaz) in Pesth, u. bei allen k. k. Postämtern.

Ofen, gedrukt in der königl. ungar. Universitäts-Buchdrukerei.

Jegg János

aranyozó

l.

Saly László dr

Az egyetemi templom

Bp. 1926. 49. l.

3807. Bruck Miksa:
Sz. Pesten 1863 április 6-á

I a

Fehér interieur.

Bemeszelt falú és ge
ajtaj hoz lé
faláda, a melyen jobb
foltos macska ül. A lépcsőfo
kupa alatta csésze lá
tófa, húsvágó és éjjeli lámp
lóg. Az ajtó fölött üv
vészünk észre
Jelzése alol jobbra: Bruck M

Vászon, mér. 49.2:40 c
Vétetett az 1908. évi
lapján 1000 K-án (704-908).
Elszámoltatott 1908. m

Vét. 43506-908

Jegg Janos

pesti aranyozó

l.

Szokolay 81. l.

újlaki

ágos Bizottsága

y { száma: 19
kelte: 19
beérkezése: 19

k száma:

lintézett szám:

ma:

áma:

ta:

Jegg János

aranyozó

Végezte az egyetemi templom aranyozó munkálatait az 1850-es években.

Petrik Lajos: A pálosok építőművészeti emlékei Budapesten. Építő Ipar. 1912. 503. l.

Jéger István

reziňves 1792

l.

Baloghfatornyok

144. l.

~~Római sorozat V. 249~~

MDK

Jegg János , Pest

az aranyozást végezte

Zombory Gusztáv: Az egyetemi egyház Pesten.
Vasárnapi Ujság, 1859. márc. 16. 126. l.

MDK

Jegg János, aranyozó

1857

Saly László,dr.: Az egyetemi templom. Nemz. Ujság. 1926 ápr.11.

MD K

Jegg J/ános,

azbaranyozást az Egyetem templomban ö végezte.

Zombory Gusztáv: Az egyetemi egyház Pesten. Vas: Ujság. 1859. 126.l.

JÉGH JÓZSEF / ? /

103. Öregasszony. - Olajf., v. 51 x 69.5 cm.
Jelz.l.j. "Jégh József".

Jégh József

Kopp 1939/40. Herrem-tt

IX.

HANGSZEREK

Látván a pálosok, milly nehezen jutnak ős lakhelyeik birtokába, III. János lengyel királyhoz folyamodtak, miszerint ő cs. kir. fölségénél ügyöket párttogásba vegye; mit az meg is tett. De miután sehogysem sikerült, Buda-vizi-városi monostorukat visszakapni, Mihalsky Rafael, a rend főnöke, 1688-ban ujra folyamodott ő fölségéhez, hogy Pesten adassék nekik telek. E kérvényre végre 1688-ban I. Leopold császártól a kecskeméti kapuhoz közel kaptak egy 100 ölnyi hoszu és 80 öl széles telket, ugyanazt, mellyen maja papnövelde, az egyetem és egyház áll, de mellyen akkor egy török mecset,több apró kis házzal állott. Azonban ez birtokukba csak 1693-ban adatott át.

Az akkori háborus idők igen igénybe vehették a pálosok pénztárát is, hogy csak 1715-ben kezdhették meg kolostoruk déli részének épitését, 1722-ben készültek el vele, melly idő alatt a telkükön állott roskadozott házakban szorongtak. 1720-ban épittetett egy diszes kápolna is Jézus öt sebének

Igy lett az egyetem egyházává, melly minőségben jelenleg ismét, mint legelől emlitettük, ujjá alakitva Pest valamennyi egyházát szépségben felülmulja.

Azon nagy számu és sokféle műkincsek, mellyek Magyarország jelesebb egyházaiban vannak, rég ismeretesek már azok előtt, kik a régiségek kutatásával foglalkoznak. Itt ugy az épitészet és szobrászat, valamint a festészet remekeivel is találkozhatunk. A kassai, pécsi, beszterczebányai, veszprémi stb. egyházak olly müvészi tökélyü ékszer, ércz és kézmüveket mutatnak fel, mellyeknek mását a mai müvelt világ is alig képes előállitani. E jelességek közé számithatjuk a pesti egyetemi templom mütárgyait is. A falak szemlére méltó fresco (fal) festményeit, a Kremsből való ***Bergl János*** készitette. E gyönyörü festmények, mellyek a müvész élénk felfogásáról tesznek bizonyságot, a templom hajójának öt lapos kupu boltivezetére vannak festve, s ezek hatalmas diszitményekkel vannak befoglalva. Különösen szép a szentély

Az egyetemi egyház Pesten.

tiszteletére, melly a következő év jan. 1-én szenteltetett fel. A reá következő évben pedig már *egy nagy és a szerzethez méltó* templom épitése határoztatott el. Sajnos, hogy e templom épitéséről bővebb adatok hiányában, csak annyit tudunk, hogy az 1742-ben végeztetett be. Falai akkor még csak egyszerüen be voltak meszelve, valamint tornyait is csak alacsony zsindelytetők födték. Csak később, Mária Terézia királynő idejében, több nagylelküek dományai által nyerte azon gazdag kül és beldiszitményeket, mellyekkel aig is bir.

A magyar egyetem 1784-ben tétetett át Budárol Pestre, ekkor egyideig rencziek temploma szolgált neki is templomul, de 1786-ban feloszolván a usok rende, ugyanezen évben készült el e templom keleti oldalán a ti papnövelde, — a mostani egyetemi épület, — s ekkor kezdé az n az isteniszolgálatot ezen még akkor egészen uj fényben ragyogó nban tartani.

boltozatán levő „Mária mennybemenetét“ ábrázoló kép, mellyen a merész és biztos kezelés, az alakok elhelyezése, és a szinek jó öszhangzása, valóban dicséri mesterét.

Nem kevésbé sikerültek jelen egyházunkban a szobrászati müvek, mellyek itt nagy számmal találhatók, és a legkülönbözőbb anyagokból vannak készülve, u. m. fa, homokkő, alabastrom stb. Ezek közől megemlitjük mint legjelesebbeket, a főoltár két fő-oszlopát diszitő angyalokat, és a szószék mennyezetét tartó két angyalt. De ezeken kivül is számos alak tanusitja rég elporlott mestereik ügyességét.

Az olajfestmények kevesebb jelentőségüek, egyedül két oltárkép érdemel különös figyelmet, mellyek Bergl ecsetét és szinezetét engedik gyanitanunk. — Legujabban a freskók kivételével, a templom minden egyéb müvészi ékessége kijavittatott, mihez *Ő cs. kir. Apostoli Felsége* 54,860 frtot kegyeskedett utalványozni.

A különféle munkálatok vezetésével *Acham János* cs. kir. mérnök ur volt megbizva. Művezetése alatt a festés kijavitását végzé *Hülz Károly*, az aranyozást *Jegg János*, a márványozást *Gottgeb Mátyás* és *Plachó József*, kik mindnyájan pesti müvészek, és feladatuk megoldása miatt valamennyien dicséretet érdemelnek.

E nevezetes külső és belső javitásokon kivül még megemlitjük azon csinos vaskeritést is, melly a templom homlokzatát köriti, és egészen ujonnan készült, *Schlick* budai vasöntödéjében.

Következő érdekes adatokat tartunk még megemlitésre méltónak. A tornyok átkutatásánál két kis harang találtatott, mellyek még a fentebb érintett kápolnához tartoztak; továbbá egy nagy harang 1741, és egy 1817-ik évből. Hihető, hogy a három első harang nem jól hangzott össze, a miért a negyedik középnagyságu 100 év mulva toldatott hozzájok.

A keleti torony legfelsőbb golyójában négy csomag találtatott ereklyékkel, de tartalmuk a nagy hőség miatt porrá omlott; minden csomaghoz egy hitelesitő oklevél volt mellékelve, a pápai titoknok aláirásával és a pápai pecséttel ellátva 1768 évszámmal. A nyugoti torony gombjában szintén ereklyék és 1771-ről szóló hitelesitő okiratok találtattak. Mindezek ismét jobban elzárva előbbi helyeikre tétettek vissza.

Végre t. *Roder* Alajos egyetemi hitszónok ur azon szép egyházi beszédéből meritett szavaival zárjuk jelen ismertetésünket, mellyet ez ujjá alakitott egyház felszentelési ünnepén mondott el: „*És ime, — itt ragyog e szent ház, talán még az eredetinél is szebb fényárban és pompadiszben. Valóban az Isten vagyon e helyen . . Nem egyéb az mint Isten háza és mennyország kapuja!*“ (Móz. I. 28. 16—17.)

Zombory Gusztáv.

1632-ik esztendöben kelt záloglevél,

(melly egy harang viszontagságát adván elő, egyszersmind Nógrád- és Hontmegyéknek akkori helyzetét tükrözi elénk) :

„Mi Abonyi János és Feleségem Kovács Fruzsina Asszony Neográd Vármegyében Gyarmati Vég Házban lakozók, adjunk emlékezetül mindeneknek értéssére az kiknek illik, hogy mi adtunk egy Harangot, öreget, az felső, középső és Alsó-Palástiaknak Zálogképpen 25 magyar forintban, melly Palástiak vadgynak Nagy Honth Vármegyében; — az Harang foglaló és karika Vasak nélkül most puszta, melly Harang Szügyhöz tartozandó volt — elpusztulván a Falu, meg nevezett Szügyieknek maradékiok vitték vólt Szelesténybe, lábra épitették ezen Harangot az Szelestényiek, sok ideig szolgált nekiek, Bethlehem (Bethlen) Gábor Erdély Fejedelem legutólban, Nemzetünknek Hazánknak, utolsó kijövetelében, pusztulássunk a sok Hajduval Magyarral, Némettel, Törökkel, Tatárral, győzedelmet nem vehettenek meg téritéssében, dultak, fosztottak, loptak, raboltak, és az Szelestény nevü Falu, melly vagyon Honth Vármegyében, szintén úttyokban vólt, ezen Harang akkor lábon állván az Pogányság el maradván és az Harangot lábáról, melly alacsony lévén le vette, az úttzára az derék útra hurczolták hogy el vigyék, mivel akkor az Jpoly köz falun, valahol harangokat kaphattak, el vitték az Törökök, de Szekerekre semmiképpen nem forditották. Az Vasát ezen Törökök az Harangnak mind leverték elvitték, az Harangot ott hagyták. Ennekutánna az Harangnak egyik úrnak hiremre esvén, mivel Szügynek az több földes urai közül egyik Földes ura vagyok, magam Szekeremben Lovaimat be fogván, az három Táborok közt nagy félelemmel által menvén, az Harangot nagy nehezen fel tévén Szekeremre, úgy hoztam be Gyarmatra házamhoz. Az időtül fogva Tűztől és Ellenségtől való félelmünkben eddig oltalmaztam. Azért az meg nevezett Palásti Birák és Polgárok úgymint az mostani fö Biró Kovács György Györki Gáspár úr Jobbágya, alsó Palástón biró mellett lévö Polgár Varga Demján Palásty András úr Leánya Jobbágya, a kinek most Kálnay György ura, felsö Palástón Nagy Bálint biró képe Radnay László úr Jobbágya, Letki György Polgár Palásty Pál úr Jobbágya, felső Palástón Szabó István Sztari Márton Györky Gáspár úr Jobbágya, Ketzor Mihály Molnár Simon Leszeniczi Nagy János úr Jobbágyi, el jőttek vólt az nevezetes Emberek mind a három falunak egész képekben illy becsületes attyokfiai által Vincze Gergely alsó Palástón lakozó Palásty Mihály úr Jobbagya, és Petro Benedek ezen faluban lakozó Györky Gáspár úr Jobbagya, melly kettöknek Gergelyinek és Benedeknek az Harangok 25 ft. éppen meg adtunk, illyen Conditiók által, s igy végeztük meg a Zálog felül mellyet nékem adtak, azon felül valamig az nekiek adódott Harang kezeknél lészen, minden Esztendörül Esztendöre nékünk mindnyájunknak Szügyi Földes Uraknak tartoznak adni két akó Bort jót, az szerint abban az Esztendőben azt az két akó bort fel vigye, edényt szerezzen, szolgáját vagy Jobbágyát küldje, ha nincs maga mennyen oda Palástokra, és a Falu Birája tartozzék meg adni az falubeliektöl ki szedvén, mellyet ha hijjába fárasztanának oda közülünk és meg nem adnák, duplommal vehessen meg az a kinek akkor jutna, még pedig magam és feleségem az meg nevezett Harangot örökben nem adtuk, sem pedig a Földes uraktúl úgy a Szügyi maradékiktúl el idegenitteni nem akartuk, hanem illyen conditióval adtuk, hogy valamikor az Szügyi Földes urak avagy az Szügyi fiak kiket az Harang concernál, az Harangot kivánnák kezünkhez venni, tartoznak leg elsöbben az Harangért 25 ft. jó pénzel tenni, mellyet mi nékünk adtak az három Palástbeli uraim, és azután az meg vasastatásáért azt is meg adni, le tévén Palastiaknak pénzeket, ők tartozzanak minden Patvar nélkül a mi Harangokot, nekünk Földes uraknak avagy maradékiknak, avagy az Szügyhöz tartozó Jobbágyi maradékinknak kezünkhez adni. Mellyet ha meg nem akarnának adni, avagy valami uttal tartanák az Harangok, vagy Ellenség avagy gondviseletlenség miatt való el veszne, tartozzanak mi nékünk földes uraknak maradékiknak Szügyhöz tartozó Jobbágyoknak abban az időben 100. ezüst Tallért le tennie, az magok kötött Levelők szerint magok és meg az maradékjok is, minden Törvénybeli Remediumokot, sőt még az Földes urak ebből ki rekesztvén semmi pártjokat ne foghassák az magok szabad akarattyok szeriut, nekünk adott obligatoria Levelék szerint és annak tartalma szerint. Lött ez végzésünk, pénz fel vételünk, és Harang kezekben adássunk illy becsületes és Vitézlő Uraink előtt meg hivatattlanul, Erdélyi Gáspár, Luka Miklós, Kozáry Bálint, Egri András Urak előtt. Mellynek nagyobb bizonyságára és erősségére magunk kezünket és pecsét irását reá vetvén. Datum in praesidio Balassa-Gyarmat die 12-a Januarii Anno 1632. Abonyi János m. k. P. H. — Erdélyi Gáspár m. k. P. H. — Luka Miklós m. k. P. H. — Kozáry Bálint m. k. P. H. — Egry András m. k. P. H.“

Ezen záloglevélhez tartoznak még : 1-ször a zálogbavevő palásti jobbágyság illető földesurainak abbani megegyezése és annak megerősitése január 2-kán 1632-ben; és 2-szor ugyanazon zálogba vevő jobbágyoknak ezen levél iránt külön kiadott kötelezőlevelük január 12-én 1632.; — melly azonban magával ezen záloglevéllel csaknem szórul szóra ugyanaz. — Ki mindezeket látni akarja, a szügyi evang. egyház levéltárában meglelheti.

Ezen záloglevél ereje mellett a szügyi egyház a palásti egyházat mintegy 1835-ben zálog-váltóperbe idéztette meg — de a felperes egyháznak akkori felügyelője, néhai Trajtler István ur, attól tartván, hogy ez némi vallásos surlódást okozhatna, a pert abban hagyatta — s igy hever az most is Hontmegye régi pertárában.

Közli *Kalmár István.*

Látogatás egy németországi parasztgazdánál.

(Kubinyi Ágoston, muzeumi igazgató 1857-ik évi utazási naplójából.)

Szász-Altenburgban mulatásom alatt arra kértem Zinkeisen kamarai tanácsnok régi barátomat és dr. Schlegel *) urakat, kiknek szivességéből Szász-Altenburg város nevezetességeit voltam szerencsés megtekinteni, hogy, mivel utazásomnak czélja, nemcsak a tudományos és művészeti intézetekkel, de többi közt a mezei gazdaságokkal is megismerkedni, az altenburgi herczegség parasztjai pedig szorgalmuk, takarékosságuk és okos gazdálkodásuk által, de sokan gazdagságuknál fogva is Európa-szerte hiresek, sziveskedjenek nekem alkalmat nyujtani arra, hogy egy vagy más illyen parasztot meglátogatván, vele s illetőleg gazdaságával megismerkedhessem. — Zinkeisen ur többeket ajánlott, mondván : mintegy 3 órányira a városhoz fekvő faluban van egy paraszt, ki az ornithologiával foglalatoskodik, magának van madár-, tojás-, rovar-s csiga-gyüjteménye, maga tömi ki madarait, tagja az oszterlandi természettudományi társulatnak, mellyben néha értekezik is; de mint gazda kevésbé ismeretes. Van szintén egy távolabb fekvő faluban egy paraszt, ki asztronom és geograph, olvasott s mivelt ember, de ez sem igen boldogul gazdaságával. A városhoz közel fekvő „Cosma“ nevü faluban van szintén egy Heinke János nevü paraszt, igen mivelt, olvasott, takarékos és nagy tapasztalásu gazda, egyébiránt egyike a gazdagabb altenburgi parasztoknak, ki számosaknak a mezei gazdaságban mintául szolgálván, a környék fő tanácsadója.

Ezt ohajtám látni, s vele megismerkedni. — Kész volt a terv, bérkocsik Altenburgban nem levén, ezeket a posta pótolja. Julius 28-án ebéd után 3 órakor előállott a hintó s Zinkeisen és Schlegel urak társaságában kirándultam a jeles parasztthoz.

Jó csinált uton, rendesen mivelt és gazdag termést igérő földek és buja füvü kaszáló közt egy kis óra alatt Cosma helységbe értünk. A sok csinos, többnyire magas épület szép benyomást tett reám, s azt hittem messziről, csupa uri lakot látok magam előtt. Hintónk egy nagy, inkább gyárhoz mint parasztlakhoz hasonló, az utcza hosszában épült emeletes ház előtt állott meg, mellynek jobb és bal szárnya közelében szintén két, az udvarba befelé épült emeletes nagy kőház áll, a három épület vas sorompókkal, mellyeken szintén vas rostély-kapuk állanak, van összekötve, s ezen épületek teszik a négyszegü udvar három oldalát; a negyedik oldalt a nagy pajtaépület foglalja el. A baloldali kapun bemenve, egy tágas, kővel kirakott udvarba értünk, innen ismét balra tartva, egy tágas földszinti, tisztára meszelt és nagy lapos homokkövekkel kirakott pitvarba jutottunk, innen jobbra a csinos, első emeletre vezető lépcső látható, balra egy tágas 5 ablakos terem van, mellynek egyik szegletén egy nagy vaskályha látható. A terem több kerek, keményfából készült erős asztalokkal, padokkal, székekkel, s nehány szekrénynyel van butorozva, és ez a gazda szolgacselédének ét- és munkatermül szolgál. Innen egy két ablakos terembe nyitottunk, s ez a hires paraszt dolgozó, illetőleg irószobája. Lássuk azonban butorzatát :

Két oldalfalát nagy üvegszekrények foglalják el, tele különféle hasznos és tudományos könyvekkel; az egyik ablakban egy iróasztal gazdasági jegyzőkönyvekkel, naplóval és iróeszközökkel ellátva, a másik ablakban egy nagyobb asztal hirlapokkal és felnyitott könyvekkel diszlett, több tiszta szék és egy pamlag teszik a többi butorát. Belépvén a terembe, egy magas, mintegy 55 éves, csinos képü, nyilt arczu, felette nyájas férfi kelt fel a pamlagról, a lipcsei politikai lapot tartván kezében.

Öltözete : fekete finom posztóból mellény, melly köröskörül feszesen testhez van illesztve, s a baloldalon a vállán s karja alatt erősen fel gombolva, a mellényen felül széles fényesitett bőr nadrágtartó terül, kecskebőrből készült fekete finom és igen bő bugyogóját tartja. Ez a alul ránczokba végződvén, erősen össze van kötve, csizmája puha fén

*) Zinkeisen ur egyuttal az oszterlandi természettudományi társulat eg és gyüjteményei igazgatója, Schlegel ur pedig a társulat titoknoka.

Röghöz kötve

*

Dózsa György lázadásának leverése után, 1514-ben, a parasztot »röghöz kötötték«. Bárhogyan bánt is vele földesura, a paraszt nem költözhetett el urának földjéről, melyet megművelni tartozott. Aki csak egy kevéssé is ismeri a magyart, tudja, hogy bizonyosan akadtak földesurak, akik ezzel a helyzettel visszaéltek és jobbágyaikat úgy kizsarolták és annyira sanyargatták, ahogy csak bírták. A töröknek ezért volt könnyű meghódítani az Alföldet és a Dunántúl felét: a nép azt gondolta, hogy a török úr sem lesz rosszabb, mint a magyar úr. Ez roppant egyszerű dolog; de szeretném, ha minden időben, minden magyar kormány gondolna rá...

A magyar urak aránylag hamar belátták, hogy a parasztnak »röghöz kötése« hülye intézkedés volt, és harminchárom esztendő mulva már egészen más húrokat pengettek; az 1547-iki nagyszombati országgyűlésen törvénybe iktatták, hogy »a Mindenható Isten súlyosan meglátogatja olykor a nemzeteket terhes bűneikért. Semmi sem ártott az egykor virágzó Magyarországnak annyit, mint a jobbágyoknak néhány év óta történt elnyomatása, kiknek kiáltása egyenesen Isten ő szent felsége színe elé hat fel. Az annyira boldogtalanná lett ország iránt kiengesztelendők a minden dolgok Teremtőjét, elhatározzák a Rendek, hogy bármi okból vették el a jobbágyok költözködési szabadságát, adassék az vissza nekik s legyen szabad a netalán kemény és kegyetlen földesúr hatalma alól máshová költözködniök.« Azonban már késő volt, — a paraszt olyan vidéken, ahol azelőtt még rosszabb dolga volt, nem vágyakozott vissza a régi urához.

...Ma a villamoson éppen erre gondoltam, mikor felszállott a kocsira hét vagy nyolc kisfiú. A gyerekek mind olaszul beszéltek, de néha elszólták magukat magyarul. Mingyárt láttam, hogy ezek pesti gyerekek, magyarok, de az olasz iskolába járnak, ahol a kisdedóvótól a gimnáziumi érettségiig minden tanulmányukat elvégezhetik. A hét-nyolcéves apróságok már egészen jól csipogtak olaszul. Az első gondolatom is az volt:

— *Ezek már nem röghözkötöttek!*

Ezek előtt nyitva a világ Trentotól és Fiúmétól Libiáig és Szomáliig; ezek nem kis csirkék, hanem kis fecskék, — egykor el fognak szállni, messze, messze, és hogy visszajönnek-e valaha, az nagy kérdés...

De mi lesz, ha egyszer nem marad itt más, csak az, aki másutt nem tud megélni?

És tulajdonképpen mi köt bennünket ezekhez a rögökhöz? A legtöbb embert csak a tudatlansága, életképességének korlátoltsága, és csak nagyon keveseket ezeknek a rögöknek a szeretete.

Szereti ezeket a rögöket, akinek sok van belőle; de akinek semmi sincs belőle? Tudom én azt nagyon jól, hogy vannak, akiket néhány négyszögméter a temetőben még jobban ide köt, mint amennyire ide tudná kötni őket néhány ezer hold a telekkönyvben, — de ezek kivételek, olyan emberek, kiknek a szív diktál és nem az ész. Az óriási nagy többség nem szentimentális, és azért van itt, mert másutt kényelmetlenebbül érezné magát.

Öreg fát más talajba átültetni — csak nagy szakértelemmel lehet; és felnőtt ember az idegenben azért nem találja helyét, mert idegen neki a nyelv és a kultúra, amelynek területére átment. A nyelv ismerete magában véve még nem is elég, ismerni kell az egész kultúrát, melynek talajában gyökeret akar verni a jövevény.

Ezek a pesti fiúk, akik tizenkét évig olasz iskolába járnak, tizennyolcéves korukban sem nyelvükben, sem kultúrájukban nem fognak különbözni a velük egykorú olasz fiúktól. Az olasz egyetemeken bizonyára szívesen látják őket és valószínű, hogy nem a magyar, hanem az olasz intelligencia fog gyarapodni velük.

Mikor törvényhozóink azt gondolták, hogy a *numerus clausus* az az intézmény, mellyel a keresztény magyar ifjúságnak az életben való elhelyezkedését legsikeresebben lehet biztosítani, a hazai zsidóság vezetői nem Németországba, sőt nem is Ausztriába mentek fiaik számára helyet keresni, hanem Olaszországba. Megérezték, hogy ez az az ország, mely leghamarabb fog terjeszkedésre törekedni. Tárgyaltak Mussolinival és panaszkodtak neki, hogy az olasz egyetemeken nagy a tandíj. Mussolini telefonált a közoktatási államtitkárnak, a pesti zsidó küldöttség jelenlétében, és megkérdezte tőle, hogy melyik az a két olasz egyetem, ahol legkevesebb a diák? És nyomban határozott: ezen a két egyetemen a zsidó vallású magyarok tandíját félévenként egy lírában állapította meg.

Azóta sok száz fiú ment Itáliába és szerzett olasz diplomát. A hazulról küldött havi száz pengők átutalása elé időnként óriási akadályokat gördítettek, de a szegény diák élete soha, sehol sem volt rózsás; akik szorgalmasok voltak, sok esetben kaptak segélyt az olaszoktól is, havi száz líra körül... Fiúk és leányok, kik az első években nagyon keserves leveleket írtak nekem, diplomájuk megszerzése után már többnyire azt jelentették, hogy »Jól elhelyezkedtünk!« Sőt némelyek nagyon jól helyezkedtek el, amit azok közül, kiknek érdekére hivatkozva törvénybe iktatták a numerus clausus-t, csak rendkívül kevesen mondhatnak el.

Azokat tehát, akik elmentek, nem kell sajnálni; sőt azokat sem, akik még ezután fognak elmenni. Én ellenben sajnálom az országot, amikor elveszít csak egyetlenegy olyan embert is, akiben van érték. Ha ezek, akik idegen országban is boldogulnak, nem lennének igazi értékek, akkor nem tudnának boldogulni. És ha azok, akik utánuk fognak menni, most a pesti olasz iskolában tanulnak, még csak azt sem lehet a szemükre vetni, hogy a magyar államnak mily sok pénzébe került a neveltetésük.

Gyomor- és bélzavaroknál, hasüregbeli **vérpangásnál**, étvágytalanságnál, szorulásnál, felfúvódásnál, gyomorégésnél, felböfögésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél egy-két pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Az orvosok ajánlják.

»Mégis huncut a német!« — mondja a szilaj magyar; és igaza is van neki is, mert ha ő a határon túl menne, nyugat felé, — akár el is adhatnák, anélkül, hogy sejtené, miről van szó? Ezek az igazi »röghözkötöttek«, de hogy az a körülmény, hogy sehol másutt nem tudnának egy falat kenyeret nem keresni, de kérni se, nagyon emelné az értéküket, — az már nem igaz.

Arnstein Sándort egyévi, Arnstein Miksát héthónapi börtönre, Arnstein Pált háromhónapi fogházra ítélte a törvényszék

A vádlottak sírva fakadtak az ítélet hallatára

(Saját tudósítónktól.) Hetek óta tartó tárgyalás után csütörtökön délután hirdette ki ítéletét a büntetőtörvényszék *Horváth*-tanácsa az *Arnstein fivérek több millió lírás valutabűnperében.* Kotsis Miklós ügyészségi alelnök a szerdai tárgyaláson mondta el vádbeszédét, a csütörtöki folytatólagos tárgyaláson *a védők* szólaltak fel. Elsőnek *Neuhauser* Imre, Arnstein Miksa és Pál védője mondta el beszédét, majd *Ulain* Ferenc, Arnstein Sándor védője. Azt fejtegették, hogy a vádlottak nem követtek el bűncselekményt, s ezért *felmentést kértek.*

A törvényszék órákig tartó tanácskozás után, délután hirdette ki ítéletét, amelyben *Arnstein* Sándort, *Arnstein* Miksát és *Arnstein* Pált *bűnösnek* mondta ki fizetési eszközökkel folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett visszaélés bűntettében. Ezért *Arnstein Sándort 1 évi börtönre, 1200 pengő pénzbüntetésre, Arnstein Miksát 7 hónapi börtönre, ugyancsak 1200 pengő pénzbüntetésre, Arnstein Pált pedig 3 hónapi fogházra ítélte. Arnstein Sándort és Miksát 20—20.000 pengő vagyoni elégtételadásra is kötelezte a bíróság.*

Amikor az elnök az ítéletnek ezt a rendelkező részét kihirdette, *a két Arnstein-fivér egymásra borult és sírni kezdett.* Egymást csókolgatták, közben az idősebb Arnstein láthatóan rosszul lett és sápadt arccal dőlt fivére vállára.

Ezután az elnök áttért az ítélet indokolására, amely szerint a törvényszék megállapította az eljárás során, hogy *a vádlottak több mint két és fél millió lirát vontak el a Nemzeti Banktól és ezt a valutaösszeget zugforgalomban értékesítették.* Enyhítő körülménynek vette a törvényszék büntetlen előéletüket, megbánásukat, hogy *igyekeztek a kárt megtéríteni.*

Kotsis Miklós ügyészségi alelnök *semmiségi panaszt* jelentett be *a vádlottak terhére*, de semmiségi panaszt jelentettek be *bűnösségük megállapítása miatt a vádlottak is.*

Háromszáz tájképet találtak Jégh József rajztanár elárvult hónapos szobájában

(Saját tudósítónktól.) A főváros művészi köreiben megdöbbenéssel tárgyalják a titokzatos életű *Jégh* József rajztanár tragédiáját, aki a szegedi klinikán agydaganat következtében váratlanul elhalt és maga után — mint most kiderült — *háromszáz darab értékes festményt hagyott hátra.*

Jégh József tizenkét évvel ezelőtt Erdélyből került fel a fővárosba és itt a Képzőművészeti Főiskola növendéke lett. Hamarosan kitűnt, hogy jelentékeny festőtehetség. Festményei feltűnést keltettek és tanárai fényes jövőt jósoltak neki. Nevét művészkörökben már akkor dícsérve emlegették. De bár több oldalról kecsegtető ajánlatokat kapott — *hirtelen eltűnt a fővárosból* és csak később tudták meg, hogy rajztanári állást vállalt a makói polgári iskolánál.

A boldogult festő titokzatos pályafutásáról a *Képzőművészeti Főiskolán* ezeket mondották:

— *Jégh* Józsefet pár évvel ezelőtt a magyar képzőművészet egyik nagy igéretének tartottuk. Magasan kiemelkedett kortársai közül. Magára terelte a figyelmet, aminek bizonyítéka, hogy *a szigorú Rudnay mester egész fiatalon maga mellé vette — tanársegédnek.* Ez pedig nagy kitüntetés volt. Mindig csodáltuk eredeti meglátásait és újszerű felfogásait. Már első képeinek különös színpompájáról sokat beszéltek és *mi Jégh Józsefben sejtettük a magyar tájképfestészet jövendő mesterét.* A fővárosban fényes jövő állott előtte, de ő nem tudott megmaradni Budapesten. Gyakran mondogatta, hogy a fővárosi kőrengetegek megölik a — lelkét. *A magyar tájak szerelmese volt:* vidékre vágyott. Hat évvel ezelőtt Makóra költözött. Ezóta keveset hallottunk róla. Mikor nagyritkán fölkerült a fővárosba és mi művészi munkálkodásáról kérdezgettük, rezignáltan intett a kezével és meglepetésünkre csak annyit mondott: Abbahagytam a festést... Eltitkolta a valóságot. A most hagyatékából napvilágra került háromszáz darab értékes tájkép mutatja, hogy a különös életet élő művészember Makón is szorgalmasan dolgozott, amíg a halálos kór ki nem csavarta kezéből ecsetjét. *De csak saját gyönyörködtetésére festette képeit,* róluk életében még legbizalmasabb emberei sem tudtak. Váratlanul bekövetkezett halála mélyen megdöbbentett bennünket, mert — amikor most hagyatékában művészi tehetségének kibontakozását látjuk — szomorúan állapítjuk meg, hogy *Jégh Józsefben egyik jeles tájképfestőnket vesztettük el...*

A jobb sorsra érdemes művész harmincéves korában került a makói polgári iskolához, ahol buzgón tanítgatta rajzolni növendékeit. Szabad idejében állandóan a város környékén barangolt és itt-ott gyakran látták — festőállványa mellett dolgozni. Képeiből azonban még ismerősei is keveset láttak. Nem szívesen mutogatta alkotásait. Makón azt hitték, hogy elkészült festményeit a fővárosba küldi és az embereknek sejtelme sem volt arról, hogy az emberkerülő rajztanár kis hónapos szobájában oly sok értékes tájkép szunnyadozik.

Tavaly már komolyan mutatkoztak rajta a halálos betegség jelei. *Agydaganatot kapott* és rettenetes fájdalmak gyötörték. Legnagyobb baj az volt, hogy, bármennyire rimánkodtak is tanártársai, *orvosi kezelést nem vett igénybe.* Ekkor már művészi munkáját sem tudta folytatni és teljes tétlenségben élte — remeteéletét. Elhanyagolt agybaja azután annyira súlyosbodott, hogy a nyáron már teljesen tehetetlen lett s ekkor beszállították a szegedi klinikára. Itt operációt hajtottak végre rajta, de életét már nem tudták megmenteni. Harminchétéves korában elhúnyt.

Minthogy a klinikán hozzátartozóinak lakását nem tudták, a szerencsétlen művész *koporsóját kíséret nélkül szállították ki a temetőbe.* Haláláról most értesült édesanyja, aki Erdélyből tüstént felutazott, hogy fiának sírját meglátogassa Szegeden. Innen Makóra utazott és a szomszédok társaságában felnyitották *Jégh József* zárt hónaposszobáját. Nagy meglepetés érte őket: *hat ládából összekötözve háromszáz darab pompás tájkép került elő...*

A tragikussorsú művész hagyatékát most egyik festő-professzorunk átvizsgálta és beszámolójában elragadtatással nyilatkozott a festő halála után napvilágra került tájképekről. Javaslatára a festményeket a közeljövőben Budapestre hozzák és belőlük kiállítást rendeznek.

Imádott feleségem, jóságos angyali édesanyánk

Fried Vilmosné

szül. Krausz Róza

e hónap 15-én 45 évi eszményi boldog házasság után életének 71-ik évében hosszas betegség után elhúnyt.

Temetése e hónap 16-án ½3 órakor a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Fried Vilmos férje, **Sári** és férje **Teichner Béla (Detroit U. S. A.)**, **Bella** és férje **dr. Oblath Sándor**, **Földes Emil**, **Földes Jenő** gyermekei, **Teichner Gyuri** és **Tomi** unokái, testvérei és a többi gyászoló rokonság.

néhai Madarász Imre

a Soproni Selyemipar Rt. **boldogemlékű vezérigazgatója**

síremlékének felavatása

e hó 18-án, vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz a farkasréti izr. temetőben.

Belgium szakított a szövetségek politikájával és kizárólag „belga külpolitikát“ csinál

Visszatérés a teljes semlegességhez
A francia-belga vezérkari megegyezés érvényben marad

Brüsszel, október 15.

Felhatalmazott belga diplomáciai körökben a Havas-iroda tudósítója előtt magyarázó kijelentéseket tettek a király tegnapi minisztertanácsi beszédével kapcsolatban. Hangsúlyozták ezekben a körökben, hogy *nincs arról szó, hogy Belgium félreismerné az őt kötelező nemzetközi kötelezettségeket. Ennekfolytán semmiképp sem akar visszavonulni a nemzetek szövetségétől, amelynek igen tevékeny tagja volt és eddig is sok jelét adta a Népszövetséghez való hűségének.* De az 1925. évi locarnói egyezményben foglalt régi kötelezettségek és az egyességokmány szerinti kötelezettségek közt különbség van. A belga kormány ezért jelenleg tanulmányozza azt a kérdést, mennyiben vállaljon kötelezettségeket azok közt a határok közt, amelyeket egyrészt a genfi egyességokmány, másrészt a jövőben tárgyalandó szerződések képviselnek.

Más szavakkal, az egyetlen kérdés az, hogy meghatározzák, *mennyiben menne túl Belgium a népszövetségi egyességokmányban foglalt kötelezettségein, ha az új nyugati egyezményt aláírja.* A belga diplomáciai körök kijelentik, hogy Belgium még annak a feltevésnek esetén is, hogy ebben az új nyugati szerződésben csak a biztosítottnak és nem a jótállónak szerepében vesz részt, a népszövetségi kötelezettségeket elismeri és ennek következtében *nem gondol arra, hogy az együttes biztonság elveit megtagadja.*

E kijelentésekből kitetszik, — noha a Havas Iroda tudósítója előtt nem fejezték ki ennyire világosan ezt az elvet — hogy Belgium azt kívánja, hogy *a hatalmak biztosítsák az esetleges megtámadás ellen, anélkül, hogy ő kötelezve lenne ezeknek a hatalmaknak segítségére sietni azok megtámadása esetén.* Ami a francia és a belga vezérkarok megegyezését illeti, belga diplomáciai körökben úgy vélekednek, hogy ezt a kérdést rendezte a két kormány márciusi levélváltása és hogy *nem merül fel a megegyezés felmondásának kérdése, minthogy ezek tisztán gyakorlati természetűek.*

Franciaország jegyzékben fog felvilágosítást kérni a belga kormánytól

Párizs, október 15.

A külügyminisztériumban csütörtökön megkezdték a belga király beszédének beható megvizsgálását. Amint a kormány elkészül ezzel a vizsgálattal, *jegyzéket fog intézni a belga kormányhoz és felvilágosításokat kér, hogyan értelmezi a semlegességet,* amelyhez, úgylátszik, vissza akar térni, a locarnói kérdésekkel, a francia-belga vezérkarok megegyezésével és a népszövetségi egyességokmánnyal, főként a 16. szakasszal kapcsolatban. Időközben a francia kormány természetszerűleg az angol kormánnyal is érintkezésbe lép, hogy közös álláspontot alakítsanak ki.

Róma a belga lépés után reménytelennek látja az új locarnói konferenciát

Róma, október 15.

(A Pesti Napló római szerkesztőségének telefonjelentése.)

Alig beszéltek ma másról, mint erről a nagy külpolitikai eseményről a római diplomácia berkeiben és illetékes körökben egyaránt. Latolgatják a lehetőségeket és általában az egész vonalon megegyeztek abban, hogy *a belga királynak országa semlegességére vonatkozó beszéde a francia külpolitika szempontjából fontos vesztett csata számba megy.* Kétségtelen, hogy a belga király kijelentései *nagymértékben befolyásolhatják a készülő ötös konferencia sorsát,* — miután — római diplomáciai körök szerint — még az is kétséges, *vajjon Belgium most már egyáltalán részt akar-e venni ilyen tárgyalásokon.*

Illetékes olasz hely véleménye

Ezzel kapcsolatban *illetékes olasz hely* álláspontját az alábbiakban foglalták össze:

— A belga király beszéde ismét bebizonyította, *mennyire helyes volt az ötös konferencia alaposabb előkészítésére vonatkozó olasz kívánság.* Kétségtelen, hogy a belga álláspont megváltozása nagymértékben befolyásolhatja a készülő Locarno-egyezmény sorsát és szükségszerűen felmerül az a kérdés: *vajjon az adott körülmények között egyáltalán van-e értelme a felbomlott szerződéshez hasonlót kötni?*

Az olasz álláspont magyarázásával kapcsolatban ma este mindenféle kombináció merült fel és a diplomáciai körök *igen tekintélyes tagjai a legpesszimisztikusabban nyilatkoztak mind az öthatalmi konferencia, mind pedig az új locarnói egyezmény létrejöttére vonatkozólag.* Nem tartják kizártnak, hogy a belga király nyilatkozata után *Anglia is elejti a Locarnó-pótlék nyélbeütését és másféle megoldást keres.* Egyszóval könnyen lehetséges, hogy *a mai nappal az egész Locarnó-komplexum jobblétre szenderül.*

Az érdeklődés előterében *gróf Ciano berlini utazása áll.* A megbeszélésekre vonatkozólag részletes felvilágosításokat még nem adtak, azonban jólinformált helyről nyert értesülésünk szerint *a berlini útnak elsősorban informatív jellege van és azon részletkérdésekről nem lesz szó.*

Itteni jólértesült helyen *abszurdumnak mondják azt, hogy Németország akár képviselővel, akár megfigyelővel résztvenne a novemberi magyar-olasz-osztrák konferencián.* Ilyesmiről szó sincs. Ciano berlini megbeszélései ugyan az összes függőben levő és aktuális kérdéseket érinteni fogják, de a látogatás célja nem az, hogy határozatokat hozzanak, hanem hogy *az olasz és német kormány hosszabb eszmecserék révén tájékoztassa egymást közelebbi és esetleg távolabbi terveiről is.*

Ugyancsak élénken kommentálják, hogy évek óta *most először érkezik nagyobb jugoszláv utascsoport Olaszország meglátogatására* és hír szerint a közel jövőben egy olasz társaság utazza végig a délszláv királyságot. Ez az utascsere — ha nincs is mélyebb jelentősége — mégis arra enged következtetni, hogy a két ország közötti atmoszféra, amely nemrég még lehetetlenné tett volna minden hasonló kezdeményezést, némiképp megjavul.

Bonyodalmak egy címzés körül

A diplomáciai körök nagy pikantériája, amelyről egyre többet beszélnek, *a követek és nagykövetek megbízólevelei körül támadt nehézségek.* Mint ismeretes, Chambrun francia nagykövetet — a korhatár elérése miatt — nyugdíjazták és helyére a francia kormány Saint Quentin grófot szemelte ki. Chambrun azonban nem mehet és Saint Quentin nem jöhet, mert a jövéssel és menéssel járó diplomáciai okmányokat Viktor Emánuel olasz királynak, Abesszínia császárának címére kellene intézni. *De ha a francia kormány ezt teszi, akkor elismerte Olaszországnak Abesszínia feletti impériumát.* Akármennyire is komikusnak látszik ez a herce-hurca, a nagykövetek kinevezése és ezzel a normális diplomáciai érintkezés zavartalan folytonossága körül mégis *komoly nehézségek vannak.* A megbízólevél problémája még nincs megoldva, de olyan hírek keringenek, hogy ezt a kérdést a legközelebbi jövőben egy belső jellegű olasz intézkedéssel hidalnák át.

A királynak adják, a császár is megkapja ...

Diplomáciai körökben érdeklődéssel várják ezt a diplomáciai megoldást, amely állítólag ezenfelül a mostani belga ügyvivő helyére a követ kinevezését teszi lehetővé, ami *Grandi* londoni olasz nagykövet kicserélésének problémáját is elintézhetővé teszi. Mint ismeretes, Grandit egészségi állapotára való tekintettel akarták kicserélni, azonban éppen az új követküldési lehetőségek nehézségei miatt egyelőre állásában kell maradnia.

Legügyesebben az *amerikaiak* oldották meg a problémát. Amerikai diplomáciai körök állításai szerint az Egyesült Államok új római nagykövete *az olasz királynak nyujtja majd át megbízólevelét aki ezt, mint Olaszország királya és mint Abesszínia császára veszi át.* Ennek megfelelően Suvich, az új washingtoni nagykövet a király és császár nevében adja át Roosevelt elnöknek a megbízólevelet, aki azt viszont az olasz király képviselőjétől veszi át. Hír szerint ugyanilyen megoldásba az olasz kormány a francia nagykövet kinevezésével kapcsolatban nem egyezett bele.

A komoly nemzetközi problémák égető kérdései körül ilyen problémácskák születnek...

Bacs Imre.

Németország aláírja a nyugati egyezményt, — de a szovjet nélkül

London, október 15.

A Reuter-iroda berlini értesülése szerint ma nyujtották át Angliának *az angol locarnói jegyzékre adott német választ, amely hír szerint nyitva hagyja az ajtót a további előkészületek előtt és hangoztatja, hogy Németország kész a nyugati egyezmény létrehozása körül közreműködni, de továbbra is ellenzi Szovjetoroszország bekapcsolását a tárgyalásokba.*

Az *Evening Standard* diplomáciai levelezője szerint a német jegyzék nem felel a meghívásra, hanem újabb kérdéseket intéz Londonhoz. Berlin főkép azt kívánja tisztázni, hogy miként lehet a nyugateurópai egyezményt a teljes egyenlőség alapján fenntartani.

Angol-belga megbeszélések

Hivatalosan megcáfolták azt a külföldi hírt, hogy Brüsszel és London előzetesen megegyezett Belgiumnak a semlegességhez való visszatérésére vonatkozó határozata tekintetében.

Vansittart államtitkár csütörtökön a külügyi hivatalban fogadta a francia és a belga nagykövetet. Valószínű, hogy ezek a megbeszélések a következő napokban folytatódnak.

Fontos lengyel-francia tárgyalások

Párizs, október 15.

Beck lengyel külügyminiszter Lukasiewic lengyel nagykövet társaságában három órakor távozott el a külügyminisztériumból. — Ugyanekkor *Blum* miniszterelnök és *Delbos* külügyminiszter tanácskozásra vonult vissza a külügyminiszter dolgozószobájába. A tanácskozás délután négy óráig tartott. A körülmények arra mutatnak, hogy *Delbos* külügyminiszternek *Beck* tiszteletére adott ebédjét lengyel-francia megbeszélés követte. A megbeszélés elsősorban akörül forgott, hogyan hajtsák végre azokat a megegyezéseket, amelyek Rydz-Smigly tábornok párizsi tartózkodása alkalmával jöttek létre. A francia és a lengyel államférfiak között minden bizonnyal szóba került *a belga király tegnapi bejelentése is.*

Vakmerő rablógyilkosság Bécsben fényes nappal nyílt utcán

Bécs, október 15.

Vakmerő rablógyilkosság történt csütörtök délelőtt az V. kerületben. Johann *Urban*, egy textiliskola 57 éves altisztje, aki egy bankfiókból *7000 schillinget* vett fel, az iskola alkalmazottainak fizetését hóna alatt vitte egy aktatáskában, mikor a Neusiedler tér közelében egy fiatalember megszólította. Urban és kísérője beszélni kezdtek a fiatalemberrel, aki ekkor hirtelen *homokot szórt a két altiszt szemébe* s megpróbálta elvenni Urbantól az aktatáskát. Urban azonban ellenállt s verekedni kezdett a fiatalemberrel, mialatt az aktatáskát *kísérője vette magához s elszaladt a pénzzel.* A támadó revolvert rántott elő s *több lövést adott le Urbanra, aki* [illegible] *helyszínen meghalt.* A fiatalember ezután kerékpárra kapott és *sikerült elmenekülnie.*

344. GÁL JÁNOS: Őszi reggel.
345. CSUK JENŐ: A lellei vásár után.
346. KUNFFY LAJOS: A vizes malom.
347. CSUK JENŐ: Sorozás után.
348. WÁGNER GÉZA: Falu végén.
349. KANDÓ LÁSZLÓ: Lellei részlet.
350. KATONA NÁNDOR: Olvadás. Mauthner Zoltán tulajdona.
351. VASZARY JÁNOS: Tanulmány. Gráf Mihály tulajdona.
352. WÁGNER GÉZA: Balatoni halászok.
353. VIDOVSZKY BÉLA: Mosóci kastély.
354. CZENCZ JÁNOS: Baranyai leány.
355. VIDOVSZKY BÉLA: Parkrészlet.
356. CZENCZ JÁNOS: Felhők.
357. SZENES FÜLÖP: Parasztleány.
358. TURY GYULA: Viharvert kazal.
359. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Legelő a füzesben. Gróf Hoyos József tulajdona.
360. WÁGNER GÉZA: Havas utca.
361. ZOMBORY LAJOS: Szántás. Révai Ödön tulajdona.
362. JÉGH JÓZSEF: Szeles idő.
363. SZLÁNYI LAJOS: Faluvégi házak.
364. BOSZNAY ISTVÁN: Balaton.
365. SZLÁNYI LAJOS: Fűzfák.
366. SZÜLE PÉTER: Felolvasó férfi. Fruchter Lajos tulajdona.
367. KANDÓ LÁSZLÓ: Homokos út.
368. BOSZNAY ISTVÁN: Balaton.

Kmiász. 1927. táj-
és életh. kiáll-

4.

VI. TEREM.

Olajfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók. Az eladó művek vételárai az ajtó mellett vannak kifüggesztve.

318. KUNFFY LAJOS: Borús somogyi táj.
319. HERMANN LIPÓT: Csendes Balaton.
320. ÁLDOR JÁNOS LÁSZLÓ: Őszi hangulat.
321. CHIOVINI FERENC: Kubikosok.
322. KÁRPÁTHY JENŐ: A Lomnici csúcs.
323. VESZTRÓCZY MANÓ. Gimesi táj.
324. SZABÓ DEZSŐ: Pincesor.
325. CSUK JENŐ: Somogyi táj.
326. BENKHARDT ÁGOST: Ősz. Magántulajdon.
327. HERMANN LIPÓT: Viharfelhő.
328. KUNFFY LAJOS: Delelő.
329. CZENCZ JÁNOS: Paraszt menyecske.
330. SZÜLE PÉTER: Zagyva áradása.
331. MIHALIK DÁNIEL: Mocsár. Dr. Gaál Hugó tulajdona.
332. MOLDVAI-KRAJNA JÁNOS: A csárda romja. Magántulajdon.
333. HERMANN LIPÓT: Balatonmenti tájkép.
334. SZABÓ DEZSŐ: Napraforgók.
335. SZLÁNYI LAJOS: Rozsföld.
336. CSUK JENŐ: Vihar a pusztai úton.
337. BOSZNAY ISTVÁN: Balaton.
338. SZÜLE PÉTER: Szerelmesek.
339. BENKHARDT ÁGOST: Őszi pompa. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
340. SZINNYEI-MERSE PÁL: Derűs idő a Balatonon. Balassa Ferenc és Béla tulajdona.
341. BOSZNAY ISTVÁN: Búcsúzó ősz.
342. VIDOVSZKY BÉLA: Nógrádbercel.
343. KERNSTOK KÁROLY: Incselkedők. Kosztolányi-Kann Gyula tulajdona.

Zehl l. Zahl.

Zehl 1. Zahl.

Friges, III-ik, arcképével díszített

Kalyhafiók VI. 150.

Jehmlich orgonaépítő

A pesti zsinagóga régi-új orgonája

A Dohány utcai zsinagógában már a felavatásakor, 1859-ben orgona szólt, amelyet először 1902-ben építettek át, majd 1931-ben teljesen átalakítottak. A hetvenregiszteres hangszer akkoriban az ország egyik legnagyobb orgonája volt. Hatvan év alatt azonban teljesen tönkrement, ezért a templom felújításakor ismét újjá kellett varázsolni. Szakértőként Lehotka Gábor orgonaművész és zeneakadémiai tanár működött közre, aki rendszeresen ad koncerteket a zsinagógában.

– Először a hetvenes évek végén, a tavaszi fesztivál keretében léptem fel a zsinagógában – mondja *Lehotka Gábor*. – A régi orgona akkor már nagyon rossz állapotban volt, de elvállaltam a szereplést, mert fontos eseménynek tartottam. Fel lehetett hívni a figyelmet arra, hogy nemcsak az orgona, hanem az épület is nagy érték, amelyet nem szabad veszni hagyni. Ha jól emlékszem, még két koncerten játszottam a régi orgonán. A hangversenyek alatt végig mellettem volt az orgonaépítő mester, hogy ha valami baj történne, azonnal el tudja hárítani a hibát. Amikor felvetődött az ötlet, hogy új orgonát építenek ide, akkor örömmel vállaltam el a zenei főszaktanácsadói és a szakértői feladatokat.

Budapesten három Jehmlich-orgona van: a Zeneakadémia Bach-termében, a Batthyány téri Szent Anna-templomban és a Dohány utcai zsinagógában. Ez utóbbi a Jehmlich-gyár 1455. számú opusza, amelyhez a régi orgonából 20 regisztert vettek át, hogy megőrizzék a hangszer bársonyos hangzását. A drezdai Jehmlich orgonaüzemet 1808. december 16-án alapította meg Friedrich Gotthelf, Johann Gotthold és Johann Gottlieb Jehmlich. A céget jelenleg Horst Jemhlich mérnök vezeti, akinek szakterülete a teremakusztika. A Dohány utcai zsinagóga orgonájának távművét és liturgikus játékasztalát a BKM Orgonaüzem készítette Dunakeszin.

Lehotka szerint a laikus is érzékeli a különbséget

Lehotka Gábor külföldi turnéi során Németország és Franciaország legjobb orgonáin játszott. Hazatérve elhatározta: mindent elkövet, hogy itthon is jó minőségű hangszereken játszhassanak az orgonisták. Vácott 1976-ban felépült az első olyan orgona, amelynek Lehotka Gábor volt a szakértője. A Dohány utcai zsinagóga orgonája már a hetedik Magyarországon, amelynek építésében közreműködött.

– Először meg kellett határozni az alapelveket, amelyek szerint a nemzetközi pályázatot kiírtuk. A zsinagóga romantikus jellegű, keleties díszítésű épület, ahová egy barokk stílusú hangszer nem illett volna. Ezért javasoltam, hogy az új orgona romantikus francia stílusban szülessen meg. A műemlékfelügyelőség tervezte a látványt, amelynek az a lényege, hogy a tóratorony szabadon álljon, az orgona – miközben megfelel funkciójának – ne uralja a termet.

Lehotka Gábor szerint a laikus hallgató is azonnal észleli a különbséget a barokk és a nagy romantikus orgona hangzása között. A barokk korszakban az orgonaépítők mindenféle hangszínt, a romantika korában pedig egyre több alapjátékot és regisztert igyekeztek a hangszerbe építeni. Utóbbiak együttes hangzása más minőséget hoz, mint a régebben készült orgonák. A Dohány utcai zsinagóga orgonájának hatvanhárom regisztere van, míg Magyarország legnagyobb orgonájának a szegedi dómban több mint százhúsz.

– Nem feltétlenül az a legjobb hangszer, amelyik a legnagyobb. A Dohány utcai zsinagóga orgonájának érdekessége nem a mérete, hanem az, hogy két játékasztala van. Az egyik a mechanikus, a másik a liturgikus, amely elektronikusan kapcsolódik a központi orgonához. Ugyanúgy, mint az a távmű, amely a templom végében található sípokat is megszólaltatja.

Nagy Marianna

Régi, de új

VELLEDITS ÉVA FELVÉTELEI

Öt film egy regényből

Különleges vetítéssorozat kezdődik szombat délután az Örökmozgóban. A negyvenéves Magyar Filmintézet

című filmjével kezdődik a sorozat, aztán *Joseph von Sternberg* 1935-ös *Az asszony ördög*

A cirkusz világa

A Kassák Múzeum (III., Fő tér 1.) június végéig látható, A cirkusz világa a magyar művészetben című kiállítására huszadik századi

TERÍTÉKEN

A magyar brancs

HANGVERSENYEK

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) 4-én 18 órától Körmendi Klára (zongora), Kiss-Domonkos Judit (cselló), Horváth László (klarinét) és az Új Budapest Vonósnégyes hangversenye. Műsoron Brahms művei.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR (III., Kiskorona u. 7.) 4-én 19 órától Kovács Jolán (zongora), Gergely László (hegedű), Ludwig Frauenholz (brácsa) és Szentgyörgyi László (gordonka) hangversenye. Műsoron Orbán György, Beethoven, Tartini, Händel, Halvorsen, Max Bruch művei. 5-én 19 órától Rádiós estek Óbudán: Berki Sándor (kürt), Tallián Dániel (fagott) és Lénárt Ágota (zongora) koncertje. Műsoron Saint-Saens, Poulenc, Stich, Kroll, Bozza, Franz Strauss művei. 7-én 19 órától a Budapesti Vonósok Brahms kamarazene sorozata. Közreműködnek: Kékesi Judit, Székely István, Hargitai Imre (zongora), Járdányi Zsófia, Rónaszéki Tamás (hegedű), Láposi János (brácsa), Botvay Károly, Oláh Miklós (gordonka).

ZENEAKADÉMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8.) 2-án 19.30-tól a Magyar Állami Hangversenyzenekar koncertje. Vezényel: Kobayashi Ken-Ichiro. Műsoron Beethoven és Stravinsky művei. 5-én 19.30-tól Héber-est. Vezényel: Eötvös Péter. Közreműködik: Dobszay Ágnes, Fodor Ildikó, Hajdú Erzsébet, Lukin Zsuzsanna, Fekete László (ének), az Amadina Ütőegyüttes és a Forrás Kamarazenei Műhely. Műsoron archaikus imadalok, Ravel, Bloch, Prokofjev, Steve Reich művei. 6-án 19.30-tól a Magyar Állami Hangversenyzenekar koncertje. Közreműködik: a Magyar Állami Énekkar, a Honvéd Együttes Férfikara, Verebics Ibolya, Pető András, Sólyom-Nagy Sándor, Szvétek László. Karigazgató: Antal Mátyás, Tóth András. Vezényel: Kobayashi Ken-Ichiro. Műsoron Berlioz: Faust elkárhozása.

Beethoven–Mozart-ciklus

Beethoven–Mozart hangversenysorozat kezdődött márciusban a Zeneakadémián. A koncertek közreműködői: a Magyar Virtuózok Kamarazenekar, a zongoraművész Bogányi Gergely és a karmester Győriványi Ráth György. A sorozat április 7-i második koncertjén Mozart Cosi fan tutte nyitánya, Esz-dúr zongoraversenye és Beethoven nyolcadik szimfóniája mellett Szenthelyi Miklós tolmácsolásában felcsendül Beethoven két hegedűre írt románca is.

Május 5-én Mozart Don Giovannijának nyitányával kezdődik a ciklus harmadik része, majd a B-dúr zongoraverseny és Beethoven negyedik szimfóniája következik. Május 12-én Mozart operájának, A varázsfuvolának a nyitányával, a C-moll zongoraversennyel és Beethoven ötödik szimfóniájával zárul a Matáv Beethoven–Mozart ciklusa.

N. M.

TÁRLATOLGATÓ

ALBERTFALVI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (XI., Pentele u. 8.) Római kori ásatások. Az Első Magyar Repülőgépgyár, Egyháztörténeti kiállítás. Borgyűjtemény Albertfalván.

ARANY SAS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.) A patika története. Gyógyszerészet a reneszánsz és a barokk korában.

ART-X GALÉRIA (Budapest Hilton, I., Hess A. tér 1–3.) Kátai Mihály olajfestményei, Reich Károly és Reich Gábor grafikái, valamint kortárs képző- és iparművészek munkái. Pleidell János festőművész kiállítása.

BARKÓCZI GYULA GALÉRIA (XI., Kelenhegyi lépcső 4.) Barkóczi Gyula festőművész balatoni képeinek kiállítása. A tárlat előzetes telefonbejelentés alapján látogatható (165-8729).

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók Béla emlékszobái. Bartók Béla életútja. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról. Bartók a képzőművészetben.

BERZSENYI DÁNIEL ÁLTALÁNOS ISKOLA (XIX., Berzsenyi u. 8.) Fejezetek Kispest oktatástörténetéből.

BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.) Magyarország és a világ postabélyegei.

BOD ÉVA KIÁLLÍTÓTERME (II., Bimbó út 72.) Kerámiaszobrok, mozaikasztalok, -vázák.

BUDAPEST BÁBSZÍNHÁZ BLATTNER GALÉRIÁJA (VI., Andrássy út 69.) Bródy Vera életmű-kiállítása.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Pátzay Pál állandó kiállítása.

BUDAPEST KIÁLLÍTÓTEREM (V., Szabadsajtó út 5.) Keserű Ilona festőművész kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (Budavári Palota, E épület) Buda középkori királyi várpalotája. Gótikus szobrok a budai királyi várpalotából. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban. Budapest az újkorban. Budapest – Féner Tamás fotóművész kiállítása. Josip Plecnik Építészet az új demokráciáért című kiállítása. Aquincum–Augusta Raurica – Élet a Római Birodalom két városában.

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA (XXII., Nagytétényi út 35.) Fesztivál – a Fiatal Iparművészek Stúdiójának kiállítása.

CSÁK MÁTÉ MŰTEREM AKVARELLGALÉRIÁJA (I., Úri u. 42.) Vízfestmények kiállítása.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Szent Imre tér 3.) Szemethy Imre grafikusművész kiállítása.

CSEPELI VENDÉGLŐ GALÉRIA (XXI., Hollandi út 141.) Csurgói Máté Lajos festőművész és osztrák vendégei: Eva Mazzucco és Egidius Golob képzőművészek kiállítása.

CSILLAGHEGYI PINCETÁRLAT (III., Mátyás király út 13–15.) Scholz Erik festőművész emlékkiállítása.

CSONTVÁRY GALÉRIA (V., Vörösmarty tér 1.) Kortárs képzőművészeti alkotások bemutatója.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorottya u. 8.) Négykezes – a Fiatal Fotóművészek Stúdiójának kiállítása.

DOVIN GALÉRIA (V., Galamb u. 5.) Felsorolás – Révész László László festőművész kiállítása.

EL KALÁSZI GALÉRIA (III., Dereglye u. 1.) A Nagyszalontai Magyar Művésztelep alkotóinak kiállítása.

ELMED DUNAP'ART GALÉRIA (XIII., Újpesti rkp. 7.) Kortárs képző- és iparművészeti állandó kiállítás.

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (V., Deák tér 4.) Evangélikusság a magyar kultúrában.

ÉRI GALÉRIA (V., Széchenyi u. 8.) Fajó, Gaál, Gáyor, Maurer, Megyik, Mengyán, Nadler alkotásai.

ÉSZAK-PESTI KÓRHÁZ (XV., Őrjárat u. 1–3.) A Rákospalotai Művészeti Egyesület galériaavató kiállítása.

Szemadám György festőművész kiállítása a Vigadó Galériában (V., Vigadó tér 2.) április 6-ig várja az érdeklődőket

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT (IX., Mester u. 5.) Fűrinó Babits Ágnes festőművész, Fűri Gábor és Fűri István képző- és iparművészek kiállítása.

FLAMENCO MINIGALÉRIA (XI., Tas vezér u. 7.) Szűcs Édua karikatúrái.

FORTUNA 11 GALÉRIA (I., Fortuna u. 11.) Képzőművészeti alkotások, a herendi majolika bemutatása.

FÓRUM ART & ANTIK GALÉRIA (III., Bokor u. 6.) Széchenyi Péter festőművész és a Gyermelyi Képzőművészeti Alkotóház művészeinek kiállítása.

FÖRDŐS LÁSZLÓ ÖTVÖS IPARMŰVÉSZ MŰHELYGALÉRIÁJA (III., Bécsi út 81.) Egyedi ékszerek és fémtárgyak. Katona Katalin ötvösművész kamarakiállítása.

FRANCIA INTÉZET (I., Fő u. 14.) Fényváz – Domián Gyula és Kiss Zoltán installációs kiállítása. Szirányi István kiállítása.

GALÉRIA 56 (V., Falk Miksa u. 7.) Andy Warhol Mao Ce-tung című kiállítása.

GROMEK FOTOGALÉRIA (V., Magyar u. 26.) Csoszó Gabriella Kirakat című kiállítása.

GUTENBERG GALÉRIA (VIII., Kölcsey u. 2.) Kováts Zsolt fotóművész Tánc az életért című kiállítása.

HOME GALÉRIA (II., Csévi út 7/B) Erotika című kiállítás. Kiállító művészek: Szántó Piroska, Patkó Károly, Nádler István, Wahorn András, Ilosva Varga I., Szirtes János, Bukta Imre, el Zámbó István és más művészek.

JÁTÉKSZEREK ANNO... (VI., Teréz krt. 54.) Hajdanvolt játékszerek kiállítóterme és hasonmásainak boltja. Anker kőépítőszekrények.

JÁTÉKSZÍN (VI., Teréz krt. 48.) Lacza Márta kiállítása.

JÓZSEF ATTILA-EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.) József Attila-emlékkiállítás.

JÓZSEF ATTILA MŰVÉSZETI CENTRUM (VIII.,

kori berendezett lakása a Zeneakadémián. 10 éves a Liszt Ferenc Emlékmúzeum.

MAGYAR NŐK SZÖVETSÉGÉNEK SZÉKHÁZA (VI., Andrássy út 124.) Ködmönné Janka Erzsébet festőművész kiállítása.

MAGYAR TENGERI GYŰJTEMÉNY (VI., Izabella u. 68/B) Áttekintés a tengerek élővilágáról.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (VIII., Ludovika tér 6.) Ember és természet Magyarországon – történeti ökológiai kiállítás. Halász Iván vadászati kiállítás. Kiállítás a kiállításról – lények és hangulatok a Magyar Természettudományi Múzeum történetéből. Kőbe zárt tanúk – bemutató az Őslénytár kincseiből. Kihűlt világ – kiállítás a múmiákról. Nem hervadó virágoskert – bemutató az Ásványtár kincseiből. A Talajvédelmi Alapítvány kiállítása. Természet-rajz – Pál János képzőművészeti kiállítása. Természeti szépségeink – Nagy Gy. György fotókiállítása. Időösvény – Kőpark a múzeum előtt.

MAI MANÓ FOTÓGALÉRIA (VI., Nagymező u. 20.) Kölcsényi Zoltán Visszaszámlálás – Hongkong a 99. évben című fotókiállítása.

MALOMIPARI MÚZEUM (IX., Soroksári út 24.) A malomipar története.

MARCZIBÁNYI GALÉRIA (II., Marczibányi tér 5/A) A Richard Wagner Társaság kiállítása.

MARTON GALÉRIA (I., Tigris u. 55.) Marton László szobrászművész kiállítása. A tárlat előzetes telefonbejelentésre látogatható (telefon: 175-0985).

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (II., Marczibányi tér 5/A) Vincze Balázs festőművész kiállítása.

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentháromság tér) Egyházművészeti gyűjtemény.

MESTER GALÉRIA (IX., Ferenc krt. 22.) Kortárs képző- és iparművészek alkotásainak kiállítása.

MISSIONART & HAAS GALÉRIA (V., Falk Miksa

MOBIL GALÉRIA (I., Úri u. 40.) Haraszty István mobiljai. Pauer Gyula Szépségminták szoborcsoportja.

MOLNÁR C. PÁL MŰTEREMGALÉRIA (XI., Ménesi út 65.) Nyitva: kedd–csütörtök 15–18 óráig, vasárnap 10–13 óráig.

NAGY BALOGH JÁNOS KIÁLLÍTÓTEREM (XIX., Templom tér) Dézsi Éva kiállítása.

NEOGRÁDY ANTAL MŰTERME Látogatható előzetes telefonbejelentés alapján: 275-9897.

ÓBUDAI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (III., Fő tér 1.) Kispolgári szecessziós enteriőr a Kőszegi-hagyatékból. Játéktörténet kicsiknek és nagyoknak.

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATAL (I., Táncsics M. u. 1.) Solti Gizella gobelinművész munkái.

PEST CENTER GALÉRIA (VII., Peterdi u. 15.) Szimbiózis – zsidóság és magyarság a kortárs magyar képzőművészetben.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM (XX., Baross u. 53.) Pesterzsébet és Soroksár történeti emlékei. Neményi Lili-kiállítás.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi u. 16.) Petőfi és kora. Száz esztendő a magyar iskola ezer évéből. Képek a polgári korszak iskolatörténetéből (1848–1948). A Károlyi-palota története. Herczeg Klára szobrászművész kiállítása.

RÁKOSPALOTAI MÚZEUM (XV., Pestújhelyi út 81.) A palotai nagytemplom száz éve.

RÁTH GYÖRGY MÚZEUM (VI., Városligeti fasor 12.) Kína művészete. Japán buddhista művészet.

RÁTZ STÚDIÓGALÉRIA (VII., Madách I. u. 3.) Kortárs magyar képzőművészek műalkotásainak kiállítása. (A galéria vasárnap és hétfőn zárva tart.)

SCH-GALÉRIA (XII., Böszörményi út 3/D) Kortárs művészek alkotásai (Szász Endre, Deák B. Ferenc, Szegvári Péter, Radnai József, Mág Tamás)

allergiás betegségekről. 8-án 19 órától Vélemények a másságról – előítéletek a fiatalok körében. Beszélgetés a Bar Kochba Intézet két vezető tanácsadójával: dr. Barcy Magdolna és dr. Rudas János pszichológusokkal. 19 órától Tájak és nyelvek zsidó irodalma – Andrew Moshe Moskovits sorozata. I. rész: Magyar zsidó irodalom.

JÓKAI KLUB (XII., Hollós út 5.) 4-én 19 órától Rilke-est. A sírásó címmel Rilke novellái, levelei és versei – Závory Andrea színművésznő előadása. 6-án 19 órától Agatha Christie: Az egérfogó – a Színjáték Stúdió vizsgaelőadása. Rendező tanár: Földessy Margit.

KOSZTOLÁNYI KULTURÁLIS KÖZPONT – PINCESZÍNHÁZ (IX., Török Pál u. 3.) 3-án 19 órától Rómeó és Júlia. 5-én 19 órától Piotr Ohey mártíromsága, A nyílt tengeren. 6-án 19 órától Télapó Akciócsoport. 8-án 19 órától 8 nő.

MERLIN SZÍNHÁZ (V., Gerlóczy u. 4.) 2-án 19 órától Paul Claudel: Az angyali üdvözlet. 5-én 20 órától Wesker reads Wesker – Arnold Wesker felolvasóestje (angol nyelvű előadás). 6-án 19 órától Rejtelmek – Sebestyén Márta és Sebő Ferenc estje. 8-án 19 órától Ki kérdezett? – Kézdy György Karinthy-estje.

STÚDIÓ „K" SZÍNHÁZ ÉS TEAHÁZ (IX., Mátyás u. 9.) 3-án 19.30-tól Kortárs Kamarazenei Koncertek: Tin-Tin Trió. 4-én 16 órától Grimm-mese (bábszínház gyerekeknek). 5-én 11 órától Nyomkereső (képzőművészeti műhely gyerekeknek). 19.30-tól Csáth Géza: Zách Klára (történelmi tragikomédia).

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 2-án Nosztalgia táncest. 4-én Cadillac rock 'n' roll klub. 6-án Sirtos görög táncház. 7-én Rece-fice táncház. 8-án Cigány táncház, házigazda: Romános Rotá.

ADY ENDRE MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (IV., Tavasz u. 4.) 3-án Sztár-Rock Party, vendég: Cserháti Zsuzsa.

ARATÓ DISCO (V., Váci u. 33.) 4-én az Acapulco együttes koncertje. 5-én a Brillantin brigád koncertje.

BANÁN KLUB (III., Mátyás király út 13–15.) 3-án Turáni Csongor hegedül (Celtic Evangelic), ír-kelta táncház, tánctanítás. 4-én Banán Big Band – a Kamikáze együttes új tagokkal. 5-én Párniczky–Novák gitárduó a kávéházban.

BM DUNA PALOTA (V., Zrínyi u. 5.) 3-án a Lucky Boys Dixieland Band koncert. 4-én Dallamok közkívánatra – a Trio Ragtime játszik.

DAGÁLY ÉLŐ KLUB (XIII., Dagály u. 15/A) 8-án Ittzés Gergely.

EGYETEMI SZÍNPAD (V., Szerb u. 21-23.) 4-én Drums, Urizen koncertek.

E-KLUB (X., Népliget) 4-én Kisterem: Artéria koncert. Nagyterem: Treo, Könczöl Szilvia, Szekeres Tamás Project.

ELSŐ KERÜLETI MŰVELŐDÉSI HÁZ (I., Bem rkp. 6.) 4-én Téka táncház. 5-én Török Ádám és a R.A.B.B.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.) 3-án, 4-én és 5-én Zárónapok. Fellépnek: Color Star, Gerdesits Ferenc, Karabély, Kiss Kornél, Mambo, Pablo Hunny, Üllői Úti Fuck, Korai Öröm, Másfél és még sokan mások. A belépés mindhárom napon díjtalan.

FONÓ BUDAI ZENEHÁZ (XI., Sztregova u. 3.) 2-án Tükrös klub – magyar táncház. 3-án Ghymes Klub – szlovákiai magyar népzene. 4-én Tótkecsuák és Szőke András performance. 5-én Improvizációk különleges hangszerekre: Ricardo Margarit, Patricio Morales, Lantos Zoltán, Dresch Mihály, Szabó Sándor, Juhász Gábor.

GLOBE ROYAL MULATÓ (II., Csemete u. 5.)

1981.I.14. Televízió
21.55 (Vné.)
a TV Galériája.

Jehoda Maja belső építész

- Jehoda Maja belső épitész. Tőle azt kérdezem, hogy van-e helye a gobleinnek a mai épitészetben?

- Nagyon nehéz egyértelmü igennel vagy nemm el válaszolni. Ha ugy tekintem, mint képzőmüvészeti alkotást, akkor indokolt esetben és adott épitészeti térben feltétlenül van helye, különösen ilyen szinvonalú és hangvételü gobleneknek. Azt viszont érzem, hogy valami kis ellentmondás van a ma épitészete és a ma képzőmüvészete között, mert más tartalma van, más önálló müfajként szerepel, nem úgy kötődik az épitészetbe, ahogy a történeti korokban kötődött. A goblein is rendszerint mint falikárpit jelent meg. Manufakturákban állitották elő, rengetegen dolgoztak rajta, igy a rövid idő alatt lehetett viszonylag nagy müveket, nagy felületeket létrehozni. Ez ma lezsugorodott képpé és igy vált önálló müfajjá.

- És, hogyha te mint belső épitész egy olyan teret tervezel, amelyben a gobleinnek valami jelentése van, hogy képirás, hogy olvasható. Örülsz neki vagy inkább csak dekorativ gobleint szereted?

- Nem, én nem szeretem a dekorációt a belsőben. Én csak akkor teszek be képzőmüvészeti alkotást, ha az odanő. És a Zsuzsa gobleinét, hogyha egyszer lehetőségem lesz egy olyan belső tervezni, ahova bekerülhet, akkor biztos, hogy az övét fogom berakni.

a Vigadó Galériában D. Fehér Zsuzsa müvészettörténész segitségével megismerkedhetünk Péreli Zsuzsa gobelinmüvésszel és müvével.

Jehring Aranka szilhuettje.

a következő: Rábaközi Hímzések, összeállította Bátki Zsigmond dr., Szilágysági Hímzések (Győrffy István dr.), Székely (csíkmegyei) Hímzések (Viski Károly dr.) és Jászsági *Szűcshímzések* (Győrffy István dr.). Néprajzi múzeumunk érdemes tisztikara értékes munkát végzett ezeknek a jellegzetesen magyar népies díszítményeknek közzéadásával. A rajz- és a kézimunkatanítással foglalkozó iskolák egyaránt jól használhatják a gondosan összeválogatott mintákat, de különösen becses motívumkincset talál bennük az iparművészeti tervezéssel foglalkozó, aki sok eredeti ötletet meríthet a gazdag anyagból. Egy-egy füzetnek bolti alapára 10 korona.

KÉZIKÖNYV DILETTÁNS KÖNYVKÖTŐKNEK. (Kosztka László: *A könyvkötés.* Magyar Jövő kiadása.) Igen hasznos kis könyv ez a zsebrétű, diákok, kisasszonyok és más fiatal műkedvelők céljaira iródott könyvecske. Mert szóval és rajzzal, világosan és áttekinthetően olyan technikára tanítja meg olvasóit, melyet minden fiatalember szívesen megtanul: a könyvkötés mesterségére. A könyv előkészítésétől, a ragasztószerek és színes papirok készítésétől kezdve a különféle anyagok és díszek használatáig, sőt egészen a kartonírozásig minden tudnivaló benne van. Az a főelőnye, hogy mondanivalóit igen világosan, egy gyakorlott mester egyszerű közvetlenségével tudja előadni és mindent lehetőleg magával a könyvkötővel állíttat elő. Legfontosabb részének mi mindenesetre azt tartjuk, melyben a könyvdíszítés művészetét ismerteti részletesen, kiterjeszkedve a leggyakoribb ízlésvétségekre. A művészeti részt ő éppen olyan fontosnak tartja, mint a technikait s éppen ezért szigorú, de tárgyilagos kritikával kíséri az egyes magyar könyvkiadók e részben

Magyar Iparművészet
1924. 102. l.

egyzésére. E felhívásunknak — sajnos — nem volt meg a remélt eredménye s ezért hathatósabb eszközöket kellett igénybevenni az elengedhetetlenül szükséges alaptőkének biztosítására. Ez természetesen hosszabb időt igényelt s ezért nem tarthatták meg az alakuló közgyűlést a felhívásban megjelölt napon, szeptember 5-én, mert akkor még nem érte el a részvényjegyzések összege a megkívánt százötvenmillió koronát. Ezt most már egybegyűjtötték s így össze is hívták a részvénytársaság alakuló közgyűlését november hó 30-dikára. A közgyűlésen megállapítják az alapszabályokat és megválasztják az igazgatóságot és a felügyelőbizottságot. Az alapszabálytervezet szerint sem az igazgatósági, sem a felügyelőbizottsági tagok semmiféle díjazást vagy jutalékot nem kaphatnak.

„IPARMŰVÉSZETI GYŰRŰK." Ott látni őket minden órás-, ékszerész- és bizományi üzlet kirakatában. S a táblácskán, mely az ezüstből való, félékkövektől rikoltó ötvösmunkákat hirdeti, ott látom az ajánlást is: ötvenezer koronától felfelé. Az „iparművészeti" jelző azelőtt a gyűrűiparban valami kvalitásbeli rangjelzés akart lenni, bizonyos tisztelet sugárzott belőle. Most úgy látszik: az olcsó tömegárú fémjele. Olyas valami, aminek belső anyagértéke nincs, de az ékszerész tartja, mert a pénz kevés, a nép egyszerű fiai olcsóságot keresnek s ehhez még mindig elég jó parasztfogdosó az iparművészet. Valljuk meg, hogy látva ezeket a gyűrűket és egyéb ékszertestvéreiket, magunk is úgy érezzük: evvel az ötvenezerrel s pláne a fölfelével elég jól meg van fizetve ez az iparművészet. Mikor pár esztendővel ezelőtt az ötvösmesterséget úgy tanulta minden jócsaládból való lány, mint azelőtt a kanapépárnahímzést, mindjárt látnivaló volt, hogy ez a hajdani tiszta mesterség ennyi diletáns kezén csakugyan odajut, ahova a — kanapépárnák. Az aggodalom nem volt hiábavaló. A négy-hat-hetes magántanfolyamok, az utcasarkokon hirdetett ötvösműhelyek, a batikolással és bőrégetéssel kombinált ékszerészeti tanszakok megtették a maguk kötelességét. Az iparművészek vitrinjei, melyek azelőtt félő gonddal készült finom kis szelencéket és násfákat rejtegettek, a múzeumi csarnokból odakerültek az árúbazárokba és mintavásárokra s lassankint a legszokványosabb, lélektelen tucatárú lett belőlük. A gyári karikagyűrű, a pforzheimi tömegékszer ezekhez képest magas ízlésbeli megfinomodást jelent. És nem sok idő telik bele, az „iparművészeti" jelző épp olyan mosolytkeltő lesz egy modern ékszer mellett, mintha az írják ki egy bazári holmira, hogy „nouveauté", vagy „párizsi újdonság".

SZAKIRODALOM

MAGYAR NÉPMŰVÉSZET a címe egy érdekes új füzetes vállalatnak, mely a M. Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának kiadásában jelenik meg s egyszerű reprodukciókban népművészetünk ornamentikájának közlését és terjesztését tűzte ki célul maga elé. Eddig négy ily füzet, helyesebben mappa jelent meg 30—30 lapnyi egyszínű mintalappal és hozzávaló ismertető szöveggel. Az egyes mappák tartalme

halvány színekben játszó üvegedényeit, míg Dunand néhány nehézkes fémtárggyal, Bastard pedig finom gyöngyház- és teknőctárggyal szerepelnek. Nagyon megkapó Zinggnek egy hatalmas kompozíciója. Úgyszólván a főhelyen függ ez a Gobelins-műhely számára készült faliszőnyegterv, egy auvergnei falu erőteljes, tömör, mozgalmas képe, mely rendkívül elevenszerűen hat.

A szőnyegek, dekorativ szövések és hímzések iránti érdeklődés — úgy látszik — egyébként is nagyon nagy. A Pavillon du Marsanban a XVII. század gyönyörű faliszőnyegei láthatók, míg a modern szövőművészet remekei Benedictus nemrégen megjelent „Variations" című munkája révén jutnak a közönség elé. És talán nem érdektelen megemlíteni, hogy Párizsban mostanában jelenik meg egy pompás munka a régi ú. n. erdélyi török szőnyegekről, melyet Albert Lévy a Magyar Iparművészeti Múzeum közreműködésével ad ki. A mű természetesen már újra békebeli terjedelemben és kiállításban jelenik meg és mikor alkalmunk volt e világhírű cég főnökével beszélni, ő ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy a jövőévi nemzetközi iparművészeti kiállítással kapcsolatban bizonyára nagy lenne az érdeklődés a magyar iparművészet és népművészet bemutatásra kerülő anyaga iránt is.

Ami pedig a kiállítást illeti, hát bizony erre nagyon, szinte lázasan készülnek a franciák. Kisebb és nagyobb épületek lepik el az Invalides előtti tágas térséget, a propaganda összes eszközeivel dolgozik a rendezőség a siker érdekében és a jövő tavasz bizonyára egyesíteni fogja Párizs falai között amit művészi érzék, ízlés és szorgalom a világ minden táján létrehozott. Ugyan Németország és Oroszország távolmaradnak meghívás híján és Magyarország részvétele, sajnos, úgylátszik végképpen elmarad. Pedig részünkről helyrehozhatatlan mulasztás, ha nem ragadjuk meg a most kínálkozó alkalmat, hogy ebben a városban, mely ma inkább még, mint valaha, a világ középpontja, bemutassuk, hogy kik vagyunk és mit tudunk. Mert hogy itt bennünket nagyon kevéssé ismernek, ez, sajnos, régóta tudott tény. És ha már anyagi okok miatt nem áll módunkban, hogy mostanában résztvegyünk a nemzetek ez újabb olympiai versenyén, kötelességünk volna a multnak súlyos mulasztásait pótolni. Egy ilyen mulasztás döbbenti meg a Párizsban járó magyart, mikor a Trocadéro palotában elhelyezett Ethnographiai Múzeumban sietve keresi fel a magyar csoportot azzal a reménnyel, hogy bizonyára méltón képviseli a mi dúsfantáziájú, csodás népművészetünket. Ámde mily csalódást, sőt elkeserítő látványt nyújt a két szegényes bábú (Paysanne de „Halotaszeg" és Paysan de Kecshemét), melyet a furcsa felirat úgy tüntet fel, mint „Don du Musée de Pesth". Kell-e még ennél a mi közömbösségünket és patópálkodásunkat jellemzőbb adat? A párizsiak szorgalmasan látogatják a múzeumokat és a vasárnap délután ezrével tolongó látogatókat bizony nem ragadhatja meg e két kifakult, kopott bábú, sem a vitrinben elhelyezett néhány fokos, halászszerszám és köcsög, annál kevésbé, mert jobbról-balról csak úgy virítanak a pompás román, bolgár, szerb, orosz, finn stb. hímzések, népviseletek és kerámiák. De nehogy azt higyje valaki, hogy a hazánknak szánt hely valami eldugott kuckó. Ellenkezően, annak egy nagy teremben igen előkelő és szembeötlő térség áll — felhasználatlanul — rendelkezésre. Pedig mindenkor, mindenütt és minden eszközzel oda kellene hatnunk, hogy határainkon túl is elismerjék a magyar tudást, tehetséget és faji eredetiségünket, mellyel Európa keletén terjesztői és fentartói vagyunk egy ősi talajból sarjadzott kultúrának, mely méltán felveheti a versenyt a nyugattal.

⚙ ⚙ ⚙ ⚙ ⚙ ⚙

Ha minden ember lángész volna, akkor elviselhetetlenné válna az életünk; csupa vezér, csapat nélkül és mindegyik azzal az erélyes követeléssel áll elénk, hogy kiélhesse magát a maga módja szerint, korlátlanul, tekintet nélkül embertársaira és az utódokra: ebből következnék az általános anarkia. Nem kevésbé szörnyű lenne, ha merész törekvések és akarás nélküli, tunya, hülye tespedésbe süllyednénk. Ámde a világ gondoskodik arról, hogy a fák ne nőjjenek a fellegekig, de azt sem tűri, hogy satnya, törpe vegetáció lepje el a földet. Patzaurek.

Mi a kultúra? Egy nép életének minden megnyilatkozásában érvényesülő egysége a művészi stílusnak.

Mi a szépség? A szellemi és az érzékelhető tulajdonságok teljes harmóniája.

A választékos ízlésű ember halkan tegezi a nemes ízléssel készült művészi alkotást. A fagyos Ön pedig, amellyel ellép az ízléstelen holmik mellől, az elképzelhető legridegebb elhárítása a közösségnek.

Schaukal R.

PÁRISI LEVÉL

ÍRTA DR. ENGEL MÁRIA

Párizs, augusztus hó.

Nyári Páris csak igazán az idegenek Párisa! Mióta hosszú évek után újra megindult az oly hosszú időn át elakadt vérkeringése, minden határ felől csak úgy özönlik a sok nyaraló idegen a világ szívébe. S Páris hálásnak is mutatkozik ezért az újraéledt szeretetért s szivesen fogad magába angolt, amerikait, japánt, oroszt és — last, not least — magyart egyaránt. Igaz, a nagy boulevardokon szinte alig hallatszik francia szó; az előkelő, leeresztett redőnyű paloták még jobban elzárkóznak a kívácsi szemek elől, az „haute volée" a tengerpartra menekült, hogy elkerülje az idegenek inváziójét.

De a városon magán nem igen látszik, hogy tulajdonképpen — hivatalosan — „saison morte" van, bőven nyújt vendégeinek a hagyományos látnivalókon kívül az elmult évad aktualitásaiból is. Így az egész nyár tartamára meghosszabbították a „Salon des Tuileries" kiállítását. Vagy talán ez nem is annyira a platonikusan érdeklődők kedvéért történt, mint inkább anyagi okokból: feltűnően kevés képen láttuk az „eladva" felírású jelzést. És ha ez a körülmény egyrészt a franciák által minduntalan emlegetett nehéz gazdasági viszonyok mellett tanuskodik, másrészt világot vet a művészi túltermelés káros következményeire is. A kiállítást látogató akár vásárlási szándékkal, akár anélkül jön, belefárad a képek rengetegébe, mert bizony közel kétezer a kiállított képek és szobrok száma és ezek között az igazán eredeti és értékes munkát nehéz megtalálni. Pedig a kiállítás rendezése, túlzsúfoltságától eltekintve, mintaszerű. Kis termek hosszú sorából áll a Palais de Bois, melyet a Perret-fivérek emeltek, ugyanazok, kiknek a Raineyben épült újszerű templomuk nagy feltűnést keltett. A világítást eme kis benyílók nem a tetőzet felől nyerik, hanem a falakat mintegy széles üvegfrízek hosszabbítják meg, úgyhogy a fénysugarak ferdén érik a képeket. És e nagy faépület nem áll elvontan, előkelő elzárkózottságban, mint tavaly a Tuileriák kertjének terraszán (innen nyerte elnevezését ez új művészi egyesülés), hanem ott van a Porte Maillotnál, tíz percnyire az Etvilletól, körülzsibongva a párizsi utca forgatagától. Ez a világosszürke csarnok magába foglalja a már rég beérkezetteket és főleg nagy teret ad az előharcosok hatalmas gárdájának, sajnos, a középszerűségnek is nyitott hajlékot. Nehéz is a sok-sok név közül egynéhányat kiragadni. Az idősebbek közül Besnard, Amau, Jean és Prieret szerepelnek, érdekes Rionnak és Flandrinnek egy-egy nagy kompozíciója, Bravonak egy szép aktja, míg a közkedvelt Van Dougen ezúttal csupán egy igen banális arcképpel jelent meg. Az orosz Lebedeff és Simóon rajzai és metszetei talán a grafikai rész legkiválóbbjai, bár itt sok finom munkára akadtunk. De feltűnően kevés a jó szobor és eredeti és szép iparművészeti tárgy. Emile Decoeur állított ki néhány szépvonalú és zománcú kerámiát, egy fiatal iparművész, Jean Sala mutatta be

Jehring Aranka szilhuettje.

hogy anyagi eredménnyel jártak, de erősen megrendítették a Társulatnak amúgy is aggasztóan ingadozó vagyoni helyzetét. Ezért amidőn tudomására jutott, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium elhatározta a régi Műcsarnok épületének kiürítését, minden erejét megfeszítve, az összes rendelkezésére álló eszköznek latbavetésével igyekezett a felszabaduló helyiségek egy részének elnyerésére. És — hála a miniszter megértő jóindulatának és tanácsadói hathatós pártfogásának — a Társulat e törekvése sikerrel járt, mert megkapta a maga céljaira a díszes palotának félemeletét elfoglaló összes helyiségeket. A főbejárattól jobbra van az igazgatósági iroda, az ülésterem és a két raktár, balra pedig a tágas kiállítási termek terülnek el. Ezeket külön lépcső köti össze az emeleti helyiségekkel.

A felső emelet termeiben 1879-től 1896-ig az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat rendezte kiállításait, míg a félemeletet és az alagsor helyiségeit akkoriban az iparművészeti múzeum foglalta el. Ez utóbbiakban most a Nemzeti Színház leányintézete, a Kamara Színház tartja előadásait. Az emeleti helyiség jövő rendeltetése ezidőszerint még bizonytalan. Művész körökben azt kívánják, hogy ezekben a képzőművészeti alkotások bemutatására kiválóan alkalmas termekben a Szépművészeti Múzeum újabbkori kiváló hazai mesterek képeit helyezze el s ezáltal helyet nyerjen a múzeum raktáraiba szorult képek kiválóbbjainak kiállítására és általában gazdag képgyűjteményének megfelelőbb elhelyezésére. Illetékes helyen még nem döntöttek a kérdés felett; egyelőre a minisztérium a régi Műcsarnok emeleti helyiségeit váltakozó intimebb képkiállításoknak tartja fenn.

Az Iparművészeti Társulat új otthonának augusztus havában történt elfoglalása után nem lehetett még abban a helyzetben, hogy nyomban ideáljainak megfelelő tárlattal avassa fel kiállítási termeit. Tudvalevően minden komoly iparművészeti kiállításnak gerince a lakásművészet. Ennek kiállításon való bemutatása alapos felkészülést és kellő időt kíván. Az egyes interieuröket meg kell terveztetni és több hónapig tart a munka, míg egy szobaberendezés elkészül. Nehogy addig a rendelkezésére bocsátott tágas helyiségek parlagon maradjanak, a Társulat egybegyűjtötte jelesebb iparművészek kész munkáit és tetszetősen csoportosítva őket, szemreváló, gazdag anyagot foglalt első, rögtönzött kiállításának keretébe. Ennek megnyitása október 15-én volt. A társulat védnöke, *Klebelsberg Kunó* gróf, vallás- és közoktatásügyi miniszter a nemzetgyűlésen való elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg az új helyiségek felavatásán, de helyettesíttette magát *Petri Pál* dr. államtitkárral, aki *Alpár Ignác* elnök üdvözlő szavaira a miniszter nevében örömét fejezte ki afölött, hogy a Társulat végre méltó és állandó otthonhoz jutott, melyben még intenzívebb munkásságot fejthet ki mint eddig és sikert kívánt a Társulat jövő tevékenységéhez. A megnyitásra megjelent mintegy 2000 főnyi közönség és a sajtó meleg rokonszenvvel fogadta az új helyiségekben rendezett kiállítást. Ez állandó jellegű ugyan, de anyaga folyton változik, amennyiben az időközben elkelt tárgyak helyébe újak kerülnek s a kiállítók is szívesen kicserélik régibb munkáikat újakkal.

Négy tágas helyiséget foglal el a most megnyilt kiállítás. Az utcai terem egy választékos ízlésű műbarát szalonjának benyomását kelti. Három díszes üveges könyvszekrény foglalja magában a szebbnél-szebb apróbb dísztárgyakat, pompás, kényelmes karosszékek kínálkoznak a pihenésre vágyódónak, míg a falakon a gödöllői szövőtanműhely gobelinjei ennek az úttörő intézményünknek fejlődését és készítményeinek jeles kvalitásait mutatják. Legkiválóbb szobrászmesterek márvány- és bronzból készült remekművei fokozzák az egész interieurnek művészi hatását. A többi három teremben ügyesen elrendezett vitrinák a magyar ötvösség, textilművészet, bőr- és agyagművesség, könyvkötészet, márványműipar, kisplasztika újabb alkotásai gyönyörködtetik a látogatót. E termek kellemes hangulatát fokozzák a falakat borító, finom színhatású Greco-gobelinek és egyéb csomózott szőnyegek.

A kiállítást november hó végén felfrissítik újabb tárgyakkal, hogy a karácsonyi vásár még gazdagabb anyagot kínálhasson a vásárló közönségnek. Amidőn a Társulat új otthonában rendezett kiállítást melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe, kérjük őket, hogy ösmerőseiket is buzdítsák a kiállítás meglátogatására. December 1-től a karácsonyi ünnepekig a kiállítás 9—1/2 2-ig és 1/2 4—6-ig lesz lát-

ÚJ OTTHONBAN

ÍRTA GYÖRGYI KÁLMÁN

Hosszú, keserves küzködés után az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat végre állandó jellegű otthonhoz jutott a Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter jóvoltából rendelkezésére bocsátott, az Andrássy-út 69. sz. a. levő ú. n. régi Műcsarnok féleemeleti helyiségeiben.

Itt most már szabadon rendezheti időszakos kiállításait, tarthatja fenn állandó elárusító csarnokait s ezzel alkalmat adhat iparművészeinknek tudásuk, képességük bemutatására és elkészült sikerültebb munkáik értékesítésére.

Köztudomású, hogy eddig az Iparművészeti Múzeum adott hajlékot a Társulatnak. Már első kiállításait 1885-ben és az ezután következő években egészen 1896-ig a régi Műcsarnok mellett, az Andrássy-út és a Vörösmarty-utca sarkán épült bérházban akkoriban elhelyezett zeneakadémia földszintjét elfoglaló múzeumi irodában és olvasóteremben rendezte, természetesen igen szűk keretek közt. Majd az Üllői-úti iparművészeti múzeum és iskola felépülése után 1896. év október havában a múzeummal együtt a Társulat is átköltözött a díszes új palotába. Hely jutott neki bőven, mert a múzeum gyűjteményei még nagyon hiányosan töltötték be a tágas helyiségeket, úgyhogy úgyszólván korlátlanul használhatta a múzeum üvegfedelű központi nagy csarnokát s azt körülövező tágas oldaltermeket.

A Társulat vezetősége élt is az alkalommal és sűrű egymásutánban rendezte a jelentőségükben egyre növekedő kiállításait, melyeknek jó részét a lakásművészet foglalta el. Egy-egy ilyen kiállításon 15—20 teljes szobaberendezés került a vitrinákba való sok egyéb apró holmi mellett bemutatásra és bútoriparunk jórészben e tanulságos kiállításoknak köszöni az akkoriban bekövetkezett örvendetes fellendülését. Ilyen szerencsés viszonyok között a Társulat befolyása, tekintélye egyre növekedett. Ámde a múzeum gyűjteményeinek természetszerű állandó gyarapodásával a rendelkezésére bocsátott hely terjedelme egyre szűkebbre szorult, úgyhogy be kellett szüntetnie állandó elárusító csarnokát, sőt, midőn az 1906. évi milánói, majd az 1907. évi brüsszeli kiállítás tűzkatasztrófája fokozottabb óvatosságra intette a múzeum vezetőségét, hogy elejét vegye pótolhatatlan kincsei esetleges elpusztulásának, óvást emelt a tűzveszedelemmel járó szobafülkék beépítése ellen. Tehát le kellett bontania a fényes kiállítások keretéül szolgáló ideiglenes installációt s a most már csak szórványosan rendezett kiállítások nehány vitrinbe helyezett apróbb dísztárgy bemutatására szorítkozhattak csupán.

A Társulat ugyan megpróbálkozott azzal, hogy legalább ideig-óráig másutt hajlékot kapjon egy-egy nagyobbarányú kiállítása számára, de ezek a kísérletek csak még jobban igazolták a vezetőségnek egyre megerősödő meggyőződését, hogy állandó, megfelelő otthon nélkül a Társulat eredményes munkát nem fejthet ki. A technológiai múzeumban 1911 és 1912-ben, újabban pedig a Lipótvárosi Kaszinó Vilma királynő-úti nyári épületében, 1921 és 1922-ben rendezett kiállítások a rendelkezésre álló termek átalakításával és beépítésével járó nagy költségek miatt nem-

Jehring Aranka szilhuettje.

Jehring Aranka
nobrász
Tuniszban
+ 1942
Budapesten

Tuniszban Éjjult Ewáló
anyve, nőr felakt.
Kiállítva e Kor. II. Vásár.

Ewekig Tuniszban
élt, ahol becsült
nobrász volt. Baky
Győrővel ugyanott Koll.
Kiállítást rendezet.
1942. hazajött s
még ez évben Buda-
pesten halt meg.
Baky Győrőné Közlése
1950. okt. 24.

BUD... 931 NOV. 27 76

Nagyrázgy

Dr. Szentiványi Gyula

nőnak

Bpest

Horthy Miklós ú. 63

R Ajánlott	Budapest 76
Bp. 76	16

Jehring Aranka, szobrászné

Jehring Aranka szobrász

Ferenc császár VI. 147.

56. Jéke (Szaboles)

Tornyospálcatól 4 km.
614 l. vasut mins

9952

Rk. templom
vesszőrán XIX
/ 34

Beérkoztunk délben

Kisvárdára 9958. km.

Itt a községházára
vittek valamenyiünket,
ujra igazoltattak. Be kellett
várnunk a tornyospálcai
csendőrös jelentését s
azután szabadon engedtek.

9960 m

JITABLE"

:SASÁG NEW-YORKBAN.

:ott 1859-ben.

--- --- --- 788.993,384 osztrák értékü forint
én --- --- 148.312,910 osztrák értékü forint
-én --- --- 26.733,223 osztrák értékü forint
--- --- --- 216.436,495 osztrák értékü forint

biztositottak közt osztatik szét.

nulva megtámadhatlanná válik.

g: Budapest, Andrássy-ut 12. sz. a.

---

adásában Budapesten megjelent:

RINTI RAJZOLÁS

S RAJZISKOLA.

ITMÉNYI ÉS FEJMINTÁK.

ánál vezérfonalul és anyagul kiván szolgálni a tanárnak s a tanulónak is.

magyarázatokkal van ellátva.

i diszitményeket tartalmaz.
minden további szabad alakfejlődésnek alapjául szolgálnak,
ani alapalakok és ezekből combinált ugynevezett *mértani*
nászetes levelek és virágformák felhasználásával készült

Nyírségi utam 1938

2/25

Jehring Aranka

JEHRING ARANKA szilhuettjeiből egy régebbi füzetünkben már mutattunk be néhány szemelvényt. A művésznő — ki voltaképpen jeles készültségű szobrász — most lakásnyomorúságunk miatt nem tud megfelelő műteremhez jutni s anyjával hónaposszobába vonulva, mintázófa és véső helyett az ollót fogadta művészi tevékenysége szerszámának. Szorgalmasan ollózza bájos szilhuettjeit, felelevenítve ezzel a biedermeier-kornak e feledésbe ment szubtilis technikáját. Szilhuettjeit a Nemzeti Szalon egyik közelebbi csoportkiállításán mutatja be a magyar közönségnek. Gazdag anyagából ezúttal közlünk néhány jellemző példát.

Magyar Iparművészet

1924. 95. l.

JEHRING *Aranka*, szobrász, Nagyszombat 1882 nov. 1. Budapesten, Brüsszelben, Berlinben és Münchenben tanult. 1917. hazajött és Strobl Alajos mellett dolgozott. 1924—27. Rómában és Palermóban élt. 1928. hazajött és Pestújhelyen telepedett le. Főképen arcképszobrokat és síremlékeket készít. Jelentékenyebb művei: Nesnera dr.-né és édesanyjának mellszobrai, Nesnera Judit állószobra stb.

Sz. Gy. I. 572 f.

K.

48. Ereklyemuz.

fésült haja, szemöldöke, szeme és sza-
Fehér nyakkendőjének végei elöl lelognak,

cm.
zi emlékek muzeumából (107/95. No. XXVII).
ki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

egymás átvetve

534

JECHI, Johann, pozsonyi ovztalosmester

J. J. Tischlermeister, † 62 éves korában, Pozsony, 1839 február 26. (1839, 188 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

JECH, Wenzel, organakévzítő Pozsonyban

W. J. Instrumentenmacher, 6 hetes fia meghalt.
(1818, 909 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Jekel Mária

Mikola András, Kádár Béla és Körmendi Frim Ervin alkotásait dicséri j.p.: "A Müvészház kiállitása c. beszámolójában, s hozzá teszi, külön-külön mindegyik feltétlen figyelmet követel.

A HÉT, Bp. 1914. febr. 22. XXV. évf. 8. sz. 126-127. lap.

Jehring Aranka

MDK

Édesanyám, gipsz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Jehring Aranka

Nők rajzosztalya, 10 hónap, jó eredm.
Tanár Csizik Gyula.

Iparrajziskola, 1906.

MDK

Jehring Aranka

4 felső l. isk. l iparr. női rajzosztaly,
9 hónap, jó eredmény. Tanár Csizik Gyula.

Iparrajziskola 1907.

Jehring Aranka, Kispest, Wekerle-telep, Fő-tér 2.
bei Hofstaedter.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

Jehring Aranka
Édes anyám, gipsz

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. lo 1.

mult, a magyar kereszténység el
Az itt alkalmazott feliratok az
ni alkotásai és a párisi egyete
térhóditó elegáns stilusban kés
arra kell következtetnünk, hogy
az esztergomi királyi kancellár
annak a Péter prépostnak müve,
ták nyomán, párisi iskolatársa
a magyar történet első ránimara

JECHY, Johann, pozsonyi asztalosegéd

J. J. Tischlergesell, † 27 éves korában, Pozsony, 1840 ~~[illegible]~~ junius 4, holtan vitték a korházba. (1840, 215 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Jehring Aranka

szül. Nagyszombatban
1882 nov. 1. rk.
1909/10 I. első osztálybeli
rendkív. művesznövendék
Fels. leánytola IV-ort.
Tanára Radnai Béla
1909/10. II félév. 1. osztály.
Radnai Bélánál.
1910/11. I. másodosztálybeli rendk.
művesznöv. Radnai Béla.
1910/11. II. másodosztálybeli
rendkív. Radnai Béla.

K.

Miklós, festő.
14. sz.

I. 434.

Jehring Aranka

nők rajzosztálya

10 hónap, jó eredm.

Tanár Orizik Gyula

Tavaszutó 1906

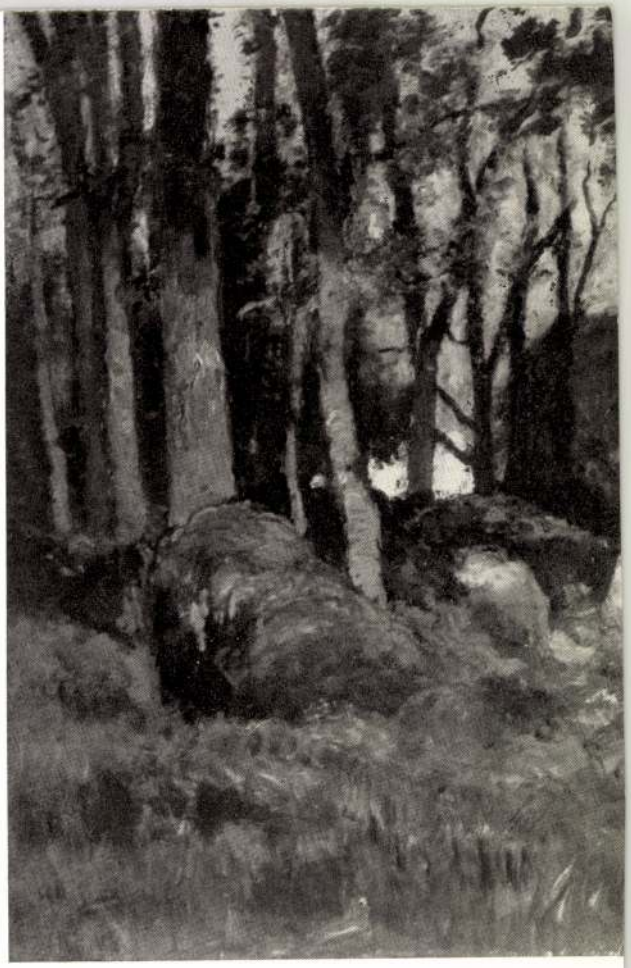

Jehringstranka

4 felső l. isk. 1 iparr.
női rajzosztály
9 hónap, jó eredm.

Tanár Csizik Gyula

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.
PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

Jehring Aranka

Geboren am 1. November 1882 in Nagy-Szombat, lernte in Trencsen um sich dann von 1909 bis 1913 an der Hochschule der Bildenden Künste in Budapest als Schülerin Radnai's weiter in der Bildhauerkunst auszubilden. Vom September 1913 bis Kriegsausbruch setzte sie ihre Studien an der Academie Royal des Beaux-Arts in Brüssel unter G. Dubois und Rousseur fort, eine goldene Medaille erringend, um vom 1. November 1914 in Berlin Schülerin Herter's zu werden. In den Jahren 1916-17 besuchte sie die Kunstgewerbeschule in München um im November 1917 heimgekehrt sich in die Meisterschule Altmeister Alajos v. Strobl aufnehmen zu lassen. Von 1924 in Rom lebend, dann von 1926-1928 in einem Palermoer Kloster wohnend, und ganz Sicilien bereisend, kehrte sie 1928 zurück und arbeitet meist in dem jetzt zur Czechoslowakei gehörigen Trencsén.

10 mühl fels.

Ilu Prinagyérem 263 l.

Viselet.

Férfi divat.

A szabadban sétáló urak
a balról álló férfi üdvözöl. A
irata:

DIVAT-KÉP

alól jobbra: Ny. Rohn és Grun
legalól balra: Közli: Hofmann
jobbra: Melléklet a ne
Junius-hó 1

Kny., mér. 24.5 :

Jehring Aranka

Nagyszombat 1882 nov 1.

1917/18. II. ötödéves Radnai Béla –

1918/19. I. – Radnai Bélánál-nem jart

1918/19. II. – elsőéves szobrászati mesteriskolai növendék

Strobl Alajosnál illetőleg

Beck Ö Fülöpnél

Horváth István tanárjelölt VIII. 171.

Jehring Aranka

1911/12. I. harmadosztály-
beli Radnai Bélánál.
1911/12. II. harmadosztály beli
n. o.
1912/13. I. negyedoszt. n. o.
1912/13 II. " " "

Lelet, babóti VI.175.

Jéke
(Szabolcs vm)

Róm. Kath. templom.
Épült 1889.

Ref. templom. Épült
1888.

Liptay - kastély park-
kal, 1860 - ásvek
eleje

Borovszky Magyarsz. vm Szabolcs
31, 33 l.

BEIFELD JÓZSEF BANKHÁZA

A M. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK FŐÁRUSITÓJA

Alapittatott 1874-ben **Postatakarékpénztári csekkszámla 2717. sz.**

Budapest, a postabélyeg kelte.

TISZTELT ÜGYFELÜNK!

Mellékelve van szerencsénk a következő osztályra szóló

1/8 *sorsjegyet*

megküldeni és tisztelettel kérjük, hogy annak betétösszegét

3.50 *pengőt, valamint a hivat. Játékterv 5. §-a szerinti*

—.30 *fillér költségátalányt, összesen tehát*

Jehring Aranka †

szobrász

Jehring Aranka szobrászművésznő Budapesten elhunyt. Temetése 23-án, pénteken d. u. 5 órakor a pestszentlőrinci temetőben.

Pesti Hírlap

1943. ápr. 23

cesse dal governatore Giovanni Hunyadi (p. e., la lettera armale dei Berekszu, del 1448). Altrettanto dicasi per le lettere armali concesse dal re Ladislao V (p. e., la lettera armale dei Diszrósi del 1456). Mattia si vale dell'opera di un ottimo miniatore di stemmi, già nei primi anni del suo regno. La lettera armale degli Erdődy—Bakócz (1459), o quella dei Császár—Petneházy (1462) presuppone la mano di un miniatore di ottima qualità. Queste lettere armali non sono state ancora studiate dal punto di vista della storia dell'arte, percui non è chiarita ancora l'importanza e la parte che ebbero nello sviluppo della miniatura ungherese.

Nei primi anni del regno di Mattia Corvino, la miniatura ungherese resta fedele alle tradizioni dell'epoca del re imperatore Sigismondo, sviluppando, in forma ungherese, singoli motivi stilistici del gotico austriaco, come è dimostrato dai codici di Giovanni Vitéz eseguiti in Ungheria. Anzi, tale miniatura gotica continua a fiorire, pur nell'epoca di splendore della miniatura

Jehring Aranke

Wotran

I Cungor ut 21

Musarak

1919 – 20 Feb

Puskaporos-barlang V. 180.

Jehring Franka

1908/9 II. – 1912/13
1917/18 I. – 1918/19

Ferkèpzomfoiskèvk

96. l.

Jehring Aranka

Szobrász

Műcs. kiáll. 1919től

Pipics 1141!

JOLSVA

R. M. Templom

Képe VI 1866, 361 l.

MDK

Jeiner Károly

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922.

9.1.

Jejesnyicza

Szlávits László és a Jejesnyicza-fivérek ugyancsak az ötvösművészet hagyományos útját járták, később azonban az ékszerművészet felé tendáltak.

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése. Művtört.Ért. 1970. 4.sz. 278-283. l.

283. l.

25.G

Jejesnyicra

Szlávits László és a Jejesnyicza-fivérek ugyancsak az ötvösmüvészet hagyományos útját járták, később azonban az ékszermüvészet felé tendáltak.

Katona Imre: Modern iparmüvészetünk néhány kérdése. Müvtört.Ért. 197o. 4.sz. 278-283. l.

283. l.

Feiner Károly

1714

Iád

2

Budapesti asztalosmesterek

hogy nem volna ér-
dektelen ~~felkutatni~~
feldolgozni arokat
a magyar festőket és
grafikusokat sem,
akik Bukarestbe men-
tek s a román mü-
vénet kialakulásá-
ra kétségtelenül
hatással voltak,
mint Barabás, Hathu
Pap Károly, Pesky ~~Jó~~
~~és~~ és mások.

Jehring Aranka MDK

Hiuság, szobor

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Jehring Aranka MDK

Édes anyám, gipsz

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Jehring Aranka MDK

Nehéz munka, márvány

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

JEHRING ARANKA, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100x100 mm.plaketten.-A gyüjt.a MNM.-ban van. 116.drb.
A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
JEHRING ARANKA.-Felirat:JEHRING ARANKA.-MNM.-100+100 mm.-Leirás: HP. 2971. 31.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉRME, XXXII.évf. 1975.-1. Bp. 1975

Jehring Aranka

Baky Győrővel együtt a tunisi Bardo-múzeumban, a legnagyobb afrikai vejészeti múzeumban dolgozott. Nem bírta a tunisi klímát és 1942 hazautazott Budapestre. Egyébként lásd Baky Gy. adatait

Magyar Nők Lapja 1942. máj: 10. n. (Milyenek a tunisi nők?)

TELEFON: 83-3-62.

ZÁLLITMÁNYOK

ALADÁR

SI ÉS RAKTÁRHÁZ VÁLLALAT.

BUDAPEST, 1931.november 18.
V. JÓZSEF-TÉR 9.

n tisztelt Cim !

tel van szerencsém szives tudomására
és társa szállitócégből, amelynek 1920.
ságes megegyezés folytán kiváltam és

Jehring Aranka

l.

Magyar Iparművészet

1924. 93. l.

Keppel

95. l.

102, 103 l.

désével járó fölösleges költségektől és időtrabló munkától. Ezzel elejét is veszik a lap szétküldésében beállható fennakadásnak, mert a lap küldését mindaddig függőben kell tartanunk, míg a tagdíjat nem kapjuk meg. ❧ Lapunkat ezentúl sűrűbben akarjuk megjelentetni, mint eddig. Ez kényszerített a tagsági díj emelésére. ❧ *Biztosíthatjuk t. tagtársainkat, hogy a Magyar Iparművészet 1925. évi füzeteinek terjedelme és tartalma bőséges ellenértékét adj majd a most kért szerény tagsági díjnak.*

Budapest, 1924 december havában

Kiváló tisztelettel

AZ ELNÖKSÉG.

Székesfővárosi házinyomda 1924.

Jehringot

Pécsi KMT 1928

tavi kiáll

15. l.

Utolsó vacsora

Vászon, olaj, 76×109 cm. (Első emeleti fogadó.)
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 33. l. (Palma Vecchio.) — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 235. l. — Maszlaghy II., 81. szám.

VELENCEI FESTŐ, XVIII. század

Királyok imádása

Vászon, olaj, 64×80 cm. (39. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. (Tiepolo.) — Maszlaghy II., 348. szám. (Tiepolo.)

RANCIA KÉPEK

FRANCIA FESTŐ, XVII. század

Ninon de L'Enclos arcképe

Fa, olaj, 28×21 cm. (39. szoba.)
Maszlaghy II., 257. szám.

MDK

1/.

Jehring Aranka, szobrászm.
Szül. 1882. nov. 1.

Nagyszombatban született. - Budapesten, Brüsszelben, Berlinben és Münchenben tanult.
1917-ben hazajött és Stróbl Alajos mellett dolgozott. 1924-27. Rómában és Palermóban élt.

E.G. I. 512.1.

MDK

Jehring Aranka

Szilhuettje. Repr.

Magy. Iparmüvészet, 1924. 103. lap

MPK

Jehring Aranka

Tanulmányfej, gipsz

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 28. 1.

Jehring Aranka MDK

Édesanyám, gipsz

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Jehring Aranka

szül. 1882 nov. 1. Nagyszombaton. A képrönüv. főiskolán Radnai Bélánál, azuta Brüsszelben Paul Duboisnál, Berlinben Ernst Herternél Münchenben Richard Berndlnél tanult. 1917-ben hazajött és Strobl mellett dolgozott. 1923-tól az Erdödy-gróf családnak Galgócon és Stummer bárónénál Tavarnokon dolgozott. 1924. az Aldobrandini alapítványból ösztöndíjat kapott s ezzel 3 1/2 évig Olaszországban főleg Romában és Palermoban ett. 1928-ban hazajött s Pestujhelyen tepedett lé. Sokat betegeskedik. Főleg arcképszobrokat és síremlékeket készít.

Nesnera drné mellszobra, Edes anyja mellszobra, ~~Nesnera Judit síremlékéke~~ Nesnera Judit szobra stb.

Lájat közlése 1929. IV. 19.

527

Diebrich Ch. W. E.

Az erdei folyam. (~~Der Waldstrom.~~) Rk.

82 m. 82 z.

K. 5. —

MDK

Jehring Aranka (szul.1882.nov.1.)

A képzőm.Főisk.Radnai Bélanal, Brusszelben Paul Duboisnal, Berlinben Ernst Herternél, Münchenben Richard Berndlnél tanult. 1917-ben hazajött és Strobl mellett dolgozott.1923-tól az Erdődy grófi családnak Galgócon és Stummer báróéknal Tavarnokon dolgozott.

Sajat közlése 1929. IV.19.

Jehring Aranka MDK

Hiuság, szobor

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

2/. MDK

Jehring Aranka, szobrászm.
Szül. 1882. nov. 1.

1928-ban hazajött.
Pestujhelyen telepedett le. Föképen arckép- és szobrokat és siremlékeket készit.
Jelentékenyebb müvei:
Nesnera dr. -né és édesanyjának mell-szobrai.
Nesnera Judit állószobra. stb.

E.G. I. 512.1.

MDK

Jehring Aranka (szül.1882.nov.1.)

Ösztöndijjal 3 1/2 évig Olaszországban foleg Rómaban és Palermoban élt. 1928-ban Festujhelyen telepedett le.Arcképszobrokat és siremlékeket készit. Nesnera drné mellszobra, Edes anyja mellszobra, Nesnera Judit szobra stb.

Saját közlése 1929.IV.19.

2/.

MDK

Jehring Aranka, szobrászm.

1910/11. I. másodosztálybeli rendk.művésznövendék. Radnai Béla.
1910/11. II. másodosztálybeli rendk. növ. Radnai Béla.

Adatok megadva.

1/.

MDK

Jehring Aranka, szobrászm.
szül Nagyszombatban 1882.nov. 1. rk.
1909/10 I.elsöosztálybeli rendk. müvésznöbendék.
Felsö leányiskola IV.oszt.
Tanára Radnai Béla.
1909/10 II.félév 1.oszt. Radnai Bélánál.

Adatok megadva.

Jehring Aranka

Műcsarnok
1919 – 20. téli kiáll. 144

Sadra Gyula dr., polgármester V. 63.

Jehring Aranka

1913. apr. – máj. kiáll. Nemzeti Szalon

Tanulmányfej, gipsz. 150.–

Tiryns h. n. III. 162

Schoring Aranka rabbi

Pestujhely, Klebelsberg u. 18.

Műcsarnok

1930/31. jub. kiáll. 169.

Jehring Aranka

női rajzoktás

jó eredm.

Iparrajziskola 1908

VIII., Mária Terézia-tér 17-19. szám.
(Leadó postahivatal: Budapest 82.)

BUDA... 933 OKT. 30 ... 82

M. KIR. POSTA TÁVBESZÉLŐ PÁRHUZAMOS ÜGYVÁLA * BUDAPEST *

..... szám.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula

úrnak

H.

Lenke-tér-7

gálati ügy.

493

Jehl Antal

opticus

U. 1792

Jehl Simon

opticien

U. 1792

13	351--380	.			.	.		
14	381--410	.	.	.	8	.	.	6
15	411--440	2	.	.	1	.	.	4
16	441--470	.	.	.	28	1	.	.
17	471--499	.	.	.	1	2	.	9
18	500--	.	1	.	.	.	.	
	Össres.	13	2	1	200	4	2	135
					220			

373
79
452

Johel József egri harangöntő.

Az egerszalóki templom részére két harangot öntött. 1755 ben és 1764 ben.

Kandra Kabos. Adatok az egri egyházmegyei

Fonténeimé hez. Eger. 1885. I. K. 67. l.

MDK

Jegyes Ernö, festöm.

a fa- és linoleummetszetekre beérkezett pályadijak felett a grafikai szakértökkel kiegészitett zsüri döntött.

J.E. a fiatal graf.nemzedék legkiválóbb tagjai közé tartozik, [illegible]

"Halálbüntya este c. munkájának itélték oda az elsö dijat. Egyszer már kitünették a Ferenc József dijjal, két alkalommal ösztöndijat kapott a római Coll.H.-tól.

Döntött a zsüri a föváros müvészeti pályadijairól

Uj Magyarság. 1940 .nov. 27. 6.l.

JEGYUD LŐRINC, szabólegény

1838-ban a győri magistratus Jegyüd Lőrinc szabólegényt aki műhelybe allni vonakodott és kontarkodott a varosból haladék nélkül kitiltotta. 282.old.11.jegyz

BALÁZS PÉTER: A céhrendszer problémái Győrött a XIX. század első felében 279. old

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. Győr. 1975.

JEHABER, Philipp, pozsonyi könüves-segéd.

PH. J., Maurergesell, 8 napos fia meghalt. (1846, 1791)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Jegle Magnus
váci kőnüves

A váci kőnüves és
kőfaragó céh 1775-ben
avatta mesterré.

Duray 162. l.

Jégh József festő

Magyar Müvészet 1925.365.o.
Kiállitások.

Jégh József

K

festő, rajztanár volt Makón a ref. polgári iskolában – 1936. apr. 13-án halt meg Makón. Halála után Szegeden emlékkiállítást rendezték műveiből. 38 éves korában halt el – Rudnay tanítvány volt, de nem a javából.

1939-ben Makón a ref. lelkésztől szerzett értesülés.

10. Szabó István dr.

11. .....

☛ *Ez a lap a szavazásnál használható!*

31.324. — K. M. E. Ny.

MDK.

Jégh József

Makói kiállitáson szerepelt

Csongrádmegyei Hirlap 1965 ápr.17.lap-

ktatásügyi Miniszertől.

(főkönyv 27 köt. 22 lap 17 tétel
(számlakönyv ___ köt. ___ lapján.

sé-

sé-

-

A m. kir. vall. és közokt. mi
s a IX. ker. m. kir. állampén
másolata:

Az 1921/22. évi költségvetés,

A budavári koronáz
Mária-szobor gipsszel való le
/2[illegible].000/ K-t engedélyezvén, u
összeget a bizottság elnokne
számolás kötelezettsége melle
alnaplójában kiadáskép számol

A hivatalos másolat hi

Jegh József

tanársegéd a mű-
vészeter tört. c. tanár-
nál

Képrőm. fölsk. évk

1925-27.

25. l.

und (in Personal
für Denkmalpfle

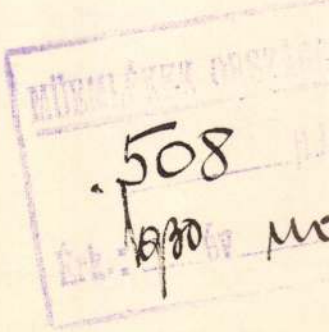

Végh György.

„Falusége" c. munkája szerepel a Szinyei-Merse Társaság kiállításán a Nemzeti Szalonban.
(emlitve)

Pesti Hirlap, 1927. márc. 25

Végh József.

Rudnay Gyula tanítványa.

Képei szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola kiállításain, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1924. Máj. 20

Végh József.
Budapest-Lánchíd.

A Műcsarnokban a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán munkája szerepel.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

Vegh József.
Rudnay Gyula tanítványa.

Festménye szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán.

Ujvidék, 1928. május. 20.

Végh József.

Rudnay Gyula tanár növendéke.

Tájképei szerepeltek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban. (emlékbe)

Budapest Hírlap, 1928. Máj. 20.

MDK

Jégh József

Fekvő akt, olaj
Faluvége

N. Szal. 374. kiáll. 1927. márc.
13 l.

Jégh József

festő, rajztanár
Makón működött
a ref. polg. iskolában
Meghalt 1936. ápr. 13.
Szegeden emlékki-
állítást rendeztek
műveiből. 38 éves
volt. A főiskolán Rud.
nay Gyula tanítványa
volt. Gyenge piktor

Dsebnaptár 1939

MDK

Jégh József, festö

Rudnay Gyula tanitványa.

(e.a.):

A Képzömüv. Föisk. növ. Fiáli. - Mücs. Ujság. 1928. máj.2o. 22 l.

Jégh József MDK

Szeles idő, olf.

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

MDK

Jégh József

300 pengős Lord Rothermere-díj.

Képzőm. Főisk. Évk. 1927-28. 12, 13 l.

MDK

Jégh József

tanársegédi teendőkkel megbizott hallgató

Képzőm. Főisk. Évk. 1927-38. 19 l.

MDK

Jégh József

1926. áll. ösztöndijat kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1925-27. 86 l.

MDK

Jégh József festő, rajztanár (+1936.apr.13)

Makón a ref.polgari iskolaban volt rajztanar. Halala után Szegeden emlékkiallitast rendeztek müveiből. Rudnay tanitvanya volt.

1939-ben Makón a ref.lelkésztol szerzett értesulés.

MDK

Jégh József, festöm.

362. Szeles idö. Olf.

K.

Hovabb

~~Groh István~~

~~Acham János~~

cs. és kir mérnök

~~1857.~~

~~Bergl János~~

~~festő 1776~~

~~Gottgeb Mátyás~~

~~műmárvanyozó 1857~~

~~Groh István~~

1925

~~Hülz Károly~~

~~festő, restaurátor~~

1857.

Jegg János aranyozó

1857

Plachó József

műmárvanyozó

1857

irod

Saly László dr: Az egyetemi templom.

Nemzeti Ujság.

1926. ápr. 11.

Carton

3608-3612. ~~Lotz Károly:~~ ~~Öt Karton~~

3608. Amorettek.

Felhők közt lebeg~~ő kétszer~~nek n. másik, a ki a társának bal vállára lépett, füleit fogja be, hogy a si ja göndör.

Szénrajz, méretei ~~140~~:~~140~~ 132:140 c

Vétetett az 1905: III. 7-ki

(213-905)

1905

400 : 35

Tegh József

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 365

1928. 648

és új 15. — A lépcsőházban.

III$_3$ – 135

226

Pl.
N. M.
1917

454

907: X. 31

Jégh József

festő

Fekvő akt, olaj.

Faluvége

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

Jegh József

U. 4013

Alsókubini Craplovics Könyvtár

epitt. sejelye V. 306

~~Kisteleki V. 186~~

Jógh József

1920/21 – 1927/28

Ferkèpzomfoiskèvk

96.